T.C.
HARRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI
(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

HEKİMBAŞI NÛH EFENDİ'NİN AKRABÂDÎN TERCÜMESİ

Deniz BALKAN

ŞANLIURFA-2022

T.C.
HARRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI
(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

HEKİMBAŞI NÛH EFENDİ'NİN AKRABÂDÎN TERCÜMESİ

Deniz BALKAN

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Osman TÜRK

ŞANLIURFA-2022

T.C.
HARRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS
TEZ ONAY SAYFASI

Dr. Öğr. Üyesi Osman TÜRK danışmanlığında, Deniz BALKAN'ın hazırladığı "Hekimbaşı Nûh Efendi'nin Akrabâdîn Tercümesi" konulu bu çalışma 18/08/2022 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

☐ Oybirliğiyle / ☐ Oy çokluğu ile

İmza

Danışman	Dr. Öğr. Üyesi Osman TÜRK	……..
Danışman (Varsa)	(Ünvanı, Adı, Soyadı)	……..
Üye	Doç. Dr. Ahmet Turan DOĞAN	……..
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ADIGÜZEL	……..

Bu tezin ……..….. Ana Bilim Dalında yapıldığını ve enstitümüz kurallarına göre düzenlendiğini onaylarım.

Prof. Dr. Şevket ÖKTEN
Enstitü Müdürü

Bu çalışma: ……. Tarafından Desteklenmiştir.

Proje No : ……

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

T.C.
HARRAN ÜNİVERSİTESİ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS
ORİJİNALLİK RAPORU ve BEYAN FORMU

Doküman No	:	HRÜ-KYS-FRM-015
Yayın Tarihi	:	..../…./.20…
Revizyon No	:	
RevizyonTarihi	:	
Sayfa No	:	3 / 661

ÖĞRENCİNİN	
Öğrenci No	185210015
Adı / Soyadı	DENİZ BALKAN
Anabilim Dalı/Programı	Türk Dili ve Edebiyatı / Tezli Yüksek Lisans
Tez Konusu	HEKİMBAŞI NÛH EFENDİ'NİN AKRABÂDÎN TERCÜMESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Yukarıda başlığı belirtilen Tezli Yüksek Lisans çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 145 sayfalık kısmına ilişkin, 08/06/2022 tarihinde şahsım/ danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, benzerlik oranı % 4'tür. Ayrıca Tezli Yüksek Lisans çalışması hiçbir blok kopyalama içermemektedir.

Uygulanan filtrelemeler:

1- Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç,
2- Kaynakça hariç
3- Alıntılar hariç/dâhil
4- 5 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Yükseköğretim Kurulu Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi, Harran Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesini ve Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tezli Yüksek Lisans çalışması Orijinallik Raporu alınması ve kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim. Etik ihlal tespiti halinde, Enstitü yönetim kurulunca, diplomamın iptal edilmesini kabul ediyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

10/06/2022
DENİZ BALKAN

Yukarıda yer alan raporun ve beyanın doğruluğunu onaylarım. 10/06/2022

Dr. Öğr. Üyesi Osman TÜRK

ÖZET

HEKİMBAŞI NÛH EFENDİ'NİN AKRABÂDÎN TERCÜMESİ

BALKAN, Deniz

Yüksek Lisans Tezi

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Osman Türk

Ağustos, 2022, 606 Sayfa

Bir dilin söz varlığını ve tarihi süreç içinde geçirdiği değişikleri ortaya koymada önemli bir yere sahip olan tıp yazmaları Türk dili alanındaki çalışanlara önemli veriler sunmaktadır. Bu çalışma Hekimbaşı Nuh b. Abdülmennan'ın Terceme-i Akrabâdîn adlı eserini konu almaktadır. Çalışmada Çorum Hasan Paşa İl Halk Kütüphanesinde 19 Hk 2914 kayıt numarası ile bulunan nüsha kullanılmıştır. 151 varaktan oluşan yazmanın 2a-70b arası varakları incelenmiştir. Eser, tıp konulu bir metin olması sebebiyle bitki, cevher, maden adları ve çeşitli terkip adlarıyla zengin bir söz varlığına sahiptir. Hastalık adları, eczacılık terimleri bakımından oldukça zengin olan eserin tıp çalışmaları için de önemli bir yeri vardır. Bu çalışma ile dönemin dil özellikleri hakkında bilgi sunma ve tıp alanındaki çalışmalara kaynaklık etme amaçlanmıştır.

Çalışma giriş, inceleme, metin, söz varlığı ve dizin bölümlerinden oluşmaktadır. Çalışmanın giriş bölümünde, XVII. yüzyılın önemli tıp metinleri ve bu dönemin tıp anlayışından bahsedildikten sonra Hekimbaşı Nuh b. Abdülmennan hayatı hakkında kısa bir bilgi verilmiştir. Sonrasında yazma eserin içeriği ve nüshaları açıklanmıştır. İnceleme bölümünde ayrıntılı dil incelemesi yapılmamıştır. Metnin Türkiye Türkçesinden ayrılan dil özellikleri Eski Türkçe ve Eski Anadolu Türkçesi ile karşılaştırılarak sunulmuştur. Metinde yazım bakımından Eski Türkçeden ve Eski Anadolu Türkçesinden devam eden dil bilgisel özellikler tespit edilerek açıklanmıştır. Yazmanın yazım özellikleri hakkında bilgi verildikten sonra metinde ünlü ve ünsüz harflerin gösterimi açıklanmış ve bunların metinde kullanım şekilleri örneklerle sunulmuştur. Metin bölümünde eserin 2a-70b arası varaklarının çeviri yazı alfabesine

aktarımı yapılmıştır. Terceme-i Akrabâdîn hastalık, organ, bitki adları; macunlar, terkipler gibi eczacılık terimleri bakımından zengin söz varlığına sahip bir eserdir. Söz varlığı bölümünde hastalık, bitki, organ adları; madenler, terkipler alfabetik olarak listelenmiştir. Dizin bölümünde incelenen eserde geçen tüm sözcükler kökenleriyle belirtilmiş, gramer özelliklerine göre ayrılmış ve metnin bağlamından hareketle anlamlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hekimbaşı Nuh b. Abdülmennan, Akrabâdîn Tercümesi, XVII. Yüzyıl Tıp Metinleri

ABSTRACT

THE TRANSLATION OF THE AKRABÂDIN BY HEKIMBASI NÛH EFENDI

BALKAN, Deniz

Master's Thesis

Department of Turkish Language and Literature

Advisor: Asst. Prof. Osman TÜRK

August 2022, 606 Pages

Medical manuscripts which reveal the vocabulary of a language and the changes it has undergone in the historical process have an important place in providing data. This study is about Hekimbaşı Nuh b. Abdulmennan's Translation named Akrabâdin. Between 2a-70b of the manuscript consisting of 151 leaves were examined. Since it is a work on medicine, it has a rich vocabulary with plant, ore, mineral names and various compound names. The work, which is very rich in terms of disease names and pharmacy terms, also has an important place for medical studies. With this study, it is aimed to present information about the language features of the period and to be a source for studies in the field of medicine.

The study consists of introduction, review, text, vocabulary and grammatical index sections. In the introduction part of the study, after mentioning the important medical texts of the 17th century and the understanding of medicine, information about Hekimbaşı Nuh b Abdulmennan was given. Afterwards, the contents and copies of the manuscript were explained. No detailed language analysis was made in the review section. The spelling features of writing, the representation of vowels and consonants in the text are explained and their usage in the text is presented with examples. The language that separates the text from Turkey Turkish features are presented by comparing them with Old Turkish and Old Anatolian Turkish. In the text, grammatical features continuing from Old Turkish and Old Anatolian Turkish in terms of spelling were determined and explained.

In the text section, the translation of the leaves between 2a-70b of the manuscript has been made. Terceme-i Akrabâdîn is a work that has a rich vocabulary in terms of pharmacy terms such as disease, organ, plant names, pastes, and preparations. All the words in the work examined in the index section are specified with their origins, separated according to their grammatical features and interpreted from the context of the text. In the vocabulary section, the names of diseases, plants, organs, minerals, compositions are listed alphabetically listed.

Keywords: Hekimbaşı Nuh b. Abdülmennan, Akrabâdin Translation, XVII.Century Medical Texts.

HEKİMBAŞI NÛH EFENDİ'NİN AKRABÂDÎN TERCÜMESİ

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI II

ORİJİNALLİK RAPORU VE BEYAN FORMU III

ÖZET IV

ABSTRACT VI

İÇİNDEKİLER VIII

KISALTMALAR VE ÖZEL İŞARETLER XI

EKLER LİSTESİ XIII

GİRİŞ 1

BİRİNCİ BÖLÜM

YAZIM ÖZELLİKLERİ

1.1. ÜNLÜLERİN YAZIMI 16

1.2. ÜNSÜZLERİN YAZIMI 18

1.3. BAZI SÖZCÜK VE EKLERİN YAZIMI 20

1.3.1. İ-mek (cevher) Fiilinin Yazımı 20

1.3.2. İçün Edatının Yazımı 21

1.3.3. İle Edatının Yazımı 21

1.3.4. De Bağlacının Yazımı 21

1.4. METNİN TÜRKİYE TÜRKÇESİNDEN AYRILAN DİL ÖZELLİKLERİ 22

İKİNCİ BÖLÜM

TERCEME-İ AKRABÂDÎN

2.1. ÇEVİRİ YAZILI METİN 30

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SÖZ VARLIĞI VE DİZİN

3.1. BİTKİ ADLARI 131

3.1.1. Türkçe Bitki Adları 131

3.1.2. Diğer Bitki Adları 131

3.2. CEVHER ADLARI 131

3.3. HASTALIK ADLARI 132

3.3.1.Türkçe Hastalık Adları 132

3.3.2. Diğer Hastalık Adları 132

3.4. HAYVAN ADLARI 133

3.4.1. Türkçe Hayvan Adları 133

3.4.2. Diğer Hayvan Adları 133

3.5. ORGAN ADLARI 133

3.5.1. Türkçe Organ Adları 133

3.5.2. Diğer Organ Adları 133

3.6. TERKİP ADLARI 133

3.7. GRAMATİKAL DİZİN 140

SONUÇ 599

KAYNAKÇA 602

EKLER

KISALTMALAR VE ÖZEL İŞARETLER

Ar.	Arapça
Far.	Farsça
Fr.	Fransızca
Gr.	Grekçe
Lat.	Latince
Rum.	Rumca
Sans.	Sanskritçe
Sür.	Süryanice
EAT	Eski Anadolu Türkçesi
TDK	Türk Dil Kurumu
bk.	Bakınız
s.	Sayfa
vr.	Varak

Kullanılan çeviri yazı (transkripsiyon) işaretleri

ا	a,e	ع	ʿ
ب	b	غ	ġ
پ	p	ف	f
ت	t	ق	ķ
ث	ş	ك	k,g,ŋ
ج	c	ڭ	ŋ
چ	ç	ل	l
ح	ḥ	م	m
خ	ḫ	ن	n
د	d	و	v,o,ö,u,ü
ذ	ẕ	ھ-ه	h-e
ر	r	ى	y,ı,i
ز	z	ء	ʾ
ژ	j		
س	s		
ش	ş		
ص	ṣ		
ض	ż		
ط	ṭ		
ظ	ẓ		

EKLER LİSTESİ

Ek 1: Orijinal Metin ek s. 1

Ek 2: Turnitin Raporu ek s. 37

GİRİŞ

Türkçenin XIII. yüzyıldan itibaren Anadolu sahasında kullanılması ve yaygınlaşmasıyla birlikte çeşitli konularda telif eserler meydana getirilmiş, bunun yanında çeşitli dillerden tercümeler de yapılmıştır. Anadolu'yu yurt edinmeye başlayan beyliklerin bir yandan Anadolu'da siyasi mücadelesi devam ederken diğer yandan da Türkçeyi Anadolu'da hakim kılma mücadelesi sürmüştür. Bu dönemde Türkçe, Arapça ve Farsçaya karşı egemenlik mücadelesi vermiş. Osmanlı Beyliği'nin XV. yüzyılda Anadolu'da hakimiyet kurması ile Türkçenin yazı dili olarak sağlamlaşması ve egemen olması paralellik göstermiştir. Sultanların sanata, bilime önem vermesi sebebiyle çeşitli alanlardan eserler tercüme yoluyla Türkçeye kazandırılmış. Tercüme eserler içinde tıp kitapları önemli bir yer tutmaktadır. Türkçeye tercüme edilen ilk Türkçe tıp kitabı olarak bilinen Hekim Bereket'in Tuhfe-i Mübârizî ile XIII. yüzyılda başlayan tercüme faaliyetleri devam etmiş ve birçok tıp kitabı tercüme edilmiştir.

XIII. yüzyıldan itibaren ilk örneklerini gördüğümüz çeviri tıp yazmaları ile ilgili çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar, öncelikle ve daha çok Eski Anadolu Türkçesiyle yazılmış tıp yazmaları ile ilgilidir. Osmanlı Türkçesiyle yazılmış ve Klâsik Dönem Osmanlı Tıbbı diye adlandırılan dönemde tercüme edilmiş eserler üzerine çalışmalar son yıllarda yapılmıştır ancak yeterli değildir. Bu dönemde tercüme edilmiş tıp kitaplarının da incelenip ortaya konmasıyla alandaki eksiklikler giderilmiş olacaktır.

Türk dilinin gelişimini ortaya koyarken başvurulması gereken önemli kaynaklardan biri olan tıp metinleri, tedavi yöntemleri; hastalık, hayvan, bitki, maden ve organ adları bakımından zengin terminolojiye sahiptir. Bu metinlerin incelenip söz varlığının ortaya konması Türk dili çalışmaları yanında tıp alanındaki çalışmalara da katkı sağlayacaktır. Tıp metinlerinin bilgi vermek amacıyla yazılmış olması, bu metinlerin üslubunu da diğer metinlerden farklı kılmaktadır. Bu metinlerde her ne kadar tıbbi terimler bulunsa da açıklayıcı bir üslupla kimi Arapça, Latince gibi yabancı kökenli sözcüklerin Türkçe karşılıklarının verilmesi suretiyle bu sözcüklerin anlaşılır olması sağlanmıştır. Türkçenin bilim dili olması yolunda önem arz eden tıp

yazmalarının tümüyle incelenip söz varlığının ortaya konması bu alandaki eksikleri tamamlayacaktır.

Nuh Efendi'nin *Akrabâdîn*'inin Yunancadan tercüme olması hasebiyle bu metinde birçok sözcüğün, tercüme yoluyla kazandırılmış Türkçe şeklini bulmak mümkündür. İçerdiği sağlık bilgisi terimleriyle hem tıp alanındaki çalışmalara hem de dil alanındaki çalışmalara katkı sağlayacağı ortadadır. Ayrıca dil özelliklerinin incelenmesi ile de dönemin dil özellikleri hakkında bilgi verecek ve Türk dilinin gelişimi evreleri hakkındaki çalışmalara yeni veriler sunacaktır.

Araştırmanın Konusu

Çalışmanın konusu, XVII. yüzyılda Osmanlı devletinde hekimbaşılık yapmış Giritli Nûh Efendi'nin Terceme-i Akrabâdîn adlı eserini, çeviri yazı alfabesine aktararak eserin Türkiye Türkçesinden ayrılan özelliklerini ve söz varlığını ortaya koymaktır.

Araştırmanın Önemi

Türkçenin tarihi dönemlerine ait Arap harfleriyle yazılmış birçok eser çeşitli kütüphanelerde incelenmemiş durumdadır. Türkçenin tarihsel dönemleriyle ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında bunların daha çok Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait olduğu görülmektedir. Osmanlı Türkçesi döneminde de çeşitli konularda yazılan eserler mevcut olmakla birlikte bunlar araştırmacıların ilgisini son yıllarda çekmeye başlamıştır. Bu dönemdeki metinlerle ilgili gerek yüksek lisans gerekse doktora çalışmaları yapılmaya başlanmıştır. Osmanlı Türkçesi döneminde yazılmış metinlerin büyük bir kısmını oluşturan tıp metinleri vasıtasıyla Türk dilinin işlevi, tarihsel gelişimi, dönemsel farklılıkları, söz varlığı, tıp metinlerinde dilin kullanımı ortaya konabilir. XVII. yüzyıla ait farmakolojik bir tıp kitabı olan *Akrabâdîn*'in çeviri yazısı alfabesine aktarılması ve söz varlığının ortaya konmasıyla Türkoloji ve tıp alanında yeni bilgiler, veriler elde edilebilir.

Araştırmanın Amacı

Farmakolojik bir tıp metni olan Akrabâdîn bitki adları, hastalık adları, organ adları, bitkisel karışımlar, macunlar, cevherler, eczacılık terimleri gibi söz varlığı unsurları bakımından oldukça zengindir. Yunancadan tercüme edilmiş olması

sebebiyle tercüme kanalıyla birçok bitki adı ve sözcüğün bu eserde Türkçe şekillerini bulmak mümkündür. Çalışma *Akrabâdîn*'in dilini, söz varlığını inceleyip ortaya koymak suretiyle Türk dili araştırmalarına kaynaklık etme amacını taşımaktadır. Ayrıca özelde eczacılık ilmine kaynaklık etmekle tıp çalışmalarına da fayda sağlayacağı ortadadır.

Araştırmanın Kapsamı

Eserin Türkiye kütüphanelerinde çok fazla nüshası olduğu düşünülmektedir. Çalışmaya konu olan yazma eser Çorum Hasan Paşa İl Kütüphanesinde 19 Hk 2914 arşiv numarası ile kayıtlıdır. Müstensihi belli olmayan yazmanın istinsah tarihi 1737'dir ve yazma 151 varaktır. Okunamayan veya anlamlandırılamayan yerlerde destek nüsha olarak Hamidiye ve Bağdatlı Vehbi nüshaları kullanmıştır. 151 varaktan oluşan yazmanın 2a-70b arası varakları inceleme konusu yapılmıştır. Yazma eser öncelikle çeviri yazı alfabesine aktarılmış, daha sonra dil özellikleri Türkiye Türkçesinden ayrılan yönleriyle incelenmiştir. Gramatikal dizini yapılmış ve söz varlığı ortaya konmuştur. Dil özellikleri ses, şekil bilgisi, bakımından tespit edilmiştir. Anlambilim ve sözdizimi ayrı bir araştırma konusu olduğundan çalışmamızda bu alanlara yer verilmemiştir.

Araştırmanın Yöntemi

Çalışma; giriş, inceleme, metin ve dizin bölümlerinden oluşmaktadır. Giriş kısmında eser hakkında ve eserin yazıldığı dönemin tıp eserleri hakkında bilgi verilmiş, inceleme bölümünde metnin Türkiye Türkçesinden farklılık gösteren dil özellikleri üzerinde durulmuştur. Detaylı bir dil incelemesi yapılmamıştır. Türkiye Türkçesinden farklı kullanımlar ortaya konulurken artzamanlı karşılaştırmalı dil bilgisi yaklaşımı kullanılmıştır. Metin bölümünde yazmanın bilimsel yönteme uygun çeviri yazı alfabesine aktarımı yapılmış. Her sayfanın başına köşeli parantez [] içinde sayfa numarası ve her satır başına yay ayraç () içinde satır numarası yazılmıştır. Yazmanın üzerinde sayfalarda numaralandırma olduğundan aslına uygun şekilde metinde numaralar verilmiştir. Metin [2a] (sayfa numarası) ile başlamıştır. Sözcüklerin yazımında metne bağlı kalınmıştır. Yazma harekesizdir. Bu nedenle sözcüklerin dönemin dil özelliklerine uygun bir şekilde okunması yoluna gidilmiştir. Metinde okunamayan sözcükler için diğer nüshalara başvurulmuş ve diğer nüshalardaki

sözcükler ile karşılaştırılarak bağlama uygun şekilde okuma yapılmıştır. Silik olduğu için okunamayan sözcükler metinde soru işareti (?) konularak gösterilmiştir. Anlamları tespit edilemeyen sözcükler dizinde madde başı olarak gösterilmiş ve yanlarına soru işareti (?) konmuştur. Bazı sayfalarda yazılanların karalanıp derkenara yeniden yazıldığı görülmüştür. Bu bölümler silinen satırda gösterilmiştir. Derkenarda yazılı olanlar metin sonunda derkenar başlığı altında yazıldığı varak ile beraber gösterilmiştir. Ayrıca yazmada bazı sayfalarda satırların üzerine yazılmış sözcükler bulunmaktadır, bu sözcükleri bulundukları satırda gösterme yoluna gidilmiştir. Yazmada yer alan ayetler ve Arapça ifadeler italik yazılmış ve tırnak içine alınmıştır ancak dizine dahil edilmemiştir. Yazmada başlıklar kırmızı mürekkep ile yazılmıştır, metni oluştururken başlıkları göstermek adına başlıklar koyu renk ile yazılmıştır.

Söz varlığı bölümünde metinde yer alan bitki, organ, hastalık, hayvan, cevher ve terkip adları alfabetik olarak sıralanmıştır. Gramatikal dizin bölümünde metinde geçen tüm sözcüklerin gramatikal dizini oluşturulmuştur. Sözcükler metindeki bağlamından hareketle anlamlandırılmış, Türkçe sözcükler ve özel adlar dışındaki tüm sözcüklerin kökenleri de belirtilmiştir. Madde başı durumundaki kelimeler, fiil kökünden sonra (-), isim kökünden sonra işaretsiz gösterilmiş. Dizin oluşturulurken tüm gramatikal yapılar dikkate alınmış, hatayı en aza indirmek adına özel dizin programı *Türksözdiz* kullanılmış, sonrasında gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Farsça yapılı tamlamalarda ikinci unsur çoğunlukla madde başının altında verilmiştir. Tek bir kavramı karşılayacak şekilde metnin bağlamında yer alan Farsça yapılı tamlamalar ise madde başında gösterilmiştir. Arapça yapılı tamlamalar (bazı tamlamalar hariç) madde başı olarak gösterilmiştir. Sözcüklerin farklı şekilleri varsa (bk.) işaretiyle diğer kelimeye yönlendirilmiştir. Madde başı kelimelerin yanına metindeki anlamları verilmiş, hangi sayfada ve satırda geçtiği gösterilmiştir. Anlamı ve kökeni bulunamayan sözcükler (?) işaretiyle gösterilmiştir. Ayrıca sözcüğün metinde kaç defa geçtiği de -bir defa geçtiyse- (-1-) işaretiyle gösterilmiştir. Bitki adlarının parantez içince Latince karşılıkları da verilmeye çalışılmıştır. Dizinde sözcüklerin öncelikle eksiz şekilleri gösterilmiş, daha sonra eksiz olan tamlamalar ve söz öbekleri gösterilmiş ve en son sıralamada sözcüğün üzerine gelen ekler alfabetik olarak sıralanmıştır. Dizin hazırlanırken -program gereği- ayrıştırma işlemi sırasında varak

numaralarının başına sıfır (0) konularak programa gönderilmiştir; örneğin 2a numaralı varak dizinde 002a olarak, 20a numaralı varak 020a olacak şekilde düzenlenmiştir.

XVII. YÜZYIL OSMANLI TIBBI

XVII. yüzyıl yenileşme hareketleriyle birlikte tıp alanında da yönünü Batı'ya çeviren Osmanlı Devleti'nde, bu döneme kadar İslam tıp geleneğinin etkisi görülmüştür. Klasik dönem Osmanlı tıbbının, Anadolu Selçuklu tıbbı gelenekleri ile dönemin önemli kültür merkezleri olan Mısır, Suriye, İran ve Türkistan'dan gelen bilim adamları sayesinde geliştiğini belirten Ali Haydar Bayat, Osmanlının Rönesans sonrası Avrupa'daki gelişmelerle birlikte İslam tıp anlayışından Batı tıp anlayışına yöneldiğini ifade etmiştir. Bayat Osmanlı tıbbını; Beylikler dönemi, Klasik dönem, Batıya açılma ve modernleşme dönemi (XIX. yüzyıl) olmak üzere üç grupta incelemiştir. Klasik dönemi ise İslam tıbbının devamı olan klasik dönem (1450-1730) ve Batı tıbbını tanıma ve tercüme dönemi (1730-1827) olarak iki gruba ayırmıştır. İslam tıbbının devamı olan klasik dönemde, hekimlerin bazılarının darüşşifalarda usta-çırak ilişkisi içinde yetiştiğini bazılarının ise medrese eğitimi aldığını kaydeden Bayat, teorik ve pratik eğitim sonunda başarılı olanlara icazet verildiğini belirtmiştir (2016, s. 297-298).

Osmanlı dönemindeki tıp eğitimi ile ilgili ve hekim yetiştiren ilk kurumlarla ilgili Bayat, şu bilgiyi vermiştir: "*Osmanlı döneminde hekim yetiştiren ilk tıp kurumu Kanuni Sultan Süleyman'ın Süleymaniye Külliyesi'ydi. Külliyede akli (felsefi, tabii) ve nakli (dini, edebi) ilimlerin tahsili için 4 medrese, dârülhadîs, bağımsız tıp eğitiminin verildiği Süleymaniye Tıp Medresesi, Süleymaniye Dârüşşifâsı ve eczahane vardı."* (2016, s. 298). Tıp eğitiminde mantık ve klasik tıp kitaplarının okutulduğu, Galenus ve İbni Sina'nın eserlerinin takip edildiği, teorik bilgilerinse Süleymaniye Darüşşifası'nda uygulandığı Bayat'ın verdiği bilgiler arasındadır (2016, s. 298). Tıp eğitimini başarıyla tamamlayanların göreve gelme şartlarıyla ilgili Bayat'ın verdiği bilgi ise şu şekildedir: "*Bazı danişmendler, tahsil sırasında gösterdikleri başarıya göre, dârüşşifâlara veya saraya hekim olarak atanabiliyorlardı. Tıp medresesinden mezun olanlar, öncesinde klasik medrese tahsili gördükleri için ilmiyye sınıfından*

kabul ediliyor, gerektiğinde ilmiyye kadrolarında görev alabiliyorlardı." (2016, s. 299).

XVII. yüzyılda Osmanlıdaki gerileme her alanda olduğu gibi tıp alanında da kendini göstermiştir. XVIII. yüzyıldan itibaren ise Batı'yı örnek almaya başlayan Osmanlıda Batı'dan yapılan tıp tercümeleri dikkat çekmektedir. Bu dönemde Osmanlıda Batı tıbbını tanıma ve yenileşme hareketleri görülür. Yabancı dil bilen kimi hekimlerin yeni tıp anlayışıyla yazılmış tıp eserlerini tercüme ettiğini aktaran Bayat, hekimlerin yaptıkları tercümelere kendi tecrübelerini de kattığına değinmiştir. İbni Sina'nın *Kanun* adlı eseri de zikredilen dönemde yapılan tercümeler içindedir. Bu dönemde Ali Münşi, Şaban Şifai, Abdülaziz, Abbas Vesim gibi hekimlerin kendi tecrübelerini de kattığı tercümeler vardır (2016, s. 321).

Klasik dönem Osmanlı tıbbı döneminde yabancı dil bilen kimi hekimler özellikle Rönesans Dönemi'nin ünlü bilgini Paracelsus'un görüşlerini takip etmişlerdir. Bayat'ın bu konuda verdiği bilgiler şu şekildedir: "*Batıda yazılmış tıp kitaplarını tanıma ve tercüme etme dönemi XVII. yüzyılın ortalarında Sâlih bin Nasrullah'ın [ö. 1669] Paracelsus'un görüşlerini şerh mahiyetindeki Arapça eserinin Hayâtîzâde Mustafa Feyzî'nin [ö. 1692] damadı Süleyman [ö. 1712] tarafından Tercüme-i Akrabadin-i Cedîd, tabib Hasan tarafından da Gâyetü'l Münâ fî Tedbîri'l-Merzâ adıyla tercüme edilmesiyle başlamıştır."* (2016, s. 322).

Evreni oluşturan dört ögenin (anâsır-ı erbaa) karşılığı olarak insan bünyesini de dört ana ögeyle açıklayan eski tip anlayışına göre evrendeki dört ögeden hava, toprak, su, ateş maddelerinin karşılığı olarak insan bünyesinde de sırasıyla kan, sevda, balgam ve safra vardır. Bu dört ögenin dengede olmasıyla bünyenin sağlıklı olabileceği üzerine kurulan anlayışta hastalıkların tedavisi de çeşitli ilaçlarla eksik ya da fazla olan ögeyi dengeye getirmek şeklindedir (Önler, 1999, s. 12). Batı'ya yönelişle birlikte Batı'daki gelişmeleri takip eden hekimler, *Tıbb-ı Cedid* adı ile de anılan bu dönemde, modern tıbbın kurucularından biri olarak kabul edilen Paracelsus'un etkisi ile damıtma benzeri yeni yöntemlerin bulunduğu ve madensel kimyasal ilaçların kullanıldığı yeni tıp anlayışını geleneksel tıp anlayışı ile birleştirerek öğrenmiş ve öğretmişlerdir (Ağırman, 2021, s. 7). Bu dönemde çok fazla

telif ve tercüme eser kayda geçmiştir. Bu dönemde eser veren bazı hekimler ve önemli eserleri aşağıdadır.

OSMANLI TIBBININ BAZI ÖNEMLİ HEKİMLERİ VE ESERLERİ

Sabuncuoğlu Şerafeddîn

1386'da Amasya'da doğan Sabuncuoğlu Şerefeddîn iyi bir tahsilden sonra şehrin önemli hekimlerinden ustak-çırak ilişkisi içinde tıbbı öğrenmiş. Arapça ve Farsçayı iyi derecede bilen Sabubcuoğlu, klasik İslam tıp kitaplarından bilgisini geliştirmiştir. 14 yıl kadar Amasya Dârüşşifâsında hekimlik yapan Sabuncuoğlu 1470-75 yılları arasında vefat vefat etmiştir. Sabuncuoğlu'nun Akrabâdin, Cerrâhiyetü'l-Hâniye, Mücerrebnâme olmak üzere üç Türkçe tıp kitabı vardır (Bayat, s. 303).

1454 yılında yazılan Akrabâdin, Cürcânî'nin Farsça Zâhire-i Harezmşâhî adlı eserinin akrabadin bölümüne Sabuncuoğlu'nun 2 fasıl eklediği farmakolojiyle ilgili bir eserdir. Şaban Doğan'ın Akrabâdin ile ilgili yayımlanmamış doktora çalışması vardır (Doğan, 2009).

1465 yılında kaleme alınan Cerrâhiyetü'l-Hâniye, Endülüslü Arap hekimi Zehrâvî'nin Tasrif adlı eserinin 30. bölümüne Sabuncuğlu'nun kendi tecrübelerini de kattığı cerrahiye ile ilgili Türkçe bir tıp kitabıdır.

Mücerrebnâme, Sabuncuoğlu'nun 1468 yılında 82 yaşında yazdığı bir tıp kitabıdır. (Bayat, s. 303). Eserin girişindeki bilgilerden hareketle Doğan, uzun yılların bilgi birikimine sahip olan Sabuncuoğlu'nun bu eseri çevresindeki hekimlerin ve arkadaşlarının isteği üzerine yazdığını açıklamıştır. Eser tıpta kullanılan ilaçları hazırlanış şekillerine göre 17 bab olarak tertip edilmiştir (2009, s.18).

Nidâî

Tıpla ilgili üç eseri olan Nidâî 35 yaşındayken Esrâr-ı Genc-i Ma'nî adlı tasavvufi eserini yazdıktan sonra tanınmıştır. Kudüs yakınlarındaki Kaysun'dan Ankara'ya göç eden, bilimle ilgilenen bir ailede yetişen Nidâî'nin Kırım sarayının hizmetine girmesi verilen bilgiler arasındadır.

Menâfi'ü'n-nâs Nidâî'nin en önemli eseri olarak değerlendirilmektedir (Bayat, 306). 1566'da yılında yazılmış ve Sultan II. Selim'e sunulmuş bir tıp kitabıdır. Manzum ve mensur olarak yazılmış eser önsöz ve 60 bab olarak tertip edilmiştir (Özcan, 2007, s. 6).

el-Dürrü'l-Manzûm ya da diğer adıyla Manzûme fi't-Tıb, Nidâî'nin 700 beyitten oluşan manzup tıp kitabıdır. 1567'de tamamladığı bu eseri, Nidâî II. Selim' e sunmuştur.

Rebî'u's-Selâme, Nidâî'nin Klasik İslam dini ve tıbbı kaynaklarından edindiği bilgilere kendi tecrübelerini de ekleyerek yazdığı bir tıp kitabıdır. Nidâî, dostlarının salgın hastalıklardan taun ve veba hakkında bir risale yazmasını istemeleri üzerine bu eseri önsöz ve 7 bab olacak şekilde tertiplemiştir (Bayat, s.306).

Şirvânlı Şemseddîn-i İtâkî

Aslen Şirvanlı olan Şemseddîn-i İtâkî, Kahya'nın aktardığına göre yirmi yılı aşkın süre nakli ve akli ilimler üzerine tahsil görmüş ve tıp ve eczacılık üzerine yazılmış temel eserleri de okumuş. XVI. yüzyılda bölgede yaşanan savaşlar ve iç karışıklıklar sonucunda IV. Murat zamanında İstanbul'a gitmiştir (Kahya, 2010).

Teşrîh-i Ebdân ve Tercümân-ı Kıbâle-i Feylesofân olmak üzere iki tane tıp konulu eseri vardır. Ali b. Abbâs ve İbn Sînâ gibi tıp ilminin önemli klasik yazarlarından istifade ederek ve dostlarının isteği üzerine 1632 yılında bu eserlerini yazmıştır (Bayat, s. 306).

Îsâ (Sakızlı)

Devâu'l-Emrâz ve Nizâmü'l-Edviye olmak üzere iki tip kitabı olan Îsâ (Sakızlı) Hristiyan kökenlidir. Sakız Adası'nda doğmuş ve tıp sanatını öğrenmiş ve hekimbaşılık görevlerinde bulunmuştur.

Devâu'l-Emrâz, Îsâ Sakızlı'nın 1644 yılında yazdığı 362 bölümlük bir Türkçe tıp kitabıdır. Nizâmü'l-Edviye ise ilaçların Arapça, Farsça ve Türkçe isimlerinin verildiği bir eserdir (Bayat, s. 308).

Hekimbaşı Seyyid Emîr Çelebi

Emîr Çelebi ilk tahsilini Edirne'de yaptı. Ardından Mısır'a giderek Kahire'de tıp öğrenimi gördü ve orada uzun süre kalıp Kalavun-Mansuriye Hastahanesi'nin başhekimi oldu. 1032'de (1622-23) Akdeniz seferine çıkan ve Kahire'ye giden Kaptanıderya Recep Paşa'nın özel hekimliğini yaptı. Daha sonra İstanbul'da Hassa hekimleri arasına girdi ve kısa zamanda sarayın hekimbaşılığına yükselerek ölümüne kadar I. Mustafa, II. Osman ve IV. Murad dönemlerinde bu görevi sürdürdü. En-Mûzecü't-Tıbb ve Netîcetü't-Tıb adlı eserleri bulunmaktadır (Ayaz, 2019 s. 12-13).

Sâlih bin Nasrullah

Halep'in tanınmış ailelerinde olan Sâlih bin Nasrullah Hristiyan kökenlidir. Medrese eğitimini tamamladıktan sonra tıp eğitimine başladığı ve başhekimliğe kadar yükseldiği kaydedilen bilgiler arasındadır. 1654 yılında sadrazamlığa atanan vali İbşir Mustafa Paşa ile birlikte İstanbul'a geldikten sonra önce Fatih Darüşşifasında başhekim olarak görev yapmış, daha sonra saray hekimleri arasına alınmıştır. 1656 yılında başhekimliğe getirilen Sâlih bin Nasrullah, 1669'da IV. Mehmed döneminde Kandiye kuşatması sırasında vefat etmiştir. Batı tıbbını Osmanlı tıbbına ilk tanıtan hekim olarak değerlendirilen Nasrullah, Rönesans'ın önemli hekimlerinden Paracelsus'un [1493-1541] bazı kitaplarını tercüme edip yorumlamıştır (Bayat, s. 309). Eserleri şunlardır:

Gâyetü'l-Beyân fî Tedbîr-i Bedeni'l-İnsân: 1664 yılında Sultan IV. Mehmed'e sunulan Türkçe düzenli, pratik bir el kitabıdır. Bayat, Nasrullah'ın eserinin önsözünde yazdığı bilgiden hareketle onun tıptaki yeni gelişmeleri ülkesinde duyurmak için bu kitabı yazdığını ifade etmiştir (2016, s. 309).

Gâyetü'l-İtkân fî Tedbîr-i Bedeni'l-İnsân: Arapça kaleme alınan bu eser müsvedde halindeyken Nasrullah'ın vefat etmesi üzerine, Fatih Dârüşşifâsı başhekimi Ahmed Ebû'l-Es'ad tarafından düzenlenmiş. Şeyhülislam Feyzullah efendinin emriyle, Sultan Ahmed Dârüşşifâsı hekimlerinden Ebûlfeyz Mustafa tarafından Nüzhetü'l-Ebdân fî Tercümeti Gâyeti'l-İtkân adıyla 1728 yılında Türkçeye tercüme edilmiştir Çeşitli kütüphanelerde yazmalarının bulunduğunu kaydeden Bayat, eserin 1887'de Sultan II. Abdülhamid'in emriyle İstanbul'da bastırıldığını belirtmiştir (2016, s. 309).

Tıbb-ı Cedîdi'l-Kimyâ (Tıbbü'l-Cedîd Ellezi Ihtere'ahü Barakelsus):

Rönesans'ın büyük hekimi Paracelsus (1493-1541)'un bir eserinin Arapça tercüme ve şerhi olup Nasrullah kendi tecrübelerini de ilave etmiştir (Erdemir, 1996, s. 196).

Gâye fî't-Tıb: *"Kadınların kullandığı kozmetikleri de içine alan deri ve iç-dış hastalıklardan, bitkisel ve madensel zehirlerden bahseden bir eserdir"* (Bayat, s. 310).

Nûh Efendi (1037-1119)

Bayat'ın verdiği bilgilere göre 1627'de, o sırada Venedik'e bağlı olan Girit'in Resmo sancağının Emari nahiyesinde doğmuştur. 18 yaşındayken Osmanlıların Girit fethi sırasında -1645- İtalya'ya gittiği ve burada Padua Üniversitesinden tıp eğitimi aldıktan sonra İstanbul'a geldiği ve burada Müslüman olduğu Bayat'ın aktardığı bilgiler arasındadır (2016, s.311). 1675 yılında derviş Mehmed ağa yerine cerrahbaşılığa atanan Nuh Efendi, 1695'te II. Mustafa'nın tahta çıkmasıyla birlikte müneccimbaşı Arabzâde Mehmed Efendi yerine hekimbaşılığa getirilmiş ve 1703'te II. Mustafa'nın yerine geçen III. Ahmed'in saltanat döneminde de hekimbaşı olarak görevini sürdürmüştür. 1707'de Eyüp'teki evine dönerken geçirdiği kazadan birkaç gün sonra 80 yaşında vefat etmiştir (Bayat, s. 311).

Bayat'ın Nûh Efendi ile ilgili verdiği bu bilgiler dışında farklı bilgiler de mevcuttur. Nuh Efendi, XVIII. yüzyılda I. Mahmut ve III. Osman dönemlerinde üç defa sadrazamlık görevinde bulunmuş Hekimoğlu Ali Paşa'nın babasıdır. Mehmet Yılmaz Akbulut, Hekimoğlu Ali Paşa ile ilgili doktora tezinde Nuh Efendi'nin kökeni ve İstanbul' a gelişiyle ilgi üç farklı görüş sunmuştur. Buna göre Nuh Efendi Efendi aslen Girid'in Amari nahiyesindendir ve Ada'nın Osmanlılar tarafından fethi esnasında ya da fetihten sonra Ada'dan ayrılmıştır; Nuh Efendi, XVII. yüzyılın ilk yarısında Padova'da tıp tahsil ettikten sonra İstanbul'a gelmiştir; İstanbul'a geldikten sonra tabip ya da cerrah olarak çalışırken Müslüman olmuştur ya da önce Müslüman olup sonra çalışmaya başlamıştır (2020, s. 58). Akbulut, XVII. ve XVIII. yüzyıllarda birçok Yahudi ve Hristiyan Avrupalı hekimin İstanbul'a geldiğinden hareketle Nuh Efendi'nin de Yahudi asıllı olabileceği fikri üzerinde durmaktadır. 1617-1680 arasında Padova Üniversitesinde tıp tahsil ederek mezun olan 83 Yahudi'nin Girit kökenli olduğu bilgisini paylaştıktan sonra üniversite kayıtlarında *"Salomon di Menachem*

Costantini" şeklinde adı geçen öğrencinin Nuh Efendi olabileceğini belirtmiştir: "*Bu noktada dikkat çekici bir diğer ayrıntı ise, Nuh Efendi'nin hem Tercüme-i Akrâbâdin nüshalarında hem de vakfiyesinde baba ismi olarak "Abdül-mennân" ismini kullanıyor olmasıdır. Mühtedi kökenli Osmanlıların baba ismi olarak "Abdul/Abdül" ile başlayan isimleri kullanmaları yaygın bir durumdur. Mezun kayıtlarından bulduğumuz "Salomon'un" baba ismi "di Menachem" olarak kaydedilmiştir. İbranice "Menachem" ve Arapça "Mennân" isimlerinin ses benzerlikleri düşünüldüğünde, Müslüman olunca Nuh ismini alan "Salamon'un", Abdullah yerine Abdulmennân ismini tercih etmesi tesadüfi olmayabilir."* (2020, s. 60).

II. Mustafa'nın padişahlığı döneminde cerrahbaşılıktan hekimbaşılığa yükselen Nuh Efendi, aynı zamanda padişah ve ailesinin de hekimliğini yapan hekimlerin başına "hekimbaşılık-ı hassa" göreviyle getirilmiştir. İnceleme konusu olan Akrabâdîn'in giriş kısmında Nuh Efendi, Filibe'den -bugünkü Plovdiv- geldiğini ve II. Mustafa ve III. Ahmet'in sultanlık dönemlerinde görev yaptığını şu sözleriyle açıklamıştır:

> zaḥm-ı çeşm-i celāya cerīḥ-i ṣarīḥ olan ʿilm-i teşrīḥi taṣrīḥ ile tekmīl "vemā enzel-allahü dāʾi'l- ḫulḳ lehu" devā-yı hadīs-i şerīfi muḳteżāsınca ʿilm-i ṭıbbı ḳanūn üzere teshīl ile dökmeden ṣoŋra reʾis-i māl- ı ʿilm-i ṭebābet muḥtāc-ı aʿmāl-ı iʿmāl ve tecribe olmaġın on iki sene ḫidmet-i mirzā-yı müslimīnde ṣarf-ı naḳdīne-i saʾy ve himmet eyleyüp baʿdehu "fe-ḥamden ṣümme ḥamden ṣümme hamden" "ber-feḥvā-yı vemen vūʾte'l-ḥikmete feḳad ūtiye ḫayran kesīrān" erbāb-ı devlet-i ʿaliye-i oṣmāniyye ve südde-i seniyye-i ḫāḳāniyye ṣübḥanāllahu teʿālā ʿani'l- beliyye filibe'den nāʾil-i niʿam ve efrā olduġumdan ġayrı sābıḳā erīke-i pīrā-yı salṭanat ve şeref efzā-yı tāc u taḫt ve devlet-i cennet- mekān firdevs-i āşiyān merhūm ve maġfūr-leh sulṭān muḥammed ḫān ʿaleyhi'r- raḥmanü'r raḥmān ḫażretlerinüŋ manzūr-ı çeşm-i iltifātları olunup zemān bā- emānlarında yigirmi yėdi sene riyāset-i cerrāḥīn ile kām-bīn ve baʿdehu merhūm ve mebrūrü'd-dırāc ilā medāric raḥmeti rabbi'l- ġaffūr sulṭān muṣṭafā eskenehu allahu teʿālā bi-ḥubūḥti ḳuṣūrü'l-cenneti'l mevʾī serīr-i ārā-yı salṭanat-ı oṣmaniyye olduḳda müddet-i salṭanatları ṭoḳuz seneden mütecāviz zemānda ser-eṭibbā ve pāye-i sedāret-i rūm ili ile kām-revā olup ʿale'l-ḥuṣūṣ ḫāliyā sāḥa-i ciḥāna sāye-endāz-i ʿadl u iḥsān olan pādişāh-ı sütūde evṣāf-ı gencīne nişār-ı muʿadelet ve inṣāf-ı sāḥib-ḳırān kemiyyeti sitān ʿālī kevkeb-i kişver-güşā-yı sāʿib reʾy-i ʿalā meşreb pençe-şiken sulṭānü'l- maşrıḳīn ve ḫāḳānü'l maġribīn ḫādimü'l-ḥarameynü'ş- şerīfeyn sulṭānü'r-rūm ve'l- yemen ve'l -ʿırāḳeyn es- sulṭānü's- ibnü's sulṭānü's- sulṭān aḥmed ḫān ibnü's- sulṭanü'l- esʿad ve'l- haḳānü'l- emcedü's-sulṭānü'l- ġāzi muḥammed ḫān lā-zālet inhārı suyūfe cāriyetihi ʿale'l- ārż ʿalā arzi'l-feth veẕ-ẓafer ve muʿāḳıd-ı meḳālīdü'l- ümeme meftūḥati bī- mefātīḥ-i romāha fi'l-baḥr ve'l- berr ḫażretleri mesned-nişīn şerīr-i ḫilāfet ve kār-ı fermā-yı emr-i salṭanat olduḳlarında dā'i-i dīrīnelerin hiẕmet-i riyāset-i eṭibbāda ibḳā ile maḥṣūd-ı aḳrān ve müşār-ı bālīnān ve maẓhar-ı ilṭāf bī-pāyān ėdüp lisān-ı ḥāl ve muḳalem (Abd-el Mennan, Çorum, 2914, 2b-3a).

Osmanlı Döneminde Balkanlı hekimler ile ilgili çalışması bulanan Bakkal, Nuh Efendi'yi de bu gruba dahil etmiş, diğer araştırmacılardan farklı bilgiler sunmamıştır (2020, s. 667).

Kaynaklarda tam adı Nuh bin Abdulmennan olarak geçen Nuh Efendi, hekimbaşı olduktan sonra, 1700'de kendi adına vakıf ve medrese de kurmuştur. Nuh Efendi'nin hayatı, ayrıca bir inceleme konusu olduğundan burada teferruatlı bilgiler aktarılmamış, bu zamana kadar yapılan çalışmalar ve güncel çalışmalar değerlendirilmiştir.

Nuh Efendi'nin oğullarından Süleyman Efendi ve Ömer Efendi de kendisi gibi tıp ilmini seçmiş ancak Ömer 20'li yaşlarda vefat etmiştir. Ömer'in Yunancadan çevirmeye başladığı ve çalışma konusu olan tıp kitabını Nuh Efendi, oğlu Ömer'in vefatının ardından tamamlamıştır. Nuh Efendi'nin kitabın girişinde yazdığı şu sözlerinden, tabipler arasında muteber olan Yunanca *Akrabâdîn*'i, Ömer'in çevirmeye başladığını ancak Ömer'in çeviriyi tamamlayamadan vefat etmesi üzerine Nuh Efendi'nin bu eseri tamamladığı anlaşılmaktadır.

> müsemmā olan risāle ki beyne'l eṭibbā-yı muʿteber ve muʿtenī ve maḳbūl ve żımnında münderic olan tedāvī ve ḫavāṣ-ı eczā mücezzeb ve maḳbūl-ı fuḥūl olup belki kütüb-i ṭıbbiye-i cihān nüfūḳ-ı müsellime bir teʾlīf bi-naẓīr olmaġla oġlum merḥūm mezbūr risāle-i mezbūrenüŋ nefʿī ʿām olmaḳ içün lisān-ı yūnāndan ben türkīye tercümeye şurūʿ ėdüp henūz nā-tamām iken ve sinn-i nāzikleri ʿışrūne bāliġ ve berk-i necābet ẕekāsı lāmiʿ olup ḳuvvet-i istiʿdād-ı kemān-şirādı ile müsellem-i iʿtibār-ı ʿoṣmāniyyeye müterāḳḳī olaraḳ ḳadem- niḥāde-i pāye-i şuḥn olup niʿam-ı mevāhib-i ilahiyye ile ḳām-revā iken nāgāh tamġāger bender-gāh-ı fenā (Abd-el-Mennan, Çorum, 2914, 3b).

.

AKRABÂDÎN TERCÜMESİ

Çalışma konusu olan yazma eser, yapılan katalog taraması sonucunda Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesinde bulunmuş ve Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığından temin edilmiştir. Katalog kaydında yazar ve eser adı sırasıyla, Nuh Efendi b. Abd-el Mennan, Terceme-i Akrabadin olarak geçmektedir. Demirbaş numarası 19 Hk 2914 olan yazmanın istinsah tarihi 1737'dir. Yazmanın bulunduğu yer Çorum Hasan Paşa İl Halk Kütüphanesidir. İnce nesihle yazılmış olan eser 151 yapraklıdır. Sayfaların büyük çoğunluğunda 27 satır bulunmakla beraber [2a]'da 20 satır, [3b]'de 24 satır, [4a]'da 20, [4b]'de 26 satır bulunmaktadır. Yazmada başlıklar

kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Tarama sonucunda ilk erişilen nüsha olması ve okunaklı nesih yazısıyla yazılmış olması sebebiyle bu nüsha tercih edilmiştir.

Akrabâdîn farmakolojik bir tıp metnidir. İlaç hazırlama yöntemlerinin bulunduğu bir kitaptır. Şaban Doğan çalışmasında *akrabâdîn* sözcüğünün kökeni ve gelişimi ile ilgili şu bilgileri vermiştir: "*Akrabâdîn Yunanca "graphizon" sözcüğünün Arapça ve Farsçaya geçmiş biçimidir ve sözcük anlamı ilaç hazırlanış şekillerini içeren kitap demektir. Sözcük dönem eserlerinde daha çok krâbâdîn biçiminde kullanılmış, daha sonra akrabâdîn şeklini almıştır."* (2009, s.20).

Eserde öncelikle ilacın ismi ve kim tarafından terkip edildiği yer almış, daha sonra ilacın hazırlanış şekli açıklanmış. Akabinde ilacın hangi hastalıkların tedavisinde kullanıldığı ve kimlerde ne şekilde kullanılması gerektiği belirtilmiş. Ayrıca ilacın ne kadar süre etkili olacağı da belirtilmiş. Bazı araştırmacılar *Akrabâdîn'*in çeşitli kütüphanelerde on dokuz adet nüshası bulunduğu bilgisini sunmuştur (İhsanoğlu, 2008). Ancak tespit edilebilen nüshalar şunlardır:

1. Nuh b. Abdülmennan, Akrabadin Tercümesi, demirbaş numarası; 43 Ze 414, bulunduğu yer; Zeytinoğlu İlçe Halk Kütüphanesi, Zeytinoğlu Koleksiyonu, 88 yaprak.

2. Nuh b. Abdülmennan, Akrabazin, demirbaş numarası; 34 Nk 3492, Nuruosmaniye Yazma Eserler Kütüphanesi, Nuruosmaniye Koleksiyonu, 189 yaprak.

3. Nuh b. Abdülmennan, Akrabazin, demirbaş numarası; 34Nk 3600, Nuruosmaniye Yazma Eserler Kütüphanesi, Nuruosmaniye Koleksiyonu, 152 yaprak.

4. Terceme-i Akrabadin, demirbaş numarası; 19 Hk 2914, Çorum Hasan Paşa İl Halk Kütüphanesi, Çorum Hasan Paşa İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu, 151 yaprak; istinsah tarihi 1737 (Hicri 1151).

5. Akrâbâdin, demirbaş numarası; 3/404; Tavşanlı, Zeytinoğlu Koleksiyonu; müstensih Mehmed Nesim; istinsah tarihi Hicri 1165, Miladi 1752, Türkiye Kütüphanaleri, koleksiyon; Türkiye Kütüphalerinde Bulunan Tıb Yazmaları; 131-191 yaprak; nesih.

6. Akrabazin; Nuh b. Abdülmennan; Hicri 1119; Talik; 1-236 yaprak; Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesi Bağdatlı Vehbi koleksiyonu 1394 numara.

7. Akrabazin Tercümesi; Nuh b. Abdülmennan; Hicri 1162; Talik; 229 yaprak; Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesi Hamidiye 1010 numara.

BİRİNCİ BÖLÜM
YAZIM ÖZELLİKLERİ

İncelemesi yapılan metin harekesizdir, ince nesih yazıyla özenli bir şekilde yazılmıştır. Metnin harekesiz oluşu bazı sözcüklerde okuma güçlüğü yaşanmasına neden olmuştur. Müstensih Arapça ve Farsça sözcükleri özgün imlalarıyla yazmış olmakla birlikte bazılarında ikili yazımlar mevcuttur. Kimi Türkçe sözcüklerde de ikili yazımlar vardır. Metnin imlasında dikkat çeken başka bir husus ise bazı bitki adlarının imlasında iki veya üç farklı yazımının olmasıdır, bazılarının ise eksik yazımıdır. Bu tutarsızlık ve ikili yazımlar bitki adlarının Türkçeye Arapça, Farsça ve Grekçe gibi yabancı dillerden geçmiş olmasından ve müstensihin bilgi eksikliğinden kaynaklanmaktadır.

Farklı yazımları olan sözcüklere örnek olarak aşağıdakiler gösterilebilir:

artemīṣā (048a/5) ارتمیثا artemize (012b/2) ارتمزه

banṭāfilyūn (005b/1) بنطافلیون banṭāfīlūn (040b/2) بنطافیلون

ḥōrasānī (065a/10)حورساني ḫorasānī (070b/14) خرساني

çınṭıyā (026a/18) چنطیا çınṭıyānā (007a/2) چنطیانا çınṭıyāne (006a/7)چنطیانه

sāsāliyūn (054b/7) ساسلیون sīsaliyūn (019a/17) سیسلیون sisaliyūs (014b/13) سسلیوس

pīmpinellā (008b/03) پیمپنللا pinpilā (062a/1) پینپلا pīnpinīlā (059a/14) پینپنیلا

Yukarıdaki örneklerde görüldüğü üzere tutarsız yazılan sözcüklerin genellikle Türkçeye farklı dillerden geçmiş olan bitki adları olduğu görülür.

Metinde geçen Türkçe sözcüklerdeki farklı yazımlara örnek aşağıdakiler gösterilebilir:

ṣovuduḳdan (005a/13) صودقدن ṣoġıduḳdan (021a/23) صغیدقدن

yavrıdan (019a/5) یاوریدن yavrusı (058a/14) یاوروسي

yımırṭa (036a/6) یمیرطه yımurṭa (032a/12) یمورطه

1.1. ÜNLÜLERİN YAZIMI

a Ünlüsünün Yazımı

Başta medli elif (آ) ile yazılanlar:

aḳ (010a/6) آق ayıtlanmış (010a/1) آيتلانمش

az az (014a/1) آزآز anasına (016b/9) آنه سنه

Elif (ا) ile yazılanlar: aġac (011a/12) اغز, altı (013b/20) التى

aġız (011b/2) اغز, anlar (018a/21) : انلر

Ortada elif (ا) ile yazılanlar : olanı (020b/27) اولانى saġ (023a/17) صاغ

ṣalġın (005b/12) صالغن ḳanı (026b/8)قانى yanduḳdan (013b/18) ياندقدن

İşaretsiz yazılanlar: ḳoyalar (013b/18) قويه لر yaḳalar (013b/18) يقه لر

ṭamarlara (014a/18) طمرلره ufaḳ (015a/6) افق

(ه) ile yazılanlar: ḳapayalar (060a/14) قپايه لر ḳurudalar (015a/4) قوروده لر

ṣaçsalar (060a/15) صچسه لر ṣaḳlayalar (060a/4) صاقليه لر

Sonda: ṣaḳına (026b/5) صقنه ṣoŋra (060a/12) صكره ṭaġıda (023b/16) طاغيده

e Ünlüsünün Yazımı

e ünlüsü kelime başında elif (ا) ile, orta hecede işaretsiz veya he (ه) ile kelime sonunda he (ه) ile yazılmıştır.

eksik (017b/24) اكسك egelenmiş(004b/1) اكلنمش gėce (013a/11) كيجه

ekseler (063b/25) اكسه لر elekden (009b/7) الكدن erkek (018b/15) اركك

gebe (018b/15) كبه eylese (015a/24) ايلسه eyüce (014b/26) ايوجه

ı/i Ünlülerinin Yazımı

ı ve i ünlüleri kelime başında elif (ا) ve elif ye (ای), kelime ortasında ye (ی) veya işaretsiz; kelime sonunda ye (ی) ile yazılmıştır.

içi (007a/27)ایچی iki (003b/19)اکی içilürse (018a/18) ایچیلورسه

ine (035b/17)اینه ışırdığı (013b/10)اصردیغی giyüp (015a/25)کیوب

gide (034b/27)کیده giderüp (004b/6)کیدروب ḳırḳ (008a/20)قرق

ḳıl (009ab/1)قیل ḳamışlı (055a/25)قامشلی ḳarışıḳ (035b/15)قاریشق

irisi (009a/21)اریسی köki (048b/13)کوکی ṣuyı (011a/19)صویی

yigirmi (004b/7)یکرمی birinden (035b/7)برندن

o/ö Ünlülerinin Yazımı

o ve ö ünlüleri kelime başında elif vav (او), kelime ortasında vav (و) veyahut işaretsiz, kelime sonunda vav (و)ile yazılmıştır.

oġulum (003b/3) اوغلم oldur(005b/21) اولدر ortaca (014a/10) اورته جه

oŋulur (017b/2) اوکولور oturaġa (063b/5) اوتورغه öyle (012a/22) اویله

öbürleri (053b/15)اوبرلری ölmiş (016b/8) اولمش ṣoġudur (015b/13)صوغودر

ṣoġuḳ (027b/6) صوغوق ṣoġan (009b/4) صوغان on (010b/23) اون

u/ü Ünlülerinin Yazımı

u ve ü ünlüleri kelime başında elif vav (او), kelime ortasında vav(و) veya işaretsiz, kelime sonunda vav(و) ile yazılmıştır.

ṣu (034a/6) صو söyündürür (024a/9) سویندرر süd (0090/26) سود

sürüneler (060a/13) سورونه لر süzüp (015a10) سوزوب ṭolu (015b/27) طولو

ṭura (023b/16) طورا ṭutar (044a/22) طوتر üç (004a/18) اوج

ufaḳ (014a/12) اوفق uyumayan (012a/14) اويوميان üstüne 013b/19) اوستنه

üzerine (004b/11) اوزرينه ṭoḳuz (002b/24) طوقوز

1.2. ÜNSÜZLERİN YAZIMI

ç Ünsüzünün Yazımı

Metinde ç ünsüzünün yazımı çim (چ) ile gösterilmiştir. *Ağaç ve üç* sözcüğü dışında düzenlidir. *Ağaç* sözcüğü ve *üç* sözcüğü cim (ج) ile yazılmıştır ancak üçer sözcüğünün yazımında müstensih ç sesini tercih etmiştir.

üç (004b/8)اوج üçer (004b/1) اوچر üçinde (066a/25) اوچنده

üçini (043b/27) اوچنى aġac (005b/17)آغج geçdükden (015b/10) كجدكدن

açıḳ (066b/14)اچق çiçek (013b/12) چچك çıḳara (070a/9) چقاره

çekeler (068b/25) چكه لر çalkayup (052b/14) چالقيوب ac (018b/7)آج

ŋ Ünsüzünün Yazımı

ŋ ünsüzü metinde kef (ك) ile yazılmıştır.

aŋa (015/4)اكا aŋunçün (019a/9) اكونچور yalŋuz (038a/9) يالكوز

oŋuldur (006b/11) اوكلدر siŋirler (045b/17) سكرلر

şoŋra (066b/4) صكره yeŋi (016a/10)يكى

p Ünsüzünün Yazımı

Günümüz Türkçesinde söz başında p ünsüzü bulunan kimi sözcüklerin p ünsüzüyle (پ) yazımları yanında Eski Türkçedeki şekliyle yani b (ب) ünsüzüyle yazıldığı görülür. Metinde bu sözcükler b ünsüzü ve p ünsüzü ile olmak üzere iki farklı şekilde yazılmıştır:

bekleşmiş (026a/9) بكلشمش pekleşdire (063a/15) پكلشديره

bişdükden (014a/13) بیشدکدن pişirüp (066b/17) پیشورب

Sözcük sonunda bulunan ulaç eki (-Up) metnimizde b ünsüzüyle karşılanmıştır. Metin çeviri yazıya aktarılırken genel yazım kuralına uygun olarak bu ek de p ünsüzü ile yazılmıştır:

ayıtlayup (014a/11) ایتلیوب çökmeyüp (052b/15) چکمیوب

dağlayup (066b/10) داغلیوب delüp (070a7) دلوب

oğuşdurup (023a/2) اوغشدروب olunup (031a/19) اولنوب

Arapça ve Farsça sözcüklerde de p (پ) ünsüzüyle yazılmıştır:

pādişāhlar (005a/17) پادشاهلر pāk (005a/6) پاك

pāre (034b/5) پاره peygamber (005b/18) پیغمبر

Kapalı e (ė)'nin Yazımı:

Metinlerde, Türkiye Türkçesinin günümüz yazı dilinde yer alan a/ı/o/u/e/i/ö/ü ünlüleri dışında, bir kapalı e (ė) ünlüsünün varlığı da söz konusudur (Korkmaz, 2013, s. 91). Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde kapalı e (ė) yazımında görülen sorunlar Osmanlı Türkçesi metinlerinde de devam etmektedir.

Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde bėl, bėş, dėmek, ėtmek, gėce, gėri, vėrmek, yėmek, yėdi, yėr gibi sözcükler kapalı e (ė) ile gösterilmiştir. Metin çeviri yazıya aktarılırken bu sözcüler kapalı e (ė) ile gösterilmiştir. Müstensih söz başında kapalı e (ė)'yi ėtmek sözcüğünde elif ye (اي) işaretiyle göstermiş. Söz içinde örneğin gėrü sözcüğünde ye (ي) ile göstermiştir. Bėl sözcüğünün kapalı e (ė) olmadan işaretsiz yazımları da var. Yėdi sözcüğü de işaretsiz bir şekilde yazılmıştır.

ėder (005b/12) ایدر gėce (059a/2) کیجه gėrü (015b/17) کیرو

vėr (052b/14) ویر yėr (019a/14) یر yėdi (021b/6) یدی

t Ünsüzünün Yazımı

"Eski Türkçede sözcük başındaki t- ünsüzü, Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde t- nin korunması ya da d- ye dönüşmesi açısından karışık bir durum sergilemektedir. t- > d- değişimi yüzyıldan yüzyıla ve eserden esere birtakım farklılıklar göstermekle birlikte, daha çok, ince sıradan sözcüklerde gerçekleşmiştir. Kalın sıradan sözcüklerde t-nin korunma oranı daha fazladır." (Korkmaz, s. 93).

İnceleme konusu olan metinde de kalın sıradan sözcüklerin d-li şekilleri olmakla birlikte t-li şekilleri daha fazladır. İnce sıradan sözcüklerin kimisinde de ikili yazım söz konusudur:

terler (027b/10) ترلر	der (055b/20) در
ṭaġ (019a/22) طاغ	daġ (066b/10) داغ
ṭar (036b/27) طار	dar (029a/1) دار
ṭaralmaya (026b/4) طارالميه	daralmaġa (009a/16) دارلمغه
ṭayanacaḳ (025b/10) طيانجق	dayanacaḳ (005a/3) دايه نجق
ṭoġraya (041a/6) طوغرايه	doġrayup (015a/15) دوغرايوب
ṭaru (065b/25) طارو	darı (059a/15) دارى

Diğer t-li yazılan sözcüklere şu örnekler verilebilir:

ṭolu (015b/27) طولو ṭura (023b/16) طورا ṭoḳsan (013b/15) طقسان

talaḳ (49b/24) تلاقده ṭoḳundurmayalar (034a/24) طوقندرميه لر

1.3. BAZI SÖZCÜK VE EKLERİN YAZIMI

1.3.1. İ-mek (cevher) Fiilinin Yazımı

İ-mek fiili çoğunlukla ayrı yazılmıştır, bitişik yazıldığı ve ekleştiği örnekler de mevcuttur.

ḳorlar imiş (033b/1) قورلرايمش	dirhemler imiş (032b/14) درهملرايمش
āteşde iken (031b/3) آتشده ايكن	tāze iken (034b/4) تازه ايكن

vėrmez idüm (015a/19) ورمزايدم
dögerler ise (014b/23) دوكرلرايسه
ḳaynadalar ise (020b/4) قينادلرايسه
faḳīr ise (056b/17) فقيرايسه
ḳaynarken (037a/22) قيناركن
isterlerse (054a/1) ايسترلرسه
olunursa (056a/11) اولونورسه

1.3.2. İçün Edatının Yazımı

İçün edatı metinde çoğunlukla ayrı yazılmıştır ancak kendinden önceki sözcüğe eklendiği örnekler de -az sayıda olmakla birlikte- mevcuttur.

anuŋçün (019a/9) انكچون
bögrekler aġrısıçün (18a/18) اغريسيچون
sirke olduġıçün (45b/17) اولدوغيچون
gögüs aġrısıçün (54a/25) اغريسيچون
yan aġrısıçün (56a/16) اغريسيچون
göz aġrısı çün (59b/27) اغريسى چون

1.3.3. İle Edatının Yazımı

İle edatı metinde büyük oranda kendinden önceki sözcükten ayrı yazılmıştır. Kendinden önceki sözcüğe bitişik yazıldığı örnekler sayıca çok azdır.

bir şey ile (5a/12) شى ايله
şeker ile (7b/12) شكر ايله
suyı ile (8b/7) صويي ايله
elile (36a/24) اليله
kökile (9a/23) كوكيله
südile (25a/24) سوديله
ellerile (29a/3) اللريله
ʿuṣaresiyle (34b/2) اصاره سيله

1.3.4. De Bağlacının Yazımı

De bağlacı eserde iki yerde geçmektedir, bir yerde kendinden önceki sözcükten ayrı yazılmışken diğer yerde kendinden önceki sözcüğe bitişik yazılmıştır.

çiçekleri de (40b/15) چچكلرى ده
ikisi de (70a/10) ايكيسيده

1.4. METNİN TÜRKİYE TÜRKÇESİNDEN AYRILAN DİL ÖZELLİKLERİ

Metinde Türkiye Türkçesinden farklı olarak görülen dil özellikleri şunlardır:

Türkçenin en sağlam uyumlarından olan **kalınlık-incelik uyumu**, metnimizde de sağlamdır. Ancak için edatının ekleşmesiyle uyumun bozulduğu örnekler vardır:

anuŋçün (019a/9) انکچون olduġıçün (45b/17) اولدوغیچون

Arap harfleriyle yazılmış metinlerde "ötre", "esre" ve "üstün" gibi harekeler yardımı ile eklerdeki dudak uyumunu tespit etmek, dil uyumuna göre daha kolaydır. Harekenin bulunmadığı metinlerde ise dudak uyumu ancak "vav", "ye" gibi harfler sayesinde tespit edilebilir. Çünkü bu ünlü işaretleri Arap harfli metinlerde, yuvarlaklığı veya düzlüğü net olarak ortaya koymaktadır (Kartallıoğlu, 2011, s. 103). Çalışma konusu olan metin harekesiz yazıldığı için metindeki dudak uyumu hadisesini tespit edebilmek için "vav" ve "y" gibi harflerin yazılışı dikkate alındı.

Düzlük- yuvarlaklık uyumu bakımından Eski Anadolu Türkçesinde görülen uyuma aykırı sözcüklerin ve eklerin örnekleri metnimizde de bulunmaktadır. Gülsevin ve Boz, EAT dönemindeki düzlük- yuvarlaklık uyumu ile ilgili şu bilgileri vermiştir: *EAT için Türkiye Türkçesinde gördüğümüze denk bir dudak uyumundan söz etmek mümkün değildir. Çünkü bu devir, bazı eklerin sürekli yuvarlak ünlülü bazılarınınsa sürekli düz ünlülü olduğu görülür* (Gülsevin ve Boz, 2004, s.94).

Bazı sözcüklerin Eski Türkçeden Eski Anadolu Türkçesine ufak ses değişiklikleri ile aktarılması bu sözcüklerde dudak uyumunda aykırılığa neden olmuştur. Bazı sözcüklerde ise *b,m,p,v* gibi dudak ünsüzlerinin varlığı yuvarlaklaşmaya neden olmuştur (Korkmaz, 2013, s. 92). Bu sözcüklerin XVII. yüzyıldan sonra uyuma girdiği görülür (Develi, 1995, s. 60). Eski Türkçeden itibaren yuvarlak ünlülü yazılan bazı sözcüklerin incelenen metinde yuvarlak şekillerinin yanında düz ünlülü şekilleri mevcuttur. Yani bu sözcüklerin ikili yazımları mevcuttur. Metinde ikili örneklerin olmasından dolayı dudak uyumun başladığını ancak henüz tamamlanmadığını söylemek mümkündür. Aşağıda metinde yuvarlak ünlülü yazılan sözcüklere örnek verilmiştir.

Metnimizde yukarıdaki nedenlere bağlı dudak uyumuna aykırılık teşkil eden ve ikili kullanımları olan sözcükler şunlardır:

ṭaru (065b/25) طارو　　darı (059a/15) دارى

şancu (054b/14) صانجو　　altun (004b/5) لتون

demür (068a/4) دمور　　dėyü (019a/10) ديبو

eyü (013b/1) ايو　　gėrü (015b/7) كيرو

Eski Anadolu Türkçesinden itibaren **yuvarlak ünlü taşıyan bazı eklere** metinden örnekler aşağıdadır:

-dUK sıfat-fiil eki Eski Türkçede ve Eski Anadolu Türkçesinde daima yuvarlak ünlülüdür. Metinde vav ve y harflerinin yazıldığı sözcüklerden takip edildiği üzere, -dUK sıfat-fiil ekinin düz ve yuvarlak şeklinin örnekleri vardır, yapılan çalışmalara göre XVII. yüzyılda sıfat fiil eki düzensizlik safhasındadır (Kartallıoğlu, s.247).

dėdigini (051a/14) ديديكنى　　ėtdigi (060a/13) ايتديكى

ḳaldığı (018b/25) قالديغى　　eyledigi (018b/27) ايلديكى

aḳduġından (063a/22) اقدوغندن　　eyledügüm (015b/26) ايلدوكم

Müstensih çoğunlukla -dUK sıfat fiil eki bulunan sözcükleri yazarken vav harfini kullanmamıştır. Ancak bu sözcükler; sıfat-fiil ekinin, düzensizlik safhasında olması ve metinlerde yuvarlak şeklinin kullanımının daha sık olması sebebiyle çeviri yazıya aktarılırken yuvarlak ünlülü yazılmıştır:

geldükden (004b/10) كلدكدن　　eyledükden (009b/13) ايلدكدن

-dUr- (Ettirgen çatı eki), Kartallıoğlu'na göre dudak uyumuna bağlanmak üzeredir ancak imla geleneği sebebiyle eserlere pek yansımamıştır (Kartallıoğlu, s. 274). Metinde bu ekin düz ünlülü ve yuvarlak ünlülü şekilleri vardır. Hatta aynı sözcüğün kimi yerde yuvarlak ünlülü kimi yerde düz ünlülü yazımı görülmektedir:

indürüp (036a/7) ايندورب　　indirüp (048a/25) ايديروب

ḳarışduralar (005a/13) قارشدوره لر　　ḳarışdıralar (005a/14) قارشديره لر

+dUr (Bildirme eki), metinde vav (و) kullanılmadan (در) şeklinde yazılmıştır. Eski Türkiye Türkçesinde bu ek daima yuvarlak ünlülüdür. Metin çeviri yazıya aktarılırken yuvarlak bu ek yuvarlak şekliyle yazılmıştır:

ḳaşıkdur (035b/18) قاشقدر miḳdārıdur (031b/24) مقداريدر

+lU addan ad yapan ek Eski Türkçede dudak uyumuna bağlıyken Eski Anadolu Türkçesinde daima yuvarlak ünlülüdür. Klasik Osmanlıcada ise ek Develi'ye göre dudak uyumuna tabidir (Develi, 1995, s. 101). Kartallıoğlu XVII. yüzyıldaki Arap harfli metinlerde +lU ekinin düzensizlik safhasında olduğunu belirtmiştir (Kartallıoğlu, s. 393). Metinde ekin hem düz hem yuvarlak ünlülü şekilleri vardır:

beŋizli (026a/10) بكزلى çilekli (054a/18) چلكلي ḳuvvetli (015b/9) قوتلي

devletlü (056b/17) دولتلو ḳabuḳlu (047a/2) قبقلو ḳuvvetlü (016a/14) قوتلو

dürlü (021b/10) درلو fa'ideli (035b/14) فايدلى

+sUn III. tekil kişi emir eki yuvarlak ünlülü eklerdendir. Metinde vav kullanılarak yazılan örnekler olduğu gibi vay kullanılmadan yazılan örnekler de vardır.

ėtsün (029b/19) ايتسون ėtmesün (016a/2) ايتمسون yapsun (035a/16) ياپسون

ḳarışsun (052b/15) قارشسن vėrilmesün (017a/17) ويرلمسون yapmasun (035a/16) ياپمسون

Kartallıoğlu'nun çalışmasına göre XVI. yüzyılda düz şekilleri görülen bu ekin XVII. yüzyılda düz şekilleri yoktur. Bu dönem metinlerinde +sUn III. tekil kişi emir eki henüz düzlüklük- yuvarlaklık uyumu dışındadır (Kartallıoğlu, s. 285).

-Up sıfat fiil eki Eski Anadolu Türkçesinde yuvarlak ünlülüdür. Kartallıoğlu'na göre XVII. yüzyıldaki Arap harfli metinlerde ek, düz tabanlardan sonra %1 oranında dudak uyumuna bağlıdır (Kartallıoğlu, s. 309). Bu ek Arap harfli metinlerde imla geleneğinde kalıplaşarak (وب) yazılmıştır. Metinde bu yazımın devam ettiği örneklerin dışında (و) kullanılmadan yazılan sözcükler de bulunmaktadır.

oġuşdurup (023a/2) اوغوشدورب delüp (070a/7) دلوب

dağlayup (066b/10) داغليوب　　çökmeyüp (052b/5) چكميوب

ayıtlayup (014a/11) ايتليوب　　olunup (031a/19) اولنوب

Eski Anadolu Türkçesinde yuvarlak ünlülü olan **-Ur ettirgenlik eki** metinde yuvarlak ünlülüdür.

içüreler (018a/20) ايچوره لر　bitürür (062b/21) بتورر　pişürüp (066b/17) پيشورب

-Il fiilden fiil yapan bu ek Eski Türkçede dudak uyumuna bağlıdır. Eski Türkiye Türkçesinde yuvarlak tabanlardan sonra düzleşen bu ekin uyuma girdiği örnekler azdır. İncelenen metinde de müstensih aynı sözcükte bu eki düz ünlülü (يل) ve yuvarlak ünlülü (ول) olarak iki farklı şekilde yazmıştır. Ancak yuvarlak tabanlardan sonra düzleştiği örnekler azdır.

bozılan (031a/20) بوزيلان　　bozulur (035a/17) بوزولور

dögile (015a/14) دوكيله　　dögülecek (021a/19) روكوله جك

ḳonılur (29b/26) قونيلور　　görile (066b/11) كوريله

çekilür (015b/17) چكيلور

Kartallıoğlu, incelediği metinlerde **-Il fiilden fiil yapan bu** XVII. yüzyılda %64 oranında uyuma bağlı olduğunu belirtmiştir (Kartallıoğlu, s. 189). Metinde ekin vav (و) ya da ye (ي) ile işaretlenmeden yazıldığı sözcükler de bulunmaktadır. Bu sözcükler metin çeviri yazıya aktarılırken dudak uyumuna bağlı olacak şekilde yazılmıştır.

-Ur geniş zaman eki XVII. yüzyılda düzensiz bir görünüm arz eder. Düz tabanlardan sonra hâlâ ekin -Ur şekli hakimdir (Kartallıoğlu, s.328). Metinde müstensih **-Ur geniş zaman eki**'ni vav ve re (ور) ile yazmanın dışında sadece re (ر) ile de yazmıştır. Bu dönem metinlerinde ek dudak uyumu bakımından düzensiz olduğundan ve düz tabanlardan sonra kimi sözcüklerde ek, vav ve re ile yazıldığından metin çeviri yazıya aktarılırken sadece re (ر) ile yazılan sözcüklerde de yuvarlak ünlülü okunmuştur.

ḳonılur (029b/26) قونيلور　ḳılur (024b/2) قيلور　dökilür (014b/25) دكيلور

içilürse (018a/18) ایچیلورسه alurlar (032b/14) الورلر ḳoparur (018b/16) قوپرر

ḳocaldur (015b/16) قجالدر indirür (048b/4) ایدیرر içilürse (018a/18) ایچیلورسه

Eski Türkçede ve onun devamı olarak gelişen Karahanlı, Harezm, Kıpçak ve Çağatay Türkçelerindeki **kelime başı tonsuz diş ünsüzü t-ler**, Eski Anadolu Türkçesinde ve çağdaş Oğuz lehçelerinde genellikle tonlulaşarak d- ye dönüşmüştür. Türkiye Türkçesi yazı dilinde bu dönüşüm ön sıradan ünlü taşıyan kelimelerde daha yaygınken art sıradan ünlü taşıyan kelimelerde düzensizlikler görülür (Akar, s. 123). Hem t-li hem d-li şekiller aynı eserde yer alabilir. İncelenen eserde sözcük başında bulunan **d-/t- sesleri açısından**, art ünlülü sözcüklerde t- sesinin korunduğu örnekler mevcuttur. Ön ünlü taşıyan sözcüklerde t- sesinin d- sesine dönüştüğü örmekler görülmektedir. Sözcük başında t- sesinin korunduğu sözcüklere şu örnekler verilebilir:

ṭaġ (019a/22)

ṭaġıt- (023b/6)

ṭalaḳ (049b/24)

ṭamar (017a/25)

ṭamla (025b/22)

ṭamlat- (038a/18)

ṭoḳuz (02b/24)

ṭayan- (025b/10)

ṭur- (023b/16)

ṭaral- (026b/4)

ṭarlıḳ (032b/9)

ṭaru (065b/25)

ṭoġra- (049b/11)

ṭoġur- (018b/18)

ṭoḳsan (013b/15)

ṭoḳundur- (034a/24)

ṭatlu (010a/1)

ṭoldur- (015b/24)

Aynı sözcüğün eserin farklı yerlerinde farklı biçimleri de yer almaktadır:

daġ (066b/10)

daġla- (066b/10)

daral- (009a/16)

darı (059a/15)

doġra- (014a/12)

dağıt- (020b/8)

dar (029a/1)

darlıḳ (014a/3)

dayan- (005a/13)

der (055b/20)

ditre- (057b/12) depe (065b/7)

Sözcük sonunda tonlu **-c ve -d** ünsüzlerinin bulunduğu sözcüklere örnekler aşağıdadır:

ac (018b/7), aġac (064b/27, güc (009a/18), süd (009a/26)

Ünsüz uyumları bakımından incelendiğinde Türkiye Türkçesinden farklı olarak metinde ötümsüz ünsüzle biten sözcüklere getirilen eklerin başındaki ünsüzlerin ötümlü olduğu ve henüz uyuma girmediği tespit edilmiştir. Bulunma ve ayrılma durumu ekleri, ettirgenlik eki (-dUr) ve (+dUr) bildirme ekinde ek başında bulunan **-d ünsüzü ötümlülüğünü** korumuştur.

inbīḳden (059a/2) انبيڤدن ṣovuḳdan (004a/10) صوقدن

kökde (058b/13) كوكده olunmışdur (004b/13) اولنمشدر

ėtdükden (058b/16) ايتدكدن oġuşduralar (015a/8) اوغوشدره لر

dėmekdür (059a/27) د يمكدر olmaduḳca (017b/6) اولمدقجه

Metinde **g>v değişimine** *dair* örnek bulunmaktadır. Soğuk sözcüğü metinde on beş yerde g sesiyle, kırk yerde v sesiyle yazılmıştır.

ṣoġuduḳdan (027b/6) صغدقدن ṣovuduḳdan (005a/113) صودقدن

g>v değişimi bakımından Türkiye Türkçesinde sözcük sonunda bulunan -v seslerinin metinde bazı sözcüklerde Eski Türkçe ve Eski Anadolu Türkçesinde olduğu gibi -g sesiyle yazımı mevcuttur:

dög- (059a/25) dögil- (015a/4) oġuşdur- (015a/8)

İsim hâl ekleri bakımından Türkiye Türkçesiyle farklılık gösteren belirtme hâli ekidir. III. tekil kişi iyelik eki almış sözcüklerde **belirtme hâli eki** genellikle +n biçimindedir:

derin (031a24) درين iştihāsın (044a/19) اشتهاسين

süddelerin (013a/25) سدلرين

Ayrılma durumu ekinin (+DAn) -madan birleşik zarf fiil yapısında bir sözcükte +dın şeklinde yazıldığı görülmektedir:

bulmadın (016a/26) بولمدين

+(nuŋ) ilgi durumu eki metinde ünlüsü gösterilmeden yazılmıştır. Eski Türkçede dudak uyumuna bağlı olan bu ek Eski Anadolu Türkçesinde yuvarlak ünlülüdür. Metinde ilgi durumu eki ünlüsü gösterilmeden Türkiye Türkçesinden farklı olarak nazal n (ŋ) ile yazılmıştır.

ʿavretlerüŋ (059a/18) عورتلرك ṭavuġuŋ (0529a/24) طاوغك

köküŋ (058b/16) كوكك eczālaruŋ (059b/2) اجزالرك

"su" sözcüğünün ilgi durum eki (+Uŋ) alırken -y- koruyucu ünsüzlü suyuŋ yazımlarının dışında sunuŋ şeklinde yazımları mevcuttur:

suyuŋ (028a/20)سويك sunuŋ (066a/27) سونك

+I/+sI üçüncü tekil kişi iyelik eki metinde Türkiye Türkçesinden farklı olarak sürekli düz ünlülü yazılmıştır.

köki (058b/26) كوكي yolı (059a/17) يولي

toḫmı (059a/12) تخمي gözi (063a/4) كوزى

ḳabuġı (059a/13) قبوغي ḳöpügi (010a/17)كوپكي

Eski Anadolu Türkçesinin işlek zarf-fiil eklerinden olan ve Türkiye Türkçesinde kullanılmayan ve -y(IncA) ile karşılanan **-y(IcAK) zarf fiil** ekinin metinde bir örneği bulunmaktadır.

ḳarīb olıcaḳ (019a/1) قريب اولیجق

Sözcük yapımı bakımından Akrabâdîn'de Türkiye Türkçesinden farklı bir özellik bulunmamaktadır. Yeterlik birleşik fiilinde Eski Türkçedeki kullanıma benzer bir örnek mevcuttur.

Eski Türkçedeki tek ünlülü zarf fiil eklerinden olan **-U zarf fiil ekinin** bir diğer işlevi asıl fiile eklenerek muktedir olmak anlamında tasviri birleşik fiiller yapmaktır. Türkiye Türkçesinde yeterlik birleşik fiili olarak adlandırılan yapılar asıl fiil + Abil + yardımcı fiil şekline gelişmiştir. -U zarf fiilinin yerini -A zarf fiil eki almıştır. Karahanlı Türkçesi, Harezm Türkçesi metinlerinde de aynı islevde kullanılmaya devam etmiştir. Eski Anadolu Türkçesinde de yuvarlak şekliyle kullanılmaya devam eden bu zarf fiil eki Türkiye Türkçesinde düz ünlülü şekliyle kullanılmaktadır. Metinde ıslat- asıl fiiline -U zarf fiilinin bil- yardımcı fiiliyle eklenerek yeterlik fiili oluşturduğu tek bir örnek bulunmaktadır.

ışlaṭubil (30a/11) اصلطى بلمز

Fiil çekimlerinde Türkiye Türkçesinden farklı özellikler görülmemektedir. Ancak eser tıp metni olduğu için, konusu gereği tüm kipler ve her şahsa göre çekimler bulunmamaktadır. Metinde geniş zaman çekimiyle birlikte istek ve emir çekimlerinin kullanımı yaygındır. Bunların dışında şart kipiyle çekim de bulunmaktadır. Yazar tecrübe edilenlerin anlatımında ve diğer hekimlerin tecrübelerini aktarırken kimi zaman duyulan geçmiş zaman kipini kullanmıştır.

(6b/4) biriṅden on bėşer dirhem aġaç ḳavunı ḳabuġınuŋ şerbetiyle maʿcūn (6b/5) oluna istiʿmāli bir dirhemden üç dirheme degdür bir yaşından üç (6b/6) yaşına gelen maʿṣūma bir dirhem vėrilür üç yaşından yuḳaru (6b/7) olan maʿṣūma bir dirhem vėrilür bu maʿcūnuŋ fevāʾidi beyān (6b/8) olunur ḳalbde olan semmiyyetli ʿilletleri defʿ ėder ve bayılmaları keser yürege (6b/9) feraḥ vėrür yürekde ḫafaḳānı keser aġızda olan bed rāyiḥayı güzel ėder (6b/10).

Eserden alınan yukarıdaki örnekte görüldüğü üzere -oluna, vėrilür, beyān olunur, defʿ ėder, keser, vėrür, güzel ėder- fiil çekiminde geniş zaman kipinin III. şahıs çekimi yaygındır.

İKİNCİ BÖLÜM

TERCEME-İ AKRABÂDÎN

2.1. ÇEVİRİ YAZILI METİN

[2a]

(1) bismillāhi'r-raḥmāni'r- raḥīm

(2) ḥamd-ı nā-maḥdūd ol ḥakīm-i ḥayy-ı vedūd dergāhına ʿarīża-ı dāşte ḳılunur ki (3) ecrām-ı heyʾet-i eflākī ʿi ʿiṭā-yı buḫār ḫāṣṣiyyet-i cāẕibe ile devr-i dāʾim ve şenā-yı (4) nā- maʿdūd ol vācibü'l- vücūd pīşegāhına edā olunur ki basīṭ-i arż-ı ʿālem (5) ʿademden nā-mevcūd iken eczā-yı mürekkebāt-ı mevālīd-i şeʾşe ile meşhūd-ı ḳudret (6) tecellī-i ḳayyūmiyet ile ḳāʾim eyledi bir pādişāhdur ki ḥikmet-i müsellem ḳavānīn-i zevi'l- (7) ʿuḳūl ve maḳbūl-ı erbāb-ı nükūldür ve efżāl-ı şalavāt-ı raḥmān ve ekmel-i tahiyyāt-ı (8) subḥān ol bāʿis-i īcād-ı ʿanāṣır ve sebeb-i efranīş ne felek-i devār-ı çāre-sāz (9) derd-mendān-ı ümmet şifā-bahş teb-zedegān-ı żılālet ṭabīb-i bī-çāregān (10) ve devā-sāz-ı ʿillet-zedegān menbaʿ-i cūbyār ḥikmet ve maḥzen-i lütf vücūd (11) naẓım ve raḥmeti şefīü'l- ümmetihi ve rāfiʿü'n- niʿmeti (12) ḥażret-i faḫr resūl kim marаż-ı ʿişyāna nūş-dārū-yı şefāʿatle müdāvī eyler (13) yaʿnī nebī-i muḫterem ve resūl-i ekrem muḥammed muṣṭafā ṣallallahu teʿālā ʿaleyhī vesellem (14) ḥażretlerinüŋ pīşegāh-ı saʿādet dest-gāhlarına ihdā olunur ki (15) lisān-ı ḥikmet beyānlarından *"el-ʻilmü ʻilmani ʻilmü'l-ebdâni sümme'l-ediyâni"* (16) ḥadīṩ-i şerīfi ile raġbet-i fezā-yı ʿilm-i ṭabābet ve şeref-baḫş-ı ʿulemā-yı ḥikmet (17) olmışlardur mevrūd ḥadīṩ-i ḳudsī "*Levlâke levlâk lemâ halaktül eflâk"* (18) olan ẕāt-ı pākları bir terkīb-i isrā-yı ḫafiyye ki ʿuḳūl-ı ʿaşere-i (19) selīme idrāk-ı evṣāf-ı saʿādet ittiṣāfında mānende-i ʿuḳāl (20) ve gürūh-ı ḥikmet şināsān-ı feylesofān zemān-ı şifā ḫāze tedābir-i fehm

[2b]

(1) ve kiyāsetinde deng-i delāldür ve bir ʿillet gāye-i meknūnātdur ki zülāl-i lüṭf ve (2) ve keremi ḫaste dilān maḥrūru'l- mizāc olan ʿibād-ı müʾminīne cārī ve bir raḥmet (3) kāʾinātdur ki devāü'l-miskü't-ṭāfʿamīmesi vücūd-ı ʿālimīne sārīdür ve tetimme (4) ṣalavat ve selām mecālis-i āl ve aṣḫāb-ı kirāmına nişār olunur ki terkīb-i nūşdārū-yı (5) kelimeteyn-i celīleteyn ile sūʾ-ı maʿde-i ʿaḳāidden muḫteli'd- dimāġ olanlara berʿi's- (6) sāʿate müdāvā ve dāʾü'l- ʿižāl hevā-yı baġī şeḳāvet ile kem-serāġ olanlara

(7) reh-nümā olmışlardur rıżvānu'llahu teʿālā ʿaleyhim ecmaʿīn baʿde-zīn bu faḳīr (8) ḳālīlü'l- biżāʿa ve żaʿīfü'l- istiṭāʿa'r-rācī mine'l- mülkü'r-raḥmān nūḥ bin (9) ʿabdülmennān ʿunfuvān-ı şebābdan hengām-ı kühūlete gelinceye dek ḥamden-limen (10) bu fevḳa'l-ʿilm ve'l-hükm zemānın hevāya maṣrūf ve avānin-i ʿayş-i maẕrūf ėtmeyüp (11) zeḥm-i çeşm-i celāya cerīḥ-i ṣarīḥ olan ʿilm-i teşrīḥi taṣrīḥ ile tekmīl *vemā enzel-* (12) *allahü dāʾi'l- ḫulḳ lehu devāʿ* hadīs-i şerīfi muḳteżāsınca ʿilm-i ṭıbbı ḳanūn (13) üzere teshīl ile dökmeden ṣoŋra reʾis-i māl- ı ʿilm-i ṭabābet muḥtāc-ı aʿmāl-ı (14) iʿmāl ve tecribe olmaġın on iki sene ḫidmet-i mirzā-yı müslimīnde ṣarf-ı naḳdīne-i (15) saʾy ve himmet eyleyüp baʿdehu "*fe-ḥamden ṣümme ḥamden ṣümme hamden ber-feḥvā-yı vemen vū'te'l-ḥikmete* (16) *feḳad ūtiye ḫayran kesīrān*" erbāb-ı devlet-i ʿaliyye-i oṣmāniyye ve südde-i seniyye-i ḫāḳāniyye (17) sübḥānallāhu teʿālā ʿani'l- beliyye filibeden nāʾil-i niʿam ve efrā olduġumdan ġayrı (18) sābıḳā erīke-i pīrā-yı salṭanat ve şeref- efzā-yı tāc u taḫt ve devlet-i cennet (19) mekān firdevs-i āşiyān merhūm ve maġfūr-leh sulṭān muḥammed ḫān ʿaleyhi'r- raḥmanü'r-raḥmān (20) ḥażretlerinüŋ manzūr-ı çeşm-i iltifātları olunup zemān-ı bā- emānlarında yigirmi (21) yėdi sene riyāset-i cerrāḥīn ile kām-bīn ve baʿdehu merhūm ve mebrūrü'd- dırāc ilā (22) medāric raḥmeti rabbi'l- ġafūr sulṭān muṣṭafā eskenehu allahu teʿālā bi-ḥubūḥti ḳuṣūrü'l- (23) cenneti'l-mevʾā serīr-i ārā-yı salṭanat-ı oṣmaniyye olduḳda müddet-i salṭanatları (24) ṭoḳuz seneden mütecāviz zemānda ser-eṭibbā ve pāye-i sedāret-i rūm ili ile (25) kām-revā olup ʿale'l-ḥuṣūṣ ḥāliyā sāḥa-ı ciḥāna sāye-endāz-ı ʿadl u iḥsān (26) olan pādişāh-ı sütūde evṣāf-ı gencīne nişār-ı muʿadelet ve inṣāf-ı sāḥib-ḳırān (27) kemmiyyeti sitān ʿālī kevkeb-i kişver-güşā-yı sāʿib reʾy-i ʿalā meşreb pençe-şiken

[3a]

(1) rüstem ve bezū ve sīfzen cengīz ve hülāgū ferḫunde-i fāl ve ferruḫ-ḳadem ḫüceste-i (2) hāl-i ḥatm-i şiyem fermān-ı fermā-yı memālik-ārā-yı eklīl baḫş ve tāceriyā (3) naẓm (4) şehinşāh-ı zemāne ḳahramān-ı maşrıḳ ve maġrib ḫüdāvend-i yegāne af-tāb-ı āsmān pāye-i (5) cihāngīr müʾeyyid-i pādişāh-ı şāh cedd-i ber-cedd cihān-bān-ı felek mesned-i serīr-ārā-yı cem pāye-i (6) besāt-endāz dīvānḫāne-i taḫt-ı süleymānī şeref-baḫş-ı serīr-i bārgāh-ı ʿarş berāber-i (7) sulṭān-ı aʿẓām ve ḫākān-ı efham meziyyet-i erbābü'l-ʿilm ve'l-ʿilm-i muḳtedā-yı asḫābü's- (8) seyf ve'l-ḳalem melceʾü's-selātīn ve melāẕü'l-ümem veliyyü'l-ayādī ve'l-kerem (9) ve'n-niʿām sulṭānü's-selātīn fi'l-

ʿālem mālik-i rikābü'l-ümem melikü'l- (10) islām ve'l- müslimīn naṣīrü'l-ḥaḳḳ ve'l-millet ve'd-dīn nāṣib-i aʿllāmü'ş-şerʿi'l- (11) metīn fātıḥü'l-cebābire ve'l-mütemerridīn ḳātilü'l-küfrü'l-müşrikīn sultānü'l- (12) ġuzāt ve'l- mücāhidīn bāṣṭ-i besāṭü'l-ʿadl ve'l-inṣāf hādim-i asāyişü'l- (13) cevr ve'l- iʿtāḳ ḥāmi-i bilād-ı ehlü'l-īmān māḥī-i āṣārü'l-küfr ve'ṭ-ṭuġyān (14) sulṭānü'l- maşrıḳīn ve ġāḳānü'l-maġribīn ġādimü'l- ḥarameynü'ş- şerīfeyn sulṭānü'r- (15) rūm ve'l-yemen ve'l-ʿırāḳeyn es-sulṭānü's-ibnü's-sulṭānü's-sulṭān aḥmed ġān (16) ibnü's-sulṭanü'l-esʿad ve'l-haḳānü'l-emcedü's-sulṭānü'l-ġāzi muḥammed ġān (17) lā-zālet inhār-ı suyūfe-i cāriyye ʿale'l-ārż ʿalā arzi'l-feṭḥ veẕ-ẓafer ve muʿāḳıd-ı (18) meḳālīdü'l-ümeme meftūḥati bī- mefātīḥ-i romāha fi'l-baḥr ve'l-berr ḥażretleri mesned- (19) nişīn şerīr-i ġilāfet ve kār-fermā-yı emr-i salṭanat olduḳlarında dāʿī-i (20) dīrīnelerin hiẕmet-i riyāset-i eṭibbāda ibḳā ile maḥṣūd-ı aḳrān (21) ve müşār-ı bālīnān ve maẓhar-ı ilṭāf bī-pāyān ėdüp lisān-ı ḥāl ve muḳalem (22) beyt (23) oldı envār-ı ʿadāletle münevver şeş-cihet (24) buldı āṣār-ı saʿādetle ṣafā kevn u mekān (25) şīdi ile güyā iken bundan aḳdem ḳarīr-i ʿaynem veled-i emcedem merḥūm ʿömer (26) efendi sofrasında ʿilm-i şerīfe raġbet ve taḥṣīl-i fünūn-ı şittāya (27) himmet sebebiyle meyān-ı esātiẕe-i yunānīyede aḳrabādīn-i melikiyū ismiyle

[3b]

(1) müsemmā olan risāle ki beyne'l-eṭibbā-yı muʿteber ve muʿtenī ve maḳbūl ve żımnında (2) münderic olan tedāvī ve ġavāṣ-ı eczā mücezzeb ve maḳbūl-ı fuḥūl olup (3) belki kütüb-i ṭıbbiyye-i cihān nüfūḳ-ı müsellime bir teʾlīf bi-naẕīr olmaġla oġlum (4) merḥūm mezbūr risāle-i mezbūrenüŋ nefʿī ʿām olmaḳ içün lisān-ı (5) yūnāndan ben türkīye tercümeye şurūʿ ėdüp henūz nā-tamām iken ve sinn-i (6) nāzikleri ʿışrūne bāliġ ve berk-i necābet ẕekāsı lāmiʿ olup ḳuvvet-i (7) istiʿdād-ı kemān-şirādı ile müsellem-i iʿtibār-ı ʿOṣmāniyyeye müterāḳḳī olaraḳ (8) ḳadem- nihāde-i pāye-i şuḥn olup niʿam-ı mevāhib-i ilahiyye ile ḳām-revā iken (9) nāgāh tamġāger bender-gāh-ı fenā beyt (10) illā külli şey māhalāllahu bāṭıl ve külli naʿīm lā-muḥālete zāʾil fehvāsınca (11) defter-i müfredāt eyyām-ı ḥayātına mühr-i ġitām urmaḳ āyīne-i idrākine (12) rū-nümā olduġı eṣnāda risāle-i mezbūrenüŋ ḳuṣūrın tekmīl ve tevfiye (13) niyāz ve tavṣiye etmekle merḥūmuŋ bāʿiṣ-i ẕikr-i bi'l-hanīri olmaḳ ümīdiyle (14) tekmīline teşmīr-i sāḳ ihtimām olunup bi-fazlillahi'l-ʿallām ber-āverde-i (15) zeyl iġtinām ḳılındı müṭālaʿasıyla sūmend olanlardan bu ʿabd-ı (16) faḳīr niyāzmend ki

merḥūmı duʿā -yı ḫayr ile yād ėtmekle ḳalb-i maḥzūnumı (17) mesrūr ve şād buyuralar beyt (18) revān olan gözümden ḥasretiyle āb-ı ḥasretdür dū-çeşmim baġ-ı ḥasretde (19) iki dolap ḥasretdür edeb-i mānіʿ olur şekvāya (20) ḥarf-i iştiyāḳımdan derūn-ı nāmem ammā ser-be-ser (21) el-ḳalb ḥasretdür nebetdāʿ-i müteberrüḳā bi-ismüke bi- evveli't- (22) tevfīḳ ve (?) bi- hidāye (23) yā men hū hasbī ve (24) niʿme'r-refīḳ

[4a]

(1) ḫām ʿūd on iki dirhem verd-i aḥmer on dirhem ḳaṣabü'z-zerīre dirhem (2) dört ġālye misk besbāse derūnec dār-ı fulful cevz-i bevvā naʿnā (3) ḳurusı sünbül-i hindī selīḫe maṣṭakī dārçīn ḳaranfil (4) asārūn her birinden üçer dirhem zaʿferān ḳākūle-i kebīr ḳaḳūle-i (5) ṣaġīr aḳ ṣandal ṣarı ṣandal ḳırmızı ṣandal rāvend-i çīnī ḳısṭ (6) kebābe zencebīl rāzyāne toḫmı anīsōn toḫmı liġūstiḳūn her birinden (7) ikişer dirhem şeker altmış dirhem ayva mürebbāsı bahārlı yüz sekiz (8) dirhem kifāyet miḳdārı ʿasel ile maʿcūn oluna istiʿmāli iki dirhemden üç (9) dirheme deg bu maʿcūn cālīnūsuŋ terkībidür fevāʾidi beyān (10) olunur maʿdenüŋ ṣovuḳdan olan ʿilletlerini ve kebedde olan (11) ṣovuḳlıġı defʿ ėder gerekse rīḥden ve ġalīẓ balġamdan olsun (12) maʿdenüŋ hażmına ḳuvvet vėrür ve şişleri indürür ve ekşi (13) geyirmeleri giderdür ve ṭaʿāmı haẓm ėtdürür ve beşere levnini güzel ėder (14) ve şaʿrı düşen ādemüŋ şaʿrı düşürmesin menʿ ėder ağızda (15) olan bed rāyiḥayı giderür ve ter getürür ve cigeri ısıcaḳ ėder ve cimāʿa (16) iştihā vėrür ġāyet nāfiʿdür mücerrebdür bi-iẕnillāhi teʿālā (17) **maʿcūn-ı cevāhirü'l-ibni māsūyye** (18) aḳ incü üç dirhem māʾī yāḳūt aġdāyī ṭobāc-ı seylān zümürrüd her birinden (19) birer buçuḳ dirhem cedvār-ı hindī derūnec aġac ḳavunı ḳabuġı besbāse (20) her birinden ikişer dirhem feslegen toḫmı iki dirhem ḳırmızı mercān

[4b]

(1) kehrübā egelenmiş fīl dişi her birinden üçer deng aḳ behmen ḳırmız behmen (2) ḳaranfil zencebīl dār-ı fulful sünbül-i hindī sādec-i hindī zaʿferān (3) feslegen yapraġı her birinden birer dirhem ḳurṣ-ı diyārudūn ʿūd-ı māverdī (4) her birinden bėşer dirhem dārçīn ḥavlincān zurunbād her birinden birer (5) buçuḳ dirhem altun ve gümiş varaġı onar ʿaded misk-i ḫāliṣ nıṣf dirhem (6) ʿanber iki dirhem cevāhir-i mezbūrelerüŋ her biri başka ḥall olunup (7) tamām ve zann olduḳdan ṣoŋra otuz dāne emlec yigirmi dāne kābilī bir vaḳıyye (8) lisān-ı ṣevr ṣuyı ile ḳaynadup nıṣf ḳalınca baʿdehu yüz elli

dirhem (9) ʿasel-i muṣaffā ḳoyup bir miḳdār ḳaynaduḳdan ṣoŋra yüz elli dirhem (10) gül balı ḳoyup ḳıvāma geldükden ṣoŋra maʿcūn oluna istiʿmāli nıṣf (11) dirhemdür üzerine lisān-ı ṣevr ṣuyı içeler fevāʾidi beyinde ve cigerde (12) ve yürekde ve maʿdede ve raḥmde cemīʿ ṣovuḳdan olan ʿilletleri defʿ ėder (13) ve tecribe olunmışdur ki yürek oynamasına ve yürek żaʿīfligine ve maʿde (14) żaʿīfligine ve sevdā-yı merāḳıyāya ve rīḥ-i merāḳıyāya ve sebebsiz żaʿīf (15) olan ādemlere ve beden ve beşere levnini güzel ėtmesine ve insānuŋ (16) bedeninde olan rāyiḥayı giderüp güzel rāyiḥa getürmesine nāʿfidür (17) **maʿcūn-ı cevāhir** (18) incü üç dirhem fīl dişinden olan ṭebāşīr iki dirhem ḳırmızı mercān (19) iki dirhem aḳ mercān iki dirhem ḳırmızı gül bir buçuḳ dirhem aġdāyī zümürrüd (20) māʾī yāḳūt ṭobāc-ı seylān aḳ ṣandal ṣarı ṣandal lisān-ı ṣevr (21) çiçegi ḳuzı ḳulaġı toḫmı feslegen toḫmı aḳ behmen ḳırmız behmen her birinden (22) birer dirhem geyik yüreginden çıḳan kemük nıṣf dirhem altun (23) varaġı gümiş varaġı her birinden on bėşer dāne ʿanber bir dirhem misk (24) iki çekirdek elli dāne emlec yarım vaḳıyye gül ṣuyı ile ḳaynaya nıṣf (25) ḳalınca baʿdehu yüz dirhem şeker ile ḳıvāma gelince ḳaynaya baʿdehu (26) maʿcūn oluna bu maʿcūnuŋ fevāʾidi beyān olunur ḥummā-yı ḥāddelere ve

[5a]

(1) ḥarāretden olan ciğer şişlerine ve bayılmalarına ve ḫafaḳān-ı ḥārre ve ḥārr-(2)-dan olan żīḳuʾn-nefese nāfiʿdür daḫı ḳuvvet vėrür bi-iznillāhi teʿālā (3) istiʿmāli bir dirhemden iki dirheme degdür beḳā-yı ḳuvveti bir senedür (4) **maʿcūn-ı ḳırmız** (5) ipek ḳozalaġı dirhem yüz gülāb dirhem yüz elli misket (6) almaʿusāresi pāk ve berrāḳ dirhem yüz elli ḫāṣṣ ḳırmız dirhem (7) on bu ẕikr olunan gülābı misket almaʿusāresini ve ipek (8) ḳozalaġı ile ḳırmızı bir pāk ṭancire içine ḳoyup yigirmi dört sāʿat (9) ışlana baʿdehu bir kere ḳaynaya ḳaynaduḳdan soŋra bir ḫōşca süzeler (10) baʿdehu yüz elli dirhem mīʿād şekerine bal ḳıvāmı vėrile bal ḳıvāmı (11) vėrildükden soŋra dört dirhem ʿanberi ufaḳlayup içine ḳoyup (12) bir şey ile ḳarışduralar ve yarım dirhem misk ḳoyup tekrār (13) ḳarışduralar baʿdehu indüreler barmaḳ dayanacaḳ ḳadar ṣovuduḳdan (14) soŋra ẕikr olınacaḳ eczāları ḳarışdıralar ẕikr olunacaḳ eczā- (15) -lar bunlardur ḫām ʿūd altı dirhem seylānī dārçīn altı dirhem (16) ışlāḥ olmış lāciverd iki dirhem ve ḥall olmış aḳ incü iki (17) dirhem altun varaġı bir dirhem ibni māsūyye bu terkībi pādişāhlar (18) içün teʾlīf ėtmişdür bu ḳırmız maʿcūnınuŋ ḫavāṣṣı beyān

olunur (19) ḫafaḳānı ve nisyānı ve sebebsiz daralmaġı ġam ve ḳasāveti giderür ve rūḥ-ı (20) nefsāniyyeye ve rūḥ-ı ḥayvāniyyeye ve rūḥ-ı ṭabīʿiyyeye bi-iẕnillāhi (21) teʿālā ḳuvvet vėrür istiʿmāli birer dirhemden bir buçuḳ dirheme degdür (22) **diyāçentū** (23) aġdāyī bir buçuḳ dirhem zümürrüd deng üç māʾī ḳūt-ı seylān (24) ṭobāc ḳırmızı yāḳūt pān-zehr aḳ mercān ḳırmızı mercān her birinden (25) üçer deng maḥlūl incü iki dirhem ṭebāşīr-i hindī nıṣf dirhem (26) ḳırmızı gül üç buçuḳ dirhem geyik yüreginde olan kemük maḥlūl

[5b]

(1) sekiz dāne maḥlūl geyik boynuzı bir dirhem banṭāfilyūn köki bir (2) dirhem aġac ḳavunı ḳabuġı girīdī yabān ṣarmaşıġı ḳuzı ḳulaġı toḫmı (3) lisān-ı ṣevr çiçegi acı mārūl tohmı keçi ṣedefi üç nevʿ ṣandal her birinden (4) birer dirheme müşk-i ṭarāmşīʿ ḳāralīna ve pençṭūsḳū usḳūrçināre (5) maḥlūl gil-i ermenī maḥlūl ṭīn-i maḫtūm her birinden birer dirhem üçer deng (6) zaʿferān altı çekirdek ṣarı ʿanber on çekirdek misk bėş çekirdek (7) ḫāliṣ altun varaḳı otuz ʿaded bu diyāçentū maʿcūnınuŋ fevāʾidi (8) beyān olunur cemīʿ yürekde olan ʿilletlere eger reʾse ve eger cigere ve eger (9) rūḥ-ı nefsāniyyeye ve eger rūḥ-ı ḥayvāniyyeye çoḳ menāfiʿi vardur (10) ṣıḳılmaḳlıġı ve bayılmaḳlıġı defʿ ėder yürege feraḥ vėrür ḳalbüŋ ditremesini (11) keser aġız rāyiḥasını laṭīf ėder ve sevdāyı defʿ ėder ve cemīʿ (12) ṣalġın ḫasteliklerini defʿ ėder ve cemīʿ zehirleri keser bi-iẕn- (13) -illāhi teʿālā istiʿmāli bir dirhemden bir buçuḳ dirheme degdür aġac ḳavunı (14) ekşisi ʿusāresiyle kifāyet miḳdārı şeker ḳoyup reʿy-i ṭabībe (15) göre maʿcūn oluna **diger diyāçentū** (16) muḳaddemā ẕikr olunan diyāçentūnuŋ eczāsını tamām ḳatduḳdan soŋra (17) bu eczāları daḫı ḫatm oluna ḳabuġı çıḳmış aġac ḳavunı çekirdegi ʿūd ḳaranfil (18) peyġamber dikeni bisṭūrṭa ṭūrmentilā mülkiye köki her birinden birer dirhem (19) zaʿferān nıṣf dirhem misk üç deng ʿanber üç deng kifāyet (20) mikdārı aġaç ḳavunı ḳabuġı şerbeti ile maʿcūn oluna bu diyāçentū maʿcūnınuŋ (21) terkīb-i fevāʾdi oldur ki ẕikr olunan diyāçentūnuŋ menāfiʿinden māʿadā (22) güzel haẓm ėtdürür ve maʿdenüŋ ṣovuḳdan olan ʿilletlerine nāfiʿdür (23) **nevʿ-i diger** (24) aġdāyī bir buçuḳ dirhem zümürrüd māʾī yāḳūt ṭobāc-ı seyelān ḳırmızı (25) yāḳūt maḥlūl incü her birinden ikişer dirhem ḳırmızı mercān aḳ mercān (26) gergedān boynuzı her birinden üçer buçuḳ dirhem egelenmiş fīl dişi

[6a]

(1) bir buçuk dirhem ʿūd iki buçuḳ dirhem geyik yüreginde olan kemük (2) ṭoḳuz ʿaded maḥlūl geyik boynuzı ḳuzı ḳulaġı toḫmı peyġamber dikeni toḫmı (3) keçi ṣedefi toḫmı yigirmi dört sāʿat sirkede ışlanmış muşliḥ kişnic (4) her birinden birer dirhem ṣandal-ı aḥmer ṣandal-ı aṣfer her birinden üçer buçuk (5) dirhem çınṭıyānā köki yabān ṣarmaşıġı kāfūr keçi ṣedefi ʿusāresinüŋ (6) rubbı pān-zehr-i mārı müşk-i ṭarāmşīʿ-i girīdī her birinden ikişer (7) buçuḳ dirhem müşk-i ṭarāmşīʿ-i ebyaż köki uṣḳūrçīnāre köki (8) ṭūrmentīlā mülkiye köki ve pençtūsḳū diştūsḳū banṭāfilyūn (9) gil-i ermenī ṭīn-i maḫtūm ḳırmızı gül her birinden birer dirhem üç deng (10) aġaç ḳavunı çekirdegi dört buçuḳ dirhem misk ʿanber her birinden (11) bèşer çekirdek altun varaḳı otuz ʿaded kifāyet miḳdārı aġaç (12) ḳavunı ekşisi ile maʿcūn olına bu maʿcūnuŋ fevāʾidi oldur ki (13) cemīʿ yürekde olan ʿilletlere eger başa ve eger cigere ve eger rūḥ-ı nefsāniyyeye (14) olsun nāfīʿdür cemīʿ ṣalġın ḫastelikleri defʿ èder bi-iẕni ḫüdā (15) **nevʿ-i diger** (16) aġdayī ḳırmızı mercān gil-i ermenī ṭīn-i maḫtūm her birinden dört buçuk dirhem (17) ḳırmız ṭūrmenṭīlā müşk-i ṭarāmşīʿ-i girīdī ḳabuġı çıḳmış aġaç ḳavunı (18) çekirdegi zaʿferān mürr-i ṣāfī ḳırmızı gül üç nevʿ geyik yüreginden çıḳan (19) kemük maḥlūl geyik boynuzı ḳuzı ḳulaġı toḫmı semiz otı toḫmı egelenmiş (20) fīl dişi her birinden dört dirhem māʾi yāḳūt zümürrüd-i ṭobāc maḥlūl (21) incü ḥarīr ḫām altun varaḳı gümiş varaḳı üçer deng ʿanber misk her (22) birinden nıṣf dirhem kāfūr bèş çekirdek bu diyāçentū maʿcūnınuŋ (23) fevāʾidi oldur ki ḥummā-yı vebāʾiyeye ve cemīʿ yürekde olan ʿilletlere nāfiʿdür (24) ve cemīʿ zehr-nāk şeyleri defʿ èder muḳaddemā yazılan diyāçentū maʿcūn- (25) -ların birinden yigirmi dirhem venedīk tiryāḳı on venedīk (26) mıṣırı bèş dirhem yabān ṣarmaşıġı maʿcūn bèş dirhem ḳuntuz kerevyā

[6b]

(1) köki müşk-i ṭarāmşīʿ köki yabān ṣarmaşıġı ḳabuġı çıḳmış aġaç ḳavunı çekirdegi (2) şalġam toḫmı keçi ṣedefi her birinden birer dirhem pān-zehr üç deng biberiyye (3) çiçeginüŋ mürebbāsı gülbeşeker lisān-ı ṣevr mürebbāsı her (4) birinden on bèşer dirhem aġaç ḳavunı ḳabuġınuŋ şerbetiyle maʿcūn (5) oluna istiʿmāli bir dirhemden üç dirheme degdür bir yaşından üç (6) yaşına gelen maʿṣūma bir dirhem vèrilür üç yaşından yuḳaru (7) olan maʿṣūma bir dirhem vèrilür bu maʿcūnuŋ fevāʾidi beyān (8)

olunur ḳalbde olan semmiyyetli ʿilletleri defʿ ėder ve bayılmaları keser yürege (9) feraḥ vėrür yüregde ḫafaḳānı keser aġızda olan bed rāyiḥayı güzel ėder (10) vebā ve ṣalġın ḫasteliklerini defʿ ėder ve cemīʿ zehirlü ḥayvānātuŋ (11) ṣoḳduġı yaraları oŋuldur bi-iẕnillāhi teʿālā **cevāhir-i maʿcūn-ı li'l- vebā** (12) maḥlūl incü fīl dişi ṭebāşīr seylānī dārçīn ṭūrmentīlā gil-i ermenī (13) her birinden üçer dirhem üç nevʿ ṣandal her birinden ikişer dirhem (14) maḥlūl geyik boynuzı gergedān boynuzı her birinden ikişer dirhem (15) aġdāyī māʾī yākūt ḳırmızı mercān aḳ mercān kehrübā rāzyāne köki (16) müşk-i ṭaramşīʿ kökinüŋ aḳı cedvār-ı hindī ʿūd-ı māverdī her (17) birinden birer dirhem ṭīn-i maḫtūm ḫām ipek her birinden üçer deng (18) geyik yüreginden çıḳan kemük nıṣf dirhem aḳ behmen ve ḳara behmen üçer deng (19) altun varaḳı aded-i bėş misk ve ʿanber her birinden onar çekirdek aġaç (20) ḳavunı çiçeginün ṣuyı ile kifāyet miḳdārı şeker ḳoyup bal ḳıvāmı (21) vėrildükden soŋra maʿcūn oluna istiʿmāli bir dirhemden iki dirheme (22) degdür bu maʿcūnuŋ fevāʾidi oldur ki beyān olunur vebānuŋ semmiyyetini (23) keser bu maʿcūnuŋ istiʿmāline müdāvemet olunursa bi-iẕnillāhi teʿālā (24) ol kimseye vebā iṣābet ėtmez **yabān ṣarımsaġı maʿcūnı** (25) dārçīn selīḫe her birinden bėş dirhem yabān ṣarımsaġı on (26) dirhem müşk-i ṭarāmşīʿ-i girīdī ṭūrmentilā puṣūrṭā her birinden (27) bėşer dirhem ḳaṣnı dirhem dört żamġ-ı ʿarabī dirhem dört

[7a]

(1) efyūn bir buçuḳ dirhem buḫūr-ı meryem nıṣf dirhem ḳuzı ḳulaġı toḫmı (2) bir buçuḳ dirhem çıntıyānā dört dirhem maḥlūl gil-i ermenī on bėş (3) dirhem maḥlūl ṭīn-i maḫtūm bėş dirhem dār-ı fulful zencebīl ikişer (4) dirhem ʿasel iki yüz elli dirhem köpügi alınmış ola ḳırmızı gülbeşeker (5) yüz dirhem aḳ şarāb altmış dirhem reʾy-i ṭabībe göre maʿcūn oluna (6) bu maʿcūnuŋ fevāʾidi beyān olunur ḥummā-yı vebāʾiyeye ve yaramaz ḫaste- (7) -liklere bu maʿcūn tiryāḳ yėrine vėrilür maʿṣūmlara ve ḥāmile olan (8) ʿavretlere daḫı vėrilür cemīʿ zehirlü ḥayvānlaruŋ ṣoḳduġı ādemlere (9) nāfiʿdür büyük ādemlere istiʿmāli bir dirhemden iki dirheme degdür (10) ḳaṣnı buḫūr-ı meryem ve efyūn altmış dirhem şarāb ile erideler (11) ve yabān ṣarımsaġı dögdükleri vaḳt şarāb serpeler baʿdehu ḳuzı (12) ḳulaġı ʿuṣāresi yigirmi dirhem aġaç ḳavunı ekşisi ʿuṣāresi (13) bir dirhem ve bu muḳaddemā ẕikr olunan yabān ṣarımsaġı maʿcūn (14) yigirmi dirhem cevāhir maʿcūnuŋ süfūfı üç deng keskin gül sirkesi (15) bu yabān ṣarımsaġı maʿcūnını teʾlīf ėden ṭabīb (16) böyle terkīb vebā çıḳaran ādemlere

vėrir imiş ve çıkaracaḳlara (17) daḫı nāfiʿdür bi-iẕnillāhi teʿālā ʿufūneti defʿ ėder cemīʿ semmiyyetli ḫaste- (18) -liklere nāfiʿdür ve cemīʿ zehr-nāk ḥayvān şoḳduġına nāfiʿdür bu (19) terkīb üzere istiʿmāl üç dirhemdür **diger li'l-vebāü'l-āġūsṭānī** (20) maḥlūl gil-i ermenī otuz dirhem banṭāfilyūn köki anduz köki müşk-i (21) ṭarāmşīʿ köki füvve kebīr ardıc toḫmı defne toḫmı ḳırmızı ṣandal cedvār-ı (22) hindī peyġamber dikeni ısḳābiyūzā her birinden her birinden on dirhem cınṭıyānā (23) yigirmi dirhem peyġamber dikeni ṣu ile ḳıvāma gelmiş şeker yāḫūd (24) ʿasel ile reʾy-i ṭabībe göre maʿcūn oluna cemīʿ semmiyyetli ḫaste- (25) -liklere ve cemīʿ zehirli ḥayvānātuŋ şoḳduġı yaralara nāfiʿdür ṭabīʿate (26) göre istiʿmāl oluna bi-iẕni ḫüdā (26) **vebā-yı diger li'l-fuḳarā** (27) aḳ encīr içi altmış dirhem ḳabuġı ayıtlanmış cevz-i rūmī yigirmi dirhem

[7b]

(1) ṣedef yapraġı bėş dirhem cedvār-i hindī yigirmi dirhem gil-i ermenī (2) üç dirhem ardıc toḫmınuŋ rubbı yigirmi dirhem çınṭıyānā köki üç (3) dirhem venedīküŋ eski tiryākı ḳırḳ dirhem ḳuzı ḳulaġı (4) şerbetiyle maʿcūn oluna istiʿmāli bir dirhemden üç dirheme (5) degdür menāfiʿi beyān olunur evvelki maʿcūnuŋ fevāʾidi bunda (6) daḫı vardur bu maʿcūn cemīʿ semmiyyetli şeylere ve ḥummā-yı vebāʾiyeye nafiʿdür (7) bi-iẕnillāhi teʿālā diger vebā gil-i ermenī müşk-i ṭarāmşīʿ-i ebyaż mürr-i ṣāfī (8) banṭāfilyūn köki cedvār-ı hindī her birinden on dirhem venedīk (9) tiryāḳı bėşer dirhem zaʿferān bir buçuḳ deng kāfūr maḥlūl incü zümürrüd (10) her birinden üç dirhem ṭūrmentīlā ṭīn-i maḫtūm her birinden (11) yigirmi dirhem aġac ḳavunı çekirdegi on bėş dirhem aġac ḳavunı (12) ekşisi ve līmōn ṣuyı kifāyet miḳdārı şeker ile maʿcūn (13) oluna istiʿmāli dört buçuḳ dirheme degdür oġul otı ṣuyı ile istiʿmāl (14) oluna beḳā-yı ḳuvveti bir seneye degdür **diger ḫafaḳān-ı bāride** (15) gülbahār maʿcūnı on dirhem diyārūdūn maʿcūnı bir buçuḳ (16) ḳırmız maʿcūnı iki dirhem aġac ḳavunı ḳabuġınuŋ rubbı on dirhem (17) lisān-ı ṣevr ḫamīresi ve biberiyye çiçeginüŋ mürebbāsı her birinden (18) bėşer dirhem geyik yüreginde olan kemük ʿaded-i dört aġac ḳavunı (19) ḳabuġınuŋ yaġı dört buçuḳ dirhem aġac ḳavunı ekşisi ʿuṣāresiyle (20) maʿcūn oluna bu maʿcūn ṣovuḳdan olan ḫafaḳāna ve bayılmaġa ve vehme (21) ve yürek ṣıḳılmasına ve maʿdesi bārid olan ādeme nāfiʿdür bi-iẕn- (22) -illāhi teālā **maʿcūn-ı zümürrüd** (23) maḥlūl zümürrüd buġday on aġdāyī nıṣf dirhem şaḳāyıḳ toḫmı dārçīn (24) şaḳāyıḳ köki her birinden bir buçuḳ dirhem ayıtlanmış aġac ḳavunı çekirdegi (25) müşk-i

ṭarāmşīʿ her birinden altışar dirhem ḳırmızı mercān (26) ḳuzı ḳulaġı toḫmı her birinden üç dirhem zaʿferān bir dirhem

[8a]

(1) üşne ṭebāşīr-i hindī her birinden ikişer dirhem yėtmiş bėş dirhem (2) līmōn şerbeti yėtmiş dirhem ʿasel-i muṣaffā ile reʾy-i ṭabībe göre (3) maʿcūn oluna istiʿmāli büyük ādemlere bir buçuḳ dirhemden üç (4) dirheme degdür küccük maʿṣūmlara bir dirhem vėrile ṣarʿ marażına (5) ve raʿşeye ve baş dönmesine nafiʿdür bi-iẕnillāhi teʿālā (6) **maʿcūn-ı ḳırmız voynūlu ādem nām ṭabībüŋdür** (7) devā-yı misk süfūfı üç dirhem incü süfūfınuŋ bāridi süfūf terkībi (8) cevāhir maʿcuŋınuŋ bāridi süfūf terkībi mercān süfūfı her birinden ikişer dirhem (9) altun varaḳı ʿaded-i yüz ḳırḳ yėdi muḥarriḳ ve maḥlūl lāciverd bir dirhem (10) zümürrüd maḥlūl incü aġdāyī yāḳūt māʿī yāḳūt her birinden (11) seylān nıṣf dirhem ṭebāşīr-i hindī üç deng (12) pān-zehr-i märı bir dirhem geyik yüreginde olan kemük nıṣf (13) dirhem ʿūd-ı māverdī dārçīn-ı seylānī her birinden birer dirhem (14) gülbeşeker ve benefşe ḫamīresi her birinden yigirmi dirhem (15) cevz-i bevvā reçeli on dirhem lisān-ı şevr çiçeginüŋ mürebbāsı (16) yigirmi dirhem aġac ḳavunı ḳabuġınuŋ reçeli kābilī mürebbāsı her birinden (17) onar dirhem ṭatlu mārūl kökinüŋ mürebbāsı yigirmi dirhem turunc (18) ḳabuġınuŋ reçeli bėş dirhem ʿanber-i aṣfer bir dirhem misk (19) nıṣf dirhem boyanmış ḥarīr bėş dirhem misket alması ʿuṣāresi (20) gülāb peyġamber dikeni ṣuyı her birinden yigirmi dirhem ḳırmız ḳırḳ (21) dirhem sükker otuz dirhem aḳ şarāb bėş dirhem reʾy-i ṭabībe (22) göre maʿcūn oluna bu ḳırmız maʿcūnınuŋ ḫāṣṣası muḳaddemā taḥrīr olunan (23) ḳırmız maʿcūnınuŋ ḫāṣṣasından ziyādedür (24) **maʿcūn-ı pād-zehr** (25) pān-zehr-i märı gergedān boynuzı her birinden nıṣf dirhem incü (26) bir dirhem altun varaḳı elli ʿaded ṭīn-i maḫtūm ḫālis gil-i ermenī

[8b]

(1) ḳırmızı mercān maḥlūl zümürrüd her birinden iki dirhem usḳūr- (2) -çīnāre köki altı dirhem ṭūrmentīlā cedvār-ı rūmī bisṭūrṭa banṭā- (3) -filyūn pīmpinellā erinciyū her birinden iki dirhem aġac ḳavunı ḳabuġı aġac (4) ḳavunı çiçegi aġac ḳavunı çekirdegi her birinden ikişer buçuḳ dirhem muḳaşşer (5) ḥabbü'l-ġār ardıc toḫmı her birinden üç dirhem şevket-i mübārek dikeni müşk-i (6) ṭarāmşīʿ-i girīdī yabān naʿnāsı her birinden nıṣf dirhem misk (7) ʿanber her birinden on çekirdek aġac ḳavunı çiçeginüŋ ṣuyı ile

kifāyet (8) miḳdārı şeker ḳoyup bal ḳıvāmı vėrildükden soŋra maʿcūn oluna (9) istiʿmāli bir dirhemden iki dirheme degdür bu maʿcūnuŋ fevāʾidi oldur ki (10) beyān olunur vebānuŋ semmiyyetini defʿ ėder bu maʿcūnuŋ istiʿmāline (11) müdāvemet olunursa bi-iẕni ḫüdā nafiʿdür ol kimseye vebā işābet ėtmez (12) inşāʾllāhü teʿālā **diger maʿcūn ḫafaḳān-ı bārid** (13) gülbahār maʿcūnı dirhem on diyārādūn bir buçuḳ dirhem ḳırmız maʿcūnı (14) iki dirhem aġac ḳavunı ḳabuġınuŋ rubbı on dirhem lisān-ı ṣevr ḫamīresi (15) bėş dirhem ṣedef yabān ṣarımsaġı her birinden nıṣf dirhem ʿūd-ı (16) māverdī cedvār-ı hindī ḥavlıncān-ı ṣaġīr dārçīn ḳaranfil zaʿferān (17) her birinden üç deng feslegen toḫmı naḫve-i hindī keçi ṣedefi toḫmı her (18) birinden iki dirhem heyūfārīḳūn ḫaṭmī toḫmı her birinden üç dirhem (19) ḥabb-ı belesān venedīküŋ eski tiryāḳı venedīküŋ eski mıṣırı (20) ḳırmız maʿcūnı diyāçentū maʿcūnı her birinden dört buçuḳ dirhem (21) ātīna ʿaseli ile iki yüz otuz dirhem ola reʾy-i ṭabībe göre (22) maʿcūn oluna istiʿmāli bir dengden nıṣf dirheme degdür maʿṣūmlara (23) nıṣf deng vėrile beḳā-yı ḳuvveti dört seneye degdür cemīʿ semmiyyetli (24) şeylere nāfiʿdür **maʿcūn-ı ʿūd ibni māsūyyenüŋdür** (25) ʿūd-ı ḫām ḳırmızı gül her birinden sekiz dirhem ḳaranfil sünbül-i hindī (26) besbāse cevz-i bevvā ġālye misk dārçīn kebābe ḳāḳūle ṭopalaḳ (27) uḫirmekī cedvār-ı hindī behmen-i ebyaż behmen-i aḥmer maṣṭakī sādec-i

[9a]

(1) hindī ḥarīr-i ḫām muḥriḳ maḥlūl incü maḥlūl mercān-ı aḥmer kehrübā aġac ḳavunı (2) yapraġı feslegen yapraġı merzencūş ṣu kerefesi naʿnā ḳurusı dār-ı (3) fulful zencebīl her birinden dört dirhem misk nıṣf dirhem (4) ʿanber bir buçuḳ dirhem ḳābilī ile maʿcūn ola ve ayva ʿuṣāresinden (5) daḫı ḳoyalar istiʿmāli bir dirhemden üç dirheme degdür ve bu maʿcūnuŋ (6) fevāʾidi beyān olunur bu bir ʿilāc-ı ʿaẕīmdür ki yürekde olan ʿilletlere (7) ve maʿdeye ḳuvvet vėrmeye ve kebedde olan burūdete ve ḫafaḳāna (8) ve bayılmaḳlıġa nafiʿdür ve hażma yardım ėder ve insāna kemāl mertebe (9) feraḥ vėrür ve aġızda olan bed rāyiḥayı güzel ėder bi-iẕni ḫüdā (10) **maʿcūn-ı devā-yı misk ibni māsūyyenüŋdür** (11) zaʿferān derūnec zurunbād ʿūd-ı māverdī besbāse her birinden (12) iki dirhem maḥlūl aḳ incü muḥriḳ ipek maḥlūl kehrübā ḳırmızı mercān (13) ikişer buçuḳ dirhem behmen-i ebyaż behmen-i aḥmer sādec-i hindī sünbül-i (14) hindī ḳaranfil her birinden birer dirhem ġālye misk birez reyḥān (15) zencebīl kebābe dār-ı fulful her birinden birer buçuḳ dirhem menāfiʿi beyān (16)

olunur cemīʿ envāʿına ve emrāż-ı sevdāvīyeye ve sebebsiz daralmaġa (17) ve beyinde olan ʿilletlere devvāre gibi ve emrāż-ı ṣarʿa laḳvaya ve felce (18) ve aḳ ciger ʿilletlerine ve żīḳ nefese ve nefesüŋ gücle alanlara nāfiʿdür (19) bi-iẕnillāhi teʿālā **maʿcūnü'ṣ-ṣaʿleb** (20) aḳ şaḳāḳul köki yüz dirhem noḫūduŋ ikinci ṣuyı ile bişmiş (21) ola yėtmiş altı dirhem ṣaʿleb kökinüŋ irisi yigirmi sekiz (22) dirhem yılān yaṣduġı köki on sekiz dirhem ṣaʿleb köki (23) dökile yılān yaṣduġı kökile turb ezile ve bir ṭopraḳ ṭancire (24) içine ḳonıla ve içine keçi südi veyāḫūd inek südi eczānuŋ (25) üzerine iki barmaḳ miḳdārı çıḳınca ḳonıla badehu āheste (26) āheste ḳaynaya eger süd dökünüp kökler bişmezse bir miḳdār (27) süd daḫı ḳonıla tā ki kökler bişe badehu ol süd ile ḳaynayan

[9b]

(1) kökler ki meblaḳ ile ḳıl elekden süzeler baʿdel-nışfiye ḳırḳ dirhem (2) sūsām yaġı ve ḳırḳ dirhem ṭuzsuz revġan-ı sāde üzerine (3) ḳoyalar baʿdehu bir buçuḳ vaḳıyye köpügi alınmış ṣāfī ʿasel ve yüz dirhem (4) tāze ṣoġan ʿuṣāresi ḳıl elekden geçen kökleri bu ẕikr olunan (5) ʿasel ile soġan ʿuṣāresinüŋ içine ḳoyalar ḳıvāma gelince (6) kaynaya baʿdehu yüz elli dirhem ayıḳlanmış dögülmiş ve elekden geçürülmiş (7) fıstıḳ içi ve yüz dirhem ayıtlanmış ve dögülmiş ve elekden geçürülmiş (8) şām fıstıġı içi ve yigirmi serçe beyni ve on dirhem saḳanḳūr (9) balıġınuŋ bėlinüŋ eti tere toḫmı ve lisān-ı ʿaṣfūr ve yabān tere toḫmı ve (10) ḳuş ḳonmaz toḫmı ve ṣalġam toḫmı ve zencebīl ve aḳ behmen ve ḳırmızı behmen (11) dārçīn dār-ı fulful her birinden bėşer dirhem ve bir dirhem ḫāliṣ (12) misk ve iki misḳāl ʿanber reʾy-i ṭabībe göre maʿcūn oluna istiʿmāli (13) bėş dirheme degdür istiʿmāl eyledükden soŋra bir pek merdī (14) müşelleş nūş oluna bu maʿcūnuŋ fevāʾidi oldur ki kemāl mertebe (15) muḳavvīdür cimāʿa ḳuvvet vėrür ve iştihā vėrür ve menīyi ziyāde (16) ėder ve menīye ḳıvām vėrür ẕikri żaʿīf ḳalḳan ādemüŋ ẕikrini ṭoġrı ḳaldırır **diger ṣaʿleb** (17) tāze ṣaʿleb deryā kenārında olan ḫāvc-i erinciyū hindistān (18) cevzinüŋ kebīri her birinden onar dirhem ayıtlanmış fıstıḳ (19) ve şām fıstıġı her birinden on bėşer dirhem ḳaranfil zencebīl (20) anīsōn tere toḫmı lisān-ı ʿaṣfūr her birinden bėşer dirhem (21) dārçīn saḳanḳūr balıġınuŋ bėlinüŋ eti şoġan toḫmı ışırġan (22) toḫmı her birinden ikişer buçuk dirhem misk yėdi çekirdek ʿanber (23) nışf dirhem köpügi alınmış kifāyet miḳdārı sāfī ʿasel ile (24) maʿcūn oluna istiʿmāli üç dirhemden bėş dirheme degdür (25) fevāʾidi insānuŋ

menīsini arturur cimāʿa iştihā getürür (26) żaʿīf ādemlere cimāʿ içün ʿaẕīm ḳuvvet vėrür **diger ṣaʿleb**

[10a]

(1) tāze ṣaʿleb otuz dirhem ḫurmā aḳı ṭatlu bādem ayıtlanmış hindistān (2) cevzinüŋ kebīri ayıtlanmış fıstıḳ ve şām fıstıġı zencebīl mürebbāsı (3) erinciyū mürebbāsı her birinden onar dirhem zencebīl ḳaranfil ḥavlincān (4) dār-ı fulful ve fulful-ı esved her birinden üç dirhem ʿanber-i aşfer bir buçuḳ (5) dirhem misk bir dirhem peynir şekeri ḳırḳ dirhem dārçīn (6) zaʿferān bėş dirhem aḳ şarāb otuz dirhem cevz-i bevvā (7) besbāse ḳākūle her birinden ikişer dirhem lisān-ı ʿaṣfūr saḳanḳūr (8) balıġınuŋ bėlinüŋ aḳı būre ʿasülbend her birinden üçer dirhem (9) ʿūd-ı māverdī iki dirhem aḳ behmen ḳırmızı behmen her birinden (10) bir buçuḳ dirhem zencebīl mürebbāsı şerbetiyle maʿcūn oluna istiʿmāli (11) iki dirhemden bėş dirheme degdür fevāʾidi oldur ki insānuŋ (12) menīsini arturur ve cimāʿa iştihā getürür ve żaʿīf olan (13) ādemlerüŋ cimāʿına ʿaẕīm ḳuvvet vėrür **maʿcūn-ı egir** (14) şaḳāḳul köki egir ayıtlanmış fıstıḳ her birinden on bėş dirhem (15) fulful-ı esved ve dār-ı fulful ḳaranfil ḫāliş zencebīl verd-i aḥmer besbāse (16) her birinden dört dirhem cevz-i bevvā ḥavlincān ḳāḳūle her birinden (17) üç dirhem iki buçuḳ vaḳıyye köpügi alınmış ʿasel-i muṣaffā ile maʿcūn (18) oluna istiʿmāli dört dirhemden dört buçuk dirheme degdür (19) fevāʾidi oldur ki cemīʿ siŋirlerde olan ṣoġuḳdan ʿilletleri (20) defʿ ėder ve ṣoġuḳdan olan baş aġrısını ve cemīʿ aʿżāda (21) ṣoġuḳdan olan ʿilletleri defʿ ėder ve iḫtiyārlar nevāzillerini (22) giderür **maʿcūn-ı ḥavlincān** (23) ḥavlincān ʿūd-ı māverdī her birinden altışar dirhem ḳaranfil besbāse (24) küstüḳu her birinden ikişer dirhem zencebīl fulful-ı ebyaż dār-ı (25) fulful dārçīn ḳaṣabü'ẕ-ẕerīre her birinden bir buçuḳ dirhem yabānī (26) naʿnā bōstānī naʿnā ḳākūle sünbül-i hindī kerefes toḫmı kerevyā toḫmı (27) anīsōn her birinden birer dirhem aḳ şeker on dirhem kifāyet

[10b]

(1) miḳdārı ʿasel-i muṣaffā ile maʿcūn oluna istiʿmāli iki dirhemden (2) iki misḳāle degdür fevāʾidi cemīʿ sūʾ-ı mizāc-ı bārideye nāfiʿdür (3) ve rīḥleri ṭaġıdur ve ġalīẓ rīḥ olmadan maʿdeyi ḥıfẓ ėder (4) ve aġız rāyiḥasını laṭīf ėder inşāʾllāhü teʿālā (5) **bu maʿcūn maʿdeyi ıṣlāḥ ėder** (6) dārçīn on dirhem zencebīl ṭoḳuz dirhem ḳaranfil dört buçuḳ dirhem (7) ḥavlincān besbāse ḳākūle cevz-i bevvā her birinden ikişer dirhem

(8) misk bir deng ʿanber iki deng kifāyet miḳdārı şeker gülāb ile (9) maʿcūn oluna fevāʾidi oldur ki maʿdeye ḳuvvet vėrür ve rīḥleri (10) taḥlīl ėder ve maʿdeye iştihā getürür ve ḫatunlaruŋ raḥminde olan rīḥleri (11) defʿ ėder ve raḥimde olan cemīʿ ʿilletlere nāʿfidür bi-iẕni ḫüdā (12) **ṭaʿāmdan soŋra istiʿmāl olunacak maʿcūn** (13) rāzyāne toḫmı anīsōn kerevyā sirke içinde muṣliḥ kişnic zencebīl (14) her birinden birer buçuḳ dirhem ḳaṣabü'z-zerīre cevz-i bevvā her birinden (15) birer dirhem dārçīn meyān köki her birinden ikişer dirhem kifāyet (16) miḳdārı şeker ve gül ṣuyı ile maʿcūn ėdeler fevāʾidi ṭaʿāmdan (17) soŋra iki üç dirhem istiʿmāl oluna zīrā ṭaʿāmı güzel hażm (18) ėtdürür ve rīḥleri taḥlīl ėder ve aġızda olan bed rāyiḥāyı güzel (19) ėder bi-iẕnillāhi teʿālā **maʿcūn-ı diyārūdūn ʿalī ibn ʿabbāsuŋdur** (20) ṣandal-ı ebyaż ve ṣandal-ı aḥmer her birinden ikişer buçuḳ dirhem (21) keşīrā żamġ-ı ʿarabī ṭebāşīr-i hindī üç deng asārūn (22) sünbül-i hindī maṣṭakī ḳāḳūle zaʿferān ʿūd-ı māverdī ḳaranfil (23) ġālye misk anīsōn rāzyāne dārçīn meyān balı rāvend ʿanberbārīs (24) feslegen toḫmı acı mārūl toḫmı semiz otu toḫmı ḫıyār çekirdegi ḳavun (25) çekirdegi her birinden birer buçuḳ dirhem maḥlūl incü geyik yüreginde (26) olan kemük her birinden bir deng nebāt şekeri ḳırmızı gül on (27) ikişer dirhem kāfūr yedi buġday misk dört çekirdek

[11a]

(1) kifāyet miḳdārı şeker ve gül ṣuyı ile maʿcūn oluna fevāʾidi (2) ṣarılıġa ve cigeri şiş olan ādeme ve ḳurı ḫastelige ve (3) yürek żaʿfına ve ḫafaḳāna sūʾ-ı mizāc-ı ḥārra maʿdeye ve aḳ (4) cigere ve cemīʿ bedene ḳuvvet vėrür ve rūḥ-ı ḥayvāniyye henüz büyük (5) ḫasteliklerden ḳalḳan ādeme tezyīd-i ḳuvvet vėrür inşāʿllah (6) **gülbahār maʿcūnı** (7) gül on bèşer dirhem ḳazılmış ve dögülmiş meyān köki yėdi dirhem (8) ʿūd-ı māverdī ve ṣandal her birinden üçer dirhem dārçīn bèş (9) dirhem besbāse ḳaranfil ikişer buçuḳ dirhem żamġ-ı ʿarabī bir dirhem (10) iki buçuḳ deng keşīrā bir dirhem iki buçuḳ deng cevz-i bevvā ḳākūle (11) ḥavlincān her birinden bir dirhem sünbül-i hindī iki dirhem misk (12) yarım dirhem ʿanber bir dirhem ḳırmızı gül şerbeti aġac ḳavunı ḳabuġı (13) şerbeti ile maʿcūn oluna fevāʾidi oldur ki yürege ve maʿdeye (14) ve cemīʿ māsārīḳāya ḳuvvet vėrür ṭaʿāma iştihā getürür ve bedende (15) olan ruṭūbet-i fāsideyi defʿ ėder ve maʿdenüŋ içinde olan (16) aḫlāṭa nużc vėrür ve maʿdenüŋ içinde taʿaffün etdürmez ḫaste- (17) -likden ḳalḳan ādeme tėz ḳuvvet vėrür **maʿcūn-ı sibistān** (18) sibistān balı temürhindi balı çekirdegi çıḳmış amāsiyye erigi

(19) her birinden ellişer dirhem ḳārpūz ṣuyı irsā ṣuyı her (20) birinden altmışar dirhem yėr feslegeni ʿuṣāresi ḳırḳ dirhem (21) muḳaṭṭar benefşe ṣuyı iki yüz dirhem bunlar bir yėre cemʿ olunup (22) baʿdehu ḳavun ḳārpūz ḫıyār ḳabaḳ çekirdekleri ayıtlanmış ola her (23) birinden onar dirhem bālāda ẕikr olunan erigi ḳaynadalar ve erik (24) maʿcūnından yüz elli dirhem peynir şekeri seksen dirhem (25) muṣliḥ maḥmūde üç buçuḳ dirhem ṣanʿata göre maʿcūn ola (26) istiʿmāli bėş dirhemden altı dirheme degdür fevāʾidi oldur ki (27) ṣafrāyı ve sevdāyı ve balġamı telyīn ile iḫrāc ėder ve ṭabīʿatı

[11b]

(1) mülāyim ṭutar ve envāʿi ḥummā-yı ġıbblara eger ḫālişe ve eger rediyye ve eger nāʾibe (2) nāfiʿdür ve ṣusuzluġı keser ve münevvimdür ve aġız acılığını giderür ve idrār-ı (3) bevl ėder bi-iẕnillāhi teʿālā **maʿcūn-ı mübārek** (4) türbüd-i usūl şeker her birinden onar dirhem muṣliḥ maḥmūde sūrıncān (5) gül ḳaranfil sünbül-i hindī zencebīl zaʿferān ṣāṣafrāz kerevyā dār-ı fulful (6) naḫve-i hindī ḳāḳūle fārū-yı ḫācıbektāş ṭuzı ḥavlincān besbāse (7) rāzyāne toḫmı maʿdenūs toḫmı ḳuş ḳonmaz toḫmı ṣaʿter līlūs permū (8) besfāyic her birinden bėşer dirhem köpügi alınmış ʿasel kifāyet (9) miḳdārı maʿcūn oluna fevāʾidi oldur ki ṣoġuḳdan olan nıḳrīse (10) ve vacaʿ-ı mafāṣıla ve ʿırḳu'n-nisāya nāfiʿdür külā ʿilletlerini defʿ ėder (11) **defne toḫmı maʿcūnı** (12) ṣedef yapraġı on dirhem naḫve-i hindī kemmūn çörek otı ṣaʿter (13) kerevyā acı bādem içi ḳara büber dār-ı fulful yārpūs divv egir (14) defne toḫmı ḳunduz ḫayāsı her birinden ikişer dirhem çādır uşaġı (15) dört dirhem muḳl üç dirhem kifāyet miḳdārı köpügi alınmış (16) ʿasel ile maʿcūn oluna istiʿmāli fınduḳ miḳdārıdur fevāʾidi (17) oldur ki bağırṣaḳ ve ḳulunc ve emʿā ve ḳavuḳ ağrılarına ki ṣovuḳdan (18) ve rīḥden ola cümlesine nāfiʿdür bi-iẕnillāhi teʿālā (19) **macūn-ı irsā** (20) irsā on dirhem kepek zūfā meyān köki her birinden altışar (21) dirhem keşīrā bādem içi fıstıḳ içi dārçīn zencebīl büber lüp (22) encīri içi balçıḳ ḫurmāsı ḳuş üzümi her birinden üçer dirhem (23) buḫūr-ı meryem iki buçuḳ dirhem kifāyet miḳdārı ʿasel-i muṣaffā ile (24) maʿcūn oluna fevāʾidi oldur ki nefesi dar olan ādemlerüñ nefesini (25) açar ve dāʾimā gögsüne nevāzil inen ādemlere ve boġazı içi şiş (26) olan ādemlere ve aḳ cigerde olan żīḳ nefese ve dāʾimā öksürügi (27) olanlara ve boġazı ṭutulup söylemeyen ādemlere nāfiʿdür bi-iẕni ḫüdā

[12a]

(1) **peynir şekeri maʿcūnı** (2) peynir şekeri on altı dirhem fıstıḳ içi bādem içi aḳ ḫaşḫāş (3) toḫmı her birinden üçer buçuḳ dirhem dārçīn zencebīl ḳaranfil meyān balı (4) żamġ-ı neşāʾ ḳavun çekirdegi ḫıyār çekirdegi ḳārpūz çekirdegi ḳabaḳ çekirdegi (5) her birinden bir dirhem kāfūr iki deng kifāyet miḳdārı benefşe (6) şerbeti ile maʿcūn oluna fevāʾidi oldur ki sille ve yubūsetden (7) boġuḳ söyleyen kimesnelere ve yubūsetden ḥaṣıl olan cemīʿ aḳ (8) ciger ʿilletlerine nāfiʿdür bi-iẕnillāhi teʿālā **maʿcūn-ı rikyemeniye nīḳōlāūsuŋdur** (9) ḳırmızı gül ḳurusı benefçe çiçegi her birinden üçer dirhem efyūn (10) bezr-i benc aḳ ḫaşḫāş ʿabdü's- selām köki acı mārūl toḫmı bayaġı mārūl (11) toḫmı bezr-i ḳaṭūnā semiz otı kemmūn cevz-i bevvā dārçīn nebāt şekeri zencebīl her birinden birer dirhem (12) üç nevʿ ṣandal ṭebāşīr-i hindī keṣīrā her birinden birer dirhem kifāyet (13) miḳdārı köpügi alınmış ʿasel ile maʿcūn oluna fevāʾidi oldur ki (14) ḥummālara uyumayan kimesnelere uyḳu getürür ḥummā-yı ġıbblara ve ḥummā-yı balġamīlere (15) ve ḥummā-yı rediyelere ḥummā-yı rıbʿa ziyāde nāfiʿdür bi-iẕnillāhi teʿālā (16) **üç nevʿ ṣandal maʿcūnı** (17) ṣandal-ı aṣfer ṣandal-ı aḥmer ve ṣandal-ı ebyaż ḳırmızı gül ḳurusı (18) şeker-i ebyaż her birinden üçer dirhem rāvend ṭebāşīr-i hindī meyān (19) köki semiz otı toḫmı neşā żamġ-ı ʿarabī her birinden ikişer buçuḳ dirhem (20) keṣīrā ḳavun çekirdegi içi ḳārpūz çekirdegi içi ḳabaḳ çekirdegi içi ḫıyār (21) çekirdegi içi mārūl toḫmı her birinden birer buçuḳ dirhem ḳāfūr bir deng (22) dört eczā aġırı gül şerbeti ile maʿcūn oluna istiʿmāli öyle (23) vaḳtinde ṣovuḳ ṣu ile üç dirhem miḳdārıdur fevāʾidi oldur ki (24) cigerüŋ süddelerini teftīḥ eder ve cigerüŋ ve sūʾ-ı mizāc-ı ḥārrına (25) ve sill marażına ve ṣarılıġa nāfiʿdür ve ḥummānuŋ ḥarāretin sākin (26) eder ve ḫastelikden ḳalḳan ādemüŋ aġzı dadını getürür bi-iẕni ḫüdā (27) **maʿcūn-ı kūstīnū**

[12b]

(1) dārçīn ḫāliṣ ḳısṭ sādec sünbül-i hindī selīḫe zirāvend-i müdevver (2) zirāvend-i ṭavīl anduz köki zūfā kekik burçaḳ artemize ve retiḳa nevʿinden (3) bantāfilyūn aḳ büber maʿdenūs toḫmı liġūstīḳūn ışırġan toḫmı lotus (4) permūsaḳ ṣafrāziyā ardıc toḫmı ḳuş ḳonmaz toḫmı sīsaliyūn toḫmı (5) kerefes toḫmı devrek otı toḫmı ṣedef toḫmı rāzyāne toḫmı anīsōn toḫmı (6) aġac ḳavunı çekirdegi defne toḫmı her birinden birer buçuḳ dirhem kifāyet (7) miḳdārı köpügi alınmış ʿasel ile maʿcūn oluna fevāʾidi oldur ki (8)

iḫtibās-ı bevle ve bevl yolınuŋ ḥarāretine ve ḳulunc ṣancusına (9) ve firāşende tebevvül ėden kimesnelere ġāyet nāfiʿdür ve bu maʿcūnuŋ (10) saḫḳında ġāyet ihtimām ėdeler ġubār gibi ola ḥattā bu fevāʾid buluna (11) **maʿcūn-ı laṭīfḳantallarāzī** (12) oġul otı aġac ḳavunı ḳabuġı ḳaranfil maṣṭakī ġālye misk zaʿferān (13) dārçīn cevz-i bevvā ḳākūle-i ṣaġīr ḳākūle-i kebīr feslegen yapraġı (14) aḳ behmen ḳırmızı behmen cedvār-ı hindī derūnec-i kebīr feslegen toḫmı ṣaġīr (15) toḫmı her birinden bėşer dirhem misk yarım dirhem kābilī ḳabuġı (16) emlec yigirmişer dirhem bu emlec ve kābilī bir vaḳıyye ṣu ile nısf ḳalınca (17) ḳaynaya baʿdehu köpügi alınmış üç eczā aġırı miḳdārı ʿasel emlec ve (18) belīlec ṣuyı ile ḳıvāma getürüp maʿcūn ėdeler ammā gül balı ve bir vaḳıyye (19) lisān-ı şevr ṣuyı ile emleci yigirmi dört sāʿat ışladalar tekrār (20) bir kere ḳaynadalar ve maʿcūn ėdeler fevāʾidi oldur ki sūzālı defʿ (21) ėder rūḥa ḳuvvet vėrür ve hażmı ve ḥarāret-i ṭabīʿyeyi ve beşereyi (22) güzel ėder ve cemīʿ yürekde ola ʿilletleri defʿ ėder istiʿmāli fınduḳ ḳadar (23) **maʿcūn-ı laşīfḳānete cālīnūsuŋdur** (24) cedvār-ı hindī zaʿferān feslegen toḫmı ʿūd-ı māverdī ḳaranfil aġac ḳavunı (25) ḳabuġı ḥavlincān besbāse cevz-i bevvā buḫūr-ı meryem her birinden ikişer (26) buçuḳ dirhem anīsōn bir dirhem fīl dişinüŋ ṭebāşīri kekīk (27) eftīmūn her birinden birer dirhem kāfūr misk ʿanber maḥlūl incü

[13a]

(1) geyik yüreginde olan kemük her birinden yarımşar dirhem altun (2) varaḳı bir deng ayva ʿuṣāresi ve misket alması ʿuṣāresi ve lisān-ı (3) şevr ʿuṣāresi ve şeker her birinden kifāyet miḳdārı ḳonulup maʿcūn (4) oluna fevāʾidi oldur ki sevdāyı defʿ ėder rūḥları ve berkidür ve ḳuvvet (5) vėrür ve hażmı ve ḥarāret-i ġarīziyyeyi defʿ ve beşereyi güzel ėder ve cemīʿ (6) yürekde olan ʿilletleri defʿ ėder bi-iẕnillāhi teʿālā miḳdār-ı istiʿmāli (7) iki dirhemden üç dirheme degdür ve allāhü aʿlem (8) **tėmür pası maʿcūnı** (9) belīlec emlec ḳara helīle her birinden bėşer dirhem sünbül-i hindī kāʿbe ṣamanı (10) ṭopalaḳ zencebīl büber naḫve-i hindī aḳ günlük her birinden ikişer (11) dirhem tėmür pası yėdi gün yėdi gėce şarāb içinde ışlanmış (12) ola on bėş dirhem tėmür pasını bir tėmür ḳap içinde ḳurudalar (13) otuz ḳırḳ dāne emlecüŋ ḳabuġını bir vaḳıyye ṣu içine ḳoyup yüz (14) dirhem ṣu ḳalınca ḳaynadalar baʿdehu kifāyet miḳdārı ʿasel ile (15) maʿcūn ḳıvāmına getürüp maʿcūn ėdeler istiʿmāli cevz-i rūmī (16) mikdārıdur fevāʾidi oldur ki ishāl-i lūmūyyeyi ve oturaḳda (17) olan mayāṣıl ḳanını ʿavretlerüŋ ḥayżından ziyāde ifrāṭ üzere (18) gördükleri ḳanı keser ve bağırṣaḳdan gelen eski ishāli

keser (19) **maʿcūn-ı çelik terkīb-i būlūnīz aġūstāne** (20) maḥlūl olmış çelik elli altı dirhem ġāliṣ dārçīn cevz-i bevvā (21) gülbahār maʿcūnı süfūfı her birinden altışar dirhem rāvend iki (22) dirhem köpügi alınmış bal aḳ şeker yüz onar dirhem ḳıvāma (23) getürüp maʿcūn oluna miḳdār-ı istiʿmāli dört buçuḳ dirhemdür (24) beḳā-yı ḳuvveti iki senedür fevāʾidi oldur ki cigerüŋ ve ṭıḥālüŋ (25) ve māsārīḳālaruŋ süddelerin teftīḥ eder ve iḥtibās-ı ḥayżı giderür (26) **maʿcūn-ı kibrīt ibni esviyyenüŋdür** (27) aḳ büber dār-ı fulful her birinden altışar dirhem kibrīt-i aṣfer naḫve-i

[13b]

(1) hindī aḳ günlük bezr-i benc mürr-i ṣāfī ṭamlası buḫūr-ı meryem ḳāḳūle her (2) birinden sekiz dirhem ḳurı ṣedef cedvār-ı hindī selīḫe her birinden (3) bèşer dirhem efyūn ġāliṣ ʿabdü'ṣ-selām köki her birinden üçer (4) dirhem zaʿferan iki buçuḳ dirhem kifāyet miḳdārı köpügi çıḳmış (5) ʿasel ile ṣanʿatına göre maʿcūn yapalar miḳdār-ı istiʿmāli (6) bir dirhemden bir ṣülüṣ eksükdür beḳā-yı ḳuvveti altı senedür fevāʾidi (7) oldur ki ḥummā-yı müzmineye nāfiʿdür gögüsde olan balġamı ve aḳ (8) cigerde olan balġamı çıḳarur ve eski ṣafrāyı defʿ eder ve şişleri (9) yumşadur ve müsteskī olanlaruŋ şişlerin indürür külāda (10) ve ḳavuḳda olan ṭaşı pāreler ve zehirli ḥayvān ısırdığı ādemüŋ (11) zehrini ḳaṭʿ eder zehirlenmiş ādem bu maʿcunı yèse eyü eder bayaġı (12) kükürd ḳomadan ṣanʿat ile yapılmış çiçek kükürdi ḳosalar daḫı enfaʿdur (13) **kükürd çiçeginüŋ ṣanʿatı budur** (14) pāk kükürd yüz dirhem zāc-ı ḳıbrīs-ı muḥarriḳ elli altı dirhem baʿdehu (15) bu yanduḳdan soŋra ṭoḳsan dirhem kükürde otuz altı dirhem (16) zāc-ı muḥarriḳ baʿdehu yine yanduḳdan soŋra ṭoḳsan dirhem kükürd yigirmi (17) yedi dirhem zāc ḳoyup fırūn altından nār-ı ḫafīf ile mezbūr (18) eczāları yaḳalar fırūn üzerine yedi çömlek ḳoyalar biribiri (19) üstüne her çömlek arasını ṭīn ile maṭāʾin èdüp arasından (20) duḫān çıḳmaya lākin her çömlek dibine bèş altı delik deleler eŋ (21) üstündeki çömlegi delmeyeler çömleklerüŋ ara yerinde ġubār gibi müctemiʿ (22) olan çiçek kükürdi dèdikleridür (23) **maʿcūn-ı keşīrā** (24) keşīrā yigirmi dirhem ḳurı zūfā fıstıḳ içi ṭatlu bādem içi (25) ketān toḫmı her birinden altışar dirhem būy toḫmı yarım dirhem dārçīn (26) bèş dirhem ayıtlanmış meyān köki meyān balı zencebīl her birinden (27) ikişer dirhem kifāyet miḳdārı aḳ şeker ile maʿcūn oluna

[14a]

(1) istiʿmāli beyān olunur az az aġzına ḳoyalar ezince fevāʾidi oldur ki şovuḳdan (2) olan öksürügi ve żīḳ nefesi defʿ ėder ve aḳ cigerüŋ şişlerin (3) indürür ve gögüs ṭarlıġın defʿ ėder ve maʿdeye ḳuvvet vėrür bi-iẕn- (4) -illāhi teʿālā beḳā-yı ḳuvveti altı aya degdür ḫaṭmī kökiyle olan **luʿūḳ** (5) **maʿcūnı** (6) ḫaṭmī köki ḳırḳ dirhem kifāyet miḳdārı şeker ile maʿcūn oluna (7) istiʿmāli az az aġzına ḳoyalar ezince fevāʾidi oldur ki boġazı (8) yumşadur ve dimāġdan inen öksürüge nāfiʿdür ve raḳīḳ balġamı (9) taġlīẓ ėder ve öksürüge kemāl mertebe nāfiʿdür ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki (10) ḫaṭmī köki büyük olmaya ve pek küçük olmaya ortaca ola sāde (11) ṣuyla pāk yayḳayalar baʿdehu ḳabuġını ayıtlayup alalar içini atalar ve (12) kabuġını ufaḳ doġrayalar bir ṭopraḳ ṭancire içine kifāyet miḳdārı (13) ṣu ile ḳoyup ḳaynadalar bişdükden soŋra ol zamāna degin (14) ḳaynaya ki aṣlā ṣu ḳalmaya baʿdehu çıḳarup bir mermer havān (15) içinde dögeler baʿdehu bir ḳıl elekden yapça yapça geçüreler kifāyet (16) miḳdārı aḳ şeker ḳarışduralar arıdup luʿūḳ maʿcūnı ėdeler (17) ṭarīḳi budur **müshil aġac ḳavunı ḳabuġı maʿcūnı** (18) aġac ḳavunı ḳabuġı reçeli benefşe ḫamīresi lisān-ı ṣevr ḫamīresi keşīrā (19) maʿcūnınuŋ bārid terkībinüŋ süfūfı muṣlıḥ maḥmūde her birinden (20) dört buçuḳ dirhem żamġlı türbüd bėş dirhem zencebīl yarım dirhem (21) sināmeki yapraġı altı dirhem rāzyāne toḫmı bir dirhem gül ṣuyı ile (22) erimiş şeker ṭoḳsan dirhem miḳdārı istiʿmāli üç dirhemden (23) bėş dirheme degdür fevāʾidi oldur ki ḥummā-yı ġıbblara şaṭru'l-ġıbblara (24) nāfiʿdür ve maʿdeyi ve sevdāyı merāḳiyyeyi telyīn ėder ve maʿdeye (25) iştihā getürüp ḳuvvet vėrür ve māsārīḳāyı pāk ėder (26) ve cemīʿ ruṭūbāt-ı faẓlāyı defʿ ėder bi-iẕnillāhi teʿālā (27) **terkīb-i tiryāḳ enderūmāḫūsuŋdur cālīnūsuŋ taḳrīridür ṣaḥīḥdür**

[14b]

(1) aṭa ṣoġanı ḳurṣı ḳırḳ sekiz dirhem engerek yılānı ḳurṣı yigirmi (2) dört dirhem ḳurṣ-ı enderūḫūn dār-ı fulful efyūn her birinden (3) yigirmi dörder dirhem kök irsā gül ḳurusı meyān balı şalġam (4) toḫmı yabān ṣarımsaġı dühnü'l-belesān cevz-i bevvā dārçīnuŋ incesi (5) ġārīḳūn-ı ebyaż her birinden on ikişer dirhem mürr-i sāfī ḳusṭ (6) zaʿferān selīḫe sünbül-i hindī kaʿbe ṣamanı aḳ günlük ḳara büber (7) müşk-i ṭarāmşīʿ-i giridī farāsiyūn-ı girīdī rāvend-i rūmī ḳara- (8) -baş çiçegi maʿdenūs toḫmı yarpuz ḳaṣabü'z- zerīre terementī-yi ḳıbrīs (9) zencebīl banṭāfilyūn köki her birinden altışar

dirhem caʿde ḳabżacuḳ (10) maḥmūde buḫūr-ı meryem naḫve-i hindī ḥamāmā mū sünbül-i rūmī ṭīn-i maḫtūm (11) fū kemāderyūs-ı girīdī sādec-i hindī ḳalḳadīs-i muḫriḳ çınṭıyānā (12) köki anīsōn ḥabb-ı belesān teke ṣaḳalı ʿuṣāresi żamġ-ı ʿarabī (13) rāzyāne toḫmı girīdī ḳaḳūle-i hindī sisaliyūs mārserliye aḳāḳıyā (14) ʿuṣāresi ḥurfu'l-babīlī heyūfārīḳūn toḫmıla filisleri çādır (15) uşaġı sekbīnec her birinden dörder dirhem ḳunduz ḫayāsı (16) zirāvend-i ṭavīl dūḳū toḫmı ḳafrü'l-yehūd muḳl ḳanṭariyūn-ı ṣaġīr ʿanber (17) ḳaṣnī her birinden ikişer dirhem kifāyet miḳdārı köpügi alınmış (18) ʿasel ile maʿcūn oluna kifāyet miḳdārı ḫāliṣ aḳ şarāb (19) ile bu żamġlar eriye ṭarīḳ-i ʿamel beyān olunur eczālar tamām (20) ṭartıldukdan soŋra bu eczāları daḫı bir büyük legen içine ufaḳ (21) ṭoġrayalar ve ḳarışduralar baʿdehu altı dāne ṭuc havānlar peydā (22) ėdeler baʿdehu eczālardan her bir havāna taḳsīm edüp dögeler (23) eger bir havānda cümle eczāyı dögerler ise eczāda ḳuvvet (24) ḳalmaz ve ḳurı eczāları yaş ezcāyıla ḳarışduralar tā ki havāna (25) yapışmadan güzel dökilür ve engerek yılānınuŋ ḳurşı laḥm olmaġla (26) anı daḫı bir eyüce dögüp baʿdehu ḳıl elekden çıḳaralar ve mümkin (27) olduġı mertebe cümle eczāyı dökmege saʿy ėdeler ve mürr-i ṣāfīyi daḫı

[15a]

(1) başḳa dögeler ibtidādan sāʾir eczālar havāna yapışmaya ve günlügi (2) daḫı başḳa dögeler ve aṭa ṣoġanı ḳurşını enderuḫūn ḳurşı ile (3) başḳa dögüp ince eleyeler gül ile zaʿferānı daḫı bir miḳdār güneşe (4) ḳoyup ḳurudalar ki bir eyüce dögile baʿdeḫu fārīḳūnı ufaḳ (5) doġrayup ḳıl elekden eleyeler havānda dögmeyeler zirā ḳuvveti (6) gider ve żamġları ufaḳ ufaḳ ḳırup aḳ şarāb içinde (7) aḫşāmdan ṣabāḥa deg ışladalar baʿdehu elekden ince geçüreler (8) ve ḳafrü'l-yehūd ṣummāḳīde oġuşduralar ve ḳalḳaṭārı daḫı ḳafrü'l-yehūd ile (9) ṣummāḳīde ḥall ėtseler daḫı aʿlādur ve buḫūr-ı meryemi belesān yaġı ile (10) havānda ezeler baʿdehu terementīyi āteşde ısıcaḳ ėdüp ve süzüp (11) ḳarışduralar ve eczāları ġāyet ince elekden geçüreler ki istiʿmāl (12) eyledükleri vaḳt cemīʿ ṭamarlardan gėçe otuz dirhem eczāya yüz (13) dirhem köpügi alınmış ʿasel ḳoyup tiryāk yapalar şırlı ḳavānōz- (14) -lar içine ḳoyalar ki rāyiḥası ve ḳuvveti çıḳmaya ve cālīnūs bu tiryāḳuŋ (15) fevāʾidini bir kitāb ėtmiş ancaḳ biz kendümüz bir ḫōşca yapup (16) tecribe ėtdügümüzi taḥrīr eyleyüp sāʾirini taḥrīr eylemedük oḳuyanlar (17) taṣdīʿ olunmaya ol zamān bu tiryāḳı istiʿmāl ėderler imiş (18) zīrā perhīz olunmasa aḫlāṭı ṭamarlara sürse faḳīr daḫı vėrdügüm (19) zamān maʿdeyi temīzlemeyince bir kimseye vėrmez idüm eger bu minvāl (20) üzere istiʿmāl

olunsa ḳanı ṣāfī ėder ve hevānuŋ ʿufūnetinden (21) emīn ėder ve cemīʿ emrāżdan ḫıfẓ-ı ṣıḥḥat ėder ve bedeni temīzler ve (22) fażalātı taḥlīl ėder ve dem içinde bulunan yaramaz taʿaffüni defʿ ve demi (23) ṣāfī ėder ve cemīʿ ṣovuḳdan olan ʿilletleri defʿ ėder bir ādem (24) bu tiryāḳı şürūṭıla istiʿmāl eylese cemīʿ emrāżdan emīn (25) olur insānuŋ ḫālet-i muḥārebede zırḫ giyüp cemīʿ ālet-i harbden (26) emīn olduġı gibi bi-iẕnillāhi teʿālā bu tiryāḳı istiʿmāl ėden (27) ādem daḫı cemīʿ emrāżdan emīn olur cālīnūs bu şeylerüŋ

[15b]

(1) cümlesine şehādet ėder ve frengistānda birisine ʿaẓīm vebā olmış (2) vebāyı çıḳaran aṣlā ḳurtulmaz imiş bu tiryāḳı cālīnūs her gėce vėrmiş (3) ise vebā çıḳaranlar ḫalāṣ olup ve çıḳarmayanlar aṣlā çıḳarmaz (4) imiş ʿufūnet aŋa kār ėtmekle ġāyet mübārek ʿilācdur böyle bir (5) ḳuvvetli ʿilāc yoḳdur rūḥ-ı nefsāniyyeyi ve rūḥ-ı ḥayvāniyyeyi ve rūḥ-ı (6) ṭabīʿiyyeyi yaramaz ʿilletden muḥāfaẓa ėder bi-hiḳmetullāhı teʿālā bu tiryāḳ (7) şürūtıla yapılup buŋa müdāvemet olunsa baʿdehu zehr yėseler zehr (8) ile ceng ėdüp zehrüŋ teʾṣīrini menʿ ėder bu tiryāk otuz (9) altı seneye dek ġāyet ḳuvvetli ve tāzedür naḳl olunan ʿilletleri (10) bi-iẕnillāhi teʿālā defʿ ėder ammā otuz altı seneyi geçdükden (11) soŋra bu minvāl üzere tāzedür dėrim üç seneye degin (12) emrāż-ı ḫārreye vėrilür efyūn vesāʾir buŋa müşābih bārid (13) şeyler cümlesi ṣoġudur otuz altı seneye deg yine ġāyet (14) ḳuvvetlidür ṣafrāvī ʿilletlere vėrilmez emrāż-ı ḫārreye çoḳluḳ vėrilmez (15) ve aʿṣābdan ḥissi bāṭıl olmış kimesnelerüŋ ḥissini getürür ve genc (16) ḳocaldur ve mevcūd olan ʿilletleri defʿ ėtdüginden māʿadā (17) bir daḫı olʿilleti gėrü gelmege ḳomaz ve tenḳıyeden soŋra şürūṭıla (18) istiʿmāl olınsa bi-iẕn-illāhi teʿālā cemīʿ emrāżdan ḫıfẓ-ı (19) ṣıḥḥat ėder ve rūm papa frengistān ḳralları her ayda iki deng (20) tiryāk istiʿmāl ėdüp ʿasel-i ʿatīḳ ile üzerine iki fincān (21) ṣu içerlerimiş hevānuŋ taʿaffüni ḫıfẓ içün baʿżıları (22) dört günde bir istiʿmāl ėdermiş ancaḳ üç gün evvel (23) perhīz ėderlerimiş maʿde yükli olmasun içün maʿde ḫālī (24) olsa fevāʾidi çoḳ olur maʿde yükli olsa ṭamarları ṭoldurur (25) nefʿī müşāhede olunmaz bu faḳīr menāfiʿin şürūṭın beyān (26) eyledügüm maʿde ḫālī olup nefʿīni görsünler içün yüce (27) maʿde ṭolu olsa mażarrat çekilür eger tenḳıye mümkin olmazsa

[16a]

(1) bārī perhīz ile istiʿmāl oluna bu faḳīr beyān eyledügüm budur ki (2) bizi duʿā-yı ḫayrıla yād edüp ümmet-i muḥammede żarar iṣābet ėtmesün (3) şürūṭıla istiʿmāl olunmasa mażarratı muḥaḳḳakdur fevāʾidi budur ki (4) beyān olunur cemīʿ zehirli ḫayvānātuŋ ṣoḳduġı ādemler istiʿmāl (5) ėtseler ve ṣoḳduġı yėre ṭılā ėtseler eger engerek yılānı ve eger (6) sāʾir yılānlar ve eger ḳudurmış köpek ışırduġına nāfiʿdür (7) ve bedenüŋ aḫlāṭınuŋ taʿaffünine ḥummā-yı rediyelere nāfiʿdür ve cālīnūs (8) naḳl ėder ki bizüm bedenümüzde aḫlāṭ-ı erbaʿadan taʿaffün ḥāṣıl olur (9) taʿaffün ise zehrdür ve ol zehr ḳalbe ḳarşılıḳ ėder ve defʿ (10) ėder ḳalbe varmaġa ḳomaz eski öksürüge ve yeŋi öksürüge (11) ġāyet nāfiʿdür ve gögüs aġrısına ve yan aġrılarına ve ḥummāsı (12) olmayan ādemler bal ṣuyı ile istiʿmāl ėtseler ve ḥummāsı olan (13) ādemlere yine bal ṣuyı ile vėrile ṭabīʿatına göre bir dirhem (14) ḳuvvetlü ādemlere vėrilür ve yarım dirhem żaʿīf ādemlere vėrilür (15) on iki yaşında olana bir deng küçük maʿṣūmlara noḫūd (16) miḳdārı vėrilür ve ḳulunc ve maʿde aġrısını defʿ ėder ve (17) sancusını defʿ ėder ve iştihāsı olmayan ādemlerüŋ iştihāsın (18) getürür ve bedeni temīz olup sıtma ṭutduḳda vėrseler sıtmanuŋ (19) ditremesini keser ḥummālardan ġıbb-ı ḫālişeye ve ḥummā-yı demevīyeye (20) vėrilmeye ancaḳ ḥummā-yı rediyelere lisān-ı efrence mā leyyine vėrilmez vėrilür ki (21) ḥummā-yı rediyenüŋ semmiyyetini keser bi-iẕnillāhi teʿālā ḳalbi muḥāfaẓa ėder (22) ve yine cālīnūs naḳl ėder ki bir ṭabīb bir ḫasteye tiryāḳ (23) vėrmiş ve bu ḫaste üç nevbet ḥummā-yı rıbʿa mübtelā imiş (24) ve rıbʿ ḥummāsı nużc bulunmamış ve inḥiṭāṭ mertebesine (25) varmamış imiş ve bu rıbʿ üç nevbet lāzımeye dönmiş (26) ḥummā-yı lāzıme geldükden soŋra ḫaste ölmiş daḫı nużc bulmadın (27) tiryāḳ vėrmiş ḥastenüŋ sebeb-i mevti

[16b]

(1) olmış ṭabīb elzemdür ki ḫasteye tiryāk vėrilicek vaḳt bilüp (2) baʿdehu tiryāk vėre ve ḫasteligini bilmek ve ḫastenüŋ ṭabīʿatini bilmek (3) ve ne vaḳt ḫasteye tiryāk vėrilür hevā ısıcaḳdur yoḳsa (4) ṣoġuḳmıdur muʿtedilmidür bunları bilmek ve ḫastenüŋ menāşırını (5) bilmek vėrecek ʿilācuŋ veznini bilmek ve ḫasteye ne ḳadar vėrilmelidür (6) ḳuvvetine göre anı bilmek elzemdür ve levāzımdandur sedef ile ḳuş (7) üzümini ḳaynadup anuŋla yāḫūd bal ṣuyı ile yarım dirhem (8) ʿavretlere vėrseler ḥayżını açar ve raḥm içinde ölmiş maʿṣūmlaruŋ (9) anasına bu minvāl üzere vėrseler çıḳarur üç

nevʿ istisḳāya (10) daḫı nāfiʿdür bu minvāl üzere vėrile eger asārūn ile içürseler (11) istisḳā-yı laḥmiyeye ġāyet nāfiʿdür ṣabāḥ ṭaʿāmdan evvel vėrile (12) ve bedende olan ruṭūbet-i fāżlayı giderür ve boġuḳ söyleyen (13) ādemlerüŋ nefesini açar ve lisān üzerine nevāzilden gelen ruṭūbeti defʿ (14) ėder ve ḳan tüküren ʿādemler aġzına ḳoyup aġzında eritseler ḳanı (15) keser incübār ṣuyı ile içseler ḳanı keser ve bögrekler aġrısına (16) ve māsārīḳā aġrısına ve maʿde aġrısına iḥtibās-ı bevle ve nefesi (17) ṭar olan ʿādeme ve ciger şişlerine ve ṭıḥāl şişlerine ve ne şekl (18) emrāż-ı müzmine olursa bal sirkesiyle vėrirlerse ġāyet (19) nāfiʿdür ve ḫaşılmaları keser ḳuvvetlü olan ʿādemlere aṭa ṣoġanı (20) sirkesiyle vėrseler ġāyet nāfiʿdür ve bögreklerde külāda ṭaş (21) olanʿādemlere maʿdenüs ṣuyı ile vėrilse ve baġırṣaḳlar ishāline (22) ṣummāḳ ṣuyı ile vėrseler ġāyet nāfiʿdür ve ṣarʿ ḫasteligine bal (23) ṣuyı ile vėrilse eger semüz adam ise sirke ile vėrilse nāfiʿdür (24) ve cālīnūs naḳl ėder ki ṣarʿ ḫasteligine ḫardal ṣuyı ile muḳaddem (25) ġarġara eyleyüp on iki sāʿat geçdükden ṣoŋra tiryāḳ istiʿmāl (26) eylese çoḳ adam ṣarʿ ḫasteliginden ḫalāṣ olmış ve yürek (27) bayılmalarına bundan ziyāde keser şey yoḳdur ve maʿdeye ḳuvvet vėrür

[17a]

(1) ve şaḳīḳaya ve devvāreye nāfiʿdür ve gözüŋ nūrını ziyāde ėder şürūṭıla (2) istiʿmāl olunsa cimāʿa iştihā vėrür ve taḳvīt vėrür mecnūn (3) ādemler bal ṣuyı ile istiʿmāl eyleseler cünūnı gider sevdāyı (4) daḫı defʿ ėder ve baġırṣaḳda olan ṣoġulcanları ḳırar gerek yaşşı (5) gerek uzun ṣoġulcan olsun ḳavuḳda olan yaraları oŋuldur (6) ve idrār-ı bevl ėtdürür ve maʿdenüŋ ruṭūbetini ve ṣoġuḳluġını giderür (7) ve baġırṣaḳlarda olan yaraları onuldur ve ishālüŋ envāʿını keser (8) ve ishāl-i kebedī daḫı keser ki zīrā kebedi ḳızdurur ve cigere ḳuvvet vėrür (9) cemīʿ aʿżā-yı reʾīseye ḳuvvet vėrür ve pek derleyen ademler ki derüŋ (10) ifrāṭından ḳuvveti żāyiʿ olur ol derüŋ ifrāṭını keser ve ḳuvvetini getürür (11) ve ḫayżuŋ ifrāṭ üzere gelen ḳanını keser ve bāsūr ḳanını daḫı keser (12) ve bu tiryāḳı baʿżı żaʿīf ademlar istiʿmāl ėtseler ḳuvvet vėrüp (13) semürdür ayaḳ aġrısını ve mafāṣıl aġrısını keser ammā bu tiryāk emrāżuŋ (14) intihāsında istiʿmāl oluna nevāzıl daḫı ėtmesün ve ayaḳlara daḫı (15) ḳuvvet verür ki gerçe tiryāḳ telyīn ėtmez velikin mafāṣılda olan (16) māddeyi taḥlīl ėder ve ḳurudur ve vecaʿını ḳaṭʿ ėder cālīnūs (17) tenbīh ėder ki keskin müshil-i nıḳrīs olan ādemlere vėrilmesün (18) bėliŋe sapup bāʿiş-i helāki olur neʿūẕbillāhi teālā ḳorḳulur ki (19) fücʾeten helāk ola ve ol keskin müshil birine şıḳca şıḳca bu (20) tiryāḳ vėreler zīrā ol ṭarafa aḳan

aḫlāṭı ḳurudup taḫlīl (21) ėder ve yeŋiden ḫılṭı taḥṣīl ėtdürmez ve çoḳ ādem var ki nıḳrīṣ (22) ḥareketinden ibtidā tiryāk yer ve ol marażdan ʿaḳabince ḫalās olur (23) ve zaḥmet çekmez ve istisḳā muḳaddimesi sūʾü'l-ḳınyedür aŋa daḫı (24) istiʿmāl eylemişler çoḳ kimesne ḫalāṣ olmış ol sebebden ki (25) ṭamarlar içinde ve māṣāriḳāda ve laḫmda ve ġayrı yerlerde olan ruṭūbāt-ı (26) fāżlayı taḫfīf ve taḳṭīʿ ėder ve daḫı kellere ve tuzlu balġamı olanlara (27) nāfiʿdür zīrā bunlar balġamuŋ taʿaffüninden ḥāṣıl olur balġam ışlāḥ

[17b]

(1) olduḳca bunlar daḫı eyü olur eger sebebi nedür dėnürse bunlar müteʿaffin (2) demden olur dem müteʿaffin ṣāfī olmaġla bunlar oŋulur ve teşennüclere (3) ve raʿşeye ve bedeni uyuşmuş olanları oŋuldur ve ṭıḥālı yaramaz (4) ʿilletlerden temīzler ve bedenüŋ taʿaffünini ve semmiyyetini defʿ ėder ve ḥummā-yı (5) rıbʿı oŋuldur ancaḳ nużc olmaduḳca vėrilmeye intihāsına vėrile (6) cālīnūs naḳl ėder ki intihāsı olmaduḳca iḫtirāz ėdüp (7) tiryāk vėrmeyeler ḳandīlde nużc olup ve bir miḳdār ḥummā-yı rıbʿı (8) eski olmaduḳca vėrilmeye ve ḳandīl içinde maʿlūm olursa ki (9) ṭamarlar içinde aḫlāṭ bişmiş imiş ol zamān vėrilse rıbʿı (10) oŋuldur ol vėrilse żararı vardur ve bunuŋ bir şarṭı daḫı var (11) dėr ki tiryāḳ verilecek kimesneye ibtidā bir ḳayʾ ėtdürecek şey (12) vėreler ḳayʾ ėtdüreler baʿdehu rıbʿı olan kimesneye otuz dirhem (13) pelīn ṣuyı ve pelīc ṣuyı ile vėreler ammā ḳuvvetlü ādemlere sāde (14) vėrilse beʾis yoḳdur baʿdehu nevbet güni iki sāʿat nevbetden (15) muḳaddem tiryāk vėreler rıbʿı olanlara bu tiryāḳ ile tımār olunursa (16) zehirlerüŋ cümlesine nāfiʿdür ammā tiryāḳı evvel vaḳtinde vėrmelidür ki (17) zehr ḳalbe varmamış ola ḳalbe varduḳda tiryāḳ teʾsīr ėtmez ḳalbe (18) varmayınca bi-iẕnillāhi teʿālā tiryāḳ ile defʿ olunur zīrā ḳalbe (19) varduḳda ol ḳadar susuzluḳ īrāṣ ėder ki bir vechile ṣuya (20) ḳanāʿat gelmez ve ẓan olunur ki ṣuyla ol ḥarāret defʿ olur (21) cālīnūs naḳl ėder ki ḳuduz kelb ışırduġına ve beysūnī ṭabīb (22) kitābında yazar ki ḳuduz kelb ışırduġı yeri açup ḥacāmat ėdüp (23) zehri aḳıdalar ve pekce yaḳalar ve evvel yara pek açuḳ ister eŋ (24) eksik ḳırḳ güne degin zehr aḳsun eŋ eḳall üç günde (25) ḫastenüŋ ṭabīʿatine göre bu tiryāḳdan vėreler ḳuvvetli ise (26) her gün vėreler ġāyet nāfiʿdür ve cālīnūs naḳl ėder ki (27) baʿżı vaḳitde istiʿmālinüŋ ziyāde fāʾidesi vardur zīrā hevā

[18a]

(1) müteʿaffin olmaġıla bi-emrillāhi teʿālā vebā ḥāṣıl olur ve ḳalbe hevānuŋ (2) ʿufūnetinden aġızdan ve burundan semm ḥāṣıl ėder ve taʿaffün ėdüp (3) ḳalbe semm vāṣıl olduḳda bi-emr-illāh helāk olur ve cālīnūsuŋ (4) mücerreb kendünüŋ iki ʿilācı vardur biri budur ki dütsüler ve (5) āteşler ile hevāyı taṣḥīḥ ėder güzel ḳoḳulı olan şeyler ʿūd (6) ve ʿanber gibi ve günlük gibidür ve tiryāḳı daḫı aġzına vėrür imiş bi-iẕn-(7)-illāhi teʿālā ʿufūnet defʿolup vebā ḥāṣıl olmaz imiş ve bu tiryāḳı (8) ṣıḥḥati ḥālinde yėmek daḫı eyüdür ḥarāret-i ġarīzīyeye ḳuvvet vėrür ve (9) yaramaz şeyleri bedenden taḥlīl ėder ve ḥarāret-i ġarīzīyeye ḳuvvetde (10) olduḳca haẓm güzel olur ve ciger eyü olur ve rūḥ-ı ḥayvāniyye ziyādesiyle (11) saʿy ėder ve rūḥ-ı nefsāniyyeyi yaramaz balġamdan ve yaramaz buḫārdan (12) ḥıfẓ ėder ve rūḥ-ı nefsāniyyeye yaramaz buḫārı varmaġa ḳomaz ve ḳuvvet-i (13) ḥāfıżaya ḳuvvet vėrür ve nisyānı giderür ve bütün bedeni pāk ėder (14) hiç olmazsa heftede yāḫūd ayda bir kerre istiʿmāl (15) oluna meṣirde daḫı bu ḥāṣıyyet vardur pāk terkīb ile yapılduḳdan (16) soŋra ġāyet eyüdür zīrā tiryāḳdan eskidür cālīnūs dėr ki (17) bu tiryāḳ aḳ şarāb ile içilse sāʿatince ṭamarlara yayılur ve (18) tėz teʾṣīr ėder ve eger bögrekler aġrısıçün içilürse ṣāḳṣāfer (19) ṣuyı ile yāḫūd ḳaṣṭrān ṣuyı ile içüreler ve raḥm marażları (20) içün baldırı ḳara ṣuyı yāḫūd vartaḳa ṣuyı ile içüreler (21) eger anlar bulunmazsa ḳaynamış bayaġı ṣuyıla içüreler ġayet (22) nāfiʿdür ve ḳış güni bu tiryāḳı istiʿmāl yaz güninden eyüdür (23) yaz güninde iḳtiżāsı olmayınca istiʿmāl olunmaya ve bir dirhemden (24) ziyāde istiʿmāl cāʾiz degildür yaz güni tiryāk bedeni ḳurudur (25) zīrā ḥārrdur genc ādemlere daḫı żarardur ve cemīʿ bedeni ḳurudur (26) iḫtirāz lāzımdur ki ziyāde iḳtiżāsı olmadukca yaz güni istiʿmāl (27) olunmaya yā bir zehr içilmiş ola yā bir zehr-nāk ḥayvān ṣoḳmuş ola

[18b]

(1) tiryāk vėrilmese helāk olur ol maḥallde yaz güni olsun vėrilür (2) eger yaz güni vėrilmek iḳtiżā ėderse azacıḳ tiryāḳı gülbeşeker (3) yāḫūd lisān-ı ṣevr ḫamīresi veyāḫūd aġac ḳavunı ekşisi bu meṣellü (4) şeyʾler ile vėreler ve maʿṣūmlara daḫı vėrmeyeler vėrilürse yā (5) ṣoġulcan yāḫūd zehir ḫāṭrı içün vėrilür ġayrı şeyʾ içün (6) vėrilmez zīrā maʿṣūmları ḳurudur bedeni temīzleyeler ednā mertebe (7) iki gün līnet vėreler andan soŋra aç ḳarınla istiʿmāl ėdeler (8) toḳ ḳarınla istiʿmāl olunmaz bi-

iẕnillāhi teʿālā böylece cümle derde (9) devā olur cālīnūs naḳl ėder ki engerek yılānı ādemi ṣoḳsa (10) helāk ėder ve başını bir ādem yėse helāk olur ve ḳuyruġını (11) daḫı yėse helāk olur ammā ortası tiryāḳa girer cemīʿ dertlere (12) devā olur bir ḥayvānda hem derd hem devā ḫalḳ eylemiş cenāb-ı (13) bārīnüŋ hükmini müşāhede olsun cālīnūs naḳl ėder ki ve nīlīnūs (14) ve nīḳundūs kitāblarında yazarlar ki engerek yılānınuŋ dişisi (15) aġzını açar erkeginden gebe olmaḳ içün erkegi ile aġız aġıza vėrüp (16) toḫmın dökdükden soŋra dişi yılān erkeginüŋ başını ḳoparur böyle (17) yaramaz ʿādeti vardur engerek yılānınuŋ dişisini daḫı dėrler ki (18) ṭoġurmaḳ maḥallinde yavrıları daḫı anasınuŋ ḳarnını yėyüp helāk (19) ėderler babalarınuŋ ḳanını almaḳ içün ṭaşra çıḳarlar ammā bir (20) nūs dėrler bir feylesof dėmiş ki bu bir ḥiḳāyedür ki bunuŋ (21) aṣlı yoḳdur ve frāntaḳ nām bir ḳral şehādet ėder ki ben kendüm (22) birḳaç engerek yılānlarını bir yėre ḳapayup besledüm baʿdehu yavrıladıġı (23) maḥall anasınuŋ ḳarnını yėyüp helāk eylediler ve ṭaşra çıḳdılar (24) ben faḳīr daḫı bu engerek yılānınuŋ ḥikāyesinde vėrmege dişi (25) ḥāmile ḳaldıġı vaḳt erkegi ile aġız aġıza vėrüp erkegi dişi- (26) -sinüŋ ḳurṣaġına toḫmı dökdükden soŋra dişisi erkeginüŋ (27) başını ḳoparup helāk eyledigi ve vażʿ ḥaml ėdecek vaḳte

[19a]

(1) ḳarīb olıcaḳ yavrıları az az anasınuŋ ḳarnını yėyüp helāk (2) ėdüp ṭaşra çıḳduḳları gerçekdür ol sebebden ḳarnını yėyüp (3) ṭaşra çıḳarlar ki zīrā engerek yılānınuŋ dişisinüŋ ferci (4) olmayup ṭaşra çıḳacaḳ yėr olmaġla anasınuŋ ḳarnını yėyüp (5) ṭaşra çıḳarlar ve iki yavrıdan ziyāde çıḳmaz ikisi helāk (6) olup ikisi dünyāya gelür zīrā ġāyet mühlik ḥayvān olmaġla (7) ṣoḳduġı ādemi helāk ėderler ḥażret-i bārī teʿālānuŋ cāʾiz (8) murād-ı şerīfi öyle ki biri birini helāk ėdüp dünyāda çoġalmayalar (9) çoġalmak iḳtiżā ėder ise çoḳ ādemi helāk ėderler anıŋçün (10) ḥażret-i allāh biri birinden cezāların vėrmişdür dėyü taṣdīḳ (11) ėderüm ḥattā kendüm yılāncılaruŋ ekṣerīne sūʾāl eyledüm belā baʿżı (12) engerek yılānınuŋ erkegini başsız bulduḳ ve baʿżı dişilerini (13) ölmiş ve ḳarınlarını yėnmiş ve yavrıları henüz çıḳmamış bulduḳ (14) deyü cevāb eylediler allāhü aʿlem **maʿcūn-ı meṣirdīṭūs terkīb-i cālīnūs** (15) mürr-i ʿarabī zaʿferān ġārīḳūn-ı ebyaż zencebīl ince dārçīn sünbül-i (16) hindī dāneli aḳ günlük ḫardal-ı ebyaż her birinden onar dirhem (17) sīsaliyūn nārsile ʿūd-ı belesān ḳarabaş-ı ʿarabī rāyiḥalı ḳusṭ (18) pāk ḳaşnı terementī-yi ḳıbrīsī dār-ı fulful ḳunduz ḫayāsı teke ṣaḳalı (19) ʿuṣāresi buḫūr-ı meryem muḳl ṣādec kaʿbe ṣamanı her birinden

(20) sekiz dirhem caʿde aḳ büber selīḫe yabān ṣarımsaġı toḫmı dūḳū-yı girīdī (21) ḥabb-ı belesān ferfiyūn çādur uşaġı her birinden yėdişer dirhem (22) ṭaġ sünbüli żamġ-ı ʿarabī maʿdenūs toḫmı efyūn ḫāliṣ ḳāḳūle-i (23) ṣaġīr rāzyāne toḫmı çınṭıyāne köki ḳırmızı gül misk keşīrāsınuŋ (24) girīdī her birinden bėşer dirhem asārūn köki anīsōn toḫmı (25) meyān balı egir fū sekbīnec her birinden üçer dirhem mū aḳāḳıya saḳanḳūr (26) maʿdesi nīl-i mübārekden çıḳmış ola heyūfāriḳūn toḫmı her birinden (27) ikişer buçuḳ dirhem köpügi alınmış ʿasel kifāyet miḳdārı ve żamġlar

[19b]

(1) erimek içün aḳ şarāb ile ışladalar (2) **maʿcūn-ı ḫıyārşenbe iḥtiḳānlar içün** (3) benefşe çiçeginüŋ dökmesi ve benefşe varaḳı ebe gümeci yėr feslegeni (4) yapışḳan pazı bunlaruŋ her birinden birer ḳabża pelīn yarım ḳabża (5) bunlar tāze ola kifāyet miḳdārı ṣu ile ḳaynaduḳdan soŋra (6) bu maṭbūḫuŋ ṣuyını alalar andan soŋra altmış dirhem ḫıyārşenbe (7) balı bu maṭbūḫ ṣuyı ile ışladıla ve yüz yigirmi dirhem ʿasel-i (8) muṣaffā ile ḳarışdurılup ṣanʿatına göre maʿcūn oluna bir (9) nevʿ daḫı bu maṭbūḫ suyı ile ḫıyārşenbeyi alup yüz dirhem (10) balın alalar ve siyāh ṭatlu erigüŋ daḫı yüz dirhem balın (11) alup üç yüz dirhem ʿasel ile maʿcūn oluna bi-iẕn-hüdā (12) **maʿcūn-ı ḫıyārşenbe** (13) amāsiyye erigi benefşe çiçegi altmış dirhem erig ile benefşe (14) iki vaḳıyye ṣuyıla bişince ḳaynaya ṭopraḳ ṭancire içinde iki yüz (15) dirhem ḳalınca baʿdehu süzeler el-taṣfiyye altmış dirhem (16) ḳudret ḥelvāsı altmış dirhem ḫıyārşenbe balı ve yüz dirhem (17) temür hindi balı bu üç eczāyı bu maṭbūḫ içine ḳoyalar ḳayna-(18) -yınca baʿdehu maṭbūḫ ḳıvāma geldükden soŋra otuz dirhem nebāt (19) şekeri ve yigirmi dirhem peynir şekeri ve yüz dirhem ḳırmızı şeker (20) bunları ḳıvāma gelen maṭbūḫ içine ḳoyalar yüz dirhem benefşe (21) şarābı tekrār ḳıvāma gelince ḳaynadup maʿcūn ėdeler istiʿmāli (22) on dirhemden on bėş dirhem miḳdārıdur fevāʾidi oldur ki (23) demi maʿdeyi temīzler ṣafrāyı balġamı żararsız telyīn ėder ve (24) cemīʿ bedende olan ṣafrānuŋ acılıġın defʿ ėder ve ṣusuzlıġı (25) keser ḥummālara nāfiʿdür ve bögrekler aġrısına ki ḥārr ola bögreklerde (26) ṭaş olmasını ḳomaz ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki benefşe çiçegi erik (27) ile ḳaynaya ol maṭbūḫ ile şeker ḳoyalar maʿan ḳaynaya ḳıvāma

[20a]

(1) gelince ol sāʿat benefşe şerbeti ḳatılur andan soŋra ḫıyār- (2) -şenbe balı baʿdehu ḳudret ḥelvāsı andan soŋra tėmür hindī (3) balı baʿdehu bir miḳdār daḫı ḳaynaya ḳıvāma gelince baʿdehu bir miḳdār (4) daḫı ḳaynaya ḳıvāma gelince baʿdehu nebāt şekeri ve peynir şekeri ile (5) maʿcūn oluna **maʿcūn-ı ḫıyārşenbe** (6) erik sibistān her birinden on bėşer dāne ḳabuḳsuz arpa (7) besfāyic meyān köki baldırı ḳara benefşe çiçegi her birinden (8) onar dirhem anīsōn toḫmı rāzyāne toḫmı dārçīn her birinden dör- (9) -der buçuḳ dirhem bu eczāları üç vaḳıyye şu ile ḳaynadalar bir vaḳıyye (10) ḳalınca baʿdehu süzüp eczāları atalar bir miḳdār bir miḳdār maṭbūḫuŋ (11) içine yüz elli dirhem ḫıyārşenbe balı ḳırḳ dirhem tėmür hindi (12) balı koyup ışladalar baʿdehu ḳıl elekden çıḳaralar baḳıyye ḳalan (13) maṭbūḫuŋ içine ḳırmızı şeker seksen dirhem ve peynir şekeri (14) seksen dirhem ḳudret ḥelvāsı altmış dirhem ḳoyup (15) ḳaynadalar ḳıvāma gelince miḳdār-ı istiʿmāl on dirhemden on (16) bėş dirheme degdür fevāʾidi oldur ki maʿdeyi ve demi temīzler ve (17) ṣafrāyı ve balġamı żararsız telyīn ėder ve cemīʿ bedende olan ṣafrānuŋ (18) acılıġını defʿ ėder ṣusuzlıġını keser ve ḫummālara ve bögrekler aġrısına ki (19) ḫārr ola ve bögreklerde ṭaş olmaġa ḳomaz bi-iẕnillāhi teʿālā (20) muḳaddemā ẕikr olunan ḫıyārşenbenüŋ menāfiʿi bunda daḫı mevcūddur (21) **maʿcūn-ı kākūnec ibni māsūyye terkībidür** (22) gül ḳurusı ḳusṭ sünbül-i hindī her birinden üçer dirhem kākūnec (23) on dirhem cevz-i bevvā ḳaṣabü'z- zerīre ḳaranfil besbāse ḳāḳūle (24) bunlaruŋ her birinden üçer buçuḳ dirhem zencebīl iki dirhem emlec (25) belīlec ḳara helīle her birinden altışar dirhem mersīn toḫmı yüz (26) dirhem gülnār günlük aġac ḳavunı ḳabuġı yılġun toḫmı her birinden (27) dört dirhem mezbūr eczāları eski ve keskin şarāb ile bir kere

[20b]

(1) ḳaynadalar baʿdehu çıḳarup ḳurudalar bir defʿa daḫı ayvaʿuṣāresiyle (2) ḳaynadup baʿdehu eczāyı tekrār bir ṭoprak şey içine ḳoyup ḳurudalar (3) baʿdehu eczāları ince döküp ayva mürebbāsı ile maʿcūn ėdeler (4) ibni māsūyyeden menḳūldür helīler eger pek ḳaynarlar ise (5) süddeleri baġlar bir miḳdār ḳaynaya ziyāde ḳaynamaya fevāʾidi (6) oldur ki ṣovuḳ maʿdeyi ḳızdurur ve maʿdeye ḳuvvet vėrür (7) ve cigere ḳuvvet vėrür maʿde iştihāsını açar haẓmını eyü ėder (8) rīḥini dağıdur ve balġamı ḳuṣan ādemüŋ balġamını taḥlīl ve ḳuṣmaġı ve (9) ġaṣeyānı keser ve bedene ḳuvvet vėrür bi-

iẕn-illāhi teʿālā (10) **maʿcūn-ı türbüd maʿa rāvend** (11) türbüd ḫāliṣ sürıncān-ı kebīr her birinden ṭoḳuz dirhem rāvend-i (12) çīnī bir dirhem muṣliḥ maḥmūde benefşe çiçegi zencebīl her birinden (13) dörder buçuḳ dirhem ḳırmızı ṣandal aḳ ṣandal birer buçuḳ dirhem (14) ṣaḳız anīsōn dārçīn zaʿferān her birinde yarımşar dirhem (15) kifāyet miḳdārı şeker ile maʿcūn oluna miḳdārı istiʿmāli (16) yarım dirhemden bir dirheme degdür beḳā-yı ḳuvveti iki senedür fevāʾidi (17) oldur ki ṣafrāyı ve balġamı telyīn ėder ve sevdāyı daḫı telyīn ėder (18) ve istisḳālara fāʾide ėder ve baġırṣaḳlarda olan ṣoġulcanı ḳırar (19) çıḳarur bi-iẕnillāhi teʿālā ṭarīḳ-i ʿameli budur ki bu eczālar ince elekden (20) geçürilüp ṣanʿatına göre maʿcūn oluna (21) **maʿcūn-ı asārūn ferlīnūn terkībidür** (22) naʿnā şerbeti benefşe şerbeti her birinden ḳırḳar dirhem ḳavun köki (23) ṭurb toḫmı ışırġan toḫmı her birinden dört buçuḳ dirhem asārūn (24) köki ṭokuz dirhem dārçīn rāzyāne toḫmı birer buçuḳ ṣanʿatına göre (25) maʿcūn oluna miḳdār-ı istiʿmāli üç dirhemdür beḳā-yı ḳuvveti altı idür (26) fevāʾidi oldur ki ḳayʾ ėtdürür ve aḫlāt-ı erbaʿayı maʿdeye yaḳīn (27) olanı çıḳarur ḥummā-yı ġıbblara keẕālik fāʾidesi çoḳdur ṭarīḳ-i ʿameli budur

[21a]

(1) ḳavun kökini ince ince ṭoġrayup baʿdehu ışırġan toḫmı ile havāna (2) ḳoyup dögeler baʿdehu gül ṣuyı ile ışladalar ve bir miḳdār ḳurudalar (3) baʿdehu turb köki ve rāzyāne toḫmı ve aṣārūn köki ve dārçīn ve ḳavun (4) köki ve ışırġan toḫmı ile bunları tekrār dögüp ince eleyeler eczā (5) ḳalın olsun ki maʿde tėz haẓm olmaya baʿdehu naʿnā şerbeti bir ṭancireye (6) ḳoyup bir miḳdār ḳıvāma getürüp bu eczāları ḳarışdurup (7) maʿcūn eyleyeler (8) **maʿcūnü'l-ilāhī ʿaleksāndrūs terkībidür** (9) irsā kökinüŋ ʿuṣāresi benefşe çiçeginüŋ ʿuṣāresi gül ʿuṣāresi (10) yabān feslegeni ʿuṣāresi yėr marūrı ʿuṣāresi her birinden yigirmişer (11) dirhem ayvanuŋ eti ḳabuġını ḳazıyalar ve ṭatlu erigüŋ balı her birinden otuz (12) dirhem besfāyic mülkiye ışırġan toḫmı ḥabbü'l-mülūki ḳabaḳ çekirdegi her birinden (13) bėşer dirhem ṭuz-ı ilāhi yüz dirhem maṣṭakī dārçīn zencebīl ḳaranfil (14) her birinden üçer dirhem köpügi alınmış ʿasel bėş yüz dirhem ṣanʿatına (15) göre maʿcūn oluna miḳdār-ı istiʿmāli bėş dirhemdür beḳā-yı ḳuvveti (16) bir senedür fevāʾidi oldur ki istisḳāyı oŋuldur ve sūʾü'l- (17) ḳınyeyi defʿ ėder ṭarīḳ-i ʿameli budur cümle ʿuṣāreleri bir yėre ḳarış- (18) -duralar ayvanuŋ etini ve erigüŋ balını ḳıl elekden geçüreler ve (19) yuḳaruda dögülecek eczāları ince dögeler baʿdehu kifāyet miḳdārı (20) köpügi alınmış ʿaseli bir ṭopraḳ ṭancire içine ḳoyalar

baʿdehu ʿasel üzerine (21) ʿuşāreyi ḳoyup ḳarışduralar ve ruṭūbet defʿ olunca ḳıvāma (22) getüreler baʿdehu ayvanuŋ etini ve erigüŋ balını içine ḳatup tekrār (23) ḳıvāma getüreler ṣoġıduḳdan soŋra sāʾir eczāyı ḳarışdurup maʿcūn (24) ėdeler **ṣoġulcan içün maʿcūn** (25) acı baḳla otı iki dirhem mercān otı ferānce ḳōrālīnā vėreler müşk-i (26) ṭarāmşīʿ aḳ ola bir buçuḳ dirhem geyik boynuzı ḳara laḥna toḫmı her birinden (27) birer dirhem rāvend-i çīnī yarım dirhem şeker elli dört dirhem

[21b]

(1) ayruḳ ṣuyıla şekeri eridüp baʿżılar ḳurş ėder baʿżılar maʿcūn (2) ėder baʿżılar bunuŋ içine istiʿmāl vaḳtinde buġday muṣliḥ maḥmūde (3) ḳatup istiʿmāl ėder ṣoġulcanlar ḳırılduḳda müteʿaffin olmasun çıḳsun (4) içün **hindī maʿcūnı terkīb-i ibni māṣūyye** (5) aḳ türbüd şeker her birinden yüz dirhem besbāse büber zencebīl ḳaranfil (6) dārçīn reyḥān toḫmı ḳāḳūle-yi kebīr cevz-i bevvā her birinden yėdişer dirhem (7) muṣliḥ maḥmūde on iki dirhem kifāyet miḳdārı ʿasel ile ṣanʿatına (8) göre maʿcūn oluna miḳdār-ı istiʿmāli üç miṣḳāldür (9) **ıṭrıfīl-i kebīr ibni māsūyyenüŋdür** (10) bėş dürlü helīle her birinden bėşer dirhem dārçīn aḳ büber (11) ḳara büber dār-ı fulful ḫıyārşenbe şaḳākul şādenc sünbül-i hindī (12) ḳāḳūle-yi kebīr ḳāḳūle-yi ṣaġīr asārūn ṭopalaḳ kerefes toḫmı (13) lisān-ı ʿaṣfūr ḳaranfil aḳ behmen ḳırmızı behmen zencebīl cevz-i bevvā (14) ʿūd-ı māverdī rāvend rāzyāne toḫmı maṣṭakī her birinden ikişer (15) dirhem ḳabuġı çıḳmış sūsam üçer dirhem ṭatlu bādem içi acı (16) bādem içi bėşer dirhem feslegen toḫmı ḳurı naʿnā ṣaʿter her (17) birinden birer buçuḳ dirhem helīleleri tāze ṭuzsuz sāde yaġı (18) ile süresin ve ḳalan eczāları ṭatlu bādem yaġı ile süresin (19) baʿdehu ince elekden geçüresin baʿżılar on bėş dirhem türbüd (20) ḳatarlar ve baʿżılar bir deng misk ḳorlar fevāʾidi oldur ki (21) bedenüŋ ṣıḥḥatini ḥıfż ėder ve yorġunlıġı defʿ ėder ve cemīʿ (22) bedenüŋ rīḥlerin defʿ ėder maʿde aġrısın keser ve hażmı güzel (23) ėder ve aġız rāyiḥasın ve levni güzel ėder ve bāsūr demini keser (24) ve cimāʿa ḳuvvet vėrür ve maʿdenüŋ ruṭūbetini defʿ ėder ve taḥlīl (25) ėder ve taʿaffüni daḫı defʿ ėder (26) **diger ıṭrıfīl** (27) kābilī ḳara helīle emlec ve belīlec cevz-i bevvā her birinden bėşer dirhem

[22a]

(1) tere toḫmı ṣaʿter büber aḳ günlük ḥamāmā zencebīl ḳār-ı mücebet sünbül-i hindī (2) kaʿbe ṣamanı ṭopalaḳ her birinden üçer dirhem tėmür pası bėş gün (3) bėş gėce

sirkede ışlanmış ola ve şamanı mermerde ḥall oluna ve (4) helîleleri tere yaġı ile süreler sāʾir eczāları ṭatlu bādem (5) yaġı ile süreler ve yapduḳdan ṣoŋra yarım dirhem misk ḳoyalar (6) ve ʿasel-i muṣaffā ile maʿcūn oluna altı aydan ṣoŋra miḳdār-ı istiʿmāli (7) üç dirhemden altı dirheme degdür fevāʾidi oldur ki ḫatunlaruŋ (8) bèli boşanup ifrāṭıla ḥayż göre anlaruŋ ifrāṭını keser ve evrāḳda (9) bāsūr ḳanını keser ve maʿde içinde olan taʿaffüni defʿ èder ve ḳavuġa (10) ḳuvvet vèrür ve bedenüŋ cümle ishālini defʿ èder bi-iẕnillāhi teʿālā (11) **maʿcūn-ı ḳalb līnetü'l-ḥaṣāt** (12) sünbül-i hindī ʿud-ı belesān zencebīl egir dārçīn pūçedāni mū ṣaṣafrāz (13) aḳ büber ḳara büber her birinden ikişer buçuḳ dirhem dār-ı fulful (14) iki dirhem dühn-i belesān ḳaranfil ḳusṭ rāvend-i rūmī meyān köki (15) ṭopalaḳ keşīrā maʿdenūs toḫmı kemāderyūs büyük kerefes toḫmı (16) ḥamāmā ḳuşḳonmaz toḫmı feslegen toḫmı ışırġan toḫmı aġaç ḳavunı (17) toḫmı her birinden birer deng sādec-i hindī zaʿferān kaʿbe şamanı (18) selīḫe muḳl maṣṭakī ḳalb maʿdenūs toḫmı sisaliyūs ṭoraḳ otı (19) ferfiyūn ḳāḳūle kehrübā sünbül yaġı cevz-i bevvā yaġı bunlaruŋ her birinden (20) yigirmi dört buġday kifāyet miḳdārı ʿasel-i muṣaffā ile maʿcūn (21) oluna istiʿmāli aḫşam ısıcaḳ şarāb vèreler fevāʾidi oldur ki (22) bögreklerde olan ṭaşı eridür ve ḳavuḳda olan ṭaşı eridür (23) bunı istiʿmāl èden ādemlar yan aġrısından ḫalāṣ olur (24) ve iḫtibās-ı bevli giderür asānlıġla idrār-ı bevl èder bi-iẕnillāhi teʿālā (25) **maʿcūn-ı pelīrīz nīḳōlānuŋ terkībidür** (26) dārçīn ḳaranful ʿūd-ı māverdī ḥavlincān cevz-i bevvā sünbül-i hindī (27) zencebīl ṭebāşir-i hindī kaʿbe şamanı ṭopalaḳ gül benefşe her birinden

[22b]

(1) birer dirhem birer deng sādec-i hindī meyān köki maṣṭakī buḫūr-ı (2) meryem merzencūş daġdaġa ḫandeçāk ve yāsmīnā dèrler feslegen (3) toḫmı aġac ḳavunı ḳabuġı her birinden ḳırḳ bèşer buġday yāḳūt zümürrüd (4) māvī yāḳūt seylān aġdāyī aḳ behmen ḳırmızı behmen mercān yanmış (5) ipek her birinden ikişer buġday misk yèdi buçuḳ buġday (6) kāfūr bèş buġday kifāyet miḳdārı gül şerbetiyle maʿcūn oluna (7) ḫummālara vèrilür ṣabāḥ ṣu ile ve aḫşam ḥamāmā şarābı ile vèrilür (8) fevāʾidi oldur ki beyhūde yère ṭarılup sevdāvī olan ādemlere (9) nāfiʿdür maʿdenüŋ ve yüregüŋ żaʿīflıġını ve bayılmasını ve ḫaderi (10) giderür ṣarʿa ve ḳulunc marażına ve żīḳ nefese ṣıḳl-ı reʾse (11) mübtelā olanlara ṭamla ʿalāmeti olan ādemlere nāfiʿdür ve cemīʿ rūḥ-ı (12) nefsāniyyede olan ʿilletlere nāfiʿdür bi-iẕnillāhi teʿālā (13) **maʿcūn-ı çelik süddeleri açmaḳ içün** (14) egelenmiş ve sirke ile terbiye olunmış ve ṣummāḳīde

ḥall olmış çelik (15) otuz altı dirhem diyārūdūn sufūfı diyāḳūrkū sufūfı (16) ṭoḳuzar dirhem eftīmūn kekik dört buçuġar dirhem kifāyet (17) miḳdārı köpügi alınmış ʿasel ile maʿcūn oluna miḳdār-ı istiʿmāli (18) iki dirhemden ve vaḳt-i ṭaʿāmdan üç sāʿat muḳaddem fevāʾidi oldur ki (19) süddeleri ve ḥayżı açar ve ciger ve māsārīḳā süddelerin diyārūdūn (20) yuḳarıda mervī ėden maʿcūnuŋ süfūfıdur ve sāʾir süddeyi açar bi-iẕni ḫüdā (21) **maʿcūn-ı mīḳlata nīḳōlānuŋ terkībidür** (22) ṣarı helīle ḳara helīle kābilī her birinden ikişer buçuḳ dirhem ḫardal (23) yarım dirhem emlec belīlec her birinden ikişer dirhem kemmūn anīsōn (24) mū rāzyāne kerāvyā her birinden birer buçuḳ dirhem bu eczāları yigirmi (25) dört sāʿat ısıcaḳ sirkede ışlana baʿdehu ḳurudup (26) havānda dögeler ve ince elekden geçüreler baʿdehu tebāşir-i hindī (27) żamīme oluna gülnār ve ṣummāḳ ve maṣṭaḳī ve żamġ-ı ʿarabī her birinden

[23a]

(1) birer dirhem ve birer deng żamīme oluna bu ẕikr olunan eczāları gül (2) yaġı ile elleri ile oġuşdurup baʿdehu mersīn şarābıyla ḳarışdurup (3) ve istiʿmāl eyledikleri vaḳt yaġmur ṣuyı ile ṭabīʿatine göre istiʿmāl (4) eyleyeler ṣabāḥ ve öyle ve aḫşam ṭaʿāmdan evvel günde üç kerre (5) istiʿmāl oluna fevāʾidi oldur ki bāsūr ḳanını keser ve bağırsaḳlaruŋ (6) ḳazındısına ve ishāl-i ṣafrāviyeye ve ishāl-i zaḫīrīye ve cemīʿ maʿdenüŋ (7) māʾiyyetinüŋ ishālleri keser ṭarīḳ-i ʿameli budur helīleleri azacıḳ ḳavuralar (8) lākin yaḳmayalar mülāyemet ḳabż ėtmek içün ḳızduralar böylece ėdince muḳābıż (9) olur baʿżısı ayva şarābı içinde yatur dėrler ḳurudup dögeler (10) helīleleri evvel ḳavurup baʿdehu gül yaġı süreler ṣoŋra sirke (11) içinde ışladalar baʿdehu ḳurudup ince dögeler mersīn şarābıyla (12) maʿcūn oluna ve altı aydan ṣoŋra ṭabīʿatine göre istiʿmāl oluna (13) bi-iẕnillāhi teʿālā nāfiʿdür (14) **maʿcūn-ı ıṭġāsiyye-i.kebīr ibni esviyye terkībidür** (15) zaʿferān efyūn mürr-i ṣāfī ḳunduz ḫayāsı aḳ bezr-i benc toḫmı ḳusṭ ḳurdımānā (16) ḳırmızı ḫaşḫāş toḫmı sünbül-i hindī ḳoyun otı ḳurduŋ ḳara cigeri (17) ṣaġ keçinüŋ boynuzı her birinden onar dirhem dögecek şeyleri (18) dögüp şarābıla ezile kifāyet miḳdārı köpügi alınmış ʿasel (19) ile maʿcūn oluna altı aydan ṣoŋra istiʿmāl olına miḳdār-ı istiʿmāli (20) yarım miṣḳālden bir miṣḳāle deng yā ṭatlu mārūl ṣuyıla yāḫūd (21) acı mārūl ṣuyı ile istiʿmāl oluna fevāʾidi oldur ki ciger ve (22) ṭıḥāl aġrılarını keser ve ciger ve ṭıḥāl süddelerin açar ve daḫı maʿde (23) aġrısını keser ve żīḳ nefese nāfiʿdür ve eski öksürügi defʿ (24) ėder ve gögsi temīzler ve maʿdenüŋ eski ishālini ve ishāl-i (25) żahrīyeyi ve bögrekler aġrısını ve bāsūr ḳanını keser ve

cālīnūsdan (26) menḳūldür ki ḳurd cigerini kendüsi ḳomış insānuŋ cigerine olan (27) içün ciger ḫasteligleri defʿ olsun içün bu aṭānāsiye dėmek

[23b]

(1) olmadan ḫalāṣ olmaġa sebeb olmış dėmekdür ḳurd cigerinüŋ (2) ṭarīḳ-i ʿameli beyān olunur ḳurd cigeri tāze ola mermer havānda (3) dögeler ve şarāb ile ḳarışdurup ḳıl elekden geçüreler efyūnı (4) daḫı şarāb ile erideler baʿdehu köpügi alınmış ʿasel ile şarābı (5) ḳarışduralar cigeri ve efyūnı ḳaynadup ḳıvāma getürüp (6) baʿdehu sāʾir ince dögülmiş eczāları ḳarışdurup maʿcūn oluna (7) **maʿcūn-ı anīsōn ibni māsūyyenüŋ terkībidür** (8) anīsōn yigirmi dirhem meyān köki maṣṭakī her birinden sekizer dirhem (9) kerāvyā besbāse ḥavlincān zencebīl rāzyāne toḫmı dārçīn her birinden (10) bėşer dirhem ḳara büber dār-ı fulful yārpūz ʿūdü'l-ḳahr ḫıyārşenbe (11) bunlaruŋ her birinden ikişer dirhem feslegen toḫmı ḳaranfil kebābe (12) zaʿferān sünbül-i hindī her birinden birer buçuḳ dirhem aḳ şeker on sekiz (13) dirhem köpügi alınmış ʿasel ile maʿcūn oluna fevāʾidi oldur ki (14) maʿdenüŋ rīḥ-i ġalīẓesine ve şovuġlıġına ve nużclı ve pek balġamına ve (15) eski öksürüge nāfiʿdür bu maʿcūnuŋ sufūfını pek ince dökmek (16) ister maʿde içinde bir miḳdār ṭura ki rīḥi ve balġamı ṭaġıda bi-iẓni ḫüdā (17) **maʿcūn-ı bezr-i ḳaṭūnā ibni māsūyyenüŋdür** (18) yabān lisān-ı ṣevr ʿuṣāresi bōstān lisān-ı ṣevr ʿuṣāresi acı mārūl (19) ʿuṣaresi kerefis ʿuṣāresi kesilmiş ola her birinden ikişer (20) yüz dirhem şāhtere ʿuṣāresi yigirmi yėdi dirhem ẕikr olunacaḳ eczālar (21) bu ʿuṣārenüŋ içinde yigirmi dört sāʿat ṭura bursa eftīmūnı (22) anīsōn sināmekī yapraġı asārūn her birinden dörder buçuḳ (23) dirhem baldırı ḳara bir ḳabża sünbül-i hindī ikişer dirhem benefşe (24) çiçegi yigirmi yėdi dirhem eftīmūn-ı girīdī on sekiz dirhem bu (25) ʿuṣārāt ile ḳaynaya baʿdehu pek süreler bezr-i (26) ḳaṭūnā yigirmi yėdi dirhem yigirmi dört sāʿat içinde baʿde't-taṣfiye ışladalar (27) baʿdehu ṣıḳup içindekini atalar dört yüz dirhem aḳ şeker mezbūr

[24a]

(1) ʿuṣāreler ile ḳaynaya balı ḳıvāma getürince otuz bir buçuḳ dirhem muṣliḥ maḥmūde (2) ve diyārūdūn ḳurṣı ṭebāşir-i hindī her birinden ṭoḳuz dirhem (3) rāvend-i çīnī dört buçuḳ dirhem ʿanber bārīs toḫmı dört buçuḳ dirhem (4) ṣanʿatına göre maʿcūn oluna fevāʾidi oldur ki ṣarı ṣafrāyı telyīn (5) ėder ḥummā-yı rediyyeleri ve baş aġrısına ve devvāre ki ṣafrādan ḥāṣıl (6) ola ve cigerüŋ sūʾ-ı mizāc-ı ḥārrına ve ṣarılıġa

bi-iẕni ḫüdā nāfiʿdür zinhār (7) bezr-i ḳaṭūnāyı dögmeyeler ḳaynatmayalar eger ḳaynadup dögerlerse zehr (8) olur hemān dögülmemiş ışladalar zīrā bezr-i ḳaṭūnāda iki ḫaṣṣa (9) vardur bir ḫāṣṣası ḥarāreti söyündürür ve bir ḫaṣṣası ḥarāreti ziyāde (10) ėtmek semmdür ḳaynamaġla zehri çıḳar ışlanmış ile luʿābı çıḳar (11) imiş ol ḥarāreti söyündürür ġaflet olunmaya dėyü suḳūr dėrler ki (12) bezr-i ḳaṭūnā otını bir ādem evine getürse pire olmaz bi-hikmetullāh teʿālā (13) ve bir toḫmı bir ādemüŋ aġzına dögüp vėrseler ḥaḳḳ teʿālā ḥıfẓ ėde ol ādemi (14) helāk ėder **maʿcūn-ı kemmūn** (15) yigirmi dört sāʿat sirke ile ışlanmış kemmūn on dirhem (16) zencebīl dārçīn her birinden dörder buçuḳ dirhem ḳaranfil ʿūd-ı māverdī (17) besbāse her birinden ikişer buçuḳ dirhem ḥavlincān dār-ı fulful ḳāḳūle (18) her birinden ikişer dirhem misk bir deng köpügi alınmış ʿasel-i muṣaffā (19) ile maʿcūn oluna fevāʾidi oldur ki maʿdeyi ḳızdurur cemīʿ māsārīḳāyı (20) ḳızdurur maʿde içinde olan rīḥleri iḫrāc ėder ve maʿdede olan (21) ṭaʿāmı haẓm ėtdürür ve ekşi gegirmegi gidürür bi-iẕnillāhi teʿālā (22) **maʿcūn-ı ʿanber** (23) dārçīn derūnec ḳaranfil besbāse cevz-i bevvā sādenc ḥavlincān her birinden (24) üçer dirhem ḳāḳūle-i ṣaġīr iki dirhem ve kebīr bir dirhem zencebīl on bėş (25) dirhem ṣandal-ı aṣfer ʿūd-ı māverdī dār-ı fulful her birinden ikişer dirhem (26) miṣḳāl ʿanber bir misk bėş dirhem kifāyet miḳdārı gül ṣuyı (27) ve şeker ile maʿcūn oluna miḳdār-ı istiʿmāli bir dirhemden üç dirheme

[24b]

(1) degdür fevāʾidi oldur ki beyne ve yürege ve maʿdeye ḳuvvet vėrür ve cemīʿ (2) siŋirleri ḳavī ḳılur ve ṭaʿāmı haẓm ėtdürür insāna gāyet feraḥ (3) vėrür ve cemīʿ ʿużvuŋ haẓmını güzel ėder ve iḫtiyārlara ġāyet nefʿi (4) vardur insānuŋ ṭabīʿatine göre vėreler ve ʿavretlerüŋ cemīʿ raḥm (5) ʿilletlerine ġāyet nāfiʿdür bi-iẕni ḫüdā (6) **maʿcūn-ı yārpūs terkīb-i cālīnūs** (7) yabānī naʿnā sisaliyūs maʿdenūs likūstikū her birinden altışar dirhem (8) zencebīl üç dirhem kerefes toḫmı iki dirhem kekik toḫmı iki dirhem büber (9) on iki dirhem köpügi alınmış ʿasel ile maʿcūn oluna miḳdār-ı istiʿmāli (10) bir dirhemdür fevāʾidi oldur ki ġalīẓ ḫılṭları refīḳ ėder ve rīḥleri (11) ṭaġıdur ve fuvāḳı keser ve haẓmuŋ yolların açar ve bütün bedeni ve maʿdenüŋ (12) cemīʿ şovuḳdan olan ʿilletlerin defʿ ėder tesbīḥ kemügine sürseler (13) ḫummānuŋ ditremesini giderür ve idrār-ı bevl ėder ve ʿavretlerüŋ ḥayżını açar (14) **maʿcūn-ı yabānī naʿnā terkīb-i cālīnūs** (15) yabānī naʿnā kekik ṣaʿter maʿdenūs toḫmı sisaliyūn her birinden ikişer dirhem (16) kerefes toḫmı kekik toḫmı her birinden dörder buçuḳ dirhem liḳūstiḳū

ḳara büber (17) her birinden onar dirhem kifāyet miḳdārı köpügi alınmış ʿasel ile maʿcūn (18) oluna fevāʾidi oldur ki nefesi ṭar olan ādemüŋ nefesini açar ve maʿdenüŋ (19) iştihāsın açar ve ṣovuḳ maʿdeyi ḳızdurur ve maʿdenüŋ ṣovuḳdan (20) olan ḳayʾını defʿ ėder istiʿmāli birer dirhemden dört dirheme degdür (21) **maʿcūn rīḥ ṭaġıtmaḳ içün** (22) kemmūn üç gün sirkede ışlanmış ve ḳavrulmış dār-ı fulful ḳurı (23) ṣedef her birinden onar dirhem gühercile dört buçuḳ dirhem kifāyet (24) miḳdārı köpügi alınmış ʿasel ile maʿcūn oluna miḳdār-ı istiʿmāli (25) iki dirhemden dört buçuḳ dirheme varınca fevāʾidi oldur ki maʿdede (26) olan rīḥleri pāreler maʿde içinde olan balġamı ṭagıdur bi-iẕni ḫüdā (27) **maʿcūn-ı fulful**

[25a]

(1) ḳara büber aḳ büber dār-ı fulful her birinden bėşer dirhem zencebīl kekik anīsōn (2) her birinden ikişer dirhem sünbül-i hindī naḫveʾ-i hindī her birinden birer dirhem (3) ḫıyārşenbe ḳurı anduz asārūn kerefes toḫmı sisaliyūn her birinden (4) yarımşar dirhem kifāyet miḳdārı köpügi alınmış ʿasel ile maʿcūn (5) oluna fevāʾidi oldur ki ṣovuḳ ġalīẓ-i balġamīden ḥāṣıl olan maʿde (6) aġrısını defʿ ėder ve maʿdeyi ḳızdurur ve ekşi gegirmegi giderür (7) ve cemīʿ ṣovuḳdan olan ʿilletleri defʿ ėder ve bu eczāya göre yüz (8) dirhem bala yigirmi dirhem eczā ḳoyalar miḳdār-ı istiʿmāli bir dirhemden (9) iki dirheme degdür ve allāhü aʿlem bi'ṣ-ṣevāb (10) **maʿcūn-ı ıṭrıfīl-i kebīr nīḳōlānuŋ terkībidür** (11) efyūn iki dirhem dārçīn ḳaranfil ḥavlincān sünbül-i hindī zencebīl (12) cedvār-ı hindī ḳusṭ buḫūr-ı meryem naʿnā ḳaṣabü'z- zerīre ṭopalaḳ irsā (13) aḳ egir ʿabdü's-selām köki sünbül-i rūmī ḳırmızı gül büber anīsōn rāzyāne (14) toḫmı maʿdenūs köki dūḳū bezr-i benc kemmūn feslegān zūfā her birinden (15) onar dirhem köpügi alınmış ʿasel ile maʿcūn oluna istiʿmāli olundıġı (16) vaḳitde üzerine anīsōn ṣuyı yāḫūd rāzyāne ṣuyı içeler fevāʾidi (17) oldur ki maʿde aġrısına ve raḥmuŋ cemīʿ sovuḳdan olan ʿilletlerine (18) nāfiʿdür ve ḥayż görmeyen avratlaruŋ raḥimlerinüŋ aġzına penbe ile (19) ḳoyalar ammā bu şarṭ ile ki vartaḳa ṣuyı ile çıḳın ėdüp ḳosalar (20) idrār-ı ḥayż ėder ve buḳūl-ı ḫükemā ʿavret ṭoġurmaz iken ṭoġurmasına (21) sebeb olur ve bir miḳdār ḳaynamış habbü'ş şelām ve bir miḳdār daḫı (22) mürver ḳarışdırup uyumayan maʿṣūmlara yėdürseler uyḳusun (23) getürür ve aġlayan maʿṣūmlaruŋ aġzına bir ḥabb miḳdārı bu maʿcūndan (24) anası südile ezüp içürseler bi-iẕnillāhi teʿālā aġlamasın keser (25) **maʿcūn-ı ıṭrıfīl terkīb-i nūḥ efendi-yi**

ser-eṭıbbā-yı ḫāṣṣa (26) kābilī emlec belīlec ṣarı helīle ḳara helīle her birinden otuz dirhem (27) bu bėş nevʿ helīleleri kifāyet miḳdārı ṭatlu bādem yaġıyla yigirmi

[25b]

(1) dört sāʿat miḳdārı ışladalar ṣarı ṣandal aḳ ṣandal ḳırmızı (2) ṣandal ḳara baş çiçegi nīlūfer çiçegi naʿnā ḳurısı oġul otı her birinden (3) yėdişer dirhem ʿūd-ı māverdī on iki dirhem merzencūş üç dirhem (4) ḳırmızı gül ḳurısı ṭokuz dirhem sünbül-i hindī bėş dirhem biberiye (5) çiçegi üç dirhem bitūniḳa on bėş dirhem muṣliḥ kişniş elli dirhem (6) misk yarım dirhem ʿanber bir miśḳāl şeker ve ʿasel birer vaḳıyye bālāda (7) ẕikr olunan helīlerden ġayrı çekirdegi çıḳmış otuz dirhem kābilī otuz (8) dirhem emlec alup ufaḳ ufaḳ ṭoġrayup bir vaḳıyye ḫāliṣ gül ṣuyı (9) ile üç gün ışladup baʿdehu bir kerre ḳaynadalar ve süzeler ve bu ṣuyıla (10) şekeri ve ʿaseli ḳıvāma getürüp barmaḳ ṭayanacaḳ miḳdārı olduḳda sāʾir (11) eczāları daḫı ḳoyup maʿcūn ėdeler fevāʾidi oldur ki baş aġrısına (12) ve żīḳuʾṣ- ṣadra ve şaḳīḳaya ve cemīʿ başda olan ʿilletlere nāfiʿdür (13) gėce üç dirhem ḳadar istiʿmāl oluna dimāġa çıḳacaḳ buḫārı defʿ ėder (14) dimāġa ḳuvvet vėrür ve maʿdeye ḳuvvet vėrür ḳalbe feraḥ vėrür ve sevdāyı (15) defʿ ėder ve yürek oynamasını defʿ ėder ve maʿdeyi taʿaffün etmege (16) ḳomaz ṭaʿāmı hażm ėtdürür ve māsārīḳa ḳuvvet vėrür ve cemīʿ (17) aʿżā-yı reʾīseye ḳuvvet vėrür bi-iẕnillāhi teʿālā (18) **maʿcūn-ı tiryāḳ-ı erbaʿa ibni māsūyyenüñ terkībidür** (19) çınṭıyānā defne toḫmı mürr-i ṣāfī zirāvend-i müdevver her birinden ellişer dirhem (20) kifāyet miḳdārı köpügi alınmış ʿasel ile maʿcūn oluna miḳdār-ı istiʿmāli (21) nıṣf dirhemden bir dirheme degdür fevāʾidi oldur ki rūḥ-ı (22) nefsāniyyede olan cemīʿ ʿilletlere şarʿ ve ṭamla burūdetden ola ve raʿşe (23) ve laḳva gibi ve maʿde rīḥleri aġrısı ve ciger şişleri sūʾ-ı ʿırḳuʾn- (24) nisā müsteśḳī ve süddeler gibi bunlara ġāyet nāfiʿdür ʿaḳreb şoḳduġı (25) ādeme ve zehr içen ādeme nāfiʿdür (26) **maʿcūn-ı diyāḳūrḳū** (27) zaʿferān asārūn dūḳū maʿdenūs toḫmı anīsōn kerefes toḫmı her birinden

[26a]

(1) dörder dirhem rāvend naḫve-i hindī sünbül-i hindī her birinden altışar (2) dirhem ḳusṭ mürr-i ṣāfī selīḫe kaʿbe ṣamanı ḥabb-ı belesān ṣarı boya pelīn (3) ʿuṣāresi ḳoyun otı ʿuṣāresi dühn-ı belesān ḳaṣabüʾz-zerīre her (4) birinden ikişer dirhem dārçīn yarım dirhem yabānī ṣarımsaḳ altun (5) otı meyān balı her birinden ikişer buçuḳ dirhem keṯīrā bir dirhem kifāyet (6) miḳdārı köpügi alınmış ʿasel-i maṣaffā ile maʿcūn oluna

miḳdār-ı istiʿmāli bir dirhemden (7) üç dirheme degdür fevāʾidi oldur ki eski ḫasteliklere ve sūʾü'l- (8) ḳınye ve müstesḳī ādemlere küllüyet ile nefʿ ėder cigerde ve ṭıḥālde (9) bekleşmiş ve şişmiş yėrleri ṭaġıdur ve eridür insānuŋ beşeresini (10) güzel ėder ve ṣarı beŋizli ādemlere nefʿ ėder ve maʿdede ifrāṭ-ı ruṭūbetden (11) olan taʿaffüni defʿ ėder ve maʿdenüŋ ṣovuḳdan olan ʿilletlerini defʿ (12) ėder ve ġalīẓ rīḥleri daġıdur ve bögreklerüŋ aġrısını defʿ ėder ve meṣāne (13) yolını temīzler idrār-ı bevl ėder bi-iẕnillāhi teʿālā (14) **maʿcūn-ı diyālākā** (15) yaḳılmış lāḳ rāvend her birinden üçer dirhem sünbül-i hindī dört dirhem (16) maṣṭakī kaʿbe ṣamanı ḳusṭ mürr-i ṣāfī zaʿferān dārçīn muḳl kerefes toḫmı (17) anīsōn naḫve-i hindī rāzyāne toḫmı pelīn ʿuṣāresi ḳoyun otı ʿuṣāresi (18) yılġun yapraġı asārūn çıntıyā zirāvend-i müdevver zūfā ḳurısı selīḫe (19) kaʿbe ṣamanınuŋ filisi acı bādem ṣarı boya bunlaruŋ her birinden birer buçuḳ (20) dirhem büber zencebīl bir dirhem muḳl ile mürr-i ṣāfī şarābıla erideler (21) ve süzeler baʿdehu kifāyet miḳdārı ʿasel ile sāʾir eczāyı ince dögüp (22) maʿcūn ėdeler miḳdār-ı istiʿmāli bir miṣḳālden iki miṣḳāle degdür (23) bu maʿcūnuŋ fevāʾidi oldur ki maʿdeyi ve cigeri ḳuvvetlü ėder maʿdenüŋ (24) ve cigerüŋ ṣoġuḳdan olan ʿilletlerine nāfiʿdür ve bögrek süddelerini (25) teftīḥ ėder ve cemīʿ şişlerin eridür istiskāyı oŋuldur ve ʿırḳu'n-nisāya (26) nāfiʿdür ve bėlde ve ḳavuḳda ve yürekde olan ṭaşları çıḳarur bi-iẕni-hüdā (27) **maʿcūn-ı belādur**

[26b]

(1) ḳara büber dār-ı fulful kābilī emlec belīlec ḳara helīle ḳunduz ḫayāsı ḳusṭ (2) belādur aḳ şeker defne toḫmı būrengī bedeli yā naḫve-i hindī yāḫūd kebābedür kebābe (3) bunlaruŋ her birinden altışar dirhem ṭopalaḳ dört dirhem miḳdār-ı istiʿmāli (4) birer dirhemden iki dirheme degdür bunı istiʿmāl ėden ādem aşlā ṭaralmaya (5) ve ḫidmet ėtmeye ve serḫōşluḳdan ṣaḳına ve cimāʿa perhīz ėde fevāʾidi (6) oldur ki insānuŋ ḳuvvet-i ḥāfıẓasını arturur ve ʿaḳlını ziyāde ėder ehl-i ʿilm (7) olmaḳ isteyen ādemlere münāsibdür ve firāseti arturur burūdetden (8) ḥāṣıl olan maʿde aġrısına nāfiʿdür ḳanı ṣāfī ėder ve levni güzel (9) ėder ve bu maʿcūnuŋ ṭarīḳ-i ʿameli budur ki belāduru yigirmi dört sāʿat (10) keskin sirke içinde ışladalar baʿdehu çıḳarup ince dögeler ve sāde (11) yaġını ḳaynadup ve köpügini alup baʿdehu ince dögilen belāduru köpügi alınmış (12) yaġuŋ içine ḳoyalar baʿdehu kifāyet miḳdārı nıṣf şeker ve nıṣfʿaseli (13) süzüp ve ḳıvāma getürüp baʿdehu yaġ ile duran belāduru şeker (14) ile ʿaselüŋ içine ḳoyalar bir miḳdār ṣoġıduḳdan soŋra meẕkūr (15) eczāları içine ḳoyup ve ḳarışdırup

maʿcūn ėdeler baʿdehu ol (16) maʿcūnı bir ḥoḳḳa içine ḳoyup altı ay ṭura andan soŋra istiʿmāl (17) ėdeler altı aydan muḳaddem istiʿmāl olunmaz bi-iẕnillāhi teʿālā (18) **maʿcūn-ı fulūniyā ibni māsūyyenüŋdür** (19) aḳ büber bezr-i benc yigirmişer dirhem efyūn on dirhem zaʿferān (20) bėş dirhem sünbül-i hindī ʿūd'ül-ḳahr ḳunduz ḫayāsı her birinden (21) birer dirhem dört bu eczā aġırı ʿasel ile maʿcūn oluna baʿzılar (22) bir deng misk ḳorlar miḳdār-ı ʿistimāli bir noḫūd miḳdārı yāḫūd (23) bir baḳla miḳdārı fevāʾidi oldur ki tecribe olunmış maʿde aġrılarına (24) ḳulunc aġrılarına müstesḳīye ve ciger şişlerine ve ṭıḥāl şişlerine (25) ve bögrekler aġrısına raḥm ṣancusına cigerde ḫılṭdan ḥāṣıl olan (26) aġrıları keser ve rīḥ-i ġalīẓeyi ki sūʾ-ı mizāc-ı bāridden ḥāṣıl ola (27) defʿ ėder ve daḫı fuvāḳı keser ve idrār-ı bevl ėtdürür bi-iẕnillāhi teʿālā

[27a]

(1) ve mevt mertebesinde olan ḫasteleri ṣaġaldur (2) **fulūniyā-yı fārisī ibni māsūyyenüŋ terkībidür** (3) aḳ ḫaşḫāş toḫmı bezr-i benc her birinden yigirmişer dirhem efyūn ṭīn-i maḫtūm (4) onar dirhem ṣādenc zaʿferān her birinden bėşer dirhem ḳunduz ḫayāsı (5) sünbül-i hindī ferfiyūn ʿūdü'l- ḳahr ve elenmiş incü kehrübā cedvār derūnec (6) rāmek her birinden birer dirhem kāfūr ṣülüṣ dirhem gül balıla maʿcūn (7) oluna miḳdār-ı istiʿmāli yarım dirhemden bir dirheme varınca sirkeli (8) yapraḳ ʿuṣāresi yāḫūd gül ṣuyı ile aḳ şarāb daḫı ḳatarlar fevāʾidi (9) oldur ki her ne yėrden olursa demden olan ishāli ḳaṭʿ ėder (10) ḳan tükürmegi keser öksürüglüye olsun öksürügsüze olsun (11) daḫı ḳaṭʿ ėder ʿavrātlaruŋ ifrāṭıla olan ḥayżı ki żaʿīf vėrür (12) ifrāṭı ḳaṭʿ ėder ve maḳʿadda ifrāṭıla giden dem-i bāsūruŋ daḫı ifrāṭuŋ (13) defʿ ėder ve baʿżı kimesneler ḳażā-yı ḥācete varduḳda ḳan gelür anı (14) defʿ ėder ve ḥāmile ḫatunlar ḥaml ḥālinde görüm görmez ol sebebden (15) maʿṣūm helāk olur anı daḫı defʿ ėder (16) **ıṭrıfīl-ı fārisī ibni māsūyye terkībidür** (17) it üzümi ʿuṣāresi acı mārūl ʿuṣāresi kerefes ʿuṣāresi (18) hemil ʿuṣāresi her birinden yüz dirhem cümle yımurṭa ağıla kesilmiş (19) ve berrāk ola yeşil benefşe yapraġı gül ḳurusı her birinden üçer dirhem (20) sināmekī yapraġı yigirmi dirhem ġārīḳūn on dirhem amāsiyye erigi elli dāne (21) bursa eftīmūnı bėş dirhem ṣarı helīle kābilī ḳara helīle her birinden (22) ikişer dirhem helīlecāt-ı mezbūre iki dirhem dirhem bādem yaġıla oġulmış ola (23) eftīmūn-ı girīdī ḳırḳ bėş dirhem bunları bālāda ẕikr olunan ʿuṣārāt (24) ve yüz dirhem sirke ile ḳaynaya baʿdehu üç yüz dirhem şeker ḳatup (25) bal ḳıvāma vėrile andan ṣoŋra ḫıyārşenbe balı

ḳırḳ dirhem temr-i hindī (26) balı otuz dirhem ḳudret ḥelvāsı ṣarı helīle her birinden on (27) bèşer dirhem benefşe şerbeti yüz dirhem rāvend yigirmi dirhem ḳābilī ḳara

[27b]

(1) helīle her birinden onar dirhem belīlec emlec bèşer dirhem şāhtere toḫmı ve (2) diyārūdūn ḳurşı besbāse maṣṭakī kebābe ṭebāşīr-i hindī sünbül-i hindī (3) ṣarı ṣandal her birinden ikişer dirhem ayıtlanmış ḳavun ḳarpūz ḫıyār (4) ḳabaḳ toḫumları her birinden ikişer buçuḳ dirhem anīsōn dört dirhem helīleler (5) benefşe yaġı ile yaġlanmış ola maʿrifete göre maʿcūn oluna miḳdārı (6) istiʿmāli ṣoġuḳ ṣu ile yāḫūd acı mārūl ṣuyı ile yāḫūd (7) it üzümi ṣuyı ile ṭoḳuz dirhemdür fevāʾidi budur ki bu ıṭrāfīl-i (8) fārisīyi fāris memleketinde ḥummā-yı rediyyelerde ve maʿde şişlerinde (9) ve kebed şişlerinde ve ṣarılıḳda bu şişler ki mesdūd süddelerden (10) ola ḳuvvetle terler ve ṣusuzlıġı keser ve ol ḫasteliklere nāfiʿdür ki bedende (11) muḥteriḳ ḫılṭ ola ve baʿżı ādemlere ki gözi nūrı ġayb olup żaʿīf (12) ola ṣafrāvī buḫārdan anı giderüp gözinüŋ nūrını getürür böyle bir (13) mübārek ʿilācdur ki bahār vaḳtinde istiʿmāl olunur ve vebā vaḳitlerinde (14) istiʿmāl eyleseler vebādan maḥfūẓ olur bi-iẕnillāhi teʿālā (15) **maʿcūn-ı hindī- yi kebīr ibni māsūyyenüŋdür** (16) dārçīn ḳaranfil sünbül-i hindī gül selīḫe besbāse ṭopalaḳ her birinden (17) dörder dirhem ṣarı ṣandal iki buçuḳ dirhem ʿūd-ı māverdī cevz-i bevvā (18) türbüd-i ḫāliṣ her birinden ikişer dirhem peynīr şekeri aḳ şeker yigirmişer dirhem (19) ḥavlincān ḳāḳūle-i kebīr ḳāḳūle-i ṣaġīr asārūn maṣṭakī her birinden birer (20) buçuḳ dirhem muṣliḥ maḥmūde yètmiş bèş dirhem ṭarīḳ-i ʿameli odur ki evvel (21) ṭatlu bādem yaġıla bu eczālar urulur baʿdehu saḥḳ olunup ince elekden (22) geçüreler baʿdehu ayva ʿuṣāresi enār ʿuṣāresi kerefes ʿuṣāresi (23) rāzyāne ʿuṣāresi her birinden altmışar dirhem kifāyet miḳdārı (24) köpügi alınmış ʿasel ile ʿuṣāreler ḳarışalar baʿdehu ḳıvām vèrilüp (25) maʿcūn oluna miḳdārı istiʿmāli iki miṣḳālden üç miṣḳāle degdür (26) fevāʾidi oldur ki gerek maʿdede müteʿaffin ve gerek ġayrı ʿużvda (27) müteʿaffin cemīʿ balġamī ḫılṭı telyīn èder ve ġalīẓ rīḥleri çıḳarur ve

[28a]

(1) maʿde aġrısına ġayetle nāfiʿdür ve māsārīḳā aġrılarına ve ḳulunc (2) aġrılarına ve bögrekler aġrısına ve mafāṣıl aġrısına ʿaẓīm nefʿi vardur (3) ve mafāṣıl içinde olan aḫlāṭı iḫrāc èder bi-iẕnillāhi teʿālā (4) **diyāfenīḳū yaʿnī ḫurmā maʿcūnı** (5) yüz dirhem

balçıḳ ḫurmāsı ṣarb sirkede üç gün gėcede ışlanmış (6) ola fıstuḳ içi elli dirhem bādem otuz dirhem türbüd otuz bėş dirhem (7) muṣliḥ maḥmūde yigirmi iki dirhem zencebīl dār-ı fulful sedef yapraġı ki ḳurı (8) ola dārçīn besbāse ʿūd-ı māverdī anīsōn rāzyāne dūḳū ḥavlincān (9) her birinden ikişer buçuḳ dirhem kifāyet miḳdārı ʿasel-i muṣaffā ile maʿcūn oluna (10) miḳdār-ı istiʿmāli üç dirhemden yėdi dirheme degdür fevāʾidi oldur ki (11) ḥummā-yı mürekkebelere ve ḥummā-yı müzminelere ve ḳulunc aġrılarına ve maʿdede olan (12) aġrılara nāfiʿdür aḫlāṭı telyīn ėder ve bu bir żararsız maʿcūndur ki (13) ġāyet güzel telyīn bi-iẕnillāhi teʿālā insāna ġāyet enfaʿdur ve yüz dirhem (14) ḫurmāyı dögüp ve ince elekden geçürüp ṣāfī ėdeler (15) **maʿcūn-ı bezr-i ḳaṭūnā** (16) ayıtlanmış besfāyic yüz dirhem sināmekī benefçe çiçegi amāsiyye eriginüŋ (17) eti tėmür hindi ḳuş üzümi her birinden otuz dirhem ṭarīḳ-i ʿamel (18) oldur ki üç vaḳıyye ṣu içinde bu meẕkūr eczālar yigirmi dört (19) sāʿat ışlana baʿdehu ḳalınca ḳaynadalar ṣoŋra pekce süzüp (20) yüz dirhem bezr-i ḳāṭūnayı bir bėz içinde ḳoyup süzilen ṣuyuŋ (21) içinde yigirmi dört sāʿat ışlana baʿdehu ẕikr olunan ṣuyı (22) pek ısıcaḳ ėderlerse bu maʿcūn semūm olur çıḳan çıḳduḳdan (23) ṣoŋra tekrār maṭbūḫı süzeler dört yüz dirhem şekeri bu (24) maṭbūḫuŋ içine ḳoyup bal ḳıvāmına getüreler baʿdehu ḫıyārşenbe (25) balı tėmür hindī her birinden altmışar dirhem maḥmūde-i muṣliḥ ḳırḳ dirhem (26) ṭebāşir-i hindī rāvend-i çīnī ḳırmızı gül ḳurusı benefşe çiçegi (27) ḳurusı ḫaşḫāş toḫmı semiz otı acı mārūl toḫmı bayaġı mārūl

[28b]

(1) toḫmı ṭatlu mārūl toḫmı rāzyāne toḫmı anīsōn keşīrā żamġ-ı ʿarabī (2) ʿanberbārīs şāhtere meyān köki üç nevʿ ṣandal bu cümle eczānuŋ (3) her birinden üçer dirhem belīlec ḳara helīle bėşer dirhem bu ẕikr olunan (4) eczāları ince dögüp eleyeler şeker ile ḳaynayan maṭbūḫ ile (5) karışdırup ṣanʿatına göre maʿcūn ėdeler ve bu maʿcūnuŋ (6) fevāʾidi oldur ki lezic balġamı ışlāḥ ėder ve maʿde içinde olan (7) ġalīẓ balġamı ve sevdāvī ḫılṭlarıŋa sūʾ-ı mizāc-ı ḥārrdan ḥāṣıl (8) ola telyīn ėder ve demüŋ iḫtirāḳından ḥāṣıl sevdāyı ve ṣafrā-yı (9) ḫālişe ve ġayrı ḫālişeyi ve sevdā-yı ṭabīʿiyyeyi ve ʿanāṣır-ı erbaʿa (10) erbaʿadan olan sāʾir aḫlāṭı telyīn ėder ve ṭabīʿatı dāʾim mülāyim (11) ṭutar ve dāʾimā sūʾ-ı mizāc-ı ḥārrı sākin ėder ve ḥummālardan olan (12) ḥarāreti sākin ėder ve bedenüŋ ḳuvvet-i māsikesine ḳuvvet vėrür bi-iẕni hüdā (13) **üsküb maʿcūnı ibni māsūyyenüŋdür** (14) muṣliḥ maḥmūde żamġlı türbüd aḳ şeker her birinden altışar dirhem (15) ḳaranfil dārçīn zencebīl emlec cevz-i bevvā besfāyic her birinden iki- (16)

-şer buçuḳ dirhem kifāyet miḳdārı ʿasel ile maʿcūn oluna fevāʾidi (17) oldur ki bütün bedenüŋ ġalīẓ ḫılṭını ve rīḥlerini telyīn eder ve ḳulunc (18) aġrısını ve yan yerlerde olan aġrıları keser ve mafāṣıl içinde (19) olan aḫlāṭı ve bögreklerde olan ʿilletleri ve ḳavuḳda olan ḫılṭları (20) telyīn eder ve cimāʿuŋ iştihāsını açar bi-iẕnillāhi teʿālā (21) **āmıḳ maʿcūnı ibni māsūyyenüŋdür** (22) ṣarı helīle ḳırḳ dirhem eftīmūn kābilī ḳara helīle rāvend her birinden (23) yigirmişer dirhem ġārīḳūn ebū cehl ḳarpūzı içi besfāyic her (24) birinden on sekizer dirhem pelīn kekik sināmekī ḳırmızı gül anīsōn (25) rāzyāne her birinden altışar dirhem benefşe on bėş dirhem (26) şāhtere ʿuṣāresi yüz dirhem amāsiyye erigi altmış dāne (27) ḳuş üzümi altmış dirhem ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki bu eczālaruŋ

[29a]

(1) cümlesini keçi sūrtaḳasıyla bėş gün aġzı dar ṣırlı ḳab (2) içinde ışladalar bėş günden soŋra ol sūrtaḳa ile bir kerre eyüce (3) ḳaynaya baʿdehu ellerile bir eyüce övüdeler ve pek ṣıḳalar ḳuvveti ḳalmayınca (4) baʿdehu süzeler andan ṣoŋra şeker yüz elli dirhem ḫıyārşenbe balı ḳırḳ (5) dirhem tėmürhindī balı elli dirhem ḳudret ḥelvāsı yigirmi dirhem (6) muṣliḥ maḥmūde on bėş dirhem ṣarı helīle kābilī helīle bėşer (7) dirhem emlec belīlec rāvend şāhtere toḫmı her birinden üçer dirhem (8) anīsōn sünbül-i hindī ikişer dirhem ṣanʿatına göre maʿcūn (9) oluna miḳdār-ı istiʿmāli iki dirhemden üç dirheme degdür fevāʾidi (10) oldur ki ṣafrāyı ve sevdāyı telyīn eder ve ṭuzlı balġamı ve cemīʿ bedende (11) olan giciyik ʿilletlerin ve cerb ve ḥikke ve temregü gibi giderür ve cüẕāma (12) ve yeŋi sereṭāna ve bugüne cemīʿ emrāża nāfiʿdür bi-iẕnillāhi teʿālā (13) **gül maʿcūnı ibni māsūyyenüŋdür** (14) ḳırmızı gül ʿuṣāresi dört yüz dirhem aḳ şeker yüz elli dirhem (15) ḳudret ḥelvāsı altmışar dirhem muṣliḥ maḥmūde on bėş dirhem (16) bunlar tütünsüz āteş üzerinde ḳaynaya ve bal ḳıvāmı vėrile (17) baʿdehu ṭebāşir ḳurşı on dirhem ġālye misk zaʿferān (18) her birinden ikişer dirhem anberbārīs ḳurşı dört dirhem (19) ḳarışdırup bir ṣırçalı ḳavānōs içine ḳoyalar miḳdār-ı (20) istiʿmāli bėşer dirhemdür fevāʾidi oldur ki ṣafrāyı żararsız (21) telyīn eder ve cemīʿ ṣafrādan ola ʿilletlere fāʾidesi vardur ve daḫı (22) cemīʿ mafāṣıla ki ṣafrādan ola ve baş aġrısına nefʿi vardur (23) ve göz aġrısına ve ṣarı ṣarılıġa nāfiʿdür ve tecribe olunmışdur (24) **gül maʿcūnı nīḳōlāūnuŋ terkībidür** (25) aḳ şeker gül ʿuṣāresi her birinden yüz ḳırḳ dirhem aḳ ṣandal (26) ḳırmızı ṣandal ṣarı ṣandal her birinden altışar dirhem ṭebāşir (27) üç dirhem muṣliḥ maḥmūde on iki dirhem kāfūr bir deng ṭarīḳ-i

[29b]

(1) ʿameli oldur ki şeker ve gül ʿuṣāresi ḳaynayup şerbet gibi ḳıvām (2) vėrile baʿdehu bu eczālar içine ḳarışdırıla fevāʾidi oldur ki (3) ısıcaḳdan olan aḫlāṭı żararsız telyīn ėder ve ḥummā-yı ġıbb (4) ve ḥummā-yı balġamīyeyi defʿ ėder ce cemīʿ aḫlāṭ-ı fāsideden bedeni telyīn (5) ėder istiʿmāli kestāne miḳdārıdur ısıcaḳ ṣuyıladur (6) **erik maʿcūnı nīḳōlāūnuŋ terkībidür** (7) amāsiyye erigi yüz dāne ṣu içinde erik ḳaynaya bişdükden (8) çıḳarup elekden geçüreler ve ol ṣuyuŋ içine on dirhem (9) benefşe ḳoyalar ve yab yab ḳaynadalar baʿdehu yarım vaḳıyye (10) şeker ḳoyalar süzülmiş elekden geçen erikden yüz dirhem (11) alup baʿdehu tėmr-i hindī balı ve ḫıyārşenbe balı her birinden onar (12) dirhem bu ballar erik ṣuyı ile şeker içinde yab yab (13) ḳıvām vėrdükden soŋra aḳ ṣandal ve ḳırmızı ṣandal ve ṭebāşir-i (14) hindī ve rāvend ve dārçīn her birinden üçer dirhem gül ḳurusı (15) benefşe çiçegi semiz otı toḫmı mārūl toḫmı anberbārīs toḫmı meyān (16) köki her birinden ikişer dirhem ḳārpūz ḳavun ḫıyār ḳabaḳ (17) çekirdekleri içinden her birinden birer dirhem ṣanʿatına göre (18) maʿcūn oluna istiʿmāli kestāne miḳdārıdur ṣoġuḳ ṣu (19) ile eger ziyāde ʿamel ėtsün dėnilürse her yüz dirhem (20) eczāya yėdi dirhem terbiye olunmuş maḥmūde ḳonula maḥmūde (21) ḳonduḳdan ṣoŋra ısıcaḳ ṣuyıla kestāne miḳdārı vėrilür (22) ibtidāsında olsun intihāsında olsun ve tezāyüd ve tenezülde (23) olsun vėrilür bu maʿcūn yapılmaḳ murād olunduḳda ḳara erigüŋ (24) çekirdegin ve ḳabuġın çıḳarup baʿdehu elekden geçüreler andan (25) ṣoŋra tėmr-i hindī ve ḫıyārşenbe balları daḫı ḳarışdırılup (26) baʿdehu sāʾir eczā ḳonılur (27) **maʿcūn-ı müshil**

[30a]

(1) ḳuş üzümi ʿunnāb sibistān sināmekī besfāyic her birinden (2) yigirmişer dirhem baldırı ḳara benefşe çiçegi arpa her birinden (3) yarımşar ḳabża meyān köki dört buçuḳ dirhem erik temr-i hindī (4) altışar dirhem yėr feslegānı bir buçuḳ ḳabża ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki (5) bu eczālar ḳuvveti çıḳınca bir ḫōşca ḳaynayup baʿdehu süzile baʿdehu (6) bu maṭbūḫ içine ḫıyārşenbe balını temr-i hindī balını ve süzülmiş (7) erik ve benefşe şerbeti ve aḳ şeker her birinden altmışar dirhem (8) içine ḳatup az az āteş ėdüp ḳıvām vėreler her yüz dirhemine (9) on bėş ince dögülmiş sināmekī soġuḳ ḳatıla miḳdār-ı istiʿmāli (10) bėş dirhemden on dirheme degdür fevāʾidi oldur ki yüregi (11) yumşadur telyīn ėder ışlaṭubilmez ve ḥummā-yı ġıbblara fevāʾidi (12) vardur ve ḥummā-yı

rediyyelere evvelinde ve intihāsında ve tezāyüd ve tenezzüli (13) ve ḳanlarında vėrilür ve ḥummālaruŋ ḥarāretin teskīn ėder aṣlā bedene (14) żarar vėrmez bi-iẕni hüdā (15) **maʿcūn-ı müshil meṣtūniyānuŋdur** (16) ḳuş üzümi besfāyic sināmekī her birinden yüz dirhem baldırı (17) ḳara benefşe çiçegi her birinden üçer ḳabża sibistān ʿunnāb her (18) birinden ḳırḳ dirhem kifāyet miḳdārı ṣuyıla ḳuvveti çıḳınca (19) ḳaynaya baʿdehu süzile andan ṣoŋra seksen dirhem yabān (20) feslegeni dögüp ʿuṣāresini bu maṭbūḫuŋ içine żamm oluna (21) baʿdehu ḫıyārşenbe balı temr-i hindī süzülmiş erik her birinden (22) dörder yüz dirhem benefşe şerbeti üç yüz dirhem aḳ şeker (23) dört vaḳıyye ṣanʿatına göre maʿcūn oluna yüz dirhemine onar dirhem (24) dögülmiş sināmekī ḳatıla istiʿmāli bālāda ẕikr olunan maʿcūn (25) gibi bėş dirhemden on dirheme degdür fevāʾidi daḫı öyledür (26) **ḳudret ḥelvāsı maʿcūn-ı müshil nīḳōlānuŋ terkībidür** (27) baldırı ḳara altun otı ciger otı her birinden üçer dirhem ḳabaḳ çekirdegi

[30b]

(1) ḳavun çekirdegi ḫıyār çekirdegi benefşe çiçegi her birinden onar dirhem (2) ayva erik yigirmi dāne ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki kifāyet miḳdārı ṣu ile (3) ḳaynaya bir eyüce ḳonula şerbet ḳıvāmın şekere vėrdükden ṣoŋra (4) baʿdehu eczālar ḳonula ḳudret ḥelvāsı benefşe ḫamīresi ḫıyārşenbe (5) balı her birinden onar dirhem baʿdehu ḳavun ve ḳabaḳ ve ḳarpūz ve ḫıyār (6) çekirdekleri içleri temīzlenmiş ola benefşe çiçegi nīlūfer çiçegi ṭatlu (7) mārūl toḫmı acı mārūl toḫmı semiz otı toḫmı ḫāṣṣ rāvend sināmekī (8) yapraġı her birinden birer dirhem baʿżısı da dögilüp baʿżısı (9) ḳıl elekden geçilüp bunları daḫı şerbet ḳıvāmı vėrilen maṭbūḫuŋ (10) içine ḳonulup maʿcūn oluna miḳdār-ı istiʿmāli on dirhemdür (11) fevāʾidi oldur ki demi ṣafrādan ve sevdādan temīz ėder ve kebedüŋ (12) sūʾ-ı mizāc-ı ḫārrını teskīn ėder cemīʿ bedeni temīzler bi-iẕni hüdā (13) **maʿcūn-ı diyāḳātīlūn** (14) sināmekī ḫıyārşenbe balı temr-i hindī her birinden seksener dirhem (15) rāvend benefçe çiçegi besfāyic anīsōn her birinden ḳırḳ dirhem (16) meyān köki peynir şekeri nebāt şekeri benefşe şerbeti her birinden (17) dörder dirhem ḳavun ḳārpūz ḫıyār ḳabaḳ çekirdekleri her birinden (18) onar dirhem tāze besfāyic yüz dirhem bir eyüce dögüp ḳaynada- (19) -lar baʿdehu iki vaḳıyye şekeri içine ḳoyalar bir miḳdār maṭbūḫdan (20) alalar seksen dirhem ḫıyārşenbe balını ve seksen dirhem (21) temürhindī ereler ve elekden geçüreler ḫıyārşenbe ve temr-i hindī balını (22) alalar baʿdehu ol iki vaḳıyye şeker ile ḳaynayan besfāyic ṣuyını ḳıvāma (23) getüreler baʿdehu ḫıyārşenbe balı ile temr-i hindī balını

ḳarışduralar ve pek (24) ḳaynadalar ḳıvāma gelince baʿdehu sāʾir eczāyı ḳarışdırup maʿcūn (25) ėdeler miḳdār-ı istiʿmāli yėdi dirhemden on dirheme degdür fevāʾidi (26) oldur ki ṭabīʿatı telyīn ėder ve maʿdeyi pāk ėder ve ḳuvvet vėrür (27) ḥummālara ve sāʾir ḥummā-yı rediyyelere ve cigeri şiş olan ādemlere nāfiʿdür

[31a]

(1) ṭıḥāle daḫı nāfiʿdür ve iḫtiḳāna daḫı girer (2) **maʿcūn-ı sināmekī nīḳōlānuŋ terkībidür** (3) sināmekī otuz dirhem bişmiş fınduḳ içi elli dirhem ḥarīr ḫām (4) ḳaranfil ḥavlincān büber sünbül-i hindī feslegen toḫmı zencebīl ḳaranfil (5) yapraġı ḳākūle-i kebīr zaʿferān cedvār-ı hindī büberiyye çiçegi dār-ı fulful (6) her birinden ikişer dirhem gil-i ermenī yayḳanmış bir dirhem yayḳanmış (7) lāciverd üç dirhem dārçīn on dirhem şeker altmış dirhem (8) kifāyet miḳdārı köpügi alınmış ʿasel ile maʿcūn oluna bu maʿcūnuŋ (9) fevāʾidi oldur ki sevdāvī ādemlere nāfiʿdür cünūn getürmiş (10) ādemlere ve aḫlāṭı müstevlī ādemlere ekṣer marīż olan (11) ādemlere ve ḳalbde olan ḫafaḳāna ve yürekde olan ʿilletlere cümle nāfiʿdür (12) **maʿcūn-ı gül nīḳōlānuŋdur** (13) gül ḳurusı aḳ şeker meyān köki her birinden onar dirhem üçer deng (14) dārçīn iki dirhem üç deng ḳaranfil sünbül-i hindī zencebīl (15) ḥavlincān cevz-i bevvā cedvār buḫūr-ı meryem ḳāḳūle kerefes toḫmı her birinden (16) yarımşar dirhem kifāyet miḳdārı ʿasel-i muṣaffāyla maʿcūn (17) oluna istiʿmāli ʿale’r-rīḳ istiʿmāl oluna ve öyle vaḳti ve aḫşam (18) yatacaḳ vaḳtinde istiʿmāl oluna üç dirhem miḳdār-ı istiʿmāl (19) olunup üzerine bir fincān ṣovuḳ ṣu içeler fevāʾidi oldur ki (20) ḳayʾı keser ve maʿdesi bozılan ādemüŋ maʿdesini taṣḥīḥ ėder (21) ve ḳuvvet vėrür ve ṣusuzlıġı keser ve żaʿīf olan ādemlere (22) ziyāde ḳuvvet vėrür ve emrāż-ı müzmineden ḳalḳan ādemlere ziyādesiyile (23) ḳuvvet vėrür ve ifrāṭ üzere żaʿīf olup derleyen ādemlerüŋ (24) derinkeser bi-iẕnillāhi teʿālā otuz dirhem sufūfa yüz dirhem (25) köpügi alınmış ʿasel ḳoyalar ve eczālaruŋ içine dökeler ve baʿżısı (26) ḳurş ėder ve baʿżısı maʿcūn ėder bādem ḥarīresi temīzlenmiş (27) bādem on buçuḳ dirhem mermer havānda dögüp tekrār bir kāse

[31b]

(1) belīlec ṣuyı ile bir ḫōşca dögeler baʿdehu ḳıl elekden süzeler (2) ʿaynı ile ṣu gibi ola baʿdehu ṭoḳuz dirhem peynir şekeri dögülmiş (3) nebāt şekerini ḳoyup dāʾimā ḳarışduralar āteşde iken tā ki ḳoyu (4) olunca baʿdehu bir miḳdār etmek içini ḳoyup

berāber ḳaynaya ki bir (5) miḳdār ḳoyulana ḫasteler yatacaḳ vaḳti istiʿmāl ėdeler fevāʾidi (6) oldur ki gögüs ʿilletlerin giderür ve gögse inen balġamı ve aḳ cigere (7) balġama ve öksürüge nāfiʿdür ḫasteyi ġıdālandurur bi-iẕnillāhi teʿālā (8) **maʿcūn-ı diyābārġarītā yaʿnī incü maʿcūnı nīḳōlānuŋdur** (9) ḳaranfil dārçīn sünbül-i hindī ḥavlincān ʿūd-ı māverdī meyān (10) köki diyārūdūn ḳurṣı anīsōn sufūfı her birinden birer buçuḳ dirhem (11) cevz-i bevvā besbāse gālye misk cedvār-ı hindī rāvend-i çīnī buḫūr-ı meryem (12) her birinden birer dirhem maḥlūl incü delinmiş ola zencebīl geyik (13) yüreginde olan kemük fīl dişi lāte benḥāncīn her birinden yarım- (14)-şar dirhem dirhem misk on sekiz çekirdek ʿanber ḳāḳūle feslegen (15) toḫmı her birinden yigirmişer buġday kāfūr altı buġday kifāyet (16) miḳdārı gül balı ile maʿcūn oluna ve gül ṣuyı ile istiʿmāl oluna (17) ve ḳış ṣabāḥ ve öyle vaḳti istiʿmāl oluna fevāʾidi oldur ki yüre-(18) -güŋ ʿilletlerine ve sevdāya ve cemīʿ yürek żaʿfına ve maʿdeye nāfiʿdür (19) **diger incü maʿcūnı ibni ʿalī sīnānuŋdur** (20) delinmemiş incü ʿūdü'l- ḳahr birer dirhem zencebīl maṣṭakī aḳ behmen (21) ḳırmızı behmen ḳara büber dār-ı fulful her birinden üçer dirhem cedvār-ı (22) hindī derūnec kerefes toḫmı selīḫe ḳāḳūle cevz-i bevvā besbāse dārçīn (23) her birinden ikişer dirhem defʿa dārçīn bėş dirhem kifāyet (24) miḳdārı şeker ile maʿcūn oluna istiʿmāli bir ḳaşık miḳdārıdur (25) fevāʾidi oldur ki yüregüŋ ʿilletlerine ve sevdāya ve cemīʿ yürek (26) żaʿfına ve maʿdeye ve cemīʿ raḥm ʿilletlerine nāfiʿdür bi-iẕnillāhi teʿālā (27) **incü maʿcunınuŋ ṣovuḳ terkībidür**

[32a]

(1) aḳ ṣandal ṣarı ṣandal ḳımızı ṣandal ḳabuġı çıḳmış ḳavun (2) çekirdegi diyārūdūn ḳurṣı benefşe çiçegi her birinden ikişer dirhem (3) ḥarīr ḫām geyig yüreginde olan kemük ṭebāşīr-i hindī derūnec aḳ (4) behmen ḳırmızı behmen sünbül-i hindī zaʿferān maḥlūl delinmemiş incü ola (5) fīl dişi egelenmiş ola māʾī yāḳūt aġdāyī zümürrüd-i ṭōbāc ʿūd-ı (6) māverdī hindibā toḫmı ḳuzı ḳulaġı toḫmı ʿanber her birinden yarımşar (7) dirhem altun varaḳı bir kāfūr yigirmi buġday misk iki buġday (8) fevāʾidi oldur ki tecribe olunmışdur yürek oynama ʿilletine ve rūḥ-ı (9) nefsāniyyeye ve cigere ve maʿdeye nāfiʿdür ve feraḥ vėrür ve beşere levnini (10) ve aġız rāyiḥasını güzel ėder ḫūb ḳokular getürür bi-iẕnillāhi teʿālā (11) **maʿcūn meşāne yolında ḳum çıḳarmaḳ içün** (12) yanmış yımurṭa ḳabuġınuŋ küli iki dirhem yanmış billūr sünger (13) içinde bulunan ṭaş benī isrāʾīl zeytūnı her birinden birer buçuḳ (14) dirhem kerefes toḫmı ḳuş ḳonmaz toḫmı kekik maʿdenūs toḫmı likūstiḳū (15) her birinden birer dirhem anīsōn

meyān köki dörder dirhem boġa ḳanı (16) ḳurımış ve ḥall olmış bėş dirhem gülbeşeker yėtmiş iki dirhem (17) sibistān luʿābı yüz dirhem sikencübīn-i büzūrī yigirmi yėdi (18) dirhem şām fıstıġı ḳırḳ sekiz sāʿat ışladalar baʿdehu (19) dögeler ṣoŋra bir miḳdār ḳavuralar baʿdehu bu terkībde neḳdar toḫm (20) varısa dögüp ince elekden eleyeler baʿdehu sibistān luʿābını (21) ve kifāyet miḳdārı şekeri ve sikencübīni ḳaynadup ḳıvāma (22) geldükden ṣoŋra dögülmiş ve ince elekden geçürilmiş şām fıstıġı (23) içine ḳoyalar baʿdehu cemīʿ toḫmı ve sāʾir eczāyı dögüp ve ince (24) eleyüp içine ḳoyup maʿcūn ėdeler ve bir şīşe içine ḳoyalar (25) āvesūda yazar ki billūrı erimiş zift üzerine süreler (26) zifti sürdükleri gibi āteşe ḳoyalar ḳızdıġı gibi ṣoġuḳ ṣuya (27) ḳoyalar netīce yėdi kerre böyle ėdeler baʿdehu sāʾir eczālar içine

[32b]

(1) ḳatalar istiʿmāli ādemine göre vėrile (2) **maʿcūn-ı fıstuḳ luʿūḳı ibni māsūyyenüŋdür** (3) ayıtlanmış fıstuḳ otuz dirhem ṭatlu bādem içi fınduḳ içi ḳavrulmış (4) keṣirā żamġ-ı ʿarabī meyān köki meyān balı nişāste baldırıḳara irsā her birinden (5) dörder dirhem ḫarmanuŋ otı otuz bėş dirhem acı bādem içi (6) üç dirhem ḳuş üzümi balı ak şeker revġan-ı sāde her birinden (7) dörder dirhem kifāyet miḳdārı ʿasel-i muṣaffā ile maʿcūn oluna (8) miḳdār-ı istiʿmāli ṭoḳuz dirheme degdür fevāʾidi oldur ki eski (9) öksürüge ve żīḳ nefese ve ġalīẓ balġamlara ve nefesüŋ ṭarlıġını açmaġa (10) nāfiʿdür baʿż ḥükemālar yazmışlar ki şeker ve revġan-ı sāde otuz dirhem (11) dėmişler baʿżısı dörder dirhem dėmişler ve ḳuş üzüminüŋ (12) balı ne şekil yapılur beyān ėder ḳuş üzümini ziyāde alalar (13) bal olur baʿdehu sāʾir eczāyı ḳatalar baʿżısı ḳuş üzüminüŋ (14) balını yüz dirhemler imiş ve ʿaselden iki yüz dirhem alurlar imiş (15) ve ḳarışduralar ve żamġ ile ışladalar eger murād ėderlerse (16) dögeler **maʿcūn-ı ḫaṭmī-yi luʿūḳ** (17) ḫaṭmī kökinüŋ ḳabuġı yayḳanmış ve ṭoġranmış ve ḳazılmış ve dögülmiş (18) yüz elli dirhem kifāyet miḳdārı ṣu ḳoyalar bişince ḳaynaya (19) baʿdehu tekrār havānda dögüp ve ḳıl elekden geçürüp yarım (20) vaḳıyye şeker ile ḳıvāma getürüp maʿcūn ėdeler fevāʾidi oldur ki (21) ẕātü'l cenbe kemāl mertebe nāfiʿdür (22) **aḳ ciger yaraları içün luʿūḳdur** (23) incübār mürebbāsı ṭoḳsan dirhem eski gülbeşeker ṭoḳuz dirhem (24) ḳavrulmış keṣīrā ḳavrulmış żamġ-ı ʿarabī yengec külegi ṭatlu ṣudan (25) ola her birinden ikişer dirhem maḥlūl ḳırmızı mercān maḥlūl (26) gil-i ermenī ṭīn-i maḫtūm her birinden birer dirhem ḫaşḫāş toḫmı (27) siŋirli yapraḳ toḫmı her birinden birer buçuḳ dirhem ḳırmızı gül ḳurusı

[33a]

(1) ile şerbet yapup maʿcūn ėdeler fevāʾidi oldur ki aḳ cigerde (2) olan yaraları ve yalamaları oŋuldur ve żīḳ nefesi açar ve başdan (3) aḳ cigere inen nevāzile nāfiʿdür keşīrā ile żamġ-ı ʿarabī dögüp bir (4) tėmür kürek üzerine ḳoyup āteş üzerinde ḳavuralar (5) ve yengeci daḫı böyle yaḳalar baʿdehu sāʾir eczāyı anuŋ içine ḳoyup (6) ḳāʿide-i ḥükemā üzere maʿcūn oluna (7) **ḳuş üzümi luʿūḳı ṭabīb aġūstātū terkībidür** (8) şaḳāyıḳ köki meyān köki her birinden dörder buçuḳ dirhem ḳurı (9) zūfā oġul otı altun otı her birinden birer ḳabża yaġmur ṣuyı (10) ile ḳaynaya baʿdehu süzeler ḳuş üzümi içi aḳ şeker yüz (11) dirhem ṣanʿatına göre luʿūḳ maʿcūnı yapalar fevāʾidi oldur ki (12) öksürüge fāʾidesi çoḳdur gögüs ʿilletlerine ve üzerine (13) ḥevālar gelen ādemlere nāfiʿdür beḳā-yı ḳuvveti altı aydur maṭbūḫ (14) yapmaḳ şartı budur şaḳayıḳ kökini dögeler ḳalınca yaġmur ṣuyıla (15) bir miḳdār ḳaynadalar baʿdehu altun otı içine ḳatalar baʿdehu meyān (16) kökini ḳoyalar baʿdehu zūfā ile oġul otı ḳoyalar kifāyet miḳdārı (17) ṣu ile ḳaynadalar nıṣf baʿdehu bir ḫōşca süzeler baʿdehu ḳuş (18) üzümini mermer havānda pek dögeler maṭbūḫ içine yuḳaruda (19) ẕikr olunan şeker ḳoyalar baʿdehu ḳuş üzümini içine ḳatalar (20) ve ḳıvām vėrüp luʿūḳ oluna (21) **ḳara laḫna ʿuṣāresinüŋ luʿūḳı ibni māsūyyenüŋ terkībidür** (22) ḳara laḫna ʿuṣāresi bėş yüz dirhem bir ṭancire içine ḳoyup (23) iki yüz dirhem ḳalınca ḳaynadalar baʿdehu yüz dirhem bekmez yāḫūd (24) yüz dirhem ʿasel içine ḳoyup bal ḳıvāmına gelince ḳaynadup (25) maʿcūn ėdeler fevāʾidi oldur ki ruṭūbetli öksürüge ve sesi çıḳmayan (26) ādemlere ġāyet nāfiʿdür ibni māsūyye dėmiş ki elli dört dirhem (27) ʿasel ve elli dört dirhem bekmez ḳoyalar ḥükemānuŋ baʿżıları

[33b]

(1) ʿasel yerine şeker ḳorlar imiş dėyü söylemiş (2) **luʿūḳ-ı lüffān ibni esviyyenüŋdür**

(3) dārçīn ḳurı zūfā meyān köki her birinden dörder buçuḳ (4) dirhem ʿunnāb sibistān otuz dirhem ḳurı encīr balçıḳ (5) ḫurmāsı ḳuş üzümi her birinden on sekiz dirhem būy toḫmı (6) bėş dirhem baldırı ḳara bir ḳabża anīsōn toḫmı rāzyāne toḫmı ketān (7) toḫmı irsā yarpuz her birinden dörder dirhem bunları dört (8) yüz dirhem ṣu ile ḳaynadalar iki yüz dirhem ḳalınca bir bez ile (9) bir ḫōşca süzeler veyā dem vaḳıyye maṭbūḫ içine iki yüz dirhem (10) peynir şekeri ḳoyalar ve bunları ḳaynadalar balı ḳıvāmına gelince baʿdehu (11) ẕikr olunacak eczāları dögüp elekden geçürüp içine ḳatalar (12) çam

fıstuḳ bėş dirhem bādem içi meyān köki keşīrā żamg-ı ʿarabī nişāste (13) her birinden üçer dirhem irsā iki dirhem bunları ḳatup (14) ṣanʿatına göre luʿūḳ yapıla miḳdār-ı istiʿmāli bėş dirheme (15) degdür fevāʾidi oldur ki öksürüge balġam ṣovuḳdan boġazını (16) boġuḳ ėden ādemlere ve ġalīẓ balġama ve bişmiş balġama gögüsde ve (17) aḳ cigerde ola bi-iznillāhi teʿālā ṭarīḳ-i ʿameli budur ketān toḫmı evvel (18) alalar ve dögeler būy toḫmı daḫı dögeler ve bir seyrek bez içine (19) bağlayalar ve bir iki kerre ḳaynadalar baʿdehu süzeler içindekini atup (20) ṭancire içine zūfāyı ve ʿunnābı ḳoya ve sāʾir yuḳaruda ẕikr olunan (21) eczāları cümlesini ḳoyup bir vaḳıyye ṣu nıṣf ḳalınca ḳaynaya ṣoŋra irsāyı (22) ve dārçīnı ve baldırı ḳarayı tamām ḳaynadıḳdan soŋra süzüp (23) peynir şekerini bal ḳıvāmına gelince ḳaynadalar ve baʿdehu sāʾir eczāları (24) daḫı döküp içine ḳoyup yılda bir kerre pek ḳaynadalar ḫūb luʿūḳ (25) olur **luʿūḳ-ı ḫaşḫāş ibni māsūyyenüŋdür** (26) aḳ ḫaşḫāş baş yigirmi dirhem ṭatlu bādem içi çam fıstuḳ içi (27) żamġ-ı ʿarabī meyān köki her birinden onar dirhem nişāste üç dirhem

[34a]

(1) semiz otı toḫmı mārūl toḫmı ayva çekirdegi her birinden dört dirhem (2) zaʿferān bir dirhem peynir şekeri otuz altı dirhem kifāyet miḳdārı (3) ḫaşḫāş şarābı ile maʿcūn oluna ḫaşḫāş şarābınuŋ terkībidür (4) beyān olunur ḫaşḫāş ḳara ḫaşḫāş benefşe çiçegi yigirmi bėşer (5) dirhem mārūl toḫmı on bėş dirhem bu dört eczāyı bir vaḳıyye (6) ṣu ile nıṣf ḳalınca ḳaynadup yarım vaḳıyye şeker ile bal ḳıvāmına (7) getüreler tamām ḳıvām vėrüp eczā yanmayacaḳ ḳadar olduḳdan ṣoŋra ẕikr (8) olunan eczāyı içine ḳoyup şarāb ėdeler fevāʾidi boġaz fışlamasına (9) öksürüge başdan inen nevāzil-i cārī ve raḳīḳ balġamı ve çıḳmayan (10) balġamı taġlīẓ ėder ḥārr-ı ḥummālara ve gögüs aġrısına ve ẕātü'r-riyeye (11) ġāyet nāfiʿdür bi-iẕnillāhi teʿālā (12) **luʿūḳ-ı aṭa ṣoġanı**

(13) aṭa ṣoġanı köpügi alınmış ʿasel yarımşar vaḳıyye bu iki şey ṭopraḳ (14) ṭancire içine ḳoyup luʿūḳ ḳıvāmına gelince ḳaynadup luʿūḳ (15) yapalar fevāʾidi oldur ki ġalīẓ balġama lezic balġama ki nefes almaġa (16) ḳomaz bu balġamları suhūlet ile iḫrāc ėder ve żīḳ nefese (17) ve gögüs aġrısına ve ḳaburġa aġrısına nāfiʿdür bi-iẕnillāhi teʿālā (18) aṭa ṣoġanı uṣāresinüŋ ṭarīḳ-i ʿameli aṭa ṣoġanını ḫamīre-i (19) mülemmaʿ ėdeler baʿdehu furūna ḳoyup bişünce furūnda ṭura (20) baʿdehu ateşden çıḳarup ḫamīrini üzerinden atalar aṭa ṣoġanını (21) bir mermer havāna ḳoyup dögeler baʿdehu çıḳarup

bir seyrek (22) bez içine ḳoyup ṣıḳalar ʿuṣāresini çıḳaralar ḫamīrlemeden (23) muḳaddem ḳamışdan bir bıçaḳ yapup aṭa ṣoġanınuŋ evvelki (24) zarını ṣoyalar ve zinhār tėmür bıçaḳ ṭoḳundurmayalar zīrā (25) maḥż zehr olur iḫtirāz ėdeler (26) **dilkinüŋ aḳ cigerinüŋ luʿūḳıdur** (27) dilkinüŋ aḳ cigerinüŋ ḳurusı meyān balı baldırı ḳara anīsōn

[34b]

(1) toḫmı rāzyāne toḫmı her birinden yigirmişer dirhem kifāyet miḳdārı şeker (2) mersīn ṣuyı ile yāḫūẕ ʿuṣāresiyle maʿcūn oluna fevāʾidi oldur ki (3) sill ḫasteligine nafiʿdür ve aḳ cigeri temīzler ve ḳuvvet vėrür velikin dilkinüŋ (4) aḳ cigeri eski olmaya netīce bir seneyi tecāvüz eylemeye ciger tāze iken aḳ şarāb (5) ile yayḳayup baʿdehu dört pāre furūnda ḳurudalar baʿdehu şīşe (6) içine ḳoyup bir miḳdār pelīn daḫı ḳoyalar ki çürümeye bi-iẕnillāhi teʿālā (7) **luʿūḳ-ı farfara türkçe ḳaṭır ṭırnaġıdur** (8) farfara köki elli dört dirhem pāk ṣu ile yayḳayup temīz ėdeler (9) baʿdehu kifāyet miḳdārı ṣu ile ṭoprak ṭancire içine ḳoyup bişince (10) ḳaynadalar ve mermer havānda dögeler baʿdehu ḫıyārşenbe çıḳarur gibi ḳıl (11) elekden çıḳaralar baʿdehu ṭopraḳ ṭancire içinde ḳaynayan köküŋ ṣuyı (12) içine yüz elli dirhem şeker ḳoyup bal ḳıvāmına getüreler ḳıl elekden (13) çıḳan farfarayı içine ḳoyup ḳarışduralar baʿdehu on bėş (14) dirhem çam fıstıġı içi yigirmi dirhem ḳuş üzümini maʿan mermer havānda (15) dögüp baʿdehu ḳıl elekden geçüreler anı daḫı mezbūr eczāya ḳarışdurup (16) tekrār āteşe ḳoyalar ve ḳıvām vėreler baʿżısı bundan ṣoŋra ẕikr (17) olunacaḳ eczāyı ḳarışduralar zaʿferān besbāse dārçīn ḳaranfil her (18) birinden yigirmişer buġday meyān kökinüŋ ʿuṣāresi yigirmi bėş (19) buġday bunları żamīme ėdeler fevāʾidi oldur ki cemīʿ gögüs ʿilletlerine nāfiʿdür (20) **ṣarımsaḳ luʿūḳı ibni māsūyye terkībidür** (21) ṣarımsaḳ başı elli dört dirhem kifāyet miḳdārı noḫūd zūfā (22) ṣuyı ile ḳaynadalar baʿdehu döküp elekden geçüreler baʿdehu elli dirhem (23) ʿasel-i muṣaffāyla elli dört dirhem tuzsuz tereyaġını ḳaynadalar baʿdehu (24) mezbūr ṣarımsaġuŋ ṭarīḳ-i ʿameli ṣarımsaḳ bişdükden ṣoŋra mermer havānda (25) dögüp ḳıl elekden geçüreler tekrār havāna ḳoyup mezbūr bal ile (26) yaġı içine ḳoyup ḳarışduralar tā ki ṣarımsaġuŋ ruṭūbeti (27) gide fevāʾidi oldur ki ruṭūbetli öksürügi ve ruṭūbetli nevāzili ḳatʿ ėder

[35a]

(1) **bārid keşīrā maʿcūnunuŋ luʿūḳ terkībidür nīḳōlānuŋdur** (2) aḳ keşīrā on sekiz dirhem żamġ-ı ʿarabī on bir dirhem nişāste dört dirhem (3) meyān köki ḳavun çekirdegi içi ikişer dirhem ḫıyār çekirdegi içi iki dirhem (4) peynir şekeri yigirmi yėdi dirhem kāfūr on buġday kifāyet miḳdārı benefşe şerbetiyle (5) luʿūḳ oluna menāfiʿi oldur ki gögüs ʿilletlerine ve aḳ cigerüŋ ʿilletlerine aḫlāṭ-ı ḥarreden (6) ola ve ḥummāyı dıḳḳa ve ẕātü'r-riye ve ẕātü'l-cenbe ve sill marażına ve cemīʿ boġaz (7) ʿilletlerine nāfiʿdür ṣıḳlu'l- lisāna ki ḥarrdan nevāzilden ola nāfiʿdür bi-iẕni ḫüdā (8) **nevʿ-i diger keşīrā-yı ḥarr terkībidür nīḳōlānuŋdur** (9) keşīrā dögülmiş on sekiz dirhem dögülmiş ve elenmiş meyān köki būy toḫmı dārçīn (10) elli dört dirhem zūfā ḳurusı çam fıstuḳı içi bādem içi ketān toḫmı (11) her birinden altışar dirhem ḳavun çekirdegi içi ḳārpūz çekirdegi içi ḫıyār (12) çekirdegi içi birer buçuḳ dirhem nişāste yarım dirhem zencebīl iki dirhem (13) kifāyet miḳdārı aḳ şeker ile reʾy-i ṭabībe göre luʿūḳ oluna aġızda (14) ṭutup az az eriye beḳā-yı ḳuvveti altı aya degdür ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki cümlesini (15) bir eyüce dögüp kifāyet miḳdārı şeker ile maʿcūn oluna aḳ olunca (16) ḳarışduralar bu maʿcūn çoḳ yapmasun hemān bir terkīb yapsun ki (17) zīrā tėz bozulur yuḳarudaki terkīb kifāyet miḳdārı benefşe (18) şerbeti ile maʿcūn oluna fevāʾidi oldur ki cemīʿ gögüs ʿilletlerine ve aḳ (19) cigerde ḥārr-ı ḫılṭdan ḥāṣıl ola aŋa nāfiʿdür ve ḳurı ḫasteliklere (20) ve ẕātü'l- cenbe ve ẕātü'r-riye ve sill ḫasteliklerine ve cemīʿ öksürüklere (21) ve ciger şişlerine ve żīḳ nefese ve maʿdeye nāfiʿdür ve nevāzil-i ḥārrdan (22) olan boġaz aġrılarına nāfiʿdür ve mücerrebdür bi-iẕnillāhī teʿālā (23) **cevz maʿcūnı ibni māsūyenüŋ terkībidür** (24) tāze cevzüŋ ḳabuġınuŋ ʿuṣāresi bir vaḳıyye bir kerre ḳaynadup baʿdehu (25) yüz dirhem ʿasel-i muṣaffā ile bal ḳıvāmı vėrile bu maʿcūn ġāyet nāfiʿdür (26) ʿavretlere ve maʿṣūmlara ve ruṭūbetli ādemlere ḫasteligüŋ tezāyüdünde vėrile (27) gül ḳurusı ve gülŋārını ve zaʿferānı ve mürr-i ṣāfī vaktü'l- ḫaṭāṭda bir miḳdār

[35b]

(1) gühercile ve bir miḳdār nūşādur ḳatalar fevāʾidi oldur ki nevāzil-i ḥarre-i (2) raḳīḳeye gögüsde olan balġama boġaza inen balġama ve aḳ cigere fücʾeten (3) inen balġama nāfiʿdür ibni māsūyye kendüsi tāze cevz ʿuṣāresini (4) kesdürür ve bal ḳıvāmını vėrür ve luʿūḳ ėder (5) **ṣadra nāfiʿ maʿcūn terkībidür** (6) peynir şekeri nebāt

şekeri benefşe şarābından olandur żamġ-ı ʿarabī (7) aḳ keşīrā her birinden otuz dirhem bu ẕikr olunan eczāları ince (8) dögeler ve benefşe şarābınuŋ nebātı on dirhem ve bādem yaġı kifāyet (9) miḳdārı ikisini ḳarışdurup luʿūḳ ėdeler fevāʾidi oldur ki (10) öksürüge ve gögüs aġrılarına ḥamla nāfiʿdür bi-iẕnillāhi teʿālā (11) **pādlugine nām ṭabībüŋdür** (12) ve bādem içi pāk ola çam fıstıġı içi ḳavrulmış ketān toḫmı nişāşte (13) her birinden yigirmi bėşer dirhem dögülecek şeyleri dögüp (14) köpügi alınmış ʿasel ile luʿūḳ ėdeler bir ʿaẕīm fāʾideli şeydür ki (15) gögüsde aḫlāṭla ḳarışıḳ balġama fāʾidesi keşīrdür ve ak cigere (16) keẕālik ve nevāzile ve gögüse inen ve boġaza inen balġama ve evvel nevāzile ki (17) ḥarr ve ḥarrda ola aḳ cigere ine ḳurş ėde aŋa nāfiʿdür miḳdār-ı istiʿmāli (18) bir ḳaşıḳdur gėce yatacaḳ vaḳit istiʿmāl oluna ve balġam ki insānı (19) faca ėdüp boġaz aŋa daḫı nāfiʿdür (20) **ibni māsūyyenüŋ terkībidür** (21) benefşe şarābı maʿa gülbeşeker yarım vaḳıyye gül şuyı üç yüz dirhem bunları (22) ḳaynadup bal ḳıvāmını vėreler ve benefşe şarābı ėdeler ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki (23) tāze gül ısıcaḳ şu içinde ışlana bir buçuḳ vaḳıyye şuya yarım vaḳıyye (24) gül ḳoyalar yėdi defʿa ışlana yidirmi dört sāʿat bu gül ışlan- (25)- duḳdan soŋra bunuŋ maṭbūḫunı bėş yüz dirhem alalar şeker ile (26) kaynadup şarāb ėdeler bu gül şarābıdur benefşe şarābı daḫı (27) böyle yapılur yuḳarıda ẕikr olunan benefşe şarābınuŋ ve gül şarābınuŋ

[36a]

(1) fevāʾidi oldur ki ḥummālaruŋ ḥarāretlerin keser ve boġaz şişlerine ve gögüs (2) aġrılarına ve ẕātü'l-cenbe nāfiʿdür ve şusuzlıġı ve gögüs āteşini ve maʿde (3) āteşini keser bi-iẕnillāhi teʿālā ġāyet nāfiʿdür (4) **alma şarābı ibni māsūyyenüŋdür** (5) ṭatlu alma ʿuṣāresi ekşi alma ʿuṣāresi bėşer yüz dirhem bu iki (6) ʿuṣāreyi bir şırlı ṭoprak ṭancire içine ḳoyup bir yımırṭa aġını çalḳayalar (7) baʿdehu āteşde nışf ḳalınca ḳaynadalar baʿdehu indürüp süzeler (8) baʿdehu içine ḫāliş üç yüz miyād şekeri ḳoyup bal ḳıvāmına (9) gelince ḳaynadalar fevāʾidi yürek ditremesini ve żaʿīfligini keser bi-iẕni ḫüdā (10) **ḥumūżetlı şarāb** (11) bėş pay şeker-i ḫāliş dört pay şu ile ḳaynaya iki pay ḳalınca (12) ṭoprak şırlı ṭancire içinde ḳaynaya ve ḳaynadıkça ḳöpügini alalar ve ḳayna- (13) -dalar tā ki bal ḳıvāmı gelince baʿdehu iki pay şarāb sirkesi aḳ ola (14) ve ġāyet keskin ola bunlaruŋ içine ḳoyalar ve ḳıvām vėrile menāfiʿi (15) oldur ki aḫlāṭ-ı ḥārı söyündürür ve taġdiye ėder ve balġam-ı bārideyi (16) ve ġalīẓ aḫlāṭları ve raḳīḳ ḫılṭları ve lezic balġamları ki gögüsde (17) ve maʿdede yanmış ola anı defʿ ėder ve muḫteriḳ şafrā ki ṭamarlara geçer (18) ve yaramaz sevdāları iḫrāc ėder bi-iẕnillāhi

teʿālā ibni māsūyye (19) bu ḥumūżetli şerbeti üç nevʿ yapar bir nevʿ ki iki yüz dirhem sirke (20) ḳatar buŋa muʿtedil dėrler bir nevʿ ki üç üz dirhem keskin (21) sirke ḳor bu evvelkinden keskindür bir nevʿ ki dört yüz dirhem (22) sirke ḳor bu cümleden keskindür ṭabīʿata göre ṭabībler vėreler (23) **baldırı ḳara şarābı** (24) meyān köki ḳavrulmış ve havān elile ḳarılmış ola on sekiz dirhem (25) baldırı ḳara tāze ola elli dirhem dört yüz dirhem ısıcaḳ (26) şu içinde yigirmi dört sāʿat ışlana baʿdehu ḳaynadalar (27) iki yüz dirhem şu ḳalınca yėtmiş iki dirhem miyād şekeri ve yėtmiş

[36b]

(1) iki dirhem peynir şekeri ile şarāb ola baldırı ḳara zinhār ḳurı (2) olmaya tāze ola zīrā ėdecek menfaʿatüŋ ʿaksini ėder fevāʾidi oldur ki (3) maʿde ve gögüs ʿilletlerine nāfiʿdür aḳ cigeri cemīʿ balġamdan pāk ėder (4) ve süddeleri açar ve ẕātü'l-cenbe ẕātü'r-riyeye nāfiʿdür (5) **şarāb-ı yabān lisān-ı şevri** (6) yabānī lisān-ı şevr ʿuṣāresi bōstānī lisān-ı şevr ʿuṣāresi (7) her birinden üç yüz dirhem bünyād şekeri dört yüz dirhem (8) **nevʿ-i diger** (9) yabānī lisān-ı şevr çiçeginüŋ ʿuṣāresi bōstānī lisān-ı şevr çiçeginüŋ (10) ʿuṣāresi yabān lisān-ı şevr yapraġınuŋ ʿuṣāresi bōstānī (11) lisān-ı şevr yapraġınuŋ ʿuṣāresi her birinden yüz ellişer dirhem (12) bünyād şekeri iki yüz dirhem bal ḳıvāmına gelince ḳaynadalar baʿdehu (13) şarāb ėdeler fevāʾidi oldur ki ḳalb içinde olan ʿilletleri defʿ (14) ėder ve demi ṣāfī ėder ve ḳalbe feraḥ vėrür ve ṣarılıġa nāfiʿdür (15) ve ḳuvvet-i ḥāfıẓayı ziyāde ėder ve fikri pāk ėder ʿufūnet-i hevāyı (16) ḳalbe getürmez ve sevdāyı defʿ ėder bi-iẕni ḫüdā (17) **aġac ḳavunı ekşisinüŋ şarābı** (18) aġac ḳavunu ekşisinüŋ ʿuṣāresi el ile ṣıḳılmış ola mengene ile (19) ṣıḳılmış olmaya üç vaḳıyye bir ṭopraḳ ṣırlı ṭancire içinde ḳaynaya (20) yėdi yüz dirhem ḳalınca baʿdehu bėş yüz dirhem şeker ḳatalar ḳaynaya (21) bal ḳıvāmına gelince baʿdehu bir şīşe içine ḳoyup güneşe ḳoyalar baḳıyye (22) ruṭūbeti gide fevāʾidi oldur ki ṣarı ṣafrādan olan şeyleri (23) söndürür ve ṣarı ṣafrādan olan ḥummāları defʿ ėder ve māsārīḳā (24) şişlerini ve ḥummā-yı vebāʾiyyeleri defʿ ėder ḥummā-yı rediyeye ve devvāreye (25) nāfiʿdür ve ṣusuzluġı keser bi-iẕnillāhi teʿālā ġāyet nāfiʿdür (26) **şarāb-ı ḳırmızı gül müfredidür ibni māsūyyenüŋ terkībidür** (27) altı yüz dirhem güli bir aġzı ṭar ṭopraḳ ṣarı ṭancire içine ḳoyalar

[37a]

(1) baʿdehu dört yüz dirhem ṣuyı ḳaynadup gülüŋ üzerine (2) dökeler gül bu ṣuyıla sekiz sāʿat ışlana baʿdehu ṣıḳup (3) süzeler güli atalar baʿdehu yine ol ṣuyı ḳaynadup yine altı yüz (4) dirhem gül varaġını içine ḳoyup yine sekiz sāʿat ışlana (5) üç defʿa bu minvāl üzere ėdeler baʿdehu dört yüz dirhem (6) şekeri içine ḳoyup bal ḳıvāmına getürüp şarāb ėdeler fevāʾidi (7) oldur ki ṣusuzluġı ve ḥummā-yı rediyyelerüŋ ṣusuzluġını keser ve yürege ḳuvvet (8) vėrür ve ṣafrānuŋ āteşini söyündürür ve maʿdeye ve cigere ḳuvvet vėrür (9) ve ʿufūneti defʿ ėder ve yaz zamānı bu şarābı istiʿmāl ġāyet nāfiʿdür (10) **müshil-i gül-i mükerrer terkībidür** (11) altı yüz dirhem saḳız gül varaġını ḳoparup iki gün öylece ṭura (12) ḥattā üzerinde olan pek ruṭūbeti gide baʿdehu bir buçuḳ vaḳıyye ṣuyı (13) ḳaynadup bir aġzı ṭar ṣırlı ṭopraḳ ṭancire içine ḳoyup baʿdehu (14) içine altı yüz dirhem gül varaġını ḳoyup yigirmi dört sāʿat (15) ışlana baʿdehu pekce ṣıḳup ve süzüp ṣuyını alalar güli atalar (16) ṣuyı ḳaynadup yine altı yüz dirhem saḳız gül varaġını içine (17) ḳoyup yigirmi dört sāʿat ışladalar bu minvāl üzere (18) on iki defʿa ėdeler eḳallı yėdi defʿa ėdeler dört yüz dirhem (19) bünyād şekeri ile bal ḳıvāmı vėrile baʿdehu gül-i mükerrer olur ḳuvvetine (20) göre istiʿmāl ėdeler eger ziyāde müshil olsun dėrlerse (21) bir deng sünbül-i hindī ve on bėş dirhem rāvendi bu maṭbūḫdan (22) bir miḳdār alup bunları ışladalar baʿdehu gül-i mükerrer ḳaynarken (23) içine döküp ḳarışduralar frengistānda böyle ėderler (24) imiş fevāʾidi oldur ki sāde içürseler yāḫūd sāʾir (25) müshil ʿilāclar ile vėrseler ṣarı ṣafrāyı çıḳarur ve demi (26) ṣāfī ėder ṣarılıġı giderür ve cigerüŋ süddelerin açar ve maʿdeyi (27) pāk ėder ve maʿdeye ḳuvvet vėrür ve ḳalbi temīzler ve ḳuvvet vėrür

[37b]

(1) ve ṣafrāvī ḥummālara çoḳ nefʿi vardur bi-iẕnillāhi teʿālā (2) **gül-i mükerrer-i ẕehebī** (3) bir vaḳıyye gül ʿuṣāresi ve üç vaḳıyye şekeri yımırṭa aġı ile (4) keseler baʿdehu süzüp ḳaynadup bal ḳıvāmı (5) vėreler baʿdehu evvel üç vaḳıyye şeker ısıcaḳ iken iki vaḳıyye müshil (6) gül varaġını içine ḳoyalar yigirmi dört sāʿat içinde ṭura (7) baʿdehu ısıcaḳ ėdep pāk süzeler bu minvāl üzere üç defʿa (8) ėdeler baʿdehu tekrār ḳaynadup bal ḳıvāmını vėreler bir aġzı ṭar (9) ve ṣırlı ṭoprak ṭancire içine ḳoyalar ve bu gül-i mükerrer gāyet mübārek (10) ve laṭīf şeydür fevāʾidi oldur ki ḥummā-yı ġıbba ve ṣarılıġa ve ḥummā-yı (11) lāzımelere nāfiʿdür ve ḳalbe ḳuvvet vėrür ve ḳanı ṣāfī ėder

ve maʿdeyi (12) temīzler ve iḫtiyārlara ve maʿṣūmlara vėrilür żarar ėtmez ve ısıcaḳ (13) hevālarda vėrilür bundan ġayrı nesne vėrilmez ve ṭabīʿate göre (14) vėrilür verdükleri zamān iki gül-i mükerrer miḳdārı ṣovuḳ ṣuyıla (15) ezüp vėreler ve üzerine bir līmōn ṣıḳalar hem līnet ėder (16) ve hem ḥarāreti ve ṣafrāyı telyīn ve cigerüŋ süddelerin açar bi-iẕn- (17) -illāhi teʿālā ġāyet ʿacāyibdür (18) **müdebbir şarāb-ı ḳasṭrān** (19) ḳasṭrān mercāngūş ikişer ḳabża kekik ḳırmızı gül her birinden (20) birer ḳabża biberiyye ḳarabaş diş otı her birinden yarımşar ḳabża (21) rāzyāne toḫmı anīsōn mū her birinden yarımşar dirhem şaḳāyıḳ (22) köki besfāyic rāzyāne köki her birinden bėşer dirhem māʾī altı yüz (23) dirhem ḳasṭrān ʿuṣāresi iki yüz dirhem aḳ şeker üç (24) yüz elli dirhem ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki besfāyic kökini ve rāzyāne (25) kökini ve şaḳayıḳ kökini dögüp ibtidā bunları ḳaynamaġa ḳoya- (26) -lar baʿdehu süzüp içine şekeri ḳoyup bal ḳıvāmını vėreler (27) ve şarāb ėdeler beḳā-yı ḳuvveti bir senedür fevāʾidi oldur ki cemīʿ

[38a]

(1) sevdāvī olan emrāża menāfiʿi keşīredür bi-iẕnillāhi teʿālā (2) **şarāb-ı sināmekī** (3) sināmekī yapraġı otuz altı dirhem zencebīl dört dirhem peyġamber (4) dikeninüŋ ṣuyı ve ḳoyun otı her birinden on altışar dirhem şeker yarım vakıyye (5) ṣu yarım vaḳıyye beḳā-yı ḳuvveti bir senedür fevāʾidi oldur ki sevdāvī (6) ḫılṭları telyīn ėder ve mālīḫūlyāya ṭıḥāl ʿilletlerine ve deri (7) arasında olan ʿilletlere fāʾidesi bu eczālar dögülmez peygamber dikeninüŋ (8) ve ḳoyun otı ṣuları içinde yigirmi dört sāʿat ışladalar (9) ve süzeler ve içine yalŋuz otuz altı dirhem sināmekī yapraġı (10) ḳoyalar yigirmi dört sāʿat ṭura baʿdehu çıḳarup likin (11) atmayalar yine otuz altı dirhem sināmekī yapraġını ḳoyalar yigirmi (12) dört sāʿat ışladalar yine çıḳaralar netīce bu minvāl üzere (13) üç defʿa ėdeler ve üç defʿa çıḳan sināmekīyi ve zencebīli (14) kifāyet miḳdārı aḳ şarāb içinde yigirmi dört sāʿat (15) ışladalar baʿdehu pek süzüp çıḳarup atalar baʿdehu aḳ (16) şarābı mezbūr ṣu içine ḳatup şeker ile bal ḳıvāmı vėrile (17) baʿdehu yėtmiş iki dirhem dārçīn ṣuyını içine ḳoyalar ve altı (18) ṭamla ḳaranfil yaġı ṭamladalar tekrār bal ḳıvāmına getürüp (19) şarāb ėdeler ṣaḳlayup vakt-ı ḥācetde istiʿmāl ėdeler (20) **şarāb-ı ʿuṣāre-i irsā** (21) irsā üç yüz dirhem ḳırmızı gül pelīn birer ḳabża ʿūd-ı mā- (22) -verdī ḳaranfil dārçīn her birinden birer buçuḳ dirhem şeker (23) yüz dirhem ʿasel-i ḫāliṣ elli dört dirhem herkes ṣanʿata (24) göre şarāb ėdeler miḳdār-ı istiʿmāli on bėş dirhemden (25) yigirmi dirheme degdür beḳā-yı ḳuvveti iki senedür

fevāʾidi oldur ki (26) müstesḳī ādemlere ve gögüsde ne miḳdār ʿilletler var ise (27) nāfiʿdür bi-iẕnillāhi teʿālā ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki irsā kökini

[38b]

(1) dögüp ve pekce ṣıḳup ʿuṣāresi alalar bu ʿuṣāre içine (2) mezbūr gül ile pelīni ḳoyalar ve ḳaynadalar ve ḳaynarken ʿūd aġacını (3) ve ḳaranfili ve dārçīnı içine bir eyüce ḳaynadup ve pekce süzüp (4) şeker ile bal ḳoyup ve ḳıvāma getürüp şarāb ėdeler (5) fevāʾidi oldur ki müstesḳī olanlara ve gögüsde olan cemīʿ (6) ʿilletlere baldırı ḳara ṣuyı altun otı ṣuyı ʿunnāb ve meyān (7) köki ṣuyıla ṣanʿata göre içüreler (8) **siŋirli yapraġınuŋ şarābı** (9) siŋirli yapraġınuŋ ʿuṣāresi elli dört dirhem gül ṣuyı (10) ġāyet ḫāliṣ ola yüz sekiz dirhem ṭebāşir-i hindī serv (11) ḳuzı ḳulaġı gülnār ṣummāḳī dem-i aḫaveyn ḳavrulmış żamġ-ı ʿarabī (12) aḳ günlük maṣṭakī māzū teke ṣaḳalı ṣandal-ı ḥadīd egelenmiş (13) fīl dişi her birinden ikişer dirhem kifāyet miḳdārı şeker (14) ile şarāb ola beḳā-yı ḳuvveti iki senedür fevāʾidi oldur ki (15) cemīʿ ishāle nāfiʿdür ve ʿavretlerüŋ ifrāṭ üzere gelen demini (16) ḳaṭʿ ėder ve yüreginden ḳan gelen ādemüŋ ḳanını keser bi-iẕnillāhi (17) teʿālā ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki serv ḳuzı ḳulaġını ve gülnārı ve ṣummāḳī (18) ve māzūyı ve teke ṣaḳalını ve fīl dişini ḳalınca dögüp ve gül (19) ṣuyını ısıcaḳ ėdüp bunları içine ḳoyup on iki sāʿat (20) ışladalar baʿdehu bir miḳdār ḳaynadalar ve süzeler baʿdehu siŋirli (21) yapraġınuŋ ʿuṣāresini kesüp pāk ėdeler ve ṭebāşir-i hindī ve dem-i (22) aḫaveyni ve żamġ-ı ʿarabī ve maṣṭakī ve günlük ve ṣandal-ı ḥadīdī ḳalınca (23) dögüp on iki sāʿat siŋirli yapraġuŋ ʿuṣāresinüŋ içinde (24) süzeler baʿdehu sāʾir eczālar ışlanduġı gül ṣuyına ḳatalar baʿdehu (25) āteşe ḳoyup kifāyet miḳdārı şeker ile ḳıvāma getürüp şarāb (26) ėdeler çoḳ menāfiʿi vardur istiʿmāl olunduḳda müşāhede (27) olunur bi-iẕn-i ḫüdā

[39a]

(1) **şarāb-ı heyūfārīḳūn** (2) heyūfārīḳūn çiçeginüŋ ve yapraġınuŋ ʿuṣāresi üç yüz dirhem ḫāliṣ (3) şeker yüz elli dirhem bal ḳıvāmı vėrüp ṣanʿata göre şarāb ėdeler (4) beḳā-yı ḳuvveti bir senedür fevāʾidi oldur ki bögreklerüŋ cemīʿ illetlerin oŋuldur (5) ve idrār-ı bevl ėder soġulcanı ḳırar ve yürege ve beyne ḳuvvet vėrür bi-iẕn- (6) -illāhi teʿālā baʿż ḥükemā-yı ibtidā bu heyūfārīḳūn ṣuyını taḳṭīr ėdeler baʿdehu (7) yine kifāyet miḳdārı taḳṭīr olunan heyūfārīḳūn ṣuyını āteşe (8) ḳoyup ḳaynarken içine ḳoyup bir miḳdār ḳaynaduḳdan ṣoŋra çıḳarup (9) atalar baʿdehu üç defʿa bu minvāl

üzere ėdeler ṣoŋra şeker ḳoyup (10) bal ḳıvāmını vėrüp şarāb ėdeler bu daḫı evvelkiden menfaʿatlüdür (11) **altun otınuŋ şarābı** (12) tāze besfāyic yabān lisān-ı s̱evr köki bōstān lisān-ı s̱evr köki kebere kökinüŋ (13) ḳabuġı ılġın her birinden on sekiz dirhem altun otı üç ḳabża (14) ḥamel yapraġı baldırı ḳara burūsa eftīmūnı ayvadāne oġul otı her birinden (15) ikişer ḳabża iki buçuḳ vaḳıyye ṣu içine bu eczāları ḳoyup ḳaynadalar (16) bir vaḳıyye ḳalınca baʿdehu süzüp bir vaḳıyye şeker ḳoyup bal ḳıvāmına (17) getürüp şarāb ėdeler beḳā-yı ḳuvveti bir senedür fevāʾidi oldur ki cemīʿ (18) ṭıḥāl emrāżına ve süddelerine nāfiʿdür ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki tāze besfāyic (19) bıçaḳ ile ḳazıyalar baʿdehu ezüp ufaḳ ufaḳ ėdeler yabān lisān-ı (20) s̱evr kökini ve bōstānī lisān-ı s̱evr kökini ve kebere kökini bu kökleri (21) ṣuyıla nışfı ḳalınca ḳaynadalar baʿdehu ḥamel ve burūsa eftīmūnını ve oġul (22) otını ve baldırı ḳarayı bunları evvel kökler üzerine ḳoyup muʿāccelen (23) ışladalar ve pekce süzüp ve ṣıḳup ve şeker ile āteşe (24) ḳoyup bal ḳıvāmına getürüp şarāb oluna ġāyet nāfiʿdür (25) **şarāb-ı ḫaṭmī ḳūrnelyūn terkībidür** (26) ḫatmī kökinüŋ ḳabuġı on sekiz dirhem ḳırmızı noḫūd ṭoḳuz dirhem (27) ayrıḳ ḳöki ḳuş ḳonmaz köki meyān köki ḳuş üzümi her birinden

[39b]

(1) dörder buçuḳ dirhem ḫaṭmī filisleri maʿa varaḳa ebegümeci filisleri (2) maʿa varaḳa yapışḳan pinpinellā siŋirli yapraġı baldırı ḳara her (3) birinden birer ḳabża ḳavun çekirdeginüŋ içi ḳārpūz ḫıyār (4) ḳabaḳ çekirdeklerinüŋ içi her birinden üçer dirhem mārūl (5) toḫmı ḳuzı ḳulaġı toḫmı semiz otı toḫmı acı mārūl toḫmı her birinden (6) üçer dirhem şeker bir vaḳıyye ṣu bir buçuḳ vaḳıyye ṣanʿata göre şarāb (7) yapalar bekā-yı ḳuvveti bir senedür fevāʾidi oldur ki cemīʿ ṣadr ʿilletlerine (8) ve cemīʿ bögrek ʿilletlerine nāfiʿdür bī-iẕnillāhi teʿālā ṭarīḳ-i ʿameli (9) oldur ki kökleri içine ṭoġrayup bir ṣırlı ṭopraḳ ṭancire içine (10) ḳoyalar noḫūdı ḳıralar ve ayrıḳ kökini ve meyān kökini ufaḳ (11) ṭoġrayalar ve ḳuş üzümini ḳıralar bunları ṣu ile evvel ṭancire (12) içinde āteşe ḳoyup tamām nışfı ḳalınca ḳaynaduḳdan ṣoŋra (13) kökleri çıḳarup atalar ve ısıcaḳ iken dört kebīr bārid (14) toḫumları dört ṣaġīr bārid toḫmı ol maṭbūḫuŋ içine ḳoyup altı (15) sāʿat ışladalar ve süzüp şekeri ḳatup bal ḳıvāmına (16) getürüp şarāb yapalar ġāyet nāfiʿdür bi-iẕnillāhi teʿālā (17) **şarāb-ı incübār** (18) incübār kökinüŋ kebīri ve ṣaġīri her birinden üçer ḳabża ḳırmızı (19) gül ḳasṭrān siŋirli yapraġı farfarā türkçe ḳaṭır tırnaġı pinpinellā (20) uyuz otı her birinden ikişer ḳabża bu otlar cümle tāze ola (21) pāk ola dögüp üç yüz dirhem ʿuṣāresini alup şeker (22) ile bal ḳıvāmına

getürüp maʿrifete göre şarāb ėdeler fevāʾidi (23) oldur ki ḳan tüküren ādemüŋ ḳan tükürmesini defʿ ėder (24) gerek ol ḳan yaralardan gelmiş ola ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki ʿuṣāre- (25) -leri güzel keseler ve pāk ėdeler ḫālis şeker ile ṣanʿata göre (26) şarāb ėdeler keçi **ṣedefinüŋ şarābıdur** (27) keçi ṣedefinüŋ ʿuṣāresi iki yüz dirhem ḳuzı ḳulaġı uṣāresi

[40a]

(1) līmōn ṣuyı her birinden elli dörder dirhem muḳaṭṭar ḳuzı ḳulaġı (2) ṣuyı keçi ṣedefi ṣuyı yüz dirhem ḫāliṣ şeker üç yüz (3) dirhem ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki şekeri uṣārelerüŋ içine ḳoyalar (4) cümleden ṣoŋra līmōn ṣuyını ḳoyalar miḳdār-ı istiʿmāli on dirhemden (5) yigirmi dirheme degdür beḳā-yı ḳuvveti bir senedür fevāʾidi oldur ki ḥummā-yı (6) rediyyelere ve iḥtibās-ı bevle ve çiçek çıḳaranlaruŋ ṣaġīr ve kebīrine (7) nāfiʿdür ve soġulcanı ḳırar ve maʿṣumlaruŋ ṣarʿ ḫasteligine (8) zehr-nāk ḥayvān ısırduġına ve vebāya nāfiʿdür bi-iẕni ḫüdā (9) **ḥummā-yı rediyyeler içün şarābdur** (10) nīlūfer çiçegi ḳırmızı gül lisān-ı ṣevr çiçegi aġac ḳavunı ṣınıḳunuŋ (11) yapraġı lisān-ı ṣevr yapraġı ḳuzı ḳulaġı yapraġı pinpinellā yapraġı (12) her birinden birer ḳabża ḳuzı ḳulaġı toḫmı aġac ḳavunınuŋ çekirdegi (13) içi her birinden bėşer dirhem kifāyet miḳdārı arpa ṣuyı yabān (14) ṣarımsaġı ʿuṣāresi kesilmiş ola ve pāk ola üç yüz (15) dirhem ḫālis şeker dört yüz dirhem kāfūr sekiz dirhem buġday (16) misk on buġday beḳā-yı ḳuvveti bir senedür fevāʾidi oldur ki ḥummā-yı (17) rediyyelere ve ḥummā-yı muḥriḳalara ve sāʾir ḥummālara nāfiʿdür bi-iẕnillāhi (18) teʿālā ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki dört yapraġı ince dögüp kifāyet (19) miḳdārı eriye ṣuyıla yapraḳları ḳaynadalar baʿdehu toḫumları dögüp (20) yapraḳlar ḳaynarken içine ḳoyalar baʿdehu ṭancireyi āteşden indirüp (21) ve çiçekleri içine ḳoyup altı sāʿat ışladalar baʿdehu pekce (22) süzüp ve şekeri ḳoyup ḳıvāma getüreler ḳıvāma gelmege (23) ḳarīb olunca yabānī ṣarmısaḳ ʿuṣāresini içine ḳoyup tekrār (24) ḳıvāma getürüp şerbet ėdeler kāfūr ile misk ezüp (25) ḳavānōza şerbeti ḳoyacaḳ vaḳt ḳavānōzuŋ dibine misk (26) ile kāfūrı ḳoyup üzerine şerbeti ḳoyup ḳarışduralar (27) **oġul otı şarābıdur fūrneliḳūnuŋdur**

[40b]

(1) misk keẕīrāsınuŋ kökinüŋ ebyażı pencengüş laṭīn lisānınca (2) banṭāfīlūn ve retīḳa köki ṭūrmentilā köki her birinden ṭoḳuz dirhem (3) oġul otınuŋ yapraġı şeyṭān ısırdığı yapraḳ lisān-ı ṣevr (4) çiçegi yabānī lisān-ı ṣevr çiçegi her birinden ikişer ḳabża

biberiyye çiçegi (5) ḳuzı ḳulaġı toḫmı aġac ḳavunı çekirdegi rāzyāne toḫmı peyġamber dikeni (6) toḫmı her birinden altışar dirhem kifāyet miḳdārı māʾī şeker (7) dört yüz dirhem ḫāliṣ gül ṣuyı oġul otı ʿuṣāresi (8) her birinden yüzer dirhem ṣarı ṣandal ḫāliṣ dārçīn (9) her birinden ṭoḳuz dirhem ṣanʿata göre şarāb oluna beḳā-yı (10) ḳuvveti bir senedür fevāʾidi oldur ki yürek oynamasını defʿ ėder (11) bayılmaġı ḳaṭʿ ėder ve ḥummā-yı vebāʾiyelere ve cemīʿ zehr-nāk ʿilletleri (12) defʿ ėder ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki kökleri ince keseler ve havān elile (13) ḳıralar baʿdehu yapça yapça ḳaynadalar baʿdehu toḫumları ḳalınca dögüp (14) elemeyeler bunları daḫı içine ḳoyalar baʿdehu ḳaynarken yapraḳları (15) ufaḳ ṭoġrayup içine ḳoyalar çiçekleri de ḳoyup cümlesi (16) muʿāccelen ḳaynaduḳdan ṣoŋra ʿuṣāre ile gül ṣuyını ḳoyalar cümleden (17) ṣoŋra dārçīn ile ṣandalı ḳalınca dögüp içine ḳatalar ḳayna- (18)- duḳdan ṣoŋra pekce süzüp içine şekeri ḳoyup bal ḳıvāmı (19) vėrildükden ṣoŋra şarāb oluna (20) **eringiyū şarābı meşāne yolunda ṭaş ve ḳum çıḳarmaḳ içündür** (21) eringiyū elli dört dirhem ayrıḳ köki yigirmi yėdi dirhem deryā (22) hāvīci ḳatiyāmū her birinden on sekiz dirhem ve öninde meyān (23) köki her birinden ṭoḳuz dirhem kākūnec elli dirhem sibistān sekiz (24) dirhem bārid ve kebīr olan toḫumlaruŋ her birinden birer dirhem bārid (25) ṣaġīr olan toḫumlaruŋ her birinden ikişer dirhem benefşe çiçegi (26) ebe gümeci çiçegi her birinden birer ḳabża baḳla ḳabugından taḳṭīr (27) olunan ṣu kifāyet miḳdārı sāksīfirākyā kifāyet miḳdārı

[41a]

(1) şeker üç yüz dirhem tāze līmōn ṣuyı iki yüz dirhem ṣanʿata (2) göre şarāb ėdeler beḳā-yı ḳuvveti bir senedür fevāʾidi oldur ki meşāne (3) yolında ve külāda olan ṭaşları iḫrāc ėder ve pāk ėder ve aġrıları (4) keser ve idrār-ı bevl ėder bėl ṣovuḳlıġını defʿ ėder ve meşāne yolında (5) olan cemīʿ ʿilletlere fāʾide keşīredür ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki bögreklerüŋ (6) cümlesini pāk ėder eski olmaya tāze ola ve ufaḳ ṭoġraya ve havān (7) elile bir miḳdār yumşadalar evvel kökleri ḳaynadalar baʿdehu sibistān (8) ḳoyalar baʿdehu toḫumları ḳoyalar tamām ḳaynaduḳdan ṣoŋra bir ḫōşca (9) süzeler baʿdehu şekeri ḳoyup ḳıvāma getüreler baʿdehu az az (10) līmōn ṣuyını üzerine ḳoyalar ve ṣanʿata göre şarāb ėdeler (11) **şāhtere ve müdebbiresi ibni māsūye terkībidür** (12) ṣarı helīle ḳabuġı ḳābilī ḳabuġı her birinden yigirmişer dirhem (13) bostānī lisān-ı şevr çiçegi yabān lisān-ı şevr çiçegi benefşe çiçegi (14) pelīn burūsa eftīmūnı her birinden ṭoḳuzar dirhem meyān köki (15) ḳırmızı gül her birinden dörder buçuḳ dirhem girīd

eftīmūnı (16) besfāyic yėdişer dirhem ḳuş üzümi elli dört dirhem (17) çekirdeksiz ṭatlu erik elli dört dirhem temürhindī (18) balı ḫıyārşenbe on sekiz dirhem bu ẕikr olunan eczālar iki (19) buçuḳ vaḳıyye şu ile ḳaynaya tā ki üç yüz dirhem ḳala baʿdehu (20) şāhteresini yımırṭa ağıla keseler üç yüz dirhem şeker (21) müdebbire ėdeler fevāʾidi oldur ki maʿdeye ve cigere ve māsārīḳāya (22) ḳuvvet vėrür ve deri arasında olan şişleri tīmār ėder (23) ve temregü ve behaḳ ve ḥikke ve sāʾir bunlara müşābih olanları oŋuldur (24) muḥteriḳ olan ṭuzlı balġamı ve kelleri ve cüẕāma ve sereṭāna ve ḥummā-yı (25) ġıbblara ki süddelerden ḥāṣıl olanlardur anları daḫı defʿ ėder (26) bi-iẕnillāhi teʿālā ṭarīḳ-i ʿameli beyān olunur iki buçuḳ vaḳıyye şu (27) ile ibtidā besfāyic ḳaynadalar baʿdehu ḳuş üzümi ile erigi

[41b]

(1) ḳoyalar baʿdehu meyān kökini pelīn ve gül ile ḳoyalar ve burūsa eftīmūnını (2) ve çiçekleri bunlardan şoŋra ḳoyalar ve ḳaynaduḳdan şoŋra helīle- (3) -leri ḳoyup bir kerrecik ḳaynadalar baʿdehu indürüp ḫıyār- (4)- şenbe ile temürhindīyi ḳoyup ve ḳarışdırup çıḳara- (5)- lar zīrā çoḳ ṭursa fevāʾidi gider ve helīleler çoḳ ḳaynamayalar (6) çoḳ ḳaynayınca süddeler ḥāṣıl ėder baʿdehu süzüp şāhtere (7) ʿuṣāresini ḳoyup ḳarışduralar ve şekeri daḫı ḳoyup az az (8) āteş ile ḳıvāma getürüp müdebbir yapalar (9) ḳırmızı gül şarābı (10) ḳırmızı gül ḳurusı şu şeker her birinden yarımşar vaḳıyye ve yarım vaḳıyye (11) gül varaġını yarım vaḳıyye ısıcaḳ şu içine ḳoyup yigirmi dört (12) sāʿat ışladalar baʿdehu pekce şıḳup ve ezüp yarım vaḳıyye (13) şeker ile āteşe ḳoyup ḳıvāma getürüp şarāb ėdeler (14) güli ḳurutduḳları vaḳt pek açılmış ḳurutmayalar ġonca iken ḳoparup (15) ḳurudalar fevāʾidi oldur ki cemīʿ ishāle fāʾidesi keşīredür (16) ne şekl ishāl olursa olsun hem ḳuvvet vėrür hem ḳabżası (17) vardur **benefşe şarābı mürekkebesi ibni māsūyenüŋdür** (18) benefşe çiçegi on sekiz dirhem ayva çekirdegi ebe gümeci toḫmı her (19) birinden ṭoḳuz dirhem ʿunnāb sibistān yigirmişer dāne bu eczālar (20) bir buçuḳ vaḳıyye ḳabaḳ şuyı içinde ḳaynaya üç paydan iki pay (21) eksilüp bir pay ḳalınca baʿdehu süzüp yüz elli dirhem (22) ḫāliṣ şeker ile şanʿata göre şarāb ėdeler fevāʾidi oldur ki (23) nevāzilden olan öksürüge ve ẕātü'l-cenbe ve ẕātü'r-riyeye (24) fāʾidesi keşīrdür bi-iẕnillāhi teʿālā ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki ebe (25) gümeci toḫmı ile ayva çekirdegini bir ketān bezi içinde ḳoyup (26) çıḳın ėdeler ve ḳabaḳ şuyı içine ḳoyalar ḳabaḳ şuyını mermer havānda (27) dögüp şıḳup çıḳaralar yā inbīkden çıḳaralar

[42a]

(1) **ḳurı zūfā şarābı ibni māsūyyenüŋdür** (2) ḳurı zūfā kerefes köki rāzyāne kökinüŋ ḳabuġı meyān köki her (3) birinden onar dirhem ḳabuġsuz eriye dört dirhem ebe gümeci toḫmı (4) ayva çekirdegi keşīrā her birinden üçer dirhem baldırı ḳara altı dirhem (5) ʿunnāb sibistān her birinden otuzar dāne ḳuş üzümi on üç (6) buçuḳ dirhem ḳurı encīr on üç dāne ḫurmā on dāne peynir şekeri (7) üç yüz dirhem sanʿata göre şarāb oluna fevāʾidi oldur ki (8) żīḳ nefese ve öksürüge ve gögüs aġrısına ve ẕātü'l-cenbe nāfiʿdür (9) **meyān köki şarābı ibni māsūyyenüŋdür** (10) meyān köki on sekiz dirhem baldırı ḳara ṭoḳuz dirhem zūfā (11) dört buçuḳ dirhem bunları ufaḳ ṭoġrayup bir vaḳıyye ṣovuḳ ṣu (12) içinde yigirmi dört sāʿat ışladalar baʿdehu yine ol ṣu ile (13) nışfı ḳalınca ḳaynadalar baʿdehu içine yėtmiş iki dirhem ʿasel-i (14) muṣaffā ve yėtmiş iki dirhem şeker bünyādı ve yėtmiş iki dirhem peynir (15) şekeri ve elli dört dirhem gül ṣuyı ḳoyalar baʿdehu tekrār kaynadup (16) ḳıvāma getürüp ṣanʿata göre şarāb ėdeler fevāʾidi oldur ki (17) eski öksürüge ve gögüsde olan aḫlāṭı tedrīcile pāk ėder (18) ve aḳ cigeri daḫı tedrīcile temīzler (19) **farāsiyūn şarābı ibni māsūyye terkībidür** (20) farāsiyūn ḳuş üzümi her birinden on sekiz dirhem zūfā (21) baldırı ḳara her birinden ṭoḳuz dirhem meyān köki yabānī naʿnā (22) anīsōn kerefes köki her birinden bėşer dirhem rāzyāne köki ebe (23) gümeci ṭoḫmı irsā ketān toḫmı her birinden üçer dirhem ayva çekirdegi (24) iki dirhem ḳurı encīr on bėş dāne peynir şekeri yüz dirhem (25) ʿasel-i muṣaffā iki yüz dirhem ṣanʿata göre şarāb ėdeler fevāʾidi (26) oldur ki gögüsüŋ ṣovuḳdan olan eski illetlerine nāfiʿdür (27) ve ʿalīlüŋ ṭabīʿatı aşlında ṣovuḳ ola aŋa nāfiʿdür ve eski öksürüge

[42b]

(1) ve żīḳ nefese ve gögüse gelen ġalīẓ balġamlara nāfiʿdür ve lezic balġamlara (2) ve müteʿaffin balġamlara nāʿfidür bi-iẕnillāhi teʿālā ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki (3) bu eczāları bir vaḳıyye ṣu ile ḳaynadalar nışfı ḳalınca baʿdehu pekce (4) ṣıḳup ve süzüp ve içine ʿasel-i muṣaffā ile peynir şekeri ḳoyup (5) şarāb ėdeler **ʿunnāb şarābı ibni māsūyye terkībidür** (6) ʿunnāb altmış dāne benefşe çiçegi ebe gümeci her birinden bėşer dirhem (7) baldırı ḳara keşīrā meyān köki ḳabuḳsuz arpa her birinden ṭoḳuz dirhem (8) ayva çekirdegi ḫaşḫāş ḳavun çekirdegi mārūl toḫmı her birinden üçer (9) dirhem bir buçuḳ vaḳıyye ṣu ile nışfı ḳalınca ḳaynadalar iki yüz elli dirhem (10) şeker ile maʿrifetine

göre şarāb ėdeler fevāʾidi oldur ki ökdürügüŋ (11) envāʿına ve nefesi çıḳmayan ādemlere ṣadāʿa ve nevāzil-i ḥārre ve ak cigere (12) bi-iẕnillāhi teʿālā nāfiʿdür ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki ʿunnābı bıçaḳ ile çekir- (13) -deginden ayıtlayalar etini alalar ve toḫumları keṣīrayıla dögeler bir seyrek (14) ketān bezi içine ḳoyup zūfā şarābında ẕikr olunan minvāl-i muḥarrir (15) üzere şarāb yapalar (16) **ḫaşḫāş şarābı müfredidür ibni māsūyenüŋdür** (17) aḳ ḫaşḫaş ḳara ḫaşḫāş altmış dirhem bir vaḳıyye yaġmur ṣuyı ile (18) āteşe ḳoyup ḳaynadalar tā ki yüz elli dirhem ḳalınca elli dört (19) dirhem aḳ şeker elli dört dirhem peynir şekeri ile ṣanʿat göre (20) şarāb ėdeler fevāʾidi oldur ki nevāzil-i ḥārreye ve öksürüge (21) nāfiʿdür münevvimdür ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki bu ḫaşḫāşları toḫmı gelmiş (22) ola ve kemāl bulmış ola eski ḫükemālar otuz altı dirhem aḳ şeker (23) otuz altı dirhem peynir şekeri ḳorlar imiş velikin mürūrlı (24) olmaduġından her birinden elli dörder dirhem ėtdiler inṣāʾl- (25) -lāhü teʿālā nefʿi müşāhede olunur (26) **ḫaşḫāş şarābıdur ibni māsūyyenüŋdür** (27) aḳ ḫaşḫāş ḳara ḫaşḫāş her birinden ellişer dirhem baldırı

[43a]

(1) ḳara on bėş dirhem meyān köki bėş dirhem ʿunnāb otuz (2) dāne mārūl toḫmı ḳırḳ dirhem ebe gümeci ayva çekirdegi her birinden (3) altışar dirhem bu eczālar bir vaḳıyye yaġmur ṣuyı ile iki yüz dirhem (4) ḳalınca ḳaynaya aḳ şeker peynir şekeri yėtmiş ikişer dirhem bunlar (5) ile ḳıvāma getürüp şarāb ėdeler fevāʾidi oldur ki ġāyet (6) münevvimdür ve ḳurı öksürüge ve sill ḫasteligine ve eski nevāzile (7) nāfiʿdür aḳ cigerde olan raḳīḳ balġamı ve cemīʿ raḳīḳ balġamı taġlīẓ (8) ėder bi-iẕnillāh ve bundan māʿadā fāʾidesi keṣīrdür ṭarīḳ-i ʿameli (9) beyān olunur bir vaḳıyye ṣu yazmışlar velikin bir vaḳıyye bunlara kifāyet (10) ėtmez zīrā ayva çekirdegini ve ebe gümeci toḫmını bir ketān bezi içine ḳoyup (11) çıḳın ėdüp sāʾir eczālar ile maʿan ḳoyalar boş ḳomayalar (12) zīrā boş ḳonsa ziyāde luʿāb ḥāṣıl ėdüp şarābı bozar (13) ve iki vaḳıyye ṣuyı üç yüz dirhem ḳalınca ḳaynadalar ve baʿdehu (14) şekeri ḳoyup şarāb ėdeler ḳāʿide-i ḥükemā üzere (15) **şarāb-ı yarpuz** (16) yarpuz naʿnā-yı bōstānī her birinden on sekiz dirhem likūstiḳū (17) ve fū kaʿbe ṣamanı ḳuş üzümi her birinden bėşer dirhem ʿasel-i muṣaffā (18) iki yüz dirhem ṣanʿata göre şarāb ėdeler fevāʾidi oldur ki (19) ṭıḥālli ādemlere ġāyet nāfiʿdür māsārīḳi ṣovuḳdan olan (20) ādemlere ve eski öksürüge ve żīḳuʾn-nefese bi'l-cümle nāfiʿdür (21) **şarāb-ı tuffāḥ ibni māsūyyenüŋdür** (22) baldırı ḳara lisān-ı ṣevr köki lisān-ı ṣevr çiçegi yabānī lisān-ı ṣevr köki (23) yabānī

lisān-ı ṣevr çiçegi besfāyic eftīmūn-ı girīdī her birinden on (24) sekiz dirhem sināmekī yapraġı şāhtere bābūnec ḳarabaş (25) her birinden yėdişer dirhem kamandbūz kaʿbe şamanı ḳara çöpleme (26) her birinden üçer dirhem ḳoyun otı dört dirhem misket (27) alma ʿuṣāresi yėtmiş iki dirhem bu eczāları bir buçuḳ vaḳıyye ṣuyıla

[43b]

(1) nıṣfı ḳalınca ḳaynadalar baʿdehu cümleden ṣoŋra eftīmūn ile (2) misket alma ʿuṣāresin ḳoyup bir kerre ḳaynadalar baʿdehu pekce süzüp (3) iki yüz dirhem şeker ḳatup şarāb ėdeler fevāʾidi oldur ki (4) ḥummā-yı ġıbblara ve ḥummā-yı rıbʿa ġāyet nāfiʿdür ve ṭıḥāl süddelerine ve cemīʿ (5) sevdādan ḥāṣıl olan ḫasteliklere ġayet nāfiʿdür (6) nevʿ-i diger ibni māsūyye terkībidür (7) misket almaʿuṣāresi üç yüz dirhem lisān-ı ṣevr ʿuṣāresi (8) yabānī lisān-ı ṣevr ʿuṣāresi her birinden yüzer dirhem sināmekī (9) yapraġı otuz altı dirhem zaʿferān iki dirhem şeker üç yüz (10) dirhem ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki sināmekīyi ufaḳ ufaḳ ṭoġrayup (11) ve ʿuṣārelerüŋ içine ḳoyalar yigirmi dört sāʿat ışladalar (12) baʿdehu ḳaynadup süzeler ve şekeri içine ḳoyup ḳaynarken (13) bezi içine ḳaruşduralar tā ki rengi çıḳa fevāʾidi oldur ki (14) mālīḫūlyāya ġāyet nafiʿdür sevdā-yı muḥteriḳaya ve ol sevdā ki (15) aşfer ola yaʿni ṣafrādan yanmış ola devvāreye nāfiʿdür bi-iẕni ḫüdā (16) **aġac ḳavunı ḳabuġınuŋ şarābı ibni māsūyyenüŋdür** (17) tāze aġac ḳavunı ḳabuġı yüz dirhem bėş yüz dirhem ṣuyıla nıṣf (18) ḳalınca ḳaynadalar ve yüz dirhem şeker ile şarāb ėdeler ḳıvāma (19) gelüp ḳaynadukdan ṣoŋra dört buġday miḳdārı misk ḳoyup (20) ṣanʿatına göre şarāb ėdeler fevāʾidi oldur ki maʿdeyi ḳızdurur (21) ve ḳuvvet vėrür ve beyne ḳuvvet vėrür ve māsārīḳā żaʿīf (22) olanlara ḳuvvet vėrür ve māsārıḳ ṣovuḳlıġına nāfiʿdür ve aġızda (23) olan bed rāyiḥayı defʿ ėder (24) **naʿnā şarābı ibni māsūyye terkībidür** (25) pek ekşi ve pek ṭatlu olmayan ayvanuŋ ʿuṣāresi ṭatlu nār (26) ʿuṣāresi ve ekşi nār ʿuṣāresi her birinden yüz dirhem (27) üçini bir yėre ḳoyup ḳarışduralar baʿdehu elli dirhem ḳurı

[44a]

(1) naʿnāyı içine ḳoyalar ḳırmızı gül on sekiz dirhem bu ʿuṣāreleri (2) bir ṣırlı ṭopraḳ ṭancire içine ḳoyup baʿdehu bu naʿnāyıla ḳırmızı gül (3) içine ḳoyup bir gün ışladalar ve nıṣfı ḳalınca ḳaynadalar pekce (4) süzüp baʿdehu iki yüz dirhem ʿasel yāḫūd iki yüz dirhem (5) şeker ḳoyup şarāb ḳıvāmına getürüp āteşden çıḳaracaḳ (6) vaḳt yarım

dirhem ġālye miski içine ḳoyalar baʿdehu ṣanʿata göre (7) şarāb ėdeler fevāʾidi oldur ki maʿde-i pāredeye ḳuvvet vėrür (8) ve hażm ėtdürür ve ḥarāret-i ġarīziyyeye yardım ėder ve ġaṣeyānı (9) keser ve kayʾ ėden ādemüŋ ḳayʾını keser ve ḳuvvet-i ḳābıżası olmaġıla (10) ishāli keser ol ishāl balġamdan ḥāṣıl ola ve fuvāḳı keser (11) ve soġulcanı ḳırar bi-iẕnillāhi teʿālā (12) **pelīn şarābı ibni māsūyyenüŋdür** (13) pelīn elli dirhem gül ḳurusı on sekiz dirhem sünbül-i hindī üç (14) dirhem aḳ şarāb ve ayva ʿuṣāresi her birinden iki yüz ellişer (15) dirhem ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki şarāb ile ayva ʿuṣāresini bir ṣırlı (16) ṭopraḳ ṭancire içine ḳoyup bu eczāları daḫı ḳoyup bir gün bir (17) gėce ışladalar baʿdehu nıṣfı ḳalınca ḳaynadup pekce süzüp (18) iki yüz dirhem ʿasel ile şarāb ḳıvāmına getürüp ṣanʿatına (19) göre şarāb ėdeler fevāʾidi oldur ki maʿdenüŋ iştihāsın (20) açar ol iştihā ki żāyiʿ olmış ola żaʿīf maʿdeye ḳuvvet (21) vėrür maʿdeyi aḫlāṭdan ḥıfż ėdüp telyīn ėder ve māsārīḳāyı (22) taftīḥ ėdüp ḳuvvet vėrür ve yumşaḳ ṭutar kebedüŋ żaʿfını defʿ (23) ėder bi-iẕnillāhi teʿālā (24) **şarāb-ı eftīmūn ibni māsūyye terkībidür** (25) eftīmūn-ı girīdī yigirmi dirhem ṣarı helīle ḳabuġı ḳara helīle (26) on bėş dirhem burūsa eftīmūnı şāhtere onar dirhem (27) kekik yarpuz lisān-ı ṣevr belīlec emlec-i yabānī köki besfāyic ġārīḳūn

[44b]

(1) ḳarabaş her birinden altışar dirhem ḳırmızı gül rāzyāne toḫmı (2) anīsōn her birinden ikişer buçuḳ dirhem ṭatlu erik yigirmi dāne (3) ḳuş üzümi otuz altı dirhem temr-i hindī yigirmi iki buçuḳ dirhem (4) şeker üç yüz dirhem ṣanʿata göre şarāb oluna fevāʾidi oldur ki (5) sevdāyı telyīn ėder ve muḥteriḳ ḫılṭları ve cemīʿ sevdādan ḥāṣıl (6) olan emrāżı dāfiʿdür ve cüẕām yeŋi iken eyü ėder behaḳ-ı ebyaz (7) ve esvede ve baraṣa ve sereṭāna ve giciyike ve māʿdelere ve yaramaz ekile (8) marażlarına nāfiʿdür ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki bu eczāları iki buçuḳ vaḳıyye (9) ṣu ile nıṣfı ḳalınca ḳaynadalar ibtidā besfāyici ufaḳ ṭoġrayup (10) ve ḳuş üzümini erigi ve toḫumları muʿāccelen ḳoyup ḳaynadalar baʿdehu (11) yarpuzı ve köküŋi ve burūsa eftīmūnını şāhtereyi ḳoyup ḳaynada- (12) -lar baʿdehu ġārīḳūnı pākiz ḳoyup bir defʿa kaynadalar baʿdehu indürüp (13) yine ısıcaḳ iken helīleleri ve temr-i hindīyi içine ḳoyup altı sāʿat (14) ışladalar baʿdehu yine helīleler ile bir kerre ḳaynadup pekce süzeler (15) baʿdehu şekeri ve bekmezi ḳoyup şarāb ḳıvāmını vėreler ve herkes (16) maʿrifete göre şarāb ėdeler (17) **şarāb-ı nīmūs ibni māsūyyenüŋdür** (18) nīmūsuŋ yapraḳları on sekiz dirhem yarpuz ḳurı naʿnā her (19) birinden bėşer dirhem anīsōn rāzyāne toḫmı dūḳū

her birinden (20) dörder dirhem ḳuş üzümi ḳırḳ buçuḳ dirhem ʿasel iki yüz (21) dirhem fevāʾidi budur ki aḳ cigerüŋ ṣovuḳdan olan ʿilletlerin (22) defʿ ėder bi-iẕnillāhi teʿālā ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki ḳuş üzümi (23) ebyaż ola ve kifāyet miḳdārı ṣu ile ḳaynadalar baʿdehu süzüp (24) ʿasel- i muṣaffā ile şarāb ḳıvāmına getürüp şarāb ėdeler (25) ḳoyun otı şarābı ibni māsūyye terkībidür (26) kerefes köki rāzyāne köki acı mārūl köki her birinden ṭoḳuz dirhem (27) meyān köki kaʿbe ṣamanı burūsa eftīmūnı pelīn gül ḳurusı her birinden

[45a]

(1) on altışar dirhem baldırı ḳara lisān-ı ṣevr ḳabaḳ çekirdegi yabān (2) lisān-ı ṣevri anīsōn toḫmı rāzyāne toḫmı ḳoyun otı her birinden bėşer dirhem (3) rāvend-i çīnī maṣṭakī üçer dirhem sünbül-i hindī asārūn sādec-i (4) hindī bu eczālaruŋ cümlesini bir ṣırlı ṭopraḳ ṭancire içinde iki vaḳıyye (5) ṣu ile üç bölükden bir bölügi eksilince ḳaynadup süzeler bir (6) vaḳıyye şeker ile ḳıvāma getürüp baʿdehu bir fincān kerefes ʿuṣāresini (7) ve bir fincān rāzyāne ʿuṣāresini içine ḳoyup bir kerre ḳaynadup (8) ḳıvāma getürüp şarāb ėdeler fevāʾidi oldur ki maʿdeye ve kebede (9) ḳuvvet vėrür ve cigerde olan aḫlāṭı iḫrāc ėder ve maʿdede olan (10) rīḥi taḥlīl ėder süddeleri teftīḥ ėder ve ʿillet-i merāḳīyenüŋ vecaʿlarını (11) teskīn ėder ve sūʾü'l- ḳınyeyi defʿ ėder ve levni güzel ėder ve ḥummā-yı (12) müzmineleri defʿ ėder (13) **şarāb-ı üsṭüḫudūs ibni māsūyenüŋdür** (14) ḳarabaş çiçegi otuz dirhem kekik yarpuz ṣaʿter her birinden onar (15) dirhem anīsōn ʿūdü'l-ḳahr yėdişer dirhem dār-ı fulful üç dirhem (16) zencebīl iki dirhem ḳuş üzümi altı dirhem ʿasel-i muṣaffā bėş yüz (17) dirhem dārçīn ḳaṣabü'z-zerīre sünbül-i hindī zaʿferān zencebīl (18) fulful-ı esved her birinden birer buçuḳ dirhem ʿaselden ṣoŋra ẕikr (19) olunan eczāları ḳalınca dögüp bir seyrek ketān bezi içine (20) ḳoyup ḥāżır ėdeler mezbūr eczāları iki buçuḳ vaḳıyye ṣu ile (21) nışfı ḳalınca ḳaynadup baʿdehu pekce pāk süzüp ʿaseli ḳoyalar (22) ḳıvāmı gelmezden muḳaddem ketān bezi içinde olan eczāları bez içine (23) ḳoyup ḳıvāma gelince içinde ṭura baʿdehu çıḳarup pek ṣıḳup (24) şarāb ėdeler fevāʾidi oldur ki cemīʿ ṣovuḳdan siŋirlerde (25) ḥāṣıl olan emrāża keẕālik tecribe olunmışdur ve reʿişeye (26) ve ṭamlaya ve ṣarʿ ḫasteligine ve teşennüce ṣovuḳdan olan yürek (27) oynamasına nāfiʿdür

[45b]

(1) **ḥumūżetli şarāb ibni māsūyyenüŋdür** (2) acı mārūl ʿuṣāresi kerefes ʿuṣāresi her birinden yėdişer dirhem (3) bir buçuḳ vaḳıyye ṣu ile ḳaynadup ş̱ülüş̱ānı gidüp ş̱ülüş̱i ḳalınca baʿdehu (4) süzüp üç yüz dirhem şeker ile iki yüz dirhem aḳ şarāb (5) sirkesi ile ṣanʿatına göre ḳıvāma getürüp şarāb ėdeler (6) fevāʿidi oldur ki ḥummā-yı mürekkebelere ve ol ḥummālara ki bedeni müteʿaffin ėde (7) anlara nāfiʿdür cemīʿ süddeleri açar eger kebed süddelerini ve eger (8) ṭıḥāl süddelerini açar bi-iẕnillāhi teʿālā ġāyet nāʿfidür (9) **ḥumūżetli şarāb ibni māsūyenüŋdür** (10) rāzyāne köki kerefes köki acı mārūl köki her birinden yigirmi yėdişer (11) dirhem anīsōn toḫmı rāzyāne toḫmı kerefes toḫmı her birinden ṭoḳuzar dirhem (12) mārūl toḫmı ḳırḳ bėş dirhem ṣu iki buçuḳ vaḳıyye keskin sirke yüz (13) on yėdi dirhem şeker ve üç yüz dirhem ṣanʿatına göre şarāb (14) ėdeler fevāʾidi oldur ki ṣafrā-yı ġalīẓeyi ve balġam-ı ġalīẓeyi taḳṭīʿ (15) ėder ve temīzler ve süddeleri açar gerek ciger süddelerini ve gerek ṭıḥāl (16) süddelerini ve bögrek süddelerini açar bi-iẕnillāhi teʿālā nāfiʿdür (17) bu şarāb sirke olduġıçün siŋirler ʿilletlerine mużırrdur (18) **bėş kök şarābıdur** (19) kerefes köki rāzyāne köki maʿdenūs köki ḳuş ḳonmaz köki birūş̱ke (20) köki ḳuş ḳonmazdan bir nevʿdür bu gereklerüŋ her birinden on sekizer (21) dirhem kerefes toḫmı rāzyāne toḫmı maʿdenūs toḫmı her birinden ṭoḳuzar dirhem (22) iki buçuḳ vaḳıyye ṣu ile nışfı ḳalınca ḳaynaya baʿdehu kifāyet miḳdārı (23) ʿasel ve yüz dirhem keskin sirke ile ṣanʿatına göre şarāb ėdeler (24) ve baʿżısı kifāyet miḳdārı şeker ile şarāb ėdeler bu daḫı maʿḳūldur (25) fevāʾidi oldur ki miftaḥdur cemīʿ süddeleri açar ve ṣafrāyı taḳṭīʿ (26) ve balġamı ḳaṭʿ ėder

[46a]

(1) **şarāb-ı bizāntīnūs ibni māsūyye terkībidür** (2) acı mārūl ʿuṣāresi kerefes ʿuṣāresi her birinden ikişer yüz dirhem (3) ḥamel ʿuṣāresi lisān-ı ş̱evr ʿuṣāresi her birinden yüz dirhem bu ʿuṣārāt (4) cümle yımırṭa aġıyla kesilmiş ola bu ʿuṣāreler cümle kesildükden ṣoŋra iki yüz (5) elli dirhem şeker ḳoyalar dört yüz dirhem uṣāreden alalar ve aḳ (6) şarāb sirkesi iki yüz dirhem on sekiz dirhem gül ḳurusı dört (7) buçuḳ dirhem meyān köki sünbül-i hindī kerefes toḫmı rāzyāne toḫmı anīsōn (8) her birinden ikişer dirhem bu eczāları sirke ile ʿuṣārelerüŋ içine (9) ḳoyup nışfı ḳalınca ḳaynadalar baʿdehu pekce süzüp şeker koyup (10) ḳıvām vėrüp şarāb ėdeler fevāʾidi oldur ki ḥummā-yı

rediyelere nāfiʿ dür (11) ḥummā-yı ṣafrāvīyeye ve ḥummā-yı balġamīyelere ḥummā-yı ʿatīḳalara nāfiʿ dür aṣlından (12) defʿ ėder ve süddeleri açar gerek ciger ve gerek ṭıḥāl süddelerini defʿ (13) ėder ve ṣarılıġa ġāyet nāfi'dür bi-iẕnillāhi teʿālā (14) **nīlūfer şarābı** (15) ġāyet öyle ısıcaḳ ṣu ve nīlūfer çiçeginüŋ varaġı her birinden ikişer (16) vaḳıyye bu iki vaḳıyye ısıcaḳ ṣu içine iki vaḳıyye nīlūfer çiçegini ḳoyup (17) yigirmi dört sāʿat ışladalar baʿdehu bir kerre ḳaynadup bir seyrek (18) astar ile pekçe süzeler baʿdehu yine ol ṣuyı ḳaynar mertebesinde (19) ısıcaḳ ėdüp defʿa iki vaḳıyye nīlūfer çiçeginüŋ varaġını ḳoyup (20) tekrār yigirmi dört sāʿat ışladup ve süzüp üç (21) vaḳıyye şeker ḳoyup ḳıvāma getürüp şarāb ėdeler fevāʿidi oldur ki (22) cigerüŋ ḥarāretini ḳaṭʿ ėder ve sūʾ-ı mizāc-ı ḥārrı ḳaṭʿ ėder ve bedende (23) olan ḥarāreti kesüp iʿtidāl üzere eyler ve yürege ḳuvvet (24) ve ḥummā-yı rediyyeye ve ḥummā-yı ġıbblaruŋ ḥarāretlerin ḳaṭʿ ėder ve ısıcaḳdan (25) olan ṣudāʿı keser (26) **semiz otı şarābı ibni māsūyyenüŋdür** (27) semiz otı toḫmı yüz dirhem acı mārūl ʿuṣāresi kesilmiş ve pāk ola

[46b]

(1) dört yüz dirhem ve semiz otı toḫmını dögüp bu ʿuṣārenüŋ (2) içine ḳoyup yigirmi dört sāʿat ışladalar ve baʿdehu nıṣf (3) ḳalınca ḳaynadalar baʿdehu iki yüz dirhem şeker ḳoyup şarāb (4) ḳıvāmına getürüp şarāb ėdeler baʿżıları yüz dirhem (5) keskin sirke yāḫūd yüz elli dirhem enār ʿuṣāresi żamīme (6) ėdüp şarāb ėdeler fevāʾidi oldur ki kemāl mertebe ṣusuzlıġı (7) keser ve ḥummālaruŋ ġaleyānını sākin ėder ve cemīʿ sūʾ-ı mizāc-ı ḥārrı (8) sākin ėder ve maʿdenüŋ ve cigerüŋ ḥarāretini teskīn ėder bi-iẕni ḫūdā (9) **acı mārūl şarābı** (10) acı mārūl ʿuṣāresi kesilmiş ola ciger otı ʿuṣāresi kesilmiş (11) ola gül benefşe çiçegi baldırı ḳara ṣu mercimegi nīlūfer çiçegi her birinden (12) dörder buçuḳ dirhem ḳabuksuz arpa büzūr-ı bāride her birinden (13) ṭoḳuzar dirhem kifāyet miḳdārı şeker ḳatup ḳaynadalar (14) ḳıvāma gelmege ḳarīb olunca ḳırmızı ṣandal s̱ülüs̱ dārçīn (15) s̱ülüs̱ dirhem anberbārīs toḫmı ṣandal-ı ebyaż ʿūd-ı māverdī aġac (16) ḳavunı ḳabuġı ayva çekirdegi her birinden birer deng yuḳaruda (17) taḥrīr olunan eczāları gülden şekere gelince bu eczāları acı (18) mārūl ʿuṣāresiyle üç yüz dirhem ḳalınca ḳaynadup (19) baʿdehu süzeler kifāyet miḳdārı şeker ḳoyup ol sāʿat (20) ḳırmızı ṣandaldan ayva çekirdegine gelince yazılan eczāları (21) bir çıḳın içine ḳoyup şeker ile maʿanca ḳoyalar ḳıvāma (22) gelinceye dek ṭura baʿdehu çıḳını çıḳarup atup şarāb (23) ėdeler fevāʾidi oldur ki ruṭūbeti ziyāde ėder ve tāzeler (24) ve

süddeleri açar ve sūʾ-ı mizāc-ı ḥārr kebedi oŋuldur ve bögreklerüŋ (25) sūʾ-ı mizāc-ı ḥārrını defʿ ėder ve ṣafrānuŋ merini keser bi-iẕni ḫüdā (26) **şarāb-ı hindibā nīkōlā hekīmüŋdür** (27) bōstānī acı mārūl yabānī acı mārūl hindibā ṭaraḫşḳūḳ

[47a]

(1) ikişer ḳabża çicerbītā ciger otı esīḳāriyūla ṭatlu mārūl (2) şāhtere hemil her birinden birer ḳabża ḳabuḳlu arpa kākūnec on ikişer (3) dirhem meyān köki baldırı ḳara altun otı edīābitū burūsa eftīmūn (4) her birinden on sekiz dirhem bunları kifāyet miḳdārı ṣu ile (5) nışfı ḳalınca ḳaynadalar baʿdehu süzüp kifāyet miḳdārı şeker (6) ḳoyup ḳaynarken rāvend dört dirhem sünbül- i hindī bir buçuḳ dirhem (7) bunları bir bez içine ḳoyup gelince ṭura baʿdehu çıḳarup şarāb (8) ėdeler fevāʾidi oldur ki idrār-ı bevl ėder ve ṭıḥālüŋ cemīʿsini giderür (9) muḥteriḳ ḫılṭını telyīn ėder ve sevdāyı telyīn ėder ve kebedüŋ süddelerin (10) açar ve bögreklerüŋ ʿilletlerin bi- iẕnillāhi teʿālā defʿ ėder (11) **şarāb-ı ḳabaḳ ibni māsūyyenüŋdür** (12) bir kebīr ḳabaġı ḫamīr ile büsbütün ṣıvayup furūna ḳoyup ḫamīr bişince (13) furūnda ṭurup baʿdehu çıḳarup pekce ṣıḳup bėş yüz dirhem (14) ʿuṣāresini alalar ve üç yüz dirhem şeker ile ḳaynadup (15) şarāb ėdeler fevāʾidi oldur ki āteşli ḥummāları ve ġıbb-ı ḫālişleri (16) defʿ ėder ve ḥummālaruŋ şişlerini ṣākin ėder ve ṣuṣızlıġı (17) keser ve gögüs āteşlerini söndürür ve boġazda olan āteşleri (18) söyündürür ve ẕātü'l-cenbin ṣancusını defʿ ėder bi-iẕni ḫüdā (19) **şarāb-ı hindibā-yı gül amūbyaznitūnuŋdur** (20) hindibā varaġı bir ḳabża lisān-ı ṣevr yapraġı ṭatlu mārūl isḳāryūre (21) yabānī lisān-ı ṣevr benefşe çiçegi ḳuzı ḳulaġı bādīsūçrā (22) her birinden yarımşar ḳabża rāvend-i çīnī iki dirhem ṭarīḳ-i ʿameli (23) oldur ki üç yüz dirhem ṣu ile bu otları ṣülüṣi eksilince ḳayna- (24) -dup baʿdehu süzüp iki yüz dirhem şeker ḳoyup ḳıvāma (25) gelmezden evvel iki dirhem rāvendi ufaḳlayup bir bez içine (26) ḳoyup ḳaynarken ḳoyup ḳıvāma gelince şıḳalar ḳıvāma geldükden (27) çıḳarup şarāb ėdeler fevāʾidi oldur ki insānuŋ

[47b]

(1) ʿufūnetinden ḥāṣıl olan ḥarāret ve semmiyyetini defʿ ėder cemīʿ (2) semmiyyetli aḫlāṭı defʿ ėder ve cemīʿ ḫasteliklerden ḥāṣıl olan (3) ʿufūneti defʿ ėder ve ḥummā-yı vebāʾiyeleri ve yanıḳaralarını ve ḳabarcıḳlarını (4) ve māddeleri defʿ ėder ḳalbe ḳuvvet ve idrār-ı bevllerin defʿ ėder (5) ve bağırsaḳları temīzler ve ṭaʿāmı hażm ėtdürür ve münevvimdür bi-iẕni ḫüdā (6) **altun otınuŋ şarābı niḳalūfūruŋdur** (7) altun

ot ı geyik dili acı mārūl ciger otı pelīn hindibā dört (8) çekirdek ile her birinden birer ḳabża lisān-ı ṣevr çiçegi yabān lisān-ı (9) ṣevr çiçegi baldırı ḳara rāzyāne köki maʿdenūs köki burūsḳū (10) köki her birinden birer ḳabża bunları pāk ṣu ile ḳaynadalar baʿdehu (11) üç yüz dirhem şeker ḳoyup ḳıvāma ḳarīb gelince ẕikr olunacaḳ (12) eczāları bir seyrek bez içine ḳoyup sādec-i hindī lāḳa sünbül-i (13) hindī ḫıyārşenbe baʿdehu bunları bez içine ḳoyup ḳıvāma gelince ḳayna- (14) -dup baʿdehu çıḳarup atup şarāb ėdeler fevāʾidi oldur ki (15) yaraḳāna ki ciger süddelerinden ve ṭıḥāl süddelerinden olmış ola (16) defʿ ėder bi-iẕnillāhi teʿālā (17) **şarāb-ı kemāfīṭūs nīḳūlūfūrūntīnū terkībidür** (18) kemāfīṭūs diş otı merzencūş biberiyye sādec ṣaʿter yarpuz (19) yabānī naʿnā kekik zūfā tīmūzūfā tīmūṣedef yabānī ṣedef ḳasṭrān (20) kekik-i ṣaġīr her birinden birer ḳabża egir dört dirhem zirāvend-i (21) ṭavīl zirāvend-i müdevver pāvūça ve envālayāna semüz ḳabaḳ çınṭıyānā (22) müşk-i ṭarāmşīʿ rāzyāne köki her birinden dörder buçuḳ dirhem (23) maʿdenūs köki kerefes köki ḳuş ḳonmaz köki her birinden ṭoḳuzar (24) dirhem burūskū köki ḳarabaş çiçegi anīsōn toḫmı rāzyāne toḫmı (25) likūstiḳū mū kerāvyā sīsaliyūn varaġı her birinden üçer dirhem (26) ʿūdü'l-ḳahr on üç buçuḳ dirhem ḳuş üzümi on sekiz (27) dirhem kifāyet miḳdārı ṣu ile ḳaynadalar ḳaynarken ḳıvāma

[48a]

(1) gelecek zamān cevz-i bevvā kebābe dārçīn birer miṣḳāl fevāʾidi oldur ki (2) ṣarʿ ḫasteligini umūmen ve ṭabīʿatle defʿ ėder ve reʿiṣeye daḫı (3) bi-iẕnillāhi teʿālā nāfiʿdür (4) **şarāb-ı artīmīṣā** (5) artīmīṣā iki ḳabża yabān naʿnā sādec-i hindī kekik ṣaġīr ṣaʿter tīmū (6) ılġın ḳarabaş çiçegi her birinden birer ḳabża bābūnec iklīlü'l-melīk (7) merzencūş biberiyye çiçegi żafrāblīs ḳaṣabü'z-zerīre her birinden üçer (8) dirhem sünbül-i rūmī bir dirhem ḳışacıḳ maḥmūd ve retīḳa ḳaṭrān (9) her birinden dörder buçuḳ ayvadāne egir farāsiyūn ḳızıl boyanuḫ (10) yapraġı kebīri sīsaliyūn her birinden ṭoḳuzar dirhem asārūn (11) kaʿbe ṣamanı kerefes toḫmı mū toḫmı rāzyāne toḫmı anīsōn her birinden (12) altışar dirhem ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki dört vaḳıyye ṣu ile nışfı (13) ḳalınca kaynadup bėş yüz dirhem ʿasel-i muṣaffā ile şarāb (14) ėdeler fevāʾidi oldur ki cemīʿ raḥm ʿilletlerini defʿ ėdüp ḥayżı (15) açar bi-iẕnillāhi teʿālā ġāyetü'l-ġāye ziyāde nāfiʿdür (16) **acı mārūl şarābınuḫ müfredidür** (17) yeḫilenmiş bostānī acı mārūl ʿuṣāresi iki vaḳıyye bėş yüz dirhem (18) şeker ile ḳıvāma getürüp şarāb ėdeler fevāʾidi oldur ki (19) cemīʿ raḥm ʿilletlerini defʿ ėdüp ve ḥayżı açar sūʾ-ı mizāc-ı (20)

ḥārrı teskīn ėder cemīʿ bedene ḳuvveti keşīrdür bi-iẕnillāhi teʿālā (21) **hindibā şarābınuŋ müfredidür** (22) hindibā ʿuṣāresi sekiz yüz dirhem ġāliş şeker bėş yüz (23) dirhem ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki bunları ḳaynadup şarāb ḳıvāmına (24) getürüp şarāb ėdeler fevāʾidi oldur i südde-i kebede ve cigerüŋ (25) ḥarāretini teskīn ėder ve ḥummānuŋ şişlerini indirüp ṣusuzlıġı (26) keser bi-iẕnillāhi teʿālā (27) **hemil şarābınuŋ müfredidür**

[48b]

(1) hemil ʿuṣāresi bir vaḳıyye şāhtere ʿuṣāresi yarım vaḳıyye pekce (2) kesilmiş şeker ġāliş bėş yüz dirhem ṣanʿata göre şarāb ėdeler (3) fevāʾidi oldur ki az az līnet ėder aṣfer ṣafrāyı telyīn ėder ve demi (4) ṣāfī ėder ve kebedüŋ şişlerini indirür ve ḥummā-yı ġıbblara fāʾidesi keşīre- (5) -dür ve ḥummā-yı demevīyeye ve süddelere nāfīʿdür ve sevdāvī ġılṭdan (6) ḥāṣıl olan ġastelikleri defʿ ėder ve ṭabīʿatı mülāyim ėder (7) **ḳuzı ḳulaġı şarābı ibni māsūyyenüŋdür** (8) ḳuzı ḳulaġı ʿuṣāresi kesilmiş ola dört yüz dirhem kesilmiş (9) şeker iki yüz dirhem bunları ḳaynadup ḳıvāma geldükden ṣoŋra (10) şarāb ėdeler fevāʾidi oldur ki ḥummā-yı ġıbblara ḥummā-yı vebāʾiyelere (11) ġāyet nāfiʿdür ve maʿdeye ve yürege ḳuvvet vėrür bi-iẕnillāhi teʿālā (12) **şarāb-ı ṭıḥāl** (13) altun otı yılġūn toḫmı irsā köki kebere kökinüŋ ḳabuġı eftīmūn-ı (14) girīdī şecere-i şalġar ve ḳabuġı her birinden yigirmişer dirhem aḳ (15) sirke bir vaḳıyye bunları yigirmi dört sāʿat ışladalar baʿdehu (16) nışfı ḳalınca ḳaynadalar ve üç yüz dirhem şeker ile ḳıvāma (17) getürüp şarāb ėdeler fevāʾidi oldur ki ṭıḥālüŋ şişlerini (18) ve süddelerini defʿ ėder ve her ne ḳadar aġrıları var ise defʿ (19) ėder bi-iẕni ġüdā (20) **şarāb-ı besfāyic** (21) tāze besfāyic otuz dirhem lisān-ı şevr oġul otı her birinden (22) birer ḳabża ṭopalaḳ egir asārūn kebere kökinüŋ ḳabuġı her birinden (23) dörder buçuḳ dirhem sināmekī yapraġı eftīmūn-ı girīdī on sekiz (24) dirhem acı mārūl toḫmı ṭatlu mārūl toḫmı yabānī mārūl toḫmı (25) her birinden on üçer buçuḳ dirhem ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki bėş yüz (26) dirhem şu ile ḳaynadalar üç yüz dirhem ḳalınca iki yüz (27) dirhem gül balıla şarāb ėdeler cümleden ṣoŋra eftīmūn ile

[49a]

(1) sināmekīyi ḳoyup bėş defʿa ḳaynaduḳdan ṣoŋra çıḳarup (2) şarāb ėdeler fevāʾidi oldur ki nużc ėtdürüp iḫrāca (3) istiʿdād vėrür ve aḫlāṭ-ı ġalīẓeye fevāʾidi keşīredür ve yanmış (4) ṣafrāyı ve ġalīẓ balġamı telyīn ėder ve mafāṣılı temīzler ve ḥummālara (5)

ve sevdāya ġāyet nāfiʿdür ve yan aġrılarına ve bögrek aġrılarına (6) ve tıḥāl aġrılarına ve şişlerine nāfiʿdür (7) **müfred-i sikencübīn ibni māsūyyenüŋdür** (8) ʿasel-i muṣaffā iki yüz dirhem beyāż ve ġāyet keskin sirke yüz (9) dirhem eger keskin bulunmazsa iki yüz dirhem ḳonula üç yüz (10) dirhem ṣu ile ʿaseli bal ḳıvāmına gelince ḳaynadalar baʿdehu sirkeyi (11) ḳoyup ḳaynadalar ve köpügüni ṣıḳca ṣıḳca alalar ḥattā ki sikencübīn (12) pāk ola fevāʾidi oldur ki mefāṣılat içinde olan aḫlāṭı (13) telyīn ėder ve bütün bedende olan aḫlaṭı taḥlīl ėder ve balġamdan (14) ve safrādan olan aḫlāṭı taḳṭīʿ ėder ve cigerde olan aḫlāṭı (15) daḫı taḳṭīʿ ėder ve ḥummālar peydā ėden aḫlāṭa fāʾidesi keşīrdür (16) taḳṭīʿ ėder ve hem nużc vėrür (17) **sikencübīn-i mürekkeb ibni māsūyyenüŋdür** (18) kerefes köki ḳabuġı rāzyāne on sekiz dirhem anīsōn rāzyāne (19) toḫmı her birinden ṭoḳuzar dirhem ġāyet keskin sirke üç yüz (20) dirhem çeşme ṣuyı altı yüz dirhem ʿasel-i muṣaffā üç yüz dirhem (21) bālāda taḥrīr olunan eczāları çeşme ṣuyı içinde yigirmi dört (22) sāʿat ışladalar baʿdehu ṣülüṣi ḳalınca ḳaynadup süzeler (23) baʿdehu ʿasel ḳoyup ḳaynadalar köpügini ṣıḳca ṣıḳca alup ḳıvāma (24) gelmege ḳarīb olunca sirkeyi ḳoyup tekrār ḳaynadalar ḳıvāma (25) getürüp sikencübīn ėdeler fevāʾidi oldur ki eski ḥummāları (26) defʿ ėder ṣafrā-yı ġalīẓi ve balġamı taḳṭīʿ ėder ve cemīʿ süddeleri (27) açar ve maʿdede olan aḫlāṭı taḳṭīʿ ėder cigere ve ṭıḥāle nāfiʿdür

[49b]

(1) idrār-ı bevl ėder (2) **aṭa ṣoġanı sikencübīni ibni māsūyyenüŋdür** (3) ʿasel-i muṣaffā üç yüz dirhem aṭa ṣoġanı sirkesi iki yüz dirhem (4) bir yėre ḳoyup ḳaynadup ṣanʿata göre sikencübīn yapalar fevāʾidi (5) oldur ki ṣovuḳdan olan balġama nużc vėrür ve balġam-ı ġalīẓeye nāfiʿdür (6) ve devrinde olan balġamı taḳṭīʿ ėdüp iḫrāc ėder ve gögüsde (7) ve beyinde ve aḳ cigerde olan ʿilletleri defʿ ėder ve ekşi ekşi (8) gegirmegi daḫı defʿ ėder ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki bu şeyleri ṭopraḳ (9) ve şırlı tancire içinde ḳaynadup ve aṭa soġanınuŋ ʿameli oldur ki (10) aṭa ṣoġanı ġāyet beyāż ola ve ḳamışdan bıçaḳlar yapup (11) anuŋla yapraḳ yapraḳ ṭoġrayalar temür bıçaḳ ile ṭoġramayalar zīrā (12) zehr olur ve kamışdan bir igne yapalar ve igneye bir sicim geçüreler (13) ve ol ṭoġranan ṣoġanı igne ile örteler andan sicime düzeler (14) velikin birbirine ṭoḳundurmayalar baʿdehu bir gölgeye aṣalar ḳırḳ (15) güne degin gölgede ṭurup ḳurudalar baʿdehu indürüp (16) yine ḳamış bıçaḳ ile anları ṭoġrayup baʿdehu bu aṭa ṣoġanından (17) kāmil yüz dirhem alup bir şīşe içine ḳoyalar ve üzerine (18) sekiz yüz dirhem beyāż keskin sirke ḳoyalar ve güneşe (19) ḳoyup güneşde ḳırḳ gün ṭura ve bu

aṭa şoġanınuŋ sirke- (20) -sinden alup sikencübīn ėdeler ve bu sikencübīnüŋ fevāʾidi (21) budur ki başda olan ʿilletleri ve şarʿ ḫasteligini ve devvāreyi (22) ve dimāġuŋ ruṭūbetini ve diş etlerinüŋ çürügini defʿ ėder (23) ve oynayan dişleri pek ėder ve aġızda olan bed rāyiḥa ki giderür (24) ve boġaz talaḳda olan ʿilletleri defʿ ėder ve insānuŋ ṣadāʿını (25) defʿ ėder ve gözün nūrını arturur ve maʿdede olan (26) ḫılṭ-ı müteʿaffini defʿ ėder ve haẕmı güzel ėder ve iştihā getürür ve (27) maʿde aġrısını keser ve ciger aġrısına ve ṭıḥāle nāfiʿdür ve ḳavuġa

[50a]

(1) fāʾidesi keşīredür ʿavrātlaruŋ iḫtināḳ-ı raḥmlarına nāfiʿdür ve (2) mafāṣılda olan ġalīẓ ḫılṭı telyīn ėder ve bu sirke maʿdeyi (3) taʿaffün ėtmeden menʿ ėder ve bedeni dāʾimā ṣıḥḥat üzere ėder ve semüz (4) ādemlere istiʿmāl ėtseler teḫāfut-ı īraş ėder ve insān müdāvemet (5) ėtse tėz ḳocamaz ve beşere levnini güzel ėder ve cemīʿ bedene kuvvet vėrür (6) **ekşi şeker şarābı nīḳōlānuŋdur** (7) şeker yüz dirhem enār ʿuṣāresi yėtmiş iki dirhem beyāż keskin (8) sirke otuz altı dirhem bir ṭopraḳ ṣırlı ṭancire içine ḳoyup meblaġ (9) ile dāʾim şeker ḳıvāma gelince ḳarışduralar baʿdehu ḳurş ėdeler (10) miḳdār-ı istiʿmāli ṣabāḥ ʿale'r-rīḳ ısıcaḳ ṣu ile ezilüp (11) on bėş dirheme dek nūş oluna fevāʾidi beyān olunur (12) ḥummā-yı ġıbblara ve ḥummā-yı rıbʿlara ve ḥummā-yı rediyyelere fāʾidesi keşīrdür (13) ve ṣafrāyı telyīn ėder ve maʿdede olan ṣafrāyı taḳṭīʿėdüp (14) iḫrāc ėder bi-iẕnillāhi teʿālā murād olunursa şarāb gibi yapılur (15) murād olunursa şerbet gibi yapılur ṭopraḳ ḳab yāḫūd şīşe (16) içine ḳoyalar baḳır şey içine ḳomayalar zīrā tėz baḳır çalar (17) **ekşi enār şarābı ibni māsūyyenüŋdür** (18) ekşi enār ʿuṣāresi bėş yüz dirhem şeker dört yüz (19) dirhem bunları ḳaynadup şarāb yapalar fevāʾidi (20) oldur ki susuzlıġı keser ḥummā-yı ġıbblara nāfiʿdür ve ḥummālaruŋ (21) şişlerini indürür ve ḥummā-yı balġamīyeye nāfiʿdür bi-iẕnillāhi teāʿlā (22) **līmōn şarābı** (23) līmōn ʿuṣāresi altı yüz dirhem şeker bėş yüz dirhem bunları (24) ḳaynadup ṣanʿata göre şarāb ėdeler fevāʾidi oldur ki (25) ṣafrānuŋ āteşini söyündürür ve soġulcanı ḳırar ve ḳalb (26) ʿilletlerini defʿ ėder ve ḫārrdan ola ve taʿaffün ėtdürmege ḳomaz (27) öksürüge ve ẕātü'l-cenbe nāfiʿdür ve ṣusuzlıġı keser

[50b]

(1) ḥumma-yı safrāvīyelere ve balġamiyyelere ġāyet nāfiʿdür bi-iẕni ḫüdā (2) **ḳoruḳ şarābı ibni māsūyyenüŋdür** (3) ḳoruḳ ṣuyı bėş yüz dirhem şeker üç yüz elli dirhem

ḳaynadup (4) ṣanʿata göre şarāb ėdeler fevāʾidi oldur ki ḳayʾ ėden ādemlerüŋ (5) ḳayʾını ve ṣafrāvī ishālleri keser ve maʿdenüŋ şişlerini (6) indürür ifrāṭ ṣusuzlığını keser ve ṣafrādan olan ḥummāları (7) defʿ ėder maʿdeye ḳuvvet vėrür ḥāmil ʿavretlerüŋ maʿde- (8) -lerine ḳuvvet vėrür ve zehirleri daḥı defʿ ėder baʿżīları yapduḳda (9) bėş on dāne ḳaranfil ḳırup içine żamm ėder ve ṣafrāvī emrāża (10) fāʾidesi keşīrdür vebāʾiyelere ve ṣalġın ġasteliklere nāfiʿdür (11) ve soġulcanı ḳırar ve yürekde olan ḥarāreti keser öyle ḥarāret ki (12) aḫlāṭuŋ taʿaffüninden ḥāṣıl olur anı defʿ ėder bi-iẕnillāhi (13) teʿālā yaz güni istiʿmāl ġāyet eyüdür (14) **nevʿ mersīn şarābı** (15) tāze mersīn toḫmından çıḳan ʿuṣāre kesilmiş ve pāk ola yėdi (16) yüz dirhem şeker bėş yüz dirhem ṣanʿata göre şarāb yapalar (17) fevāʾidi oldur ki ishāli keser ve öksürüge nāfiʿdür ol (18) öksürüge nevāzil-i ḥārreden ve raḳīḳ nevāzilden ola ve maʿdeye (19) ḳuvvet vėrür ve aḳ cigerde olan ʿilletlere ve bütün bedene nāfiʿdür (20) **mürekkeb mersīn şarābı** (21) mersīn toḫmı ayvanuŋ eti ekşi ṣumāḳ āḳāḳiya verd-i aḥmer her birinden (22) birer dirhem ṭebāşīr teke ṣaḳalı her birinden üçer dirhem ṣu ile (23) sülüsi eksilince ḳaynadup ve üç yüz dirhem şekeri ḳoyup ṣanʿata (24) göre şarāb ėdeler müfred mersīn şerbetinde olan ḫāṣṣa (25) bunda daḫı mevcūddur ammā bunuŋ ḳuvvet-i ḳābıżası ziyādedür (26) ve bu müfredden aġırdur (27) **şarāb-ı ḳaṣṭrān**

[51a]

(1) ḳaṣṭrān bir ḳabża ṣedef ḳırlanḳıç otı çilek otı efrāciyā likūstiḳū (2) yabānī naʿnā ḳışacıḳ maḥmūd biberiyye ṣaʿter defne yapraġı diş (3) otı zūfā meyān köki ṣarı boya ḳaranfil her birinden yarımşar (4) ḳabża anīsōn devrek otı toḫmı maʿdenūs toḫmı mārūl toḫmı her (5) birinden on buçuḳ dirhem ḳırmızı gül lisān-ı şevr çiçegi ṭokuz dirhem (6) iki vaḳıyye ṣu ile nışfı ḳalınca ḳaynadalar baʿdehu süzüp bir (7) vaḳıyye şeker ile şarāb ėdeler fevāʾidi oldur ki göz ʿilletlerine (8) ve bögrek ʿilletlerine ve ʿavretlerüŋ raḥm ʿilletlerine nāfiʿdür ve göz (9) nūrını arturur ve göze ḳuvvet vėrür ve ḳavuḳ aġrılarına nāfiʿdür (10) ve ʿavretlerün ḥayżını açar ve raḥmuŋ ḥarāretini teskīn ėder ve iḫtināḳ-ı (11) raḥma ziyāde nāfi ʿdür (12) **ḳaṣṭrān şarābınuŋ müfredi** (13) ḳaṣṭrān ʿuṣāresi kesilmiş ola üç yüz dirhem kesilmiş (14) şeker iki yüz dirhem ṣanʿata göre şarāb yapalar ḳaṣṭrān (15) şarābınuŋ fevāʾidi bi'l-cümle bunda daḫı mevcūddur (16) **diş otı şarābı** (17) diş otı ʿuṣāresi kesilmiş ve pāk ola dört yüz dirhem (18) şeker üç yüz dirhem ṣanʿatına göre şarāb yapalar fevāʾidi (19) oldur ki dimāġ ve ġaste ve reʿişeye fāʾidesi ʿaẕīmdür ʿavretlerüŋ (20) ḥayżını açar ve idrār-ı bevl ėder bi- iẕnillāhi

teʿālā nāfiʿdür (21) **rāvend ile yapılmış gül-i mükerrer** (22) muḳaddemā gül-i mükerrerlerde taḥrīr olunan minvāl üzere yėdi defʿa gül ile (23) ışlanmış ṣudan iki yüz dirhem rāvend sekiz dirhem sünbül-i (24) hindī yarım dirhem bu eczāları ol gül-i mükerrer ṣuyı içine ḳoyup (25) on iki sāʿat ışladup baʿdehu süzüp ve ısıcaḳ ėdüp (26) içine iki yüz dirhem şeker ḳoyup ḳıvāma getürüp gül-i mükerrer ėde- (27) -ler fevaʾidi oldur ki ḥumma-yı ġıbblara ġāyet nāfiʿdür sevdāyı

[51b]

(1) ve ṣafrāyı telyīn ėder ve süddeleri açar ve cigeri tāzeler (2) ve ne şekl marażda istiʿmāl olunsa bi-iẕnillāhi teʿālā nāfiʿdür (3) ḫastenüŋ ṭabīʿatına göre gül-i mükerrerden ve kifāyet miḳdārı lisān-ı (4) ṣevr ṣuyından ḳoyup ḳarışdurup ısıcaḳ ėdüp içüreler (5) **müshil-i gül-i mükerrer çöpleme ile yapılmışdur** (6) bėş nevʿ helīlelerüŋ ḳabuġı havān elile ḳırup bādem yaġını süreler (7) yaġ otuz altı dirhem olmaḳ üzere bālāda ẕikr olunan minvāl (8) üzere gül-i mükerrer ile mükerrer olmış ṣuyuŋ iki yüz dirhem sināmekī (9) yapraġınuŋ eyüsi eftīmūn-ı girīdī besfāyic aġac ḳavunı çekirdegi (10) ḳazılmış ayıtlanmış meyān köki her birinden otuz altışar dirhem ḳaranfil (11) ṭoḳuzar dirhem muṣliḥ ḳara çöpleme altı dirhem kifāyet miḳdārı ḳayna- (12) - dalar nışfı ḳalınca baʿdehu bėş yüz dirhem şeker ḳoyup bal ḳıvāmına (13) gelmege ḳarīb olunca on altı dirhem rāvendi ufaḳ ėdüp ve bir bez (14) içine ḳoyup maṭbūḫuŋ içinde ḳaynadalar miḳdār-ı istiʿmāli ḳırḳ (15) dirhemdür beḳā-yı ḳuvveti bir senedür fevāʾidi oldur ki frenk zaḥmetine (16) nāfiʿdür ve sevdāyı telyīn ėder ve dīvāne olan ādemlerüŋ (17) ʿaḳlını getürür bi-iẕnillāhi teʿālā (18) **ṭopraḳda olan ḳablubaġa şarābıdur** (19) ṭopraḳ ḳablubaġası üç dāne başını ve ayaḳlarını ḳuyruġını (20) kesüp ġāyet ısıcaḳ ṣu ile yayḳayalar baʿdehu necesini temīzleyüp (21) ve laḥmını alup tekrār ısıcaḳ ṣu ile vāfir ḳaynadup baʿdehu (22) çıḳarup bir mermer havānda dögeler baʿdehu bir ṣırlı ṭancire içine (23) ḳoyup baʿdehu meyān balını ve żamġ-ı ʿarabīyi ve keṣīrāyı ve aḳ ḫaşḫāş (24) toḫmını ve mārūl toḫmını ve semiz otı toḫmını ve ebe gümeci toḫmını ve ḳavun (25) ve ḳārpūz ve ḳabaḳ ve ḫıyār çekirdeginüŋ içini her birinden yarım- (26) -şar dirhem ayva çekirdegi ve pünine toḫmı her birinden altışar (27) dirhem ve çekirdeksiz ḳuş üzümini ve sibistān ve anberbārīs

[52a]

(1) toḫmı her birinden dörder buçuḳ dirhem ve ṭebāşir üç dirhem (2) ve gül varaġı ve benefşe çiçegi ve ḳabuġsuz arpa ve baldırı ḳara ve lisān-ı (3) s̱evr yapraġı oġul otı her birinden birer ḳabża bunlaruŋ cümlesini (4) bir yère getürüp ve ḳablubaġa laḥmını daḫı bu eczālar ile maʿan dögeler (5) baʿdehu mecmūʿını bir ṣırlı ṭopraḳ ṭancire içine ḳoyup iki vaḳıyye ṣuyı (6) üzerine ḳoyalar ve ḳapaġını ḳapayup eṭrāfını pekce ḫamīr ile ṣıvayalar (7) tā ki s̱ülüs̱ü ḳalınca ve bir bez içine ḳoyup pekce ṣıḳup ṣuyını alduḳdan (8) ṣoŋra içine dört yüz dirhem şeker ḳaynadup şarāb (9) ėdeler fevāʾidi oldur ki dıḳḳ ḥummāsı ve sill marażı içün ġāyet (10) nāfiʿ oldıġı cemīʿ eṭibbā içinde meşhūrdur ḳablubaġa üç nevʿ dür (11) biri taġuŋdur biri baḥrīdür biri ṭatlu ṣuyuŋdur ammā lāzım olan ṭaġuŋdur (12) **ḳara nūş şarābı ibni māsūyyenüŋdür** (13) ḳara nūş ʿuṣāresi bögürtlen ʿuṣāresi her birinden birer buçuḳ (14) vaḳıyye ʿasel bekmez her birinden birer vaḳıyye bunları bir yère ḳoyup bal (15) ḳıvāmına gelince ḳaynadalar fevāʾidi oldur ki bunuŋla ġarġara olunur ki (16) boġazuŋ ʿulviyyetini ve veremini ve aġız aġrısını ve yaralarını defʿ ėder (17) ve nevāzil-i ḥārreye ġāyet nāfiʿ dür ve ḥunnāḳa ve boġazda olan evrāma (18) ve füccceten boġaza gelen balġamlara nāfiʿ dür bi-iẕni ḫüdā (19) **şarāb-ı besfāyic frenk zaḥmeti içündür** (20) rāvend-i rūmī ṣarı helīle ḳabuġı sināmekī yapraġı eftīmūn-ı girīdī (21) her birinden onar buçuḳ dirhem tāze besfāyic elli dört dirhem (22) şāhtere hemil her birinden lisān-ı s̱evr çiçegi bostānī lisān-ı s̱evr (23) çiçegi benefşe çiçegi her birinden her birinden üçer ḳabża çekirdeksiz ḳuş üzümi (24) ḳazılmış pāk meyān köki her birinden ṭoḳuzar dirhem kifāyet (25) miḳdārı ṣuyıla bu eczāları nıṣfı ḳalınca ḳaynadalar baʿdehu rāvend-i (26) çīnī ġārīḳūn yėdişer dirhem muṣliḥ maḥmūde bėş dirhem (27) hemil ʿuṣāresi liṣān-ı s̱evr ʿuṣāresi yabān lisān-ı s̱evr

[52b]

(1) ʿuṣāresi her birinden yüzer dirhem dört yüz dirhem (2) bünyādī şeker ile şarāb oluna rāvendi ve ġārīḳūn maḥmūde-i (3) muṣliḥi bu üç eczāyı bir bez içine ḳoyup alıḳoyalar baʿdehu kifāyet (4) miḳdārı ṣu ile z̤ikr olunan eczāları ḳoyup bir eyüce ḳaynaduḳdan (5) ṣoŋra içindeki eczāları çıḳarup atup bez içinde olan çıḳını (6) bu maṭbūḫuŋ içine ḳoyup ḳuvveti çıḳınca ḳaynadalar baʿdehu çıḳarup (7) atalar ve şeker ile ʿuṣāreyi bir yère mecz ėdüp (8) başḳaca ḳaynadup bal ḳıvāmına geldikden ṣoŋra (9) ol maṭbūḫ ile ḳarışdurup şarāb ėdeler baʿżıları (10) daḫı rāvendi ve ġārīḳūnı

maḥmūde-i muṣliḥi çıḳın ėtmez imiş (11) ġāyet ince dögüp ve eleyüp ʿuṣārāt ile maṭbūḫı ḳıvāma (12) getürdükden ṣoŋra üç şeyʾ dögüp maʿcūn ile ḳarışdırırlar (13) imiş miḳdār-ı istiʿmāli yigirmi dirhemden otuz dirheme (14) degdür ve bir ḫasteye vėrdikleri vaḳt bir eyüce çalḳayup baʿdehu (15) vėreler ki dögülmiş eczāları dibine çökmeyüp bütün ḳarışsun (16) içün fevāʾidi oldur ki cemīʿ frenk zaḥmetlerinüŋ envāʿına ve nıḳrīse (17) cüẕāma ve cerbe ve ḥikkeye devvāreye fi'l-cümle nāfiʿdür bi- iẕnillāhi teʿālā (18) **besfāyic şarābı nevʿ-i diger** (19) tāze besfāyic iki yüz elli dirhem sināmekī yapraġı altmış dirhem (20) ṭatlu erik yigirmi dāne ḳuş üzümi ḳırḳ buçuḳ dirhem żamġlı (21) türbüd ġārīḳūn on sekiz dirhem eftīmūn-ı girīdī yigirmi yėdi (22) dirhem burūsa eftīmūnı ḳazılmış pāk meyān köki ṭoḳuzar dirhem (23) oġul otı gül varaġı lisān-ı ṣevr çiçegi benefşe çiçegi yabān lisān-ı ṣevr (24) çiçegi her birinden birer ḳabża anīsōn toḫmı rāzyāne toḫmı dörder buçuḳ (25) dirhem ṣarı helīle ḳabuġı ḳara helīle ḳabuġı otuz altışar dirhem (26) lisān-ı ṣevr ʿuṣāresi hemil ʿuṣāresi şāhtere ʿuṣāresi (27) her birinden üçer yüz dirhem müshil-i gül-i mükerrerinüŋ maṭbūḫı

[53a]

(1) bėş yüz dirhem ʿasel-i muṣaffā dört yüz dirhem şeker miṣlehu (2) miḳdār-ı istiʿmāl yigirmi dirhemden otuz altı dirheme degdür (3) beḳā-yı ḳuvveti bir senedür fevāʾidi oldur ki cemīʿ frenk zaḥmetini oŋuldur (4) ve cemīʿ sevdāyı defʿ ėder bi-iẕnillāhi teʿālā ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki (5) besfāyici hemilden evvel ḳarup ve dögüp ḳaynamaya ḳoyalar (6) helīlelere bādem yaġını süreler ḳuvvet-i ḳābıżası vardur (7) **evvel bahārda ciger tāzelemek içün maṭbūḫdur** (8) baldırı ḳara şāhtere hemil acı mārūl ciger otı lātince īpātḳa (9) dėrler oġul otı ḳabuḳsuz arpa amāsiyye erigi çekirdeksiz ḳuş (10) üzümi her birinden birer ḳabża ḳavun çekirdeginüŋ içi ḳārpūz (11) çekirdeginüŋ içi ḳabaḳ ḫıyār çekirdegi içleri her birinden ṭoḳuzar (12) dirhem ḳazılmış ve dögülmiş meyān kökinüŋ içi bir dirhem (13) ʿunnāb sibistān yigirmişer dāne gül varaġı benefşe varaġı bōstān (14) lisān-ı ṣevr varaġı yabān lisān-ı ṣevr varaġı her birinden ikişer (15) ḳabża ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki üç vaḳıyye ṣu ile nışfı kalınca ḳaynaya (16) baʿdehu içinde eczālaruŋ maṭbūḫını alalar hemān cigeri tāzelemek (17) isteyen ādem ṣabāḫ seksen dirhem nūş ėdeler eger līnet (18) ėtdügini ister ise iki fincān miḳdārı bu maṭbūḫdan (19) alup içine üç dirhem sināmekī bir buçuḳ dirhem rāvend (20) yarım dirhem dārçīn yigirmi dirhem ḳudret ḫelvāsı eger sevdāsı (21) var ise bir buçuḳ dirhem eftīmūn bir buçuḳ dirhem ḳırımūṭartarī żamīme (22) ėdüp müshil ėdeler ḫāẕiḳ olan

ḫastenüŋ ṭabīʿatını bilüp (23) ḳuvvetine göre żamm ėde (24) **vaḳt-i ṣayfda istiʿmāl olunacaḳ maṭbūḫdur** (25) ciger otı mārūl hindibā acı mārūl ḳuzı ḳulaġı semiz otı gül varaġı (26) bōstānī lisān-ı ṣevr varaġı yabān lisān-ı ṣevr varaġı nīlūfer çiçegi her (27) birinden birer ḳabża ḳavun ḳārpūz ḫıyār çekirdegi içleri semiz otı

[53b]

(1) toḫmı ḳuzı ḳulaġı toḫmı hindibā toḫmı mārūl toḫmı sirke ile muṣliḥ kişnic (2) her birinden ikişer dirhem temürhindī on üç buçuḳ dirhem (3) ḳuş üzümi erik ṭoḳuzar dirhem ḳabuḳsuz arpa dört (4) buçuḳ dirhem üç vakıyye pāk çeşme ṣuyı ile nıṣfı ḳalınca kaynaya (5) baʿdehu içindeki eczāları süzüp isteyen yaz vaḳtinde böyle nūş (6) ėde müshil isteyen hevānuŋ ve ḫastenüŋ ṭabīʿatına göre iki (7) fincān maṭbūḫdan alup içine münāsib şeyler ḳatup ḫasteye vėreler (8) **güz vaḳti ciger tāzelemek içün içilecek maṭbūḫdur** (9) bėş yapraḳ ḳocamış lisān-ı ṣevr yabān lisān-ı ṣevr hindibā oġul otı (10) gül varaġı benefşe varaġı lisān-ı ṣevr varaġı yabān lisān-ı ṣevr varaġı hemil (11) her birinden birer ḳabża ayrıḳ köki bir buçuḳ ḳabża muṣliḥ kişnic anīsōn bir dirhem (12) ḳuş üzümi amāsiyye erigi ḳabuḳsuz arpa mercān otı her birinden (13) dörder buçuḳ dirhem ḳavun ḳārpūz ḳabaḳ ḫıyār çekirdegi içleri her (14) birinden ikişer dirhem üç vaḳıyye ṣu ile nıṣfı ḳalınca muʿāccelen (15) ḳaynaya baʿdehu süzüp öbürleri gibi nūş ėdeler ḳış maṭbūḫı (16) arpa on üç buçuḳ dirhem ḳuş üzümi ṭoḳuzar dirhem meyān (17) köki altı dirhem baldırıḳara bir buçuk ḳabża ḳabaḳ çekirdeginüŋ içi (18) ḳavun çekirdeginüŋ içi dörder buçuḳ dirhem ʿunnāb elli dāne sibistān (19) on bėş dāne balçıḳ ḫurması bėş dāne anīsōn iki dirhem (20) irsā bir dirhem benefşe çiçegi bir ḳabża üç vaḳıyye su ile (21) nıṣfı ḳalınca kaynadup müshil şeyleri ḳış güni bunuŋla ezüp vėreler (22) **maṭbūḫ-ı kalb içün** (23) çekirdeksiz ḫurmā altı dāne amāsiyye eriginüŋ ḳabuġı on bėş (24) dāne ʿunnāb sibistān yigirmişer dāne temürhindī ṭoḳuz dirhem (25) ḳırmızı gül benefşe çiçegi lisān-ı ṣevr çiçegi her birinden birer dirhem (26) baldırıḳara iki ḳabża hemil bir buçuḳ ḳabza ḳazılmış ve dögülmiş (27) meyān köki üç dirhem dört yüz dirhem ṣu ile nıṣf ḳalınca

[54a]

(1) kaynadup murād eyledükleri üzere nūş ėdeler isterlerse on (2) üç buçuḳ dirhem sināmekī yapraġı ḳatup müshil ėdeler yāḫūd sāde nūş ėdeler (3) **muḳabbız terkībidür** (4) bisṭūrṭa on sekiz dirhem būlīḳūtī irsā semiz otı ḳuzı ḳulaġı (5) çoban hikyesi

asmākiya her birinden birer ḳabża anberbārīs altı dirhem (6) ekşi ṣumāḳ dört buçuḳ dirhem anīsōn iki dirhem ḳuş üzümi ṭoḳuz (7) dirhem sirke ile terbiye olunmış kişnic egelenmiş geyik boynuzı (8) her birinden dörder buçuḳ dirhem kifāyet miḳdārı çilekli ṣu ile (9) nışfı ḳalınca ḳaynadup süzüp maṭbūḫını alalar fevāʾidi oldur ki (10) her ne şekl ishāl olursa ḳabż eder (11) **maṭbūḫ-ı eftīmūn** (12) ḳara helīle ḳara baş çiçegi eftīmūn-ı girīdī çekirdeksiz ḳuş üzümi (13) her birinden ṭoḳuzar dirhem kābilī şāhtere türbüd her birinden dörder (14) dirhem sināmeki yapraġı sekiz dirhem besfāyic altı dirhem (15) ḳoyun otı bèş dirhem eftīmūndan ġayrı bu şeyler cümlesi (16) üç yüz dirhem sūrtaḳa ile yüz dirhem ḳalınca ḳaynadup (17) baʿdehu süzüp eftīmūnı ḳoyup bir kerre ḳaynadalar baʿdehu (18) süzüp ol yüz dirhem sūrtaḳa içine ẕikr olunacaḳ (19) eczāları ḳoyalar ḳara çöpleme ḥācıbektāş ṭuzı bir dirhem (20) ġārīḳūn yarım dirhem bunları bir seyrek bez içine ḳoyup (21) çıḳın ėdüp yüz dirhem maṭbūḫuŋ içine ḳoyup bir kerre (22) ḳaynadalar fevāʾidi oldur ki ṣafrāyı esvedi defʿ ėder ve **cemīʿ** (23) sevdādan olan ʿilletlere nāfiʿdür ve ṭuzlu balġam ve dāʾü'l- fīl (24) gibi ve derisi ṣoyulan ādemlere nāfiʿdür bi-iẕnillāhi teʿālā (25) **gögüs aġrısıçün maṭbūḫ ibni māsūyye terkībidür** (26) ʿunnāb sibistān onar dāne ḳuş üzümi arpa her birinden altışar (27) dirhem encīr üç dāne ḳazılmış meyān köki dört dirhem

[54b]

(1) zūfā iki buçuḳ dirhem baldırıḳara benefşe yapraġı birer ḳabża (2) kifāyet miḳdārı ṣu ile ṣülüṣü ḳalınca ḳaynaya eger müleyyin olsun (3) dėrlerse bèş dirhem sināmekī ve on bèş dirhem ḳudret (4) ḥelvāsı seksen dirhem bu maṭbūḫ ile ḳarışdurup müshil (5) ėdeler fevāʾidi oldur ki cemīʿ gögüs ʿilletlerine nāfiʿdür bi-iẕniḫüdā (6) **rīḥ miftaḥ ėtmek içün maṭbūḫdur** (7) kerefes toḫmı anīsōn sāsāliyūn rāzyāne toḫmı ḳazılmış besfāyic (8) her birinden ṭoḳuz dirhem duḳū kerāvyā mū gūn her birinden dörder (9) buçuḳ dirhem üç yüz dirhem māʾü'l-ḳurāḥ ile ibtidā besfāyici (10) ḳaynadup baʿdehu sāʾirini daḫı ḳoyup yüz dirhem ḳalınca (11) ḳaynadup süzeler yigirmi yėdi dirhem bu maṭbūḫdan alalar (12) ve yigirmi yėdi dirhem aḳ şarāb ḳarışduralar ve üç dāne defne (13) toḫmınuŋ tozını żamīme ėdüp ısıcaḳ içüreler fevāʾidi oldur ki (14) maʿde aġrılarına nāfiʿdür ve ter getürür ve şancu içün ve süddeleri (15) açmaḳ içün ġāyet nāfiʿdür bi-iẕnilālhi teʿālā (16) **iḫtiḳān terkībidür** (17) benefşe yapraġı yazı ebe gümeci yapraġı yėr feslegeni her birinden birer (18) ḳabża bir vaḳıyye ṣu ile nışfı ḳalınca

ḳaynadup baʿdehu süzeler (19) ve on dirhem ḫıyārşenbe balı ve on bėş dirhem ḳudret ḥelvāsı (20) ve iki dirhem ṭuz ve bir yımırṭa ṣarusı ve yigirmi bėş dirhem bādem (21) yaġı ile ḳarışdurup iḥtiḳān ėdeler fevāʾidi oldur ki süddeleri (22) teftīḥ ėder ve fażalātı iḫrāc ėder bi-iẕnillāhi teʿālā (23) **maṭbūḫ-ı sināmekī** (24) sināmekī yapraġı ṭoḳuz dirhem zencebīl yarım dirhem lisān-ı ṣevr (25) çiçegi yabān lisān-ı ṣevr çiçegi benefşe çiçegi ḳırmızı gül varaġı besfāyic (26) ḳazılmış ve dögülmiş her birinden ikişer dirhem aġac ḳavunı çekirdegi (27) münaḳḳā ḳuş üzümi dört buçuḳ dirhem sibistān on dāne yarım

[55a]

(1) vaḳıyye ṣu ile kaynadup maṭbūḫ ėdeler ḳuvvetli ādeme altmış dirhem (2) vėrile ḳuvvetsiz ādeme otuz dirhem vėrile eger ṣafrā ġālib ėtse (3) gül-i mükerrer iżāfe oluna eger balġam ġālib ise ḳudret ḥelvāsı iżāfe (4) oluna **maṭbūḫ-ı erik ibni māsūyye terkībidür** (5) amāsiyye erigi altmış dāne sibistān ʿunnāb her birinden otuzar (6) dāne temürhindī balı yüz seksen dirhem ḫıyārşenbe balı yigirmi (7) yėdi dirhem ḳudret ḥelvāsı ṭoḳuz dirhem bir vaḳıyye ṣu ile erik (8) sibistān ʿunnāb temürhindī nışfı ḳalınca ḳaynaya baʿdehu ol maṭbūḫı (9) süzüp ve ısıcaḳ iken ḫıyārşenbe balını ve ḳudret ḥelvāsını ezüp (10) ḳarışduralar ve üç bölük ėdüp her ṣabāḥ aç ḳarnına üç (11) gün içeler fevāʾidi oldur ki dimāġuŋ ġaleyānını sākin ėder ve (12) ḥarāretini söyündürür ve ṣafrā-yı aṣferi telyīn ėder ve daḫı ṣāfī ėder (13) **maṭbūḫ-ı ṣaʿīr-i diger müferriḥāt-ı ḳalbiyyedendür** (14) lisān-ı ṣevr çiçegi yabān lisān-ı ṣevr çiçegi benefşe çiçegi her birinden yarım- (15) -şar ḳabża kifāyet miḳdārı ṣuyıla ḳaynadup maṭbūḫ ėdeler (16) ḳudret ḥelvāsı on bėş dirhem sināmekī rāvend eftīmūn birer (17) dirhem bunları öyle aḫşamdan ṣabāḫa degin aç ḳarnına içeler (18) fevāʾidi oldur ki öksürüge ve gögüs ʿillletlerine ve balġama ve ʿillet-i (19) merāḳiyāya ve sāʾir ḫasteliklere ġāyet nāfiʿdür bi-iẕnillāhi teʿālā (20) **ḳalb içün maṭbūḫdur** (21) muḳaşşer meyān köki temīrhindī ikişer dirhem ḳuş üzümi dört buçuḳ (22) dirhem ʿunnāb sibistān dörder dāne maṭbūḫ ola (23) **bu maṭbūḫ semere-i ḳalbiyyedendür** (24) amāsiyye erigi elli dāne sibistān menzūʿü'l-nevʿ ʿunnāb otuzar (25) dāne temīrhindī menzūʿü'l- nevʿi on sekiz dirhem ḳamışlı ḫıyārşenbe (26) yigirmi yėdi dirhem ḳudret ḥelvāsı ṭoḳuz dirhem reʾy-i ṭabībe göre (27) maṭbūḫ oluna bu maṭbūḫuŋ fevāʾidi oldur ki demüŋ ġaleyānını

[55b]

(1) teskīn ėdüp ṣafrā-yı aṣferi telyīn ėder ve demi ṣāfī ėder ve (2) muṭlaḳ ṣafrāyı telyīn ve ġāyetü'l-ġāye nāfiʿ dür bi-iẕnillāhi teʿālā (3) **maṭbūḫ-ı arpa ibni māsūyyenüŋdür** (4) bėş on kerre yayḳanmış arpa yüz dirhem māʾü'l- ḳurāḥ bėş vaḳıyye (5) üç dört defʿa ḳaynadup süzüp ṣu yėrine nūş oluna (6) bu arpa ṣuyınuŋ fevāʾidi oldur ki ḥummā-yı rediyye ve ʿafine nāfiʿ dür (7) ve süddeleri teftīḥ ėder ve maʿdeyi ġusl ėder ve bevli idrār ėder (8) ve ṣafrānuŋ ġaleyānını teskīn ėder ve tafṭīʿ-i ṣafrā murād olunsa (9) altmış dirhem arpa ṣuyına iḳtiżāsına ve reʾy-i ṭabībe göre (10) ve şeker ve līmōn ṣuyı iżāfe oluna ve eger arpa gülābı yapmaḳ murād (11) olunursa ḳabuġı çıḳmış yüz dirhem arpayı yigirmi dört (12) sāʿat ṣu içinde ışladup baʿdehu çıḳarup bėş vaḳıyye (13) ṣuyı nışfı ḳalınca kaynadup arpa gülābı ėdeler fevāʾidi oldur ki (14) mürr-i ṣāfīyi taġdiye ėdüp tebrīd ėder eger ḥummānuŋ ḥarāretini defʿ ėtmek (15) isterlerse bir miḳdār şeker ḳoyup bir kāse ṣovuḳ içüreler ne (16) şekl ḥummā ḥarāreti olursa bi-iẕnillāhi teʿālā defʿ ėder eger derlemek (17) içün isterlerse bir miḳdār şeker ḳoyup bir kāse ısıcaḳ (18) içüreler ol sāʿat der getürür ve ṣafrāvī ḥummālaruŋ ve rediyye ḥummālaruŋ (19) ve vebāʾiyye ḥummālaruŋ ḥarāretini söyündürür ve süddeleri açar ve maʿdeyi (20) yayḳar ve asānlıġla der döker ve idrār-ı bevl ėder (21) **defʿa arpa maṭbūḫı** (22) ḳabuḳsuz arpa iki vaḳıyye yėdi vaḳıyye ṣu ile arpa çatlayınca ḳayna- (23) - dalar baʿdehu mermer havānda dögeler baʿdehu ḳıl elekden süzeler tekrār (24) taḳviye ve taġdiye murād olunduḳda yā ṭavuḳ veyā emlik ṣuyı ile (25) ḳaynadalar ve kaşıḳ ile ḳarışduralar ve bir miḳdār ḳoyulanınca (26) ḳaynaya ve ḫastelere çōrba yėrine yėdüreler ḫaste ġıdālanur (27) ve hem ḥarāreti teskīn ėder daḫı ziyāde ġıdā olunur dėrlerse

[56a]

(1) yā ṭavuḳ gögsi veyāḫūd emlik gögsi ḳoyup ḳaynadalar ve ḫastelerüŋ (2) uyḳusı gelmedigi vakt bėş dirhem ḫaşḫāş-ı ebyaż toḫmı dögüp (3) çōrba içine ḳosalar ḫastelerüŋ uyḳusın getürür (4) **ʿasel maṭbūḫı** (5) sekiz vaḳıyye ṣu bir vaḳıyye ʿasel ġāyet ışlāḥ ve ṣarı ve rāyiḥası laṭīf (6) ola bir ṭopraḳ ṭancire içine ḳoyup dört bölükden bir bölük (7) żāyiʿ olunca ḳaynaya baʿdehu indürüp maṭbūḫ ėdeler fevāʾidi (8) oldur ki ṣusuzlıġı keser ve gögsi ve ʿufūneti balġamları temīzler ve bedenden (9) yaramaz ḫılṭuŋ taʿaffünini ve cemīʿ ṣovuḳdan olan ḫastelikleri defʿ (10) ėder ve beyin içinde

ve siŋirlerde olan yaramaz ḫılṭları defʿ ėder (11) ve ruṭūbetli öksürügi ve meṣānede ve külāda olan ʿilletleri defʿ (12) ėder ve bögreklerde ṭaş ḳomaz eridür ve yan aġrılarını defʿ ėder (13) ve māsārīḳi yayḳar ve temīzler ve maʿdeyi telyīn ėdüp pāk (14) ėder ve cemīʿ fażalātı iḫrāc ėder ve siŋirler aġrısını ve mafāṣıl (15) aġrısını defʿ ėder bi-iẕnillāhi teʿālā şarāb yėrine istiʿmāl oluna (16) **yan aġrısıçün ṣudur** (17) aḳ şarāb dört yüz dirhem şeftālū çekirdeginüŋ içi elli (18) dāne kiraz çekirdeginüŋ içi yüz dāne mürver çiçegi otuz altı dirhem (19) bu cümlesini inbīḳ içine ḳoyalar ve taḳṭīr ėdeler fevāʾidi oldur ki (20) yan aġrılarına ve bögrekler aġrılarına nāfiʿdür ve idrār-ı bevl ėder (21) ġāyet miftaḥdur (22) **ṣudur ki etmekden çıḳarurlar** (23) etmek içi ġāyet öyle buġdayı yayḳanmış ola bu etmekden iki dilim (24) alalar yarım vaḳıyye şarāb ve otuz altı dirhem aḳ şeker ve on sekiz (25) dirhem marżī-yi tūtiyā bu mecmūʿı inbīḳde taḳṭīr oluna bu ṣunuŋ (26) fevāʾidi budur ki emrāz-ı ʿaynuŋ cemīʿ ʿilletlerine kara sudan (27) ve aḳ ṣudan māʿadādur fāʾidesi çoḳdur

[56b]

(1) **çilek otınuŋ ṣuyıdur** (2) olmış çilek otı dört yüz dirhem ve yüz dirhem şeker ile (3) bir şīşe inbīḳ içine ḳoyalar sekiz güne degin şīşe içinde (4) ṭura ve şīşenüŋ aġzı ġāyet ḳapanmış ola baʿdehu (5) taḳṭīr ėdeler ḥıfẓ ėdeler beşerde olan lekeleri defʿ ėder ve göz- (6)- den inen yaşı sākin ėder ġāyet nāfiʿdür bi-iẕnillāhi teʿālā (7) **sürtaḳa** (8) keçi südi yüz dirhem sikencübīn otuz iki dirhem bu ikisini (9) bir ṣırlı ṭopraḳ ṭancire içine ḳoyup ve āteşe ḳoyup kesilince bir encīr (10) çubuġını alup ḳarışduralar baʿdehu acı mārūl ʿuṣāresi hindibā (11) ʿuṣāresi ġāyet temīz ve berrāk ola her birinden on sekizer dirhem (12) bunları sürtaḳa içine żamīme ėdeler ve eger müleyyin olsun (13) dėrlerse bėş dirhem sināmekī ve bir dirhem anīsōn żamīme (14) ėdüp bir kerre ḳaynadup süzüp içüreler ve eger sevdāyı da (15) telyīn ėtsün dėrlerse yarım dirhem ḳara çöpleme ḳatup (16) bir kerecik daḫı kaynadup içüreler sürtaḳanuŋ içesi (17) ġāyet aġır olur ve devletlü olanlar içmezler faḳīr ise bir vaḳıyye (18) südi ḳaynadup yarım līmōn ile keserim ġāyet içmesi laṭīfdür (19) ve içine ḫastenüŋ iḳtiżāsına göre şeyʾ żamīme ėderem süddesi (20) olan ḫasteye vėrdigi vaḳt yüz dirhem sürtaḳaya yigirmi (21) dirhem dīnār şerbeti żamīme ėderim ziyādesiyle süddeleri (22) açar ve daḫı çoḳ nefʿi vardur cerbe ḥikkeye ve ṭuzlu balġama ve behaḳa (23) ve sereṭān marażlarına seksen dirhem sürtaḳaya yigirmi dirhem (24) şāhtere müdebbiresi ḳorum ġāyet nāfiʿdür rāvend ve eftīmūn-ı (25) girīdī ve sināmekī her birinden birer miṣḳāl dārçīn bir dirhem yüz (26) dirhem

sūrtaḳa içinde bir kerre ḳaynaya yāḫūd rāvendi ḫurde (27) ḫurde ṭoġrayup bir bez içine ḳoyup ışladalar baʿdehu bu sūrtaka-

[57a]

(1) -dan seksen dirhem alup ve yigirmi dirhem ḳudret ḥelvāsını ezüp (2) bir şerbet ėdeler bu şerbet sevdāyı ve ṣafrāyı ve balġamı telyīn (3) ėder senede iki üç defʿa bu sūrtaḳadan nūş ėden ādem (4) ʿaẕīm menfaʿat görür bi-iẕnillāhi teʿālā ibni māsūyyenüŋ bu sūrtaḳa- (5)- daki taḳrīri üzere evvelki derece ḥārr-yābisdür ammā şeyḫ ebū ʿalī sīnā (6) taḳrīri üzere bārid- raṭbdur ḳanḳısınuŋ ṣaḥīḥdür dėyü sūʾāl (7) olunduḳda ikisinüŋ daḫı ṣaḥīḥdür bārid olsa sevdāyı telyīn (8) ėtmezdi ḥārr-yābis olsa ṣafrānuŋ āteşini söyündürmezdi (9) ancaḳ bu māʾiyyet ki südiŋ sūrtaḳasıdur içinde bir raḳīḳ (10) kükürtli ve ʿāfiyetli dühniyyet vardur bu dühniyyet ḥārr-yābisdür (11) bu sebeb ile sevdāyı telyīn ėder ve ṣafrāyı telyīn ėder ve südde- (12)- leri açar ve bedeni pāk ėder ve temregülere ve ṭuzlu balġama ve cerbe ve behaḳa (13) ve ḥikkeye nāfiʿdür gelelim şeyḫ oġlı sīnānuŋ sūrtaḳa bāriddür ve (14) raṭbdur dėdigini taṣdīḳe bu sūrtaḳanuŋ içinde bir māʾiyyetli (15) ve ʿāfiyetli bir ḥāṣṣa vardur ol ḥāṣṣa evvelki derecede ḥārre-yābisdür (16) bāḳī ḳalan māʾiyyet bārid-raṭbdur ol bārid-raṭb oldıġınuŋ (17) fevāʾidi ṣafrānuŋ ve ḥārre-i ḥummānuŋ āteşin söyündürür ve cigeri (18) tāzeler ve ṣarılıġa ve ḳurı ḫastelige ve ḳurı paylamalara dükele (19) nāfiʿdür ve bu sūrtaḳayı ṣıbyāna nūş ėtmek nāfi'dür (20) ve bu sūrtaḳa bütün bedeni yayḳaduḳdan ṣoŋra nużc ėtdürür (21) ve aṣlā bedene żarar ėtmez ve cemīʿ süddeleri açar ve ṣafrā-yı aṣferi (22) telyīn ėder ve aḫlāṭ-ı muhteriḳayı ve mālīḫūlyāyı defʿ ėder ve (23) sevdāya nāfiʿdür ve cemīʿ cild üzerine çıḳan çıbanlara nāfiʿdür (24) ve müstesḳīye ṣarılıġa ve ḥummā-yı ġıbblara ve ḥummā-yı lāzımelere ve ṭıḥālli (25) ādemlere nāfiʿ dür ve ḥükemā keçi sūrtaḳasını ġāyet medḥ ėder ve öyle (26) keçi ki siyāh ve genci ola ve keçi zebūn ve uyuz olmaya ve evde besleyüp (27) güzel otlarla otladalar mārūl ve hindibā ve şāhtere ve yayḳanmış

[57b]

(1) arpa ve lisān-ı ṣevr hemil ile besleseler ġāyet fāʾideli süd ḥāṣıl (2) ėder ne şekl şeyʾ żamīme olunsa aŋa göre aḫlāṭı telyīn ėdüp (3) fāʾidesi keşīrdür eger on dirhem pelīn ʿuṣāresi ile altmış dirhem (4) sūrtaḳa içürseler gāyet maʿdeye nāfiʿdür (5) **ḳırlanḳıç şuyıdur** (6) ḳırlanḳıç yigirmi dört dāne tüyi bitmeden yuvalarından alalar mīşe (7)

öksegüsi yigirmi yėdi dirhem şaḳāyıḳ toḫmı ṭoḳuz dirhem şaḳāyıḳ (8) köki on sekiz dirhem incü çiçegi ṣuyı şaḳāyıḳ çiçegi ṣuyı ıḥlāmūr (9) çiçegi ṣuyı her birinden ikişer yüz yėtmiş ikişer dirhem bu ṣununꝫ (10) miḳdār-ı istiʿmāli ṭoḳuz dirhemden yigirmi yėdi dirheme degdür fevāʾidi (11) budur ki ṣarʿ ḫasteligine ve reʿiṣeye ve ṭamlaya ve devvāreye ve bedenüꝫ (12) ditremesine ve maʿṣūmlaruꝫ teşennücine ṣarʿdan ola nāfiʿdür ṭarīḳ-i (13) ʿameli budur ki ḳırlanḳıcuꝫ tüyini ve içini bir ḫōşca ayıtlayalar ve ufaḳ (14) ufaḳ ṭoġrayalar ve ökse aġacını daḫı ḳobaralar ve sāʾir kökleri ufaḳ (15) ufaḳ ṭoġrayup bir şīşe içine mecmūʿını ḳoyup ve aġzını ḳapayalar (16) yigirmi dört sāʿat ḥamām-ı māriyede ṭura baʿdehu taḳṭīr ėdeler bu (17) eczālaruꝫ ṣuyın alduḳdan ṣoꝫra cemīʿsini yaḳup kil ėtseler ve ṣuyıla (18) ṭuz ėtseler ẕikr olunan emrāżuꝫ cemīʿsine nefʿi ʿaẓīmdür (19) **diger ḳırlanḳıç ṣuyı** (20) yigirmi dört dāne yuvadaki ḳırlanḳıç yavrısınuꝫ tüyini baġırsaḳlarını (21) ayıtlayup ve yayḳayup ḥāżır ėdeler yigirmi yėdi dirhem ökse ṭoḳuz (22) dirhem ḳabuġı çıḳmış şaḳāyıḳ toḫmı ve on sekiz dirhem şaḳāyıḳ köki (23) ve incü çiçeginüꝫ ṣuyı mürver çiçeginüꝫ ṣuyı fetūnyā çiçeginüꝫ ṣuyı (24) talyā çiçeginüꝫ ṣuyı her birinden her birinden üçer yüz dirhem ṭoḳuz dirhemden (25) on sekiz ve yigirmi yėdi dirheme dek istiʿmāl cāʾizdür fevāʾidi (26) oldur ki ṣarʿ ḫasteliginüꝫ nevbetini defʿ ėder ve ṭamla ḫasteliginden (27) bi-iẕnillāhi teʿālā ḥıfẓ ėder ve devvāreye ve reʿiṣeye ve iḫtilāca

[58a]

(1) ve maʿṣūmlaruꝫ teşennücine nāʿfidür ve ṭarīḳ-i ʿameli beyān olunur bu yayḳanmış (2) ḳırlanḳıç yavrılarını ufaḳ ufaḳ pāreleyüp yuḳaruda ẕikr olunan (3) ṣularuꝫ içinde yigirmi dört sāʿat ışladalar ve ökseyi (4) ve şaḳāyıḳ toḫmını ve şaḳāyıḳ kökini daḫı ufaḳ ufaḳ ėdüp ḳırlanḳıç (5) yavrıları ile maʿan ışladalar ve mecmūʿını bir şīşe içine ḳoyup (6) aġzını ġāyet ḳapayup ḥamām-ı māriyede yigirmi dört sāʿat ṭura (7) baʿdehu ḳarʿaya ḳoyup ṣuyını taḳṭīr ėdeler eger ṣuyını taḳṭīr eyledükden (8) ṣoꝫra ol ḳırlanḳıçları ve otları yine alup yaḳup kil ėdüp (9) ṭuzını çıḳarurlar ise ṣarʿ ḫasteligine mübtelā olan maʿṣūmlara (10) üç dört buġday miḳdārı taḳṭīr olunan ṣu ile ezüp (11) içürseler bi-iẕnillāhi teʿālā defʿ ėder bu ḳırlanḳıç yavrıların (12) yuvadan temmūz vaḳti alalar ol vaḳtde ḫāṣṣa ziyāde olur bi-iẕni ḫüdā (13) **nevʿ-i diger ḳırlanḳıç ṣuyı** (14) temīzlenmiş pāk olmış ḳırlanḳıç yavrusı ḳırḳ dāne ḳunduz ḫayāsı (15) on buçuḳ dirhem şaḳāyıḳ toḫmı şaḳāyıḳ köki ökse her birinden on (16) sekiz dirhem müşk-i

ṭarāmşīʿ kökinüŋ eti ṭoḳuzar dirhem (17) ṣedef yapraġı mürver çiçegi ıḥlāmūr çiçegi incü çiçegi biberiyye çiçegi oġul (18) otınuŋ çiçegi yarılmış çiçegi her birinden birer ḳabża dārçīn-ı ḫāliṣ (19) üç dirhem kebābe besbāse ʿūd-ı māverdī her birinden ikişer dirhem (20) aḳ şarāb rāyiḥası güzel ola iki vaḳıyye aṭa ṣoġanı sirkesi (21) yarım vaḳıyye ṣanʿatına göre taḳṭīr oluna beḳā-yı ḳuvveti bir senedür (22) fevāʾidi oldur ki beynüŋ süddelerini açar ve teşennüci oŋuldur (23) ve reʿişeye ve ḳulunca ümm-i ṣıbyāna ve iḫtināḳ-ı raḥma bi-iznillāhi teʿālā (24) nāfiʿdür ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki bir şīşeye ḳoyup aġzını muḥkem (25) ḳapayup üç gün evvelki gibi tüylerini ve içini temīzleyüp ve ḥamām-ı (26) māriye içinde ışlana baʿdehu inbīḳde taḳṭīr oluna ve taḳṭīrden (27) aldığı ṣuya ḥumūżat getürecek miḳdārı rūḥ-ı zāc ṭamladalar

[58b]

(1) eger ṭuzını çıḳarmaḳ murād ėderlerse bundan aḳdem ẕikr olundığı (2) minvāl üzere istiḫrāc ėdüp istiʿmāl oluna nāfiʿdür (3) **ṣarʿa nāfiʿ muḳaṭṭar ṣudur** (4) ıḥlāmūr çiçegi üç ḳabża incü çiçegi altı ḳabża şaḳāyıḳ toḫmı ḳabuġı çıḳmış (5) ola ṭoḳuz dirhem şarāb-ı ebyaż-ı ḫāliṣ altı yüz dirhem çiçekleri (6) ve toḫmını sekiz gün sekiz gėce bir ṣırlı kab içine ḳoyup aġzını pek (7) ḳapayup ışladalar baʿdehu inbīḳ içinde taḳṭīr ėdeler ve bu taḳṭīr (8) olunan ṣunuŋ içine altı dirhem dārçīn dört dirhem cevz-i bevvā (9) ḳāḳūle-i kebīr kebābe her birinden ikişer dirhem sünbül-i rūmī çiçegi ṭoḳuz (10) dirhem dār-ı fulful biberiyye çiçegi ḳarabaş çiçegi müşk-i ṭarāmşīʿ (11) kökinüŋ aġı ökse şaḳāyıḳ kökinüŋ erkegi her birinden dörder buçuḳ (12) dirhem żamm oluna bunları daḫı bir şīşe ḳab içine ḳoyup ḥamām-ı māriyede (13) yigirmi dört sāʿat ışladup baʿdehu taḳṭīr ėdeler ve kökde (14) olan ṣuyı otlarıla nıṣfını boşaldup bir pāk astār içine (15) ḳoyup mengeneden ġāyet ḳuvveti çıḳınca ṣıḳup ṣuyını alalar tekrār (16) köküŋ içine ḳoyup taḳṭīr ėdeler ṣuyını taḳṭīr ėtdükden ṣoŋra (17) alup ḥıfẓ ėdeler bu ṣuyuŋ miḳdār-ı istiʿmāli ṭoḳuz (18) dirhemden on sekiz dirheme degdür ve gömügin dibine bir ʿasel (19) gibi ḳoyusı çöker ol şeyʾ rubdur anı daḫı ḥıfẓ ėdeler fevāʾidi (20) oldur ki ṣarʿa mübtelā olan ādemlere bu rubbdan bir miḳdārını (21) ol taḳṭīr olunan ṣuyıla ezüp vėrseler bi-iẕnillāhi teʿālā (22) defʿ ėder bu rubbuŋ ve ṣuyuŋ istiʿmālinüŋ şarṭı münāsib şeyler ile (23) tenḳıye oluna baʿdehu istiʿmāl olunsa beden temīzlenmege muḥtācdur (24) **dārçīn ṣuyı terkībidür** (25) dārçīn yüz dirhem tāze şaḳāyıḳ toḫmını ṭoḳuz dirhem baldırı (26) ḳara bėş dirhem ve ḳaranfil bėş dirhem ökse

fulūniyā köki her birinden (27) dörder buçuḳ dirhem bu eczālar içine iki barmaḳ çıḳınca dārçīn

[59a]

(1) ṣuyını ḳoyup ve bir şīşe ḳab içine ḳoyup sekiz gün sekiz (2) gėce ışladalar baʿdehu inbīḳden çıkaralar ṣarʿa ve felce nafiʿdür (3) **diger dārçīn ṣuyı** (4) dārçīn-ı ḫāliṣ yüz dirhem müşk-i ṭarāmşīʿ kökinüŋ aḳı mülkiye (5) köki cedvār-ı hindī her birinden yigirmi yėdişer dirhem aḳ şarāb (6) ḫāliṣ gül ṣuyı her birinden üçer yüz dirhem bālāda ẕikr olunan (7) eczāları bir şīşe içine ḳoyup üç gün üç gėce ışladalar (8) baʿdehu çıḳarup inbīḳden taḳṭīr ėdeler fevāʾidi oldur ki (9) vebāya ve ḥummā-yı vebaʾiyyeye ġāyet nāfiʿdür miḳdār-ı istiʿmāli bėş (10) dirhemden on dirheme degdür (11) **meṣāneden ṭaş çıḳarmaḳ içün ṣudur** (12) eringiyū toḫmı kerefes toḫmı rāzyāne köki ṭurb köki her birinden ikişer (13) dirhem baḳla ḳabuġı yigirmi yėdi dirhem ṣāṣafrās ḳurdımānā (14) pinpinīlā ḫaṭmī kökinüŋ ḳabuġı her birinden ikişer ḳabża mū ḫaṭmī (15) toḫmı ḳırmızı noḫūd ve güneş darısı her birinden on sekiz dirhem (16) üç dāne bütün aġac ḳavunı bunları üç vaḳıyye aḳ şarāb (17) ile taḳṭīr ėdeler fevāʾidi oldur ki bögreklerde ve meṣāne yolındaki (18) ṭaşı çıḳarur ve idrār-ı bevl ėder ve ʿavretlerüŋ ḥayżını açar (19) ḳolaylıġla ṭoġurmayan ʿavrete içürseler asānlıġla ṭoġurur (20) lezic buḫārları ṭaġıdur ve süddeleri açar ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki eczā-yı (21) mezbūreyi ve aġac ḳavunını aḳ şarāb içinde ışladalar baʿdehu (22) bir ḳaç ṭamla rūḥ-ı zāc ṭamlada bir miḳdār ḥumūżat vėre (23) **sill ve dıḳḳa nāfiʿ māʾī -i muḳaṭṭardur** (24) bir genc ṭavuġı temīzleyüp pāk ėdeler ve tavuġuŋ aġırı miḳdārı (25) bir aḳ etmek içini ṭavuġı dögdükden ṣoŋra ḳoyalar ve bu tavuġı (26) bir mermer havān içine ḳoyup kemüklerini ḳıralar isḳābiyūz altı ḳabża (27) türkīce uyuz otı dėmekdür altun varaġı on deste yarım vaḳıyye

[59b]

(1) mersīn toḫmını üç vaḳıyye ṣu ile taḳṭīr ėdeler baʿdehu bālāda ẕikr (2) olunan eczālaruŋ cümlesinüŋ aġırı miḳdārı mersīn ṣuyı ile inbīḳe (3) ḳoyup taḳṭīr ėdeler baʿdehu altun varaġını ḳoyalar bu ṭavuġı ve etmek (4) içini ve uyuz otını istiʿmāl vaḳti ṣabāḥ ṭaʿāmdan muḳaddem bir fincān (5) ve aḫṣām ṭaʿāmdan muḳaddem bir fincāndur fevāʾidi oldur ki sill ve dıḳḳa (6) nāfiʿdür ve ṭabīʿata ḳuvvet vėrür bi-iẕnillāhi teʿālā (7) **bėl ṣovuḳlıġı içün muḳaṭṭar ṣudur** (8) deve dikeni baġçede biten labada ḫaṭmī köki

her birinden ikişer ḳabża (9) nīlūfer çiçegi üç ḳabża ketān toḫmı anberbārīs toḫmı her birinden üç (10) buçuḳ dirhem ḳavun ḳārpūz ḫıyār ḳabaḳ çekirdeklerinüŋ (11) bir içi her birinden ṭoḳuzar dirhem bu eczāları (12) kifāyet miḳdārı eşek südi ile bir gün ışladalar eger eşek (13) südi bulunmazsa inek südi ile ışladalar baʿdehu eczālar (14) ile maʿan inbīḳe ḳoyup taḳṭīr ėdeler ve bir şīşe içine ḳoyup (15) iḳtiżā ėtdigi maḥall istiʿmāl ėdeler beḳā-yı ḳuvveti bir senedür fevāʾidi (16) oldur ki bėl ṣovūklıġından aḳan bu bürūdetli menīyi ṭatlu ėdüp ṭaşra (17) çıḳarur ve meşāne yolını ve bögrekleri temīzler ve sūʾ-ı mizāc-ı ḥārrı defʿ ėder (18) **ḳūbā içün ṭılādur** (19) muḳaṭṭar siŋirli yapraġı ṣuyı gülāb-ı ḫāliṣ her birinden yüzer dirhem (20) şāb-ı sülümen ikişer dirhem ṭarīḳ-i ʿameli beyān olunur şāb ile (21) sülümeni dögeler bir aġzı ṭar şīşe içine ḳoyalar bālāda ẕikr olunan (22) ṣuları şīşe içine ḳoyalar ol şīşeyi āteş üzerin ḳoyup (23) içinde ṣunuŋ nıṣfı ḳalınca ḳaynadalar baʿdehu indürüp süzeler (24) ve ḥīn-i iḳtiżāda istiʿmāl oluna fevāʾidi oldur ki nāṣūrları (25) yaralar ve temregülere māddelere ve ṭuzlu balġamlara ṭılā ėtseler ġāyet (26) nāfiʿdür ve bu ṣu ancaḳ ṭılā içündür şurben istiʿmāl olunmaz (27) **göz aġrısıçün ṣudur**

[60a]

(1) ḫāliṣ aḳ şarāb gülāb-ı ḫāliṣ her birinden altmış dirhem maḥlūl (2) tūtiyā on dirhem besbāse bėş dirhem ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki (3) besbāse ile tūtiyāyı dögüp ẕikr olunan ṣular ile ḳarışduralar (4) ve ṣaḳlayalar fevāʾidi oldur ki göz aġrırken içine ṭamladalar gözüŋ (5) ḳaralıġın alur ve gözden muʿtād olup aḳan yaşı ḳatʿ ėder (6) ve göz yalımaların oŋuldur ve göze ḳuvvet vėrür bi-iẕnillāhi teʿālā (7) **ṭılā içün buḫūr ṣuyı terkībidür** (8) gülāb-ı ḫāliṣ bir vaḳıyye ʿasülbend buḫūr-ı meryem ḳaranfil her birinden ṭoḳuzar (9) dirhem misk ġālye misk yigirmişer buġday kāfūr ʿūd-ı māverdī (10) ikişer ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki misk ile ġālye miskden ġayrı gülāb (11) içinde üç gün naḳʿ olunup baʿdehu inbīḳden taḳṭīr ėdeler (12) ṣoŋra misk ile ġālye miski bir bez içine ḳoyup ol ṣuyuŋ içine (13) bıraġalar süzmek iḳtiżā ėtdigi vaḳt sürüneler ve yine aġzını (14) ḳapayalar fevāʾidi oldur ki ʿufūnet-i hevāyı defʿ ėder ve ev içine (15) ṣaçsalar hevānuŋ ʿufūnetini defʿ ėder bi-iẕnillāhi teʿālā (16) **ḳalbi cemīʿ semmiyyetli şeyden ve zehr-nāk marażdan ḥıfẓ ėtmek içün şarāb olunacaḳ ṣudur** (17) lisān-ı ṣevr ʿuṣāresi yabān lisān-ı ṣevr ʿuṣāresi oġul otı ʿuṣāresi (18) ḳırmızı behmen ʿuṣāresi ḥamāmā otınuŋ ʿuṣāresi ekşi labada (19) ʿuṣāresi ḳuzı ḳulaġı ʿuṣāresi keçi ṣedefi ʿuṣāresi (20) mülkiye ʿuṣāresi çegānū-yı kebīr ʿuṣāresi çegānū-yı ṣaġīr (21) ʿuṣāresi ḳırmızı gül

ʿuṣāresi ḳalendūla ʿuṣāresi līmōn (22) ʿuṣāresi aġac ḳavunı ʿuṣāresi semiz otı ʿuṣāresi (23) nīlūfer çiçegi her birinden altmış dirhem bėş yapraḳ ʿuṣāresi (24) otuz dirhem muḳaṭṭar aḳ sirke yüz dirhem ṭīn-i maḫtūm-ı ḫāliṣ (25) ḳırḳ bėş dirhem üç nevʿ ṣandal her birinden altışar dirhem (26) maḥlūl incü üç dirhem ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki bu ʿuṣārelerüŋ (27) kesdirüp bir aḳ ėdeler baʿdehu sāʾir eczāları içine ḳoyup

[60b]

(1) üç gün ışladalar ve inbīḳe ḳoyup taḳṭīr ėdeler miḳdār-ı (2) istiʿmāli ṭoḳuz dirhemden on sekiz dirheme degdür fevāʾidi (3) oldur ki vebāya ve cemīʿ zehr-nāk şeylere nāfiʿdür ve ḳalbe feraḥ (4) vėrür ve ḥummā-yı rediyyelere nāfidür bi-iẕnillāhi teʿālā (5) **hıfẓ-ı beden içün şarāb ėdecek şudur** (6) cevz-i bevvā besbāse dārçīn ḳaranfil kebābe ḳāḳūle çınṭıyāne zencebīl (7) mülkiye cedvār-ı hindī ʿūd-ı māverdī aḳ büber ḳara büber her birinden (8) üçer dirhem ardıc toḫmı defne toḫmı aġac ḳavunı ḳabuġı (9) tūrunc ḳabuġı her birinden ikişer dirhem ḳırmızı gül diş otı (10) çiçegi biberiyye çiçegi yarpuz kekik naʿnā merzencūş ḳasṭrān (11) çiçegi sünbül-i hindī ḳaṣabü'z-zerīre her birinden yarımşar dirhem (12) misk-i ḫāliṣ bir dirhem ʿasel-i muṣaffā yüz dirhem aḳ şarāb (13) yüz dirhem şarāb-ı ebyaż-ı ḫāliṣ sekiz yüz tarīḳ-i ʿameli (14) oldur ki eczāları bir eyüce ḳırup ẕikr olunan şarāb (15) içine ḳoyup bir şīşeye ḳoyup içinde on gün ışladalar (16) baʿdehu inbīḳden taḳṭīr ėdeler cümleden ṣoŋra miski dögüp (17) ve bir seyrek bez içine ḳoyup inbīḳden ṭamlayan ṣuyı cemʿ (18) ėtmek içün bir şīşe ḳorlar ki inbīḳden ṣu ol şīşeye (19) ṭamlar misk ile çıḳın olan bezi ol şīşenüŋ aġzına (20) ḳoyup üzerine ṭamlaya ol misküŋ ṣu ḳuvvetini alur bu minvāl (21) üzere taḳṭīr ėdeler beḳā-yı ḳuvveti iki senedür fevāʾidi oldur ki (22) ḳalbe ḳuvvet vėrür ve ḥıfẓ-ı ṣıḥḥat içün nāfiʿdür ve sevdāvī (23) marażlara nāfiʿdür ve feraḥ vėrür ve ʿale'l-bārideye ḳaç ṭamla nūş (24) ėtdürseler ol ʿilletleri defʿ ėder ve ḳalbe feraḥ vėrür ve rūḥ-ı (25) nefsāniyyeye ḳuvvet vėrür (26) **terkīb-i rubb cemīʿ zehr-nāk içün pān-zehr yerine istiʿmāl olunur** (27) yabān ṣarmısaġı ḫālis ḳazılmış ṭūrmentilā oġul otı ḫāliṣ

[61a]

(1) usḳūrçīnāre ayıtlanmış ve ḳazılmış her birinden otuz altışar (2) dirhem bütün aġac ḳavunı dört dāne ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki (3) bu aġac ḳavunını ufaḳ ufaḳ ṭoġrayup yuḳaruda ẕikr olunan (4) otlar ile mermer havān içine ḳoyup dögeler ve mengeneye ḳoyup (5) pekce süzüp inbīḳe ḳoyup baʿdehu dört buçuḳ dirhem zaʿferān (6) daḫı

inbīḳe ḳoyalar ve ḥamām-ı māriyede taḳṭīr ėdeler baʿdehu inbīḳden (7) ol eczāları çıḳarup mengeneye ḳoyup taḳṭīr ėdeler ol (8) muḳaṭṭar ṣuyuŋ dibine ʿasel gibi çöken şeyʾ alalar ve iki dirhem (9) cevāhir maʿcūnını ve otuz buġday pān-zehr ve iki dirhem (10) maḥlūl incü üç dirhem maḥlūl zümürrüd üç dirhem māʾī (11) yāḳūt üç dirhem ḳırmızı yāḳūt üç dirhem aġdāyī üç (12) dirhem seylān cümlesi maḥlūl ola ve bir dirhem kāfūr bunları (13) muḳaṭṭar ṣuyuŋ dibine çöken rubb ile ḳarışduralar istiʿmāl (14) eylemek murād eyledükde yarım dirhem dibden ve yarım dirhem (15) ṣudan ve iki dirhem ḳırmızı gülbeşeker ile ḳarışduralar (16) fevāʾidi oldur ki ḥummā-yı rediyelere ve ḥummā-yı muḥriḳalara ve cemīʿ semmiyyetli (17) emrāża nāfiʿdür bi-iẕnillāhi teʿālā (18) **tiryāḳ ṣuyı** (19) ḫām yeşil ceviz ḳabuġını dögüp dört yüz dirhem ʿuṣāresi (20) alına ve üç yüz dirhem ṣedefʿuṣāresi iki yüz dirhem (21) mübārek dikeni ʿuṣāresi oġul otı ʿuṣāresi ikişer (22) yüz dirhem betāstīş köki yüz elli dirhem muḳaşşer mülkiye (23) köki elli altı dirhem ḳırāl köki elli altı dirhem bārdāne köki (24) yüz dirhem yabān ṣarımsaġı dört ḳabża venedīk tiryākı (25) meṣrūyiṭūs yėtmiş ikişer dirhem ṣarāb-ı ebyaż üç (26) vaḳıyye keskin aḳ sirke bir buçuḳ vaḳıyye līmōn ṣuyı yarım vaḳıyye (27) ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki bu ṣular ile bu eczāları bir aġzı

[61b]

(1) ṭar şīşe içine ḳoyup ve aġzını ġāyet ḳapayup üç gün (2) üç gėce ḥamām-ı māriyede ışladalar baʿdehu inbīḳden nıṣfı (3) ḳalınca taḳṭīr ėdeler baʿdehu inbīḳde ḳalan eczāları ṣuyı ile (4) çıḳarup bir mengeneye ḳoyup pekce ṣıḳup ḳuvvetini alalar baʿdehu (5) ṭancireye ḳoyup yımırṭa ile kesdüreler bir berrāḳ ṣu ḳalduḳdan (6) ṣoŋra ol ṣu ile muḳaṭṭar ṣuyı tekrār inbīḳe ḳoyup ikisini (7) maʿan taḳṭīr ėdeler ve şeẕūslı muḥkem ėdeler inbīḳ dibinde ḳalan (8) rubb-ı tiryāḳdan ve taḳṭīr olunan ṣuyuŋ miḳdār-ı istiʿmāli altı dirhemden (9) yėdi dirheme degdür ve rīk-i miḳdār-ı istiʿmāli nıṣf dirheme degdür (10) fevāʾidi oldur ki ḥummā-yı rediyelere ve ḥummā-yı vebāʾiyeye ve cemīʿ zehirlü emrāża (11) nāfiʿdür bi-iẕnillāhi teʿālā (12) **māṭiyūnū ṭabībüŋ dārçīn ṣuyı** (13) seylānī dārçīn yüz dirhem ḫāliṣ gülāb dört yüz dirhem aḳ (14) ṣarāb yüz elli dirhem ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki dārçīnı ufaḳ ufaḳ (15) ṭoġrayup yigirmi dört sāʿat ṣarāb ile ve gülāb ile ışlanup (16) baʿdehu taḳṭīr ėdeler fevāʾidi oldur ki maʿdeyi ışlāḥ ėdüp (17) ve riyāḥını taḥlīl ėder ve rīḥ-i merāḳiyeye ve vecʿa-ı merāḳiyāya nāfiʿdür (18) **ibni ġabriyel yapduġı dārçīn ṣuyı terkībidür** (19) dārçīn-i ḫāliṣ bir vaḳıyye gülāb-ı ḫāliṣ

dört vaḳıyye misket (20) alması ʿuṣāresi bir buçuḳ vaḳıyye bu dārçīnı ufaḳ ufaḳ ṭoġrayup (21) bu ʿuṣāreler içinde yigirmi dört sāʿat ışladup baʿdehu (22) taḳṭīr ėdeler fevāʾidi oldur ki maʿdeyi ışlāḥ ėder ve ḳalbe (23) feraḥ vėrür ve ṭaʿāmı hażm ėtdirür ve dimāġa ḳuvvet vėrür ve bedende (24) olan rīḥi ṭaġıdur ve cemīʿ aʿżā-yı reʾīseye ḳuvvet vėrür bi-iẕni ḫüdā (25) **ʿavretlerüñ iḥtibās-ı raḥmını açmaḳ içün şudur** (26) semüz kabaḳ ʿuṣāresi dört yüz dirhem ṣedefʿuṣāresi artemīṣā (27) ʿuṣāresi ikişer yüz dirhem ılgın yapraġı üç ḳabża retīḳa

[62a]

(1) pinpilā kekik çiçegi feslegen her birinden ikişer ḳabża müşk-i ṭarāmşīʿ-i (2) girīdī bir buçuḳ ḳabża tūrunc ḳabuġınuñ incesi otuz altı dirhem (3) mürr-i ṣāfī on sekiz dirhem ḳunduz ḫayāsı ṭoḳuz dirhem aḳ şarāb (4) rāyiḥası laṭīf ola üç vaḳıyye ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki bunlaruñ mecmūʿını (5) inbīḳe ḳoyup ve ḥamām-ı māriye içine ḳoyup dört gün ışladalar (6) baʿdehu nışfı miḳdārını muḳaṭṭar eyledükden ṣoñra indirüp baʿdehu (7) inbīḳde bāḳī ḳalan eczāları çıḳarup mengeneye ḳoyup pekce ṣıḳup (8) ʿuṣāresini alalar baʿdehu ol inbīḳden muḳaṭṭar olan ṣuyıla bu ʿuṣāreyi (9) ḳarışdurup tekrār inbīḳe ḳoyup taḳṭīr ėdeler tamām bütün (10) taḳṭīr eyledükden ṣoñra taḳṭīr olunan ṣuyuñ dibine çöken ʿasel (11) gibi şey ki rubbdur ol rubbı başḳa alalar fevāʾidi oldur ki iḥtibās-ı (12) bevli ve ḥayżı açup ve ʿavretlerüñ cemīʿ raḥm ʿilletlerin defʿ ėder (13) müddet-i ʿömrinde ḥayżını görmeyen ʿavretüñ ḥayżını açar bi-iẕnillāhi teʿālā (14) **pelīn ṣuyı** (15) pelīn ʿuṣāresi iki yüz dirhem anīsōn toḫmı elli dört dirhem ḫāliṣ (16) arf bir vaḳıyye ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki şīşeyi inbīḳe ḳoyup ḥamām-ı māriyede (17) yigirmi dört sāʿat ışladalar taḳṭīr ėdeler baʿdehu yüz dirhem (18) ḫāliṣ şeker ḳatalar fevāʾidi oldur ki maʿdesi ṣovuḳ olan ādemlere (19) nāfiʿdür ve maʿde içinde lezic balġamı defʿ ėder ve cigerüñ süddelerini (20) açıp ṣovuḳlıġını defʿ ėder māsārīḳānuñ süddelerini açar ve ṭıḥāl (21) süddelerin açar miḳdār-ı istiʿmāli bir dirhemden üç dirheme degdür (22) **mülkiye ṣuyı** (23) aġacıla ve kökile mülkiye tūrunc ḳabuġı līmōn ḳabuġı oġul otı naʿnā (24) biberiyye diş otı her birinden ikişer ḳabża üç vaḳıyye gülāb ile (25) yigirmi dört sāʿat ışladalar ve taḳṭīr ėdeler fevāʾidi oldur ki (26) burūdetden ḥāṣıl olan dimāġ ʿilletlerine ve maʿde rīḥlerine ve (27) ʿilletlerine nāfiʿdür maʿdeye ḳuvvet vėrür ve feraḥ vėrmesine nāfiʿdür

[62b]

(1) ve sevdāyı defʿ ėder ve cemīʿ ʿaṣabda olan ʿilletlerine nāfiʿdür (2) bi- iẕni ḫüdā **şiyāf-ı ebyaż zekeriyā rāzīnüŋdür** (3) gül ṣuyı ile yayḳanmış üstūbec on dirhem anzarūt-ı ḫāliṣ üç (4) dirhem keṯīrā bir dirhem eczā-yı merḳūmeyi dögüp kifāyet (5) miḳdārı keṯīrā luʿābı ile mercimek ḳadar şiyāf ėdeler ḫīn-i (6) istiʿmālde ʿavret ṣuyı ile ezüp acġan ʿayna ve kaşlara (7) ve gözüŋ içine sürmeyeler fevāʾidi oldur ki gözüŋ şişleri (8) tezāyüdde iken sürseler defʿ ėder bi-iẕnillāhi teʿālā (9) **şiyāf-ı ebyaż ibni māsūyye terkībidür** (10) yaykanmış üstūbec on dirhem anzarūt üç dirhem nişāste (11) iki dirhem keṯīrā bir dirhem bu eczāları ince dögüp ve yımırṭa (12) aġıla şiyāf oluna eger efyūn ile yapmaḳ murād olunursa (13) yarım dirhem efyūn żamm oluna fevāʿidi oldur ki göz şişlerin (14) defʿ ėder ve muḳaddem yazılan şiyāfuŋ fevāʿidi bunda mevcūddur (15) **şiyāf-ı ġürūtitū terkībidür** (16) ṣabr-ı usḳuṭūrī günlük her birinden ikişer buçuk deng ṭamla dem-i aḫaveyn (17) ṣummāḳ ikişer deng ikişer çekirdek gülāb ve żamġ-ı ʿarabī ile şiyāf (18) oluna bunları istiʿmāl etdükleri vaḳt on dirhem şarāb (19) bėş dirhem ḳırmızı gül bir serv ḳuzı ḳulaġı ışladup baʿdehu bu (20) ṣu ile şiyāfı ezüp gözin içine aḳıdalar fevāʾidi oldur ki (21) gözde olan yaraları oŋuldur ve laḥm bitürür ve göz yaşını (22) ḳaṭʿ ėder bi-iẕnillāhi teʿālā (23) **şiyāf-ı aḥmer** (24) yayḳanmış ve dögülmiş ṣandal-ı ḥadīd altı dirhem yanmış baḳır (25) gülāb ile yayḳanmış ola dört dirhem gülāb ile maḥlūl (26) ḳırmızı mercān olunmamış incü maḥlūl incü yanmış ḳurşun (27) gülāb ile yayḳanmış maḥlūl her birinden ikişer dirhem żamġ-ı ʿarabī

[63a]

(1) keṯīrā her birinden bėşer dirhem dem-i aḫaveyn ṭamla ola zaʿferān (2) yarımşar dirhem ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki ẕikr olunan eczāları (3) ince dögüp eleyeler ve rāzyāne ṣuyı ile şiyāf oluna fevāʾidi (4) oldur ki gözi yaramaz yaralardan ḥıfẓ ėder ve gözüŋ ve gözüŋ lekelerin (5) defʿ ėder bi-iẕnillāhi teʿālā (6) **şiyāf-ı aḥmer** (7) yayḳanmış üstūbec yanmış yayḳanmış maḥlūl baḳır her birinden (8) ṭoḳuzar dirhem bu eczāları dögüp ve aḳ şarāb ile ṣummāḳīde (9) ḥall ėdeler ve kifāyet miḳdārı ṣedefʿuṣāresi ḳoyalar (10) ʿasel gibi bir şey olur fevāʾidi oldur ki cereb cereb-i ʿaynī ve göze (11) aḳ düşmesini defʿ ve cemlūz gözleri oŋuldur ve gözün bu- (12)- ludını ve lekelerini oŋuldur bi-iẕnillāhi teʿālā nāʿfidür (13) **şiyāf-ı aḫżar** (14) ḳırlanḳıç otı kifāyet miḳdārı

māmīrān ʿuṣāresini güneşe (15) ḳoyup pekleşdire baʿdehu şiyāflar yapalar fevāʾidi oldur ki (16) güzüŋ ḥarāretini alur ve gözün vecaʿını keser bi-iẕnillāhi teʿālā (17) göz ibtidā ağrıduġı vaḳt bu şiyāfı ḳoyalar nāfiʿdür (18) **şiyāf-ı māmīrān rāzīnüŋ terkībidür** (19) yanmış ḳurşun itmed maḥlūl tūtiyā yanmış baḳır żamġ-ı ʿarabī (20) keşīrā her birinden dörder dirhem on bèşer buġday yaġmur (21) ṣuyı ile şiyāf ėdeler fevāʾidi oldur ki cümle gözleri (22) baş aḳduġından yara olan gözleri oŋuldur ibni (23) rāzī bunı manṣūrdan aḫẕ ėtmişdür (24) **şiyāf-ı ebyaż cālīnūs terkībidür** (25) maḥlūl tūtiyā on altı dirhem yaykanmış üstūbec nişāste (26) żamġ-ı ʿarabī keşīrā her birinden üçer dirhem gülāb ile şiyāf (27) ėdeler eger efyūn ḳatmaḳ murād olunursa iki dirhem

[63b]

(1) efyūn żamm oluna beḳā-yı ḳuvveti iki senedür fevāʾidi oldur ki gözüŋ (2) yanmasını ve ağrısını kaṭʿ ėder ve gözüŋ māddelerin oŋuldur (3) ḥiddet-i nevāzilden ne şey olan vecaʿ-ı şedīdi ḳaṭʿ ėder (4) ve gözde ṭamlayan ṭuzlı yaşı ḳaṭʿ ėder bi-iżnillāhi teʿālā (5) **telyīn içün oturaġa ḳonacaḳ şiyāfdur** (6) ṣābūn-ı ḫāliṣ üç yüz dirhem ebū cehl ḳarpūzınuŋ çekirdegi (7) cālīnūsuŋ ḳapḳarası türbüd-i ḫāliṣ sürıncān-ı ḫāliṣ selīḫe (8) her birinden on sekizer dirhem ḥacı bektāş ṭuzı ṭoḳuz dirhem (9) ẕikr olunan otları ince dögüp ve ṣābūnı ufaḳ ufaḳ (10) ṭoġrayup yėr feslegeni ʿuṣāresiyle şiyāf ėdüp ḳurudalar (11) ḥīn-i iḳtiżāda istiʿmāl ėdeler fevāʾidi oldur ki maʿdeye (12) degin temīzleyüp yaşı taḫfīf ėder ve telyīn ėder faẓalātı (13) çıḳarur iḥtiḳān eylemeyen ādemler bunı ḳullansalar ġāyet nāfiʿdür (14) **ḳalbe ekilecek süfūfdur** (15) lisān-ı ṣevr çiçegi yabān lisān-ı ṣevr çiçegi oġul otı her birinden yarımşar (16) ḳabża üç nevʿ ṣandal verd-i aḥmer her birinden ikişer dirhem (17) derūnec aḳ behmen ḳırmızı behmen kehrübā geyik yüreginde olan (18) kemük her birinden bir dirhem bir deng ve ikişer çekirdek aġac ḳavunı (19) ḳabuġı ḳuzı ḳulaġı toḫmı ʿūd-ı māverdī ḳaranfil her birinden (20) birer buçuḳ dirhem zaʿferān bir deng iki çekirdek incü yarım (21) dirhem misk üç buġday kāfūr altı buġday zümürrüd yāḳūt (22) maʾī yāḳūt aġdāyī seylān her birinden birer dirhem ḳırmızı (23) mercān ṭebāşir-i hindī her birinden yarımşar dirhem fevāʾidi (24) oldur ki ḥummā-yı vebāʾiyelere ve ḥummā-yı rediyelere ve ḫafaḳāna nāfiʿdür (25) ve ḳalb üzerine ekseler içseler bi-iẕnillāhi teʿālā bu ʿilletleri defʿ ėder (26) **ḳalbe feraḥ vėrilecek süfūfdur** (27) zümürrüd ḳırmızı yāḳūt māʾī yāḳūt aġdāyī seylān her birinden

[64a]

(1) yarımşar dirhem aḳ mercān ḳırmızı mercān her birinden ikişer dirhem (2) geyik yüreginde olan kemük ṭebāşir-i hindī ḫāliṣ altun egelenmiş (3) ḫāliṣ gümiş egelenmiş maḥlūl kehrübā her birinden ikişer dirhem (4) zaʿferān ʿūd-ı māverdī bir dirhem dārçīn-ı seylānī iki (5) buçuḳ dirhem ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki bunları dögüp ve ince eleyüp (6) ṣanʿatına göre süfūf ėdeler fevāʿidi oldur ki kemāl mertebe ḳalbe (7) ḳuvvet ve feraḥ vėrür ve bayılmaları ve ḫafaḳānı keser ve ġaşyı izāla ėder (8) bi-iẕnillāhi teʿālā (9) **süfūf-ı pād-zehr** (10) maḥlūl gil-i ermenī maḥlūl ṭīn-i maḫtūm dörder buçuḳ dirhem zümürrüd ḳırmızı (11) yāḳūt māʾī yāḳūt aġdāyī seylān maḥlūl her birinden ikişer (12) dirhem maḥlūl incü iki buçuḳ dirhem ṭebāşir-i hindī geyik boynuzı (13) maḥlūl birer dirhem on bėşer buġday aḳ mercān ḳırmızı mercān (14) pān-zehr üçer dirhem ṭūrmentilā köki müşk-i ṭarāmşīʿ (15) kökinüŋ eti ṭoḳuz dirhem gergedān boynuzı aḳ ṣandal (16) yarımşar dirhem on bėşer buġdaydur ekine köki bir buçuḳ dirhem (17) yabān ṣarmısaġı girīdī yarım dirhem on bėş buġday ḳuzı (18) ḳulaġı toḫmı kāfūr yarımşar dirhem aġac ḳavunı çekirdegi on (19) bėş dāne altun otı on ʿaded ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki bu cevāhirler (20) ince hall oluna ve eczālar daḫı ince dögile cümleden ṣoŋra kāfūr ile (21) altun varaġını süfūf ėdeler fevāʾidi oldur ki ḳalbe ḳuvvet vėrür (22) ve ʿufūnetini ḳaṭʿ ėder ve ter getürür cemīʿ semūm şeylerden ḳalbi (23) ve maʿdeyi ḥıfẓ ėder ve miftaḥdur ve dimāġa ḳuvvet vėrür ve zehirli (24) ḥayvānātuŋ ışırduġına nāfiʿdür bi-iẕnillāhi teʿālā (25) **ḥummā-yı vebāʾiye içün süfūfdur** (26) maḥlūl gil-i ermenī yigirmi yėdi dirhem ṭīn-i maḫtūm on sekiz dirhem (27) zümürrüd maḥlūl ḳırmızı mercān dört buçuḳ dirhem aḳ mercān

[64b]

(1) altı dirhem ḳırmızı yāḳūt māʾī yāḳūt aġdāyī her birinden dörder (2) dirhem maḥlūl incü bėşer dirhem dārçīn-i seylānī ḳuzı ḳulaġı (3) toḫmı ḳırmızı ṣandal her birinden ikişer dirhem ḳaranfil zaʿferān (4) birer dirhem aġac ḳavunı ḳabuġı aḳ ṣandal birer buçuḳ dirhem ṭebāşir-i (5) hindī bėşer dirhem egelenmiş fīl dişi üç dirhem geyik yüreginde (6) olan kemük yāḫūd gergedān boynuzı dört dirhem altun varaġı (7) ʿaded cevāhirler ince ḥall olunup eczālar daḫı ince dögüp baʿdehu (8) süfūf oluna ve bir ṣırlı şey içine ḳoyup aġzını muḥkem ḳapayalar ki (9) rāyiḥası çıḳup ḳuvveti gitmeye fevāʾidi oldur ki ḥummā-yı vebāʾiyeye (10) ve ḥummā-yı rediyelere ve sāʾir

ḥummālara nāfiʿ dür ʿufūnetli hevālarda istiʿmāl (11) olunsa ġāyet nāfiʿ dür vebāya ve ṣalġın ḫasteliklere ve cemīʿ (12) zehr-nāk ḥayvānlaruŋ ışırduġına nāfiʿ dür ve ḳalbe feraḥ ve maʿdeye (13) ḳuvvet vėrür bi-iẕnillāhi teʿālā (14) **süfūf-ı mercān** (15) diyārūdūn süfūfı üç dirhem ḳırmızı mercān aḳ mercān zümürrüd (16) yāḳūt māʾī yāḳūt aġdāyī seylān ince her birinden dörder (17) buçuḳ dirhem ʿādet üzere süfūf ėdeler fevāʾidi oldur ki (18) maʿdeye ḳuvvet vėrür ve emrāż-ı ḥarre ve ḥāddeye ġāyetü'l-ġāye (19) **diger süfūf nāfiʿ dür bi-iẕnillāhi teʿālā mercān** (20) maḥlūl ḳırmızı mercān iki dirhem maḥlūl incü bir dirhem gil-i ermenī (21) yarım dirhem ʿūd-ı māverdī ṣülüṯ dirhem ṣanʿatına göre (22) süfūf yapalar fevāʾidi oldur ki ishāli ḳaṭʿ ėder ve ḳalbe (23) feraḥ ve ḳuvvet vėrür süfūf-ı mezbūrı reʾy-i ṭabībe göre vėrile (24) **soġulcan ḳırmaḳ içün süfūfdur** (25) müşk-i ṭarāmşīʿ kökinüŋ aḳı ṭūrmentīlā köki cedvār-ı hindī (26) çınṭıyāne köki her birinden üçer deng ḳuzı ḳulaġı toḫmı keçi ṣedefinüŋ (27) toḫmı aġac ḳavunı çekirdegi her birinden birer dirhem pelīn iki dirhem

[65a]

(1) sirke ile terbiye olunmış kişnic üç deng yabānī ṣarımsaḳ ḳāralīna (2) rāvend geyik boynuzı şarāb ṭorṭısı her birinden ṭoḳuzar dirhem (3) ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki kökleri ufaḳ keseler baʿdehu toḫumları dögeler cümle- (4) -den ṣoŋra ṭorṭuyu döküp süfūf ėdeler miḳdār-ı istiʿmāli yarım (5) dirhemden bir dirheme degdür ayrıḳ ṣuyını üzerine içeler fevāʾidi (6) cemīʿ soġulcanı ḳırar (7) **nevʿ-i diger süfūf-ı soġulcan** (8) müsk-i ṭarāmşīʿ kökinüŋ eti cedvār-ı hindī birer dirhem ṭūrmentīlā (9) köki zencebīl ibrūdānū-yı maḥlūl kökinüŋ boynuzı rāvend ḳurṣı her birinden (10) yarımşar dirhem mercān otı frenkce ḳōrālīnā dėrler yėdi dirhem ḥōrasānī (11) toḫmı altı dirhem sirke ile terbiye olunmış kişnic bir dirhem ġārīḳūn (12) ḳurṣı ṣülüṯ dirhem sināmekī süfūfı üç deng gül ḳurusı pelīn ṭozı (13) bir denk ikişer çekirdek ve yigirmi yėdi dirhem aḳ şeker ṣanʿatına (14) göre süfūf oluna miḳdār-ı istiʿmāli maʿṣūmlara yarım dirhem (15) büyüklere ikişer dirhemdür fevāʾidi oldur ki üç nevʿ soġulcanı (16) ḳırar ziyāde müʾessirdür bi-iẕnillāhi teʿālā (17) **ṣarʿa ve ḳulunca nāfiʿ süfūfdur** (18) ʿūdü'ṣ-ṣalīb ayuŋ eksilinceki vaḳt ve şems ḥūt burcunda oldıġı (19) vaḳt çıḳaralar üç dirhem baldırıḳara bir buçuḳ dirhem kebābe yarım (20) dirhem maḥlūl zümürrüd maḥlūl ḳırmızı mercān maḥlūl incü mercān otı (21) maḥlūk geyik boynuzı her birinden yarımşar dirhem ṭūrmentīlā ökse (22) ikişer dirhem müşk-i ṭarāmşīʿ kökinüŋ aḳı bir dirhem şaḳāyıḳ toḫmı (23)

insānuŋ taç kemügi üçer dirhem ṭavşan ard ayaġınuŋ ṭırnaḳları (24) on iki dāne kehrübā-yı ebyaż şülüşān dirhem altun varaġı altı ʿaded gümiş (25) varaġı iki ʿaded cevz-i bevvānuŋ muḳaṭṭar yaġı besbāsenüŋ muḳaṭṭar yaġı biberiyyenüŋ (26) muḳaṭṭar yaġı her birinden altışar ṭamla bunları şanʿatına göre süfūf (27) yapalar miḳdār-ı istiʿmāli bir dirheme degdür muḳaṭṭar incü çiçeginüŋ şuyından

[65b]

(1) üzerine nūş oluna beḳā-yı ḳuvveti bir senedür fevāʾidi oldur ki şarʿa (2) ve felce ve emrāż-ı dimāġiyyeye nāfiʿdür (3) **nevʿ-i diger** (4) muḳaddem yazılan gibi vaḳtinde istiḫrāc olunmış olaʿūdü'ṣ-ṣalīb (5) ṭoḳuz dirhem ökse elçe ki baḳar-ı vaḥşī ṭırnaġıdur egelenmiş fīl dişi (6) maḥlūl geyik boynuzı gergedān boynuzı aḳ mercān ḳırmızı mercān (7) maḥlul incü her birinden birer dirhem insānuŋ debesinde olan kemük (8) üç dirhem ʿanber maʿcūnınuŋ süfūfı bir buçuḳ dirhem altun varaġı (9) yigirmi ʿaded ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki bunları ince dögüp ve eleyüp (10) süfūf ėdeler beḳā-yı ḳuvveti bir senedür fevāʾidi oldur ki cemīʿ (11) nevāzile ve başda burūdetden ḥāṣıl olan cemīʿ ʿilletlere nāfiʿdür (12) ve ṭamla ʿilletlerini defʿ ėder ve şarʿa nāfiʿdür bi- iẕnillāhi teʿālā (13) **ḥummālaruŋ iki sāʿat nevbetinden muḳaddem vėrilecek süfūfdur** (14) çınṭıyāne köki nebāt şekeri her birinden on üç buçuḳ dirhem (15) zencebīl dört buçuḳ dirhem ḳaṣabü'z-zerīre ṭoḳuz dirhem zirāvend-i (16) müdevver üç dirhem evliyā dikeni toḫmı iki dirhem kāfūr bir dirhem evliyā (17) dikeninüŋ ṭozı üç denk şanʿatına göre muḥkem saḥḳ olunup (18) süfūf oluna miḳdār-ı istiʿmāli bir dirheme degdür ḳanṭariyūn şuyı (19) yāḫūd evliyā şuyı yāḫūd yabān şarmısaġı şuyı ile nūş oluna (20) bir dirhem tozdan on dirhem şudan içüreler yāḫūd ḳuzı (21) ḳulaġı şerbetiyle yāḫūd aġac ḳavunı ekşisi şerbetiyle içüreler (22) fevāʾidi oldur ki ḥummālarda bedeni tenḳıye ėdüp temīz ėtdükden şoŋra (23) ḥummānuŋ nevbetinden muḳaddem ve nevbetden soŋra bu tozdan vėreler (24) **bögreklerde olan ṭaşı çıḳarmaḳ içün süfūfdur** (25) güneş ṭarusı sāsafrās toḫmı mūşmūlanuŋ çekirdegi her birinden (26) birer dirhem bezr-i benc toḫmı mārūl toḫmı maʿdenūs toḫmı ḳuş ḳonmaz (27) toḫmı her birinden ikişer deng üçer deng ḳavun ḳārpūz ḳabaḳ ḫıyār

[66a]

(1) çekirdeginüŋ içleri her birinden ikişer deng üçer çekirdek benī (2) isrāʾīl zeytūnı kākūnec ḳurşı birer buçuḳ dirhem şāşafrās köki (3) anūnīde köki nīster toḫmı her

birinden yarımşar dirhem şeker on (4) sekiz dirhem ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki bunları ince dögüp elekden (5) geçürüp benī isrāʾīl zeytūnını ṣummāḳīde ḥall ėdüp ve ḳurşı daḫı cemʿ (6) ėdüp süfūf ėdeler fevāʾidi bögreklerde olan ḳumı ve ṭaşı (7) çıḳarur (8) **vecaʿ ḳuluncı teskīn içün süfūfdur** (9) tūrunc kabuġınuŋ ince muḳaşşeri yigirmi yėdi dirhem cedvār-ı hindī ḥavlincān (10) ḳaṣabü'z- zerīre geyik boynuzı defne toḫmı her birinden dörd buçuḳ dirhem (11) dārçīn ṭoḳuz dirhem muḳaṭṭar kemmūn yaġı yarım dirhem rāzyāne (12) toḫmınuŋ yaġı anīsōn toḫmınuŋ yaġı kerāvyā yaġı her birinden ṣülüṣ dirhem (13) kemmūn maʿcūnı süfūfı üç deng bu eczāları muḥkem saḫḳ ėdüp (14) süfūf ėdeler miḳdār-ı istiʿmāli bir dirhemden bir buçuḳ dirheme degdür (15) ḳırḳ dirhem aḳ şarāb bir buçuḳ dirhem bu süfūfdan ḳarışdurup (16) içürseler ḳulunc şancusını defʿ ėder (17) **süfūf-ı kelbü'l-kelb** (18) sedef yapraġı ḥamāmā diş otı siŋirli yapraḳ pelīn naʿnā ḳasṭrān (19) heyūfārīḳūn ḳantariyūn-ı ṣaġīr besfāyic köki artemīṣā oġul otı (20) varaḳı her birinden ṭoḳuz dirhem ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki bunları ince (21) dögüp süfūf edeler miḳdār-ı istiʿmāli bir buçuḳ dirhemden (22) iki dirheme degdür alma ʿuṣāresiyle yāḫūd ṭavuḳ ṣuyı ile ṭaʿāmdan (23) dört sāʿat muḳaddem istiʿmāl oluna on bėş gün ale't-tevālī (24) istiʿmāl oluna beḳā-yı ḳuvveti bir seneye degdür ancaḳ bu otları vaḳt-i (25) temmūzda düşüreler ayuŋ on üçinde ola allāhü ʿālem (26) **nevʿ-i diger süfūfdur** (27) ṭatlu ṣunuŋ yengeci ḫazīrānda avlayalar ṭoḳsan dirhem çıntıyānā

[66b]

(1) ḳırḳ bėş dirhem günlük ṭoḳuz dirhem bunları dögüp ve ince (2) eleyüp süfūf ėdeler miḳdār-ı istiʿmāli bir dirhemden iki dirheme (3) degdür otuz gün ʿale't- tevālī istiʿmāl ėdeler bu yengecüŋ şarṭı (4) avlanduḳda furūnda ekmek çıḳduḳdan ṣoŋra furūna ḳoyup (5) ve ḳurıdup baʿdehu dögeler ve çıntıyāne ile günlügi ince dögüp (6) süfūf oluna faḳīr dėr meger ḳudurmış kelb ışırduġı sāʿat (7) muʿālece ėtmelidür zīrā ince semm ḳalbe ve cigere ve dimāġa varmazdan (8) muḳaddem ol sāʿat cerrāḥ kelb ışurduġı mevżiʿi pekce ḥacāmat (9) eyleyüp üzerine bir şīşe urup baʿdehu dişinüŋ girdügü yėri (10) bir münāsib temür ile daġlayup öyle daġlayalar ki daġ dişden (11) aşaġa gide baʿdehu üzerine bir şīşe uralar ziyāde menāfiʿi görile (12) ve bir miḳdār penbeyi kibrīt ṣuyına baturup daġlanan yėre penbe ile (13) ḳoyalar bir sāʿat üzerinde ṭura baʿdehu ʿaḳreb yaġıyla venedīk (14) tiryāḳı ḳarışdurup üzerine uralar dāʾimā yaranuŋ aġzını açıḳ (15) ṭutalar ki zehr aḳa ve ḳırḳ güne degin ḫasteye perhīz ėtdürdeler (16) faḳīr bu minvāl üzere ėtdüm efrādum tımār ėtmişdür ve ol ḳudurmış (17) kelbi öldürüp ve

cigerini alup ve pişirüp sekiz güne degin ol (18) ādeme yėdürdüm bi-iẕnillāhi teʿālā şifā buldı engerek yılānınuŋ ışırduġı (19) daḫı bu minvāl üzere tımār oluna (20) **dimāġ-ı bāride nāfiʿ süfūfdur** (21) kekik yarpuz aġac ḳavunı ḳabuġı merzencūş ḳarabaş ḳaṣṭrān ḳaranfil (22) ardıc żamġı her birinden ikişer dirhem ṣovuḳ dimāġa ekseler ol dimāġı (23) ḥārr ėden cemīʿ ṣovuḳdan olan ʿilletlerine nāfiʿ dür istiʿmāl olunmaz (24) hemān depeye ekilür (25) **nevʿi diger** (26) verd-i aḥmer gülnār maṣṭakī besbāse güŋlük mersīn aḳ ṣandal her birinden (27) birer dirhem servi ḳozalaġı ḳarabaş birer buçuḳ dirhem bunları ince

[67a]

(1) dögüp ve eleyüp süfūf ėdeler fevāʾidi oldur ki depeye eklemek (2) ile inen nevāzili ḳatʿ ėder ġāyet nāfiʿ dür bī-iẕnillāhi teʿālā (3) **ishāl-i zaḫīre nāfiʿ süfūfdur** (4) maḥlūl kehrübā dem-i aḫaveyn ṣandal-ı ḥadīd maḥlūl mercān semiz otı siŋirli (5) yapraḳ toḫmı cedvār-ı rūmī ṭūrmentīlā ṭīn-i maḫtūm gil-i ermenī her birinden (6) on sekiz dirhem gülnār zaʿferān-ı ḥadīd incü ṣedefinüŋ muḥriḳi (7) gergedān boynuzı her birinden ṭoḳuz dirhem ḳışr-ı bellūṭ dört dāne (8) dārçīn dört buçuḳ dirhem bu eczāları muḥkem saḫḳ ėdüp süfūf (9) ėdeler miḳdār-ı istiʿmāli bir dirhemden bir buçuḳ dirheme degdür otuz (10) dirhem siŋirli yapraḳ ṣuyıyla istiʿmāl oluna beḳā-yı ḳuvveti bir senedür (11) fevāʾidi oldur ki cemīʿ ishālātı defʿ ėder ve aġrısını ḳatʿ (12) ėder ve ishāl-i müzminelere ve yüreginden ḳan gidenlere nāfiʿ dür ve dimāġa (13) ve ʿavretlerüŋ ifrāṭ üzere aḳan ḥayżını ḳatʿ ėder ve ʿavretlerüŋ (14) ḥamlı var iken bėli boşanup aḳan ḳanı ḳatʿ ėder bi-iẕnillāhi teʿālā (15) **süfūf-ı ẕeheb ishāl içün nāfiʿ dür** (16) ṭīn-i maḫtūm kīmyā yolıla yapılan zaʿferān-ı ḥadīd mesḥūḳ cevz-i bevvā (17) dārçīn her birinden ikişer dirhem altun varaḳı on iki ʿaded bunları (18) ince dögüp ve eleyüp süfūf yapalar miḳdār-ı istiʿmāli nıṣf (19) dirhemden bir dirheme degdür yā ṭavuḳ ṣuyı ile yāḫūd çilekli şarāb (20) ile içeler fevāʾidi oldur ki ishāl-i zaḫīreye ve envāʿ-i ishāle (21) nāfiʿ dür bī-iẕni ḫüdā (22) **ishāl içün süfūfdur** (23) zaʿferān-ı ḥadīd yaġı iki dirhem günlük-i ebyaż kişnic müdebbir kehrübā-yı (24) ebyaż her birinden ikişer buġday miḳdār-ı istiʿmāli bu süfūfı (25) defʿaten içeler fevāʾidi oldur ki ne şekl ishāl olursa bir kerre (26) içince defʿ ėder (27) **teshīl-i vilādet içün süfūfdur**

[67b]

(1) dārçīn bir dirhem selīḫe iki deng dört çekirdek zaʿferān (2) yarım dirhem kehrübāyı ebyaż bir deng iki çekirdek ince dögüp (3) ve eleyüp süfūf ėdeler ḫatunlara ziyāde aġrı çekdükleri vaḳt (4) aḳ zanbaḳ ṣuyı ile bir dirhem içürseler bi-iẕnillāhi teʿālā (5) asānlıḳ ile vażʿ-ı ḥaml ėdeler **(6) nevʿ-i diger (7)** ḫıyārşenbe ḳabuġı dārçīn yarımşar dirhem zaʿferān bir deng (8) iki çekirdek mürr-i ṣāfī bir dirhem ince dögüp bir dirhem bundan ve retīḳa (9) ṣuyıyla içseler bi-iẕnillāhi teʿālā nāfiʿdür **(10) nevʿ-i diger süfūf-ı teshīlü'l-vilādet (11)** selīḫe aḳ kehrübā dörder buçuḳ dirhem būraḳ-ı ermenī iki dirhem zaʿferān (12) bir dirhem bir deng ve iki çekirdek yılġun yapraġı yigirmi iki buçuḳ dirhem (13) ince dögüp süfūf ėdeler miḳdār-ı istiʿmāl bir dirhemden (14) iki dirheme degdür zanbaḳ ṣuyıyla içüreler beḳā-yı ḳuvveti bir seneye degdür (15) fevāʾidi oldur ki ḥāmile olan ʿavretlere vėrilse āsānlıġıla (16) ṭoġurur ve raḥm içinde ve cenīn bulunsa anı daḫı āsānlıġıla (17) çıḳarur bi-iẕnillāhi teʿālā **(18) ʿavretlere süd getürmek içün süfūfdur (19)** tere toḫmı anīsōn ikişer dirhem dārçīn-ı ḫāliṣ bir dirhem billūr (20) maʿdeni dört dirhem ince dögüp süfūf ėdeler miḳdār-ı (21) istiʿmāli bir dirhemden iki dirheme degdür ṭavuḳ ṣuyıla istiʿmāl (22) oluna beḳā-yı ḳuvveti altı aya degdür (23) **ʿavretlere baʿde'l-ḥaml bāḳī ḳalan vecaʿları teskīn içün süfūfdur** (24) kekik toḫmı iki dirhem incübār-ı kebīr bir dirhem şeftālū çekirdegi içi (25) cevz-i bevvā ikişer deng üçer çekirdek ʿanber-i aṣfer bir deng bir buçuḳ (26) çekirdek kehrübā yarım dirhem ince dögüp süfūf ėdeler miḳdār-ı (27) istiʿmāli bir dirhemden bir buçuḳ dirheme degdür ṭavuḳ ṣuyıla ve eger

[68a]

(1) ḥummā yoġısa aḳ şarāb ile vėreler ġāyet nāfiʿdür bi-iẕni ḫüdā (2) **maʿṣūmlaruŋ oturaġına baġırsaḳ çıḳdıġı vaḳt üzerine ekilecek süfūfdur** (3) maṣṭakī günlük servi ḳozalaġı nār çiçegi pelīdin ḳabuġı gülnār (4) liḫyetü't- teys demürbozan her birinden ikişer dirhem maʿṣūmlaruŋ (5) oturaġına çıḳan baġırsaḳlarını yā ısıcaḳ ṣuyıla aḳ keskin (6) şarāb ile yayḳayalar bu eczāları ince dögüp üzerine eküp (7) içürseler bi-iẕnillāhi teʿālā nāfiʿdür (8) dāʾimā muʿtād olup maʿṣūm düşüren **ʿavretlere düşürmemek içün süfūfdur** (9) ḳırmız dem-i aḫaveyn ṭamlası ṭīn-i maḫtūm ḳurşı her birinden birer dirhem (10) ḳırmızı ṣandal ṭūrmentīlā bir dirhem aḳ günlük iki buçuḳ deng (11) bir çekirdek ḳaranfil bir deng bir buçuḳ çekirdek cevz-i bevvā iki deng (12)

üç buçuḳ çekirdek aḳ mercān ḳırmızı mercān maḥlūl geyik boynuzı (13) her birinden birer deng birer buçuḳ çekirdek maḥlūl incü iki dirhem (14) ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki ince dögüp süfūf ėdeler miḳdār-ı (15) istiʿmāli bir dirhemden bir buçuḳ dirheme degdür (16) bėl ṣovuḳlıġı içün süfūfdur (17) ḳurı naʿnā üç dirhem ayıt toḫmı irsā ṭebāşir-i hindī ṭūrmentīlā (18) gil-i ermenī gül toḫmı her birinden ikişer dirhem ṣedef toḫmı bir dirhem (19) mārūl toḫmı iki buçuḳ dirhem bünyād şekeri on dirhem ince dögüp (20) süfūf ėdeler miḳdār-ı istiʿmāli ṣabāḥ aç ḳarnına ṭaʿāmdan (21) dört sāʿat muḳaddem bir buçuḳ dirhem süfūfdan bir fincān (22) ḳırmızı şarāb ile nūş oluna anuŋla istemeyen ādem bir buçuḳ (23) dirhem yayḳanmış türmentīle ḳarışdurup nūş ėdeler (24) bi-iẕnillāhi teʿālā nāfiʿdür (25) **iḫtirāḳ-ı bevl içün ve meṣāne yolında yalmaları defʿ içün süfūdur** (26) büzūr-ı erbaʿa-ı bāride ki ẕikr olunur ḳavun ḳārpūz ḫıyār ḳabaḳ (27) çekirdeklerinin içi semiz otı toḫmı ebegümeci toḫmı ḫaşḫāş toḫmı her birinden

[68b]

(1) ikişer dirhem keṣīrā żamġ-ı ʿarabī on ikişer dirhem benefşe (2) çiçegi nişāste ṭebāşīr-i hindī maḥlūl gil-i ermenī her birinden (3) yėdişer dirhem ṭarīḳ-i ʿameli oldur ki cemīʿ eczālar aġırı miḳdārı (4) ḫāliṣ şeker ile bu eczāları ince dögüp eleyüp süfūf (5) ėdeler ve ḥıfẓ ėdeler fevāʾidi oldur ki iḫtirāḳ-ı bevl içün (6) ve meṣāne yolında olan ʿilletlere nāfiʿdür bi-iẕnillāhi teʿālā (7) miḳdār-ı istiʿmāli iki dirhemden üç dirheme degdür (8) **yüksek yėrden ve bār-gīrden düşen ādemlerüŋ yaralarını oŋultmak** (9) **içün müstaḥleb ile içilecek süfūfdur** (10) rāvend-i çīnī ṭīn-i maḫtūm gil-i ermenī her birinden birer dirhem mūmiyā (11) maʿdenī ḳızıl boya ki ḳuvve yarımşar dirhem ḫāliṣ dem-i aḫaveyn ki (12) ṭamla ola gülnār üçer deng incübār-ı kebīr iki dirhem ince dögüp (13) süfūf yapalar miḳdār-ı istiʿmāli bir dirhemden iki dirheme degdür (14) incübār ṣuyı ile içeler eger incübār ṣuyı bulunmazsa ṭavuḳ ṣuyı (15) ile içeler (16) **cerbe ve ḥikkeye ṭılā ėtmek içün süfūfdur** (17) aşfer kükürt ḫācı bektāş ṭuzı merzencūş her birinden ikişer (18) dirhem altun mürdeseng bir dirhem kündüs defne yapraġı birer (19) dirhem tarīḳ-i ʿameli oldur ki bu eczāları dögüp elekden geçüreler (20) gül merhemi ile ḳarışdurup yāḳuṭ-ı baḥrī yaġıla ḳarışdurup (21) süreler cerbe ve ḥikkeye menāfiʿi ʿaẕīmdür (22) **aḳsırmaḳ içün ve dimāġ temīzlemek içün süfūfdur** (23) merzencūş bir buçuḳ dirhem ḳaṣṭrān ʿūdü'l-ḳahr kekik yarımşar (24) dirhem kündüs bir dirhem bunları dögüp eleyüp süfūf ėdeler (25) fevāʾidi oldur ki bir miḳdār ṭorpaḳ

üzerine ḳoyup burunlarına çekeler (26) dimāġı yaramaz balġamlardan ve aḫlāṭdan defʿ eder ġāyet eyüdür (27) **süfūf-ı sūrıncān**

[69a]

(1) sūrincān aḳ ola ve dolanmış olmaya aḳ şeker her birinden onar dirhem (2) żamġlı türbüd muṣliḥ maḥmūde altışar dirhem zencebil üç dirhem bunları (3) dögüp ve elekden geçürüp süfūf ėdeler miḳdār-ı istiʿmāli (4) iki dirheme degdür ṭavuḳ ṣuyı ile istiʿmāl oluna baʿdehu dört (5) sāʿatden ṣoŋra ṭaʿām ekl oluna fevāʾidi oldur ki nevāzil (6) aġrılarını ve mafāṣıl aġrılarını defʿ eder (7) **telyīn içün süfūfdur** (8) sināmekī yapraġı ḳırmūr ikişer dirhem żamġlı türbüd muṣliḥ maḥmūde (9) birer buçuḳ dirhem ḳaranfil bir deng bir çekirdek zencebīl ḥavlincān (10) yarımşar dirhem bunları dögüp ve eleyüp süfūf yapalar (11) miḳdār-ı istiʿmāli yarım dirhemdür bu süfūfuŋ fevāʾidi (12) oldur ki ṣafrāyı ve balġamı ve sevdāyı telyīn ėder (13) **nevʿ-i diger telyīn içün** (14) żamġlı türbüd ṭoḳuz dirhem zencebīl dārçīn maṣṭakī ḥavlincān (15) ḳāḳūle her birinden birer buçuḳ dirhem sūrincān muṣliḥ maḥmūde (16) dörder buçuḳ dirhem sināmekī iki dirhem şeker otuz altı (17) dirhem bu eczāları dögüp elekden geçürüp süfūf (18) oluna fevāʾidi oldur ki balġamı ve sevdāyı ve ṣafrāyı ve rīḥ-i ġalīẓeyi (19) telyīn ėder miḳdār-ı istiʿmāli bir dirhemden iki dirheme degdür (20) beḳā-yı ḳuvveti altı aya degdür (21) **ḳum kenārında biten laḫnanuŋ süfūfı** (22) sirke ile muṣliḥ laḫna iki dirhem rāvend-i çīnī bir buçuḳ dirhem (23) dārçīn ṣülüṣān dirhem sūrincān zencebīl bir dirhem aḳ şeker iki (24) buçuḳ dirhem ṣanʿatına göre süfūf yapalar fevāʾidi oldur ki sūʾ-ı (25) ʿırḳuʾn-nisā ve müstesḳī olan ādemlere münāsib şeyler ile (26) içüreler miḳdār-ı istiʿmāli bir dirhemdür beḳā-yı ḳuvveti altı aya degdür (27) **ve allāhü aʿlem nevʿ-i diger istisḳā içün süfūfdur**

[69b]

(1) ḳum kenārında olan laḫna yarım dirhem sināmekī iki dirhem mecūʿḳān (2) iki dirhem türbüd rāvend-i çīnī birer çekirdek birer deng aḳ şeker (3) bir dirhem ṣanʿata göre süfūf ėdeler beḳā-yı ḳuvveti aya degdür (4) fevāʾidi üç nevʿ istisḳāya nāfiʿdür (5) **naḫīf ādemlere semirtmek içün süfūfdur** (6) ḳırmızı noḫūd otı ṭatlu bādem içi ḳabuḳsuz ḳırḳ bėş dirhem buġday (7) unı arpa unı yigirmi yėdişer dirhem pirinc unı on sekiz dirhem (8) aḳ ḫaşḫāş toḫmı otuz altı dirhem şeker yüz dirhem ṣanʿatına (9) göre süfūf yapalar her ṣabāḥ inek südi ile on bėş (10) dirhem miḳdārı süfūfı süd ile

ḳarışdırup nūş (11) oluna yāḫūd noḫūduŋ ṣuyı ile nūş oluna ve ḳırmızı noḫūd (12) ḳabuḳsuz ola ve hem noḫūdı tāze ola ve delikli olmaya noḫūdı (13) havānda ḳalınca ḳıralar ve tāze inek südi içinde ışladıla (14) çıḳarup ḳurıdalar bu minvāl üzere üç defʿa ışladıla (15) ve pirinci çoḳ yayḳayalar ve ḳurıdalar buġday ve arpayı ayıtlayup (16) yayḳayalar ve ḳurıdalar bunlar daḫı inek südi içinde noḫūd (17) gibi ışladalar ve ḳurıdalar baʿdehu havānda dögüp elekden (18) geçüreler un ėdeler şeker ile ḳarışdurup ḫamīr ėdeler (19) murād olunursa furūnda ḳurıdalar süfūf ėdeler ve inek (20) südi ile ḳarışdurup nūş oluna (21) **engerek yılānınuŋ ṭozı cālīnūs terkībidür** (22) ḳalın engerek yılānınuŋ dört dānesi deryā tuzı pāk ola (23) bėş vaḳıyye çınṭıyānā köki zirāvend-i ṭavīl yüz ellişer dāne (24) ḳanṭariyūn-ı ṣaġīrüŋ depesi iki yüz dirhem ḳāḳūle farāsiyūn (25) elli dörder dirhem yabān ṣarmısaġı kemāderyūs ṣedef (26) toḫmı her birinden yüz dirhem kifāyet miḳdārı ʿasel ile bu (27) eczālaruŋ nışfını yılāndan ġayrısını ufaḳ ufaḳ ṭoġrayup

[70a]

(1) ve bir ṭopraḳ ṭancire içine ḳoyup ve ʿasel maʿan ḳoyup eczāları ʿasel (2) ile ḳarışduralar baʿdehu yılānları üzerine saġ ḳoyalar ve bėş (3) aṭa ṣoġanınuŋ ḳabuġını ṣoyup ve ḳamış bıçaḳ ile ufaḳ (4) ṭoġrayup üzerine ḳoyalar ve nışf eczāyı daḫı ṭoġrayup (5) muḳaddem ḫāżır ėdeler ki yılānları ḳoyup ve aṭa ṣoġanını (6) ḳoyup bu nışf eczāyı daḫı üzerine ḳoyalar ve ḳapaġuŋ üzerine (7) dört delik delüp üzerine ḳapayalar ve eṭrāfını ḫamīr ile (8) ṣıvayalar vāfir kömür yaḳup ṭancireyi üzerine ḳoyalar ibtidā (9) ol deliklerden bir aḳ duḫān çıḳara baʿdehu bir siyāh duḫān çıḳar (10) ol duḫānlaruŋ ikisi de zehr ḳatılıdur ol vaḳt az insān (11) ziyāde uzaḳ ṭurmalıdır ve rüzgār tarafında ṭurmalıdur ki (12) rüzgār duḫānı ol ṭarafa getürürse insānı helāk ėder (13) baʿdehu duḫān ṭancireden kesilüp ʿalev çıḳar ol zamān (14) ṭancirenüŋ yanına varup āteşden çıḳarup bir ṣovuḳ (15) yėre ḳoyalar ve aġzını bir gün bir gėce açmayalar ṣoġıduḳdan (16) ṣoŋra açup içinde olanı çıḳarup ince dögüp buŋa (17) żamīme ėdeler eczālar bunlardur ki ẕikr olunur yabānī sedefüŋ (18) toḫmı ḳurı zūfā ṣaʿter ev süpürdükleri süpürgenüŋ toḫmı (19) her birinden yėtmiş ikişer dirhem yabāni rāzyāne sünbül-i rūmī (20) farāsiyūn kişnic ṣaʿleb kekik sāsāliyūn naʿnā her birinden (21) elli ikişer dirhem maʿdenūs ḥacer-i yeşim-i hindistān her birinden (22) otuz altışar dirhem mū ermīyūnū toḫmı ḳavrulmış ola yigirmi yėdi- (23) -şer dirhem ardıc toḫmı aḳ büber ḳara büber zencebīl-i ḫāliş her (24) birinden ikişer yüz dirhem selīḫe on sekiz dirhem dārçīn (25)

ṭoḳuz dirhem bu eczālaruŋ cümlesini dögüp ol yazılan ṭuza (26) żamīme ėdeler ve bir şırlı ṭopraḳ ḳab içine ḳoyup agzını muḥkem (27) ḳapayup ḳırḳ gün ḳullanmayalar baʿdehu ḳullanalar fevāʾidi oldur ki

[70b]

(1) cerb ve ḥikkeye ve ṭuzlu balġam gibi şeylere nāfiʿdür ve zehr içen ādemlere (2) ve yılān ısırduġı ve ḳudurmış kelb ısırduġı yėre nāfiʿdür ve ḥummā-yı (3) vebāʾiyeye ve ḥummā-yı rediyyeye nāfiʿdür ve ter getürür ve sereṭāna ve yaralara (4) nāfiʿdür ve ḳanı şāfī ėder ve her ne maraża vėrseler bi-iẕnillāhi teʿālā (5) ol marażdan insān ḫalāṣ olur miḳdār-ı istiʿmāli yarım dirhemden (6) bir dirhemden bir miṣḳāle degdür (7) **süfūf-ı sināmekī** (8) sināmekī yapraġı on iki dirhem zencebīl besbāse üçer dirhem dārçīn (9) ḳırīmūṭarṭarū birer buçuḳ dirhem bu eczāları ince dögüp eleyüp (10) süfūf ėdeler miḳdār-ı istiʿmāli bir dirheme degdür ṭavuḳ şuyı (11) ile ṭaʿāmdan evvel istiʿmāl oluna fevāʾidi oldur ki şafrāyı (12) balġamı sevdāyı telyīn ėder (13) **soġulcan içün süfūfdur** (14) muḥriḳ geyik boynuzı ḫorasānī toḫmı müşk-i ṭarāmşīʿ laḥna toḫmı (15) ḳuzı ḳulaġı sirke ile muṣliḥ kişnic semiz otı toḫmı geyik yüreginde (16) olan kemük her birinden nıṣf dirhem zümürrüd ḳırmızı yāḳūt maḥlūl (17) māʾī yāḳūt aġdāyī seylānī her birinden birer dirhem rāvend-i çīnī (18) bir buçuḳ dirhem likūstiḳū toḫmı bir dirhem bir deng altun varaġı altı (19) dāne ince dögüp eleyüp süfūf ėdeler fevāʾidi oldur ki (20) soġulcanuŋ üç nevʿini ḳırar bi-iẕnillāhi teʿālā nāfiʿdür (21) **suḳūt-ı liḥāt ve biḥatü'ṣ- ṣavt ve levzeteyn içün süfūfdur** (22) ḳavrulmış fındıḳ yanmış sünger deryā ṭuzı yanmış kāġıd mürekkeb (23) balıġınuŋ kemügi siŋirli yapraḳ toḫmı her birinden dört buçuḳ dirhem (24) ḳara büber zencebīl ḥacı bekṭāş ṭuzı zebedü'l-baḥr cevz-i bevvā māzī (25) fulful-ı ebyaż dārçīn dār-ı fulful aḳ çöpleme her birinden ikişer dirhem (26) eczā-yı merḳūme muḥkem saḥḳ olup diş otı ṣuyıla bir dirhem (27) miḳdār-ı istiʿmāl oluna bi-iẕnillāhi teʿālā emrāż-ı mezkūrenüŋ

DERKENAR

[13a]

nevʿ-i diger maḥlūl çelik gülbahār maʿcūnı süfūfı diyārūdūn süfūfı

anīsōn sināmekī maʿcūn-ı müdebbir kifāyet miḳdārı şarāb (?) ile maʿcūn oluna faʾidesi (?) ziyādedür miḳdār-ı istiʿmāli iki dirhemden dört dirheme degdür beḳā-yı ḳuvveti iki senedür

[15b]

olmaz ḳuvveti az olur deyü cālīnūs taḥrīr eylemiş ammā faḳīr üc seneye deg tiryāḳ

[28a]

ve maʿde içinde olan pek balġamları ve ṣoġuḳdan olan

[30a]

her birinden yüz yigirmi yėdişer dāne meyān köki temürhindī erik

[32a]

içi otuz altı dirhem gül ṣuyını yapup içinde şām fıstıġı ḳata

[37b]

toḫumları ḳoyalar baʿdehu otları ḳoyup ḳaynadalar baʿdehuʿuṣāreyi ḳoyalar

[44b]

yigirmi iki yüz dirhem

[47a]

altışar dirhem rāzyāne köki kerefis köki ḳuş ḳonmaz köki her birinden

[53b]

ḳış maṭbūḫı arpa on üc buçuḳ dirhem ḳuş üzümi ṭoḳuz dirhem meyān köki altı dirhem baldırıḳara bir buçuḳ ḳabża (?) dörder buçuḳ dirhem ʿunnāb elli dāne sibistān on bėş dāne balçıḳ ḫūrması bėş dāne anīsōn iki dirhem irsā bir dirhem benefşe çiçegi bir ḳabża üç vaḳıyye ṣu ile nıṣfı ḳalınca ḳaynadup müshil şeyleri ḳış güni bunuŋla ezüp vėreler

[54a]

kemük tımār ėden biri bulduġından kendü ismiyle asmākiyā vėrilir çiçegi (?) müşābihdür

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
SÖZ VARLIĞI VE DİZİN

3.1. BİTKİ ADLARI

3.1.1. Türkçe Bitki Adları

acı badem, aḳ ṣandal, aḳça ot, alma, altun otı anduz, ardıc, arpa, aṭa ṣoġanı, ayrıḳ köki, ayva, baldırıḳara, bögürtlen, buġday, burçaḳ, büber, ciger otı, çādır uşaġı, çilek, demür bozan, devrek otı, deve dikeni, diş otı, ebe gümeci, ekine, günlük, ışırġan, ḳabaḳ, ḳaṣnı, karpuz, ḳavun, ḳızıl boya, ḳuş üzümi, marul, oġul otı, ökse, ṣarmaşıḳ, ṣarmısaḳ, tarı/taru, uyuz otı, yabān ṣarmısaġı, yarpuz, yelġun, yėr marurı,

3.1.2. Diğer Bitki Adları

ʿabdü’s-selām, afsentīn, ʿanber, anberbārīs, anīsōn, anūnīde, anzarūt, artemīṣā, artemize, asārūn, ayvadāne, bābūnec, bādem, banṭāfilūn, bantāfilyūn, bārdāne behmen, behmen-i aḥmer, behmen-i ebyaż, belādūr, belesān, beliļec, bellūṭ, benefşe, besbāse, besfāyic, betāstīş, bezr-i benc, biberiye, birūsḳe, bitūniḳa, buḫūr-ı meryem, burūskū, būy, caʿde, cedvār, cevz-i bevvā, çegānū, çıntıyāne, çicerbītā, çöpleme, dār-ı fulful, dārçīn, dem-i aḫaveyn, defne, derūnec, deryā hāvīci, dūḳū, durunc, ebū cehl ḳarpūzı, edīābitū, efrāciyā, eftīmūn, egir, emlec, enār, encīr, erik, erinciyū/ eringiyū, evliyā dikeni, ermīyūnū, farāsiyūn, ferfiyūn, fū, füvve, gülnār, ḥamāmā, ḥamel, ḫaşḫāş, ḫaṭmi, ḫavlıncān, heyüfārikūn, ḫıyārşenbe, hindibā, ḫurmā, irsā, kābili, kāfūr, ḳāḳūle, ḳāḳūle-i kebir, ḳāḳūle-i ṣaġir, ḳaranfil, ḳaṣabü’ẕ-ẕeri̇re, kāsni̇, kebābe, kebere, kerāvyā, kerefes, keşīra, ḳısṭ, līmōn, lisān-ı şevr, lisānü’l-ʿaṣāfi̇r, maʿdenūs, mārūl, māzū, mercimek, misk, mū, mürr, müşk, noḫūd, pelīd, rāvend, rāziyāne, sādec, ṣandal-ı aṣfer, sāsāliyūs, saʿter, selīḫe, sibistān, sisāliyūs, sināmekī, ṣummāḳ, sünbül-i hindī, şāhtere, şalġam, temürhindi̇, tere, turb, türbüd, ʿūd, ʿūdü’l-ḳahr, ʿūd-ı maverdī, ūşne, zaʿferān, zencebīl, zirāvend-i ṭavīl, zūfā,

3.2. CEVHER ADLARI

aġdāyī, altun, baḳır, benī isrāʾīl zeytūnı, billūr, būraḳ, būre, çelik, demür, gil-i ermenī, gümiş, ḥacer-i yeşim-i hindistān, ḥacı bektāş ṭuzı, incü, ḳalḳaṭār, ḳırīmū-ṭarṭarū,

kömür, kükürd, lāciverd, mūmiyā, rūḥ-ı zāc, seylān, sülümen, sünger, şādenc, ṭobāc, tūtiyā, ṭuz/tuz, zümürrüd,

3.3. HASTALIK ADLARI

3.3.1.Türkçe Hastalık Adları

aġrı, ayaḳ aġrısı, baġırsaḳlaruŋ ḳazıntısı, baraş, baş aġrısı, baş dönmesi, bayılmaḳlıḳ bėl ṣovuḳlıġı, bėli boşanmak, boġaz fışlaması, boġazı tutulmak, çıban, çiçek, diş eti çürügü, daralmaḳ, diş etlerinüŋ çürügi, ditremek, eski öksürük, ekşi gegirmek, giciyik, gögüs ṭarlıġı, göz yalımaları, gözün buluṭı, ḳabarcıḳ, ḳalbüŋ ditremesi, ḳan tükürmek, kel, ḳuduz, ḳum, ḳurı öksürük, leke, maʿṣūm düşürmek, nefes ṭarlıġı, öksürük, ṣancu, ṣarılıḳ, ṣarı ṣarılıḳ, sıkılmaḳlıḳ, sıtma, soġulcan, şiş, ṭamla, ṭarlıḳ, temregü, uyuz, yanıḳara, yan aġrısı, yürek didremesi, yürek oynaması

3.3.2. Diğer Hastalık Adları

ʿale'l-bāride, bāsūr, behaḳ, cerb, cünūn getürmek, cüẕām, dāʾü'l-fīl, dıḳḳ, ḥummāsı, dīvāne, ekile, eski nevāzil, evrām, frenk zaḥmeti, fuvāḳ, ġaşy, ġıbb-ı ḫāliṣ, ḥādde, ḫader, ḫafakān, ḫafaḳān-ı bārid, ḫafaḳān-ı ḥārre, ḥārre-i ḥummā, ḥārr-ı ḫılṭ, ḥayż görmemek, ḥummā-yı ʿafine, ḥummā-yı balġamiyyeye, ḥummā-yı demevīye , ḥummā-yı dıḳḳ, ḥummā-yı ġıbb, ḥummāyı ḥādde, ḥummā-yı lāzıme, ḥummā-yı muḥriḳa, ḥummā-yı mürekkebe, ḥummā-yı müzmine, ḥummā-yı rediyye, ḥummā-yı rıbʿ, ḥummā-yı safrāvīye, ḥummā-yı vebāʾiye, ḥunnāḳ, ʿırḳu'n-nisā, iḫtibās-ı bevl, iḫtibās-ı ḥayż, iḫtibās-ı raḥm, iḫtilāc, iḫtirāḳ-ı bevl, ʿillet-i merāḳiyā, ishāl, ishāl-i müzmine, ishāl-i lūmūyye, ishāl-i kebedī , ishāl-i ṣafrāviye, ishāl-i zaḫīre , istisḳā, istisḳā-yı laḥmiye ḳurı ḫastelik, ḳūbā, ḳulunc, li'l-fuḳarā, līnet, mafāṣıl aġrısı, mayāṣıl, mecnūn, müsteḫḳī, müzmine, nāʾibe, nāṣūr, nevāzil, nevāzil-i cārī, nevāzil-i ḫārr, nıḳrīs, nisyān, raʿşe rıbʿ, rīḥ, ṣafrāvī ḥummā, ṣafrāvī ishāl, ṣarʿ, sereṭān, sevdā-yı muḥteriḳa, sill, ṣudāʿ, sūʾ-ı mizāc-ı bārid, sūʾ-ı mizāc-ı ḥārr, suḳūṭ-ı leḥāt, sūʾü'l-ḳınye, südde, şaḳīḳa, şaṭru'l-ġıbb, teşennüc, ṭıḥāl, vebā, yaraḳān, ẕātü'l-cenb, ẕātü'r-riye, żīḳ nefes, żīḳuʾn-nefes, żīḳu'ṣ-ṣadr

3.4. HAYVAN ADLARI

3.4.1. Türkçe Hayvan Adları:

balıḳ, boġa, deve, emlik, engerek, geyik, it, keçi, ḳırlanġıc, inek, ḳuş, ṣoġulcan, ṭavuḳ, yılan

3.4.2. Diğer Hayvan Adları:

ʿaḳreb, baḳar, bār-gīr, kelb, saḳanḳūr,seretan,

3.5. ORGAN ADLARI

3.5.1. Türkçe Organ Adları:

aġız, aḳ ciger, ayaḳ, bağırsaḳ, barmaḳ, baş, beŋiz, boġaz, boynuz, bögrek, burun, deri, dil, diş, gögüs, göz, ḳarın, ḳavuḳ, kemük, ḳıl, ḳulaḳ, ḳuyruḳ, oturaḳ, sünük, ṭalaḳ, ṭamar

3.5.2. Diğer Organ Adları:

ʿayn, beyn, ciger, dimāġ, emʿā, kebed, kilye, külā, leḥāt, levzeteyn, lisān, maʿde, mafasıl, merī**,** meṣāne, raḥm, ṣafrā, ṭıḥāl, zihn

3.6. TERKİP ADLARI

Metinde terkipler macunlar ile varak [4a] da başlamaktadır. [4a] ile [32a] arası varaklarda macunlar yer almaktadır. [32b] ile [35b] arası varaklarda luuk terkipleri vardır. [36a] ile [48b] arası ve [50a] ile [52b] arası varaklarda şarap terkipleri yer almaktadır. [49a-49b] de sikencibünler; [53a] ile [56a] arası varaklarda matbuhlar; [56a] ile [62a] arası varaklarda sular; [62b] ile [63b] arası varaklarda şiyaflar ve [63b] ile [70b] arası varaklarda süfuflar yer almaktadır. Terkip adları eserde genellikle terkibi ilk hazırlayanın adıyla, içindeki etken maddenin ya da bitkinin adıyla veyahut tedavisinde kullanıldığı hastalığının açıklanması (ḥummā-yı rediyyeler içün şarābdur) şeklinde adlandırılmıştır. Eserde terkip adları kırmızı mürekle yazılmıştır. Eserde yer alma sırasına göre terkip adları aşağıdadır:

Hamur kıvamına getirilmiş ilaçlar için Arapça kökenli macun sözcüğü kullanılmaktadır. Eserde yer alma sırasına göre **macun adları** aşağıdadır.

maʿcūn-ı cevāhirü'l-ibni māsūyye 4a/17; maʿcūn-ı cevāhir 4b/17; maʿcūn-ı ḳırmız 5a/4; diyāçentū 5a/22 diger diyāçentū 5b/15; nevʿ-i diger 5b/23; nevʿ-i diger 6a/15 cevāhir-i maʿcūn-ı li'l- vebā 6b/11; yabān ṣarımsaġı maʿcūnı 6b/2; diger li'l-vebāü'l-āġūsṭānī 7a/19; vebā-yı diger li'l-fuḳarā 7a/26; diger ḫafaḳān-ı bāride 7b/14; maʿcūn-ı zümürrüd 7b/22; maʿcūn-ı ḳırmız voynūlu ādem nām ṭabībüŋdür 8a/6; maʿcūn-ı pād-zehr 8a/24 diger maʿcūn ḫafaḳān-ı bārid 8b/12; maʿcūn-ı ʿūd ibni māsūyyenüŋdür 8b/24; maʿcūn-ı devā-yı misk ibni māsūyyenüŋdür 9a/10; maʿcūnü'ṣ-ṣaʿleb 9a/19; diger ṣaʿleb 9b/16;diger ṣaʿleb 9b/26; maʿcūn-ı egir 10a/13; maʿcūn-ı ḥavlincān 10a/22; bu maʿcūn maʿdeyi ıṣlāḥ ėder 10b/5; ṭaʿāmdan soŋra istiʿmāl olunacak maʿcūn 10b/12; maʿcūn-ı diyārūdūn ʿalī ibn ʿabbāsuŋdur 10b/19; gülbahār maʿcūnı 11a/6; maʿcūn-ı sibistān 11a/17; maʿcūn-ı mübārek 11b/3; defne toḫmı maʿcūnı 11b/11; macūn-ı irsā 11b/19; peynir şekeri maʿcūnı 12a/1; maʿcūn-ı rikyemeniye nīḳōlāūsuŋdur 12a/8; üç nevʿ ṣandal maʿcūnı 12a/16; maʿcūn-ı kūstīnū 12a/27; maʿcūn-ı laṭīfḳantallarāzī 13a/11; maʿcūn-ı laşīfḳānete cālīnūsuŋdur 12b/23; tėmür pası maʿcūnu 13a/8; maʿcūn-ı çelik terkīb-i būlūnīz aġūstāne 13a/19; maʿcūn-ı kibrīt ibni esviyyenüŋdür 13a/26

kükürd çiçeginüŋ ṣanʿatı budur 13b/13; maʿcūn-ı keşīrā 13b/23; luʿūḳ maʿcūnı 14a/4-5; müshil aġac ḳavunı ḳabuġı maʿcūnı 14a/17; terkīb-i tiryāḳ enderūmāḫūsuŋdur cālīnūsuŋ taḳrīridür ṣaḥīḥdür 14a/27; maʿcūn-ı meşirdīṭūs terkīb-i cālīnūs 19a/14; maʿcūn-ı ḫıyārşenbe iḥtiḳānlar içün 19b/2; maʿcūn-ı ḫıyārşenbe 19b/12; maʿcūn-ı ḫıyārşenbe 20a/5; maʿcūn-ı kākūnec ibni māsūyye terkībidür 20a/21; maʿcūn-ı türbüd maʿa rāvend 20b/10; maʿcūn-ı asārūn ferlīnūn terkībidür 20b/21; maʿcūnü'l-ilāhī ʿaleksāndrūs terkībidür 21a/8; ṣoġulcan içün maʿcūn 21a/24

hindī maʿcūnı terkīb-i ibni māṣūyye 21b/4; ıṭrıfīl-i kebīr ibni māsūyyenüŋdür 21b/9

diger ıṭrıfīl 21b/26; maʿcūn-ı ḳalb līnetü'l-ḥaṣāt 22a/11; maʿcūn-ı pelīrīz nīḳōlānuŋ terkībidür 22a/25; maʿcūn-ı çelik süddeleri açmaḳ içün 22b/13; maʿcūn-ı mīḳlata nīḳōlānuŋ terkībidür 22b/21; maʿcūn-ı ıtġāsiyye-i.kebīr ibni esviyye terkībidür 23a/14; maʿcūn-ı anīsōn ibni māsūyyenüŋ terkībidür 23b/7; maʿcūn-ı bezr-i ḳaṭūnā ibni māsūyyenüŋdür 23b/17; maʿcūn-ı kemmūn 24a/14; maʿcūn-ı kemmūn 24a/22; maʿcūn-ı yārpūs terkīb-i cālīnūs 24b/6; maʿcūn-ı yabānī naʿnā terkīb-i cālīnūs 24b/14; maʿcūn rīḥ ṭaġıtmaḳ içün 24b/21; maʿcūn-ı fulful 24b/27; maʿcūn-ı ıṭrıfīl-i kebīr

nīḳōlānuŋ terkībidür 25a/10; maʿcūn-ı ıṭrıfīl terkīb-i nūḥ efendi-yi ser-eṭıbbā-yı ḫāṣṣa 25a/25; maʿcūn-ı tiryāḳ-ı erbaʿa ibni māsūyyenüŋ terkībidür 25b/18; maʿcūn-ı diyāḳūrḳū 25b/26; maʿcūn-ı diyālākā 26a/14; maʿcūn-ı belādur 26a/27; maʿcūn-ı fulūniyā ibni māsūyyenüŋdür 26b/18; fulūniyā-yı fārisī ibni māsūyyenüŋ terkībidür 27a/2; ıṭrıfīl-ı fārisī ibni māsūyye terkībidür 27a/16; maʿcūn-ı hindī- yi kebīr ibni māsūyyenüŋdür 27b/15; diyāfenīḳū yaʿnī ḫurmā maʿcūnı 28a/4; maʿcūn-ı 29b/27, bezr-i ḳaṭūnā 28a/15; üsküb maʿcūnı ibni māsūyyenüŋdür 28b/13; āmıḳ maʿcūnı ibni māsūyyenüŋdür 28b/21; gül maʿcūnı ibni māsūyyenüŋdür 29a/13; gül maʿcūnı nīḳōlāūnuŋ terkībidür 29a/24; erik maʿcūnı nīḳōlāūnuŋ terkībidür 29b/6; maʿcūn-ı müshil 29b/27; maʿcūn-ı müshil meṣtūniyānuŋdur 30a/15; ḳudret ḥelvāsı maʿcūn-ı müshil nīḳōlānuŋ terkībidür 30a/26; maʿcūn-ı diyāḳātīlūn 30b/13; maʿcūn-ı sināmekī nīḳōlānuŋ terkībidür 31a/2; maʿcūn-ı gül nīḳōlānuŋdur 31a/12; maʿcūn-ı diyābārġarītā yaʿnī incü maʿcūnı nīḳōlānuŋdur 31b/8; diger incü maʿcūnı ibni ʿalī sīnānuŋdur 31b/27; maʿcūn meşāne yolında ḳum çıḳarmaḳ içün 32a/11.

Arapçada “yalanacak macun anlamına” gelen luʿūḳ sözcüğü, eserde yalanarak kullanılacak ilaçları karşılamak için kullanılmıştır**. luʿūḳ terkipleri** eserde yer alma sırasına göre aşağıdadır.

maʿcūn-ı fıstuḳ luʿūḳı ibni māsūyyenüŋdür 32b/2; maʿcūn-ı ḫaṭmī-yi luʿūḳ 32b/16; aḳ ciger yaraları içün luʿūḳdur 32b/22; ḳuş üzümi luʿūḳı ṭabīb aġūstātū terkībidür 33a/7; ḳara laḥna ʿuṣāresinüŋ luʿūḳı ibni māsūyyenüŋ terkībidür 33a/21; luʿūḳ-ı lüffān ibni esviyyenüŋdür 33b/2; luʿūḳ-ı ḫaşḫāş ibni māsūyyenüŋdür 33b/25; luʿūḳ-ı aṭa ṣoġanı 34a/12; dilkinüŋ aḳ cigerinüŋ luʿūḳıdur 34a/26; luʿūḳ-ı farfara türkçe ḳaṭır ṭırnaġıdur 34b/7; ṣarımsaḳ luʿūḳı ibni māsūyye terkībidür 34b/20; bārid keşīrā maʿcūnunuŋ luʿūḳ terkībidür nīḳōlānuŋdur 35a/1; nevʿ-i diger keşīrā-yı ḥarr terkībidür nīḳōlānuŋdur 35a/8; cevz maʿcūnı ibni māsūyenüŋ terkībidür 35a/23; ṣadra nāfiʿ maʿcūn terkībidür 35b/5; pādlugine nām ṭabībüŋdür 35b/11; ibni māsūyyenüŋ terkībidür 35b/20

Metinde şarap sözcüğü “üzüm veya başka meyve sularını türlü yöntemlerle mayalandırarak elde edilen alkollü içki, mey” anlamında kullanılmamış, günümüzde aynı sözcükten gelen ve “içinde çok miktarda şeker bulunan koyu sıvı kıvamda olan ilaç” anlamı taşıyan şurup sözcüğünü karşılayacak biçimde içilerek alınan sıvı ilaç

anlamında kullanılmıştır (Doğan, 2009, s.144). Eserde yer alan **şarap terkipleri** aşağıdadır.

alma şarābı ibni māsūyyenüŋdür 36a/; ḥumūżetli şarāb 36a/10; baldırı ḳara şarābı 36a/23; şarāb-ı yabān lisān-ı ṣevri 36b/5; nevʿ-i diger 36b/8; aġac ḳavunı ekşisinüŋ şarābı 36b/17; şarāb-ı ḳırmızı gül müfredidür ibni māsūyyenüŋ terkībidür 36b/26; müshil-i gül-i mükerrer terkībidür 37a/10; gül-i mükerrer-i ẕehebī 37b/2; müdebbir şarāb-ı ḳasṭrān 37b/18; şarāb-ı sināmekī 38a/2; şarāb-ı ʿuṣāre-i irsā 38a/20; siŋirli yapraġınuŋ şarābı 38b/8; şarāb-ı heyūfārīḳūn 39a/1; altun otınuŋ şarābı 39a/11; şarāb-ı ḫaṭmī ḳūrnelyūn terkībidür 39a/25; şarāb-ı incübār 39b/17; keçi ṣedefinüŋ şarābıdur 39b/26; ḥummā-yı rediyyeler içün şarābdur 40a/9; oġul otı şarābıdur fūrneliḳūnuŋdur 40a/27; eringiyū şarābı meṣāne yolunda ṭaş ve ḳum çıḳarmaḳ içündür 40b/20; şāhtere ve müdebbiresi ibni māsūye terkībidür 41a/11; benefşe şarābı mürekkebesi ibni māsūyenüŋdür 41b/17; ḳurı zūfā şarābı ibni māsūyyenüŋdür 42a/1; meyān köki şarābı ibni māsūyyenüŋdür 42a/9; farāsiyūn şarābı ibni māsūyye terkībidür 42a/19; ʿunnāb şarābı ibni māsūyye terkībidür 42b/5

ḫaşḫāş şarābı müfredidür ibni māsūyenüŋdür 42b/16; ḫaşḫāş şarābıdur ibni māsūyyenüŋdür 42b/26; şarāb-ı yarpuz 43a/15; şarāb-ı tuffāḥ ibni māsūyyenüŋdür 43a/21; aġac ḳavunı ḳabuġınuŋ şarābı ibni māsūyyenüŋdür 43b/16; naʿnā şarābı ibni māsūyye terkībidür 43b/24; pelīn şarābı ibni māsūyyenüŋdür 44a/12; şarāb-ı eftīmūn ibni māsūyye terkībidür 44a/24; şarāb-ı nīmūs ibni māsūyyenüŋdür 44b/17; şarāb-ı üsṭüḫudūs ibni māsūyenüŋdür 45a/13; ḥumūżetli şarāb ibni māsūyyenüŋdür 45b/1; ḥumūżetli şarāb ibni māsūyenüŋdür 45b/9; bėş kök şarābıdur 45b/18; şarāb-ı bizāntīnūs ibni māsūyye terkībidür 46a/1; nīlūfer şarābı 46a/14; semiz otı şarābı ibni māsūyyenüŋdür 46a/26; acı mārūl şarābı 46b/9; şarāb-ı hindibā nīkōlā hekīmüŋdür 46b/26; şarāb-ı ḳabaḳ ibni māsūyyenüŋdür 47a/11; şarāb-ı hindibā-yı gül amūbyaznitūnuŋdur 47a/19; altun otınuŋ şarābı niḳalūfūruŋdur 47b/6; şarāb-ı kemāfīṭūs nīḳūlūfūrūntīnū terkībidür 47b/17; şarāb-ı artīmīṣā 48a/4; acı mārūl şarābınuŋ müfredidür 48a/16; hindibā şarābınuŋ müfredidür 48a/21; hemil şarābınuŋ müfredidür 48a/27; ḳuzı ḳulaġı şarābı ibni māsūyyenüŋdür 48b/7; şarāb-ı ṭıḥāl 48b/12,şarāb-ı besfāyic 48b/20; müfred-i sikencübīn ibni māsūyyenüŋdür 49a/7

Eserde yer alan **sikencübīnler** de şaraplar gibi çeşitli meyvelerin özsularıyla bal ve şeker ile yapılan şuruplardan oluşmaktadır. Eserdeki sikencübīnler aşağıdadır.

sikencübīn-i mürekkeb ibni māsūyyenüŋdür 49a/17; aṭa ṣoġanı sikencübīni ibni māsūyyenüŋdür 49b/2; ekşi şeker şarābı nīḳōlānuŋdur 50a/17; līmōn şarābı 50a/22; ḳoruḳ şarābı ibni māsūyyenüŋdür 50b/2; nevʿ mersīn şarābı 50b/14; mürekkeb mersīn şarābı 50b/20; şarāb-ı ḳasṭrān 50b/27; ḳasṭrān şarābınuŋ müfredi 51a/12; diş otı şarābı 51a/16; rāvend ile yapılmış gül-i mükerrer 51a/21; müshil-i gül-i mükerrer çöpleme ile yapılmışdur 51b/5; ṭoprakda olan ḳablubaġa şarābıdur 51b/18; ḳara nūş şarābı ibni māsūyyenüŋdür 52a/12; şarāb-ı besfāyic frenk zaḥmeti içündür 52a/19; besfāyic şarābı nevʿ-i diger 52b/18

Pişirilerek ve kaynatılarak hazırlanan ilaçlar içinde yer alan **maṭbūḫlar** eserde yer alma sırasına göre aşağıdadır.

evvel bahārda ciger tāzelemek içün maṭbūḫdur 53a/7; vaḳt-i ṣayfda istiʿmāl olunacaḳ maṭbūḫdur 53a/24; güz vaḳti ciger tāzelemek içün içilecek maṭbūḫdur 53b/8; maṭbūḫ-ı kalb içün 53b/22; muḳabbız terkībidür 54a/3; maṭbūḫ-ı eftīmūn 54a/11; gögüs aġrısıçün maṭbūḫ ibni māsūyye terkībidür 54a/25; rīḥ miftaḥ ėtmek içün maṭbūḫdur 54b/6; iḫtiḳān terkībidür 54b/16; maṭbūḫ-ı sināmekī 54b/23; maṭbūḫ-ı erik ibni māsūyye terkībidür 55a/4; maṭbūḫ-ı şaʿīr-i diger müferriḥāt-ı ḳalbiyyedendür 55a/13; ḳalb içün maṭbūḫdur 55a/20; bu maṭbūḫ semere-i ḳalbiyyedendür 55a/23; maṭbūḫ-ı arpa ibni māsūyyenüŋdür 55b/3; defʿa arpa maṭbūḫı 55b/21; ʿasel maṭbūḫı 56a/4

Eserde çeşitli bitkilerin bir şişe içinde belli süre bekletildikten sonra süzülerek elde edildiği sulardan oluşan terkipler de mevcuttur. Bu ilaçların hazırlanmasında bitkiler bir tür bitki banyosuna yatırılır. Bu terkiplerin hazırlanışında yine çeşitli bitkilerin kaynatıldığı farklı yöntemler kullanılmıştır. Eserde yer alan **sulardan oluşan ilaçlar aşağıdadır.**

yan aġrısıçün ṣudur 56a/16; ṣudur ki etmekden çıḳarurlar 56a/22; çilek otınuŋ ṣuyıdur 56b/1; sūrtaḳa 56b/7; ḳırlanḳıç ṣuyıdur 57b/5; diger ḳırlanḳıç ṣuyı 57b/19; nevʿ-i diger ḳırlanḳıç ṣuyı 58a/13; ṣarʿa nāfiʿ muḳaṭṭar ṣudur 58b/3; dārçīn ṣuyı terkībidür 58b/24; diger dārçīn ṣuyı 59a/3; meşāneden ṭaş çıḳarmaḳ içün ṣudır 59a/11

sill ve dıḳḳa nāfiʿ māʾī -i muḳaṭṭardur 59a/23; bèl ṣovuḳlıġı içün muḳaṭṭar ṣudur 59b/7; ḳūbā içün ṭılādur 59b/18; göz aġrısıçün ṣudur 59b/27; ṭılā içün buḫūr ṣuyı terkībidür 60a/7; ḳalbi cemīʿ semmiyyetli şeyden ve zehr-nāk marażdan ḥıfẓ ėtmek içün şarāb olunacaḳ ṣudur 60a/16; hıfẓ-ı beden içün şarāb ėdecek ṣudur 60b/5; terkīb-i rubb cemīʿ zehr-nāk içün pān-zehr yerine istiʿmāl olunur 60b/26; tiryāḳ ṣuyı 61a/18; māṭiyūnū ṭabībüŋ dārçīn ṣuyı 61b/12; ibni ġabriyel yapduġı dārçīn ṣuyı terkībidür 61b/18; ʿavretlerüŋ iḫtibās-ı raḥmını açmaḳ içün ṣudur 61b/25; pelīn ṣuyı 62a/14; mülkiye ṣuyı 62a/22

Çoğunlukla makattan verilen ilaçlar sınıfında yer alan **şiyaflar** eserde yer alma sırasına göre aşağıdadır.

şiyāf-ı ebyaż zekeriyā rāzīnüŋdür 62b/2; şiyāf-ı ebyaż ibni māsūyye terkībidür 62b/9

şiyāf-ı ġūrūtitū terkībidür 62b/15; şiyāf-ı aḥmer 622b/23; şiyāf-ı aḥmer 63a/6; şiyāf-ı aḫżar 63a/13; şiyāf-ı māmīrān rāzīnüŋ terkībidür 63a/18; şiyāf-ı ebyaż cālīnūs terkībidür 63a/24; telyīn içün oturaġa ḳonacaḳ şiyāfdur.

Dövülerek toz hâline getirilmiş ilaçlar olan **süfuflar**, eserde yer alma sırasına göre aşağıdadır.

ḳalbe ekilecek süfūfdur 63b/14; ḳalbe feraḥ vėrilecek süfūfdur 63b/26; süfūf-ı pād-zehr 64a/9; ḥummā-yı vebāʾiye içün süfūfdur 64a/25; süfūf-ı mercān 64b/14; diger süfūf 64b/19; soġulcan ḳırmaḳ içün süfūfdur 64b/24; nevʿ-i diger süfūf-ı soġulcan 65a/7; ṣarʿa ve ḳulunca nāfiʿ süfūfdur 65a/17; nevʿ-i diger 65b/3; ḥummālaruŋ iki sāʿat nevbetinden muḳaddem vėrilecek süfūfdur 65b/13; bögreklerde olan ṭaşı çıḳarmaḳ içün süfūfdur 65b/24; vecaʿ ḳuluncı teskīn içün 66a/8; süfūf-ı kelbü'l-kelb 66a/17; nevʿ-i diger süfūfdur 66a/27; dimāġ-ı bāride nāfiʿ süfūfdur 66b/20; nevʿ i diger 66b/25; ishāl-i zaḫīre nāfiʿ süfūfdur 67a/3; süfūf-ı ẕeheb ishāl içün nāfiʿdür 67a/15; ishāl içün süfūfdur 67a/22; teshīl-i vilādet içün süfūfdur 67a/27; nevʿ-i diger 67b/6; nevʿ-i diger süfūf-ı teshīlü'l-vilādet 67b/10; ʿavretlere süd getürmek içün süfūfdur 67b/18; ʿavretlere baʿde'l-ḥaml bāḳī ḳalan vecaʿları teskīn içün süfūfdur 67b/23; maʿṣūmlaruŋ oturaġına bağırsaḳ çıḳdığı vaḳt üzerine ekilecek süfūfdur 68a/2

ʿavretlere düşürmemek içün süfūfdur 68a/8; iḫtirāḳ-ı bevl içün ve meṣāne yolında yalmaları defʿ içün süfūdur 68a/25; yüksek yėrden ve bār-gīrden düşen ādemlerüŋ

yaralarını oŋultmak içün müstaḥleb ile içilecek süfūfdur 68b/8-9; cerbe ve ḥikkeye ṭılā ėtmek içün süfūfdur 68b/16; aḳsırmaḳ içün ve dimāġ temīzlemek içün süfūfdur 68b/22; süfūf-ı sūrıncān 68b/27; telyīn içün süfūfdur 69a/7; nevʿ-i diger telyīn içün 69a/13; ḳum kenārında biten laḥnanuŋ süfūfı 69a/21 nevʿ-i diger istisḳā içün süfūfdur 69a/27; naḥīf ādemlere semirtmek içün süfūfdur 69b/5; engerek yılānınuŋ ṭuzı cālīnūs terkībidür 69b/21; süfūf-ı sināmekī 70b/7; soġulcan içün süfūfdur 70b/13

suḳūt-ı liḥāt ve biḥatü'ṣ- ṣavt ve levzeteyn içün süfūfdur 70b/21

3.7. GRAMATİKAL DİZİN

A

āb : <Far. Su.

ā.+ı ḥasretdür 003b/18

-1-

ʿabd : <Ar. Köle, kul.

ʿa.+ faḳīr 003b/15-16

-1-

ʿabdü'ş-selām : <Ar. Çok yıllık, rozet yapraklı, kazık köklü ve mavi çiçekli bir bitki, adam otu, at elması, kankurutan. krş. yebrūc (Mandragora autumnalis).

ʿa. köki 012a/10, 013b/3, 025a/13

-3-

ac : Aç.

a. 018b/7, 055a/10, 055a/17, 068a/20

-4-

ac- : bkz. aç-

a.-ġan 062b/6

-1-

ʿacāyib : <Ar. Şaşkınlık verici, şaşırtıcı, anlaşılmaz.

ʿa.+ dür 037b/17

-1-

acı : Acı.

a. bādem 011b/13, 021b/15, 026a/19

a. bādem içi 032b/5

a. baḳla otı 021a/25

a. mārūl 047b/7, 053a/8, 053a/25

a. mārūl köki 044b/26, 045b/10

a. mārūl ṣuyı 023a/21, 027b/6

a. mārūl şarābı 046b/9

a. mārūl şarābınuŋ müfredidür 048a/16

a. mārūl toḫmı 005b/3, 010b/24, 012a/10, 028a/27, 030b/7, 039b/5, 048b/24

a. mārūl ʿuṣāresi 023b/18, 027a/17, 045b/2, 046a/2, 046a/27, 046b/10, 056b/10

a. mārūl ʿuṣāresiyle 046b/17-18

bōstānī a. mārūl 046b/27

bostānī a. mārūl ʿuṣāresi 048a/17

yabānī a. mārūl 046b/27

-32-

acılıḳ : Acı olma durumu.

a.+ ın 019b/24

a.+ ını 011b/2, 020a/18

-3-

aç - : Açmak, sökmek, çözmek.

a.- ar 011b/25, 016b/8, 016b/13, 018b/15, 020b/7, 022b/19, 022b/20, 023a/22, 024b/11, 024b/13, 024b/18, 024b/19, 028b/20, 033a/2, 036b/4, 037a/26, 037b/16, 045b/7, 045b/8, 045b/15, 045b/16, 045b/25, 046a/12, 046b/24, 047a/10, 048a/15, 048a/19, 049a/27, 051a/10, 051a/20, 051b/1, 055b/19, 056b/22, 057a/12, 057a/21, 058a/22, 059a/18, 059a/20, 062a/13, 062a/20, 062a/21

iştihāsın a.- ar 044a/20

a.- up 062a/20

a.- maġa 032b/9

a.- maḳ 022b/13, 054b/15, 061b/25

a.- mayalar 070a/15

a.- up 017b/22, 062a/12, 070a/16

-51-

açıḳ : Açık.

a. 017b/23, 066b/14

-2-

açıl - : Açılmak.

a.- mış 041b/14

-1-

açuḳ : bk. açıḳ.

a. 017b/23

-1-

ʿaded : <Ar. Tane. Sayı.

ʿa. 004b/5, 005b/7, 006a/2, 006a/11, 008a/26, 016b/23, 064a/19, 064b/7, 065a/24,065a/25, 065b/9, 067a/17

ʿa.+ i bėş 006b/19

ʿa.+ i dört 007b/18

ʿa.+ i yüz 008a/9

-15-

ʿadem : <Ar. Yokluk, bulunmama.

ʿa.+ den 002a/5

-1-

ādem : <Ar. İnsan.

ā. 008a/6, 013b/11, 015a/23, 015a/27, 016b/26, 017a/21, 018b/10, 024a/12, 026b/4, 053a/17, 057a/3, 068a/22

ā.+ e 007b/21, 011a/2, 011a/5, 011a/17, 016b/17, 025b/25, 055a/1, 055a/2, 066b/18

ā.+ i 018b/9, 019a/7, 019a/9, 024a/13

ā.+ ine 032b/1

ā.+ ler 016a/4, 016a/12, 016b/14, 016b/23, 017a/3, 017a/9, 017a/12, 022a/23, 063b/13

ā.+ lere 004b/15, 007a/8, 007a/9, 007a/16, 008a/3, 009b/27, 011b/25, 011b/26, 011b/27, 016a/13, 016a/14, 016b/19, 017a/17, 017b/13, 018a/25, 022b/8, 022b/11, 026a/8, 026a/10, 026b/7, 027b/11, 030b/27, 031a/9, 031a/10, 031a/11, 031a/21, 031a/22, 033a/13, 033a/26, 033b/16, 035a/26, 038a/26, 042b/11, 043a/19, 043a/20, 054a/24, 057a/25, 058b/20, 062a/18, 069a/25, 069b/5, 070b/1

semüz ā.+ lere 050a/4

ā.+ lerüŋ 010a/13, 011b/24, 016a/17, 016b/13, 031a/23, 050b/4, 051b/16, 068b/8

ā.+ üŋ 004a/14, 009b/16, 012a/26, 013b/10, 020b/8, 024a/13, 024b/18, 031a/20, 038b/16, 039b/23, 044a/9

-100-

ʿādet : <Ar. Görenek, usul, alışkanlık.

ʿā. 064b/17

ʿā.+ i 018b/17

-2-

ʿadl u iḥsān : <Ar. Adalet ve lütuf.

sāye-endāz+i ʿa. olan 002b/25

-1-

āf-tāb : <Far.-Far. Güneş.

a. +ı āsmān 003a/4

-1-

ʿāfiyetli : <Ar. Sağlıklı.

ʿā. 057a/10, 057a/15

-2-

ʿafine : <Ar. Bozulmuş, kokuşmuş, çürümüş.

ḥummā-yı rediyye ve ʿa. "Hıltların çürümesinden kaynaklanan, iltihaplandırıcı bir tür sıtma." 055b/6

-1-

aġac : Ağaç.

ökse a.+ ını 057b/14

ʿūd a.+ ını 038b/2

-2-

aġac ḳavunı : Ağaç ḳavunu, limon ḳavunu, acı ḳavun, acı dülek, Ebu Cehil Karpuzu.

a. 005b/13, 005b/17, 005b/20, 006b/19, 007b/11, 007b/18, 059a/16, 061a/2

a. ḳavunı çekirdegi 006a/10, 006a/17, 006b/1, 007b/11, 007b/24, 008b/4, 012b/6, 040b/5, 051b/9, 054b/26, 064a/18, 064b/27

a. ḳavunı çiçegi 008b/3

a. ḳavunı çiçeginüŋ ṣuyı 008b/7

a. ḳavunı ekşisi 006a/11-12, 018b/3

a. ḳavunı ekşisi şerbetiyle 065b/21

a. ḳavunı ekşisi ʿuṣaresi 007a/12

a. ḳavunı ekşisi ʿuṣāresiyle 007b/19

a. ḳavunı ekşisinüŋ şarābı 036b/17

a. ḳavunı ekşisinüŋ ʿuṣāresi 036b/18

a. ḳavunı ḳabuġı 004a/19, 005b/2, 008b/3, 012b/12, 012b/24, 020a/26, 022b/3, 043b/17, 046b/15, 060b/8, 063b/18, 064b/4, 066b/21

a. ḳavunı ḳabuġı maʿcūnı 014a/17

a. ḳavunı ḳabuġı reçeli 014a/18

a. ḳavunı ḳabuġı şerbeti 011a/12

a. ḳavunı ḳabuġınuŋ reçeli 008a/16

a. ḳavunı ḳabuġınuŋ rubbı 007b/16, 008b/14

a. ḳavunı ḳabuġınuŋ şarābı 043b/16

a. ḳavunı ḳabuġınuŋ şerbetiyle 006b/4

a. ḳavunı ṣınıḳunuŋ yapraġı 040a/10

a. ḳavunı toḫmı 022a/16

a. ḳavunı ʿuṣāresi 060a/22

a. ḳavunı yapraġı 009a/1

a. ḳavunını 059a/21, 061a/3

a. ḳavunınuŋ çekirdegi 040a/12

a.+ ıla 062a/23

-58-

aġdāyī : Zümrüt taşı.

a. 004a/18, 004b/19, 005a/23, 005b/24, 006a/16, 006b/15, 007b/23, 008a/10, 022b/4, 032a/5, 061a/11, 063b/22, 063b/27, 064a/11, 064b/1, 064b/16, 070b/17

-17-

aġır : 1. Ağır, yoğun. 2. Ağır, ağırlık, hafif olmayan, tartıda çok çeken.

a. olur 056b/17

a.+ dur 050b/26

a.+ ı 012a/22, 012b/17, 026b/21, 059a/24, 059b/2, 068b/3

-8-

aġ(ı)z : Ağız.

a. 005b/11, 010b/4, 011b/2, 021b/23, 032a/10, 052a/16, 070a/26

a.+ da 004a/14, 006b/9, 009a/9, 010b/18, 035a/13, 043b/22, 049b/23

a.+ dan 018a/2

a.+ ı 012a/26, 029a/1, 036b/27, 037a/13, 037b/8, 056b/4, 059b/21, 061a/27

a.+ ına 014a/1, 014a/7, 016b/14, 018a/6, 024a/13, 025a/18, 025a/23, 060b/19

a.+ ında 016b/14

a.+ ını 018b/15, 057b/15, 058a/6, 058a/24, 058b/6, 060a/13, 061b/1, 064b/8, 066b/14, 070a/15

-42-

ağız ağıza : Ağız ağıza.

a. vėrüp 018b/15, 018b/25

-2-

ağla - : Ağlamak.

a.- masın 025a/24

a.- yan 025a/23

-2-

ağrı : Ağrı, hastalık.

a. 067b/3

a.+ dugı 063a/17

a.+ lara 028a/12

a.+ ları 026b/26, 028b/18, 041a/3, 048b/18

a.+ larına 011b/17, 026b/23, 026b/24, 028a/1, 028a/2, 028a/11, 035a/22, 035b/10, 036a/2, 049a/5, 049a/6, 051a/9, 054b/14, 056a/20

yan a.+ larına 016a/11, 056a/20

a.+ larını 023a/22, 069a/6

yan a.+ larını 056a/12

a.+ sı 025b/23

a.+ sıçün 018a/18, 054a/25, 059b/27

yan a.+ sıçün 056a/16

a.+ sın 021b/22

a.+ sına 016a/11, 016b/15, 016b/16, 019b/25, 020a/18, 025a/17, 025b/11, 026b/8, 026b/25, 028a/1, 028a/2, 029a/22, 029a/23, 034a/10, 034a/17, 042a/8, 049b/27

baş a.+ sına 024a/5

yan a.+ sından 022a/23

a.+ sını 023a/23, 023a/25, 025a/6, 026a/12, 028b/18, 049b/27, 052a/16, 056a/14, 056a/15, 063b/2, 067a/11

ayaḳ a.+ sını 017a/13

baş a.+ sını 010a/20

mafāṣıl a.+ sını 017a/13

maʿde a.+ sını 016a/16

-70-

aġrı - : Ağrımak.

a.- rken 060a/4 -1-

aġūstātū : Hekim adı.

a. 033a/7

-1-

āheste : <Far. Yavaş, ağır, yavaş yavaş.

ā. 009a/25, 009a/26

-2-

aḫlāṭ : <Ar. Karışım.

a. 017b/9

a.+ a 011a/16, 049a/15

a.+ dan 044a/21, 068b/26

a.+ ı 015a/18, 017a/20, 028a/3, 028a/12, 028b/10, 028b/19, 029b/3, 031a/10, 042a/17, 045a/9, 047b/2, 049a/12, 049a/13, 049a/14, 049a/27, 057b/2

a.+ ınuŋ 016a/7

a.+ la 035b/15

a.+ ları 036a/16

a.+ uŋ 050b/12

-26-

aḫlāṭ-ı erbaʿa : İnsan vücudundaki dört öge: kan, balgam,safra, sevda.

a.+ dan 016a/8

a.+ yı 020b/26 -2-

aḫlāṭ-ı fāside : Bozuk, bozucu hıltlar, unsurlar.

a.+ den 029b/4 -1-

aḫlāṭ-ı ġalīẓe : Yoğun, yapışkan hıltlar.

a.+ ye 049a/3 -1-

aḫlāṭ-ı ḥārr : Sıcak unsur.

a. 036a/15

a. + ı ḥārre : Sıcak unsur.

a.+ den 035a/5 -1-

aḫlāṭ-ı muhteriḳa : Yanmış, yanık hıltlar.

a.+ yı 057a/22 -1-

aḥmer : <Ar. Kırmızı, kızıl.

behmen-i a. 008b/27, 009a/13

mercān-ı a. 009a/1

ṣandal-ı a. 010b/20, 012a/17

-5-

aḫşam : Akşam, akşam vakti.

a. 022a/21, 022b/7, 023a/4, 031a/17, 059b/5

a.+ dan 015a/7, 055a/17

-7-

aḫẓ : <Ar. Alma, kabul etme.

a. ėtmişdür 063a/23

-1-

aḳ - : Akmak.

a.- a 066b/15

a.- an 017a/20, 059b/16, 060a/5, 067a/13, 067a/14

a.- duġından 063a/22

a.- sun 017b/24

-8-

aḳ : Beyaz

a. 007a/27, 010a/6, 021a/26, 048b/14, 059a/25, 060a/24, 061a/26, 063a/11, 067b/11, 068a/5, 070a/9

a. behmen 004b/1, 004b/21, 006b/18, 009b/10, 010a/9, 012b/14, 021b/13, 022b/4, 031b/20, 032a/3, 063b/17

a. bezr-i benc toḫmı 023a/15

a. büber 012b/3, 013a/27, 019a/20, 021b/10, 022a/13, 025a/1, 026b/19, 060b/7, 070a/23
a. çöpleme 070b/25
a. ėdeler 060a/27
a. egir 025a/13
a. günlük 013a/10, 013b/1, 014b/6, 019a/16, 022a/1, 038b/12, 068a/10
a. ḫaşḫāş 012a/2, 012a/10, 042b/17, 042b/27
a. ḫaşḫāş başı 033b/26
a. ḫaşḫāş toḫmı 027a/3, 069b/8
a. ḫaşḫāş toḫmını 051b/23
a. incü 004a/18, 005a/16, 009a/12
a. keṯīrā 035a/2, 035b/7
a. mercān 004b/19, 005a/24, 005b/25, 006b/15, 064a/1, 064a/13, 064a/27, 064b/15, 065b/6, 068a/12
a. ola 036a/13, 069a/1
a. olunca 035a/15
a. şandal 004a/5, 004b/20, 020b/13, 025b/1, 029a/25, 029b/13, 032a/1, 064a/15, 064b/4, 066b/26
a. şudan 056a/27
a. şaḳāḳul köki 009a/20
a. şarāb 007a/5, 008a/21, 014b/18, 015a/6, 018a/17, 019b/1, 027a/8, 034b/4, 038a/14, 044a/14, 054b/12, 056a/17, 058a/20, 059a/5, 059a/16, 059a/21, 060a/1, 060b/12, 061b/13, 063a/8, 066a/15, 068a/1
a. şarāb rāyiḥası 062a/3
a. şarāb sirkesi 045b/4, 046a/5
a. şarābı 038a/15
a. şeker 010a/27, 013a/22, 013b/27, 014a/16, 023b/12, 023b/27, 027b/18, 028b/14, 029a/14, 029a/25, 030a/7, 030a/22, 031a/13, 032b/6, 033a/10, 035a/13, 037b/23, 042b/19, 042b/22, 043a/4, 056a/24, 065a/13, 069a/1, 069a/23, 069b/2
a. türbüd 021b/5
a. zanbaḳ ṣuyı 067b/4

a.+ ı 010a/1, 058b/11, 059a/4

müşk-i ṭarāmşīʿ kökinüŋ a.+ ı 006b/16, 064b/25, 065a/22

saḳanḳūr balığınuŋ bėlinüŋ a.+ ı 010a/8

yımırṭa a.+ ı 037b/3

a.+ ıla 062b/12

yımırṭa a.+ ıla 041a/20

yımurṭa a.+ ıla 027a/18

a.+ ını 036a/6

yımırṭa a.+ ıyla 046a/4

-147-

ʿaḳāid : <Ar. İnanılan şeyler.

sūʾ-ı maʿde-i ʿa.+den 002b/5

-1-

aḳ ciger : Akciğer.

a. 009a/18, 012a/7, 032b/22

a.+ de 011b/26, 013b/7, 033a/1, 033b/17, 035a/19, 043a/7, 049b/7, 050b/19

a.+ e 011a/3, 031b/6, 033a/3, 035b/2, 035b/15, 035b/17,042b/11

a.+ i 034b/3, 034b/4, 036b/3, 042a/18

dilkinüŋ a.+ inüŋ ḳurusı 034a/27

dilkinüŋ a.+ inüŋ luʿūḳıdur 034a/26

a.+ üŋ 014a/2, 035a/5, 044b/21

-27-

ʿaḳabince : <Ar. Arkası sıra, ardınca.

ʿa. 017a/22

-1-

aḳāḳıyā : <Gr. Mısır'da yetişen kust ağacının meyvesinden çıkarılan usare (Succusacaciae).

a. 019a/25, 050b/21

a. ʿuṣāresi 014b/13

-3-

aḳdem : <Ar. İlk, önce, önceki.

a. 003a/25, 058b/1

-2-

aḳıt - : Akıtmak.

a.- alar 017b/23, 062b/20

-2-

ʿaḳl : <Ar. Akıl.

ʿa.+ ını 026b/6

ʿa.+ ını getürür 051b/17

-2-

aḳrabādīn : <Gr. İlaç terkiplerini toplayan eserlere verilen ad.

a.+i melikiyū 003a/27

-1-

aḳrān : <Ar. Eş ve benzer olanlar, yakınlar.

maḥṣūd-ı a. 003a/20

-1-

ʿaḳreb : <Ar. Akrep

ʿa. 025b/24

ʿa. yaġıyla " Akrepten çıkarılan yağ." 066b/13

-2-

ʿaks : <Ar. Bir şeyin tersi, aksi.

ʿa.+ ini ėder 036b/2

-1-

aḳsır - : Aksırmak.

a.- maḳ 068b/22

-1-

al - : Almak.

a.- alar 014a/11, 019b/6, 019b/10, 030b/20, 030b/22, 032b/12, 033b/18, 035b/25, 036a/12, 037a/15, 038b/1, 042b/13, 046a/5, 047a/14, 049a/11, 053a/16, 054a/9, 054b/11, 056a/24, 057b/6, 058a/12, 058b/15, 061a/8, 061b/4, 062a/8, 062a/11

a.- anlara 009a/18

a.- dıġı 058a/27

a.- duḳdan 052a/7, 057b/17

nefes a.- maġa 034a/15

a.- maḳ 018b/19

a.- up 019b/9, 019b/11, 025b/8, 026b/11, 029b/11, 037a/22, 039b/21, 049a/23, 049b/17, 049b/20, 051b/21, 053a/19, 053b/7, 056b/10, 057a/1, 058a/8, 058b/17, 066b/17

a.- ur 060a/5, 060b/20, 063a/16

a.- urlar imiş 032b/14

-54-

aʿlā : < Ar. Daha iyi, daha güzei.

a.+ dur 015a/9

-1-

ʿalāmet : <Ar. Belirti, iz, nişan.

ṭamla ʿa.+ i 022b/11

-1-

ʿale'l-arż : Bildirildiği üzere.

ʿa. 003a/17

-1-

ʿale'l-bāride : <Ar. Soğuk hastalıklar.

ʿa.+ ye 060b/23

-1-

ʿale'l-ḫuṣūṣ : <Ar. Hele, hususiyle, en çok.

ʿa. 002b/25

-1-

ʿale'r-rīḳ : <Ar. Aç karnına.

ʿa. 031a/17, 050a/10

-2-

ʿale't-tevālī : <Ar. Durmadan, birbiri ardınca, arası kesilmeksizin.

ʿa. 066a/23, 066b/3

-2-

ālet : <Ar. Organ, uzuv.

ā.+ i harbden 015a/25

-1-

ʿalev : <Ar. Alev.

ʿa. 070a/13

-1-

ʿaleyhi'r raḥmanü'r raḥmān : Rahmanların rahmanı üzerine.

ʿa. 002b/19

-1-

ʿaleyhim : <Ar. Onun üzerine.

ʿa. 002b/7

-1-

alıḳoy - : Alıkoymak.

a.- alar 052b/3

-1-

alın - : Alınmak.

a.- a 061a/20

a.- mış 007a/4, 009b/3, 009b/24, 010a/17, 011b/8, 011b/15, 012a/13, 012b/7, 012b/17, 013a/22, 014b/17, 015a/13, 019a/27, 021a/14, 021a/20, 022b/17, 023a/18, 023b/4, 023b/13, 024a/18, 024b/9, 024b/17, 024b/24, 025a/4, 025a/15, 025b/20, 026a/6, 026b/11, 027b/24, 031a/8, 031a/25, 034a/13, 035b/14

-34-

ʿālī : <Ar. Yüce, ulu.

ʿā. 002b/27

-1-

ʿalī ibni ʿabbās : Hekim adı.

ʿa.+ uŋdur 010b/19

-1-

ʿalīl : <Ar. Hasta

ʿa.+ üŋ 042a/27

-1-

ʿālimīn : <Ar. Dünyalar.

vücūd+ı ʿā.+ e 002b/3

-1-

allāhü aʿlem : <Ar. Allah bilir.

a. 013a/7, 019a/14, 025a/9, 066a/25, 069a/27

-5-

allāhü teʿālā : <Allah, tanrı.

a. 002b/17 -1-

alma : Elma.

a. şarābı 036a/4

a. ʿuṣāresiyle 066a/22

ekşi a. ʿuṣāresi 036a/5

ṭatlu a. ʿuṣāresi 036a/5

-4-

alt : Alt, aşağı.

a.+ ından 013b/17

-1-

altı : Altı.

a. 005a/15, 005b/6, 008b/2, 011a/26, 012a/2, 013b/6, 013b/20, 014a/4, 014a/21, 014b/21, 015b/9, 022a/6, 022a/7, 023a/12, 023a/19, 026b/16, 026b/17, 031b/15, 033a/13, 035a/14, 038a/17, 039b/14, 040a/21, 042a/4, 044b/13, 045a/16, 051b/11, 053b/17, 053b/23, 054a/5, 054a/14, 058b/4, 058b/8, 059a/26, 061b/8, 062b/24, 063b/21, 064b/1, 065a/11, 065a/24, 067b/22, 069a/20, 069a/26, 070b/18

elli a. 013a/20, 013b/14, 061a/23

on a. 051b/13, 063a/25

otuz a. 013b/15, 015b/10, 015b/13, 034a/2, 038a/3, 038a/9, 038a/11, 042b/22, 042b/23, 043b/9, 044b/3, 050a/8, 051b/7, 053a/2, 056a/18, 056a/24, 062a/2, 069a/16, 069b/8

yėtmiş a. 009a/21

a. idür 020b/25

a.+şar 007b/25, 010a/23, 011b/20, 013a/21, 013a/27, 013b/25, 014b/9, 020a/25, 024b/7, 026a/1, 026b/3, 028b/14, 028b/25, 029a/26, 030a/4, 035a/11, 040b/6, 043a/3, 044b/1, 048a/12, 051b/26, 054a/26, 060a/25, 065a/26, 069a/2

on a.+ şar 038a/4, 045a/1

otuz a.+ şar 051b/10, 052b/25, 061a/1, 070a/22

-103-

altı yüz : Altı yüz.

a. 036b/27, 037a/3, 037a/11, 037a/14, 037a/16, 037b/22, 049a/20, 050a/23, 058b/5 -9-

altmış : Altmış sayısı.

a. 004a/7, 007a/5, 007a/10, 007a/27, 019b/6, 019b/13, 019b/15, 019b/16, 020a/14, 028b/26, 028b/27, 031a/7, 042b/6, 042b/17, 052b/19, 055a/1, 055a/5, 055b/9, 057b/3, 060a/1, 060a/23

a.+ ar 011a/20, 027b/23, 028a/25, 029a/15, 030a/7

altun : Altın madeni.

a. 004b/5, 004b/22, 005a/17, 005b/7, 059b/3, 064a/2, 068b/18

a. varağı Altın madeninin dövülmesiyle yapılan ince yaprak. 059a/27, 064b/6, 065a/24, 065b/8, 070b/18

a. varağını 064a/21

a. varaḳı 006a/11, 006a/21, 006b/19, 008a/9, 008a/26, 013a/1, 032a/7, 067a/17

-21-

altun otı : Ölmez çiçek, mayasıl otu, dalak otu gibi adlarla bilinen çok yıllık, otsu bitki.

a.026a/4, 026a/5, 030a/27, 033a/9, 033a/15, 039a/13, 047a/3, 047b/7, 048b/13, 064a/19

a. şuyı 038b/6

a.+ nuŋ şarābı 039a/11, 047b/6

-12-

ʿām : <Ar. Yayılma, sirayet etme.

ʿā. 003b/4

-1-

aʿmāl : <Ar. İşler.

muḥtāc-ı a.+ı iʿmāl 002b/13

-1-

amāsiyye erigi : Amasya eriği.

a. 011a/18, 019b/13, 027a/20, 028b/26, 029b/7, 053a/9, 053b/12, 055a/5, 055a/24

a.e.+nüŋ eti 028a/16

a.e.+nüŋ ḳabuġı 053b/23

-11-

ʿamel : <Ar. Kullanım, uygulama

ʿa. ėtsün 029b/19

-1-

āmıḳ : Bir tür macun.

ā. maʿcūnı 028b/21

-1-

ʿamīme : <Ar. Umuma ait, genel.

ʿa.+ si 002b/3

-1-

ammā : <Ar. Ama

a. 003b/20, 012b/18, 015b/10, 017a/13, 017b/13, 017b/16, 018b/11, 018b/19, 025a/19, 050b/25, 052a/11, 057a/5

-12-

amūbyaznitū : Hekim adı.

a.+ nuŋdur 047a/19

-1-

ana : Anne.

a.+ sı 025a/24

a.+ sına 016b/9

a.+ sınuŋ 018b/18, 018b/23, 019a/1, 019a/4

-6-

aŋa : Ona.

a. 015b/4, 017a/23, 035a/19, 035b/17, 035b/19, 042a/27, 057b/2

-7-

ʿanāṣır : <Ar. Elemanlar, ögeler.

bāʾīṣ-i īcād-ı ʿa. 002a/8

-1-

ʿanāṣır-ı erbaʿa : <Ar. Ateş, su, hava, toprak.

ʿa. 028b/9

-1-

ʿanber : <Ar. Amber çiçeği, bir tür mimoza (Geum urbanum).

ʿa. 004b/6, 004b/23, 005b/19, 006a/10, 006a/21, 006b/19, 008b/7, 009a/4, 009b/12, 009b/23, 010b/8, 011a/12, 012b/27, 014b/16, 018a/6, 024a/26, 025b/6, 031b/14, 032a/6

ʿa.+ i 005a/11

ʿa.+ i aṣfer 008a/18, 010a/4, 067b/25

ʿa. maʿcūnınuŋ süfūfı 065b/8

ṣarı ʿa. 005b/6

-23-

anberbārīs : ʿanberbārīs. Karamuk, kadın tuzluğu, diken üzümü, sarı çalı denen, çalı şeklinde küçük sarı çiçekli, uzunca ve kırmızı meyveler veren yabani bir ağaç. a. 010b/23, 028b/2, 054a/5

a. ḳurṣı 029a/18

a. toḫmı 024a/3, 029b/15, 046b/15, 051b/27, 059b/9

-9-

ancaḳ : Ancak, yalnızca.

a. 015a/15, 015b/22, 016a/20, 017b/5, 057a/9, 059b/26, 066a/24

-7-

andan : Ondan.

a. 018b/7, 019b/6, 020a/1, 020a/2, 026b/16, 027a/25, 029a/4, 029b/24, 030a/19, 049b/13

-10-

anduz : Andız otu, kanes, induz otu (Inula helenium).

a. köki 007a/20, 012b/2

ḳurı a. 025a/3

-3-

anı : Onu.

a. 014b/26, 016b/6, 027a/13, 027a/15, 027b/12, 034b/15, 036a/17, 050b/12, 058b/19, 067b/16

-10-

ʿani'l-beliyye : <Ar. Felaketten, tasadan.

ʿa. 002b/17

-1-

anīsōn : < Far.-<Gr. Anason (Pimpinella anisum).

a. 004a/6, 009b/21, 010a/27, 010b/13, 010b/23, 012b/26, 014b/12, 020b/14, 022b/23, 023b/8, 023b/22, 025a/1, 025a/13, 025b/27, 026a/17, 027b/4, 028a/8, 028b/1, 028b/24, 029a/8, 030b/15, 031b/10, 032a/15, 037b/21, 042a/22, 044b/2, 044b/19, 045a/15, 046a/7, 048a/11, 049a/18, 051a/4, 053b/11, 053b/19, 054a/6, 054b/7, 056b/13, 067b/19

a. ṣuyı 025a/16

a. toḫmı 012b/5, 019a/24, 020a/8, 033b/6, 034a/27, 045a/2, 045b/11, 047b/24, 052b/24, 062a/15

a. toḫmınuŋ 066a/12

-50-

anlar : Onlar.

a. 018a/21

a.+ a 045b/7

a.+ ı 041a/25, 049b/16

a.+ uŋ 022a/8

-5-

anūnīde : (?) Bir tür bitki.

a. köki 066a/3

-1-

anuŋ : Onun

a. 033a/5

a.+ çün 019a/9

a.+ la 016b/7, 049b/11, 068a/22 -5-

anzarūt : <Far. Gözotu (Astragalus sarcocolla).

a. 062b/10

a. +ı ḫāliṣ 062b/3

-2-

ara : Ara, mesafe.

a. 013b/21

a.+ sında 041a/22

deri a.+ sında 038a/7

a.+ sından 013b/19

a.+ sını 013b/19

-5-

ard : Art, arka.

ṭavşan a. ayaġınuŋ ṭırnaḳları 065a/23

-1-

ardıc : Ardıç ağacı (Juniperus).

a. toḫmı 007a/21, 008b/5, 012b/4, 060b/8, 070a/23

a. toḫmınuŋ rubbı 007b/2

a. żamġı 066b/22

-7-

arf : <Ar. Güzel koku.

a. 062a/16

-1-

arıt- (d) : Arıtmak, temizlemek.

a.- up 014a/16

-1-

ʿarīża : <Ar. Küçükten büyüğe yazılan yazı, takdime.

ʿa.+ı dāşte 002a/2

-1-

arpa : Arpa (Hordeum vulgare)

a. 020a/6, 030a/2, 052a/2, 053a/9, 053b/3, 053b/12, 053b/16, 054a/26, 055b/4, 055b/6, 055b/9, 055b/22, 057b/1

a. güllābı 055b/10

a. güllābı ėdeler 055b/13

a. maṭbūḫı 055b/21

a. ṣuyı 040a/13

a. unı 069b/7

ḳabuḳlu a. 047a/2

ḳabuḳsuz a. 042b/7, 046b/12

a.+ yı 055b/11, 069b/15

-24-

artemīṣā : <Gr. Buhûr-ı meryem, yer somunu, domuz etmeği, domuz soğanı, macar şalgamı (Cyclamen cilicicum).

a. 048a/5, 066a/19

a. ʿuṣāresi 061b/26

-3-

artemize : bk. artemīṣā.

a. 012b/2

-1-

artur - : Artırmak, çoğaltmak, fazlalaştırmak.

a.- ur 009b/26, 010a/12, 026b/6, 026b/7, 049b/25, 051a/9

-6-

arżı'l- fetḥ : <Ar.-Ar. Dünyanın fethi.

a. 003a/17

-1-

aṣ - : Asmak.

a.- alar 049b/14

-1-

ʿaṣab : <Ar. Sinir, damar.

ʿa.+ da 062b/1

-1-

aʿṣāb : <Ar. Sinirler.

a.+ dan 015b/15

-1-

āsānlıḳ (ġ) : <Far. - T. Kolaylık.

a. 067b/5

ā.+ la 022a/24, 055b/20, 059a/19

ā.+ ıla 067b/15, 067b/16

-6-

āṣār : <Ar. İzler, nişaneler

ā.+ı saʿādetle 003a/24

māḥī-i ā.+ü'l- küfr 003a/13

-2-

asārūn : <Gr. Kediotu, asaron (asarum europaeum)

a. 004a/4, 010b/21, 016b/10, 021b/12, 023b/22, 025a/3, 025b/27, 026a/18, 027b/19, 045a/3, 048a/10, 048b/22

a. köki 019a/24, 020b/23, 021a/3

-15-

asāyiş : <Far. Rahat, huzur.

hādim- i a.+ü'l-cevr 003a/12

-1-

ʿasel : <Ar. Bal.

ʿa. 004a/8, 007a/4, 007a/24, 009b/3, 009b/5, 009b/24, 011b/8, 011b/16, 012a/13, 012b/7, 012b/17, 013a/14, 013b/5, 014b/18, 015a/13, 019a/27, 019b/11,021a/14, 021a/20, 021b/7, 022b/17, 023a/18, 023b/4, 023b/13, 024b/9, 024b/17, 024b/24, 025a/4, 025a/15, 025b/6, 025b/20, 026a/21, 026b/21, 027b/24, 028b/16, 031a/8, 031a/25, 033a/24, 033a/27, 033b/1, 034a/13, 035b/14, 044a/4, 044a/18, 044b/20, 045b/23, 049a/23, 052a/14, 056a/5, 058b/18, 061a/8, 062a/10, 063a/10, 069b/26, 070a/1

ʿa.+ i ʿatīḳ 15b/20

ʿa.+ i ḫāliṣ 038a/23

ʿa.+ i muṣaffā "süzme bal" 004b/9, 008a/2, 010a/17, 010b/1, 011b/23, 019b/7, 022a/6, 022a/20, 024a/18, 026a/6, 028a/9, 032b/7, 035a/25, 042a/13, 042a/25, 042b/4, 043a/17, 044b/24, 045a/16, 048a/13, 049a/8, 049a/20, 049b/3, 053a/1, 060b/12

ʿa.+ i muṣaffāyla 031a/16, 034b/23

ʿa. maṭbūḫı 056a/4

ʿa.+ den 032b/14, 045a/18

ʿa.+ i 021a/20, 025b/10, 026b/12, 045a/21, 049a/10

ātīna ʿa.+ i 008b/21

ʿa.+ üŋ 026b/14 -94-

aṣfer : <Ar. Sarı.

a. 048b/3, 068b/17

kibrīt-i a. 013a/27

ʿanber-i a. 010a/4

ṣandal-ı a. 012a/17, 024a/25

a. ola 043b/15

-7-

aṣḥāb : <Ar. Sahabeler.

a.+ ı kirāmına 002b/4

a.+ü's-seyf 003a/7-8

-2-

aṣl (I) : <Ar. Bir şeyin kendisi gerçeği.

a.+ ı 018b/21

-1-

aṣl (II) : <Ar. Asıl olarak, esasen.

a.+ ında 042a/27

-1-

aṣl (III) : <Ar. Asıl, esas, temel.

a.+ ından 046a/11

-1-

aṣlā : <Ar. Asla, hiçbir şekilde.

a. 014a/14, 015b/2, 015b/3, 026b/4, 030a/13, 057a/21

-6-

asmākiya : (?)

a. 054a/5

-1-

āsmān : <Far. Gök, sema.

āf-tāb-ı ā. 003a/4

-1-

astar : Bez.

a. 046a/18

-1-

astār : bk. astar

a. 058b/14 -1-

ʿasülbend : <Ar. Aselbent, aselbent sakızı.

ʿa. 010a/8, 060a/8

-2-

aşaġa : Aşağı.

a. 066b/11

-1-

ʿaşere : <Ar. Onlar (sayı).

ʿuḳūl-ı ʿa.-i selīme 002a/19

-1-

at - : Atmak.

a.- alar 014a/11, 020a/10, 023b/27, 034a/20, 037a/3, 037a/15, 038a/15, 039a/9, 039b/13, 052b/7

a.- mayalar 038a/11

a.- up 033b/19, 046b/22, 047b/14, 052b/5

-15-

aṭa şoġanı : Ada soğanı (Urginea maritima).

a. 034a/13, 049b/10

a. ḳurşı 014b/1

a. ḳurşını 015a/2

a. sikencübīni 049b/2

a. sirkesi 049b/3, 058a/20

a. sirkesiyle 016b/19

a. ʿuṣāresinüŋ 034a/18

a.+ ndan 049b/16

a.+ nı 034a/18, 034a/20, 070a/5

a.+ nuŋ 034a/23, 049b/9, 049b/19

a.+ nuŋ ḳabuġını 070a/3

-17-

āteş : <Far. Ateş.

ā. 029a/16, 033a/4, 041b/8, 059b/22

ā. ėdüp 030a/8

ā.+ de 015a/10, 031b/3, 036a/7

ā.+ den 034a/20, 040a/20, 044a/5, 070a/14

ā.+ e 032a/26, 034b/16, 038b/25, 039a/7, 039a/23, 039b/12, 041b/13, 042b/18, 056b/9

ā.+ in 057a/17

ā.+ ini 036a/2, 036a/3, 037a/8, 050a/25, 057a/8

ā.+ ler 018a/5

ā.+ leri 047a/17

ā.+ lerini 047a/17

-30-

āteşli : <Far.- T. Ateşli.

ā. 047a/15

-1-

ʿatīḳ : <Ar. Eski

ʿasel-i ʿa. 015b/20

-1-

ātīna : <Gr Atina.

ā. ʿaseli 008b/21

-1-

aṭānāsiye : <Gr. Ciğer, dalak ve mide rahatsızlıkları için hazırlanan bir macun adı.

a. 023a/27

-1-

avesūda : (?) Hekim adı.

a. 032a/25

-1-

avla - : Avlamak, yakalamak.

a.- yalar 066a/27

-1-

avlan - : Avlanmak.

a.- dukda 066b/4

-1-

ʿavret : <Ar. Kadın.

ʿa. 025a/20

ʿa. şuyı 062b/6

ʿa.+ a 059a/19

ʿa.+ lara 007a/8, 016b/8, 035a/26, 067b/15, 067b/18, 067b/23, 068a/8

ʿa.+ laruŋ 013a/17, 024b/4, 024b/13, 025a/18, 027a/11,038b/15, 050a/1, 50a/10, 50b/7, 051a/8, 051a/10 051a/19, 059a/18,
061b/25, 062a/12, 067a/13

ʿa.+ uŋ 062a/13

-27-

ay : Ay.

a. 026b/16

a.+ a 014a/4, 035a/14, 067b/22, 069a/20, 069a/26, 069b/3

a.+ da 015b/19, 018a/14

a.+ dan 022a/6, 023a/12, 023a/19, 026b/17

a.+ dur 033a/13

a.+ uŋ 065a/18, 066a/25

-16-

ayaḳ (ġ) : Ayak.

a. aġrısını 017a/13

ṭavşan ard a.+ ınuŋ ṭırnaḳları 065a/23

a.+ lara 017a/14

a.+ larını 051b/19

-4-

ayıḳlan - : Ayıklanmak.

a.- mış 009b/6

-1-

ayıt : Yemen safranı, beş parmak ağacı, ayıd ağacı.

a. toḫmı 068a/17

-1-

ayıtla - : Temizlemek, ayırmak.

a.- yalar 042b/13, 057b/13

a.- yup 014a/11, 057b/21, 069b/15

-5-

ayıtlan - : Temizlenmek.

a.- mış 007a/27, 007b/24, 009b/7, 009b/19, 010a/1, 010a/2, 010a/14, 013b/26, 027b/3, 028a/16, 032b/3, 051b/10, 061a/1

a.- mış ola 011a/22

-14-

āyīne : <Far. Ayna.

ā.+ i idrākine 003b/11

-1-

ʿayn : <Ar. Göz.

ʿa.+ a 062b/6

ʿa.+ ı 031b/2

emrāż-ı ʿa.nuŋ 056a/26

-3-

ayrıḳ : Ayrık otu.

a. köki 039a/27, 040b/21, 053b/11

a. kökini 039b/10

a. ṣuyıla 021b/1

a. ṣuyını 065a/5

-6-

ayva : Ayva (Cydonia ablonga).

a. 030b/2

a. çekirdegi 034a/1, 041b/18, 042a/4, 042a/23, 042b/8, 043a/2, 046b/16, 051b/26

a. çekirdegine 046b/20

a. çekirdegini 041b/25, 043a/10

a. mürebbāsı 004a/7, 020b/3

a. şarābı 023a/9

a. ʿuṣāresi 013a/2, 027b/22, 044a/14

a. ʿuṣāresinden 009a/4

a. ʿuṣāresini 044a/15

a. ʿuṣāresiyle 020b/1

a.+ nuŋ 021a/11, 021a/22

a.+ nuŋ eti 050b/21

a.+ nuŋ etini 021a/18

a.+ nuŋ ʿuṣāresi 043b/25

-26-

ayvadāne : <T.-Far. Ayvadana bitkisi, civan perçemi, pelin, kara pelin . (Achilleamilefolium)

a. 039a/14, 048a/9

-2-

az : Az, eksik, yetersiz

a. 014a/1, 014a/7, 070a/10

a.+ acıḳ 018b/2 023a/7

-5-

az az : Yavaş yavaş, küçük ölçülerle.

a. 019a/1, 030a/8, 035a/14, 041a/9, 041b/7, 048b/3

-6-

aʿżā : <Ar. Organlar, uzuvlar.

a+da 010a/20

aʿżā-yı reʾīse : <Ar. Temel organlar, uzuvlar.

a. r.+ye 017a/9, 025b/17, 061b/24

-4-

ʿaẓīm : <Ar. Büyük, çok.

ʿa. 009b/27, 010a/13, 015b/1, 028a/2, 035b/14, 057a/4

ʿa.+ dür 051a/19, 057b/18, 068b/21

ʿilāc-ı ʿa.+ dür 009a/6

-10-

B

bā-emān : <Far.-Ar. Rica ile.

zemān-ı b.+ larında 002b/20

-1-

baba : Baba.

b.+ larınuŋ 018b/19

-1-

bābūnec : <Far. Papatya (Matricaria chamomilla).

b. 043a/24, 048a/6

-2-

baʿd-ezīn : <Ar. Bundan sonra, bundan böyle.

b. 002b/7

-1-

baʿdehu : < Ar. Ondan sonra

b. 002b/15, 002b/21, 004b/8, 004b/25, 005a/9, 005a/10, 005a/13, 007a/11, 009a/25, 009a/27, 009b/3, 009b/6, 011a/22, 012b/17, 013a/14, 013b/14, 013b/16, 014a/11, 014a/14, 014a/15, 014b/21, 014b/22, 014b/26, 015a/4, 015a/7, 015a/10, 015b/7, 016b/2, 017b/12, 017b/14, 018b/22, 019b/15, 019b/18, 020a/2, 020a/3, 020a/4, 020a/10, 020a/12, 020b/1, 020b/2, 020b/3, 021a/1, 021a/2, 021a/3, 021a/5, 021a/19, 021a/20, 021a/22, 021b/19, 022b/25, 022b/26, 023a/2, 023a/10, 023a/11, 023b/4, 023b/6, 023b/25, 023b/27, 025b/9,026a/21026b/10, 026b/11, 026b/12, 026b/13, 026b/15, 027a/24, 027b/21, 027b/22, 027b/24, 028a/19, 028a/21, 028a/24,029a/3, 029a/4, 029a/17, 029b/2, 029b/9, 029b/11, 029b/24, 029b/26, 030a/5, 030a/19, 030a/21, 030b/4, 030b/5, 030b/19, 030b/22, 030b/23, 030b/24, 031b/1, 031b/2, 031b/4, 032a/18, 032a/19, 032a/20, 032a/23, 032a/27, 032b/13, 032b/19, 033a/5, 033a/10, 033a/15, 033a/16, 033a/17, 033a/19, 033a/23, 033b/10, 033b/19, 033b/23, 034a/19, 034a/20, 034a/21, 034b/5, 034b/9, 034b/10, 034b/11, 034b/13, 034b/15, 034b/22, 034b/23, 035a/24, 036a/7, 036a/8, 036a/13, 036a/26, 036b/12, 036b/20, 036b/21, 037a/1, 037a/2, 037a/3, 037a/5, 037a/12, 037a/13, 037a/15, 037a/19, 037a/22, 037b/4, 037b/5, 037b/7, 037b/8, 037b/26, 038a/10, 038a/15, 038a/17, 038b/20, 038b/24, 039a/6, 039a/9, 039a/16, 039a/19, 039a/21, 040a/19, 040a/20, 040a/21, 040b/13, 040b/14, 041a/7, 041a/8, 041a/9, 041a/19, 041a/27, 041b/1, 041b/3, 041b/6, 041b/12, 041b/21, 042a/12, 042a/13, 042a/15, 042b/3, 043a/13, 043b/1, 043b/2,

043b/12, 043b/27, 044a/2, 044a/4, 044a/6, 044a/17, 044b/10, 044b/12, 044b/14, 044b/15, 044b/23, 045a/6, 045a/21, 045a/23, 045b/3, 045b/22, 046a/9, 046a/17, 046a/18, 046b/2, 046b/3, 046b/19, 046b/22, 047a/5, 047a/7, 047a/13, 047a/24, 047b/10, 047b/13, 047b/14, 048b/15, 049a/10, 049a/22, 049a/23, 049b/14, 049b/15, 049b/16, 050a/9, 051a/6, 051a/25, 051b/12, 051b/20, 051b/21, 051b/22, 051b/23, 052a/5, 052a/25, 052b/3, 052b/6, 052b/14, 053a/16, 053b/5, 053b/15, 054a/17, 054b/10, 054b/18, 055a/8, 055b/12, 055b/23, 056a/7, 056b/4, 056b/10, 056b/27, 057b/16, 058a/7, 058a/26, 058b/7, 058b/13, 058b/23, 059a/2, 059a/8, 059a/21, 059b/1, 059b/3, 059b/13, 059b/23, 060a/11, 060a/27, 060b/16, 061a/5, 061a/6, 061b/2, 061b/4, 061b/16, 061b/21, 062a/6, 062a/8, 062a/17, 062b/19, 063a/15, 064b/7, 065a/3, 066b/5, 066b/9, 066b/11, 066b/13, 069a/4, 069b/17, 070a/2, 070a/9, 070a/13, 070a/27 -294-

baʿde'l-ḥaml : <Ar. Gebelikten sonra.

b. 067b/23

-1-

baʿde'l-nışfiyye : <Ar. Yarım kaldıktan sonra.

b. 009b/1

-1-

bādem : <Far. Bādem (Amygladus communis)

b. 010a/1, 028a/6, 031a/27

acı b. 011b/13, 021b/16, 026a/19

b. ḫarīresi 031a/26

b. içi 011b/21, 012a/2, 033b/12, 035a/10, 035b/12

acı b. içi 032b/5

ṭatlu b. içi 013b/24, 021b/15, 032b/3, 033b/26, 069b/6

b. yağı 035b/8, 054b/20

ṭatlu b. yağı 021b/18, 022a/4

b. yağıla 027a/22

ṭatlu b. yağıla 027b/21

b. yağını 051b/6, 053a/6

ṭatlu b. yağıyla 025a/27

-27-

baʿde't-taşfiye : <Ar. Temizledikten sonra.

b. 023b/25

-1-

bādīsūçrā : (?)

b. 047a/21

-1-

baġ : <Far. Bağ, bahçe.

b. + ı ḥasretde 003b/18

-1-

baġçe : <Far-T. Bahçe.

b.+ de 059b/8

-1-

baġırsaḳ : Bağırsak.

b. 068a/2

b.+ ları 047b/5

b.+ larını 057b/20, 068a/5

b.+ laruŋ ḳazındısına 023a/5

-5-

baġırṣaḳ : bk. baġırsaḳ

b. 011b/17

b.+ da 017a/4

b.+ dan 013a/18

b.+ lar 016b/21

b.+ larda 017a/7, 020b/18

-6-

baġī : <Ar. Serkeşlik.

hevā-yı b. 002b/6

-1-

baġla : Bağlamak.

b.- r 020b/5

b.- yalar 033b/19

-2-

bahār : <Ar. Kışla yaz arasındaki mevsim.

b. vaḳtinde 027b/13

evvel b.+ da 053a/7

-2-

bahārlı : <Ar. Karanfil, tarçın, karabiber gibi kokulu şeyler.

b. 004a/7

-1-

baḥrī : <Ar. Denize ait, denizle ilgili.

b.+ dür 052a/11

-1-

baḫş : <Ar. Bölüm.

b. 003a/2

-1-

bāʿiṣ : <Ar. Sebep olan.

b.+ i 003b/13

b.+i helākı 017a/18

b.+i īcād-ı ʿanāṣır 002a/8

-3-

baḳar : <Ar. Sığır.

b. + ı vaḥşī 065b/5

-1-

baḳır : Bakır madeni.

b. 050a/16, 062b/24, 063a/7, 063a/19

b. çal-ar 050a/16

-5-

baḳıyye : <Ar. Artan, geri kalan, artık.

b. 020a/12, 036b/21

-2-

bāḳī : <Ar. Kalan, arta kalan.

b. 062a/7, 067b/23

b. ḳalan 057a/16

-3-

baḳla : <Ar. Bakla (Vicia faba)

b. ḳabuġı 059a/13

b. ḳabuġından 040b/26

b. miḳdārı 026b/23

acı b. otı 021a/25

-4-

bal : Bal.

b. 005a/10, 006b/20, 013a/22, 027a/25, 028a/24, 029a/16, 033b/23, 034a/6, 034b/12, 034b/25, 035b/4, 035b/22, 036b/21, 037a/19, 038b/4

b.+ a 025a/8

b.+ ı 024a/1, 033b/10

b. ḳıvāmı 008b/8, 037b/4, 038a/16

b. ḳıvāmı gelince 036a/13

b. ḳıvāmı vėrildükden 040b/18

b. ḳıvāmı vėrile 035a/25

b. ḳıvāmı vėrüp 039a/3

b. ḳıvāmına 033a/24, 036a/8, 049a/10, 051b/12

b. ḳıvāmına geldikden 052b/8

b. ḳıvāmına gelince 036b/12, 052a/14

b. ḳıvāmına getürüp 037a/6, 038a/18, 039a/16, 039a/24, 039b/15, 039b/22

b. ḳıvāmını 037b/8

b. ḳıvāmını vėreler 037b/26

b. ḳıvāmını vėrüp 039a/10

b. olur 032b/13

b. sirkesiyle 016b/18

b. ṣuyı 016a/12, 016a/13, 016b/7, 016b/22, 017a/3

gül b.+ ı 004b/10, 012b/18, 031b/16

ḫıyārşenbe b.+ ı 019b/7, 019b/16, 020a/2, 020a/11, 027a/25, 028a/25, 029a/4, 029b/11, 030a/21, 030b/5, 030b/14, 030b/23, 054b/19, 055a/6

ḳuş üzümi b.+ ı 032b/6

ḳuş üzüminüŋ b.+ ı 032b/12

meyān b.+ ı 010b/23, 012a/3, 013b/26, 014b/3, 019a/25, 026a/5, 032b/4, 034a/27

sibistān b.+ ı 011a/18

temri hindī b.+ ı 027a/26

tėmri hindī b.+ ı 029b/11

temür hindi b.+ ı 019b/17

temürhindī b.+ ı 041a/18, 055a/6

tėmürhindī b.+ ı 020a/3, 020a/12, 029a/5

ṭatlu erigüŋ b.+ ı 021a/11

temürhindī b.+ ı çekirdegi 011a/18

gül b.+ ıla 027a/6, 048b/27

b.+ ın 019b/10

b.+ ını 021a/18

erigüŋ b.+ ını 021a/22

ḫıyārşenbe b.+ ını 030a/6, 030b/20, 055a/9

ḳuş üzüminüŋ b.+ ını 032b/14

meyān b.+ ını 051b/23

temr-i hindī b.+ ını 030b/23

temri hindī b.+ ını 030a/6, 030b/21

b.+ lar 029b/12

ḫıyārşenbe b.+ ları 029b/25

-103-

bālā : <Far. Yukarı, üst.

b.+ da 011a/23, 025b/6, 027a/23, 030a/24, 049a/21, 051b/7, 059a/6, 059b/1, 059b/21

-9-

balçıḳ : Balçık, kil.

b. ḫurmāsı 011b/22, 028a/5, 033b/4, 053b/19

-4-

baldırıḳara : Baldırıkara. Persiyavşan. (Aspelinum adianthum)

b. 020a/7, 023b/23, 030a/2, 030a/16, 030a/27, 032b/4, 033b/6, 034a/27,

036a/25, 036b/1, 039a/14, 039b/2, 042a/4, 042a/10, 042a/21, 042b/7, 042b/27-28, 043a/22, 045a/1, 046b/11, 047a/3, 047b/9, 052a/2, 053a/8, 053b/17, 053b/26, 054b/1, 058b/25, 065a/19

b. şuyı 018a/20, 038b/6

b. şarābı 036a/23

b.+ yı 033b/22, 039a/22

-34-

balġam : <Gr. Balgam; eski tıp anlayışına göre vücutta bulunan dört unsurdan biri.

b. 017a/27, 033b/15, 035b/18, 055a/3

b.+ ı bārideyi 036a/15

b.+ ı ġalīẓe "yoğun, kalın balgam" b.+ı ġ. ye 049b/5, b.+ı ġ.+yi 045b/14

ṭuzlu b. 054a/23, 070b/1

b.+ a 031b/7, 033b/16, 034a/15, 035b/2, 035b/3, 035b/15, 035b/16, 049b/5, 055a/18

ṭuzlu b.+ a 056b/22, 057a/12

b.+ dan 004a/11, 018a/11, 036b/3, 044a/10, 049a/13

b.+ ı 011a/27, 013b/7, 013b/8, 014a/8, 017a/26, 019b/23, 020a/17, 020b/8, 020b/17, 023b/16, 024b/26, 028b/6, 028b/7, 031b/6, 034a/9, 034a/10, 045b/26, 049a/26, 049b/6, 057a/2, 069a/12, 069a/18, 070b/12

ġalīẓ b.+ ı 049a/4

lezic b.+ ı 062a/19

raḳīḳ b.+ ı 043a/7

ṭuzlı b.+ ı 029a/10, 041a/24

b.+ ına 023b/14

b.+ ını 020b/8

b.+ lara 032b/9, 052a/18

ġalīẓ b.+ lara 042b/1

lezic b.+ lara 042b/1

müteʿaffin b.+ lara 042b/2

ṭuzlu b.+ lara 059b/25

yaramaz b.+ lardan 068b/26

b.+ ları 034a/16, 036a/16, 056a/8

b.+ uŋ 017a/27

-69-

balġamī : <Gr.-Ar. Balgama ait, balgamla ilgili.

b. 027b/27

ġalīz b.+den 025a/5

-2-

balġamiyye : <Gr.-Ar.Balgamla ilgili.

b.+ lere 050b/1

-1-

balıḳ (ġ) : Balık.

saḳanḳūr b.+ ınuŋ 009b/9

saḳanḳūr b.+ ınuŋ bėlinüŋ aḳı 010a/8

saḳanḳūr b.+ ınuŋ bėlinüŋ eti 009b/22

mürekkeb b.+ ınuŋ kemügi 070b/23

-4-

bāliġ : <Ar. Büluğa eren.

b. 003b/6

-1-

bantāfilyūn : <Gr. Beş parmak otu, hayıt (Vitex agnus castus).

b. 012b/3

-1-

banṭāfilyūn : bk. bantāfilyūn

b. köki 005b/1

-1-

banṭāfīlūn : bk. bantāfilyūn

b. 040b/2

-1-

banṭāfilyūn : bk. bantāfilyūn

b. 006a/8, 008b/2

b. köki 007a/20, 007b/8, 014b/9

-5-

baraṣ : Abraşlık, vücutta yer yer alaca lekeler meydana getiren ve tedavisi mümkün

olmayan bir hastalık.

b.+ a 044b/7

-1-

bārdāne : (?) Bir tür bitki.

b. köki 061a/23

-1-

bār-gīr : <Far. Beygir, at.

b.+ den 068b/8

-1-

bārī (I): <Far. Hiç olmazsa.

b. 016a/1

-1-

bārī (II): <Ar. Yaratan, yaratıcı, Allah.

cenāb-ı b. 018b/13

-1-

bārid : <Ar. Soğuk, soğuk özelliğe sahip nesne. (Eski tıbba göre)

b. 014a/19, 015b/12, 035a/1, 040b/24

b. olan 007b/21

b. olsa 057a/7

b. toḫmı 039b/14

b. toḫumları 039b/13

b.+ dür 057a/13

b.+ i 008a/8

incü süfūfınuŋ b.+ i 008a/7

-12-

bāride : <Ar. Soğuk, soğuk özelliğe sahip nesne.

dimāġ-ı b. 066b/20

balġam-ı b.+yi “Soğuk nitelikli balgam” 036a/15

-2-

bārid-raṭb : <Ar- Ar. Soğukluk ve yaşlılık özelliğinin bir arada olması.

b. 057a/16

b.+ dur 057a/6, 057a/16 -3-

barmaḳ (ġ) : Parmak.

b. 005a/13, 009a/25, 025b/10, 058b/27

-4-

basīṭ : <Ar. Sade, düz (yer).

b.+i arż-ı ʿālem “yeryüzü, dünya” 002a/4

-1-

bāsiṭ : <Ar. Düz yer, arz.

b.+i besāṭü’l-ʿadl 003a/12

-1-

bāsūr : <Ar. Kalın bağırsakta ve makadın etrafındaki kan damarlarının şişmesinden ve iltihaplanmasından dolayı makadın içinde ve dışında oluşan memeler yüzünden makaddan kan veya cerahat gelmesi hastalığı, mayasıl.

b. 017a/11, 021b/23, 022a/9, 023a/5, 023a/25

dem-i b.+ uŋ 027a/12

-6-

baş : Baş, kafa.

b. 025b/11, 029a/22, 063a/22

b. aġrısına 024a/5

b. aġrısını 010a/20

b. dönmesine 008a/5

b.+ a 006a/13

b.+ da 025b/12, 049b/21, 065b/11

b.+ dan 033a/2, 034a/9

aḳ ḫaşḫāş b.+ ı 033b/26

ṣarımsaḳ b.+ ı 034b/21

b.+ ını 018b/10, 018b/16, 018b/27, 051b/19

b.+ sız 019a/12 -19-

başḳa : Bilinenden ayrı, değişik, farklı.

b. 004b/6, 015a/1, 015a/2, 015a/3, 062a/11

b.+ ca 052b/8

-6-

batur - : Batırmak.

b.- up 066b/12

-1-

bāṭıl : <Ar. Batıl, çalışamaz durumda, gerçek olmayan.

b. 003b/10

b. olmış 015b/15

-2-

bayaġı : Sıradan, her zamanki gibi, eskisi gibi.

b. 013b/11, 018a/21, 028a/27

b. mārūl 012a/10

-2-

bayıl -: Bayılmak, kendinden geçmek.

b. -maġa007b/20

b.-maġı 040b/11

b. maḳlıġa009a/8

b. -maḳlığı005b/10

b.-maları 064a/7, 006b/8

b. -malarına005a/1, 016b/27

b.-masını 022b/9

-9-

baʿż : <Ar. Bazı. Bir kısım, birtakım kişiler .

b. 032b/10, 039a/6

-2-

baʿżı : <bk. baʿż

b. 017a/12, 017b/27, 019a/11, 019a/12, 027a/13, 027b/11

b.+ lar 021b/1, 021b/2, 021b/19, 021b/20, 026b/21

b.+ ları 015b/21, 033a/27, 046b/4, 050b/8, 052b/9

b.+ sı 023a/9, 030b/8, 031a/25, 031a/26, 032b/11, 032b/13, 034b/16, 045b/24

-24-

bed : <Far. Fena, yaramaz, çirkin.

b. 004a/15, 006b/9, 009a/9, 010b/18, 043b/23, 049b/23

-6-

bedel : <Ar. Karşılık.

b.+ i 026b/2

-1-

beden : <Ar. Beden, vücut.

b. 004b/15, 058b/23

b.+ de 011a/14, 016b/12, 019b/24, 020a/17, 027b/10, 029a/10, 046a/22, 049a/13, 061b/23

b.+ den 018a/9, 056a/8

b.+ e 011a/4, 020b/9, 030a/13, 048a/20, 050a/5, 050b/19, 057a/21

b.+ i 015a/21, 016a/18, 017b/3, 018a/13, 018a/24, 018a/25, 018b/6, 024b/11, 029b/4, 030b/12, 045b/6, 050a/3, 057a/12, 057a/20, 065b/22

b.+ inde 004b/16

b.+ ümüzde 016a/8

b.+ üŋ 016a/7, 017b/4, 021b/21, 021b/22, 022a/10, 028b/12, 028b/17, 057b/11

-45-

behaḳ : <Ar. İnsanın derisinde ve pul pul beyazlık ve alaca bir renk getiren bir çeşit hastalık.

b. 041a/23

b.+ a 056b/22, 057a/12

b.+ı ebyaż 044b/6

-4-

behmen : <Ar. Kuduzotu.

b.+i aḥmer “kızıl behmen” (Statice limonium) 008b/27, 009a/13

b.+ i ebyaż “aḳ behmen” (Centaura behen)008b/27, 009a/13

aḳ b. 004b/1, 004b/21, 006b/18, 009b/10, 010a/9, 012b/14, 021b/13, 022b/4, 031b/20, 032a/4, 063b/17

ḳara b. 006b/18

ḳırmızı b. 004b/1, 004b/21, 009b/10, 010a/9, 012b/14, 021b/13, 022b/4, 031b/21, 032a/4, 063b/17

ḳırmızı b. ʿuṣāresi 060a/18

-27-

beʾis : <Ar. Zarar, ziyan.

b. 017b/14

-1-

beḳā : <Ar. Devam, sebat, önceki hal üzere kalma.

b.+ yı ḳuvveti 005a/3, 007b/14, 008b/23, 013a/24, 013b/6, 014a/4, 020b/16, 020b/25, 021a/15, 033a/13, 035a/14, 037b/27, 038a/5, 038a/25, 038b/14, 039a/4, 039a/17, 039b/7, 040a/5, 040a/16, 040b/9, 041a/2, 051b/15, 053a/3, 058a/21, 059b/15, 060b/21, 063b/1, 065b/1, 065b/10, 066a/24, 067a/10, 067b/14, 067b/22, 069a/20, 069a/26, 069b/3

-37-

bekleş - : Sertleşmek, pekleşmek.

b.- miş 026a/9

-1-

bekmez : Genellikle üzüm, dut vb. meyvelerin kaynatılarak koyulaştırılmış biçimi.

b. 033a/23, 033a/27, 052a/14

b.+ i 044b/15

-4-

bėl : Bel, insan veya hayvan bedeninde göğüsle karın arasında kalan kısım.

b.+ de 026a/26

b.+ i 022a/8

b.+ i boşanup 067a/14

b.+ inüŋ 009b/9

saḳanḳūr balıġınuŋ b.+ inüŋ aḳı 010a/8

saḳanḳūr balıġınuŋ b.+ inüŋ eti 009b/22

b.+ iŋe 017a/18

-7-

bėl şovuḳlıġı : Bel soğukluğu hastalığı.

b. 059b/7, 068a/16

b.+ ndan 059b/16

b.+nı 041a/4

-4-

belā : <Ar. Gam, keder, sıkıntı

b. 019a/11 -1-

belādur : <Far. Daha çok Hindistan'da yetişen kestaneye benzer bir ağaç ve o ağacın meyvesi (Semecarpus anacardium).

b. 026b/2

b.+ ı 026b/9, 026b/11, 026b/13

-4-

belesān : <Ar. Pelesenk ağacı ve bundan elde edilen yağ, balsama (Commiphora opobalsamum).

b. yaġı 015a/9

dühn-i b. 022a/14, 026a/3

ḥabb-ı b. 008b/19, 014b/12, 019a/21, 026a/2

dühnü'l-b. 014b/4

-7-

belīlec : <Far. Belile otu (Bellerica myrobalan)

b. 013a/9, 020a/25, 021b/27, 022b/23, 025a/26, 026b/1, 027b/1, 028b/3, 029a/7, 044a/27

b. ṣuyı 012b/18, 031b/1

-12-

belki : <Ar.-Far. Belki.

b. 003b/3

-1-

bellūṭ : <Ar. Meşe ağacı, pelit (uercus).

ḳışr- ı b. 067a/7

-1-

ben : Ben, I. Tekil kişi.

b. 003b/5, 018b/21, 018b/24

-3-

bender-gāh : <Far.-Far. Şehir.

b.+ı fenā 003b/9

-1-

benefşe : <Far. Menekşe (Viola tricolor).

b. 019b/13, 022a/27, 028b/25, 029b/9

b. çiçegi 012a/9, 019b/13, 019b/26, 020a/7, 020b/12, 023b/23, 028a/16,

029b/15, 030a/2, 030a/17, 030b/1, 030b/6, 030b/15, 032a/2, 034a/4, 040b/25, 041a/13, 041b/18, 042b/6, 046b/11, 047a/21, 052a/2, 052a/23, 052b/23, 053b/20, 053b/25, 054b/25, 055a/14, 068b/1

b. çiçegi ḳurusı 028a/26

b. çiçeginüŋ 019b/3

b. çiçeginüŋ ʿuṣāresi 021a/9

b. ḫamīresi 008a/14, 014a/18, 030b/4

b. ṣuyı 011a/21

b. şarābı 019b/20, 035b/21, 035b/22, 035b/26, 041b/17

b. şarābından 035b/6

b. şarābınuŋ 035b/8, 035b/27

b. şerbeti 012a/5, 020a/1, 020b/22, 027a/27, 030a/7, 030a/22, 030b/16, 035a/17

b. şerbetiyile 035a/4

b. varaġı 053a/13, 053b/10

b. varaḳı 019b/3

b. yaġı 027b/5

b. yapraġı 027a/19, 054b/1, 054b/17 -64-

benḥāncīn : (?)

b. 031b/13

-1-

benī isrā'īl zeytūnı : <Ar.+Ar.+Ar. Zeytinden büyük, üzerinde çapraz çizgiler bulunan, güvercin yumurtası kadar olan bir taş.

b. 032a/13, 066a/2

b.+ nı 066a/5

-3-

beŋizli : Benizli, çehreli

ṣarı b. 026a/10

-1-

ber-āverde : <Far. Ayrılmış, seçilmiş şey.

b.+i zeyl 003b/14-15

-1-

berāber (1) : <Far. Eşit, eşit miktarda.

b. 031b/4

-1-

berāber (2) : <Far. Beraber, birlikte bulunan.

b. +i sulṭān-ı aʿẓām 003a/6-7

-1-

berʿi'ş-sāʿat : Hasta iyiliğe dönme saati.

b.+ e 002b/5

-1-

berk : <Ar. Şimşek

b.+i necābet 003b/6

-1-

berkit (d) - : Berkitmek, sağlamlaştırmak.

b.- ür 013a/4

-1-

berrāk : <Ar. Bek parlak, duru.

b. 005a/6, 061b/5

b. ola 027a/19, 056b/11

-4-

besbāse : <Ar. Küçük hindistan cevizi (Myristica fragrans).

b. 004a/2, 004a/19, 008b/26, 009a/11, 010a/7, 010a/15, 010a/23, 010b/7, 011a/9, 011b/6, 012b/25, 020a/23, 021b/5, 023b/9, 024a/17, 024a/23, 027b/2, 027b/16, 028a/8, 031b/11, 031b/22, 034b/17, 058a/19, 060a/2, 060a/3, 060b/6, 066b/26, 070b/8

b.+ nüŋ 065a/25

-29-

besfāyic : <Ar. Bespaye (Polypodium vulgare).

b. 011b/8, 020a/7, 021a/12, 028a/16, 028b/15, 028b/23, 030a/1, 030a/16, 030b/15, 030b/18, 037b/22, 039a/12, 039a/18, 041a/16, 041a/27, 043a/23, 044a/27, 048b/21, 051b/9, 052a/21, 052b/19, 054a/14, 054b/7, 054b/25

b. köki 066a/19

b. kökini 037b/24

b.+ i 044b/9 053a/5, 054b/9

b. şuyını 030b/22

b. şarābı 052b/18

-31-

besle : Beslemek.

b.- düm 018b/22

b.- seler 057b/1

b.- yüp 057a/26

-3-

bėş : Beş sayısı.

b. 005b/6, 006a/22, 006a/26, 006b/25, 007a/3, 007b/1, 008a/18, 008a/19, 008a/21, 008b/15, 009b/13, 009b/25, 010a/6, 010a/11, 011a/8, 011a/26, 013a/12, 013b/20, 013b/26, 014a/20, 014a/23, 020a/16, 021a/15, 021b/10, 022a/2, 022a/3, 022b/6, 024a/26, 025a/27, 025b/4, 026b/20, 027a/21, 029a/1, 029a/2, 030a/10, 030a/25, 031b/23, 032a/16, 033b/6, 033b/12, 033b/14, 034b/18, 036a/11, 043a/1, 049a/1, 050b/9, 051b/6, 052a/26, 053b/9, 053b/19, 054a/15, 054b/3, 055b/4, 055b/12, 056a/2, 056b/13, 058b/26, 059a/9, 060a/2, 060a/25, 062b/19, 064a/19, 069b/23, 070a/2

aded-i b. 006b/19

ḳırḳ b. 027a/23, 045b/12, 066b/1, 069b/6

on b. 007a/2, 007b/11, 010a/14, 019b/22, 024a/24, 025b/5, 028b/25, 029a/6, 029a/15, 034a/5, 034b/13, 037a/21, 038a/24, 042a/24, 043a/1, 044a/26, 050a/11, 053b/19, 053b/23, 054b/3, 054b/19, 055a/16, 064a/17, 066a/23, 069b/9

otuz b. 028a/6, 032b/5

yėtmiş b. 008a/1, 027b/20

yigirmi b. 054b/20

b. kök şarābıdur 045b/18

b. yapraḳ ʿuṣāresi 060a/23

b.+ er 004b/4, 004b/23, 006a/11, 006b/4, 006b/27, 007b/9, 007b/18, 009b/11, 009b/20, 009b/21, 011b/8, 012b/15, 013a/9, 013b/3, 019a/24, 021a/13,

021b/10, 021b/16, 021b/27, 023b/10, 025a/1, 027a/4, 027a/27, 027b/1, 028b/3, 029a/6, 029a/20, 034a/4, 037b/22, 040a/13, 042a/22, 042b/6, 043a/17, 044b/19, 045a/2, 063a/1, 063a/20, 064b/2, 064b/5

ḳırk b.+ er 022b/3

on b.+ er 011a/7, 064a/13, 064a/16

yigirmi b.+ er 035b/13

b.+ er yüz 036a/5 -149-

bėş yüz : Beş yüz sayısı.

b. 021a/14, 033a/22, 035b/25, 036b/20, 043b/17, 045a/16, 047a/13, 048a/13, 048a/17, 048a/22, 048b/2, 048b/25, 050a/18, 050a/23, 050b/3, 050b/16, 051b/12, 053a/1

-18-

beşer : <Ar. İnsan.

b.+ de 056b/5

-1-

beşere : <Ar. İnsan derisinin dış tabakası.

b. 004a/13, 004b/15, 032a/9, 050a/5

b.+ sini 026a/9

b.+ yi 012b/21, 013a/5

-7-

betāstīş : (?) Bir tür bitki.

b. köki 061a/22

-1-

bevl : <Ar. İdrar, sidik.

b. yolınuŋ 012b/8

idrār-ı b. ėder 011b/3, 022a/24, 024b/13, 026a/13, 039a/5, 041a/4, 047a/8, 049b/1, 051a/20, 055b/20, 056a/20, 059a/18

idrār-ı b. ėtdürür 017a/6, 026b/27

b.+ i idrār ėder 055b/7

idrār-ı b.+ lerin 047b/4

-17-

bevvā : <Ar. Hindistan cevizi (Cocus nucifera)

cevz-i b. 060b/6

-1-

beyān : <Ar. Açıklama, izah.

b. 016a/4

b. ėder 032b/12

b. eyledügüm 015b/25, 016a/1

b. olunur 004a/9-10, 004b/26, 005a/18, 005b/8, 006b/7, 006b/22, 007a/6, 007b/5, 008b/10, 009a/6, 009a/15, 014a/1, 014b/19, 023b/2, 034a/4, 041a/26, 043a/9, 050a/11, 058a/1, 059b/20

b.+ larından 002a/15

-25-

beyāż : <Ar. Beyaz, ak.

b. 049a/8, 049b/10, 049b/18, 050a/7

-4-

beyhūde : <Far. Boşuna, anlamsız.

b. 022b/8

-1-

bey(i)n : Beyin, dimağ.

b. 056a/10

b.+ de 004b/11, 009a/17, 049b/7

b.+ e 024b/1, 039a/5, 043b/21

serçe b.+ i 009b/8

b.+ üŋ 058a/22

-9-

beyne'l-eṭibbā : <Ar. Tabibler arasında.

b.- yı muʿteber 003b/1

-1-

beysūnī : Hekim adı.

b. 017b/21

-1-

beyt : <Ar. Beyit.

b. 003a/22, 003b/9, 003b/17 -3-

bez : <Ar. Bez.

b. 028a/20, 033b/8, 033b/18, 034a/22, 045a/22, 047a/7, 047a/25, 047b/12, 047b/13, 051b/13, 052a/7, 052b/3, 052b/5, 054a/20, 056b/27, 060a/12, 060b/17

b.+ i 043b/13, 045a/19, 060b/19

ketān b.+ i 041b/25, 042b/14, 043a/10, 045a/22

-24-

bezr : <Ar. Tohum, keten tohumu.

bezr-i benc :<Ar. Bengilik otu, kırmızı tatula tohumu (Semen datura fastuoza).012a/10, 013b/1, 025a/14, 026b/19, 027a/3

b. toḫmı 065b/26

aḳ b. toḫmı 023a/15

b. +ḳaṭūnā Pire otu, karnıyarık otu 012a/11, 023b/25-26

b. ḳ. otını 024a/12

b.+ ḳ. da 024a/8

b.+ḳ. yı 024a/7, 028a/20

-13-

bezū : (?)

b. 003a/1

-1-

bıçaḳ(ġ) : Bıçak.

b. 034a/23, 039a/19, 042b/12, 070a/3

ḳamış b. 049b/16

temür b. 049b/11

tėmür b. 034a/24

b.+ lar 049b/10

-8-

bıraḳ - : Bırakmak.

b.- alar 060a/13

-1-

biberiye : Biberiye, kuş dili.

b. çiçegi 025b/4 -1-

biberiyye : bk. biberiye

b. 006b/2, 037b/20, 040b/4, 047b/18, 051a/2, 058b/10, 062a/24

b. çiçegi 048a/7, 058a/17, 060b/10

b. çiçeginüŋ mürebbāsı 007b/17

b.+ nüŋ 065a/25 -12-

bi-emrillāh : <Ar. Allah'ın emriyle.

b. 018a/3

-1-

bi-emrillāhi teʿālā : <Ar. Yüce Allah'ın emriyle.

b. 018a/1

-1-

bī-evveli't-tevfīḳ : Evveli olmayanın yardımı.

b. 003b/21

-1-

bi-fazlillahi'l ʿallām : <Ar. Allah'ın fazlıyla.

b. 003b/14

-1-

bi-ḫatü'ṣ ṣavt : <Ar. Ses kısıklığına.

b. 070b/21

-1-

bi-hidāyet : <Ar. Hak yoluyla.

b. 003b/22-1-

bi-hiḳmetullāhi teʿālā : <Ar. Allâhü Teâlâ'nın hikmetiyle.

b. 015b/6, 024a/12

-2-

bi-ḫubūḫti : (?)

b. 002b/22

-1-

bi-ismüke : <Ar. İsmiyle.

b. 003b/21 -1-

bi-iẕni ḫüdā : <Ar. Allah'ın izniyle.

b. 006a/14, 007a/26, 008b/11, 009a/9

010b/11, 011b/27, 012a/26, 019b/11, 022b/20, 023b/16, 024a/6, 024b/5, 024b/26, 026a/26, 028b/12, 030a/14, 030b/12035a/7, 036a/9, 036b/16, 038b/27, 040a/8, 043b/15, 046b/8, 046b/25, 047a/18, 047b/5, 048b/19, 050b/1, 052a/18, 054b/5, 058a/12, 061b/24, 062b/2, 067a/21, 068a/1

-39-

bi-iẕnillāh :<Ar. Allah'ın izniyle

b. 043a/8

-1-

bi-iẕnillāhi teʿālā : <Ar. Allâhü Teâlâ'nın izniyle.

b. 004a/16, 005a/2, 005a/20, 005b/12-13, 006b/11, 006b/23, 007a/17, 007b/7, 007b/21, 008a/5,009a/19, 010b/19, 011b/3, 011b/18, 012a/8, 012a/15, 013a/6, 014a/26, 014a/3, 015a/26, 015b/10, 015b/18, 016a/21, 017b/18, 018a/6, 018b/8, 020a/19, 020b/9, 020b/19, 022a/10, 022a/24, 022b/12, 023a/13, 024a/21, 025a/24, 025b/17, 026a/13, 026b/17, 026b/27, 027b/14, 028a/3, 028a/13, 028b/20, 029a/12, 031a/24, 031b/7, 031b/26, 032a/10, 033b/17, 034a/11, 034a/17, 034b/6, 035b/10, 035a/22, 036a/3, 036a/18, 036b/25, 037b/1, 037b/17, 038a/1, 038a/27, 038b/16,039a/6, 039b/8, 039b/16, 040a/17 041a/26, 041b/24, 042b/2, 042b/12, 044a/11, 044a/23, 044b/22, 045b/8, 045b/16, 046a/13, 047a/10, 047b/16, 048a/3, 048a/15, 048a/20, 048a/26, 048b/11,050a/14, 050a/21, 050b/12, 051a/20,051b/2, 051b/17, 052b/17, 053a/4, 054a/24, 054b/15, 054b/22, 055a/19, 055b/2, 055b/16, 056a/15, 056b/6, 057a/4, 057b/27, 058a/11, 058a/23, 058b/21, 059b/6, 060a/6, 060a/15, 060b/4, 061a/17, 061b/11, 062a/13, 062b/8, 062b/22, 063a/5, 063a/12, 063a/16, 063b/4, 063b/25, 064a/8, 064a/24, 064b/13, 064b/19, 065a/16, 065b/12, 066b/18, 067a/2, 067a/14, 067b/4, 067b/9, 067b/17, 068a/7, 068a/24, 068b/6, 070b/4, 070b/20, 070b/27

-134-

bil - : Bilmek.

b.- mek 016b/2, 016b/4, 016b/5, 016b/6

b.- üp 016b/1, 053a/22

-8-

bi'l-cümle : <Ar.-Ar. Hep, bütün, toptan.

b. 043a/20, 051a/15

-2-

billūr : <Ar. Oldukça parlak ve şeffaf taş, kristal.

b. 032a/12

b. maʿdeni 067b/19

b.+ ı 032a/25

-3

bī-mefātīḥ : <Far.-Ar. Anahtarsız.

b.-m.+i romāha 003a/18

-1-

bī-naẓīr : <Far- Ar. Eşsiz, eşi bulunmayan.

b. 003b/3

-1-

bī-pāyān : <Far.-Far. Sonsuz.

b. ėdüp 003a/21

-1-

bir : Bir sayısı, herhangi bir.

b. 002a/6, 002a/18, 002b/1, 002b/2, 003b/3, 004b/7, 004b/9, 004b/19, 004b/23, 005a/3, 005a/8, 005a/9, 005a/12, 005a/17, 005a/21, 005a/23, 005b/1, 005b/13, 005b/24, 006a/1, 006b/5, 006b/6, 006b/7, 006b/21, 007a/1, 007a/2, 007a/9, 007a/13, 007b/4, 007b/9, 007b/14, 007b/15, 007b/24, 007b/26, 008a/3, 008a/4, 008a/9, 008a/12, 008a/18, 008a/26, 008b/9, 008b/13, 008b/22, 009a/4, 009a/5, 009a/6, 009a/23, 009a/26, 009b/3, 009b/11, 009b/13, 010a/4, 010a/5, 010a/10, 010a/25, 010b/8, 010b/26, 011a/9, 011a/10, 011a/11, 011a/12, 011a/21, 012a/5, 012a/21, 012b/16, 012b/18, 012b/20, 012b/26, 013a/2, 013a/12, 013a/13, 013b/6, 014a/12, 014a/14, 014a/15, 014a/21, 014b/20, 014b/22, 014b/23, 014b/26, 015a/3, 015a/4, 015a/15, 015a/19, 015a/23, 015b/4, 015b/17, 015b/22, 016a/13, 016a/15, 016a/22, 017b/7, 017b/10, 017b/11, 017b/19, 018a/14, 018a/23, 018a/27, 018b/10, 018b/12, 018b/19, 018b/20, 018b/21, 018b/22, 019b/8, 020a/3, 020a/9, 020a/10, 020a/27, 020b/1, 020b/2, 020b/5, 020b/12, 020b/16, 021a/2, 021a/5, 021a/6, 021a/16, 021a/17, 021a/20, 021a/26, 021b/20, 023a/20, 023b/16, 023b/23,

024a/9, 024a/12, 024a/13, 024a/18, 024a/24, 024a/26, 024a/27, 024b/10, 025a/8, 025a/21, 025a/23, 025b/6, 025b/8, 025b/9, 025b/21, 026a/5, 026a/6, 026a/20, 026a/22, 026b/14, 026b/16, 026b/22, 026b/23, 027a/7, 027b/12, 028a/12, 028a/20, 029a/2, 029a/3, 029a/19, 029a/27, 030a/4, 030a/5, 030b/3, 030b/18, 030b/19, 031a/6, 031a/19, 031a/27, 031b/1, 031b/4, 031b/24, 032a/7, 032a/19, 032a/24, 033a/3, 033a/15, 033a/17, 033a/22, 033b/6, 033b/8, 033b/9, 033b/18, 033b/19, 033b/21, 033b/24, 034a/2, 034a/5, 034a/21, 034a/23, 034b/4, 034b/6, 035a/15, 035a/16, 035a/24, 035a/27, 035b/1, 035b/14, 035b/18, 035b/23, 036a/6, 036a/19, 036a/20, 036a/21, 036b/19, 036b/21, 036b/27, 037a/12, 037a/13, 037a/21, 037a/22, 037b/3, 037b/8, 037b/15, 037b/27, 038a/5, 038b/3, 038b/20, 039a/4, 039a/8, 039a/16, 039a/17, 039b/6, 039b/7, 039b/9, 040a/5, 040a/16, 040b/10, 041a/2, 041a/7, 041a/8, 041b/3, 041b/21, 041b/25, 042a/11, 042b/3, 042b/9, 042b/13, 042b/17, 043a/3, 043a/9, 043a/10, 043a/27, 043b/2, 043b/27, 044a/2, 044a/3, 044a/15, 044a/16, 044b/12, 044b/14, 045a/4, 045a/5, 045a/6, 045a/7, 045a/19, 045b/3, 045b/20, 046a/17, 046b/21, 047a/7, 047a/12, 047a/20, 047a/25, 047b/12, 048a/8, 048b/1, 048b/15, 049b/4, 049b/12, 049b/14, 049b/17, 050a/8, 051a/1, 051a/6, 051b/13, 051b/15, 051b/22, 052a/4, 052a/5, 052a/7, 052a/14, 052b/3, 052b/4, 052b/7, 052b/14, 053a/3, 053a/12, 053a/19, 053a/21, 053b/11, 053b/20, 053b/26, 054a/17, 054a/19, 054a/20, 054a/21, 054b/18, 054b/20, 055a/7, 055b/15, 055b/17, 055b/25, 056a/5, 056a/6, 056b/3, 056b/9, 056b/13, 056b/14, 056b/16, 056b/17, 056b/25, 056b/26, 056b/27, 057a/2, 057a/9, 057a/14, 057a/15, 057b/13, 057b/15, 058a/5, 058a/21, 058a/24, 058b/6, 058b/12, 058b/14, 058b/18, 058b/20, 059a/1, 059a/7, 059a/22, 059a/24, 059a/25, 059a/26, 059b/4, 059b/5, 059b/11, 059b/12, 059b/14, 059b/15, 059b/21, 060a/8, 060a/12, 060a/27, 060b/12, 060b/14, 060b/15, 060b/17, 060b/18, 061a/12, 061a/27, 061b/4, 061b/5, 061b/19, 061b/20, 062a/2, 062a/16, 062a/21, 062b/4, 062b/11, 062b/19, 063a/10, 063b/18, 063b/20, 064a/4, 064a/16, 064b/8, 064b/20, 065a/5, 065a/11, 065a/13, 065a/19, 065a/22, 065a/27, 065b/1, 065b/8, 065b/10, 065b/16, 065b/18, 065b/20, 066a/14, 066a/21, 066a/24, 066b/2, 066b/9, 066b/10, 066b/11, 066b/12, 066b/13, 067a/9, 067a/10, 067a/19, 067a/25, 067b/1, 067b/2, 067b/4, 067b/7, 067b/8,

067b/12, 067b/13, 067b/14, 067b/19, 067b/21, 067b/24, 067b/25, 067b/27, 068a/10, 068a/11, 068a/15, 068a/18, 068a/21, 068a/22, 068b/13, 068b/18, 068b/24, 068b/25, 069a/9, 069a/19, 069a/22, 069a/23, 069a/26, 069b/3, 070a/1, 070a/9, 070a/14, 070a/15, 070a/26, 070b/6, 070b/10, 070b/18, 070b/26

on b. 035a/2

otuz b. 024a/1

b. buçuḳ 041b/20, 047a/6, 053b/11, 053b/17, 061a/26, 066a/15, 068b/23

b.+ er 004a/19, 004b/3, 004b/4, 004b/22, 005a/21, 005b/4, 005b/5, 005b/18, 006a/4, 006a/9, 006b/2, 006b/17, 008a/13, 009a/14, 009a/15, 010a/27, 010b/14, 010b/15, 010b/25, 012a/11, 012a/12, 012a/21, 012b/6, 012b/27, 019b/4, 020b/13, 020b/24, 021a/27, 021b/17, 022a/17, 022b/1, 022b/24, 023a/1, 023b/12, 024b/20, 025a/2, 025b/6, 026a/19, 026b/4, 026b/21, 027a/6, 027b/19, 029b/17, 030b/8, 031b/10, 031b/12, 031b/20, 032a/13, 032a/15, 032b/26, 033a/9, 035a/12, 037b/20, 038a/21, 038a/22, 039b/3, 040a/12, 040b/24, 040b/26, 045a/18, 046b/16, 047a/2, 047b/8, 047b/10, 047b/20, 048a/1, 048a/6, 048b/22, 050b/22, 052a/3, 052a/13, 052a/14, 052b/24, 053a/10, 053a/27, 053b/11, 053b/25, 054a/5, 054b/1, 054b/17, 055a/16, 056b/25, 058a/18, 063b/20, 063b/22, 064a/13, 064b/4, 064b/27, 065a/8, 065b/7, 065b/26, 066b/27, 068a/9, 068a/13, 068b/10, 068b/18, 069a/9, 069a/15, 069b/2, 070b/9, 070b/17

b.+ er buçuḳ 032b/27, 066a/2

b.+ i 018a/4

b.+ inden 005b/26, 007b/24, 012a/18, 019a/21, 020b/23, 033a/8, 033a/9, 037b/21, 038a/4, 040a/1, 040b/25, 042b/24, 043a/23, 046b/16

b.+ ine 017a/19

-613-

birbiri : Karşılıklı olarak bir diğeri.

b.+ ne 049b/14

-1-

birez : Biraz.

b. 009a/14

-1-

biri : Bir tanesi .

b. 004b/6, 052a/11

b.+ nden 004a/4, 004a/6, 004a/18, 004a/20, 004b/1, 004b/3, 004b/4, 004b/21, 004b/23, 005a/24, 005b/3, 005b/5, 005b/18, 005b/25, 006a/4, 006a/6, 006a/9, 006a/10, 006a/16, 006a/20, 006a/22, 006a/25, 006b/2, 006b/4, 006b/13, 006b/14, 006b/17, 006b/19, 006b/25, 006b/26, 007a/22, 007b/8, 007b/10, 007b/17, 007b/25, 007b/26, 008a/1, 008a/8, 008a/10, 008a/13, 008a/14, 008a/16, 008a/20, 008a/25, 008b/1, 008b/3, 008b/4, 008b/5, 008b/6, 008b/7, 008b/15, 008b/17, 008b/18, 008b/20, 008b/25, 009a/3, 009a/11, 009a/14, 009a/15, 009b/11, 009b/19, 009b/20, 009b/21, 009b/23, 010a/3, 010a/4, 010a/7, 010a/8, 010a/9, 010a/14, 010a/16, 010a/23, 010a/24, 010a/25, 010a/27, 010b/7, 010b/14, 010b/15, 010b/20, 010b/25, 010b/26, 011a/8, 011a/11, 011a/19, 011a/20, 011a/23, 011b/4, 011b/8, 011b/14, 011b/20, 011b/22, 012a/3, 012a/5, 012a/9, 012a/11, 012a/12, 012a/19, 012a/21, 012b/6, 012b/15, 012b/25, 012b/27, 013a/1, 013a/3, 013a/9, 013a/10, 013a/21, 013a/27, 013b/2, 013b/3, 013b/25, 013b/26, 014a/19, 014b/2, 014b/5, 014b/9, 014b/15, 014b/17, 019a/16, 019a/19, 019a/24, 019a/25, 019a/26, 019b/4, 020a/6, 020a/7, 020a/8, 020a/22, 020a/24, 020a/25, 020a/26, 020b/11, 020b/12, 020b/14, 020b/22, 021a/10, 021a/11, 021a/12, 021a/14, 021a/26, 021b/5, 021b/6, 021b/10, 021b/14, 021b/17, 021b/27, 022a/2, 022a/13, 022a/17, 022a/19, 022a/27, 022b/3, 022b/5, 022b/22, 022b/23, 022b/24, 022b/27, 023a/17, 023b/8, 023b/9, 023b/11, 023b/12, 023b/19, 023b/22, 024a/2, 024a/16, 024a/17, 024a/18, 024a/23, 024a/25, 024b/7, 024b/15, 024b/16, 024b/17, 024b/23, 025a/1, 025a/2, 025a/3, 025a/14, 025a/26, 025b/2, 025b/19, 025b/27, 026a/1, 026a/4, 026a/5, 026a/15, 026a/19, 026b/3, 026b/20, 027a/3, 027a/4, 027a/6, 027a/18, 027a/19, 027a/21, 027a/26, 027b/1, 027b/3, 027b/4, 027b/16, 027b/18, 027b/19, 027b/23, 028a/9, 028a/17, 028a/25, 028b/3, 028b/14, 028b/15, 028b/22, 028b/24, 028b/25, 029a/7, 029a/18, 029a/25, 029a/26, 029b/11, 029b/14, 029b/16, 029b/17, 030a/1, 030a/2, 030a/7, 030a/16, 030a/17, 030a/18, 030a/21, 030a/27, 030b/1, 030b/5, 030b/8, 030b/14, 030b/15, 030b/16, 030b/17, 031a/6, 031a/13, 031a/15, 031b/10, 031b/12, 031b/13, 031b/15, 031b/21, 031b/23, 032a/2, 032a/6, 032a/13, 032a/15, 032b/4, 032b/6,

032b/25, 032b/26, 032b/27, 033b/3, 033b/5, 033b/7, 033b/13, 033b/27, 034a/1, 034b/1, 034b/18, 035a/11, 035b/7, 035b/13, 036b/7, 036b/11, 037b/19, 037b/20, 037b/22, 038a/22, 038b/13, 039a/13, 039a/14, 039a/27, 039b/3, 039b/4, 039b/5, 039b/18, 039b/20, 040a/12, 040a/13, 040b/2, 040b/4, 040b/6, 040b/8, 040b/9, 040b/22, 040b/23, 040b/24, 040b/26, 041a/12, 041a/14, 041a/15, 041b/10, 041b/19, 042a/3, 042a/4, 042a/5, 042a/20, 042a/21, 042a/22, 042a/23, 042b/6, 042b/7, 042b/8, 042b/27, 043a/2, 043a/16, 043a/17, 043a/25, 043a/26, 043b/8, 043b/26, 044a/14, 044b/1, 044b/2, 044b/19, 044b/26, 044b/27, 045a/2, 045a/14, 045a/18, 045b/2, 045b/10, 045b/11, 045b/20, 045b/21, 046a/2, 046a/3, 046a/8, 046a/15, 046b/11, 046b/12, 047a/2, 047a/4, 047a/22, 047b/8, 047b/10, 047b/20, 047b/22, 047b/23, 047b/25, 048a/6, 048a/7, 048a/9, 048a/10, 048a/11, 048b/14, 048b/21, 048b/22, 048b/25, 049a/19, 050b/21, 050b/22, 051a/3, 051a/5, 051b/10, 051b/25, 051b/26, 052a/1, 052a/3, 052a/13, 052a/14, 052a/21, 052a/22, 052a/23, 052a/24, 052b/1, 052b/24, 052b/27, 053a/10, 053a/11, 053a/14, 053a/27, 053b/2, 053b/11, 053b/12, 053b/14, 053b/25, 054a/5, 054a/8, 054a/13, 054a/26, 054b/8, 054b/17, 054b/26, 055a/5, 055a/14, 056b/11, 056b/25, 057b/9, 057b/24, 058a/15, 058a/18, 058a/19, 058b/9, 058b/11, 058b/26, 059a/5, 059a/6, 059a/12, 059a/14, 059a/15, 059b/8, 059b/9, 059b/11, 059b/19, 060a/1, 060a/8, 060a/23, 060a/25, 060b/7, 060b/9, 060b/11, 061a/1, 062a/1, 062a/24, 062b/16, 062b/27, 063a/1, 063a/7, 063a/20, 063a/26, 063b/8, 063b/15, 063b/16, 063b/18, 063b/19, 063b/22, 063b/23, 063b/27, 064a/1, 064a/3, 064a/11, 064b/1, 064b/3, 064b/16, 064b/26, 064b/27, 065a/2, 065a/9, 065a/21, 065a/26, 065b/7, 065b/14, 065b/25, 065b/27, 066a/1, 066a/3, 066a/10, 066a/12, 066a/20, 066b/22, 066b/26, 067a/5, 067a/7, 067a/17, 067a/24, 068a/9, 068a/13, 068a/18, 068a/27, 068b/2, 068b/10, 068b/17, 069a/1, 069a/15, 069b/26, 070a/19, 070a/20, 070a/21, 070a/24, 070b/16, 070b/17, 070b/23, 070b/25

b.+ nden 068a/4

b.+ sine 015b/1

-497-

biri biri : Karşılıklı olarak biri ötekini, öteki de onu.

b. 013b/18

b.+ nden 019a/10

b.+ ni 019a/8

-3-

birḳaç : Birkaç

b. 018b/22 -1-

birūṣke : (?) Bir tür bitki.

b. köki 045b/19

-1-

bismillāhi'r raḥmāni'r raḥīm : <Ar. besmele.

b. 002a/1

-1-

bi'ṣ-ṣevāb : <Ar.-Ar. Doğru, doğruca.

b. 025a/9 -1-

bisṭūrṭa : (?)

b. 005b/18, 008b/2, 054a/4

-3-

biş - : Pişmek.

b.- dükden 014a/13, 029b/7, 034b/24

b.- e 009a/27

b.- ince 019b/14, 032b/18, 034b/9, 047a/12

b.- mezse 009a/26

b.- miş 031a/3, 033b/16

b.- miş imiş 017b/9

b.- miş ola 009a/20

b.- ünce 034a/19

-14-

bit - : Bitmek, yetişmek, çıkmak.

b.- en 059b/8, 069a/21

b.- meden 057b/6 -3-

bitūniḳa : (?)

b. 025b/5

-1-

bitür - : Bitirmek

b.- ür 062b/21

-1-

biz : Biz. I. çoğul kişi zamiri.

b. 015a/15

b.+i 016a/2

b.+ üm 016a/8

-3-

boġa : Boğa.

b. 032a/15

-1-

boġaz : Boğaz.

b. 035a/6, 035a/22, 035b/19, 036a/1, 049b/24

b. fışlamasına 034a/8

b.+ a 035b/2, 035b/16, 052a/18

b.+ da 047a/17, 052a/17

b.+ ı 011b/25, 014a/7

b.+ ı ṭutulup 011b/27

b.+ ını 033b/15

b.+ uŋ 052a/16

-16-

boġuḳ : Boğuk. Kısılmış ses.

b. 012a/7, 016b/12

b. ėden 033b/16

-2-

bōstān : <Far. Yetiştirilmiş, yabani olmayan (bitkiler için).

b. 023b/18

b. lisān-ı s̱evr 039a/12

b. lisān-ı s̱evr varaġı 053a/13

-3-

bostānī : <Far. Yetiştirilmiş, yabani olmayan (bitkiler için).

b. 052a/22

b. acı mārūl 046b/27

b. acı mārūl ʿuṣāresi 048a/17

b. lisān-ı s̱evr çiçegi 041a/13

b. lisān-ı s̱evr çiçeginüŋ ʿuṣāresi 036b/9

b. lisān-ı s̱evr kökini 039a/20

b. lisān-ı s̱evr ʿuṣāresi 036b/6

b. lisān-ı s̱evr varaġı 053a/26

b. lisān-ı s̱evr yapraġınuŋ ʿuṣāresi 036b/10

b. naʿnā 010a/26

-10-

boş : Boş, dolu olmayan.

b. 043a/11, 043a/12

-2-

boşalt - : Boşaltmak.

b.- up 058b/14

-1-

boşan - : Bol bol akmak.

b.- up 022a/8

bėli b.- up 067a/14

-2-

boyan - : Boyanmak.

b.- mış 008a/19

-1-

boynuz : Boynuz.

b.+ ı 023a/17, 065a/9

gergedān b.+ ı 005b/26, 006b/14, 008a/25, 064a/15, 064b/6, 065b/6, 067a/7

geyik b.+ ı 005b/1, 006a/2, 006a/19, 021a/26, 054a/7, 064a/12, 065a/2, 065a/21, 065b/6, 066a/10, 068a/12, 070b/14

maḥlūl geyik b.+ ı 006b/14

-22-

boz - : Bozmak.

b.- ar 043a/12

-1-

bozıl - : Bozulmak, ekşimek.

b.- an 031a/20

-1-

bozul - : bk. bozıl-

b.- ur 035a/17

-1-

bögrek (g): Böbrek.

b. 026a/24, 039b/8, 045b/16, 049a/5, 051a/8

b.+ ler 016b/15, 018a/18, 019b/25, 020a/18, 023a/25, 026b/25, 028a/2, 056a/20

b.+ lerde 016b/20, 019b/25, 020a/19, 022a/22, 028b/19, 056a/12, 059a/17, 065b/24, 066a/6

b.+ leri 059b/17

b.+ lerüŋ 026a/12, 039a/4, 041a/5, 046b/24, 047a/10

-28-

bögürtlen : Böğürtlen.

b. ʿuṣāresi 052a/13

-1-

bölük (g): Bir bütünden ayrılmış olan parça, kısım.

b. 056a/6

b.+ den 045a/5, 056a/6

b.+ i 045a/5

üç b. ėdüp 055a/10

-5-

böyle : Böyle, bu şekilde.

b. 007a/16, 015b/4, 018b/16, 027b/12, 032a/27, 033a/5, 035b/27, 037a/23, 053b/5

b.+ ce 018b/8

b.+ ce ėdince 023a/8

-11-

bu : Bu.

b. 002b/7, 003b/15, 004a/9, 004b/26, 005a/7, 005a/17, 005a/18, 005b/7, 005b/17, 005b/20, 006a/12, 006a/22, 006b/7, 006b/22, 006b/23, 007a/6, 007a/7, 007a/13, 007a/15, 007a/18, 007b/6, 007b/20, 008a/22, 008b/9, 008b/10, 009a/5, 009a/6, 009b/4, 009b/14, 010b/5, 012b/9, 012b/10, 012b/16, 013b/11, 013b/15, 014b/19, 014b/20, 015a/14, 015a/17, 015a/19, 015a/24, 015a/26, 015a/27, 015b/2, 015b/6, 015b/8, 015b/11, 015b/25, 016a/1, 016a/23, 016a/25, 016b/9, 016b/10, 017a/12, 017a/13, 017a/19, 017b/15, 017b/25, 018a/7, 018a/15, 018a/17, 018a/22, 018b/3, 018b/20, 018b/24, 019b/6, 019b/7, 019b/9, 019b/17, 020a/9, 020b/19, 021a/6, 022b/24, 023a/1, 023a/27, 023b/15, 023b/21, 023b/24, 025a/7, 025a/19, 025a/23, 025a/27, 025b/9, 026a/23, 026b/9, 026b/21, 027b/7, 027b/9, 027b/21, 028a/12, 028a/18, 028a/22, 028a/23, 028b/2, 028b/3, 028b/5, 028b/27, 029b/2, 029b/12, 029b/23, 030a/5, 030a/6, 030a/20, 031a/8, 032a/19, 034a/5, 034a/13, 034a/16, 035a/16, 035a/25, 035b/7, 035b/24, 035b/26, 036a/5, 036a/19, 036a/21, 036a/22, 037a/2, 037a/5, 037a/9, 037a/17, 037a/21, 037b/7, 037b/9, 038a/7, 038a/12, 038b/1, 039a/6, 039a/9, 039a/10, 039a/15, 039a/20, 039b/20, 041a/18, 041b/19,042b/3, 042b/21, 043a/3, 043a/27, 044a/1, 044a/2, 044a/16, 044b/8, 045a/4, 045b/17, 045b/20, 045b/24, 046a/3, 046a/4, 046a/8, 046a/16, 046b/1, 046b/17, 047a/23, 049b/8, 049b/16, 049b/19, 049b/20, 050a/2, 050b/26, 051a/24, 052a/4, 052a/25, 052b/3, 052b/6, 053a/18, 054a/15, 054b/4, 054b/11, 055a/23, 055a/27, 055b/6, 056a/19, 056a/23, 056a/25, 056b/8, 056b/27, 057a/2, 057a/3, 057a/4, 057a/9, 057a/10, 057a/11, 057a/14, 057a/19, 057a/20, 057b/9, 057b/16, 058a/1, 058a/11, 058b/7, 058b/17, 058b/20, 058b/22, 058b/27, 059a/25, 059b/3, 059b/11, 059b/16, 059b/26, 060a/26, 060b/20, 061a/3, 061a/27, 061b/20, 061b/21, 062b/11, 062b/19, 063a/8, 063a/17, 063b/25, 064a/19, 065b/23, 066a/13, 066a/15, 066a/24, 066b/3, 066b/16, 066b/19, 067a/8, 067a/24, 068a/6, 068b/4, 068b/19, 069a/11, 069a/17, 069b/14, 069b/26, 070a/6, 070a/25, 070b/9

b. ʿuṣāreyi 062a/8

b.+ dur 013b/13, 014a/17, 016a/1, 016a/3, 018a/4, 020b/19020b/27, 021a/17,

023a/7, 026b/9, 027b/7, 033a/14, 033b/17, 044b/21, 049b/21, 056a/26, 057b/11, 057b/13

b.+ nda 007b/5, 020a/20, 050b/25, 051a/15, 062b/14

b.+ ndan 003a/25, 016b/27, 034b/16, 037b/13, 043a/8, 058b/1, 067b/8

b.+ nı 022a/23, 026b/4, 063a/23, 063b/13

b.+ nlar 011a/21, 017a/27, 017b/1, 017b/2, 019b/5, 029a/16, 043a/4, 069b/16

b.+ nlara 025b/24, 041a/23, 043a/9

b.+ nlardan 041b/2

b.+ nlardur 005a/15, 070a/17

b.+ nları 016b/4, 019b/20, 021a/4, 027a/23, 030b/9, 033b/7, 033b/10, 033b/13, 034b/19, 035b/21, 037a/22, 037b/25, 038b/19, 039a/22, 039b/11, 040b/14, 042a/11, 047a/4, 047a/7, 047b/10, 047b/13, 048a/23, 048b/9, 048b/15, 050a/19, 050a/23, 052a/14, 054a/20, 055a/17, 056b/12, 058b/12, 059a/16, 061a/12, 062b/18, 064a/5, 065a/26, 065b/9, 066a/4, 066a/20, 066b/1, 066b/27, 067a/17, 068b/24, 069a/2, 069a/10

b.+ nlaruŋ 019b/4, 020a/24, 022a/19, 023b/11, 026a/19, 026b/3, 036a/14, 052a/3, 062a/4

b.+ nuŋ 017b/10, 018b/20, 021b/2, 035b/25, 050b/25

b.+ nuŋla 052a/15, 053b/21

b.+ ŋa 015b/7, 015b/12, 036a/20, 070a/16 -349-

buçuḳ (ġ) : Buçuk, yarım.

b. 004a/19, 004b/5, 004b/19, 005a/21, 005a/23, 005a/26, 005b/13, 005b/24, 005b/26 006a/1, 006a/4, 006a/7, 006a/10, 006a/16, 007a/1, 007a/2, 007b/9, 007b/13, 007b/15, 007b/19, 007b/24, 008a/3, 008b/4, 008b/13, 008b/20, 009a/4, 009a/13, 009a/15, 009b/3, 009b/23, 010a/4, 010a/10, 010a/17, 010a/18, 010a/25, 010b/6, 010b/14, 010b/20, 010b/25, 011a/9, 011a/10, 011a/25, 011b/23, 012a/3, 012a/19, 012a/21, 012b/6, 012b/26, 013a/23, 013b/4, 014a/20, 019a/27, 020a/9, 020a/24, 020b/13, 020b/23, 020b/24, 021a/26, 021b/17, 022a/13, 022b/5, 022b/22, 022b/24, 023b/12, 023b/22, 024a/1, 024a/3, 024a/16, 024a/17, 024b/16, 024b/23, 024b/25, 026a/5, 026a/19, 027b/4, 027b/17, 027b/20, 028a/9, 028b/16, 030a/4, 031b/10, 032a/13, 033a/8, 033b/3, 035a/12, 035b/23, 037a/12, 038a/22, 039a/15,

039b/1, 039b/6, 041a/15, 041a/19, 041a/26, 042a/6, 042a/11, 042b/9, 043a/27, 044b/2, 044b/3, 044b/8,045a/18, 045a/20, 045b/3, 045b/12, 047b/22, 048a/9, 052a/1, 052a/13, 052a/21, 052b/24, 053a/19, 053a/21, 053b/13, 053b/26, 054b/9, 055a/21, 058a/15, 058b/11, 058b/27, 059b/10, 061b/20, 062a/2, 062b/16, 063b/20, 064a/5, 064a/10, 064a/12, 064a/16, 064a/27, 064b/4, 064b/17, 065a/19, 065b/8, 066a/14, 066a/21, 066b/27, 067a/8, 067a/9, 067b/11, 067b/25, 067b/27, 068a/11, 068a/13, 068a/15, 068a/19, 068a/21, 068a/22, 069a/9, 069a/15, 069a/16, 069a/22, 070b/9, 070b/18, 070b/23

bir b. 041b/20, 047a/6, 053b/11, 053b/17, 061a/26, 066a/15, 068b/23

birer b. 032b/27, 066a/2

dörd b. 066a/10

dörder b. 046b/12, 048b/23, 053b/18, 054a/8

dört b. 030a/3, 046a/7, 053b/4, 054a/6, 054b/27, 061a/5, 065b/15

iki b. 045b/22, 054b/1, 067b/12, 068a/10, 069a/24

ḳırḳ b. 044b/20, 052b/20

on b. 031a/27, 051a/5

on üç b. 047b/26, 053b/2, 053b/16, 065b/14

on üçer b. 048b/25

üç b. 054a/2, 068a/12

b.+ ar 022b/16

-198-

buġday : Buğday (Triticum aestivum).

b. 007b/23, 010b/27, 021b/2, 022a/20, 022b/3, 022b/5, 022b/6, 031b/15, 032a/7, 034b/18, 034b/19, 035a/4, 040a/15, 040a/16, 058a/10, 060a/9, 061a/9, 063a/20, 063b/21, 064a/13, 064a/17, 067a/24, 069b/15

b. miḳdārı 043b/19

b. unı 069b/6

b.+ dur 064a/16

b.+ ı 056a/23

-31-

bugün : Bugün.

b.+ e 029a/12

-1-

buḫār : <Ar. Buhar.

b.+ dan 018a/11, 027b/12

b.+ ı 018a/12, 025b/13

b.+ ları 059a/20

-5-

buḫūr : <Ar. Buhur.

b. 060a/7 -1-

buḫūr-ı meryem : <Ar.-Far. Buhûr-ı meryem, yer somunu, domuz etmeği, domuz soğanı, macar şalgamı (Cyclamen cilicicum).

b. 007a/1, 007a/10, 011b/23, 012b/25, 013b/1, 014b/10, 019a/19, 022b/1, 025a/12, 031a/15, 031b/11 060a/8

b.+ i 015a/9

-11-

buḳūl : <Ar. Yeşillikler, otlar.

b.+ı ḥükemā 025a/20

bul - : Bulmak,elde etmek.

şeşḥehāt b.- dı 003a/24

şifā b.- dı 066b/18

b.- duḳ 019a/12, 019a/13

b.- madın 016a/26

kemāl b.- mış ola 042b/22

-6-

būlīḳūtī : (?)

b. 054a/4

-1-

bulun - : Bulunmak.

fevāʾid b.- a 012b/10

b.- an 015a/22, 032a/13

b.- mamış 016a/24

b.- mazsa 018a/21, 049a/9, 059b/13, 068b/14

b.- sa 067b/16 -9-

būlūnīz aġūstāne : Hekim adı.

terkīb-i b. 013a/19

-1-

bulut : Bulut.

gözüŋ b.+ ını 063a/11

-1-

būraḳ : <Far. Būre. Genelde kuyumcuların kullandığı tuza benzer madde, doğal sodyum bikarbonat, nebat şekeri.

b.+ ı ermenī 067b/11

-1-

burc : <Ar. Güneşin ayrıldığı on iki kısımdan her biri.

şems ḫūt b.+ unda oldığı vaḳt 065a/18

-1-

burçaḳ : Burçak (Vicia ervilia).

b. 012b/2

-1-

būre : bk. būraḳ

b. 010a/8

-1-

būreng : <Far. Helile otu ve meyvesi (Embelia ribes).

b.+i 026b/2

-1-

bursa : Bursa şehri.

b. eftīmūnı 023b/21, 027a/21

-2-

burun : Burun , koku alma ve solunum organı.

b.+ dan 018a/2

b.+ larına 068b/25

-2-

burūsa : bk. Bursa

b. eftīmūn 047a/3

b. eftīmūnı 039a/14, 041a/14, 044b/27, 052b/22

b. eftīmūnı şāhtere 044a/26

b. eftīmūnını 039a/21, 041b/1, 044b/11 -9-

burūskū : (?) Bir tür bitki.

b. köki 047b/9, 047b/24

-2-

būy : <Far. Çemen otu, çimen otu. hülbe. (Foenum-graecum)

b. toḫmı 013b/25, 033b/5, 033b/18, 035a/9

-4-

buyur - : Buyurmak, tavsiye etmek, söylemek.

b.- alar 003b/17

-1-

büber : Biber.

b. 011b/21, 013a/10, 021b/5, 022a/1, 024b/8, 025a/13, 026a/20, 031a/4

aḳ b. 012b/3, 013a/27, 019a/20, 021b/10, 022a/13, 025a/1, 026b/19, 060b/7, 070a/23

ḳara b. 023b/10, 024b/16, 025a/1, 026b/1

-21-

büberiyye : bk. biberiye.

b. çiçegi 031a/5

-1-

bünyād : <Far. Asıl, temel,esas.

şeker b.+ ı 042a/14

b.+ şekeri 036b/7, 036b/12, 037a/19, 068a/19

-5-

bünyādī : <Far.-Ar. Asılla ilgili.

b. şeker 052b/2

-1-

bürūdet : <Ar. Soğukluk, soğuk niteliğe sahip.

b.+ den 025b/22, 026b/7, 062a/26, 065b/11

b.+ e 009a/7

-5-

bürūdetli : <Ar-T. Soğuk. Soğuk özellikte olan.

b. 059b/16

-1-

büsbütün : İyice, tamamen, tamamıyla.

b. 047a/12

-1-

bütün : Bütün, parçalanmamış, tam.

b. 018a/13, 024b/11, 028b/17, 049a/13, 050b/19, 052b/15, 057a/20, 059a/16, 061a/2, 062a/9

-10-

büyük (I) : Büyük, küçük olmayan, boyutları fazla olan.

b. 007a/9, 008a/3, 011a/4, 014b/20, 022a/15

b. olmaya 014a/10

-6-

büyük (II) : Büyük kişi- insan.

b.+ lere 065a/15

-1-

büzūr : <Ar. Tohumlar, taneler.

b. +ı bāride soğuk nitelikli tohumlar 046b/12

b. +ı erbaʿ a-ı bāride 068a/26

-2-

büzūrī : <Ar. Tohumlara ait, tohumlarla ilgili.

sikencübīn-i b. 032a/17

-1-

C

caʿde : Venüs saçı, kara bacak otu, baldırı kara otu.

c. 014b/9, 019a/20

-2-

cā'iz : <Ar. Uygun, doğru, yapılabilir.

c. 019a/7

c. degildür 018a/24

c.+ dür 057b/25

-3-

cālīnūs : 131-210 yılları arasında yaşamış ünlü hekim, Galen.

c. 015a/14, 015a/27, 015b/2, 016a/7, 016a/22, 016b/24, 017a/16, 017b/6, 017b/21, 017b/26, 018a/16, 018b/9, 018b/13, 063a/24, 069b/21

terkīb-i c. 019a/14, 024b/6, 024b/14

c.+ dan 023a/25

c.+ uŋ 004a/9, 014a/27, 018a/3, 063b/7

c.+ uŋdur 012b/23

-24-

cārī : <Ar. Cereyan eden, akan, geçen.

c. 002b/2

-1-

cāriyye : <Ar. Geçer olan.

enhār-ı suyūfe-i c. 003a/17

-1-

cāẕibe : <Ar. Cezbeden , çeken.

ḥaṣṣiyyet+i c. 002a/3

-1-

cedd : <Ar. Dede, büyük baba, soy.

c.+i ber-cedd 003a/5

-1-

cedvār : <Ar. Zencefil cinsinden, kafur kokulu uyarıcı olarak kullanılan safran kökü.

c. 027a/5, 031a/15

c. +ı hindī 004a/19, 006b/16, 007a/21-22, 007b/1, 007b/8, 008b/16, 008b/27, 012b/14, 012b/24, 013b/2, 025a/12, 031a/5, 031b/11, 031b/21-22, 059a/5, 060b/7, 064b/25, 065a/8, 066a/9

c. +ı rūmī 008b/2, 067a/5

-23-

cem : <Ar. Hükümdar, padişah.

mesned-i serīr-i ārā-yı c. 003a/5

-1-

cemʿ : <Ar. Toplama, bir araya getirme.

c. ėdüp 066a/5

c. ėtmek 060b/17

c. olunup 011a/21

-3-

cemīʿ : <Ar. Bütün.

c. 004b/12, 005b/8, 005b/11, 005b/12 006a/13, 006a/14, 006a/23, 006a/24, 006b/10, 007a/8, 007a/17, 007a/18, 007a/24, 007a/25, 007b/6, 008b/23, 009a/16, 010a/19, 010a/20, 010b/2, 010b/11, 011a/4, 011a/14, 012a/7, 012b/22, 013a/5, 014a/26, 015a/12, 015a/21, 015a/23, 015a/24, 015a/25, 015a/27, 015b/18, 016a/4, 017a/9, 018a/25, 018b/11, 019b/24, 020a/17, 021b/21, 022b/11, 023a/6, 024b/1, 024b/3, 024b/4, 024b/12, 025a/7, 025a/17, 025b/12, 025b/16, 025b/22, 026a/25, 027b/27, 029a/10, 029a/12, 029a/21, 029a/22, 029b/4, 030b/12, 031b/18, 031b/25, 031b/26, 032a/23, 034b/19, 035a/6, 035a/18, 035a/20, 036b/3, 037b/27, 038b/5, 038b/15, 039a/4, 039a/17, 039b/7, 039b/8, 040b/11, 041a/5, 041b/15, 043a/7, 043b/4, 044b/5, 045a/24, 045b/7, 045b/25, 046b/7, 047b/1, 047b/2, 048a/14, 048a/19, 048a/20, 049a/26, 050a/5, 052a/10, 052b/16, 053a/3, 053a/4, 054a/22, 054b/5, 056a/9, 056a/14, 056a/26, 057a/21, 057a/23, 060a/16, 060b/3, 060b/26, 061a/16, 061b/10, 061b/24, 062a/12, 062b/1, 064a/22, 064b/11, 065a/6, 065b/10, 065b/11, 066b/23, 067a/11, 068b/3

c.+ i 024a/19

c.+ ini 047a/8

c.+ sine 057b/18

c.+ sini 057b/17

-124-

cemlūz : (?)

c. gözler 063a/11

-1-

cenāb : <Ar. Saygı,onur, büyüklük anlamlarında kullanılan bir söz, hazret.

c.+ ı bārīnüŋ hükmini 018b/12-13

-1-

ceng : <Far . Savaş, vuruşma.

c. ėdüp 015b/8

-1-

cengīz : Cengiz Han; Moğol İmparatorluğu'nun kurucusu ve ilk hükümdarı.

c. 003a/1

-1-

cenīn : <Ar. Dölüt.

c. 067b/16

-1-

cennet : <Ar. Cennet, uçmak.

ḳusūrü'l- c.+i'l-mevʾā 002b/22

-1-

cerb : <Ar. Uyuz, uyuzluk, göz uyuzu. Gözde oluşan bir tür kaşıntılı hastalık.

c. 029a/11, 070b/1

c.+ e 052b/17, 056b/22, 057a/12, 068b/16, 068b/21

-7-

cereb : <Ar. bk. cerb

c. 063a/1

c. +i ʿaynī 063a/10

-2-

cerīḥ : <Ar. Yaralanmış, yaralı.

c+i ṣarīḥ olan 002b/11

-1-

cerrāḥ : <Ar. Yarayı açıp tedavi eden.

c. 066b/8

-1-

cevāb : <Ar. Cevap, yanıt

c. eylediler 019a/14

-1-

cevāhir : <Ar. Cevherler, mayalar, özler.

c. 007a/14

c.+i maʿcūn-ı liʿl-vebā “çeşitli cevherlerden elde edilmiş veba için macun” 006b/11

c.+ ler 064a/19, 064b/7

c.+ mezbūrelerüŋ 004b/6

c. maʿcūnını 061a/9 “cevherlerden elde edilmiş macun.”

c. maʿcūnınuŋ 008a/8

-7-

cev(i)z : <Ar. Ceviz (Juglans regia).

c. ḳabuġını 061a/19

c. maʿcūnı 035a/23

c. ʿuṣāresini 035b/3

c.+i bevvā “Küçük Hindistan cevizi.” 004a/2, 008b/26, 010a/6, 010a/16, 010b/7, 010b/14, 011a/10, 012a/11, 012b/13, 012b/25, 013a/20, 014b/4, 020a/23, 021b/6, 021b/13,021b/27, 022a/26, 024a/23, 027b/17, 028b/15, 031a/15, 031b/11, 031b/22, 048a/1, 058b/8, 060b/60, 67a/16, 067b/25, 068a/11, 070b/24

c.+i bevvā reçeli 008a/15

c.+i bevvā yaġı 022a/19

c.+i bevvānuŋ 065a/25

c.+i rūmī 007a/27, 013a/15 “Rum ülkesinde, Anadolu’da yetişen ceviz.”

c.+ üŋ ḳabuġınuŋ 035a/24

-39-

cevr : <Ar. Haksızlık, cefa, eziyet.

hādim-i asāyişü’l-c. 003a/12-13

-1-

cezā : <Ar. Ceza.

c.+ ların 019a/10 -1-

ciger : <Far. Karaciğer.

c. 005a/1, 016b/17, 018a/10, 022b/19, 023a/21, 023a/22, 023a/27, 026b/24, 034b/4, 035a/21, 045b/15, 046a/12, 047b/15, 049b/27, 053a/7, 053b/8

c. şişleri 025b/23

c.+ de 004b/11, 013b/8, 026a/8, 026b/25, 045a/9, 049a/14

c.+ e 005b/8, 006a/13, 017a/8, 020b/7, 032a/9, 037a/8, 041a/21, 049a/27, 066b/7

c.+ i 004a/15, 011a/2, 023b/5, 026a/23, 030b/27, 051b/1, 053a/16, 057a/17

ḳurd c.+ i 023b/2

c.+ ine 023a/26

c.+ ini 066b/17

ḳurd c.+ ini 023a/26

ḳurd c.+ inüŋ 023b/1

c.+ üŋ 012a/24, 013a/24, 024a/6, 026a/24, 037a/26, 037b/16, 046a/22, 046b/8, 048a/24, 062a/19 -56-

ciger otı : Hodangiller familyasından Nisan-Mayıs ayları arasında çiçek açan, 10–50 cm boyunda, çok senelik otsu bir bitki türü (Pulmonaria officinalis).

c. 030a/27, 047a/1, 047b/7, 053a/8, 053a/25

c. ʿuṣāresi 046b/10

-6-

cihān : <Far. Dünya.

kütüb-i ṭıbbiye-i c. 003b/3

-1-

cihān-bān : <Far-Far. Cihanın, dünyanın bekçisi olan.

c.+ı felek 003a/5

-1-

cild : <Ar. Deri, ten.

c. 057a/23

-1-

cimāʿ : <Ar. Cinsel birleşme.

c. 009b/27

c.+ a 004a/15, 009b/15, 009b/26, 010a/12, 017a/2, 021b/24, 026b/5

c.+ ına 010a/13

c.+ uŋ 028b/20

-10-

cümle : <Ar. Bütün, hep.

c. 014b/23, 014b/27, 018b/8, 021a/17, 022a/10, 027a/18, 028b/2, 031a/11,

039b/20, 046a/4, 063a/21

c.+ den 036a/22, 040a/4, 040b/16, 043b/1, 048b/27, 060b/16, 064a/20, 065a/3

c.+ si 015b/13, 040b/15, 054a/15, 061a/12

c.+ sine 011b/18, 015b/1, 017b/16

c.+ sini 029a/1, 033b/21, 035a/14, 041a/6, 045a/4, 052a/3, 056a/19, 070a/25

c.+ sinüŋ 059b/2 -36-

cünūn : <Ar. Delirme, çıldırma, delilik.

c. getürmiş 031a/9

c.+ ı 017a/3

-2-

cüẕām : <Ar. Cüzam hastalığı.

c. 044b/6

c.+ a 029a/11, 041a/24, 052b/17

-4-

Ç

çādır uşaġı : Uşak ağacı ve bundan elde edilen zamk.

ç. 011b/14, 014b/14

-2-

çādur uşaġı : bk. çādır uşaġı

ç. 019a/21

-1-

çal - : Benzemek, andırmak.

baḳır ç.- ar 050a/16

-1-

çalḳa - : Çalkalamak.

ç.- yalar 036a/6

ç.- yup 052b/14

-2-

çam fıstıġı : Çam fıstığı.

ç. içi 034b/14, 035b/12

-2-

çam fistuḳ : bk. çam fıstığı.

ç. 033b/12, 033b/26

ç. +ı içi 035a/10

-3-

çatla - : Çatlamak, yarılmak.

ç.- yınca 055b/22

-1-

çegānū : (?)

ç.- yı kebīr 060a/20

ç.- yı ṣaġīr 060a/20

-2-

çek - : Çekmek

ç.- dükleri 067b/3

ç.- eler 068b/25

zaḥmet ç.- mez 017a/23

-3-

çekil - : Çekilmek.

ç.- ür 015b/27

-1-

çekirdek (g) : Çekirdek.

ç. 004b/24, 005b/6, 006a/11, 006a/22, 006b/19, 008b/7, 009b/23, 010b/27, 031b/14, 047b/8, 062b/17, 063b/18, 063b/20, 065a/13, 066a/1, 067b/1, 067b/2, 067b/8, 067b/12, 067b/25, 067b/26, 068a/11, 068a/12, 068a/13, 069a/9, 069b/2

ç.+ i 005b/17, 012a/4, 025b/7, 030b/1, 053a/11, 053b/13

aġac ḳavunı ç.+ i 006a/10, 006a/18, 006b/1, 007b/11, 007b/24, 008b/4, 012b/6, 040b/5, 051b/9, 054b/26, 064a/18, 064b/27

aġac ḳavunınuŋ ç.+ i 040a/12

ayva ç.+ i 034a/1, 041b/18, 042a/4, 042a/23, 043a/2, 046b/16, 051b/26

ebū cehl ḳarpūzınuŋ ç.+ i 063b/6

ḫıyār ç.+ i 010b/24, 012a/4, 035a/12, 053a/27

ḳabaḳ ç.+ i 021a/12, 030a/27, 045a/1

ḳārpūz ç.+ i 012a/20

ḳavun ç.+ i 010b/25, 012a/4, 030b/1, 032a/2

mūşmūlanuŋ ç.+ i 065b/25

temürhindī balı ç.+ i 011a/18

ḫıyār ç.+ i içi 012a/21, 035a/3

ḳabaḳ ç.+ i içi 012a/20

ḳārpūz ç.+ i içi 035a/11

ḳavun ç.+ i içi 012a/20, 035a/3, 035a/11

şeftālū ç.+ i içi 067b/24

ḳara erigüŋ ç.+ in 029b/24

ç.+ inden 042b/12

ayva ç.+ ine 046b/20

ayva ç.+ ini 041b/25, 043a/10

ç.+ inüŋ 053a/11

ḫıyār ç.+ inüŋ 051b/25

ḳabaḳ ç.+ inüŋ 053b/17

ḳavun ç.+ inüŋ 039b/3, 053a/10, 053b/18

kiraz ç.+ inüŋ 056a/18

şeftālū ç.+ inüŋ içi 056a/17

ḫıyār ç.+ inüŋ içleri 066a/1

ç.+ leri 029b/17

ḳabaḳ ç.+ leri 011a/22, 030b/17

ḫıyār ç.+ leri içleri 030b/6

ḳabaḳ ç.+ leriniŋ içi 068a/27

ḳabaḳ ç.+ lerinüŋ 059b/10

ḳabaḳ ç.+ lerinüŋ içi 039b/4 -100-

çekirdeksiz : Çekirdeksiz, çekirdeği olmayan.

ç. 041a/17, 051b/27, 052a/23, 053a/9, 053b/23, 054a/12

-6-

çelik : Çelik madeni.

ç. 013a/20, 022b/14

-2-

çeşme : Genellikle yol kenarlarında herkesin yararlanması için yapılan, borularla gelen suyun bir oluktan veya musluktan aktığı, yalaklı su hazinesi veya yapısı, pınar.

ç. 053b/4

ç. şuyı 049a/20, 049a/21

-3-

çıban : Çıban.

ç.+ lara 057a/23

-1-

çıḳ - : Çıkmak, belirmek.

ç.- a 043b/13

ç.- acaḳ 019a/4, 025b/13

ç.- an 004b/22, 006a/18, 006b/18, 028a/22, 034b/13, 038a/13, 050b/15, 057a/23, 068a/5

ç.- ar 024a/10, 070a/9, 070a/13

ç.- ar imiş 024a/10

ç.- arlar 019a/3, 019a/5

ç.- dıġı 068a/2

ç.- dılar 018b/23

ç.- duḳdan 028a/22, 066b/4

ç.- duḳları 019a/2

ç.- ınca 009a/25, 030a/5, 030a/18, 052b/6, 058b/15, 058b/27

ç.- mamış 019a/13

ç.- maya 013b/20, 015a/14

ç.- mayan 034a/9, 042b/11

sesi ç.- mayan 033a/25

ç.- maz 019a/5

ç.- mış 005b/17, 006a/17, 006b/1, 011a/18, 013b/4, 019a/26, 021b/15, 025b/7, 032a/1, 055b/11, 057b/22, 058b/4

ç.- sun 021b/3

ç.- up 064b/9 -48-

çıḳar - : Çıkarmak.

ç.- a 070a/9

ç.- acaḳ 044a/5

ç.- acaḳlara 007a/16

ç.- alar 014b/26, 020a/12, 034a/22, 034b/11, 038a/12, 041b/4, 041b/27, 059a/2, 065a/19

ç.- an 007a/16, 015b/2

vebā ç.- anlar 015b/3

çiçek ç.- anlaruŋ 040a/6

ç.- lar 018b/19

ç.- maḳ 032a/11, 058b/1, 059a/11, 065b/24

ḳum ç.- maḳ 040b/20

ç.- mayanlar 015b/3

ç.- maz imiş 015b/3

ç.- up 014a/14, 020b/1, 026b/10, 029b/8, 029b/24, 034a/20, 034a/21, 038a/10, 038a/15, 039a/8, 039b/13, 045a/23, 046b/22, 047a/7, 047a/13, 047a/27, 047b/14, 049a/1, 051b/22, 052b/5, 052b/6, 055b/12, 059a/8, 061a/7, 061b/4, 062a/7, 069b/14, 070a/14, 070a/16

ç.- ur 013b/8, 016b/9, 020b/19, 020b/27, 026a/26, 027b/27, 034b/10, 037a/25, 059a/18, 059b/17, 063b/13, 066a/7, 067b/17

ç.- urlar 056a/22

ç.- urlar ise 058a/9

-69-

çıḳın : Bir beze sarılarak düğümlenmiş küçük bohça, çıkı.

ç. 046b/21

ç. ėdeler 041b/26

ç. ėdüp 025a/19, 043a/11, 054a/21

ç. ėtmez imiş 052b/10

ç. olan 060b/19

ç.+ ı 046b/22, 052b/5

-9-

çıntıyā : bk. çıntıyāne

ç. 026a/18 -1-

çıntıyānā : bk. çıntıyāne

ç. 007a/2, 007a/22, 025b/19, 047b/21, 066a/27

ç. köki 006a/5, 007b/2, 014b/11, 069b/23

-9-

çıntıyāne : <Lat. Çentiyana otu, yılan otu (Gentiana lutea)

ç. 006a/7, 060b/6, 066b/5

ç. köki 019a/23, 064b/26, 065b/14

-6-

çicerbītā : Kabak. (Cucurbita)

ç. 047a/1

-1-

çiçek (g) (I): Çiçek.

ç. 013b/12, 013b/22

ç.+ i 004b/21, 040a/10, 040b/4, 040b/26, 041a/13, 045a/14, 047b/8, 052a/23, 058a/18, 058b/9, 058b/10

aġac ḳavunı ç.+ i 008b/4

ayva ç.+ i 042b/8

benefşe ç.+ i 012a/9, 019b/13, 019b/26, 020a/7, 020b/12, 023b/24, 028a/16, 029b/15, 030a/2, 030a/17, 030b/1, 030b/6, 030b/15, 032a/2, 034a/4, 040b/25, 041a/13, 041b/18, 042b/6, 046b/11, 047a/21, 052a/2, 052a/23, 052b/23, 053b/20, 053b/25, 054b/25, 055a/14, 068b/2

biberiye ç.+ i 025b/5, 031a/5

biberiyye ç.+ i 048a/7, 058a/17, 060b/10

bostānī lisān-ı s̱evr ç.+ i 041a/13

diş otı ç.+ i 060b/10

ıḫlāmūr ç.+ i 057b/9, 058a/17, 058b/4

incü ç.+ i 058a/17, 058b/4

ḳara baş ç.+ i 014b/8, 025b/2, 047b/24, 048a/6, 054a/12

ḳasṭrān ç.+ i 060b/11

ḳavun ç.+ i 042b/8

kekik ç.+ i 062a/1

lisān-ı s̱evr ç.+ i 005b/3, 040b/4, 043a/22, 051a/5, 052a/22, 052b/23, 053b/25,

054b/25, 055a/14, 063b/15
mürver ç.+ i 056a/18, 058a/17
nar ç.+ i 068a/3
nīlūfer ç.+ i 025b/2, 040a/10, 046b/11, 053a/26, 059b/9, 060a/23
oġul otınuŋ ç.+ i 058a/18
yabān lisān-ı s̱evr ç.+ i 047b/9-10, 052b/24, 055a/14, 063b/15
yabānī lisān-ı s̱evr ç.+ i 040b/4, 043a/23
benefşe ç.+ i ḳurusı 028a/26
incü ç.+ i ṣuyı 057b/8
şaḳāyıḳ ç.+ i ṣuyı 057b/8
nīlūfer ç.+ i 030b/6
nīlūfer ç.+ ini 046a/16
ç.+ inün ṣuyı 006b/20
ç.+ inüŋ 006b/3
benefşe ç.+ inüŋ 019b/3
biberiyye ç.+ inüŋ mürebbāsı 007b/17
lisān-ı s̱evr ç.+ inüŋ mürebbāsı 008a/15
benefşe ç.+ inüŋ ʿuṣāresi 021a/9
bōstānī lisān-ı s̱evr ç.+ inüŋ ʿuṣāresi 036b/9
yabānī lisān-ı s̱evr ç.+ inüŋ ʿuṣāresi 036b/9
kükürd ç.+ inüŋ ṣanʿatı 013b/13
aġac ḳavunı ç.+ inüŋ ṣuyı 008b/7
fetūnyā ç.+ inüŋ ṣuyı 057b/23
incü ç.+ inüŋ ṣuyı 057b/23
mürver ç.+ inüŋ ṣuyı 057b/23
talyā ç.+ inüŋ ṣuyı 057b/24
incü ç.+ inüŋ ṣuyından 065a/27
nīlūfer ç.+ inüŋ varaġı 046a/15
nīlūfer ç.+ inüŋ varaġını 046a/19
heyūfārīḳūn ç.+ inüŋ ve 039a/2
ç.+ leri 040a/21, 040b/15, 041b/2, 058b/5
-119-

çiçek (g) (II): Çiçek hastalığı.

ç. çıḳaranlaruŋ 040a/6

-1-

çilek : Çilek.

ç. otı 051a/1, 056b/2

ç. otınuŋ ṣuyıdur 056b/1

-3-

çilekli : Çilekli, içinde çilek olan.

ç. 054a/8, 067a/19

-2-

çoban hikyesi : (?)

ç. 054a/5

-1-

çoġal - : Çoğalmak, artmak .

ç.- mak 019a/9

ç.- mayalar 019a/8

-2-

çoḳ : Çok , fazla, az olmayan.

ç. 005b/9, 015b/24, 016b/26, 017a/21, 017a/24, 019a/9, 035a/16, 037b/1, 038b/26, 041b/5, 041b/6, 056b/22, 069b/15

ç.+ dur 020b/27, 033a/12, 056a/27

ç.+ luḳ 015b/14

-18-

çōrba : <Far. Çorba, sebze veya etle hazırlanan sıcak içecek.

ç. 055b/26, 056a/3

-2-

çök - : Çökmek, oturuşma, bulunduğu düzeyden aşağı inmek.

ç.- en 061a/8, 061a/13, 062a/10

ç.- er 058b/19

ç.- meyüp 052b/15

-5-

çömlek : Çömlek, toprak tencere.

ç. 013b/18, 013b/19, 013b/20

ç.+ i 013b/21

ç.+ lerüŋ 013b/21

-5-

çöpleme : <Far- T. Siyah harbak, dağ sanikulası.

ç. 051b/5

aḳ ç. 070b/25

ḳara ç. 043a/25, 051b/11, 054a/19, 056b/15

-6-

çörek otı : Çöreotu, siyah susam, şevkerak, karamuk.

ç. 011b/12

-1-

çubuḳ (ġ) : Çubuk.

encīr ç.+ ını 056b/10

-1-

çürü - : Çürümek.

ç.- meye 034b/6

-1-

çürük : Çürük.

diş etlerinüŋ ç.+ ini 049b/22

-1-

D

da : da, dahi.

d. 030b/8, 056b/14

-2-

dad : Tat, lezzet.

d.+ ını 012a/26

-1-

dāfiʿ : <Ar. Defeden, savaşan, savuşturan.

d.+ dür 044b/6 -1-

daġ : Dağ.

d. 066b/10

-1-

daġdaġa : Gürültü.

d. 022b/2

-1-

daġıt - : Dağıtmak.

d.- ur 020b/8, 026a/12

-2-

daġla - : Dağlamak.

d.- yalar 066b/10

d.- yup 066b/10

-2-

daġlan - : Dağlanmak.

d.- an 066b/12

-1-

daḫı : dahi, da, de, daha.

d. 005a/2, 005b/17, 007a/8, 007a/17, 007b/6, 009a/5, 009a/27, 013b/12, 014b/20, 014b/26, 014b/27, 015a/2, 015a/3, 015a/8, 015a/9, 015a/18, 015a/27, 015b/17, 016a/26, 016b/10, 017a/4, 017a/8, 017a/11, 017a/14, 017a/23, 017a/26, 017b/1, 017b/10, 018a/6, 018a/8, 018a/15, 018a/25, 018b/4, 018b/11, 018b/17, 018b/18, 018b/24, 019b/9, 019b/10, 020a/3, 020a/4, 020a/20, 020b/1, 020b/17, 021b/25, 023a/22, 023b/4, 025a/21, 025b/11, 026b/27, 027a/8, 027a/11, 027a/12, 027a/15, 029a/21, 029b/25, 030a/25, 030b/9, 031a/1, 033a/5, 033b/18, 033b/24, 034b/6, 034b/15, 035b/19, 035b/26, 039a/10, 040b/14, 041a/25, 041b/7, 042a/18, 044a/16, 045b/24, 048a/2, 049a/15, 049b/8, 050b/8, 050b/25, 051a/15, 052a/4, 052b/10, 054b/10, 055a/12, 055b/27, 056b/16, 056b/22, 057a/7, 057b/14, 058a/4, 058b/12, 058b/19, 061a/6, 064a/20, 064b/7, 066a/5, 066b/19, 067b/16, 069b/16, 070a/4, 070a/6

-101-

dāʿī : <Ar. Duacı, dua eden.

d. +i dīrīnelerin 003a/19-20 -1-

dā'im : <Ar. Devamlı, sürekli.

d. 028b/10, 050a/9

-2-

dā'imā : bk. dā'im

d. 011b/25, 011b/26, 028b/11, 031b/3, 050a/3, 066b/14, 068a/8

-7-

dāne : <Far. Tane, tohum.

d. 004b/7, 004b/23, 004b/24, 005b/1, 013a/13, 014b/21, 020a/6, 027a/20, 028b/26, 029b/7, 030b/2, 041b/19, 042a/5, 042a/6, 042a/24, 042b/6, 043a/2, 044b/2, 050b/9, 051b/19, 052b/20, 053a/13, 053b/18, 053b/19, 053b/23, 053b/24, 054a/26, 054a/27, 054b/12, 054b/27, 055a/5, 055a/6, 055a/22, 055a/24, 055a/25, 056a/18, 057b/6, 057b/20, 058a/14, 059a/16, 061a/2, 064a/19, 065a/24, 067a/7, 069b/23, 070b/19

d.+ si 069b/22

-52-

dāneli : <Far- T. Taneli, tanesi olan.

d. 019a/16

-1-

dar : Genişliği az ve yetersiz olan.

d. 029a/1

d. olan 011b/24

-2-

daralmaḳ (ġ) : Başı dara gelmek, bunalmak.

d.+ a 009a/16

d.+ ı 005a/19

-2-

dārçīn : <Far. Tarçın

d. 004a/3, 004b/4, 006b/25, 007b/23, 008b/16, 008b/26, 009b/11, 009b/22, 010a/5, 010a/25, 010b/6, 010b/15, 010b/23, 011a/8, 011b/21, 012a/3, 012a/11, 012b/1, 012b/13, 013a/20, 013b/25, 019a/15, 020a/8, 020b/14, 020b/24, 021a/3, 021a/13, 021b/6, 021b/10, 022a/12, 022a/26, 023b/9, 024a/16, 024a/23, 025a/11, 026a/4, 026a/16, 027b/16, 028a/8, 028b/15,

029b/14, 031a/7, 031a/14, 031b/9, 031b/22, 031b/23, 033b/3, 034b/17, 035a/9, 038a/22, 040b/8, 040b/17, 045a/17, 046b/14, 048a/1, 053a/20, 056b/25, 058b/8, 058b/25, 060b/6, 066a/11, 067a/8, 067a/17, 067b/1, 067b/7, 069a/14, 069a/23, 070a/24, 070b/8, 070b/25

seylānī d. 005a/15, 006b/12, 061b/13

d. ṣuyı 058b/24, 059a/3, 061b/12, 061b/18

d. ṣuyını 038a/17, 058b/27

d.+ ı 033b/22, 038b/3, 061b/14, 061b/20

d.+ uŋ 014b/4

d. +ı ḫāliṣ 058a/18, 059a/4, 061b/19, 067b/19

d.+ı seylānī 008a/13, 064a/4, 064b/2 -91-

darı : Buğdaygillerden, kuraklığa dayanıklı bir bitki (Panicum miliaceum).

güneş d.+ sı 059a/15

-1-

dār-ı fulful : <Far.-Ar. "dār-ı fulful" Başbiberi, uzun biber (Piper longum).

d. 004a/2, 004b/2, 007a/3, 009a/2, 009a/15, 009b/11, 010a/4, 010a/15, 010a/24-25, 011b/5, 011b/13, 013a/27, 014b/2, 019a/18, 021b/11, 022a/13, 023b/10, 024a/17, 024a/25, 024b/22, 025a/1, 026b/1, 028a/7, 031a/5, 031b/21, 045a/15, 058b/10, 070b/25 -28-

darlıḳ (ġ) : Göğüs darlığı; solunumu güçleştiren hastalık.

gögüs d.+ ın 014a/3

-1-

dārū : <Far. İlaç.

d.+ yı şefāʿatle 002a/12

-1-

dāşte : <Far. Malik ve sahip olmuş.

ʿarīża-ı d. 002a/2

-1-

dāʾü'l-fīl : <Ar. Ayak şişmesi (Elefantiasis).

d. 054a/23

-1-

dāʾü'l-ʿiżāl : <Ar. Tedavi edilemeyen müzmin hastalık.

d. 002b/6

-1-

dayan - : Güç bir duruma katlanmak, çekmek, sabretmek, tahammül etmek

d.- acaḳ 005a/13

-1-

de : Dahi, de/da.

d. 040b/15, 070a/10

-2-

dė - : Demek, söylemek.

d.- digini 057a/14

d.- dükleridür 013b/22

d.- mek 023a/27

d.- mekdür 023b/1, 059a/27

d.- miş 018b/20, 033a/26

d.- mişler 032b/11

d.- nürse 017b/1

d.- r 017b/11, 018a/16, 066b/6

d.- rim 015b/11

d.- rler 018b/17, 018b/20, 022b/2, 023a/9, 024a/11, 036a/20, 053a/9, 065a/10

d.- rlerse 037a/20, 054b/3, 055b/27, 056b/13, 056b/15

-27-

debe : Tepe, başın üst, kafatasının iki kulak arasında kalan bölümü.

d.+ sinde 065b/7

-1-

defʿ : <Ar. Savmak, def etmek.

d. 004a/11, 013a/5, 014a/26, 015a/22, 062b/8, 063a/11, 068a/25

d. ėder 004b/12, 005b/10, 005b/11, 005b/12, 006a/14, 006a/24, 006b/8, 006b/10, 007a/17, 008b/10, 010a/20, 010a/21, 010b/11, 011a/15, 011b/10, 012b/20, 012b/22, 013a/4, 013a/6, 013b/8, 014a/2, 014a/3, 015a/23, 015b/10, 016a/9, 016a/16, 016a/17, 016b/13, 017a/4, 017b/4, 019b/24, 020a/18, 021a/17, 021b/21, 021b/22, 021b/24, 021b/25, 022a/9, 022a/10, 023a/23,

024b/12, 024b/20, 025a/6, 025a/7, 025b/13, 025b/15, 026a/11, 026a/12, 026b/27, 027a/13, 027a/14, 027a/15, 029b/4, 036a/17, 036b/13, 036b/16, 036b/23, 036b/24, 037a/9, 039b/23, 040b/10, 040b/12, 041a/4, 041a/25, 043b/23, 044a/22, 044b/22, 045a/11, 045a/12, 046a/12, 046b/25, 047a/10, 047a/16, 047a/18, 047b/1, 047b/2, 047b/3, 047b/4, 047b/16, 048a/2, 048b/6, 048b/18, 049a/26, 049b/7, 049b/8, 049b/22, 049b/24, 049b/25, 049b/26, 050a/26, 050b/7, 050b/8, 050b/12, 052a/16, 053a/4, 054a/22, 055b/16, 056a/9, 056a/10, 056a/11, 056a/12, 056a/15, 056b/5, 057a/22, 057b/26, 058a/11, 058b/22, 059b/17, 060a/14, 060a/15, 060b/24, 062a/12, 062a/19, 062a/20, 062b/1, 062b/14, 063a/5, 063b/25, 065b/12, 066a/16, 067a/11, 067a/26, 068b/26, 069a/6

d. ėdüp 048a/14, 048a/19

d. ėtdüginden 015b/16

d. ėtmek 055b/14

d. olsun 023a/27

d. olunca 021a/21

d. olunur 017b/18

d. olup 018a/7

d. olur 017b/20

-145-

defʿa : <Ar. Kere, kez.

d. 020b/1, 031b/23, 035b/24, 037a/5, 037a/18, 037b/7, 038a/13, 039a/9, 044b/12, 046a/19, 049a/1, 051a/22, 055b/5, 055b/21, 057a/3, 069b/14

-17-

defʿaten : <Ar. Bir defada, birden.

d. 067a/25

-1-

defne : <Gr. Defne ağacı (Laurus nobilis).

d. toḫmı 007a/21, 011b/14, 012b/6, 025b/19, 026b/2, 060b/8, 066a/10

d. toḫmı maʿcūnı 011b/11

d. toḫmınuŋ tozını 054b/12

d. yapraġı 051a/2, 068b/18 -11-

defter : <Ar. Defter, dikilmiş kağıt mecmuası.

d.+i müfredāt 003b/11

-1-

deg : Bir işin, bir durumun sona erdiği zaman veya yer, kadar, değin.

d. 002b/9, 004a/9, 015a/7, 015b/9, 015b/13, 046b/22, 050a/11, 057b/25

d.+ dür 005a/3, 005a/21, 005b/13, 006b/5, 006b/22, 007a/9, 007b/5, 007b/13, 007b/14, 008a/4, 008b/9, 008b/22, 008b/23, 009a/5, 009b/13, 009b/25, 010a/11, 010a/18, 010b/2, 011a/26, 013a/7, 014a/4, 014a/23, 020a/16, 020b/16, 022a/7, 024b/1, 024b/20, 025a/9, 025b/21, 026a/7, 026a/22, 026b/4, 027b/25, 028a/10, 029a/9, 030a/10, 030a/25, 030b/25, 032b/8, 033b/15, 035a/14, 038a/25, 040a/5, 052b/14, 053a/2, 057b/10, 058b/18, 059a/10, 060b/2, 061b/9, 062a/21, 065a/5, 065a/27, 065b/18, 066a/14, 066a/22, 066a/24, 066b/3, 067a/9, 067a/19, 067b/14, 067b/21, 067b/22, 067b/27, 068a/15, 068b/7, 068b/13, 069a/4, 069a/19, 069a/20, 069a/26, 069b/3, 070b/6, 070b/10

-85-

degil : Değil.

cā'iz d.+ dür 018a/24

-1-

degin : Değin, kadar.

d. 014a/13, 015b/11, 017b/24, 049b/15, 055a/17, 056b/3, 063b/12, 066b/15, 066b/17

-9-

del - : Delmek.

delik d.- eler 013b/20

d.- meyeler 013b/21

d.- üp 070a/7

-3-

delāl : <Ar. Naz, işve, cilve.

deng-i + d.+dür 002b/1

-1-

delik : Delik.

d. 070a/7

d. deleler 013b/20

d.+ lerden 070a/9

-3-

delikli : Delikli

d. olmaya 069b/12

-1-

delin - : Delinmek.

d.- memiş 031b/20, 032a/4

d.- miş ola 031b/12

-3-

dem : <Ar. Kan.

d. 015a/22, 017b/2, 033b/9

d.+ den 017b/2, 027a/9

d.+ i 015a/22, 019b/23, 020a/16, 030b/11, 036b/14, 037a/25, 048b/3, 055b/1

d.+ ini 021b/23, 038b/15

d.+ üŋ 028b/8, 055a/27

d.+ i bāsūruŋ 027a/12

-18-

dem-i aḫaveyn : <Ar. İki kardeşkanı ağacı (Calamus draco) .

d. 038b/11, 062b/16, 063a/1, 067a/4, 068b/11

d. ṭamlası 068a/9

d.+ i 038b/21

-7-

demür bozan : Entimun, yabani yonca, tırfıl.

d. 068a/4 -1-

deng : <Far. Dirhemin altıda biri değerinde bir ağırlık ölçüsü.

d. 004b/1, 005a/23, 005a/25, 005b/5, 005b/19, 006a/9, 006a/21, 006b/2, 006b/17, 006b/18, 007a/14, 007b/9, 008a/11, 008b/17, 008b/23, 010b/8, 010b/21, 010b/26, 011a/10, 012a/5, 012a/21, 013a/2, 015b/19, 016a/15, 021b/20, 022a/17, 022b/1, 023a/1, 023a/20, 024a/18, 026b/22, 029a/27, 031a/13, 031a/14, 037a/21, 046b/16, 062b/16, 062b/17, 063b/18, 063b/20,

064b/26, 065a/1, 065a/12, 065a/13, 065b/17, 065b/27, 066a/1, 066a/13, 067b/1, 067b/2, 067b/7, 067b/12, 067b/25, 068a/10, 068a/11, 068a/13, 068b/12, 069a/9, 069b/2, 070b/18

d.+ den 008b/22 -67-

deng : <Far. Hayran, şaşkın.

d.+ i delāldür 002b/1

-1-

dėnil - : Denilmek, söylenmek.

d.- ürse 029b/19

-1-

depe : Tepe, bir şeyin en üstteki bölümü.

ḳanṭariyūn-ı ṣaġīrüŋ d.+ si 069b/24

d.+ ye 066b/24, 067a/1

-3-

der : Ter.

d. döker 055b/20

d. getürür 055b/18

d.+ in 031a/24

d.+ üŋ 017a/9, 017a/10

-5-

derd : <Far. Hastalık.

d. 018b/12

d.+ e 018b/8

-2-

derd-mendān : <Far. Dert sahipleri, tasalılar

d.+ı ümmet 002a/9

-1-

derece : <Ar. Derece, ölçü, mertebe.

d. 057a/5

d.+ de 057a/15

-2-

dergāh : <Far. Kapı önü, kapı yeri.

d.+ ına 002a/2

-1-

deri : Deri.

d. 041a/22

d. arasında 038a/6

d.+ si 054a/24

-3-

derle - : Terlemek.

d.- mek 055b/16

d.- yen 017a/9, 031a/23

-3-

dert : <Far bk. derd

d.+ lere 018b/11

-1-

derūn : < Far. Gönül, kalp, yürek.

d. +ı nāmem 003b/20

-1-

derūnec : <Ar. Çıyan otu, akrep otu (Heliotropium europaeum).

d.+ i kebīr 012b/14

d. 004a/2, 004a/19, 009a/11, 024a/23, 027a/5, 031b/22, 032a/3, 063b/17

-9-

deryā : <Far. Deniz

d. hāvīci 040b/21

d. kenārında 009b/18

d. tuzı 069b/22

d. ṭuzı 070b/22

-4-

dest-gāh : <Far. Zenginlik.

d.+ larına 002a/14

-1-

deste : <Far. Demet, tutam.

d. 059a/27 -1-

devā : <Ar. İlaç.

d. 018b/12

d. olur 018b/9, 018b/12

d. + yı hadīs-i şerīf 002b/12

-4-

devā-sāz : <Ar- Far. İlaç tertip eden, çare bulan.

d. +ı ʿillet-zedegān 002a/10

-1-

devāʾü'l-miskü't-ṭāf : <Ar. Terkip adı

d. 002b/3

-1-

devā-yı misk : <Ar. Terkip adı.

d. süfūfı 008a/7

-1-

deve dikeni : Birleşikgillerden, yol ve tarla kenarlarında yetişen, 30-100 santimetre yüksekliğinde, 1-2 yıllık ve otsu bir bitki, peygamber dikeni (Silyum marianum).

d. 059b/8

-1-

devlet : <Ar. Devlet.

d. +i cennet-mekān 002b/18

-1-

devlet-i ʿaliyye-i oṣmāniyye : <Ar. Yüce Osmanlı Devleti.

erbab+ı d. 002b/16

-1-

devletlü : <Ar-T. İkbal , esenlikte olma.

d. 056b/17

-1-

devr : <Ar. Dönme, zaman, aralığı.

d.+ inde 049b/6

-1-

devr-i dāʾim : <Ar. Durmadan, durmamacasına dönüp dolaşma.

d. 002a/3

-1-

devrek otı : (?) Bir tür bitki.

d. toḫmı 012b/5, 051a/4

-2-

devvāre : <Ar. Baş dönmesi

d. 009a/17, 024a/5

d.+ ye 017a/1, 036b/24, 043b/15, 052b/17, 057b/11, 057b/27

d.+ yi 049b/21

-9-

dėyü : Diye.

d. 19a/10, 019a/14, 024a/11, 033b/1, 057a/60

-5-

dıḳḳ : <Ar. İnce ağrı, erime hastalığı, verem.

d. ḥummāsı 052a/9

d.+ a 059a/23, 059b/5

-3-

dib : Dip, kök.

d.+ ine 040a/25, 052b/15, 058b/18

-3-

diger : <Far. Başka, özge, öteki, öbür

d. 007a/19, 007b/7, 008b/12, 031b/19, 057b/19, 059a/3, 064b/19

d. diyāçentū 005b/15

d. ḫafaḳān-ı bāride 007b/14

d. ıṭrıfīl 021b/26

vebā-yı d. li'l-fuḳarā 007a/26

d. ṣa' leb 009b/17, 009b/27

-13-

diken : Diken .

d.+ nüŋ 038a/7

şevket-i mübārek d.+ i 008b/5

-2-

dil : Dil, tat alma organı.

geyik d.+ i 047b/7

-1-

dilān : <Far. Gönüller.

d. 002b/2

-1-

dilim : Bir bütünden kesilmiş veya ayrılmış ince, yassı parça.

d. 056a/23 -1-

dilki : Tilki.

d.+ nüŋ 034b/3

d.+ nüŋ aḳ cigerinüŋ ḳurusı 034a/27

d.+ nüŋ aḳ cigerinüŋ luʿ ūḳıdur 034a/26

-3-

dimāġ : <Ar. Beyin.

d. 062a/26, 068b/22, 51a/19

d.+ a 025b/13, 025b/14, 061b/23, 064a/23, 066b/7, 066b/22, 067a/12

d.+ dan 014a/8

d.+ ı 066b/22, 068b/26

d.+ uŋ 055a/11

d.+ uŋ ruṭūbetini 049b/22

d.+ ı bāride 066b/20

-16-

dīnār : Zehirli hayvan ısırmalarına karşı kullanılan bir tür şerbet.

d. şerbeti 056b/21

-1-

dip : Taban, alt kısım.

d.+ den 061a/14

d.+ inde 061b/7

d.+ ine 013b/20, 061a/8, 061a/13, 062a/10

-6-

dirhem : <Ar. Okkanın dört yüzde biri.

d. 004a/1, 004a/4, 004a/7, 004a/8, 004a/18, 004a/19, 004a/20, 004b/3,

004b/4, 004b/5, 004b/6, 004b/8, 004b/9, 004b/18, 004b/19, 004b/22, 004b/23, 004b/25, 005a/5, 005a/6, 005a/10, 005a/11, 005a/12, 005a/15, 005a/16, 005a/17, 005a/23, 005a/25, 005a/26, 005b/1, 005b/2, 005b/5, 005b/18, 005b/19, 005b/24, 005b/25, 005b/26, 006a/1, 006a/4, 006a/5, 006a/7, 006a/9, 006a/10, 006a/16, 006a/20, 006a/22, 006a/25, 006a/26, 006b/2, 006b/4, 006b/6, 006b/7, 006b/13, 006b/14, 006b/17, 006b/18, 006b/25, 006b/26, 006b/27, 007a/1, 007a/2, 007a/3, 007a/4, 007a/5, 007a/10, 007a/12, 007a/13, 007a/14, 007a/15, 007a/20, 007a/22, 007a/23, 007a/27, 007b/1, 007b/2, 007b/3, 007b/8, 007b/9, 007b/10, 007b/11, 007b/15, 007b/16, 007b/18, 007b/19, 007b/23, 007b/24, 007b/25, 007b/26, 008a/1, 008a/2, 008a/4, 008a/7, 008a/8, 008a/9, 008a/11, 008a/12, 008a/13, 008a/14, 008a/15, 008a/16, 008a/17, 008a/18, 008a/19, 008a/20, 008a/21, 008a/25, 008a/26, 008b/1, 008b/2, 008b/3, 008b/4, 008b/5, 008b/6, 008b/13, 008b/14, 008b/15, 008b/18, 008b/20, 008b/21, 008b/25, 009a/3, 009a/4, 009a/12, 009a/13, 009a/14, 009a/15, 009a/20, 009a/21, 009a/22, 009b/1, 009b/2, 009b/3, 009b/6, 009b/7, 009b/8, 009b/11, 009b/19, 009b/20, 009b/21, 009b/23, 009b/24, 010a/1, 010a/3, 010a/4, 010a/5, 010a/6, 010a/7, 010a/8, 010a/9, 010a/10, 010a/14, 010a/16, 010a/17, 010a/23, 010a/24, 010a/25, 010a/27, 010b/6, 010b/7, 010b/14, 010b/15, 010b/17, 010b/20, 010b/25, 010b/27, 011a/7, 011a/8, 011a/9, 011a/10, 011a/11, 011a/12, 011a/19, 011a/20, 011a/21, 011a/23, 011a/24, 011a/25, 011b/4, 011b/8, 011b/12, 011b/14, 011b/15, 011b/20, 011b/21, 011b/22, 011b/23, 012a/2, 012a/3, 012a/5, 012a/9, 012a/11, 012a/12, 012a/18, 012a/19, 012a/21, 012a/23, 012b/6, 012b/15, 012b/16, 012b/26, 012b/27, 013a/1, 013a/9, 013a/11, 013a/12, 013a/14, 013a/20, 013a/21, 013a/22, 013a/27, 013b/2, 013b/3, 013b/4, 013b/14, 013b/15, 013b/16, 013b/17, 013b/24, 013b/25, 013b/26, 013b/27, 014a/6, 014a/20, 014a/21, 014a/22, 014b/1, 014b/2, 014b/3, 014b/5, 014b/9, 014b/15, 014b/17, 015a/12, 015a/13, 016a/13, 016a/14, 016b/7, 017b/12, 019a/16, 019a/20, 019a/21, 019a/24, 019a/25, 019a/27, 019b/6, 019b/7, 019b/9, 019b/10, 019b/11, 019b/13, 019b/15, 019b/16, 019b/18, 019b/19, 019b/20, 019b/22, 020a/8, 020a/9, 020a/11, 020a/13, 020a/14, 020a/22, 020a/23, 020a/24, 020a/25, 020a/26, 020a/27, 020b/11, 020b/12, 020b/13, 020b/14, 020b/22, 020b/23,

020b/24, 021a/11, 021a/12, 021a/13, 021a/14, 021a/25, 021a/26, 021a/27, 021b/5, 021b/6, 021b/7, 021b/10, 021b/15, 021b/16, 021b/17, 021b/19, 021b/27, 022a/2, 022a/5, 022a/13, 022a/14, 022b/1, 022b/15, 022b/16, 022b/22, 022b/23, 022b/24, 023a/1, 023a/17, 023b/8, 023b/10, 023b/11, 023b/12, 023b/13, 023b/20, 023b/23, 023b/24, 023b/26, 023b/27, 024a/1, 024a/2, 024a/3, 024a/15, 024a/16, 024a/17, 024a/18, 024a/24, 024a/25, 024a/26, 024b/7, 024b/8, 024b/9, 024b/15, 024b/16, 024b/17, 024b/23, 025a/1, 025a/2, 025a/4, 025a/8, 025a/11, 025a/15, 025a/26, 025b/3, 025b/4, 025b/5, 025b/6, 025b/7, 025b/8, 025b/13, 025b/19, 026/2, 026a/1, 026a/4, 026a/5, 026a/15, 026a/20, 026b/3, 026b/19, 026b/20, 026b/21, 027a/3, 027a/4, 027a/6, 027a/18, 027a/19, 027a/20, 027a/21, 027a/22, 027a/23, 027a/24, 027a/25, 027a/26, 027a/27, 027b/1, 027b/3, 027b/4, 027b/17, 027b/18, 027b/20, 027b/23, 028a/5, 028a/6, 028a/7, 028a/9, 028a/13, 028a/16, 028a/17, 028a/20, 028a/23, 028a/25, 028b/3, 028b/14, 028b/16, 028b/22, 028b/23, 028b/24, 028b/25, 028b/26, 028b/27, 029a/4, 029a/5, 029a/6, 029a/7, 029a/8, 029a/14, 029a/15, 029a/17, 029a/18, 029a/25, 029a/26, 029a/27, 029b/8, 029b/10, 029b/12, 029b/14, 029b/16, 029b/17, 029b/19, 029b/20, 030a/2, 030a/3, 030a/4, 030a/7, 030a/16, 030a/18, 030a/19, 030a/22, 030a/23, 030a/27, 030b/1, 030b/5, 030b/8, 030b/14, 030b/15, 030b/17, 030b/18, 030b/20, 031a/3, 031a/6, 031a/7, 031a/13, 031a/14, 031a/16, 031a/18, 031a/24, 031a/27, 031b/2, 031b/10, 031b/12, 031b/14, 031b/20, 031b/21, 031b/23, 032a/2, 032a/7, 032a/12, 032a/14, 032a/15, 032a/16, 032a/17, 032a/18, 032b/3, 032b/5, 032b/6, 032b/7, 032b/10, 032b/11, 032b/14, 032b/18, 032b/23, 032b/25, 032b/26, 032b/27, 033a/8, 033a/11, 033a/22, 033a/23, 033a/24, 033a/26, 033a/27, 033b/4, 033b/5, 033b/6, 033b/7, 033b/8, 033b/9, 033b/12, 033b/13, 033b/26, 033b/27, 034a/1, 034a/2, 034a/5, 034b/1, 034b/8, 034b/12, 034b/14, 034b/21, 034b/22, 034b/23, 035a/2, 035a/3, 035a/4, 035a/9, 035a/10, 035a/11, 035a/12, 035a/25, 035b/7, 035b/8, 035b/13, 035b/21, 035b/25, 036a/5, 036a/19, 036a/20, 036a/21, 036a/24, 036a/25, 036a/27, 036b/1, 036b/7, 036b/11, 036b/12, 036b/20, 036b/27, 037a/1, 037a/4, 037a/5, 037a/11, 037a/14, 037a/16, 037a/18, 037a/21, 037b/21, 037b/22, 037b/23, 037b/24, 038a/3, 038a/4, 038a/9, 038a/11, 038a/17, 038a/21, 038a/22, 038a/23, 038b/9,

038b/10, 038b/13, 039a/2, 039a/3, 039a/13, 039a/26, 039b/1, 039b/4, 039b/6, 039b/21, 039b/27, 040a/1, 040a/2, 040a/3, 040a/13, 040a/15, 040b/2, 040b/6, 040b/7, 040b/8, 040b/9, 040b/21, 040b/22, 040b/23, 040b/24, 040b/25, 041a/1, 041a/12, 041a/14, 041a/15, 041a/16, 041a/17, 041a/18, 041a/19, 041a/20, 041b/18, 041b/19, 041b/21, 042a/3, 042a/4, 042a/6, 042a/7, 042a/10, 042a/11, 042a/13, 042a/14, 042a/15, 042a/20, 042a/21, 042a/22, 042a/23, 042a/24, 042a/25, 042b/6, 042b/7, 042b/9, 042b/17, 042b/18, 042b/19, 042b/22, 042b/23, 042b/24, 042b/27, 043a/1, 043a/2, 043a/3, 043a/4, 043a/13, 043a/16, 043a/17, 043a/18, 043a/24, 043a/25, 043a/26, 043a/27, 043b/3, 043b/7, 043b/8, 043b/9, 043b/10, 043b/17, 043b/18, 043b/26, 043b/27, 044a/1, 044a/4, 044a/6, 044a/13, 044a/14, 044a/15, 044a/18, 044a/25, 044a/26, 044b/1, 044b/2, 044b/3, 044b/4, 044b/18, 044b/19, 044b/20, 044b/21, 044b/26, 045a/1, 045a/2, 045a/3, 045a/14, 045a/15, 045a/16, 045a/17, 045a/18, 045b/2, 045b/4, 045b/11, 045b/12, 045b/13, 045b/21, 045b/23, 046a/2, 046a/3, 046a/5, 046a/6, 046a/7, 046a/8, 046a/27, 046b/1, 046b/3, 046b/4, 046b/5, 046b/12, 046b/13, 046b/15, 046b/18, 047a/3, 047a/4, 047a/6, 047a/13, 047a/14, 047a/22, 047a/23, 047a/24, 047a/25, 047b/11, 047b/20, 047b/22, 047b/24, 047b/25, 047b/26, 047b/27, 048a/8, 048a/10, 048a/12, 048a/13, 048a/17, 048a/22, 048a/23, 048b/2, 048b/8, 048b/9, 048b/14, 048b/16, 048b/21, 048b/23, 048b/24, 048b/25, 048b/26, 048b/27, 049a/8, 049a/9, 049a/10, 049a/18, 049a/19, 049a/20, 049b/3, 049b/17, 049b/18, 050a/7, 050a/8, 050a/18, 050a/19, 050a/23, 050b/3, 050b/16, 050b/22, 050b/23, 051a/5, 051a/13,051a/14, 051a/17, 051a/18, 051a/23, 051a/24, 051a/26, 051b/7, 051b/8, 051b/10, 051b/11, 051b/12, 051b/13, 051b/26, 051b/27, 052a/1, 052a/8, 052a/21, 052a/24, 052a/26, 052b/1, 052b/19, 052b/20, 052b/21, 052b/22, 052b/25, 052b/27, 053a/1, 053a/12, 053a/17, 053a/19, 053a/20, 053a/21, 053b/2, 053b/3, 053b/4, 053b/11, 053b/13, 053b/14, 053b/16, 053b/17, 053b/18, 053b/19, 053b/20, 053b/24, 053b/25, 053b/27, 054a/2, 054a/4, 054a/5, 054a/6, 054a/7, 054a/8, 054a/13, 054a/14, 054a/15, 054a/16, 054a/18, 054a/19, 054a/20, 054a/21, 054a/27, 054b/1, 054b/3, 054b/4, 054b/8, 054b/9, 054b/10, 054b/11, 054b/12, 054b/19, 054b/20, 054b/24, 054b/26, 054b/27, 055a/1, 055a/2, 055a/6, 055a/7, 055a/16, 055a/17, 055a/21, 055a/22,

055a/25, 055a/26, 055b/4, 055b/9, 055b/11, 056a/2, 056a/17, 056a/18, 056a/24, 056a/25, 056b/2, 056b/8, 056b/11, 056b/13, 056b/15, 056b/20, 056b/21, 056b/23, 056b/25, 056b/26, 057a/1, 057b/3, 057b/7, 057b/8, 057b/9, 057b/21, 057b/22, 057b/24, 058a/15, 058a/16, 058a/19, 058b/5, 058b/8, 058b/9, 058b/10, 058b/12, 058b/25, 058b/26, 058b/27, 059a/4, 059a/5, 059a/6, 059a/13, 059a/15, 059b/10, 059b/11, 059b/19, 059b/20, 060a/1, 060a/2, 060a/9, 060a/23, 060a/24, 060a/25, 060a/26, 060b/8, 060b/9, 060b/11, 060b/12, 060b/13, 061a/2, 061a/5, 061a/8, 061a/9, 061a/10, 061a/11, 061a/12, 061a/14, 061a/15, 061a/19, 061a/20, 061a/22, 061a/23, 061a/24, 061a/25, 061b/13, 061b/14, 061b/26, 061b/27, 062a/2, 062a/3, 062a/15, 062a/17, 062b/3, 062b/4, 062b/10, 062b/11, 062b/13, 062b/18, 062b/19, 062b/24, 062b/25, 062b/27, 063a/1, 063a/2, 063a/8, 063a/20, 063a/25, 063a/26, 063a/27, 063b/6, 063b/8, 063b/16, 063b/18, 063b/20, 063b/21, 063b/22, 063b/23, 064a/1, 064a/3, 064a/4, 064a/5, 064a/10, 064a/12, 064a/13, 064a/14, 064a/15, 064a/16, 064a/17, 064a/18, 064a/26, 064a/27, 064b/1, 064b/2, 064b/3, 064b/4, 064b/5, 064b/6, 064b/15, 064b/17, 064b/20, 064b/21, 064b/27, 065a/2, 065a/8, 065a/10, 065a/11, 065a/12, 065a/13, 065a/14, 065a/19, 065a/20, 065a/21, 065a/22, 065a/23, 065a/24, 065b/5, 065b/7, 065b/8, 065b/14, 065b/15, 065b/16, 065b/20, 065b/26, 066a/2, 066a/3, 066a/4, 066a/9, 066a/10, 066a/11, 066a/12, 066a/15, 066a/20, 066a/27, 066b/1, 066b/22, 066b/27, 067a/6, 067a/7, 067a/8, 067a/10, 067a/17, 067a/23, 067b/1, 067b/2, 067b/4, 067b/7, 067b/8, 067b/11, 067b/12, 067b/19, 067b/20, 067b/24, 067b/26, 068a/4, 068a/9, 068a/10, 068a/13, 068a/17, 068a/18, 068a/19, 068a/21, 068a/23, 068b/1, 068b/3, 068b/10, 068b/11, 068b/12, 068b/18, 068b/19, 068b/23, 068b/24, 069a/1, 069a/2, 069a/8, 069a/9, 069a/10, 069a/14, 069a/15, 069a/16, 069a/17, 069a/22, 069a/23, 069a/24, 069b/1, 069b/2, 069b/3, 069b/6, 069b/7, 069b/8, 069b/10, 069b/24, 069b/25, 069b/26, 070a/19, 070a/21, 070a/22, 070a/23, 070a/24, 070a/25, 070b/8, 070b/9, 070b/16, 070b/17, 070b/18, 070b/23, 070b/25, 070b/26

d.+ den 004a/8, 005a/3, 005a/21, 005b/13, 006b/5, 006b/21, 007a/9, 007b/4, 008a/3, 008b/9, 009a/5, 009b/25, 010a/11, 010a/18, 010b/1, 011a/26, 013a/7, 013b/6, 014a/22, 018a/23, 019b/22, 020a/15, 020b/16, 022a/7, 022b/18,

024a/27, 024b/20, 024b/25, 025a/8, 025b/21, 026a/6, 026b/4, 027a/7, 028a/10, 029a/9, 030a/10, 030a/25, 030b/25, 038a/24, 040a/4, 052b/13, 053a/2, 057b/10, 057b/24, 058b/18, 059a/10, 060b/2, 061b/8, 062a/21, 065a/5, 066a/14, 066a/21, 066b/2, 067a/9, 067a/19, 067b/13, 067b/21, 067b/27, 068a/15, 068b/7, 068b/13, 069a/19, 070b/5, 070b/6

d.+ dür 004b/11, 007a/19, 013a/23, 020b/25, 021a/15, 024b/10, 027b/7, 029a/20, 030b/10, 051b/15, 065a/15, 069a/11, 069a/26

d.+ e 004a/9, 005a/3, 005a/21, 005b/4, 005b/13, 006b/5, 006b/21, 007a/9, 007b/4, 007b/13, 008a/4, 008b/9, 008b/22, 009a/5, 009b/13, 009b/25, 010a/11, 010a/18, 011a/26, 013a/7, 014a/23, 020a/16, 020b/16, 022a/7, 024a/27, 024b/20, 024b/25, 025a/9, 025b/21, 026a/7, 026b/4, 027a/7, 028a/10, 029a/9, 030a/10, 030a/25, 030b/25, 032b/8, 033b/14, 038a/25, 040a/5, 050a/11, 052b/13, 053a/2, 057b/10, 057b/25, 058b/18, 059a/10, 060b/2, 061b/9, 062a/21, 065a/5, 065a/27, 065b/18, 066a/14, 066a/22, 066b/2, 067a/9, 067a/19, 067b/14, 067b/21, 067b/27, 068a/15, 068b/7, 068b/13, 069a/4, 069a/19, 070b/10

d.+ ine 030a/8, 030a/23

d.+ ler imiş 032b/14

-1514-

dīrīne : <Far. Eski.

dāʿī- i d. lerin 003a/19-20

-1-

diş : Diş.

d. etlerinüŋ çürügini 049b/22

d.+ den 066b/10

d.+ inüŋ 066b/9

d.+ leri 049b/23

-4-

diş otı : Diş otugillerden, kurak ve çorak yerde yetişen, çok yıllık ve otsu bir bitki; kürdan otu, adaçayı.

d. 037b/20, 047b/18, 051a/2, 051a/16, 062a/24, 066a/18, 070b/26

d. çiçegi 060b/9

d. ʿuṣāresi 051a/17

-9-

dişi : Erkeği tarafından döllenecek biçimde oluşmuş (hayvan veya bitki).

d. 018b/16, 018b/24

d.+ lerini 019a/12

d.+ si 018b/26

engerek yılānınuŋ d.+ si 018b/14

engerek yılānınuŋ d.+ sini 018b/17

d.+ sinüŋ 018b/25

engerek yılānınūn d.+ sinüŋ 019a/3

-8-

diştūsḳū : (?)

d. 006a/8

-1-

ditre - : Titremek.

d.- mesine 057b/12

d.- mesini005b/10, 016a/1, 024b/13

yürek d.- mesini 036a/9

-5-

dīvāne : <Far. Deli; budala, alık.

d. olan 051b/16

-1-

dīvān-ḫāne : <Ar. Büyük meclis.

d.+i taḫt-ı süleymānī 003a/6

-1-

divv : (?)

d. 011b/13

-1-

diyābārġarītā : <Gr. İnci macunu.

maʿcūn-ı d. 031b/8

-1-

diyāçentū : <Gr. Bir terkip adı.

d. 005a/22, 005b/7, 006a/24

diger d. 005b/15

d. maʿcūnınuŋ 005b/20

d. maʿcūnı 008b/20

d. maʿcūnınuŋ 006a/22

d.+ nuŋ 005b/16, 005b/21

-9-

diyāfenīḳū : <Gr. Hurma, temr macunu.

d. 028a/4

-1-

diyāḳūrkū : <Gr. Terkip adı.

d. 022b/15

-1-

diyārādūn : <Gr. Terkip adı.

d. 008b/13

-1-

diyārūdūn : <Gr. bk. diyārādūn.

d. ḳurşı 024a/2, 027b/2, 031b/10, 032a/2

d. maʿcūnı 007b/15

d. süfūfı 022b/15, 064b/15

-8-

doġra- : Doğramak.

d.- yalar 014a/12

d.- yup 015a/5

-2-

dolab : <Ar. Devreden, dönen.

d. 003b/19

-1-

dolan - : Dolanmak.

d.- mış 069a/1

-1-

dög - : Dövmek, ezmek.

d.- dükden 059a/25

d.- dükleri 007a/11

d.- ecek 023a/17

d.- eler 014a/15, 014b/22, 015a/1, 015a/2, 021a/2, 021a/19, 022b/26, 023a/9, 023a/11, 023b/3, 026b/10, 031b/1, 032a/19, 032b/16, 033a/14, 033a/18, 033b/18, 034a/21, 034b/10, 035b/8, 042b/13, 051b/22, 052a/4, 055b/23, 059b/21, 061a/4, 065a/3, 066b/5

d.- erler 014b/23

d.- erlerse 024a/7

d.- mek 023b/15

d.- meyeler 015a/5, 024a/7

d.- üp 014b/26, 015a/3, 020b/3, 021a/4, 023a/18, 024a/13, 026a/21, 028a/14, 028b/4, 030a/20, 030b/18, 031a/27, 032a/20, 032a/23, 032b/19, 033a/3, 033b/11, 033b/24, 034b/15, 034b/25, 035a/15, 035b/13, 037b/25, 038b/1, 038b/18, 038b/23, 039b/21, 040a/18, 040a/19, 040b/13, 040b/17, 041b/27, 045a/19, 046b/1, 052b/11, 052b/12, 053a/5, 056a/2, 060a/3, 060b/16, 061a/19, 062b/4, 062b/11, 063a/3, 063a/8, 063b/9, 064a/5, 064b/7, 065b/9, 066a/4, 066a/21, 066b/1, 066b/5, 067a/1, 067a/18, 067b/2, 067b/8, 067b/13, 067b/20, 067b/26, 068a/6, 068a/14, 068a/19, 068b/4, 068b/12, 068b/19, 068b/24, 069a/3, 069a/10, 069a/17, 069b/17, 070a/16, 070a/25, 070b/9, 070b/19

-111-

dögil - : bk. dögül

d.- e 015a/4, 064a/20

d.- en 026b/11

d.- üp 030b/8

-4-

dögül - : Dövülmek, ezilmek.

d.- ecek 021a/19, 035b/13

d.- memiş 024a/8

d.- mez 038a/7

d.- miş 009b/6, 009b/7, 011a/7, 023b/6, 030a/9, 030a/24, 031b/2, 032a/22, 032b/17, 035a/9, 052b/15, 053a/12, 053b/26, 054b/26, 062b/24

-20-

dök - : Dökmek

d.- dükden 018b/16, 018b/26

d.- eler 031a/25, 037a/2

der d.- er 055b/20

d.- meden 002b/13

d.- mege 014b/27

d.- üp 034b/22, 037a/23, 065a/4

-10-

dökil - : Dökülmek.

d.- e 009a/23

d.- ür 014b/25

-2-

dökme : Kapların içinde olmayan, yığın biçiminde ortaya dökülmüş olan.

d.+ si 019b/3 -1-

dökün - : Dökünmek.

d.- üp 009a/26

-1-

dön - : Dönmek.

baş d.- mesine 008a/5

d.- miş 016a/25

-2-

dört (d) : Dört sayısı.

d. 004a/2, 005a/11, 006a/3, 006a/10, 006a/16, 006a/20, 006b/27, 007a/2, 007b/13, 007b/19, 008b/20, 008b/23, 009a/3, 010a/16, 010a/18, 010b/6, 010b/27, 011b/15, 012a/22, 012b/19, 013a/23, 014a/20, 014b/2, 015b/22, 020a/27, 020b/23, 022a/20, 022b/16, 022b/25, 024a/3, 024b/20, 024b/23, 024b/25, 025b/1, 026a/15, 026b/3, 026b/21, 027b/4, 029a/18, 030a/23, 033b/7, 034a/1, 034a/5, 034b/5,035a/2, 036a/11, 038a/3, 039b/13, 039b/14, 040a/18, 042a/3, 042a/11, 043a/26, 043b/19, 047a/6, 047b/7, 047b/20, 048a/12, 054a/27, 055a/21, 055b/5, 055b/11, 056a/6, 058a/10, 058b/8, 061a/2, 061a/24, 061b/19, 062a/5, 062b/25, 064a/27, 064b/6, 066a/23, 067a/7, 067a/8, 067b/1, 067b/20, 068a/21, 069a/4, 069b/22, 070a/7, 070b/23

elli d. 021a/27, 033a/26, 033a/27, 034b/8, 034b/21, 035a/10, 038a/23, 038b/9, 040b/21, 041a/16, 041a/17, 042a/15, 042b/18, 042b/19, 052a/21, 062a/15

ʿaded-i d. 007b/18

elli d. 034b/23

yigirmi d. 005a/8, 023b/21, 023b/26, 024a/15, 026b/9, 028a/18, 028a/21, 035b/24, 036a/26, 037a/14, 037a/17, 037b/6, 038a/8, 038a/10, 038a/12, 038a/14, 041b/11, 042a/12, 043b/11, 046a/17, 046a/20, 046b/2, 048b/15, 049a/21, 057b/6, 057b/16, 057b/20, 058a/3, 058a/6, 058b/13, 061b/15, 061b/21, 062a/17, 062a/25

d. buçuḳ 030a/3, 046a/6, 053b/3, 054a/6, 054b/27, 061a/5, 065b/15, 066a/10

d.+ er 014b/3, 014b/15, 020a/8, 020b/13, 023b/22, 024a/16, 024b/16, 026a/1, 027b/17, 030a/22, 030b/17, 032a/15, 032b/5, 032b/7, 032b/11, 033a/8, 033b/3, 033b/7, 039b/1, 040a/1, 041a/15, 044b/20, 047b/22, 048a/9, 052a/1, 052b/24, 053b/13, 054a/13, 054b/8, 055a/22, 058b/11, 058b/27, 063a/20, 064a/10, 064b/1, 064b/16, 067b/11, 069a/16

elli d.+ er 042b/24, 069b/25

d.+ er buçuḳ 046b/12, 048b/23, 053b/18, 054a/8

-188-

dört yüz : Dört yüz.

d. 023b/27, 028a/23, 029a/14, 036a/21, 036a/25, 036b/7, 037a/1, 037a/5, 037a/18, 040a/15, 040b/7, 046a/5, 046b/1, 048b/8, 050a/18, 051a/17, 052a/8, 052b/1, 053a/1, 053b/27, 056a/17, 056b/2, 061a/19, 061b/13, 061b/26 -25-

dū- çeşm : İki göz

d.+ im 003b/18

-1-

duʿā-yı ḫayr : <Ar. Hayırlı dua.

d. 003b/16

d.+ ıla 016a/2

-2-

duḫān : <Ar. Duman, tütün.

d. 013b/20, 070a/9, 070a/13

d.+ ı 070a/12

d.+ laruŋ 070a/10

-6-

duḳū : < Far. bk. dūḳū

d. 054b/8

-1-

dūḳū : <Far. Yaban havucu ve tohumu (Pastinaca sative L. Umbelliferae).

d. 025a/14, 025b/27, 028a/8, 044b/19

d. toḫmı 014b/16

d.+yı girīdī 019a/20

-6-

dur - : Durmak.

d.- an 026b/13 -1-

dühn : <Far. Sürünecek yağ, merhem.

d. +ü'l-belesān 014b/4

d.+ i belesān 022a/14, 026a/3

-3-

dühniyyet : <Ar. Yağlılık.

d. 057a/10

-1-

dükel : Bütün, hepsi.

d.+ e 057a/18

-1-

dünyā : <Ar. Dünya, içinde yaşadığımız âlem.

d.+ ya gelür 019a/6

-1-

dürlü : Türlü, çeşitli.

d. 021b/10 -1-

düş - : Düşmek.

d.- en 004a/14, 068b/8

d.- mesini 063a/11

-3-

düşür - : Düşürmek.

d.- eler 066a/25

d.- en 068a/8

d.- memek 068a/8

d.- mesin 004a/14

-4-

dütsü : Tütsü.

d.+ ler 018a/4

-1-

düz - : Yapmak, hazırlamak.

d.- eler 049b/13

-1-

E

ebe gümeci : Ebegümecigillerden, mor renkli çiçekleri ilaç, yaprakları sebze olarak kullanılan, kendiliğinden yetişen çok yıllık bitki (Malva sylvestris).

e. 019b/3, 040b/26, 042b/6, 043a/2

e. filisleri 039b/1

e. toḫmı 041b/18, 041b/24, 042a/3, 042a/22, 068a/27

e. toḫmını 043a/10, 051b/24

yazı e. yapraġı 054b/17

-13-

ebū cehl ḳarpūzı : Kabakgillerden, elma büyüklüğündeki meyvesi çok acı ve iç sürdürücü, ishal yapıcı bir bitki (Citrullus colocynthis).

e. içi 028b/23

e.+ nuŋ çekirdegi 063b/6

-2-

ebyaż : <Ar. Beyaz, bembeyaz.

e. 044b/23

behmen-i e. 008b/27, 009a/13

fulful-ı e. 010a/24

ġārīḳūn-ı e. 014b/5, 019a/15

ḫardal-ı e. 019a/16

müşk-i ṭarāmşīʿ-i e. 006a/7, 007b/7

ṣandal-ı e. 012a/17, 010b/20, 046b/15

şeker-i e. 012a/18

misk keş̱īrāsınuŋ kökinüŋ e.+ ı 040b/1

-12-

ecmaʿīn : <Ar. Hepsi, cümlesi, topu.

e. 002b/7

-1-

ecrām : <Ar. cansız olan cisimler.

e.+ ı heyʾet-i eflākīʿi 002a/3 -1-

eczā : <Ar. Ecza, ilaç ham maddesi.

e. 012a/22, 012b/17, 021a/4, 025a/8, 026b/21, 029b/26, 034a/7

ḫavāṣṣ-ı e. 003b/2

e.+ da 014b/23

e.+ lar 005a/14, 014b/19, 015a/1, 020b/19, 023b/20, 027b/21, 028a/18, 029b/2, 030a/5, 030b/4, 032a/27, 038a/7, 038b/24, 041a/18, 041b/19, 043a/3, 043a/11, 052a/4, 058b/27, 059b/13, 064a/20, 064b/7, 068b/3, 070a/17

e.+ lardan 014b/22

e.+ ları 005a/14, 005b/17, 013b/18, 014b/20, 014b/24, 015a/11, 020a/9, 020a/10, 020a/27, 020b/3, 021a/6, 021a/19, 021b/18, 022a/4, 022b/24, 023a/1, 023b/6, 025b/11, 026b/15, 028b/4, 033b/11, 033b/21, 033b/23, 035b/7, 039a/15, 042b/3, 043a/27, 044a/16, 044b/8, 045a/19, 045a/20, 045a/22, 046a/8, 046b/17, 046b/20, 047b/12, 049a/21, 051a/24, 052a/25, 052b/4, 052b/5, 052b/15, 053b/5, 054a/19, 059a/7, 059b/11, 060a/27, 060b/14, 061a/7, 061a/27, 061b/3, 062a/7, 062b/11, 063a/2, 063a/8, 066a/13, 067a/8, 068a/6, 068b/4, 068b/19, 069a/17, 070a/1, 070b/9

e.+ laruŋ 028b/27, 031a/25, 045a/4, 053a/16, 057b/17, 059b/2, 069b/27, 070a/25

e.+ nuŋ 009a/24, 028b/2

e.+ sını 005b/16

e.+ ya 015a/12, 025a/7, 029b/20, 034b/15

e.+ yı 014b/23, 014b/27, 019b/17, 020b/2, 021a/23, 026a/21, 030b/24, 032a/23, 032b/13, 033a/5, 034a/5, 034a/8, 034b/17, 052b/3, 070a/4, 070a/6

e.+ yıla 014b/24

e.+ yı merḳūme 070b/26

e.+yı merḳūmeyi 062b/4

e.+yı mezbūreyi 059a/20-21

e.+yı mürekkebāt-ı mevālīd-i ṣeʾṣe 002a/5

-134-

edā : <Ar. Yerine getirme.

e. olunur 002a/4

-1-

edeb : <Ar. İyi terbiye, usluluk, zariflik.

e.+i māniʿ 003b/19

-1-

edīābitū : (?)

e. 047a/3

-1-

ednā : <Ar. Az, pek az.

e. 018b/6

-1-

efendi : Günümüzde bey unvanından farklı olarak özel adlardan sonra kullanılan ikinci derecede bir unvan.

e. 003a/26

-1-

eflākīʿ : <Ar. Gökte oturan.

ecrām-ı heyʾet-i e.+i 002a/3

-1-

efrā : <Ar. İşi, gücü olmayan(adam).

e. olduġumdan 002b/17

-1-

efrāciyā : Yaban çileği (Fragaria vesca).

e. 051a/1

-1-

efrād : <Ar. Tek olanlar, birler.

e.+ um 066b/16

-1-

eftīmūn : <Gr. Bağbozan, serent (Cuscuta epythimum)

e. 012b/27, 022b/16, 028b/22, 043b/1, 048b/27, 053a/21, 055a/16

burūsa e. 047a/3

e.+ dan 054a/15

e.+ ı 054a/17

bursa e.+ ı 023b/21, 027a/21

burūsa e.+ ı 039a/14, 041a/14, 044b/27, 044a/26, 052b/22

girīd e.+ ı 041a/15

burūsa e.+ ını 039a/21, 041b/1, 044b/11

e.+ı girīdī, 023b/24, 027a/23, 043a/23, 044a/25, 048b/13, 048b/23 051b/9, 052a/20, 052b/21, 054a/12, 056b/24-25

-32-

efyūn : <Gr. Haşhaş bitkisinden elde edilen uyuşturucu bir madde, afyon.

e. 007a/1, 007a/10, 012a/9, 013b/3, 014b/2, 015b/12, 019a/22, 023a/15, 025a/11, 026b/19, 027a/3, 062b/12, 062b/13, 063a/27, 063b/1

e.+ ı 023b/3, 023b/5

-17-

efżāl-ı ṣalavāt-ı raḥmān : <Ar. Rahman'ın duasının fazileti.

e. 002a/7

-1-

egelen - : Törpülenmek, toz hâline gelmek.

e.- miş 004b/1, 005b/26, 006a/19, 022b/14, 032a/5, 038b/12, 054a/7, 064a/2, 064a/3, 064b/5, 065b/5 -11-

eger : <Far. Eğer.

e. 005b/8, 005b/9, 006a/13, 009a/26, 011b/1, 014b/23, 015a/19, 015b/27, 016a/5, 016a/6, 016b/10, 016b/23, 017b/1, 018a/18, 018a/21, 018b/2, 020b/4, 024a/7, 029b/19, 032b/15, 037a/20, 045b/7, 049a/9, 053a/17, 053a/20,

054b/2, 055a/2, 055a/3, 055b/10, 055b/14, 055b/16, 056b/12, 056b/14, 057b/3, 058a/7, 058b/1, 059b/12, 062b/12, 063a/27, 067b/27, 068b/14

-49-

egir : <Gr. Kasıkotu, azakeğeri, hazambel (Acarus calamus).

e. 010a/14, 011b/13, 019a/25, 022a/12, 047b/20, 048a/9, 048b/22

aḳ e. 025a/13

-8-

ehl-i ʿilm : <Ar. İlim insanları.

e. olmaḳ 026b/6

-1-

ehlü'l-īmān : <Ar. İman sahipleri.

ḥāmī-i bilād-ı e. 003a/13

-1-

ek - : Serpmek, dökmek.

e.- seler 063b/25, 066b/22

e.- üp 068a/6

-3-

eḳall : <Ar. En az, en aşağı.

e. 017b/24

e.+ ı 037a/18

-2-

ekil - : Ekilmek, dökülmek, serpilmek.

e.- ecek 063b/14, 068a/2

e.- ür 066b/24

-3-

ekile : <Ar. Kaşıntılı, yenirce denilen yara, çıktığı organı bitiren kötü bir yara.

yaramaz e. marażlarına 044b/7

-1-

ekine : Kirpi otu ya da Ekinezya, papatyagiller familyasına ait bir bitki cinsi (Echinacea).

e. köki 064a/16

-1-

ekl : <Ar. Bir şey yenilme, yeme.

e. oluna 069a/5

-1-

ekle - : Eklemek, ilave etmek.

e.- mek 067a/1

-1-

ekmek : Ekmek.

e. 066b/4

-1-

ekmel : <Ar. Daha, kamil, en uygun, en eksiksiz.

e.+i tahiyyāt-ı subḥān 002a/7-8

-1-

ekşer : <Ar. Genellikle, çoklukla.

e. 031a/10

-1-

ekşerī : <Ar. Çok defa, çoğu.

e.+ ne 019a/11

-1-

eksil - : Eksilmek, azalmak.

e.- ince 045a/5, 047a/23, 050b/23

e.- inceki 065a/18

e.- üp 041b/21

-5-

eksük : Eksik, az.

e. 017b/24

e.+ dür 013b/6

-2-

ekşi : Ekşi.

e. 004a/12, 043b/25, 043b/26, 050b/21, 054a/6, 060a/18

e. alma ʿuṣāresi 036a/5

e. enār ʿuṣāresi 050a/18

e. enār şarābı 050a/17

e. gegirmegi 024a/21, 025a/6, 049b/7

e. şeker şarābı 050a/6

e.+ si 005b/14, 007b/11

aġac ḳavunı e.+ si 018b/3

aġac ḳavunı e.+ si 006a/12-13

aġac ḳavunı e.+ si ʿuṣaresi 007a/12

aġac ḳavunı e.+ si ʿuṣāresiyle 007b/19

aġac ḳavunı e.+ si şerbetiyle 065b/21

aġac ḳavunı e.+ sinüŋ ʿuṣāresi 036b/18

aġac ḳavunı e.+ sinüŋ şarābı 036b/17

-22-

el : El.

e. 036b/18

e.+ ile 036a/24, 040b/12, 041a/7, 051b/6

e.+ leri 023a/2

e.+ lerile 029a/3

-7-

el-ḳalb : <Ar. Kalp.

e. 003b/21

-1-

el-taṣfiyye : Saf kılma, temizleme.

e. 019b/15

-1-

elçe : “elçe ki baḳar-ı vaḥşī ṭırnaġıdur”

e. 065b/5

-1-

ele - : Elemek.

e.- meyeler 040b/14

e.- yeler 015a/3, 015a/5, 021a/4, 028b/4, 032a/20, 063a/3

e.- yüp 032a/24, 052b/11, 064a/5, 065b/9, 066b/2, 067a/1, 067a/18, 067b/3, 068b/4, 068b/24, 069a/10, 070b/9, 070b/19

-20-

elek : Süzmek, elemek için kullanılan bir araç.

e.+ den 009b/6, 009b/7, 015a/7, 015a/11, 020b/19,021b/19, 022b/26, 027b/21, 028a/14, 029b/8, 029b/10, 029b/24, 030b/21, 032a/20, 032a/22, 033b/11, 034b/22, 066a/4, 068b/19, 069a/3, 069a/17, 069b/17

ḳıl e.+ den 014a/15, 014b/26, 015a/5, 020a/12, 021a/18, 023b/3, 030b/9, 031b/1, 032b/19, 034b/11, 034b/12, 034b/15, 034b/25, 055b/23

-36-

elen - : Elenmek

e.- miş 027a/5, 035a/9

-2-

elli : Elli sayısı.

e. 004b/24, 005a/10, 008a/26, 025b/5, 027a/20, 028a/6, 029a/5, 031a/3, 034b/22, 036a/25, 040a/1, 040b/23, 043b/27, 044a/13, 050b/3, 053b/18, 055a/24, 056a/17

iki yüz e. 042b/9, 046a/5

yüz e. 004b/8, 004b/9, 005a/5, 005a/6, 009b/6, 011a/24, 029a/4, 029a/14, 032b/18, 034b/12, 037b/24, 039a/3, 041b/21, 042b/18, 046b/5, 061a/22, 061b/14

e. altı 013a/20, 013b/14, 061a/23

e. dörder 042b/24, 069b/25

e. dört 021a/27, 033a/26, 033a/27, 034b/8, 034b/21,034b/23, 035a/10, 038a/23, 038b/9, 040b/21, 041a/16, 041a/17, 042a/15, 042b/18, 042b/19, 052a/21, 062a/15

e. ikişer 070a/21

e.+ şer 011a/19, 025b/19, 042b/27

yüz e.+ şer 036b/11, 069b/23

-66-

elzem : <Ar. Daha lüzumlu.

e.+ dür 016b/1, 016b/6 -2-

emʿā : <Ar. Bağırsak.

e. 011b/17

-1-

emced : <Ar. Çok şeref, onur ve haysiyet sahibi olan.

veled-i e.+em 003a/25

-1-

emīn : <Ar. Emniyet sahibi, şüphe etmeyen.

e. ėder 015a/21

e. olduġı 015a/26

e. olur 015a/24, 015a/27

-4-

emlec : <Ar. Hindistan'a mahsus devâyî bir meyve, amlacotu (Phyllanthus emblica)

e. 004b/7, 004b/24, 012b/16, 012b/17, 013a/9, 020a/24, 021b/27, 022b/23, 025a/26, 025b/8, 026b/1, 027b/1, 028b/15, 029a/7

e.+ i 012b/19

e.+ üŋ 013a/13

e.+i yabānī köki 044a/27

-18-

emlik : Keçi yavrusu.

e. gögsi 056a/1

e. şuyı 055b/24

-2-

emr : <Ar. İş buyurma, buyruk.

kār-fermā-yı e.+i salṭanat 003a/19

-1-

emrāż : < Ar. İlletler, hastalıklar.

e.+ a 029a/12, 038a/1, 045a/25, 061a/17, 061b/10

ṣafrāvī e.+ a 050b/9

e.+ dan 015a/21, 015a/24, 015a/27, 015b/18

e.+ ı 044b/6

e.+ ına 039a/18

e.+ uŋ 017a/13, 057b/18

e.+ı ʿaynuŋ 056a/26

e. +ı dimāġiyye "beyin hastalıkları" e.+ ye 065b/2

e. +ı ḥarre "ateşli hastalıklar" 064b/18

e. + ı ḥ.+ye 015b/12, 015b/14

e. +ı mezkūrenüŋ “zikredilen hastalıklar” 070b/27

e. +ı müzmine “Üzerinden zaman geçmiş hastalıklar” 016b/18

e. m.+ den 031a/22

e.+ı ṣarʿa 009a/17

e.+ı sevdāvīyeye 009a/16

-24-

enār : <Far. Nar (Punica granatum).

e. 027b/22

e. ʿuṣāresi 046b/5, 050a/7

ekşi e. ʿuṣāresi 050a/18

ekşi e. şarābı 050a/17

-5-

encīr : <Far. İncir ağacı ve meyvesi (Ficus carica).

e. 007a/27, 054a/27

ḳurı e. 033b/4, 042a/6, 042a/24

e. çubuġını 056b/9

e.+ i 011b/22

-7-

enderuḫūn : <Gr. Terkip adı.

e. ḳurşı 015a/2

-1-

enderūmāḫūs : <Gr. Hekim adı.

e.+ uŋdur 014a/27

-1-

enfaʿ : <Ar. Daha faydalı.

e.+ dur 013b/12, 028a/13

-1-

engerek : Zehirli bir tür yılan.

e. 018b/24

e. yılānı 016a/5, 018b/9

e. yılānı ḳurşı 014b/1

e. yılānınuŋ 019a/12, 066b/18, 069b/22

e. yılānınuŋ dişisi 018b/14

e. yılānınuŋ dişisini 018b/17

e. yılānınuŋ dişisinüŋ 019a/3

e. yılānınuŋ ḳurşı 014b/25

e. yılānınuŋ ṭozı 069b/21

e. yılānlarını 018b/22

-13-

enhār : <Ar.Irmaklar.

e.+ ı 003a/17

-1-

envāʿ : Ar. Çeşit, tür.

e.+ ına 009a/16, 042b/11, 052b/16

e.+ ını 017a/7

e.+ı ḥummā-yı ġıbblara 011b/1

e.+ı ishāle 067a/20

-6-

envālayāna : (?)

e. 047b/21

-1-

envār-ı ʿadālet : <Ar. Adalet ışıkları.

e.+ le 003a/23

-1-

eŋ : Başına geldiği sıfatların üstün derecede olduğunu gösteren kelime:

e. 013b/20, 017b/23, 017b/24

-3-

er - : Ermek.

e.- eler 030b/21

-1-

erbaʿa : <Ar. Dört sayısı

e.+ dan 028b/10

-1-

erbāb : <Ar. Sahipler, malikler.

e. 002b/16

e. + ı devlet-i ʿaliyye-i oṣmāniyye

maḳbūl-ı e.+ı nükūldür 002a/7

meziyyet-i ʿe.+ü'l-ʿilm

-4-

eri - : Erimek.

e.- mek 019b/1

e.- miş 014a/22, 032a/25

e.- ye 014b/19, 035a/14, 040a/19, 042a/3

-7-

erik : Erik ağacı ve meyvesi (Prunus domestica).

e. 019b/13, 019b/26, 020a/6, 029b/7, 030a/3, 030a/7, 030a/21, 030b/2, 041a/17, 052b/20, 053b/3, 055a/7

ṭatlu e. 044b/2

e. maʿcūnı 029b/6

e. maʿcūnından 011a/23

e. ṣuyı 029b/12

e.+ den 029b/10

e.+ i 011a/23, 041a/27, 044b/10

amāsiyye e.+ i 053a/9

amāsiyye e.+ i 011a/18, 019b/13, 027a/20, 028b/26, 029b/7, 053b/12, 055a/5, 055a/24

amāsiyye e.+ inüŋ eti 028a/16

amāsiyye e.+ inüŋ ḳabuġı 053b/23

e.+ üŋ 019b/10, 021a/18

ṭatlu e.+ üŋ balı 021a/11

e.+ üŋ balını 021a/22

ḳara e.+ üŋ çekirdegin 029b/23 -36-

erīke-pīrā-yı salṭanat : <Far-Ar. Saltanatı süsleyen. (Padişah)

e. 002b/18

-1-

erinciyū : <Lat. Çakır dikeni (Eringium campestre).

e. 008b/3

e. mürebbāsı 010a/3 -2-

eringiyū : <Lat. bk. erinciyū

e. 040b/21

e. şarābı 040b/20

e. toḫmı 059a/12

-3-

erit - : Eritmek.

e.- eler 007a/10, 023b/4, 026a/20

e.- seler 016b/14

e.- üp 021b/1

e.- ür 022a/22, 026a/9, 026a/25, 056a/12

-10-

erkek : Erkek.

e.+ i 018b/15, 018b/25, 058b/11

e.+ inden 018b/15

e.+ ini 019a/12

e.+ inüŋ 018b/16, 018b/26

-8-

ermenī : Ermeni.

gil-i e. 007a/2

-1-

ermīyūnū : (?) Bitki adı.

e. toḫmı

070a/22

esātiẕe : <Ar. Bir bilim ya da sanat alanında üstün yeri olan kimse.

meyān-ı e.+i yunānīyede 003a/27

-1-

eṣnā : <Ar. Bir işin yapıldığı an.

e. da 003b/12

-1-

esīḳāriyūla : (?)

e. 047a/1

-1-

eskenehu allahü teʿālā : <Ar. Yerleştiren, ulaştıran Allah .

e. 002b/22

-1-

eski : Eski, müzmin, kronik.

e. 007b/3, 008b/19, 013a/18, 013b/8, 016a/10, 017b/8, 020a/27, 023a/23, 023a/24, 023b/15, 032b/8, 032b/23, 034b/4, 042a/17, 042a/26, 042a/27, 042b/22, 043a/20, 049a/25

e.+ dür 018a/16

e. ḫasteliklere 026a/7

e. nevāzile 043a/6

e. olmaya 041a/6

-24-

esved : <Ar. Siyah, kara.

e.+ e 044b/7

e.+ i 054a/22

fulful-ı e. 010a/4, 010a/15

-4-

eşek : Eşek.

e. südi 059b/12

-1-

et (I) : Meyvelerde çekirdekle deri arasındaki bölüm.

e.+ i 009b/9, 021a/11

amāsiyye eriginüŋ e.+ i 028a/17

ayvanuŋ e.+ i 050b/21

müşk-i ṭarāmşīʿ kökinün e.+ i 065a/8

müşk-i ṭarāmşīʿ kökinüŋ e.+ i 058a/16, 064a/15

e.+ ini 021a/22, 042b/13

ayvanuŋ e.+ ini 021a/18 -10-

et (II) : İnsanlarda, hayvanlarda deri ile kemik arasındaki kas ve yağdan oluşan

tabaka.

saḳanḳūr balıġınuŋ bėlinüŋ e.+ i 009b/22

diş e.+ lerinüŋ çürügini049b/22

-2-

ėt - (d) : Etmek, yapmak.

defʿ ė.- er 005b/12 008b/10

ė.- digi 059b/15

iktiżā ė.- digi 060a/13

ė.- diler 042b/24

defʿ ė.- düginden 015b/16

līnet ė.- dügini 053a/18

tecribe ė.- dügümüzi 015a/16

taḳṭīr ė.- dükden 058b/16

temīz ė.- dükden 065b/22

istiʿmāl ė.- dükleri 062b/18

ė.- düm 066b/16

taʿaffün ė.- dürmege 050a/26

taḥṣīl ė.- dürmez 017a/21

ė.- dürür 004a/13

hażm ė.- dürür 005b/22, 047b/5

nużc ė.- dürür 057a/20

ė.- e 045b/6

ḥıfẓ ė.- e 024a/13

kaṭʿ ė.- e 064b/22

ḳurṣ ė.- e 035b/17

meblaġ ė.- e 050a/9

nūş ė.- e 053b/6

perhīz ė.- e 026b/5

żamm ė.- e 053a/23

ė.- ecek 036b/2

ḥaml ė.- ecek 018b/27

şarāb ė.- ecek 060b/5

ė.- eler 012b/18, 032a/27, 035b/22, 037a/5, 037a/18, 037b/8, 038a/13, 039a/9, 039b/26, 045a/8, 048a/14, 048a/18, 048b/27, 049a/25, 049b/20, 054a/2, 057a/2, 059b/15, 067a/9
aḳ ė.- eler 060a/27
arpa gülābı ė.- eler 055b/13
çıḳın ė.- eler 041b/26
gül-i mükerrer ė.- eler 051a/26
ḥall ė.- eler 063a/9
ḫamīr ė.- eler 069b/18
ḫamīre-i mülemmaʿ ė.- eler 034a/19-20
ḥāžır ė.- eler 045a/20, 057b/21, 070a/5
ḥıfẓ ė.- eler 056b/5, 058b/17, 058b/19, 068b/5
iḥtiḳān ė.- eler 054b/21
ihtimām ė.- eler 012b/10
iḥtirāz ė.- eler 034a/25
istiʿmāl ė.- eler 018b/7, 026b/17, 031b/5, 037a/20, 038a/19, 063b/11, 066b/3
ḳurṣ ė.- eler 050a/9
luʿūḳ ė.- eler 035b/9, 035b/14
luʿūḳ maʿcūnı ė.- eler 014a/16
maʿcūn ė.- eler 010b/16, 012b/20, 013a/15, 019b/21, 020b/3, 021a/24, 025b/11, 026a/22, 026b/15, 028b/5, 030b/25, 032a/24, 032b/20, 033a/1, 033a/25
maṭbūḫ ė.- eler 055a/1, 055a/15, 056a/7
muḥkem ė.- eler 061b/7
müdebbire ė.- eler 041a/21
müshil ė.- eler 053a/22, 054b/5
nūş ė.- eler 053a/17, 053b/15, 054a/1, 054a/2, 068a/23
pāk ė.- eler 038b/21, 039b/25, 059a/24
peydā ė.- eler 014b/22
ṣāfī ė.- eler 028a/14
saʿy ė.- eler 014b/27
süfūf ė.- eler 064a/6, 064a/21, 064b/17, 065a/4, 065b/10, 066a/6, 066a/14,

066a/21, 066b/2, 067a/1, 067b/3, 067b/13, 067b/20, 067b/26, 068a/14, 068a/20, 068b/5, 068b/24, 069a/3, 069b/3, 069b/19, 070b/10, 070b/19
şarāb ė.- eler 034a/8, 035b/26, 036b/13, 037a/6, 037b/27, 038a/19, 038a/24, 038b/4, 038b/26, 039a/3, 039a/10, 039a/17, 039b/22, 041a/2, 041a/10, 041b/13, 041b/22, 042a/16, 042a/25, 042b/5, 042b/10, 042b/20, 043a/5, 043a/14, 043a/18, 043b/3, 043b/18, 043b/20, 044a/7, 044a/19, 044b/16, 044b/24, 045a/24, 045b/5, 045b/14, 045b/23, 045b/24, 046a/10, 046a/21, 046b/4, 046b/6, 046b/23, 047a/8, 047a/15, 047a/27, 047b/14, 048a/24, 048b/2, 048b/10, 048b/17, 049a/2, 050a/24, 050b/4, 050b/24, 051a/7, 052a/9, 052b/9
şerbet ė.- eler 040a/24
şiyāf ė.- eler 062b/5, 063a/21, 063a/27
taḳṭīr ė.- eler 039a/6, 056a/19, 056b/5, 057b/16, 058a/7, 058b/7, 058b/13, 058b/16, 059a/8, 059a/17, 059b/1, 059b/3, 059b/14, 060a/11, 060b/1, 060b/16, 060b/21, 061a/6, 061a/7, 061b/3, 061b/7, 061b/16, 061b/22, 062a/9, 062a/17, 062a/25
temīz ė.- eler 034b/8
ufaḳ ufaḳ ė.- eler 039a/19
un ė.- eler 069b/18
vaż‘-ı ḥaml ė.- eler 067b/5
żamīme ė.- eler 034b/19, 056b/12, 070a/17, 070a/26
ė.- en 049a/15
boġuḳ ė.- en 033b/16
ḥārr ė.- en 066b/23
isti‘māl ė.- en 015a/26, 022a/23, 026b/4
ḳay’ ė.- en 044a/9, 050b/4
mervī ė.- en 022b/20
nūş ė.- en 057a/3
tebevvül ė.- en 012b/9
te’līf ė.- en 007a/15
ė.- er 004a/11, 014a/26, 016a/9, 016a/21, 016a/22, 026a/25, 031a/26, 046b/7, 062b/8
‘aksini ė.- er 036b/2

bevli idrār ė.- er 055b/7
beyān ė.- er 032b/12
defᶜ ė.- er 004b/12, 005b/10, 005b/11, 006a/14, 006a/24, 006b/8, 006b/10, 007a/17, 010a/20, 010a/21, 010b/11, 011a/15, 011b/10, 012b/21, 012b/22, 013a/4, 013a/6, 013b/8, 014a/2, 014a/3, 015a/23, 015b/10, 016a/10, 016a/16, 016a/17, 016b/14, 017a/4, 017b/4, 019b/24, 020a/18, 021a/17, 021b/21, 021b/22, 021b/24, 021b/25, 022a/9, 022a/10, 023a/24, 024b/12, 024b/20, 025a/6, 025a/7, 025b/13, 025b/15, 026a/11, 026a/12, 026b/27, 027a/13, 027a/14, 027a/15, 029b/4, 036a/17, 036b/14, 036b/16, 036b/23, 036b/24, 037a/9, 039b/23, 040b/10, 040b/12, 041a/4, 041a/25, 043b/23, 044a/23, 044b/22, 045a/11, 045a/12, 046a/12, 046a/13, 046b/25, 047a/10, 047a/16, 047a/18, 047b/1, 047b/2, 047b/3, 047b/4, 047b/16, 048a/2, 048b/6, 048b/18, 048b/19, 049a/26, 049b/7, 049b/8, 049b/22, 049b/24, 049b/25, 049b/26, 050a/26, 050b/7, 050b/8, 050b/12, 052a/16, 053a/4, 054a/22, 055b/16, 056a/10, 056a/12, 056a/15, 056b/5, 057a/22, 057b/26, 058a/11, 058b/22, 059b/17, 060a/14, 060a/15, 060b/24, 062a/12, 062a/19, 062a/20, 062b/1, 062b/14, 063a/5, 063b/25, 065b/12, 066a/16, 067a/11, 067a/26, 068b/26, 069a/6
emīn ė.- er 015a/21
eyü ė.- er 013b/11, 020b/7, 044b/6
fā ʾide ė.- er 020b/18
ġusl ė.- er 055b/7
güzel ė.- er 004a/13, 006b/9, 009a/9, 010b/19, 012b/22, 013a/5, 021b/23, 024b/3, 026a/10, 026b/9, 032a/10, 045a/11, 049b/26, 050a/5
ḥāṣıl ė.- er 018a/2, 041b/6, 057b/2
ḥayż ė.- er 025a/20
helāk ė.- er 018b/10, 024a/14, 070a/12
ḥıfẓ ė.- er 010b/3, 018a/12, 021b/21, 057b/27, 063a/4, 064a/23
ḫıfẓ-ı ṣıḥḥat ė.- er 015a/21, 015b/19-20
ısıcaḳ ė.- er 004a/15
ıṣlāḥ ė.- er 010b/5, 028b/6, 061b/22
idrār-ı bevl ė.- er 011b/3, 022a/24, 024b/13, 026a/13, 039a/5, 041a/4, 047a/8,

049b/1, 051a/20, 055b/20, 056a/20, 059a/18
iḫrāc ė.- er 011a/27, 024a/20, 028a/3, 034a/16, 036a/18, 041a/3, 045a/9, 049b/6, 050a/14, 054b/22, 056a/14
iḳtiżā ė.- er 019a/9
īrāṣ ė.- er 017b/19
istiʿmāl ė.- er 021b/3
izāle ė.- er 064a/7
ḳabż ė.- er 054a/10
ḳaṭʿ ė.- er 013b/11, 017a/16, 027a/9, 027a/11, 027a/12, 034b/27 038b/16, 040b/11, 045b/26, 046a/22, 046a/24, 060a/5, 062b/22, 063b/2, 063b/3, 063b/4, 064a/22, 067a/2, 067a/12, 067a/13, 067a/14
ḳurṣ ė.- er 021b/1
ḳuvvetlü ė.- er 026a/23
laṭīf ė.- er 005b/11,010b/4
līnet ė.- er 037b/15, 048b/3
luʿūḳ ė.- er 035b/4
maʿcūn ė.- er 021b/2, 031a/26
medḥ ė.- er 057a/25
menʿ ė.- er 004a/14, 015b/8, 050a/3
muḥāfaẓa ė.- er 015b/6
mülāyim ė.- er 048b/6
naḳl ė.- er 016a/8, 016b/24, 017b/6, 017b/21, 017b/26, 018b/9, 018b/13
nefʿ ė.- er 026a/8, 026a/10
pāk ė.- er 014a/25, 018a/13, 030b/26, 036b/3, 036b/15, 037a/27, 041a/3, 041a/6, 042a/17, 056a/14, 057a/12
pek ė.- er 049b/23
refīḳ ė.- er 024b/10
ṣāfī ė.- er 015a/20, 015a/23, 026b/8, 036b/14, 037a/26, 037b/11, 048b/4, 055a/12, 055b/1, 070b/4
sākin ė.- er 012a/26, 028b/11, 028b/12, 046b/8, 047a/16, 055a/11, 056b/6
saʿy ė.- er 018a/11
şehādet ė.- er 015b/1, 018b/21

taġdiye ė.- er 036a/15
taġlīẓ ė.- er 014a/9, 034a/10, 043a/8
taḫfīf ė.- er 063b/12
taḥlīl ė.- er 010b/10, 010b/18, 015a/22, 017a/16 017a/21, 018a/9, 021b/25, 045a/10, 049a/13, 061b/17
taḳṭīʿ ė.- er 017a/26, 045b/15, 049a/14, 049a/15, 049a/16, 049a/26, 049a/27
taṣḥīḥ ė.- er 018a/5, 031a/20
tebrīd ė.- er 055b/14
teftīḥ ė.- er 012a/24, 013a/25, 045a/10, 054b/22, 055b/7
teḫāfut-ı īraṣ ė.- er 050a/4
telyīn ė.- er 014a/24, 019b/23, 020a/17, 020b/17, 024a/5, 027b/27, 028a/12, 028b/8, 028b/10, 028b/17, 028b/20, 029a/10, 029a/21, 029b/3, 029b/5, 030a/11, 030b/26, 038a/6, 044a/21, 044b/5, 047a/9, 048b/3, 049a/4, 049a/13, 050a/2, 050a/13, 051b/1, 051b/16, 055a/12, 055b/1, 057a/3, 057a/11, 057a/22, 063b/12, 069a/12, 069a/19, 070b/12
temīz ė.- er 030b/11
tenbīh ė.- er 017a/17
teʾs̱īr ė.- er 018a/18
teskīn ė.- er 030a/13, 030b/12, 045a/11, 046b/8, 048a/20, 048a/25, 051a/10, 055b/8, 055b/27
tīmār ė.- er 041a/22
üzere ė.- er 050a/3
yardım ė.- er 009a/8, 044a/8
żamm ė.- er 050b/9
ziyāde ė.- er 009b/16, 017a/1, 026b/6, 036b/15, 046b/23
żamīme ė.- erem 056b/19, 056b/21
helāk ė.- erler 018b/19, 019a/7, 019a/9
ė.- erler imiş 037a/23
istiʿmāl ė.- erler imiş 015a/17
perhīz ė.- erlerimiş 015b/23
ısıcaḳ ė.- erlerse 028a/22
murād ė.- erlerse 032b/15, 058b/1

istiʿmāl ė.- ermiş 015b/22

iḳtiżā ė.- erse 018b/2

taṣdīḳ ė.- erüm 019a/11

böylece ė.- ince 023a/8

ısıcaḳ ė.- ip 037b/7

taʿaffün ė.- meden 050a/3

taʿaffün ė.- mege 025b/15

ė.- mek 068b/16

cemʿ ė.- mek 060b/18

defʿ ė.- mek 055b/14

ḥıfẓ ė.- mek 060a/16

ḳabż ė.- mek 023a/8

miftaḥ ė.- mek 054b/6

nūş ė.- mek 057a/19

ziyāde ė.- mek 024a/10

ė.- mekle 003b/13, 003b/16

kār ė.- mekle 015b/4

muʿālece ė.- melidür 066b/7

ė.- mesine 004b/15

ė.- mesün 017a/14

iṣābet ė.- mesün 016a/2

ḫidmet ė.- meye 026b/5

evānir-i ʿabṣe-i maẓrūf ė.- meyüp 002b/10

iṣābet ė.- mez 006b/24, 008b/11

kifāyet ė.- mez 043a/10

telyīn ė.- mez 017a/15

teʾsīr ė.- mez 017b/17

żarar ė.- mez 037b/12, 057a/21

çıḳın ė.- mez imiş 052b/10

telyīn ė.- mezdi 057a/8

ė.- miş 015a/15

aḫẓ ė.- mişdür 063a/23

teʾlīf ė.- mişdür 005a/18

tımār ė.- mişdür 066b/16

ġālib ė.- se 055a/2

müdāvemet ė.- se 050a/5

ḥall ė.- seler 015a/9

istiʿmāl ė.- seler 016a/5, 016a/12, 017a/12, 050a/4

kil ė.- seler 057b/17

ṭılā ė.- seler 016a/5, 059b/25

ṭuz ė.- seler 057b/18

ʿamel ė.- sün 029b/19

telyīn ė.- sün 056b/15

ė.- üp 014b/22, 044a/22, 059b/16

āteş ė.- üp 030a/8

bī-pāyān ė.- üp 003a/21

cemʿ ė.- üp 066a/6

ceng ė.- üp 015b/8

çıḳın ė.- üp 025a/19, 043a/11, 054a/21

defʿ ė.- üp 048a/14, 048a/19

faca ė.- üp 035b/19

ḥacāmat ė.- üp 017b/22

ḥall ė.- üp 066a/5

ḥāṣıl ė.- üp 043a/12

helāk ė.- üp 019a/2, 019a/8

ḥıfẓ ė.- üp 044a/21

ısıcaḳ ė.- üp 015a/10, 038b/19, 046a/19, 051a/25, 051b/4

ıṣlāḥ ė.- üp 061b/16

iḫtirāz ė.- üp 017b/6

istiḫrāc ė.- üp 058b/2

istiʿmāl ė.- üp 015b/20

kil ė.- üp 058a/8

maṭāʾin ė.- üp 013b/19

mecz ė.- üp 052b/7

ṣafrāyı ė.- üp 050a/13

saḥḳ ė.- üp 066a/13, 067a/8

şiyāf ė.- üp 063b/10

şürūʿ ė.- üp 003b/5

taġdiye ė.- üp 055b/14

taḳṭīʿ ė.- üp 049b/6

taʿaffün ė.- üp 018a/2

telyīn ė.- üp 056a/13, 057b/2

tenḳıye ė.- üp 065b/22

teskīn ė.- üp 055b/1

ufaḳ ė.- üp 051b/13

ufaḳ ufaḳ ė.- üp 058a/4

üç bölük ė.- üp 055a/10

yād ė.- üp 016a/2

żamīme ė.- üp 046b/6, 053a/22, 054b/13, 056b/14

-731-

ėtdür - : Ettirmek, yaptırmak.

ė.- ür 024a/21

hażm ė.- ür 010b/18, 024b/2, 025b/16, 044a/8, 061b/23

idrār-ı bevl ė.- ür 017a/6, 026b/27

ḳayʾ ė.- ür 020b/26

ḳayʾ ė.- ecek 017b/11

ḳayʾ ė.- eler 017b/12

taʿaffün ė.- mez 011a/16

nūş ė.- seler 060b/24

nużc ė.- üp 049a/2

-14-

ėtdürt - : Ettirtmek, yaptırtmak.

perhīz ė.- eler 066b/15

-1-

etmek : Ekmek.

e. 059a/25, 059b/3

e. içi 056a/23

e. içini 031b/4

e.+ den 056a/22, 056a/23 -6-

eṭibbā : <Ar. Tabipler.

e. 052a/10

hiẕmet-i riyāset-i e. da 003a/20

-2-

eṭrāf : <Ar. Yanlar, taraflar, çevre.

e.+ ını 052a/6, 070a/7

-2-

ev : Ev, barınacak yer.

e. 060a/14, 070a/18

e.+ de 057a/26

e.+ ine 024a/12

-4-

evānīn : <Ar. Vakitler.

e.+i ʿayş-i maẕrūf ėtmeyüp 002b/10

-1-

evliyā : <Ar. Keramet sahibi olanlar, erenler.

e. şuyı 065b/19

-1-

evliyā dikeni : (?) Gebre otu, kebere, kedi tırnağı (Cpparis spinosa).

e. toḫmı 065b/16

e.+ nüŋ ṭozı 065b/16-17

-2-

evrāḳ : <Ar. Yaprak.

e.+ da 022a/8

-1-

evrām : <Ar. Vücutta peyda olan şişler, yumrular.

e.+ a 052a/17 -1-

evṣāf : <Ar. Sıfatlar, kaliteler.

e.+ı gencīne 002b/26 -1-

evvel : <Ar. Önce, ilk, birinci.

e. 015b/22, 016b/11, 017b/16, 017b/19, 017b/23, 023a/4, 023a/10, 027b/20, 033b/17, 035b/16, 037b/5, 039a/22, 039b/11, 041a/7, 047a/25, 053a/5, 070b/11

e. bahārda 053a/7

e.+ inde 030a/12

-19-

evvelki : <Ar- T. Birinci, ilk, eski.

e. 007b/5, 034a/23, 057a/5, 057a/15, 058a/25

e.+ den 039a/10

e.+ nden 036a/21

-7-

eyle - : Yapmak, etmek.

ḳāʾim e.- di 002a/6

helāk e.- digi 018b/27

istiʿmāl e.- dikleri 023a/3

cevāb e.- diler 019a/14

helāk e.- diler 018b/23

beyān e.- dügüm 015b/26

beyān e.- dügüm 016a/1

murād e.- dükde 061a/14

istiʿmāl e.- dükden 009b/13

muḳaṭṭar e.- dükden 062a/6

taḳṭīr e.- dükden 058a/7, 062a/10

istiʿmāl e.- dükleri 015a/12

murād e.- dükleri 054a/1

sūʾāl e.- düm 019a/11

taḥrīr e.- medük 015a/16

istiʿmāl e.- mek 061a/14

tecāvüz e.- meye 034b/4

iḥtiḳān e.- meyen 063b/13

ḫalḳ e.- miş 018b/12

istiʿ māl e.- mişler 017a/24

e.- r 046a/23

müdāvī e.- r 002a/12

istiʿ māl e.- se 015a/24, 016b/26

istiʿ māl e.- seler 017a/3, 027b/14

istiʿ māl e.- yeler 023a/4

maʿ cūn e.- yeler 021a/7

ġarġara e.- yüp 016b/25

hicāset e.- yüp 066b/9

himmet e.- yüp 002b/15

taḥrīr e.- yüp 015a/16

-33-

eyü : İyi.

e. ėder 013b/11, 020b/7, 044b/6

e. olur 017b/1, 018a/10

e.+ dür 018a/8, 018a/16, 018a/22, 050b/13, 068b/26

e.+ si 051b/9

-11-

eyüce : İyice.

e. 014b/26, 015a/4, 029a/2, 029a/3, 030b/3, 030b/18, 035a/15, 038b/3, 052b/4, 052b/14, 060b/14

-11-

eyyām-ı ḥayāt :<Ar. Ömrün günleri.

e.+ ına 003b/11

-1-

ez - : Ezmek.

e.- eler 015a/10

e.- ince 014a/1, 014a/7

e.- üp 025a/24, 037b/15, 039a/19, 040a/24, 041b/12, 053b/21, 055a/9, 057a/1, 058a/10, 058b/21, 062b/6, 062b/20

-15-

ezil - : Ezilmek.

e.- e 009a/23, 023a/18

e.- üp 050a/10 -3-

F

faca : Boşuna, anlamsız, yersiz.

f. ėdüp 035b/19

-1-

faḫr : <Ar. Büyüklük, ululuk.

ḥażret-i f. 002a/12

-1-

fā'ide : <Ar. Fayda, yarar.

f. 041a/5

f. ėder 020b/18

f.+ si 017b/27, 020b/27, 029a/21, 033a/12, 035b/15, 038a/7, 041b/15, 041b/24, 043a/8, 048b/4, 049a/15, 050a/1, 050a/12, 050b/10, 051a/19, 056a/27, 057b/3

-19-

fā'ideli : <Ar.-T. Faydalı, yararlı.

f. 035b/14, 057b/1

-1-

faḳīr (I) : <Ar. Alçakgönüllülük anlamında ben manasına gelir.

f. 002b/7, 015a/18, 015b/25, 016a/1, 018b/24, 066b/6, 066b/16

ʿabd-ı f. 003b/15-16

-8-

faḳīr (II) : <Ar. Fakirlik, yoksulluk.

f. ise 056b/17

-1-

farāsiyūn : <Ar. Yabani pırasa, dağ pırasası (Marrubium alysson).

f. 042a/20, 048a/9, 069b/24, 070a/20

f. şarābı 042a/19

f.+ı girīdī 014b/7

-5-

farfarā : Öksürük otu (Tussilago farfara).

f. 039b/19

f. köki 034b/8

f.+ yı 034b/13

-3-

fārīḳūn : <Ar. Kılıç otu, yaprakları sapsız, sarı çiçekli, otsu bir bitki.

f.+ ı 015a/4

-1-

fāris : <Ar. İran'ın güneyindeki Şiraz vilayeti.

f. 027b/8

-1-

fārisī : < Ar. bk. fāris

fulūniyā-yı f. 027a/2

-1-

fārū-yı ḥācı bektāş ṭuzı : <Ar-Far.-T. Billur renkte tıbbî bir tuz; saf tuz.

f. 011b/6

-1-

fātiḥ : <Ar. Fetheden, açan.

f.+ü'l-cebābire 003a/11

-1-

fażalāt : <Ar. Fazlalıklar, vücutta gereğinden çok olan maddeler.

f.+ ı 015a/22, 054b/22, 056a/14, 063b/12

-4-

fāżla : <Ar. bk. fażalāt

ruṭūbāt-ı f.+ yı 017a/26

ruṭūbet-i f.+yı 016b/12 -2-

fehm : <Ar. Anlama, anlayış.

tedābir-i f. 002a/20

-1-

fehvāsınca : <Ar-T . Uyarınca, sözü gereğince.

f. 003b/10 -1-

felc : <Ar. Felç hastalığı.

f.+ e 009a/17, 059a/2, 065b/2

-3-

felek : <Ar. Cihanın, dünyanın bekçisi olan.

cihān-bān+ı f. 003a/5

f.+i devār-i çāre-sāz 002a/8

-2-

fenā : <Far. Yokluk.

bender-gāh-ı f. 003b/9

-1-

feraḥ : <Ar. Gönül açıklığı, sevinç.

f. 005b/10, 064b/12, 064b/23

f. vèrilecek 063b/26

f. vèrmesine 062a/27

f. vèrür 006b/9, 009a/9, 024b/2, 025b/14, 032a/9, 036b/14, 060b/3, 060b/23, 060b/24, 061b/23, 064a/7

-15-

ference : <Far. " ferenc-i müşk" Misk otu.

f. 021a/25

-1-

ferc : <Ar. Dişilerde tenasül aleti, avret, ut yeri, edep yeri.

f. 019a/3

-1-

ferfiyūn : <Ar. Sütleğen otu ve bundan elde edilen tıbbî bir zamk (Euphorbia peplis).

f. 019a/21, 022a/19, 027a/5

-3-

ferḫunde-i fāl : <Far- Ar. falı uğurlu, kutlu olan.

f. 003a/1

-1-

ferlīnūn : <Gr. Hekim adı.

f. 020b/21

-1-

fermān-fermā-yı memālik-ārā : <Far.-Far. Fermanı, emri yürüyen, hükmü geçen memleketleri süsleyen.

f. 003a/2

-1-

ferruḫ-ḳadem : <Far- Ar. Ayağı uğurlu.

f. 003a/1

-1-

feslegān : <Far. bk. felegen.

f. 025a/14

yėr f.+ ı 030a/4

-2-

feslegen : Fesleğen (Ocimum basilicum).

f. 004b/3, 012b/13, 022a/16, 062a/1

f. toḫmı 04a/20, 004b/21, 008b/17, 010b/24, 012b/14, 012b/24, 021b/16, 022b/2, 023b/11, 031a/4, 031b/14

f. yapraġı 009a/2

yabān f.+ i 021a/10, 030a/20

yėr f.+ i 019b/3, 054b/17

yėr f.+ i ʿuṣāresi 011a/20

yėr f.+ i ʿuṣāresiyle 063b/10

-22-

fetūnyā : Patlıcangillerden, çeşitli renkte çiçekler açan, Güney Amerika kökenli, kokulu bir süs bitkisi (Petunia).

f. çiçeginüŋ ṣuyı 057b/23

-1-

fevā'id : < Ar. Menfaatler, faydalar.

f. buluna 012b/10

f.+ i 004a/9, 004b/11, 004b/26, 005b/7, 005b/21, 006a/12, 006a/23, 006b/22, 007a/6, 007b/5, 008b/9, 009a/6, 009b/14, 009b/26, 010a/11, 010a/19, 010b/2, 010b/9, 010b/16, 011a/1, 011a/13, 011a/26, 011b/9, 011b/16, 011b/24, 012a/6, 012a/13, 012a/23, 012b/7, 012b/20, 013a/4, 013a/16, 013a/24, 013b/6, 014a/1, 014a/7, 014a/23, 015b/24, 016a/3, 019b/22, 020a/16, 020b/5, 020b/16,

020b/26, 021a/16, 021b/20, 022a/7, 022a/21, 022b/8, 022b/18, 023a/5, 023a/21, 023b/13, 024a/4, 024a/19, 024b/1, 024b/10, 024b/18, 024b/25, 025a/5, 025a/16, 025b/11, 025b/21, 026a/7, 026a/23, 026b/5, 026b/23, 027a/8, 027b/7, 027b/26, 028a/10, 028b/6, 028b/16, 029a/9, 029a/20, 029b/2, 030a/10, 030a/11, 030a/25, 030b/11, 030b/25, 031a/9, 031a/19, 031b/5, 031b/17, 031b/25, 032a/8, 032b/8, 032b/20, 033a/1, 033a/11, 033a/25, 033b/15, 034a/8, 034a/15, 034b/2, 034b/19, 034b/27, 035a/18, 035b/1, 035b/9, 036a/1, 036a/9, 036b/2, 036b/13, 036b/22, 037a/6, 037a/24, 037b/10, 037b/27, 038a/5, 038a/25, 038b/5, 038b/14, 039a/4, 039a/17, 039b/7, 039b/22, 040a/5, 040a/16, 040b/10, 041a/2, 041a/21, 041b/5, 041b/15, 041b/22, 042a/7, 042a/16, 042a/25, 042b/10, 042b/20, 043a/5, 043a/18, 043b/3, 043b/13, 043b/20, 044a/7, 044a/19, 044b/4, 044b/21, 045a/8, 045a/24, 045b/6, 045b/14, 045b/25, 046a/10, 046a/21, 046b/6, 046b/23, 047a/8, 047a/15, 047a/27, 047b/14, 048a/1, 048a/14, 048a/18, 048a/24, 048b/3, 048b/10, 048b/17, 049a/2, 049a/3, 049a/12, 049a/25, 049b/4, 049b/20, 050a/11, 050a/19, 050a/24, 050b/4, 050b/17, 051a/7, 051a/15, 051a/18, 051a/27, 051b/15, 052a/9, 052a/15, 052b/16, 053a/3, 054a/9, 054a/22, 054b/5, 054b/13, 054b/21, 055a/11, 055a/18, 055a/27, 055b/6, 055b/13, 056a/7, 056a/19, 056a/26, 057a/17, 057b/10, 057b/25, 058a/22, 058b/19, 059a/8, 059a/17, 059b/5, 059b/15, 059b/24, 060a/4, 060a/14, 060b/2, 060b/21, 061a/16, 061b/10, 061b/16, 061b/22, 062a/11, 062a/18, 062a/25, 062b/7, 062b/13, 062b/14, 062b/20, 063a/3, 063a/10, 063a/15, 063a/21, 063b/1, 063b/11, 063b/23, 064a/6, 064a/21, 064b/9, 064b/17, 064b/22, 065a/5, 065a/15, 065b/1, 065b/10, 065b/22, 066a/6, 067a/1, 067a/11, 067a/20, 067a/25, 067b/15, 068b/5, 068b/25, 069a/5, 069a/11, 069a/18, 069a/24, 069b/4, 070a/27, 070b/11, 070b/19

maʿcūnuŋ f.+ i 006b/7

f.+ ini 015a/15

-254-

feylesof : <Ar. Filozof, alim; akıllı kimse.

f. 018b/20

-1-

finduḳ : <Far. Fındık.

f. 012b/22, 070b/22

f. içi 031a/3, 032b/3

f. miḳdārıdur 011b/16

-5-

fırūn : <Gr. bk. furūn

f. 013b/17, 013b/18

-2-

fışla - : Fısıldamak.

boġaz f.- masına 034a/8

-1-

fıstıḳ : <Far. bk. fıstuḳ

f. 009b/19, 010a/2, 010a/14

f. içi 009b/7, 011b/21, 012a/2, 013b/24

-7-

fıstuḳ : <Far. Fıstık.

f. 032b/3

f. içi 028a/6

-2-

fi'l-ʿālem : <Ar.-Ar. Dünyada.

f. 003a/9

-1-

fi'l-baḥr : <Ar.-Ar. Denizde.

f. 003a/18

-1-

fi'l-cümle : <Ar. Nihayette, sonunda.

f. 052b/17

-1-

fikr : <Ar. Fikir, düşünce.

f.+ i 036b/15

-1-

fil dişi : <Ar-T. Fil dişi, bağa; fil dişi denen değerli ve parlak kemik.

f. 004b/1, 005b/26, 006a/20, 006b/12, 031b/13, 032a/5, 038b/13, 064b/5, 065b/5

f.+ nden 004b/18

f.+ ni 038b/18

f.+ nüŋ 012b/26

-12-

filibe : Bulgaristan'da bir şehir.

f.+ den 002b/17

-1-

filis : Filiz.

kaʿbe şamanınuŋ f.+ i 026a/19

f.+ leri 014b/14

ebe gümeci f.+ leri 039b/1

ḫaṭmī f.+ leri 039b/1

-4-

fincān : <Ar. Fincan.

f. 015b/20, 031a/19, 045a/6, 045a/7, 053a/18, 053b/7, 059b/4, 068a/21

f.+ dur 059b/5

-9-

firāset : <Ar. Yiğitlik, mertlik.

f.+ i 026b/7

-1-

firāşen : < Ar. Döşek, yatak.

f.+ de 012b/9

-1-

firdevs-i āşiyān : <Ar.-Far. Cennetlik, merhum.

f. 002b/19

-1-

frāntaḳ : (?) Hekim adı.

f. 018b/21

-1-

frengistān : <Ar. Avrupa.

f. 015b/19

f.+ da 015b/1, 037a/23

-3-

frenk : <Far. Frengi hastalığı, yenirce.

f. zaḫmeti 052a/19

f. zaḫmetine 051b/15

f. zaḫmetini 053a/3

f. zaḫmetlerinüŋ 052b/16

-4-

frenkce : <Ar. Avrupa dili.

f. 065a/10

-1-

fū : <Ar. Girit sümbülü, büyük kedi otu (Valeriana dioscorides).

f. 014b/11, 019a/25, 043a/17

-3-

fulful : <Ar. Biber.

f.+ı ebyaż 010a/24, 070b/25

f.+ı esved 010a/4, 010a/15, 045a/18

-5-

fulūniyā : <Gr. Terkip adı.

f. köki 058b/26

f.+yı fārisī 027a/2

-2-

fūrneliḳūn : Hekim adı.

f.+ uŋdur 040a/27

-1-

furūn : <Far . Fırın

f.+ a 034a/19, 047a/12, 066b/4

f.+ da 034a/19, 034b/5, 047a/13, 066b/4, 069b/19

-5-

fuvāḳ : <Ar. Hıçkırık.

f.+ ı 024b/11, 026b/27, 044a/10 -3-

fücceten : <Ar. bk. füc'eten

f. 052a/18

-1-

füc'eten : <Ar. Birdenbire, ansızın olarak.

f. 017a/19, 035b/2

-2-

fünūn : <Ar. Fen, ilim, sanat.

taḥṣīl-i f.+ı şittāya 003a/26

-1-

füvve : <Ar. Kızıl kök, kızıl boya, kök boyası denen bitki (Rubia tinctorum).

f. 007a/21

-1-

G

ġafūr : <Ar. Mağfiret eden, merhamet eden (Allah).

rabbü'l- ġ. 002b/22

-1-

ġaflet : <Ar. Gafillik, boş bulunma, dalgınlık.

ġ. olunmaya 024a/11

-1-

ġaleyān : <Ar. Kaynama, coşma.

ġ.+ ını 046b/7, 055a/11, 055a/27, 055b/8

-4-

ġālib : <Ar. Fazla, üstün, çok.

ġ. 055a/3

ġ. ėtse 055a/2

-2-

ġalīẓ : <Ar. Yoğun, kesif, yapışkan.

ġ. 004a/11, 010b/3, 024b/10, 026a/12, 027b/27, 028b/7, 028b/17, 032b/9, 033b/16, 034a/15, 036a/16

ġ. balġamı 049a/4

ġ. balġamīden 025a/5

ġ. balġamlara 042b/1

ġ. ḫılṭı 050a/2

-15-

ġālye misk : <Far.-Ar. Zebād, kalemis yağı; yaban kedisinden elde edilen koku ve bunun maddesi.

ġ. 004a/2, 008b/26, 009a/14, 010b/23, 012b/12, 029a/17, 031b/11, 060a/9

ġ.+ den 060a/10

ġ.+ i 044a/6, 060a/12

-11-

ġam : <Ar. Gam, tasa, keder.

ġ. 005a/19

-1-

ġarġara : Gargara, ilacı ağızda çalkalama.

ġ. eyleyüp 016b/25

ġ. olunur 052a/15

-2-

ġārīḳūn : <Ar. Katran köpüğü.

ġ.- ı ebyaż 014b/5, 019a/15

ġ. 027a/20, 028b/23, 044a/27, 052a/26, 052b/2, 052b/21, 054a/20

ġ. ḳurşı 065a/11

ġ.+ ı 044b/12, 052b/10

-12-

ġaṣeyān : <Ar. Kusma, bulantı.

ġ.+ ı 020b/9, 044a/8

-2-

ġaşy : <Ar. Kendinden geçme, bayılma.

ġ.+ ı 064a/7

-1-

ġayb : <Ar. Gizli olan, görünmeyen, kayıp.

ġ. olup 027b/11

-1-

ġāye : <Ar. Gaye, maksat.

ġ.+i mektūnātdur 002b/1

ġāyetü'l- ġ. "en son derecede" 048a/15, 055b/2, 064b/18

-4-

ġāyet : <Ar. Gayet, oldukça.

ġ. 004a/16, 012b/9, 012b/10, 015a/11, 015b/4, 015b/9, 015b/13, 016a/11, 016b/11, 016b/18, 016b/20, 016b/22, 017b/26, 018a/16, 018a/21, 019a/6, 024b/2, 024b/3, 024b/5, 025b/24, 028a/13, 033a/26, 034a/11, 035a/25, 036a/3, 036a/14, 036b/25, 037a/9, 037b/9, 037b/17, 038b/10, 039a/24, 039b/16, 043a/5, 043a/19, 043b/4, 043b/5, 043b/14, 045b/8, 046a/13, 046a/15, 048b/11, 049a/5, 049a/8, 049a/19, 049b/10, 050b/1, 050b/13, 051a/27, 051b/20, 052a/9, 052a/17, 052b/11, 054b/15055a/19, 056a/5, 056a/21, 056a/23, 056b/4, 056b/6, 056b/11, 056b/17, 056b/18, 056b/24, 057a/25, 057b/1, 057b/4, 058a/6, 058b/15, 059a/9, 059b/25, 061b/1, 063b/13, 064b/11, 067a/2, 068a/1, 068b/26

ġ.+ le 028a/1

ġ.ü'l+ ġāye 048a/15, 055b/2, 064b/18

-82-

ġayrı : <Ar. Başka, diğer.

ġ. 002b/17, 017a/25, 018b/5, 025b/7, 027b/26, 028b/9, 037b/13, 054a/15, 060a/10

ġ.+ sını 069b/27

-10-

gebe : Karnında yavru bulunan (kadın veya hayvan), yüklü, hamile, iki canlı, aylı.

g. olmaḳ 018b/15

-1-

gėce : Gece.

g. 013a/11, 015b/2, 022a/3, 025b/13, 035b/18, 044a/17, 058b/6, 059a/2, 059a/7, 061b/2, 070a/15

g.+ de 028a/5

-12-

geç - : Geçmek.

g.- dükden 015b/10, 016b/25

g.- en 009b/4, 029b/10

g.- er 036a/17

-5-

gėç - : bk. geç-

g.- e 015a/12

-1-

geçil - : Geçilmek.

g.- üp 030b/9

-1-

geçür - : Geçirmek.

g.- eler 014a/15, 015a/7, 015a/11, 021a/18, 022b/26, 023b/3, 027b/22, 029b/8, 029b/24, 030b/21, 034b/15, 034b/22, 034b/25, 049b/12, 068b/19, 069b/18

g.- esin 021b/19

g.- üp 028a/14, 032b/19, 033b/11, 066a/5, 069a/3, 069a/17

-23-

geçüril - : Geçirilmek.

g.- miş 032a/22

g.- üp 020b/20

-2-

geçürül - : bk. geçüril.

g.- miş 009b/6, 009b/7

-2-

gegirmek : Geğirmek.

ekşi g.+ i 024a/21, 025a/6

ekşi ekşi g.+ i 049b/8

-3-

gel - : Gelmek.

bal ḳıvāmına g.- dikden 052b/8

g.- dükden 004b/10, 016a/26, 032a/22

ḳıvāma g.- dükden 019b/18, 047a/26, 048b/9

ḳıvāma g.- ecek 048a/1

g.- elim 057a/13

g.- en 006b/6, 013a/18, 016b/13, 017a/11, 033a/13, 038b/15, 038b/16, 042b/1, 052a/18

ḳıvāma g.- en 019b/20

g.- ince 004b/25, 009b/5, 019b/21, 020a/1, 020a/3, 020a/4, 020a/15, 030b/24, 033a/24, 033b/10, 033b/23, 034a/14, 036a/9, 036b/21, 046b/17, 046b/20, 047a/7, 047b/11, 049a/10, 050a/9

bal ḳıvāmı g.- ince 036a/13

bal ḳıvāmına g.- ince 036b/12, 052a/15

ḳıvāma g.- ince 045a/23, 047a/26, 047b/13

g.- inceye 002b/9

ḳıvāma g.- inceye 046b/22

g.- medigi 056a/2

g.- mege 015b/17, 040a/22, 051b/13

ḳıvāma g.- mege 046b/14, 049a/24

g.- mez 017b/20

ḳıvāma g.- mezden 047a/25

ḳıvāmı g.- mezden 045a/22

g.- miş 007a/23, 042b/21

g.- miş ola 039b/24

ḳıvāma g.- üp 043b/19

g.- ür 027a/13

dünyāya g.- ür 019a/6

-62-

genc : Yaşı ilerlememiş olan, ihtiyar karşıtı.

g. 015b/15, 018a/25, 059a/24

g.+ i 057a/26

-4-

gencīne : <Far. Hazine, define.

evṣāf-ı g. 002b/26

-1-

gerçe : <Far. Gerçi , her ne kadar ise de.

g. 017a/15

-1-

gerçek :Yalan olmayan, doğru olan şey, hakikat.

g.+ dür 019a/2

-1-

gerek - : Gerekmek.

g.- se 004a/11

-1-

gerek : Gerek, ihtiyaç.

g. 017a/4, 017a/5, 027b/26, 039b/24, 045b/15, 046a/12

g.+ lerüŋ 045b/20

-10-

gergedān : Gergedangillerden, sıcak ülkelerde yaşayan, burnunun üstünde bir veya iki boynuzu bulunan, kalın derili, saldırgan bir hayvan (Rhinoceros inducus)

g. boynuzı 005b/26, 006b/14, 008a/25, 064a/15, 064b/6, 065b/6, 067a/7

-7-

gėrü : Geri.

g. 015b/17

-1-

getür - : Getirmek.

ḳıvāma g.- dükden 052b/12

g.- ecek 058a/27

g.- eler 021a/22, 028a/24, 034a/7

ḳıvāma g.- eler 021a/23, 030b/23, 040a/22, 041a/9

ḳıvāmına g.- eler 034b/12

ḳıvāma g.- ince 024a/1

süd g.- mek 067b/18

g.- mesine 004b/16

g.- mez 036b/16

cünūn g.- miş 031a/9

g.- se 024a/12

g.- üp 013a/15, 013a/23, 026b/13, 038b/4, 046b/4, 052a/4

bal ḳıvāmına g.- üp 037a/6, 038a/18, 039a/17, 039a/24, 039b/16, 039b/22

iştihā g.- üp 014a/25

ḳıvāma g.- üp 012b/18, 021a/6, 023b/5, 025b/10, 032b/20, 038b/25, 040a/24, 041b/8, 041b/13, 042a/16, 043a/5, 045a/6, 045a/8, 045b/5, 046a/21, 048a/18, 048b/17, 049a/25, 051a/26

ḳıvāmına g.- üp 044a/5, 048a/24

şarāb ḳıvāmına g.- üp 044a/18, 044b/24

g.- ür 009b/26, 012a/14, 012a/26, 015b/15, 016a/18, 017a/10, 025a/23, 027b/12, 032a/10, 056a/3

ʿaḳlını g.- ür 051b/17

der g.- ür 055b/18

iştihā g.- ür 010a/12, 010b/10, 011a/14, 049b/26

ter g.- ür 004a/15, 054b/14, 064a/22, 070b/3

g.- ürse 070a/12

-73-

geyik : Geyik.

g. 004b/22, 005a/26, 006a/1, 006b/18, 013a/1, 032a/3

g. boynuzı 005b/1, 006a/2, 006a/19, 021a/26, 054a/7, 064a/12, 065a/2, 065a/21, 065b/6, 066a/10, 068a/12, 070b/14

maḥlūl g. boynuzı 006b/14

g. dili 047b/7

g. yüreginde 007b/18, 008a/12, 010b/25, 031b/12, 063b/17, 064a/2, 064b/5, 070b/15

g. yüreginden 006a/18

-29-

geyirme : Geyirme.

g.+ leri 004a/13

-1-

ġıbb-ı ḫāliṣ : <Ar.-Ar. Bir çeşit sıtma; saf olan, karışık olmayan sıtma.

ġ.+ leri 047a/15

-1-

ġıbb-ı ḫāliṣe : <Ar.-Ar. bk. ġıbb-ı ḫāliṣ

ġ.+ ye 016a/19

-1-

ġıdā : <Ar. Besin, gıda.

ġ. olunur 055b/27

-1-

ġıdālan - : Beslenmek.

ġ.- ur 055b/26

-1-

ġıdālandur - : Gıdalandırmak, beslemek.

ġ.- ur 031b/7

-1-

gibi : Gibi.

g. 009a/17, 012b/10, 013b/21, 015a/26, 018a/6, 025b/23, 025b/24, 029a/11, 029b/1, 030a/25, 031b/2, 032a/26, 034b/10, 050a/14, 050a/15, 053b/15, 054a/24, 058a/25, 058b/19, 061a/8, 062a/11, 063a/10, 065b/4, 069b/17, 070b/1

g.+ dür 018a/6

-27-

giciyik : Kaşıntı hastalığı.

g. 029a/11

g.+ e 044b/7

-2-

gider - : Gidermek, ortadan kaldırmak, iyileştirmek.

g.- dür 004a/13

g.- üp 004b/16, 027b/12

g.- ür 004a/15, 005a/19, 010a/22, 011b/2, 013a/25, 016b/12, 017a/6, 018a/13, 022a/24, 022b/10, 024a/21, 024b/13, 025a/6, 029a/11, 031b/6, 037a/26, 047a/8, 049b/23

-21-

gil : <Far. Islanınca kolay şekil alan toprak, kil.

g.+ i ermenī “Ermeni kili denen ve ilaç olarak kullanılan bir tür kil, potasyum nitrat” 005b/5, 006a/9, 006a/16, 006b/12, 007a/20, 07a/20, 007b/1, 007b/7,

008a/26, 031a/6, 032b/26, 064a/10, 064a/26, 064b/20, 067a/5, 068a/18, 068b/2, 068b/10

-18-

gir - : Girmek

g.- dügü 066b/9

g.- er 018b/11, 031a/1

-3-

girīd : Girit Adası.

g. eftīmūnı "Girit serendi, kuşutası, kıl otu, gelin saçı." 041a/15

-1-

girīdī : Girit' e ait.

g. 005b/2, 014b/13, 064a/17

dūḳū-yı g. 019a/20

eftīmūn-ı g. 048b/14, 048b/23

farāsiyūn-ı g. 014b/7

kemāderyūs-ı g. 014b/11

misk keşīrāsınuŋ g. 019a/24

müşk-i ṭarāmşīʿ-i g. 006a/6, 006a/17, 006b/26, 008b/5-6, 014b/7, 062a/2

-14-

git - : Gitmek.

g.- e 034b/27, 036b/22, 037a/12, 066b/11

g.- en 027a/12

g.- enlere 067a/12

g.- er 015a/6, 017a/3, 041b/5

g.- meye 064b/9

g.- üp 045b/3

-11-

giy - : Giymek.

g.- üp 015a/25

-1-

ġonca : <Far. Gonca, tomurcuk, açılmamış çiçek.

ġ. iken 041b/14 -1-

gög(ü)s : Göğüs.

g. 016a/11, 031b/6, 033a/12, 034a/10, 034a/17, 034b/19, 035a/5, 035a/18, 035b/10, 036a/1, 036a/2, 036b/3, 042a/8, 047a/17, 054a/25, 054b/5, 055a/18

g. ṭarlığın 014a/3

g.+ de 013b/7, 033b/16, 035b/2, 035b/15, 036a/16, 038a/26, 038b/5, 042a/17, 049b/6

g.+ e 031b/6, 035b/16, 042b/1

g.+ i 023a/24, 056a/8

emlik g.+ i 056a/1

ṭavuḳ g.+ i 056a/1

g.+ üne 011b/25

g.+ üŋ 042a/26

-35-

gölge : Gölge.

g.+ de 049b/15

g.+ ye 049b/14

-2-

gömüg(k) : Çamurlu, milli su.

g.+ in 058b/18

-1-

gör - : Görmek.

g.- dükleri 013a/18

g.- meyen 062a/13

ḥayż g.- meyen 025a/18

g.- sünler 015b/26

menfaʿat g.- ür 057a/4

-5-

göre : Göre, nazaran.

g. 005b/15, 007a/5, 007a/24, 007a/26, 008a/2, 008a/22, 008b/21, 009b/12, 011a/25, 013b/5, 016a/13, 016b/6, 017b/25, 019b/8, 020b/20, 020b/24, 021a/15, 021b/8, 022a/8, 023a/3, 023a/12, 024a/4, 024b/4, 025a/7, 027b/5, 028b/5, 029a/8, 029b/17, 030a/23, 032b/1, 033a/11, 033b/14, 035a/13,

036a/22, 037a/20, 037b/13, 038a/24, 038b/7, 039a/3, 039b/6, 039b/22, 039b/25, 040b/9, 041a/2, 041a/10, 041b/22, 042a/7, 042a/16, 042a/25, 042b/10, 042b/19, 043a/18, 043b/20, 044a/6, 044a/19, 044b/4, 044b/16, 045b/5, 045b/13, 045b/23, 048b/2, 049b/4, 050a/24, 050b/4, 050b/16, 050b/24, 051a/14, 051a/18, 051b/3, 053a/23, 053b/6, 055a/26, 055b/9, 056b/19, 057b/2, 058a/21, 064a/6, 064b/21, 064b/23, 065a/14, 065a/26, 065b/17, 069a/24, 069b/3, 069b/9

-85-

göril - : Görülmek.

g.- e 066b/11

-1-

görüm gör - : Kadınların âdet olması, regl.

g.- mez 027a/14

-1-

göz : Göz.

g. 029a/23, 051a/7, 051a/8, 059b/27, 060a/4, 062b/13, 063a/17

g. yalımaların 060a/6

g. yaşını 062b/21

g.+ de 062b/21, 063b/4

g.+ den 056b/5, 060a/5

g.+ e 051a/9, 060a/6, 063a/10

g.+ i 027b/11, 063a/4

g.+ in 062b/20

g.+ inüŋ 027b/12

g.+ leri 063a/11, 063a/21, 063a/22

g.+ ümden 003b/18

g.+ ün 063a/11, 063a/16

g.+ üŋ nūrını 049b/25

g.+ üŋ 017a/1, 060a/4, 062b/7, 063a/4, 063a/16, 063b/1, 063b/2

-36-

ġubār : <Ar. Toz.

ġ. 012b/10, 013b/21 -2-

gūn : <Far. Renk.

g. 054b/8

ġusl : <Ar. Yıkama, temizleme.

ġ. ėder 055b/7

-1-

güc : Güç, zor, zahmetli.

g.+ le 009a/18

-1-

gühercile : <Far. Tarımda gübre, hekimlikte ilaç olarak kullanılan, barut gibi patlayıcı maddeler yapımına yarayan, beyaz renkte ince billurlar durumunda birleşik bir madde, potasyum nitrat.

g. 024b/23, 035b/1

-2-

gül : <Far. 1. Gül. 2. Çiçek.

g. 004b/19, 011a/7, 011b/5, 015a/3, 022a/27, 027b/16, 035b/23, 035b/24, 037a/2, 038b/2, 040b/16, 041b/1, 046b/11, 051a/22

ḳırmızı g. 006a/9, 006a/18, 008b/25, 010b/26, 012a/17, 019a/23, 025a/13, 028b/24, 037b/19, 038a/21, 039b/19, 040a/10, 041a/15, 044a/1, 044a/2, 044b/1, 051a/5, 053b/25, 060b/9, 062b/19

ḳırmızı g. 005a/26

şarāb-ı hindibā-yı g. 047a/19

g. balı 004b/10, 012b/18, 031b/16

g. balıla 027a/6, 048b/27

ḳırmızı g. ḳurısı 025b/4

g. ḳurusı 014b/3, 020a/22, 027a/19, 029b/14, 031a/13, 035a/27, 044a/13, 044b/27, 046a/6, 065a/12

ḳırmızı g. ḳurusı 012a/9, 028a/26, 032b/27, 041b/10

g. maʿcūnı 029a/13, 029a/24

g. merhemi 068b/20

şarāb-ı ḳırmızı g. müfredidür 036b/26

g. ʿuṣāresi 021a/9, 029a/25, 029b/1, 037b/3

ḳırmızı g. ʿuṣāresi 029a/14, 060a/21

g. sirkesi 007a/14

g. ṣuyı 004b/24, 010b/16, 011a/1, 014a/21, 021a/2, 024a/26, 025b/8, 027a/8, 031b/16, 035b/21, 038b/9, 040b/7, 042a/15, 059a/6, 062b/3

g. ṣuyına 038b/24

g. ṣuyını 038b/18

ḳırmızı g. şarābı 041b/9

g. şarābıdur 035b/26

g. şarābınuŋ 035b/27

g. şerbeti 012a/22

ḳırmızı g. şerbeti 011a/12

g. şerbetiyle 022b/6

g. toḫmı 068a/18

g. varaġı 052a/2, 052b/23, 053a/13, 053a/25, 053b/10

ḳırmızı g. varaġı 054b/25

g. varaġını 037a/4, 037a/11, 037a/14, 037a/16, 037b/6, 041b/11

g. yaġı 023a/1, 023a/10

g.+ den 046b/17

g.+ i 036b/27, 037a/3, 037a/15, 041b/14

g.+ üŋ 037a/1

-113-

gülāb : <Far. Gül suyundan yapılan bir tür şurup.

g. 005a/5, 008a/20, 010b/8, 060a/10, 061b/13, 061b/15, 062a/24, 062b/17, 062b/25, 062b/27, 063a/26

g.+ ı 005a/7

arpa g.+ ı 055b/10

arpa g.+ ı ėdeler 055b/13

g.+ı ḫāliṣ 059b/19, 060a/1, 060a/8, 061b/19

-18-

gülbahār : <Far.-Far. Kırmızı boya elde etmede kullanılan iyi cins bir toprak.

g. maʿcūnı 007b/15, 008b/13, 011a/6

g. maʿcūnı süfūfı 013a/21

-4-

gülbeşeker : <Far. Gül kullanılarak yapılan bir tür macun.

g. 006b/3, 007a/4, 008a/14, 032a/16, 032b/23, 035b/21

ḳırmızı g. 061a/15

tiryāḳ-ı g. 018b/2

-8-

gül-i mükerrer : Terbiye edilmiş ve birkaç kez kaynatılmış gül tatlısı şurubu.

g. 037a/19, 037a/22, 037b/9, 037b/14, 051a/21, 051a/24, 051b/8, 055a/3

g. ėdeler 051a/26

g.+ den 051b/3

g.+ lerde 051a/22

g.+i m.+ i ẕehebī 037b/2

-11-

gülnār : <Far. Yabani nar ağacı (Punica granatum).

g. 020a/26, 022b/27, 038b/11, 066b/26, 067a/6, 068b/12

g.+ ı 038b/17

-7-

gülŋār : <Far. bk. gülnār

g.+ ını 035a/27

-1-

gümiş : Gümüş.

g. 004b/5, 004b/23, 064a/3

g. varaġı 065a/24

g. varaḳı 006a/21

-5-

gün : Gün, yirmi dört saatlik zaman dilimi.

g. 013a/11, 015b/22, 017b/26, 018b/7, 022a/2, 024b/22, 025b/9, 028a/5, 029a/1, 037a/11, 044a/3, 044a/16, 049b/19, 055a/11, 058a/25, 058b/6, 059a/1, 059a/7, 059b/12, 060a/11, 060b/1, 060b/15, 061b/1, 062a/5, 066a/23, 066b/3, 070a/15, 070a/27

g.+ de 015b/22, 017b/24, 023a/4

g.+ den 029a/2

g.+ e 017b/24, 049b/15, 056b/3, 066b/15, 066b/17

g.+ i 017b/14, 018a/22, 018a/24, 018a/26, 018b/1, 018b/2, 053b/21

yaz g.+ i 050b/13

g.+ inde 018a/23

g.+ inden 018a/22

-47-

güneş : Güneş.

g. darısı 059a/15

g. ṭarusı 065b/25

g.+ de 049b/19

g.+ e 015a/3, 036b/21, 049b/18, 063a/14

-7-

günlük : Günlük ağacı ve bu ağaçtan elde edilen zamk (Liuidambar orientalis miller

g. 018a/6, 020a/26, 038b/22, 062b/16, 066b/1, 066b/26, 068a/3

aḳ g. 013a/10, 013b/1, 014b/6, 019a/16, 022a/1, 038b/12, 068a/10

g.+ i 015a/1, 066b/5

g. + i ebyaż “Ak günlük” 067a/23

-17-

gürūh : <Ar. Cemaat, takım, bölük.

g. +ı ḥikmet

k. 002a/20

-1-

güyā : <Far. Söyleyen, söyleyici.

g. iken 003a/25

-1-

güz : Güz mevsimi, sonbahar.

g. vaḳti 053b/8

-1-

güzel : Güzel.

g. 004b/15, 004b/16, 005b/22, 010b/17, 014b/25, 018a/5, 028a/13, 039b/25, 057a/27

g. ėder 004a/13, 006b/9, 009a/9, 010b/18, 012b/22, 013a/5, 021b/22, 021b/23, 024b/3, 026a/10, 026b/8, 032a/10, 045a/11, 049b/26, 050a/5

g. ola 058a/20

g. olur 018a/10

-26-

H

ḥabb : <Ar. Hap, hap şeklinde ilaç.

ḥ. 025a/23

-1-

ḥabb : <Ar. Tohum, çekirdek, tane.

ḥ.+ı belesān “Pelesenk ağacı çekirdeği” 008b/19, 014b/12, 019a/21, 026/2

-4-

ḥabbü’l-ġār : <Ar. Defne yemişi (Fructus Lauri, Lauraceae).

ḥ. 008b/5

-1-

ḥabbü’l-mülūki : Terkip adı.

ḥ. 021a/12

-1-

habbü’ṣ-ṣelām : Bir terkip adı.

h. 025a/21

-1-

ḥacāmat : <Ar. Vücudun herhangi bir bölgesine şişe veya boynuzla toplanmış kanı akıtma, atma.

ḥ. ėdüp 017b/22

h. eyleyüp 066b/8

-2-

ḥacer-i yeşim-i hindistān : Hindistan’da bulunana değerli bir taş.

ḥ. 070a/21

-1-

ḥācet : <Ar. İhtiyaç, lüzum, gereklilik.

vaḳt-ı ḥ.+ de 038a/19

-1-

ḥacı bektāş ṭuzı : <Ar.-T. Billur renkte tıbbi bir tuz, saf tuz.

ḥ. 054a/19, 063b/8, 068b/17, 070b/24

-4-

ḥādde <Ar. İltihaplı, azgın hastalık.

ḥ.+ ye 064b/18

-1-

ḫader : <Ar. Uyuşma.

ḫ.+ i 022b/9

-1-

hādim : <Ar. Yıkan, yıkıcı.

h.+i asāyişü'l-cevr 003a/12

-1-

ḫādim : <Ar. Hizmet eden.

ḫ.+ü'l-ḥarameynü'ş-şerīfeyn 003a/14

-1-

ḥadīṣ-i ḳudsī : <Ar. Manası vahyedilen, kelimesi Peygamberimizden çıkan kutsal söz.

ḥ. 002a/17

-1-

ḥadīṣ-i şerīf <Ar. Hz. Muhammed'in kutsal sözü.

ḥ.+ i 002a/16

-1-

ḫafaḳān : <Ar. Kalp sıkışması, çarpıntı.

ḫ.+ a 007b/20, 009a/7, 011a/3, 031a/11, 063b/24

ḫ.+ ı 005a/19, 006b/9, 064a/7

-8-

ḫafaḳān-ı bārid : <Ar. Soğuk özelliğe sahip yürek oynaması.

ḫ. 008b/12

-1-

ḫafaḳān-ı bāride : <Ar. bk. ḫafaḳān-ı bārid

diger ḫ. 007b/14

-1-

ḫafaḳān-ı ḥārre : <Ar. Sıcak özelliğe sahip yürek oynaması.

ḫ. 005a/1

-1-

ḥāfiża : <Ar. Hafıza.

ḳuvvet-i ḥ.+ ya 018a/13

-1-

ḫafīf : <Ar. Hafif.

nār-ı ḫ. 013b/17

-1-

ḫafiyye : <Ar. Gizli.

ḫ. 002a/18

-1-

ḫākān-ı efham : <Ar. Ulu hakan.

ḫ. 003a/7

-1-

ḫāḳāniyye : <Ar. Hakan ile ilgili, hakana mensup.

südde-i seniyye-i ḫ. 002b/16

-1-

ḫāḳānü'l-maġribīn : <Ar. Batı'nın hakanı.

ḫ. 003a/14

-1-

ḥakīm : <Ar. Alim, bilgin, her şeyi bilen.

h.+i ḥayy-ı vedūd 002a/2

-1-

ḥaḳḳ teʿālā : <Ar. Yüce Allah, Tanrı.

ḥ. 024a/13

-1-

ḥāl : <Ar. Oluş, bulunuş, durum.

ḥ.+ inde 018a/8, 027a/14

-2-

ḥalās : bk. ḫalāṣ

ḥ. olur 017a/22 -1-

ḫalāṣ : <Ar. Kurtuluş, hastalıktan kurtulma.

ḫ. olmaġa 023b/1

ḫ. olmış 016b/26, 017a/24

ḫ. olup 015b/3

ḫ. olur 022a/23, 070b/5

-6-

ḥālet : <Ar. Hâl, suret, keyfiyet.

ḥ.+i muḥārebe de 015a/25

-1-

ḫālī : <Ar. Tenha, boş.

ḫ. olsa 015b/23

ḫ. olup 015b/26

-2-

ḫāliṣ : <Ar. Hilesiz, katkısız.

ḫ. 005b/7, 008a/26, 009b/11, 010a/15, 012b/1, 013a/20, 013b/3, 014b/18, 019a/22, 020b/11, 025b/8, 036a/8, 039a/2, 039b/25, 040a/2, 040a/15, 040b/7, 040b/8, 041b/22, 048a/22, 048b/2, 059a/6, 060a/1, 060b/27, 061b/13, 062a/15, 062a/18, 064a/2, 064a/3, 068b/4, 068b/11

ḫ. ola 038b/10

dārçīn-ı ḫ. 058a/18, 059a/4, 061b/19, 067b/19

gülāb-ı ḫ. 059b/19, 060a/1, 060a/8, 061b/19

-41-

ḫālişe : <Ar. bk. ḫāliṣ

ḫ. 011b/1

ḫ.+ yi 028b/9

-2-

ḥāliyā : <Ar. Şimdiki zamanda, şimdiki halde.

ḥ. 002b/25

-1-

ḫalḳ : <Ar. Yaratma, yaratılma.

ḫ. eylemiş 018b/12

-1-

ḥall : <Ar. Ezme, eritme, yumuşatma.

ḥ. ėdeler 063a/9

ḥ. ėdüp 066a/5

ḥ. ėtseler 015a/9

ḥ. olmış 005a/16, 022b/14, 032a/16

ḥ. oluna 022a/3, 064a/20

ḥ. olunup 004b/6, 064b/7

-10-

ḫām : <Ar. Ham, olgunlaşmamış, işlenmemiş, pişmemiş.

ḫ. 004a/1, 005a/15, 006a/21, 031a/3, 032a/3, 061a/19

ḫ. ipek 006b/17

-7-

ḥamāmā : <Ar. Hamama otu, güvercin otu (Amomum granum paradisi).

ḥ. 014b/10, 022a/1, 022a/16, 066a/18

ḥ. otınuŋ ʿuṣāresi 060a/18

ḥ. şarābı 022b/7

-6-

ḥamām-ı māriye : <Ar. Bir tür besin banyosu.

ḥ. 058a/25, 062a/5

ḥ.+ de 057b/16, 058a/6, 058b/12, 061a/6, 061b/2, 062a/16

-8-

ḥamd : <Ar. Tanrı'ya olan şükran duygularını bildirme.

ḥ.+ı nā-maḥdūd 002a/2

-1-

ḥamel : <Ar. lisānü'l-ḥamel. Sinirotu, bağa yaprağı (Plantago major).

ḥ. 039a/21

ḥ. ʿuṣāresi 046a/3

ḥ. yapraġı 039a/14

-3

ḥāmī : <Ar. Himaye eden, koruyan, sahip çıkan.

ḥ.+i bilād-ı ehlü'l-īmān 003a/13

-1-

ḥāmil : <Ar. bk. ḥāmile.

ḥ. 050b/7

-1-

ḥāmile : <Ar. Hamile, gebe.

ḥ. 018b/25, 027a/14

ḥ. olan 007a/7, 067b/15

-4-

ḫamīr : <Ar. Hamur.

ḫ. 047a/12, 052a/6, 070a/7

ḫ. ėdeler 069b/18

ḫ.+ ini 034a/20

-6-

ḫamīre : < Ar. Hamur. Bazı otların ezilip çamur şekline getirilmiş hâli.

ḫ.+i mülemmaʿ ėdeler 034a/18

benefşe ḫ.+ si 008a/14, 014a/18, 030b/4

lisān-ı şevr ḫ.+ si 007b/17

lisān-ı şevr ḫ.+ si 008b/14, 014a/18, 018b/3

-8-

ḫamīrle - : <Ar. Hamurlamak, hamur hâline getirmek.

ḫ.- meden 034a/22

-1-

ḥaml : <Ar. 1. Gebelik. 2. Ana karnındaki yavru, cenin.

ḥ. 027a/14

ḥ. ėdecek 018b/27

ḥ.+ a 035b/10

ḥ.+ ı 067a/14

-4-

ḫandeçāk : (?) “Veya yāsmīnā dėrler”

ḫ. 022b/2

-1-

ḥarameynü’ş-şerīfeyn : <Ar. Mekke’deki Kabe ile Medine’deki Ravza-i Mutahhara.

ḫādimü’l- ḥ. 003a/14 -1-

ḥarāret : <Ar. Hararet, ateş, yanma.

ḥ.+ den 005a/1

ḥ.+ i 024a/9, 024a/11, 028b/12, 037b/16, 046a/23, 050b/11, 055b/16, 055b/27

ḥ.+ in 012a/25, 030a/13

ḥ.+ ine 012b/8

ḥ.+ ini 046a/22, 046b/8, 048a/25, 051a/10, 055a/12, 055b/14, 055b/19, 063a/16

ḥ.+ lerin 036a/1, 046a/24

ḥ.+i ṭabīʿiyyeyi 012b/21

27

ḥarāret-i ġarīzīye : <Ar-Ar. Vücudun gerçek ısısı.

ḥ.+ ye 018a/8, 018a/9

-2-

ḥarāret-i ġarīziyye : <Ar-Ar. bk. ḥarāret-i ġarīzīye.

ḥ.+ ye 044a/8

ḥ.+ yi 013a/5

-2-

ḥarb : <Ar. Cenk, kavga, savaş.

ālet-i ḥ.+den 015a/25

-1-

ḫardal : <Ar. Hardal otu, ak hardal (Snapis alba) ve yabani hardal (Snapis arvensis) olmak üzere başlıca iki türü bulunmaktadır.

ḫ.+ı ebyaż “ak hardal” 019a/16

ḫ. 022b/22

ḫ. ṣuyı 016b/24

-3-

ḥareket : <Ar. Hareket.

ḥ.+ inden 017a/22

-1-

ḥarf : <Ar. Söz, lakırdı.

ḥ.+ i iştiyāḳımdan 003b/20

-1-

ḥarīr : <Ar. İpek.

ḥ. 006a/21, 008a/19, 031a/3, 032a/3

ḥ.+i ḫām 009a/1

-5-

ḥarīre : <Ar. Şeker, su, un veya nişastadan yapılan bir tür tatlı.

bādem ḥ.+ si 031a/26

-1-

ḫarman : < Far. Harman.

ḫ.+ uŋ otı 032b/5 -1-

ḥārr : <Ar. Hararetli, kızgın, sıcak, yakıcı.

ḥ. ėden 066b/23

ḥ. 035b/17

ḥ. ola 019b/25, 020a/19

ḥ.+ da 035b/17

ḥ.+ dan 005a/1-2, 035a/7, 050a/26

ḥ.+dur 018a/25

-9-

ḥārr-yābis : <Ar-Ar. Sıcak ve kuru karakter taşıyan.

ḥ. 057a/8

ḥ.+ dür 057a/5, 057a/10

-3-

ḥārre-yābis : <Ar-Ar. bk. ḥārr-yābis

ḥ.+ dür 057a/15

-1-

ḥārre-i ḥummā : <Ar. Hummadan kaynaklanan ateş.

ḥ.+ nuŋ 057a/17

-1-

ḥārr-ı ḫılṭ : Hılttan kaynaklanan ateş.

ḥ.+ dan 035a/19

-1-

ḥārr-ı ḥummā : <Ar. bk. ḥārre-i ḥummā.

ḥ.+ lara 034a/10 -1-

ḥaṣāt : <Ar. Mesane, karaciğer, böbrek gibi yerlerde olan taş.

līnetü'l- ḥ. 022a/11

-1-

ḥasbī : <Ar. Karşılıksız.

ḥ. 003b/23

-1-

ḥāṣıl : <Ar. Meydana gelen şey.

ḥ. 012a/7, 028b/8

ḥ. ėder 018a/2, 041b/6, 057b/1

ḥ. ėdüp 043a/12

ḥ. ola 024a/5, 026b/26, 028b/7, 035a/19, 044a/10

ḥ. olan 025a/5, 026b/8, 026b/25, 043b/5, 044b/5, 045a/25, 047b/1, 047b/2, 048b/6, 062a/26, 065b/11

ḥ. olanlardur 041a/25

ḥ. olmaz imiş 018a/7

ḥ. olur 016a/8, 017a/27, 018a/1, 050b/12

-28-

ḥāṣıyyet : <Ar. Özellik.

ḥ. 018a/15

-1-

ḥasret : <Ar. Göreceği gelme, özleyiş.

baġ-ı ḥ.+de 003b/18

āb-ı ḥ.+dür 003b/18

ḥ.+ dür 003b/19, 003b/21

ḥ.+ iyle 003b/18

-4-

ḫāṣṣ : <Ar. Mahsus, özel.

ḫ. 005a/6, 030b/7

-2-

ḥāṣṣa : <Ar. bk. ḫāṣṣa

ḥ. 057a/15

-1-

ḫāṣṣa : <Ar. Bir kimseye ya da bir şeye özel olan nitelik, kuvvet, güç.

ḫ. 024a/8, 050b/24, 058a/12

ḫ.+ sı 024a/9

ḳırmız maʿ cūnınuŋ ḫ.+ sından 008a/23

-5-

ḫāṣṣiyyet : <Ar. Kuvvet, tesir.

002a/3

-1-

ḫaste : <Far. Hasta.

ḫ. 002b/2, 016a/23, 016a/26, 051a/19, 055b/26

ḫ.+ ler 031b/5

ḫ.+ lere 055b/26

ḫ.+ leri 027a/1

ḫ.+ lerüŋ 056a/1, 056a/3

ḫ.+ nüŋ 016a/27, 016b/2, 016b/4, 017b/25, 051b/3, 053a/22, 053b/6, 056b/19

ḫ.+ ye 016a/22, 016b/1, 016b/3, 016b/5, 052b/14, 053b/7, 056b/20, 066b/15

ḫ.+ yi 031b/7

-27-

ḫastelik (g) : <Far.-T. Hastalık.

ḫ.+ den 011a/16, 012a/26

ḫ.+ e 057a/18

ḳurı ḫ.+ e 011a/2

ḫ.+ inden 016b/26, 057b/26

ḫ.+ ine 016b/22, 016b/24, 034b/3, 040a/7, 045a/26, 057b/11, 058a/9

sill ḫ.+ ine 043a/6

ḫ.+ ini 016b/2, 048a/2, 049b/21

ḫ.+ inüŋ 057b/26

ḫ.+ lerden 011a/5, 047b/2

ḫ.+ lere 007a/17, 007a/24, 027b/10, 043b/5, 050b/10, 055a/19

eski ḫ.+ lere 026a/7

ḳurı ḫ.+ lere 035a/19

ṣalġın ḫ.+ lere 064b/11

yaramaz ḫ.+ lere 007a/6-7

ḫ.+ leri 006a/14, 023a/27, 048b/6, 056a/9

ḫ.+ lerine 035a/20

ḫ.+ lerini 005b/12, 006b/10

ḫ.+ üŋ 035a/26

-38-

ḫaşḫāş : <Ar. Haşhaş (Papaver somniferum).

ḫ. 034a/4, 042b/8

aḳ ḫ. 012a/2, 012a/10, 042b/17, 042b/27

ḳara ḫ. 034a/4, 042b/17, 042b/27

aḳ ḫ. başı 033b/26

ḫ. şarābı 034a/3

ḫ. şarābı müfredidür 042b/16

ḫ. şarābıdur 042b/26

ḫ. şarābınuŋ 034a/3

ḫ. toḫmı 028a/27, 032b/26, 068a/27

aḳ ḫ. toḫmı 027a/3, 069b/8

ḳırmızı ḫ. toḫmı 023a/16

aḳ ḫ. toḫmını 051b/23

ḫ.+ ları 042b/21

ḫ.+ı ebyaż toḫmı 056a/2

-22-

ḫaşılma : (?)

ḫ.+ ları 016b/19

-1-

ḫatm : <Ar. Bitirme.

ḫ. oluna 005b/17

-1-

ḥattā : <Ar. Bundan başka, fazla olarak.

ḥ. 012b/10, 019a/11, 037a/12, 049a/11

-3-

ḫatun : Kadın.

ḫ.+ lar 027a/14

ḫ.+ lara 067b/3

ḫ.+ laruŋ 010b/10, 022a/7

-4-

ḫāṭır : <Ar. Keyif, hâl.

ḫ.+ ı 018b/5 -1-

ḫaṭmī : <Ar. Hatmi (Athaea officinalis).

ḫ. filisleri 039b/1

ḫ. köki 014a/6, 014a/10, 059b/8

ḫ. kökinüŋ ḳabuġı 032b/17, 039a/26, 059a/14

ḫ. kökiyle 014a/4

ḫ. toḫmı 008b/18, 059a/14

-10-

havān : <Far. Havan.

h. 014a/14, 036a/24, 040b/12, 041a/6, 051b/6, 059a/26, 061a/4

h.+ a 014b/22, 014b/24, 015a/1, 021a/1, a 034a/21, 034b/25

h.+ da 014b/23, 015a/5, 015a/10, 022b/26, 023b/2, 031a/27, 032b/19, 033a/18, 034b/10, 034b/14, 034b/24, 041b/26, 051b/22, 055b/23, 069b/13, 069b/17

h.+ lar 014b/21

-29-

ḫavāṣṣ : <Ar. Hassalar, keyfiyetler.

ḫ.+ ı 005a/18

ḫ.+ı eczā 003b/2

-2-

ḫāvic : <Far. bk. hāvīc.

ḫ. 009b/18

-1-

hāvīc : <Far. Havuç.

deryā h.+ i 040b/22

-1-

ḥavlincān : <Far. Havlincan otu (Galanga officinalis).

ḥ. 004b/4, 010a/3, 010a/16, 010a/23, 010b/7, 011a/11, 011b/6, 012b/25, 022a/26, 023b/9, 024a/17, 024a/23, 025a/11, 027b/19, 028a/8, 031a/4, 031a/15, 031b/9, 066a/9, 069a/9, 069a/14

ḥ.+ı ṣaġīr 008b/16

-22-

ḥayvān : <Ar. Hayvan.

ḥ. 007a/18, 013b/10, 018a/27, 019a/6, 040a/8

ḥ.+ da 018b/12

ḥ.+ laruŋ 007a/8, 064b/12

-8-

ḥayvānāt : <Ar. Hayvanlar.

ḥ.+ uŋ 006b/10, 007a/25, 016a/4, 064a/24

-4-

ḥayy : <Ar. Allah'ın adlarındandır.

ḥakīm+i ḥ+ı vedūd 002a/2

-1-

ḥayż : <Ar. Adet olma, regl olma.

ḥ. 022a/8

ḥ. ėder 025a/20

ḥ. görmeyen 025a/18

ḥ.+ ı 022b/19, 027a/11, 048a/14, 048a/19, 062a/12

ḥ.+ ından 013a/17

ḥ.+ ını 016b/8, 024b/13, 051a/10, 051a/20, 059a/18, 062a/13, 067a/13, 062a/13

ḥ.+ uŋ 017a/11

-17-

ḥāżır : <Ar. Hazır.

ḥ. ėdeler 045a/20, 057b/21, 070a/5

-3-

ḫāẕiḳ : <Ar. İşinin ehli, usta.

ḫ. 053a/22

-1-

ḫazīrān : <Ar. Haziran.

ḫ.+ da 066a/27

-1-

hażm : <Ar. Sindirim.

h. 018a/10, 024a/21

h. ėtdürür 005b/22, 010b/17, 024b/2, 025b/16, 044a/8, 047b/5, 061b/23

h. olmaya 021a/5

h.+ a 009a/8

h.+ ı 012b/21, 013a/5, 021b/22, 049b/26

h.+ ına 004a/12

h.+ ını 020b/7, 024b/3

h.+ uŋ 024b/11

-19-

haẓm : <Ar. bk. hażm

h. 004a/13

-1-

ḥażret : <Ar. Saygı, sayma için büyüklere verilen ünvan.

ḥ.+ leri 003a/18

ḥ.+ lerinüŋ 002a/14, 002b/20

ḥ.+i Allāh 019a/10

ḥ+i bārī teʿālānuŋ 019a/7

ḥ.+i fahr 002a/12

-6-

hefte : <Far. Hafta.

h.+ de 018a/14

-1-

hekīm : <Ar. Hekim.

h.+ üŋdür 046b/26

-1-

helāk : <Ar. Mahvolma, ölme

h. 027a/15

h. ėder 018b/10, 024a/14, 070a/12

h. ėderler 018b/18, 019a/7, 019a/9

h. ėdüp 019a/1, 019a/8

h. eyledigi 018b/27

h. eylediler 018b/23

h. ola 017a/19

h. olup 019a/5

h. olur 018a/3, 018b/1, 018b/10, 018b/11

bāʿiṣ-i h.+ ı 017a/18

-18-

helīle : <Far. Helile otu, ağaç ḳavunu (Terminalia).

h. 021b/10, 029a/6

ḳara h. 013a/9, 020a/25, 021b/27, 022b/22, 025a/26, 026b/1, 027a/21, 027b/1, 028b/3, 028b/22, 044a/25, 054a/12

ṣarı h. 022b/22, 025a/26, 027a/21, 027a/26, 028b/22, 029a/6

ḳara h. ḳabuġı 052b/25

ṣarı h. ḳabuġı 041a/12, 044a/25, 052a/20, 052b/25

h.+ ler 020b/4, 027b/4, 041b/5, 044b/14

h.+ lerden 025b/7

h.+ lere 053a/6

h.+ leri 021b/17, 022a/4, 023a/7, 023a/10, 025a/27, 041b/2, 044b/13 -39-

h.+ lerüŋ 051b/6

helīlecāt : <Far. Helileler.

h.+ı mezbūre 027a/22

-1-

hem : <Far. Hem, ve daha.

h. 018b/12, 037b/15, 037b/16, 041b/16, 049a/16, 055b/27, 069b/12

-9-

hemān : <Far. Hemen, derhal.

h. 024a/8, 035a/16, 053a/16, 066b/24

-4-

hemil : <Ar. Sarısarmaşık.

h. 027a/18, 047a/2, 052a/22, 053a/8, 053b/10, 053b/26, 057b/1

h. ʿuṣāresi 048b/1, 052a/27, 052b/26

h. şarābınuŋ müfredidür 048a/27

h.+ den 053a/5

-12-

hengām-ı kühūlet : <Far-Ar. Olgunluk zamanı, çağı.

h.+ e 002b/9 -1-

henūz : <Far. Şimdiye kadar, bu ana dek, yeni, henüz daha.

h. 003b/5, 011a/4, 019a/13

-3-

her : <Far. Hep, bütün.

h. 004a/4, 004a/6, 004a/18, 004a/20, 004b/1, 004b/3, 004b/4, 004b/6, 004b/21, 004b/23, 005a/24, 005b/3, 005b/5, 005b/18, 005b/25, 005b/26, 006a/4, 006a/6, 006a/9, 006a/10, 006a/16, 006a/20, 006a/21, 006b/2, 006b/3, 006b/13, 006b/14, 006b/16, 006b/17, 006b/19, 006b/25, 006b/26, 007a/22, 007b/8, 007b/10, 007b/17, 007b/24, 007b/25, 007b/26, 008a/1, 008a/8, 008a/10, 008a/13, 008a/14, 008a/16, 008a/20, 008a/25, 008b/1, 008b/3, 008b/4, 008b/5, 008b/6, 008b/7, 008b/15, 008b/17, 008b/18, 008b/20, 008b/25, 009a/3, 009a/11, 009a/14, 009a/15, 009b/11, 009b/19, 009b/20, 009b/21, 009b/23, 010a/3, 010a/4, 010a/7, 010a/8, 010a/9, 010a/14, 010a/16, 010a/23, 010a/24, 010a/25, 010a/27, 010b/7, 010b/14, 010b/15, 010b/20, 010b/25, 010b/26, 011a/8, 011a/11, 011a/19, 011a/22, 011b/4, 011b/8, 011b/14, 011b/20, 011b/22, 012a/3, 012a/5, 012a/9, 012a/11, 012a/12, 012a/18, 012a/19, 012a/21, 012b/6, 012b/15, 012b/25, 012b/27, 013a/1, 013a/3, 013a/9, 013a/10, 013a/21, 013a/27, 013b/1, 013b/2, 013b/3, 013b/19, 013b/20, 013b/25, 013b/26, 014a/19, 014b/2, 014b/5, 014b/9, 014b/15, 014b/17, 014b/22, 015b/2, 015b/19, 017b/26, 019a/16, 019a/19, 019a/21, 019a/24, 019a/25, 019a/26, 019b/4, 020a/6, 020a/7, 020a/8, 020a/22, 020a/24, 020a/25, 020a/26, 020b/11, 020b/12, 020b/14, 020b/22, 020b/23, 021a/10, 021a/11, 021a/12, 021a/14, 021a/26, 021b/5, 021b/6, 021b/10, 021b/14, 021b/16, 021b/27, 022a/2, 022a/13, 022a/17, 022a/19, 022a/27, 022b/3, 022b/5, 022b/22, 022b/23, 022b/24, 022b/27, 023a/17, 023b/8, 023b/9, 023b/11, 023b/12, 023b/19, 023b/22, 024a/2, 024a/16, 024a/17, 024a/18, 024a/23,

024a/25, 024b/7, 024b/15, 024b/16, 024b/17, 024b/23, 025a/1, 025a/2, 025a/3, 025a/14, 025a/26, 025b/2, 025b/19, 025b/27, 026a/1, 026a/3, 026a/5, 026a/15, 026a/19, 026b/3, 026b/20, 027a/3, 027a/4, 027a/6, 027a/9, 027a/18, 027a/19, 027a/21, 027a/26, 027b/1, 027b/3, 027b/4, 027b/16, 027b/18, 027b/19, 027b/23, 028a/9, 028a/17, 028a/25, 028b/3, 028b/14, 028b/15, 028b/22, 028b/23, 028b/25, 029a/7, 029a/18, 029a/25, 029a/26, 029b/11, 029b/14, 029b/16, 029b/17, 029b/19, 030a/1, 030a/2, 030a/7, 030a/8, 030a/16, 030a/17, 030a/21, 030a/27, 030b/1, 030b/5, 030b/8, 030b/14, 030b/15, 030b/16, 030b/17, 031a/6, 031a/13, 031a/15, 031b/10, 031b/12, 031b/13, 031b/15, 031b/21, 031b/23, 032a/2, 032a/6, 032a/13, 032a/15, 032b/4, 032b/6, 032b/25, 032b/26, 032b/27, 033a/8, 033a/9, 033b/3, 033b/5, 033b/7, 033b/13, 033b/27, 034a/1, 034b/1, 034b/17, 035a/11, 035b/7, 035b/13, 036b/7, 036b/11, 037b/19, 037b/20, 037b/21, 037b/22, 038a/4, 038a/22, 038b/13, 039a/13, 039a/14, 039a/27, 039b/2, 039b/4, 039b/5, 039b/18, 039b/20, 040a/1, 040a/12, 040a/13, 040b/2, 040b/4, 040b/6, 040b/8, 040b/9, 040b/22, 040b/23, 040b/24, 040b/25, 040b/26, 041a/12, 041a/14, 041a/15, 041b/10, 041b/18, 042a/2, 042a/4, 042a/5, 042a/20, 042a/21, 042a/22, 042a/23, 042b/6, 042b/7, 042b/8, 042b/24, 042b/27, 043a/2, 043a/16, 043a/17, 043a/23, 043a/25, 043a/26, 043b/8, 043b/26, 044a/14, 044b/1, 044b/2, 044b/18, 044b/19, 044b/26, 044b/27, 045a/2, 045a/14, 045a/18, 045b/2, 045b/10, 045b/11, 045b/20, 045b/21, 046a/2, 046a/3, 046a/8, 046a/15, 046b/11, 046b/12, 046b/16, 047a/2, 047a/4, 047a/22, 047b/8, 047b/10, 047b/20, 047b/22, 047b/23, 047b/25, 048a/6, 048a/7, 048a/9, 048a/10, 048a/11, 048b/14, 048b/18, 048b/21, 048b/22, 048b/25, 049a/19, 050b/21, 050b/22, 051a/3, 051a/4, 051b/10, 051b/25, 051b/26, 052a/1, 052a/3, 052a/13, 052a/14, 052a/21, 052a/22, 052a/23, 052a/24, 052b/1, 052b/24, 052b/27, 053a/10, 053a/11, 053a/14, 053a/26, 053b/2, 053b/11, 053b/12, 053b/13, 053b/25, 054a/5, 054a/8, 054a/10, 054a/13, 054a/26, 054b/8, 054b/17, 054b/26, 055a/5, 055a/10, 055a/14, 056b/11, 056b/25, 057b/9, 057b/24, 058a/15, 058a/18, 058a/19, 058b/9, 058b/11, 058b/26, 059a/5, 059a/6, 059a/12, 059a/14, 059a/15, 059b/8, 059b/9, 059b/11, 059b/19, 060a/1, 060a/8, 060a/23, 060a/25, 060b/7, 060b/9, 060b/11, 061a/1, 062a/1, 062a/24, 062b/16, 062b/27, 063a/1, 063a/7, 063a/20, 063a/26,

063b/8, 063b/15, 063b/16, 063b/18, 063b/19, 063b/22, 063b/23, 063b/27, 064a/1, 064a/3, 064a/11, 064b/1, 064b/3, 064b/16, 064b/26, 064b/27, 065a/2, 065a/9, 065a/21, 065a/26, 065b/7, 065b/14, 065b/25, 065b/27, 066a/1, 066a/3, 066a/10, 066a/12, 066a/20, 066b/22, 066b/26, 067a/5, 067a/7, 067a/17, 067a/24, 068a/4, 068a/9, 068a/13, 068a/18, 068a/27, 068b/2, 068b/10, 068b/17, 069a/1, 069a/15, 069b/9, 069b/26, 070a/19, 070a/20, 070a/21, 070a/23, 070b/4, 070b/16, 070b/17, 070b/23, 070b/25

-520-

herkes : Herkes, insanların bütünü.

h. 038a/23, 044b/15

-2-

hevā : <Ar. Hava

h. 016b/3, 017b/27

h.+i baġī 002b/6

h.+ larda 037b/13, 064b/10

h.+ nuŋ 015a/20, 015b/21, 018a/1, 053b/6, 060a/15

h.+ ya 002b/10

h.+ yı 018a/5

-12-

ḥevā : <Ar. bk. hevā.

ḥ.+ lar 033a/13

-1-

hey'et : <Ar. Şekil, suret.

ecrām-ı h.+i eflākī‘ +i 002a/3

-1-

heyūfāriḳūn : <Ar. bk. heyūfārīḳūn

h. toḫmı 019a/26

-1-

heyūfārīḳūn : Sarı kantaryon, yara otu, kılıç otu, koyunkıran, kantaron (Erythraea centaurium).

h. 008b/18, 066a/19

h. çiçeginüŋ ve 039a/2

h. şuyını 039a/6, 039a/7

h. toḫma 014b/14

-6-

ḥıfẓ : <Ar. Koruma, hafıza

ḥ. 015b/21

ḥ. ėde 024a/13

ḥ. ėdeler 056b/5, 058b/17, 058b/19, 068b/5

ḥ. ėder 010b/3, 018a/12, 021b/21, 057b/27, 063a/4, 064a/23

ḥ. ėtmek 060a/16

ḥ. ėdüp 044a/21

ḥıfẓ-ı beden : <Ar-Ar. . Bedeni koruma.

ḥ. 060b/5

ḥıfẓ-ı ṣıḥḥat : <Ar- Ar. Sağlığı koruma.

ḥ. 060b/22

ḥ. ėder 015a/21,015b/18-19

-18-

ḫılṭ : <Ar. Karışım, besinlerin midede sindirildikten sonra dönüştükleri kan, balgam, safra ve sevda (kara safra) maddelerinden her biri.

ḫ. 027b/11

ḫ.+ dan 026b/25

ḫ.+ ı 017a/21, 027b/27

ḫ.+ ını 028b/17, 047a/9

ḫ.+ ları 024b/10, 028b/19, 036a/16, 038a/6, 056a/10

ḫ.+ larıŋa 028b/7

ḫ.+ uŋ 056a/9

ḫ.+ı müteʿaffin 049b/26

ġalīẓ ḫ.+ ı 050a/2

sevdāvī ḫ.+ dan 048b/5

muḥteriḳ ḫ.+ ları 044b/5

-16-

ḫıyār : <Ar. Hıyar, salatalık (Cucumis sativus).

ḫ. 011a/22, 027b/3, 029b/16, 030b/1, 030b/17, 039b/3, 053a/11, 053b/13,

059b/10, 068a/26

ḫ. çekirdegi 010b/24, 012a/4, 035a/11, 053a/27

ḫ. çekirdegi içi 012a/20, 035a/3

ḫ. çekirdeginüŋ 051b/25

ḫ. çekirdeginüŋ içleri 065b/27

ḫ. çekirdekleri içleri 030b/5

-19-

ḫıyārşenbe : <Ar. Hıyarçember, acur (Cassia fistula).

ḫ. 021b/11, 023b/10, 025a/3, 030b/21, 034b/10, 041a/18, 041b/3, 047b/13, 055a/25

ḫ. balı 019b/6, 019b/16, 020a/1, 020a/11, 027a/25, 028a/24, 029a/4, 029b/11, 030a/21, 030b/4, 030b/14, 030b/23, 054b/19, 055a/6

ḫ. balını 030a/6, 030b/20, 055a/9

ḫ. balları 029b/25

ḫ. ḳabuġı 067b/7

ḫ.+ nüŋ 020a/20

ḫ.+ yi 019b/9

-30-

hiç : <Far. Hiç.

h. 018a/14

-1-

ḥiddet : <Ar. Hiddet, şiddet

ḥ.+i nevāzilden 063b/3

-1-

ḫidmet : <Ar. İş, hizmet, vazife.

ḫ. ėtmeye 026b/5

ḫ.+i mirżā-yı müslimīnde 002b/14

-2-

ḥikāye : <Ar. Hikaye, olmuş bir hadise.

ḥ.+ dür 018b/20

ḥ.+ sinde 018b/24

-2-

ḥikke : Kaşıntı, bir tür uyuz hastalığı, giciyik.

ḥ. 029a/11, 041a/23

ḥ.+ ye 052b/17, 056b/22, 057a/13, 068b/16, 068b/21, 070b/1

-8-

ḥikmet : <Ar. Su götürmez, doğruluğu, gerçekliği herkesçe kabul edilmiş olan.

ḥ. 002a/10

ḥ.+i müsellem 002a/6

gürūh-ı ḥ. 002a/20

-3-

ḥikmet-şināsân-ı feylesōfān : <Ar.-Far.-Ar. Hikmet bilen, felsefe bilen filozoflar.

ḥ. 002b/20

-1-

ḫilāfet : <Ar. Halifelik, peygamber vekili olarak İslamlığı koruma vazifesi.

şerīr-i ḫ. 003a/19

-1-

himmet : <Ar. Gayret etme, çalışma.

h. 003a/27

h. eyleyüp 002b/15

-2-

ḥīn : <Ar. An, zaman, vakit.

ḥ.+i istiʿmālde 062b/5

ḥ.+i iḳtiżāda “lazım geldiği zaman, ihtiyaç zamanında” 059b/24, 063b/11

-3-

hindī : Hintli, Hindistan’a ya da Hintlilere ait, orayla veya onlarla ilgili.

h. 021b/4

sünbül-i h. 051a/24, 060b/11

temr-i h. balını 030b/23

-4-

hindibā : <Ar. Acıkıcı, acıkulak (Cichorium endiva).

h. 046b/27, 047b/7, 053a/25, 053b/9, 057a/27

h. ʿuṣāresi 048a/22, 056b/10

h. şarābınuŋ 048a/21

h. toḫmı 053b/1

h. toḫmı ḳuzu ḳulaġı 032a/6

h. varaġı 047a/20

-11-

hindistān cevzi : <Far.-Ar. Palmiyegillerden, tropikal bölgelerde yetişen bir ağaç, narcıl (Cocus nucifera).

h.+ nüŋ kebīri 010a/1

h.+ nüŋ kebīri 009b/18-19

-2-

ḥiss : <Ar. Duyu, his.

ḥ.+ i 015b/15

ḥ.+ ini 015b/15

-2-

hiẕmet : <Ar. İş, hizmet, vazife.

h.+i riyāset-i eṭibbāda 003a/20

-1-

ḥoḳḳa : <Ar. İçine mürekkep konan , maden, cam veya topraktan yapılmış küçük kap. ḥ. 026b/16

-1-

ḥōrasānī : Horasani, acı pelin (Artemisia cinavermut).

ḥ. toḫmı 065a/10

-1-

ḫorasānī : bk. ḥōrasānī.

ḫ. toḫmı 070b/14

-1-

ḫōşca : <Far. Hoş, iyi, iyileşmiş.

ḫ. 005a/9, 015a/15, 030a/5 031b/1, 033a/17, 033b/9, 041a/8, 057b/13

-5-

ḫūb : <Far. Güzel, hoş.

ḫ. 032a/10, 033b/24

-2-

ḥummā : <Ar. Başta sıtma olmak üzere ateşli hastalıklara verilen genel ad.

ḥ.+ yı balġamiyyeye 050a/21

ḥ.+ yı rubʿa 012a/15

ḥ.+ yı vebāʾiyeye 007a/6, 007b/60,64b/9

ḥ. 055b/16, 068a/1

ḥ.+ lar 049a/15

ḥ.+ lara 012a/14, 019b/25, 020a/18, 022b/7, 030b/27, 037b/1, 040a/17, 045b/6, 049a/4, 064b/10

ḥ.+ larda 065b/22

ḥ.+ lardan 016a/19, 028b/11

ḥ.+ ları 036b/23, 047a/15, 049a/25, 050b/6

ḥ.+ laruŋ 030a/13, 036a/1, 046b/7, 047a/16, 050a/20, 065b/13

rediyye ḥ.+ laruŋ 055b/18

ṣafrāvī ḥ.+ laruŋ 055b/18

vebāʾiyye ḥ.+ laruŋ 055b/19

ḥ.+ nuŋ 012a/25, 024b/13, 048a/25, 055b/14, 065b/23

ḥ.+ sı 016a/12, 016a/24

dıḳḳ ḥ.+ sı 052a/9

ḥ.+ sı olmayan 016a/11 -41-

ḥummā-yı ʿatīḳa : Eski humma.

ḥ.+ lara 046a/11 -1-

ḥummā-yı balġamī : <Ar.-Ar. Balgamdan kaynaklanan sıtma.

ḥ.+ lere 012a/14 -1-

ḥummā-yı balġamīye : <Ar.-Ar. bk. ḥummā-yı balġamī

ḥ.+yı b.+ ye 050a/21

ḥ.+b.yi 029b/4

ḥ.+b.lere 046a/11 -3-

ḥummā-yı demevīye : <Ar.-Ar. Kandan kaynaklanan sıtma.

ḥ.+ ye 016a/19, 048b/5 -2-

ḥummā-yı dıḳḳ : <Ar.-Ar. Verem, tüberküloz.

ḥ.+ a 035a/6

ḥummā-yı ġıbb : <Ar.-Ar. Nöbeti üç günde bir tutan sıtma.

ḥ. 029b/3

ḥ.+ a 037b/10

ḥ.+ lara 012a/14, 014a/23, 020b/27, 030a/11, 041a/24, 043b/4, 048b/4, 048b/10, 050a/12, 050a/20, 051a/27, 057a/24

envāʿ -i ḥ.+ lara 011b/1

ḥ.+ laruŋ 046a/24 -16-

ḥummāyı ḥādde : Azgın, kötü humma.

ḥ.+ lere 004b/26 -1-

ḥummā-yı lāzıme : Humma hararetinin bağırsakların içinde ve sürekli olması şeklindeki humma.

ḥ.016a/26

ḥ.+ lere 037b/10, 057a/24 -3-

ḥummā-yı muḥriḳa : Kara ağrı.

ḥ.+ lara 040a/17, 061a/16 -2-

ḥummā-yı mürekkebe : Karışık sıtma, birden fazla hıltın çürümesinden kaynaklana sıtma. ḥ.+ lere 028a/11, 045b/6 -2-

ḥummā-yı müzmine : Süreğen hummalar.

ḥ.+ lere 028a/11

ḥ.+ leri 045a/11-12

ḥ.+ ye 013b/7 -3-

ḥummā-yı rediye : Azgın, kötü humma.

ḥ.+ lere 012a/15, 016a/7, 016a/20, 046a/10, 061a/16, 061b/10, 063b/24, 064b/10

ḥ.+ nüŋ 016a/21

ḥ.+ ye 036b/24 -10-

ḥummā-yı rediyye : bk. ḥummā-yı rediye

ḥ. 055b/6

ḥ.+ ler 040a/9

ḥ.+ lerde 027b/8

ḥ.+ lere 030a/12, 030b/27, 040a/5, 050a/12, 060b/4

ḥ.+ lere 040a/16-17

ḥ.+ leri 024a/5

ḥ.+ lerüŋ 037a/7

ḥ.+ ye 046a/24, 070b/3 -13-

ḥummā-yı rıbʿ : Nöbeti dört günde bir tutan sıtma.

ḥ.+ a 016a/23, 043b/4

ḥ.+ ı 017b/7

ḥ.+ ı 017b/4-5

ḥ.+ lara 050a/12 -5-

ḥummā-yı safrāvīye : Safradan kaynaklanan humma.

ḥ.+ lere 050b/1

ḥ.+ ye 046a/11 -2-

ḥummā-yı vebāʾiyye : Tauna bağlı olarak oluşan humma.

ḥ. 064a/25

ḥ.+ lere 040b/11, 048b/10, 063b/24

ḥ.+ leri 036b/24, 047b/3

ḥ.+ ye 006a/23, 061b/10

ḥ.+ ye 059a/9, 070b/2-3 -10-

ḥumūżet : <Ar. Ekşilik, kekrelik.

ḥ. 058a/27, 059a/22

-2-

ḥumūżetli : <Ar.- T. Ekşili olan.

ḥ. 036a/10, 036a/19

ḥ. şarāb 045b/1, 045b/9

-4-

ḥunnāḳ : <Ar. Boğmaca.

ḥ.+ a 052a/17

-1-

ḫurde ḫurde : <Far. Kırıntı kırıntı, parça parça.

ḫ. 056b/26-27

-1-

ḥurfu'l-babīlī : <Far. Ak hardal tokumu.

ḥ. 014b/14

-1-

ḫurmā : <Far. Hurma (Phoenix dactylifera).

ḫ. 010a/1, 042a/6, 053b/23

ḫ. maʿcūnı 028a/4

balçıḳ ḫ.+ sı 011b/22, 028a/5, 033b/5, 053b/19

ḫ.+ yı 028a/14

-9-

ḥūt : <Ar. Balık burcu.

şems ḥ. burcunda oldıġı vaḳt 065a/18

-1-

ḫuceste : uğurlu, hayırlı

ḫ+i hāl-i ḥatm-i şiyem 003a/1-2

-1-

ḫudāvend : <Far. Allah, Tanrı.

ḫ.+i yegāne 003a/4

-1-

ḥükemā : <Ar. Hekimler, bilginler.

ḥ. 057a/25

buḳūl-ı ḥ. 025a/20

ḥ.+ lar 032b/10, 042b/22

ḥ.+ nuŋ 033a/27

ḥ.+yı ibtidā 039a/6

-5-

hükm : <Ar. Hüküm.

cenābı bārīnüŋ h.+ ini 018b/13-14

-1-

hülāgū : Moğol hükümdarı.

h. 003a/1

-1-

hüve : <Ar. Allah.

h. 003b/23

-1-

I

ıḥlāmūr : <Yun. Ihlamur (Tilia).

ı. çiçegi 057b/8, 058a/17, 058b/4

-3-

ılġın : Ilgın ağacı ve yemişi.

ı. 039a/13, 048a/6

ı. yapraġı 061b/27

-3-

ʿırḳu'n-nisā : <Ar. Siyatik.

sū-ı ʿı. 069a/25

ʿı.+ ya 011b/10, 026a/25

-3-

ısıcaḳ : Sıcak.

ı. 022a/21, 022b/25, 029b/5, 029b/21, 035b/23, 036a/25, 037b/12, 041b/11, 046a/15, 046a/16, 050a/10, 051b/20, 051b/21, 054b/13, 055b/17, 068a/5

ı. ėder 004a/15

ı. ėderlerse 028a/22

ı. ėdip 037b/7

ı. ėdüp 015a/10, 038b/19, 046a/19, 051a/25, 051b/4

ı. iken 037b/5, 039b/13, 044b/13, 055a/9

ı.+ dan 029b/3, 046a/24

ı.+ dur 016b/3

-31-

ışır - : Isırmak.

ı.- dıġı 013b/10

ı.- duġı 017b/22, 066b/6, 066b/8, 066b/18, 070b/2

ı.- duġına 016a/6, 017b/21, 040a/8, 064a/24, 064b/12

-12-

ışırġan : Isırgangillerden her tarafı sert tüylerle kaplı, tüyleri kırıldığında karınca asidi denilen çok kaşındırıcı bir madde çıkartan ot (Urtica dioica).

ı. toḫmı 009b/22, 012b/3, 020b/23, 021a/1, 021a/4, 021a/12, 022a/16 -7-

ışladıl - : Islatılmak.

1.- a 069b/13, 069b/14

-2-

ışlāḥ : <Ar. Düzeltme, ıslah etme.

1. 017a/27, 056a/5

1. ėder 010b/5, 028b/6, 061b/22

1. ėdüp 061b/16

1. olmış 005a/16

-6-

ışlan - : Islanmak.

1.- a 005a/9, 022b/25, 028a/19, 028a/21, 035b/23, 035b/24, 036a/26, 037a/2, 037a/4, 037a/15, 058a/26

1.- duġı 038b/24

1.- duḳdan 035b/24

1.- mış 006a/3, 013a/11, 024a/10, 024a/15, 024b/22, 028a/5, 051a/23

1.- mış ola 022a/3

1.- up 061b/15

-22-

ışlat - (d) : Islatmak.

1.- alar 012b/19, 015a/7, 019b/1, 020a/12, 021a/2, 023a/11, 023b/26, 024a/8, 025b/1, 026b/10, 029a/2032a/18, 032b/15, 037a/17, 037a/22, 038a/8, 038a/12, 038a/15, 038b/20, 039a/23, 039b/15, 040a/21, 041b/12, 042a/12, 043b/11, 044a/3, 044a/17, 044b/14, 046a/17, 046b/2, 048b/15, 049a/22, 056b/27, 058a/3, 058a/5, 058b/7, 059a/2, 059a/7, 059a/21, 059b/12, 059b/13, 060b/1, 060b/15, 061b/2, 062a/5, 062a/17, 062a/25, 069b/17

1.- ıla 019b/7

1.- up 025b/9, 046a/20, 051a/25, 055b/12, 058b/13, 061b/21, 062b/19 -56-

ışlaṭubil - : Islatabilmek.

1.- mez 030a/11

-1-

ʿışrūn : <Ar. Yirmi.

ʿ1.+ e 003b/6

-1-

ıṭrāfīl- i fārisī : bk. ıṭrıfīl-i fārisī

ı.+ yi 027b/7

-1-

ıṭrıfīl-i fārisī : <Ar. Bir tür macun.

ı. 027a/16

-1-

ıṭrıfīl : <Far. Tirfilotu ,cennet biberi. (trifolium).

diger ı. 021b/26

ı.+i kebīr 021b/9

-2-

i- : İmek (cevher) fiili.

altı i.-dür 020b/25, āteşde i.-ken 031b/3, ġonca i. -ken 041b/14, güyā i. -ken 003a/25, ısıcaḳ i. -ken 037b/5, 039b/13, 044b/13, 055a/9, ḳāmrevā i. -ken 003b/8, nā-mevcūd i. -ken 002a/5, nā-tamām i. -ken 003b/5, tāze i. -ken 034b/4, tezāyüdde i-ken 062b/8, ṭoġurmaz i. -ken 025a/20, var i. -ken 067a/14, yeŋi i. -ken 044b/6, alurlar i. -miş 032b/14, bişmiş i. -miş 017b/9, çıḳar i. -miş 024a/11, çıḳarmaz i. -miş 015b/4, çıḳın ėtmez i. -miş 052b/10, dirhemler i. -miş 032b/14, ėderler i. -miş 037a/24, ḥāṣıl olmaz i. -miş 018a/7 istiʿmāl ėderler i. -miş 015a/17, ḳarışdırırlar i. -miş 052b/13 ḳorlar i. -miş 033b/1, 042b/23, ḳurtulmaz i.-miş 015b/2, mübtelā i. -miş 016a/23 varmamış i. -miş 016a/25, vėrir i. -miş 007a/16, vėrmez i.-düm 015a/19, vėrür i. -miş 018a/6

-34-

ʿibād- : <Ar. İbadet edenler, kullar.

ʿi.+ı müʾminīne 002b/2

-1-

ibḳā : <Ar. Baki, daim, devamlı.

i. 003a/20

-1-

ibn-i ʿalī sīnā : İbni Sina (980-1037), Orta Çağ tıbbına büyük katkıları olmuş, kitapları ders kitabı olarak okutulmuş tıp bilgini.

i.+ nuŋdur 031b/19

-1-

ibn-i esviyye : Hekim adı.

i. 023a/14

i.+ nüŋdür 013a/26, 033b/2

-3-

ibn-i ġabriyel : Hekim adı.

i. 061b/18

-1-

ibn-i māsūye : Hekim adı. Yunancadan tıp kitapları tercüme etmiş bir hekim.

i. 035b/3, 041a/11, 043b/24, 044a/24

i. terkībidür 043b/6, 044b/25

i.+ nüŋ 035a/23, 036b/26

i.+ nüŋdür 023b/17, 041b/17, 042b/16, 042b/26, 045a/13, 045b/9

-14-

ibn-i māsūyye : bk. İbn-i Māsūye.

i. 020a/21, 027a/16, 033a/26, 034b/20, 036a/18, 042a/19, 042b/5, 046a/1, 054a/25, 055a/4, 062b/9

i. 005a/17

i.+ den 020b/4

i.+ nüŋ 023b/7, 025b/18, 027a/2, 033a/21, 035b/20, 057a/4

i.+ nüŋdür 008b/24, 009a/10, 021b/9, 026b/18, 027b/15, 028b/13, 028b/21, 029a/13, 032b/2, 033b/25, 036a/4, 042a/1, 042a/9, 043a/21, 043b/16, 044a/12, 044b/17, 045b/1, 046a/26, 047a/11, 048b/7, 049a/7, 049a/17, 049b/2, 050a/17, 050b/2, 052a/12, 055b/3

terkīb-i i. 021b/4

-48-

ibn-i rāzī : Hekim adı.

i. 063a/22-23

-1-

ibnü’s -sulṭanü’l-esʿad : (?)

i. 003a/16 -1-

ibrūdānū : (?)Bir tür bitki.

i. 065a/9

-1-

ibtidā : <Ar. Başlangıç.

i. 017a/22, 017b/11, 037b/25, 041a/27, 044b/9, 054b/9, 063a/17, 070a/8

i.+ dan 015a/1

i.+ sında 029b/22

-10-

īcād : <Ar. Vücuda getirme, getirilme.

bā ʾīṣ-i ī.+ı ʿanāṣır 002a/8

-1-

iç - : İçmek.

i.- eler 004b/11, 025a/16, 031a/19, 055a/11, 055a/17, 065a/5, 067a/20, 067a/25, 068b/14, 068b/15

i.- en 025b/25, 070b/1

i.- erlerimiş 015b/21

i.- esi 056b/16

i.- ince 067a/26

i.- mesi 056b/18

i.- mezler 056b/17

i.- seler 016b/15, 063b/25, 067b/9 -20-

iç : İç, insanın ya da herhangi bir şeyin içi.

i.+i 007a/27, 011b/13, 011b/22, 011b/25, 012a/20, 021b/16, 033b/26, 035a/12, 039b/3, 040a/13, 053a/10, 053a/11, 053a/12, 053b/17, 053b/18, 056a/18, 059b/11

acı bādem i.+ i 032b/5

bādem i.+ i 011b/21, 012a/2, 033b/12, 035a/10, 035b/12

çam fıstığı i.+ i 034b/14, 035b/12

çam fıstuḳı i.+ i 035a/10

ebū cehl ḳarpūzı i.+ i 028b/23

etmek i.+ i 056a/23

fınduḳ i.+ i 031a/3, 032b/3

fıstıḳ i.+ i 009b/7, 011b/21, 012a/2, 013b/24
fıstuḳ i.+ i 028a/6
ḫıyār çekirdegi i.+ i 012a/21, 035a/3
ḳabaḳ çekirdegi i.+ i 012a/20
ḳabaḳ çekirdekleriniŋ i. 068a/27
ḳabaḳ çekirdeklerinüŋ i.+ i 039b/4
ḳārpūz çekirdegi i.+ i 035a/11
ḳavun çekirdegi i.+ i 012a/20, 035a/3, 035a/11
ḳuş üzümi i.+ i 033a/10
şām fıstıġı i.+ i 009b/8
şeftālū çekirdegi i.+ i 067b/24
şeftālū çekirdeginüŋ i.+ i 056a/17
ṭatlu bādem i.+ i 013b/24, 021b/15, 032b/3, 033b/26, 069b/6
i.+ inde 010b/13, 011a/15, 011a/16, 013a/11, 013a/12, 014a/15, 015a/6, 015a/22, 016b/8, 017a/25, 017b/8, 017b/9, 019b/14, 022a/9, 023a/9, 023a/11, 023b/16, 023b/21, 023b/26, 024a/20, 024b/26, 026b/10, 028a/3, 028a/18, 028a/20, 028a/21, 028b/6, 028b/18, 029a/2, 029b/7, 029b/12, 032a/13, 034b/11, 035b/23, 036a/12, 036a/26, 036b/13, 036b/19, 037b/6, 038a/14, 038b/23, 039b/12, 041b/20, 041b/25, 042a/12, 045a/4, 045a/22, 045a/23, 049a/12, 049a/21, 049b/9, 051b/14, 052a/10, 052b/5, 053a/16, 055b/12, 056a/10, 056b/3, 056b/26, 057a/9, 057a/14, 058a/3, 058a/26, 058b/7, 059a/21, 059b/23, 060a/11, 060b/15, 061b/21, 062a/19, 067b/16, 069b/13, 069b/16, 070a/16
ḳoyun otı ṣuları i.+ inde 038a/8
i.+ indeki 052b/5, 053b/5
i.+ indekini 023b/27, 033b/19
i.+ inden 029b/17
i.+ ine 005a/8, 005a/11, 009a/24, 009b/5, 013a/13, 014a/12, 014b/20, 015a/14, 019b/17, 019b/20, 020a/11, 020a/13, 020b/2, 021a/20, 021a/22, 021b/2, 026b/12, 026b/14, 026b/15, 026b/16, 028a/24, 029a/19, 029b/2, 029b/8, 030a/6, 030a/8, 030a/20, 030b/10, 030b/19, 031a/25, 032a/23, 032a/24, 032a/27, 033a/5, 033a/15, 033a/18, 033a/19, 033a/22, 033a/24,

033b/9, 033b/11, 033b/18, 033b/20, 033b/24, 034a/8, 034a/14, 034a/22, 034b/6, 034b/9, 034b/12, 034b/13, 034b/26, 036a/6, 036a/8, 036a/14, 036b/21, 036b/27, 037a/4, 037a/6, 037a/13, 037a/14, 037a/16, 037a/23, 037b/6, 037b/9, 037b/26, 038a/9, 038a/16, 038a/17, 038b/1, 038b/3, 038b/19, 039a/8, 039a/15, 039b/9, 039b/14, 040a/3, 040a/20, 040a/21, 040a/23, 040b/14, 040b/15, 040b/17, 040b/18, 041b/11, 041b/26, 042a/13, 042b/4, 042b/14, 043a/10, 043b/11, 043b/12, 043b/13, 044a/1, 044a/2, 044a/3, 044a/6, 044a/16, 044b/13, 045a/7, 045a/19, 045a/22, 046a/8, 046a/16, 046b/2, 046b/21, 047a/7, 047a/25, 047b/12, 047b/13, 049b/17, 050a/8, 050a/16, 050b/9, 051a/24, 051a/26, 051b/14, 051b/22, 052a/5, 052a/7, 052a/8, 052b/3, 052b/6, 053a/19, 053b/7, 054a/18, 054a/20, 054a/21, 056a/3, 056a/6, 056a/19, 056b/3, 056b/9, 056b/12, 056b/19, 056b/27, 057b/15, 058a/5, 058b/6, 058b/8, 058b/12, 058b/14, 058b/16, 058b/27, 059a/1, 059a/7, 059a/26, 059b/14, 059b/21, 059b/22, 060a/4, 060a/12, 060a/14, 060a/27, 060b/15, 060b/17, 061a/4, 061b/1, 062a/5, 062b/7, 062b/20, 064b/8, 070a/1, 070a/26

i.+ ini 014a/11, 051b/25, 057b/13, 058a/25, 059a/25, 059b/4

etmek i.+ ini 031b/4

i.+ leri 053a/11, 053a/27, 053b/13

ḫıyār çekirdeginüŋ i.+ leri 066a/1

ḫıyār çekirdekleri i.+ leri 030b/6

-315-

içil - : İçilmek.

i.- ecek 053b/8, 068b/9

i.- miş ola 018a/27

i.- se 018a/17

i.- ürse 018a/18

-5-

içün : İçin.

i. 003b/4, 005a/18, 009b/27, 015b/21, 015b/23, 015b/26, 018a/20, 018b/5, 018b/15, 018b/19, 019b/1, 019b/2, 021a/24, 021b/4, 022b/13, 023a/8, 023a/27, 024b/21, 032a/11, 032b/22, 040a/9, 052a/9, 052b/16, 053a/7, 053b/8, 053b/22, 054b/6, 054b/14, 054b/15, 055a/20, 055b/17, 059a/11, 059b/7,

059b/18, 060a/7, 060a/16, 060b/5, 060b/18, 060b/22, 060b/26, 061b/25, 063b/5, 064a/25, 064b/24, 065b/24, 066a/8, 067a/15, 067a/22, 067a/27, 067b/18, 067b/23, 068a/8, 068a/16, 068a/25, 068b/5, 068b/9, 068b/16, 068b/22, 069a/7, 069a/13, 069a/27, 069b/5, 070b/13, 070b/21

i.+ dür 040b/20, 052a/19, 059b/26

-71-

içür - : İçirmek.

i.- eler 018a/19, 018a/20, 018a/21, 038b/7, 051b/4, 054b/13, 055b/15, 055b/18, 056b/14, 056b/16, 065b/20, 065b/21, 067b/14, 069a/26

i.- seler 016b/10, 025a/24, 037a/24, 057b/4, 058a/11, 059a/19, 066a/16, 067b/4, 068a/7

-23-

idrāk : <Ar. Anlayış, akıl erdirme.

āyīne-i i.+ine 003b/11

i.+ı evṣāf-ı saʿādet 002a/19

-2-

idrār : <Ar. Akıtma.

i.+ı bevl ėder 011b/2, 022a/24, 024b/13, 026a/13, 039a/5, 041a/4, 047a/8, 049b/1, 051a/20, 055b/20, 056a/20, 059a/18

i.+ı bevl ėtdürür 017a/6, 026b/27

i.+ı bevllerin 047b/4

bevli i. ėder 055b/7

i.+ ı 025a/20

-17-

ifrāṭ : <Ar. Aşırılık.

i. 013a/17, 017a/11, 031a/23, 038b/15, 050b/6, 067a/13

i.+ ı 027a/12

i.+ ıla 022a/8, 027a/11, 027a/12

i.+ ından 017a/10

i.+ ını 017a/10, 022a/8

i.+ uŋ 027a/12

i.+ı ruṭūbetden 026a/10 -15-

igne : İğne.

i. 049b/12, 049b/13

i.+ ye 049b/12

-3-

ihdā : <Ar. Hediye etme, hediye verme.

i. olunur 002a/14

-1-

iḫrāc : <Ar. Dışarı atma, akıtma.

i. ėder 011a/27, 024a/20, 028a/3, 034a/16, 036a/18, 041a/3, 045a/9, 049b/6, 050a/14, 054b/22, 056a/14

i.+ a 049a/2

-12-

iḥtibās-ı bevl : <Ar.-Ar. İdrar tutukluğu, işeme zorluğu çekmek.

i.+ e 012b/8, 016b/16, 040a/6

i.+ i 022a/24, 062a/11

-5-

iḥtibās-ı ḥayż : <Ar.-Ar. Adet görmeme.

i.+ ı 013a/25

-1-

iḥtibās-ı raḥm : <Ar.-Ar. Rahim tutukluluğu.

i.+ ını 061b/25

-1-

iḥtiḳān : <Ar. Tenkıye yapma. Şırınga ile vücuttaki kanı ve herhangi bir sıvıyı alma.

i. 054b/16

i. ėdeler 054b/21

i. eylemeyen 063b/13

i.+ a 031a/1

i.+ lar 019b/2

-5-

iḫtilāc : <Ar. Çarpıntı.

i.+ a 057b/27

-1-

ihtimām : <Ar. Özen gösterme, gayretle çalışma.

i. ėdeler 012b/10

i. olunup 003b/14

-2-

iḫtināḳ-ı raḥm : <Ar.-Ar. Boğulma, rahim boğulması, isteri.

i.+ a 051a/10-11, 058a/23

i.+ larına 050a/1

-2-

iḫtirāḳ : <Ar. Tutuşup yanma.

i.+ ından 028b/8

-1-

iḫtirāḳ-ı bevl : <Ar.-Ar. İdrarın yanması.

i. 068a/25, 068b/5

-2-

iḫtirāz : <Ar. Sakınma, çekinme.

i. 018a/26

i. ėdeler 034a/25

i. ėdüp 017b/6

-3-

iḫtitām : <Ar. Bitme, sona erme.

i. ḳılındı 003b/15

-1-

iḫtiyār : <Ar. Genç olmayan, yaşlı kimseler.

i.+ lar 010a/21

i.+ lara 024b/3, 037b/12

-3-

iki : İki sayısı.

i. 003b/19, 004a/1, 004a/8, 004a/20, 004b/6, 004b/18, 004b/19, 004b/24, 005a/3, 005a/16, 005a/25, 006a/1, 006b/21, 007a/9, 007b/16, 008b/1, 008b/3, 008b/9, 008b/14, 008b/18, 009a/12, 009a/25, 009b/12, 010a/9, 010a/11, 010a/17, 010b/1, 010b/2, 010b/8, 010b/17, 011a/10, 011a/11, 011b/23, 012a/5, 013a/7, 013a/21, 013a/24, 013b/4, 015b/19, 015b/20, 017b/14, 018a/4, 018b/7,

019a/5, 019b/14, 020a/24, 020b/16, 021a/25, 022a/14, 022b/18, 024a/8, 024a/24, 024b/8, 024b/25, 025a/9, 025a/11, 026a/22, 026b/4, 027a/22, 027b/17, 027b/25, 029a/9, 030b/19, 030b/22, 031a/14, 032a/7, 032a/12, 033b/13, 033b/19, 034a/13, 035a/3, 035a/12, 036a/5, 036a/11, 036a/13, 036b/1, 037a/11, 037b/5, 037b/14, 038a/25, 038b/14, 039a/15, 041a/18, 041a/26, 041b/20, 042a/13, 042a/14, 042a/24, 043a/13, 043b/9, 044b/8, 045a/4, 045a/16, 045a/20, 045b/12, 046a/16, 046a/19, 047a/22, 047a/25, 048a/5, 048a/17, 051a/6, 052a/5, 053a/18, 053b/6, 053b/19, 053b/26, 054a/6, 054b/20, 055b/22, 056a/23, 057a/3, 058a/20, 058b/27, 060b/21, 061a/8, 061a/9, 061a/15, 062b/11, 063a/27, 063b/1, 063b/20, 064a/4, 064a/12, 064b/20, 064b/27, 065a/25, 065b/13, 065b/16, 066a/22, 066b/2, 067a/23, 067b/1, 067b/2, 067b/8, 067b/11, 067b/12, 067b/14, 067b/21, 067b/24, 068a/11, 068a/13, 068a/19, 068b/7, 068b/12, 068b/13, 069a/4, 069a/16, 069a/19, 069a/22, 069b/1, 069b/2

on i. 002b/14, 016a/15, 016b/25, 024b/9, 025b/3, 029a/27, 037a/18, 038b/19, 038b/23, 051a/25, 065a/24, 067a/17, 070b/8

otuz i. 056b/8

yėtmiş i. 032a/16, 036a/27, 038a/17, 042a/14, 043a/27, 050a/7

yigirmi i. 028a/7, 044b/3

i. buçuḳ 045b/22, 054b/1, 067b/12, 068a/10, 069a/23

i.+ si 019a/5, 019a/6, 070a/10

i.+ sini 035b/9, 056b/8, 061b/6

i.+ sinüŋ 057a/7

i.+ şer 004a/7, 004a/20, 005b/25, 006a/6, 006b/13, 006b/14, 007a/3, 008a/1, 008a/8, 008b/4, 009a/13, 009b/23, 010a/7, 010a/24, 010b/7, 010b/15, 010b/20, 010b/27, 011a/9, 011b/14, 012a/19, 012b/25, 013a/10, 013b/27, 014b/17, 019a/27, 021b/14, 022a/13, 022b/5, 022b/22, 022b/23, 023b/11, 023b/23, 024a/17, 024a/18, 024a/25, 024b/15, 025a/2, 026a/4, 026a/5, 027a/22, 027b/3, 027b/4, 027b/18, 028a/9, 028b/15, 029a/8, 029a/18, 029b/16, 031a/6, 031b/23, 032a/2, 032b/25, 035a/3, 037b/19, 038b/13, 039a/15, 039b/20, 040b/4, 040b/25, 043a/4, 044b/2, 046a/2, 046a/8, 046a/15, 047a/1, 053a/14, 053b/2, 053b/14, 054b/26, 055a/21,058a/19, 058b/9, 059a/12,

059a/14, 059b/8, 059b/20, 060a/10, 060b/9, 062a/1, 062a/24, 062b/16, 062b/17, 062b/27, 063b/16, 063b/18, 064a/1, 064a/3, 064a/11, 064b/3, 065a/13, 065a/15, 065a/22, 065b/27, 066a/1, 066b/22, 067a/17, 067a/24, 067b/19, 067b/25, 068a/18, 068b/1, 068b/17, 069a/8, 070a/24, 070b/25

elli i.+ şer 070a/21

on i.+ şer 014b/5, 047a/2, 068b/1

yėtmiş i.+ şer 057b/9, 061a/25, 070a/19

i.+ şer yüz 057b/9, 061a/21, 061b/27

i.+ şer yüz 023b/19-20

-309-

iki yüz : İki yüz.

i. 011a/21, 019b/14, 032b/14, 033a/23, 033b/8, 033b/9, 036a/19, 036a/27, 036b/12, 037b/23, 039b/27, 041a/1, 042a/25, 043a/3, 043a/18, 043b/3, 044a/4, 044a/18, 044b/20, 045b/4, 046a/6, 046b/3, 047a/24, 048b/9, 048b/26, 049a/8, 049a/9, 049b/3, 051a/14, 051a/23, 051a/26, 051b/8 061a/20, 062a/15, 069b/24

i. elli 007a/4, 042b/9, 046a/4, 052b/19

i.+ellişer 044a/14

i. otuz 008b/21

-42-

ikinci : İkinci.

i. 009a/20

-1-

iklīl-baḫş : <Ar. Taç veren.

003a/2

-1-

iklīlü'l-melīk : <Ar. Oğulotu, melisa, kovan otu, tatramba, koçboynuzu (Melissa officinalis).

i. 048a/6

-1-

iḳtiżā : <Ar. Gerekme, gereklik.

i. 059b/15

i. ėder 019a/9

i. ėderse 018b/2

i.+ sı 018a/23, 018a/26

i.+ sına 055b/9, 056b/19

i. ėtdigi 060a/13

-7-

il : Ülke, yurt.

i.+ i 002b/24

-1-

ilā : <Ar. …ye, … ye kadar, … dek.

i. 002b/21

-1-

ʿilāc : <Ar. İlaç, çare, deva.

ʿi. 015b/5

ʿi.+ dur 015b/4, 027b/13

ʿi.+ ı ʿaẕīmdür 009a/6

ʿi.+ ı 018a/4

ʿi.+ lar 037a/25

ʿi.+ uŋ 016b/5

-7-

ilahiyye : <Ar. Tanrıcılık.

niʿam-ı mevāhib-i i. 003b/8

-1-

ile : İle, birlikte, beraber.

i. 002a/3, 002a/5, 002a/6, 002a/16, 002b/5, 002b/6, 002b/11, 002b/13, 002b/21, 002b/24, 003a/20, 003a/25, 003b/7, 003b/8, 003b/16, 004a/8, 004b/8, 004b/24, 004b/25, 005a/8, 005a/12, 005b/20, 006a/12, 006b/20, 007a/10, 007a/23, 007a/24, 007b/12, 007b/13, 008a/2, 008b/7, 008b/21, 009a/4, 009a/20, 009a/27, 009b/1, 009b/5, 009b/24, 010a/17, 010b/1, 010b/8, 010b/16, 011a/1, 011a/13, 011a/27, 011b/16, 011b/23, 012a/6, 012a/13, 012a/22, 012a/23, 012b/7, 012b/16, 012b/18, 012b/19, 013a/14, 013b/5, 013b/12, 013b/17, 013b/19, 013b/27, 014a/6, 014a/13, 014a/21, 014b/18,

014b/19, 015a/2, 015a/3, 015a/8, 015a/9, 015b/8, 015b/20, 016a/1, 016a/12, 016a/13, 016b/7, 016b/10, 016b/15, 016b/21, 016b/22, 016b/23, 016b/24, 016b/6, 017a/3, 017b/13, 017b/15, 017b/18, 018a/5, 018a/15, 018a/17, 018a/19, 018a/20, 018b/4, 018b/15, 018b/25, 019b/1, 019b/5, 019b/7, 019b/8, 019b/9, 019b/11, 019b/13, 019b/27, 020a/4, 020a/9, 020a/27, 020b/3, 020b/15, 021a/1, 021a/2, 021a/4, 021b/7, 021b/18, 022a/4, 022a/5, 022a/6, 022a/20, 022b/7, 022b/14, 022b/17, 023a/2, 023a/3, 023a/19, 023a/21, 023b/3, 023b/4, 023b/13, 023b/25, 024a/1, 024a/10, 024a/15, 024a/19, 024a/27, 024b/9, 024b/17, 024b/24, 025a/4, 025a/15, 025a/18, 025a/19, 025b/9, 025b/20, 026a/6, 026a/8, 026a/20, 026a/21, 026b/13, 026b/14, 026b/21, 027a/8, 027a/24, 027b/5, 027b/6, 027b/7, 027b/24, 028a/9, 028b/4, 028b/16, 029a/2, 029b/12, 029b/19, 030b/2, 030b/22, 030b/23, 031a/8, 031b/1, 031b/2, 031b/16, 031b/24, 032b/7, 032b/15, 032b/20, 033a/1, 033a/3, 033a/10, 033a/16, 033a/17, 033b/8, 034a/3, 034a/6, 034a/16, 034b/2, 034b/5, 034b/8, 034b/9, 034b/22, 034b/25, 035a/13, 035a/15, 035a/18, 035a/25, 035b/14, 035b/25, 036a/11, 036b/1, 036b/18, 037a/19, 037a/25, 037b/3, 038a/16, 038b/2, 038b/4, 038b/14, 038b/25, 039a/19, 039a/23, 039b/11, 039b/22, 039b/25, 040a/24, 040a/26, 040b/16, 040b/17, 041a/19, 041a/27, 041b/1, 041b/4, 041b/8, 041b/13, 041b/22, 041b/25, 042a/12, 042b/3, 042b/4, 042b/9, 042b/10, 042b/12, 042b/17, 042b/19, 043a/3, 043a/5, 043a/11, 043b/1, 043b/18, 044a/15, 044a/18, 044b/9, 044b/14, 044b/23, 044b/24, 045a/5, 045a/6, 045a/20, 045b/3, 045b/4, 045b/5, 045b/22, 045b/23, 045b/24, 046a/8, 046a/18, 046b/21, 047a/4, 047a/12, 047a/14, 047a/23, 047b/8, 047b/10, 047b/27, 048a/12, 048a/13, 048a/18, 048b/16, 048b/26, 048b/27, 049a/10, 049b/11, 049b/13, 049b/16, 050a/10, 050b/22, 051a/6, 051a/7, 051a/21, 051a/22, 051b/5, 051b/8, 051b/20, 051b/21, 052a/4, 052a/6, 052b/2, 052b/4, 052b/7, 052b/9, 052b/11, 052b/12, 053a/15, 053b/1, 053b/4, 053b/14, 053b/20, 053b/27, 054a/7, 054a/8, 054a/16, 054b/2, 054b/4, 054b/9, 054b/18, 054b/21, 055a/1, 055a/7, 055b/22, 055b/24, 055b/25, 056b/2, 056b/18, 057a/11, 057b/1, 057b/3, 058a/5, 058a/10, 058b/22, 059a/17, 059b/1, 059b/2, 059b/12, 059b/13, 059b/14, 059b/20, 060a/3, 060a/10, 060a/12, 060b/19, 061a/4, 061a/13, 061a/15, 061a/27, 061b/3, 061b/5, 061b/6, 061b/15, 062a/24, 062b/3, 062b/5,

062b/6, 062b/12, 062b/17, 062b/20, 062b/25, 062b/27, 063a/3, 063a/8, 063a/21, 063a/26, 064a/20, 065a/1, 065a/11, 065b/19, 066a/22, 066b/5, 066b/10, 066b/12, 067a/2, 067a/19, 067a/20, 067b/4, 067b/5, 068a/1, 068a/6, 068a/22, 068b/4, 068b/9, 068b/14, 068b/15, 068b/20, 069a/4, 069a/22, 069a/25, 069b/9, 069b/10, 069b/11, 069b/18, 069b/20, 069b/26, 070a/2, 070a/3, 070a/7, 070b/11, 070b/15

-309-

illā : <Ar. Mutlaka.

i. 003b/10

-1-

ʿillet : <Ar. Hastalık.

ʿi. 002b/1

ʿi.+ den 015b/6

ʿi.+ i 015b/17

ʿi.+ ine 032a/8

ʿi.+ ler 038a/26

yaramaz ʿi.+ lerden 017b/4

ʿi.+ lere 005b/8 006a/13, 006a/23, 009a/6, 009a/17, 010b/11, 015b/14, 022b/12, 025b/12, 025b/22, 029a/21, 031a/11, 038a/7, 038b/6, 041a/5, 050b/19, 054a/23, 065b/11, 068b/6

ʿi.+ leri 004b/12, 006b/8, 010a/19, 010a/21, 012b/22, 013a/6, 015a/23, 015b/9, 015b/16, 025a/7, 028b/19, 036b/13, 040b/11, 049b/7, 049b/21, 049b/24, 056a/11, 060b/24, 063b/25

ʿi.+ lerin 024b/12, 029a/11, 031b/6, 039a/4, 044b/21, 047a/10, 062a/12

ʿi.+ lerine 005b/22, 009a/18, 012a/8, 024b/5, 025a/17, 026a/24, 031b/18, 031b/25, 031b/26, 033a/12, 034b/19, 035a/5, 035a/7, 035a/18, 036b/3, 038a/6, 039b/7, 039b/8, 042a/26, 045b/17, 051a/7, 051a/8, 054b/5, 055a/18, 056a/26, 062a/26, 062a/27, 062b/1, 066b/23

ʿi.+ lerini 004a/10, 011b/10, 026a/11, 048a/14, 048a/19, 050a/26, 065b/12

-89-

ʿillet-i merāḳiyā : <Ar. Fazla düşünme, kuruntu hastalığı.

ʿi.+ ya 055a/18-19 -1-

ʿillet-i merāḳīye : <Ar. bk. ʿillet-i merāḳīye

ʿi.+ nüŋ 045a/10

-1-

ʿillet-zedegān : <Ar-Far. Hastalığa uğramış olanlar.

devā-sāz-ı ʿi.-z. 002a/10

-1-

ʿilm : <Ar. Bilim.

ʿi.+i şerīfe 003a/26

ʿi.+i teşrīḥ 002b/11

ʿi.+i ṭıbb 002b/12

meziyyet-i erbābü'l-ʿi. 003a/7

raġbet-i fezā-yı ʿi.+i ṭabābet 002a/16

reʾīs-i māl-ı ʿilm-i ṭabābet 002b/13

-6-

iʿmāl : <Ar. Yapma, yapılma.

muḥtāc-ı aʿmāl-ı i. 002b/13

-1-

in - : İnmek.

i.- e 035b/17

i.- en 014a/8, 031b/6, 033a/3, 034a/9, 035b/2, 035b/3, 035b/16, 056b/6, 067a/2

nevāzil i.- en 011b/25

-11-

inbīḳ : <Ar. Bazı maddelerin taktirine, süzülmesine yarayan araç.

i. 056a/19, 056b/3, 058b/7, 061b/7

i.+ de 056a/25, 058a/26, 061b/3, 062a/7

i.+ den 041b/27, 059a/2, 059a/8, 060a/11, 060b/16, 060b/17, 060b/18, 061a/6, 061b/2, 062a/8

i.+ e 059b/2, 059b/14, 060b/1, 061a/5, 061a/6, 061b/6, 062a/5, 062a/9, 062a/16

-26-

ince : İnce

i. 015a/3, 015a/7, 015a/11, 019a/15, 020b/3, 020b/19, 021a/4, 021a/19, 021b/19, 022b/26, 023a/11, 023b/6, 023b/15, 026a/21, 026b/10, 026b/11, 027b/21, 028a/14, 028b/4, 030a/9, 032a/20, 032a/22, 032a/23, 035b/7, 040a/18, 040b/12, 052b/11, 062b/11, 063a/3, 063b/9, 064a/5, 064a/20, 064b/7, 064b/16, 065b/9, 066a/4, 066a/9, 066a/20, 066b/1, 066b/5, 066b/7, 066b/27, 067a/18, 067b/2, 067b/8, 067b/13, 067b/20, 067b/26, 068a/6, 068a/14, 068a/19, 068b/4, 068b/12, 070a/16, 070b/9, 070b/19

i.+ si 014b/4, 062a/2

-60-

ince ince : İnce ince, ince bir şekilde.

i. 021a/1

-1-

incü : İnci. İstiridye gibi bazı kabuklu hayvanların içinde oluşan, değerli, küçük, sert, sedef renginde süs tanesi.

i. 004b/18, 005a/25, 005b/25, 006a/21, 006b/12, 007b/9, 008a/10, 008a/25, 009a/1, 010b/25, 012b/27, 027a/5, 031b/12, 031b/20, 032a/4, 060a/26, 061a/10, 062b/26, 063b/20, 064a/12, 064b/2, 064b/20, 065a/20, 065b/7, 068a/13

aḳ i. 004a/18, 005a/16, 009a/12

i. çiçegi 058a/17, 058b/4

i. çiçegi ṣuyı 057b/8

i. çiçeginüŋ ṣuyı 057b/23

i. çiçeginüŋ ṣuyından 065a/27

i. maʿ cūnı 031b/8, 031b/19

i. maʿ cūnınuŋ 031b/27

i. ṣedefinüŋ muḫriḳi 067a/6

i. süfūfınuŋ bāridi 008a/7

-38-

incübār : Kırmızı kök, beşparmak otu.

i. kökinüŋ 039b/18

i. mürebbāsı 032b/23

i. ṣuyı 016b/15, 068b/14

i.+ı + kebīr 067b/24, 068b/12

-6-

indir - : İndirmek.

i.- üp 048a/25, 062a/6

i.- ür 048b/4

-3-

indür - : bk. indir.

i.- eler 005a/13

i.- üp 036a/7, 040a/20, 041b/3, 044b/12, 049b/15, 056a/7, 059b/23

i.- ür 004a/12, 013b/9, 014a/3, 050a/21, 050b/6

-13-

inek : İnek.

i. 069b/16

i. südi 009a/24, 059b/13, 069b/9, 069b/13, 069b/19

-6-

inḥiṭāṭ : <Ar. Düşme, aşağı inme.

i. 016a/24

-1-

inṣāf : <Ar. Merhamete, vicdana veya mantığa dayanan adalet.

i.+ı sāḥib-ḳırān 002b/26

-1-

insān : <Ar. İnsan.

i. 050a/4, 070a/10, 070b/5

i.+ a 009a/8, 024b/2, 028a/13

i.+ ı 035b/18, 070a/12

i.+ uŋ 004b/15, 009b/26, 010a/11, 015a/25, 023a/26, 024b/4, 026a/9, 026b/6, 047a/27, 049b/24, 065a/23, 065b/7

-20-

inṣā'llāh : <Ar. İnşallah; Allah isterse.

i. 011a/5

-1-

inṣā'llāhü teʿālā : <Ar. İnşallahü teala.

i. 008b/12, 010b/4 ,042b/25

-3-

intihā : <Ar. Nihayet, son.

i.+ sı 017b/6

i.+ sına 017b/5

i.+ sında 017a/14, 029b/22, 030a/12

-5-

īpātḳa : <Lat. Ciğer otu.

ī. 053a/8

-1-

ipek : İpek böceği kozaları çözülerek çıkarılan ve dokumacılıkta kullanılan çok ince, esnek ve parlak tel.

i. 009a/12, 022b/5

ḫām i. 006b/17

i. ḳozalaġı 005a/7

i. ḳozalaġı 005a/5

-5-

īrāş : <Ar. Sebep olma, ortaya çıkarma.

ī. ėder 017b/19

-1-

iri : İri, sert, kalın.

ş̱aʿleb kökinüŋ i.+ si 009a/21

-1-

irsā : <Far. Mavi zambak kökü (Iris lurida).

i. 011b/19, 011b/20, 014b/3, 025a/12, 032b/4, 033b/7, 033b/13, 038a/21, 042a/23, 053b/20, 054a/4, 068a/17

i. köki 048b/13

i. kökini 038a/27

i. kökinüŋ ʿuṣāresi 021a/9

i. ṣuyı 011a/19

i.+ yı 033b/21 -15-

işābet : <Ar. Rast gelme, ulaşma,uğraşma.

i. ėtmesün 016a/2

i. ėtmez 006b/24, 008b/11

-3-

ise : İse.

i. 014b/23, 015b/3, 016a/9, 016b/23, 019a/9, 020b/4, 055a/3

çıḳarurlar i. 058a/9

faḳīr i. 056b/17

ister i. 053a/18

ḳuvvetli i. 017b/25

var i. 038a/26, 048b/18, 053a/21

-14-

ishāl : <Ar. Hafifleme, azalma, sehl olma, ishal. Vücutta fazla olarak bulunan herhangi bir maddenin çeşitli yollarla boşaltılması, dışarı atılması.

i. 041b/16, 044a/10, 054a/10, 067a/15, 067a/22

i. olursa 067a/25

i.+ e 038b/15, 041b/15

envāʿ -ı i.+e 067a/20

i.+ i 013a/18, 027a/9, 044a/10, 050b/17, 064b/22

i.+ ine 016b/21

i.+ ini 022a/10, 023a/24

i.+ leri 023a/7

ṣafrāvī i.+ leri 050b/5

i.+ üŋ 017a/7

i.+i lūmūyyeyi 013a/16

i.+i müzminelere 067a/12

-22-

ishālāt : <Ar. İshaller.

i.+ ı 067a/11

-1-

ishāl-i kebedī : <Ar.-Ar. Karaciğer ishali.

i. 017a/8 -1-

ishāl-i ṣafrāviye : <Ar.- Ar. Safraya bağlı ishal.

i.+ ye 023a/6

-1-

ishāl-i zaḫīre : <Ar.- Ar. Bağırsak iltihaplanmasından kaynaklanan ishal.

i. 067a/3

i.+ ye 067a/20

-2-

ishāl-i zaḫīrī : <Ar.- Ar. bk. ishāl-i zaḫīre

i.+ ye 023a/6

-1-

ishāl-i żahrīye : <Ar. bk. ishāl-i zaḫīre.

i.+ yi 023a/24

-1-

is(i)m : <Ar. İsim, ad.

i.+ iyle 003a/27

-1-

isḳābiyūz : "Türkīce uyuz otı dėmekdür".

i. 059a/26

-1-

isḳābiyūza : bk. isḳābiyūz

ı. 007a/22

-1-

isḳāryūre : (?)

i. 047a/20 -1-

iste - : İstemek, arzu etmek.

i.- meyen 068a/22

i.- r 017b/23, 023b/16

i.- r ise 053a/18

i.- rlerse 054a/1, 055b/15, 055b/17

i.- yen 026b/7, 053a/17, 053b/5, 053b/6

-11-

isti‘dād : <Ar. Bir şeyin kabulüne , kazanılmasına olan tabii meyil, kabiliyet.

i. vėrür 049a/3 -1-

istiḫrāc : <Ar. Çıkarma, çıkarılma.

i. ėdüp 058b/2

i. olunmış 065b/4

-2-

isti‘māl : <Ar. Kullanma.

i. 005a/3, 005b/13 007a/19, 016a/3, 018a/22, 018a/24, 021b/2, 037a/9, 050b/13, 057b/25, 059b/4, 059b/15

miḳdār-ı i. 020a/15, 053a/2, 067b/13

i. ėdeler 018b/7, 026b/16, 031b/5, 037a/20, 038a/19, 063b/11, 066b/3

i. ėden 015a/26, 022a/23, 026b/4

i. ėder 021b/3

i. ėderler imiş 015a/17

i. ėdermiş 015b/22

i. ėdüp 015b/20

i. ėtdükleri 062b/18

i. ėtseler 016a/4, 016a/12, 017a/12, 050a/4

i. eyledikleri 023a/3

i. eyledükden 009b/13

i. eyledükleri 015a/11

i. eylemek 061a/13

i. eylemişler 017a/24

i. eylese 015a/24, 016b/25

i. eyleseler 017a/3, 027b/14

i. eyleyeler 023a/3

i. oluna 007a/26, 010b/17, 016a/1, 017a/14, 018a/14, 023a/5, 023a/12, 023a/19, 023a/21, 025b/13, 031a/17, 031a/18, 031b/16, 031b/17, 035b/18, 056a/15, 058b/2, 059b/24, 066a/23, 066a/24, 067a/10, 067b/21, 069a/4, 070b/11

miḳdār-ı i. oluna 070b/27

i. oluna 007b/13-14

i. olunacak 010b/12

i. olunacaḳ 053a/24

i. olunduḳda 038b/26

i. olunmaya 018a/23, 018a/26

i. olunmaz 018b/8, 026b/17, 059b/26, 066b/23

i. olunsa 015a/20, 015b/18, 017a/2, 051b/2, 058b/23, 064b/10

miḳdār-ı i. olunup 031a/18

i. olunur 027b/13, 060b/26

ḥīn-i i.+ de 062b/6

i.+ i 004a/8, 004b/10, 005a/21, 006b/5, 006b/21, 007a/9, 007b/4, 007b/13, 008a/3, 008b/9, 008b/22, 009a/5, 009b/12, 009b/25, 010a/10, 010a/18, 010b/1, 011a/26, 011b/16, 012a/22, 012b/22, 013a/15, 014a/1, 014a/7, 019b/21, 022a/21, 024b/20, 025a/15, 029b/5, 029b/18, 030a/24, 031a/17, 031b/24, 032b/1, 060b/2

miḳdār-ı i.+ i 013a/6, 013a/23, 013b/5, 014a/22, 020b/15, 020b/25, 021a/15, 021b/8, 022a/6, 022b/17, 023a/19, 024a/27, 024b/9, 024b/24, 025a/8, 025b/20, 026a/6, 026a/22, 026b/3, 026b/22, 027a/7, 027b/6, 027b/25, 028a/10, 029a/9, 029a/20, 030a/9, 030b/10, 030b/25, 032b/8, 033b/14, 035b/17, 038a/24, 040a/4, 050a/10, 051b/14, 052b/13, 057b/10, 058b/17, 059a/9, 061b/8, 062a/21, 065a/4, 065a/14, 065a/27, 065b/18, 066a/14, 066a/21, 066b/2, 067a/9, 067a/18, 067a/24, 067b/21, 067b/27, 068a/15, 068a/20, 068b/7, 068b/13, 069a/3, 069a/11, 069a/19, 069a/26, 070b/5, 070b/10

i.+ ine 006b/23, 008b/10

i.+ inüŋ 017b/27, 058b/22

-192-

istisḳā : <Ar. Siroz; herhangi bir vücut boşluğu veya dokularda aşırı sıvı toplanması.

i. 017a/23, 069a/27

i.+ lara 020b/18

i.+ ya 016b/9, 069b/4

i.+ yı 021a/16, 026a/25

-7-

istisḳā-yı laḥmiye : <Ar- Ar. Siroz hastalığı.

i.+ ye 016b/11

-1-

ʿişyān : <Ar. Ayaklanma.

maraż-ı ʿi.+a 002a/12

-1-

iştihā : <Ar. İştah, yemek yeme isteği.

i. 009b/26, 044a/20

i. getürüp 014a/25

i. getürür 010a/12, 010b/10, 011a/14, 049b/26

i. vėrür 004a/16, 009b/15, 017a/2

i.+ sı 016a/17

i.+ sın 016a/17, 024b/19

i.+ sını 020b/7, 028b/20

i.+ sın açar 044a/19

-16-

iştiyāḳ : <Ar. Şevklenme, göreceği gelme, özleme.

ḥarf-i. +i. ımdan 003b/20

-1-

it üzümi : Patlıcangillerden, ormanda yetişen bir bitki; köpek üzümü, kuş üzümü, it boncuğu (Solanum nigrum).

i. ṣuyı 027b/7

i. ʿuṣāresi 027a/17

-2-

iʿtibār : <Ar. Şeref, haysiyyet.

müsellem-i i.+ı ʿoṣmāniyye 003b/7

-1-

iʿtidāl : <Ar. Ilımlılık, itidal.

i. 046a/23

-1-

itmed : (?)

i. 063a/19

-1-

ittiṣāf : <Ar. Vasıflanma, nitelenme.

i.+ ında 002a/19 -1-

ʿiṭā : <Ar. Verme, verilme.

ʿi.+yı buḫār 002a/3

-1-

iżāfe : <Ar. Katma, karıştırma.

i. oluna 055a/3, 055b/10

-2-

izāle : <Ar. Giderme, giderilme, yok etme.

i. ėder 064a/7

-1-

K

ḳab : Kap, kap kacak.

ḳ. 013a/12, 029a/1, 050a/15, 058b/6, 058b/12, 059a/1, 070a/26 -6-

ḳabaḳ : Kabak (Cucurbita).

ḳ. 012a/4, 029b/16, 030b/5, 051b/25, 053a/11, 053b/13, 065b/27

ḳ.+ ı 047a/12

ḳ. çekirdegi 021a/12, 030a/27, 045a/1

ḳ. çekirdegi içi 012a/20

ḳ. çekirdeginüŋ 053b/17

ḳ. çekirdekleri 011a/22, 030b/17

ḳ. çekirdekleriniŋ içi 068a/26

ḳ. çekirdeklerinüŋ 059b/10

ḳ. çekirdeklerinüŋ içi 039b/4

ḳ. ṣuyı 041b/20, 041b/26

ḳ. ṣuyını 041b/26

ḳ. toḫumları 027b/4

semüz ḳ. 047b/21

semüz ḳ. ʿuṣāresi 061b/26

-24-

ḳabarcıḳ : Kabarcık.

ḳ.+ larını 047b/3 -1-

kaʿbe şamanı : <Ar. Mekke ayrığı (Cymbopogon schoenanthus).

k. 013a/9, 014b/6, 019a/19, 022a/2, 022a/17, 022a/27, 026/2, 026a/16, 043a/17, 043a/25, 044b/27, 048a/11

k. nuŋ filisi 026a/19

-13-

kābilī : <Ar. Helile (Terminalia) türlerinden biri.

k. 004b/7, 009a/4, 012b/15, 012b/16, 021b/27, 022b/22, 025a/26, 025b/7, 026b/1, 027a/21, 027a/27, 028b/22, 029a/6, 054a/13

k. ḳabuġı 041a/12

k. mürebbāsı 008a/16

-16-

ḳablubaġa : Kaplumbağa.

ḳ. 052a/10

ḳ. laḥmını 052a/4

ḳ. şarābıdur 051b/18

ṭopraḳ ḳ.+ sı 051b/19

-4-

ḳabuḳ : Kabuk.

ḳ.+ ı 005b/17, 005b/20, 006a/17, 006b/1, 007a/27, 012b/15, 021b/15, 032a/1, 048b/14, 051b/6, 055b/11, 057b/22, 058b/4

aġac ḳavunı ḳ.+ ı 004a/19, 005b/2, 008b/3, 012b/12, 012b/25, 020a/26, 022b/3, 043b/17, 046b/16,

060b/8, 063b/19, 064b/40, 66b/21

aġac ḳavunı ḳ.+ ı maʿcūnı 014a/17

aġac ḳavunı ḳ.+ ı reçeli 014a/18

aġac ḳavunı ḳ.+ ı şerbeti 011a/12

amāsiyye eriginüŋ ḳ.+ ı 053b/23

baḳla ḳ.+ ı 059a/13

ḫaṭmī kökinüŋ ḳ.+ ı 032b/17, 039a/26, 059a/14

ḫıyārşenbe ḳ.+ ı 067b/7

ḳābilī ḳ.+ ı 041a/12

ḳara helīle ḳ.+ ı 052b/25

kebere kökinüŋ ḳ.+ ı 039a/13, 048b/13, 048b/22

kerefes köki k.+ ı 049a/18

līmōn ḳ.+ ı 062a/23

pelīdin ḳ.+ ı 068a/3

rāzyāne kökinüŋ ḳ.+ ı 042a/2

ṣarı helīle ḳ.+ ı 041a/12, 044a/25, 052a/20, 052b/25

tūrunc ḳ.+ ı 060b/9, 062a/23

ḳ.+ ın 029b/24

baḳla ḳ.+ ından 040b/26

ḳ.+ ını 013a/13, 014a/11, 014a/12, 021a/11

aṭa ṣoġanınuŋ ḳ.+ ını 070a/3

ceviz ḳ.+ ını 061a/19

ḳ.+ ınuŋ 007b/19, 008a/18, 032a/12

cevzüŋ ḳ.+ ınuŋ 035a/24

tūrunc ḳ.+ ınuŋ 062a/2, 066a/9

aġac ḳavunı ḳ.+ ınuŋ reçeli 008a/16

aġac ḳavunı ḳ.+ ınuŋ rubbı 007b/16, 008b/14

aġac ḳavunı ḳ.+ ınuŋ şarābı 043b/16

aġac ḳavunı ḳ.+ ınuŋ şerbetiyle 006b/4

-69-

ḳabuḳlu : Kabuklu.

ḳ. arpa 047a/2

-1-

ḳabuḳsuz : Kabuksuz.

ḳ. 020a/6, 042a/3, 052a/2, 053a/9, 053b/3, 053b/12, 055b/22, 069b/6, 069b/12

ḳ. arpa 042b/7, 046b/12

-11-

ḳaburġa : Kaburga.

ḳ. 034a/17

-1-

ḳabż : <Ar. Tutma, kabız.

ḳ. ėder 054a/10

ḳ. ėtmek 023a/8

-2-

ḳabża : <Ar. Bir tutam, bir avuç, bir el dolusu şey

ḳ. 019b/4, 023b/23, 030a/3, 030a/4, 030a/17, 033a/9, 033b/6, 037b/19, 037b/20, 038a/21, 039a/13, 039a/15, 039b/3, 039b/18, 039b/20, 040a/12, 040b/4, 040b/26, 047a/1, 047a/2, 047a/20, 047a/22, 047b/8, 047b/10, 047b/20, 048a/5, 048a/6, 048b/22, 051a/1, 051a/4, 052a/3, 052a/23, 052b/24, 053a/10, 053a/15, 053a/27, 053b/11, 053b/17, 053b/20, 053b/26, 054a/5, 054b/1, 054b/18, 055a/15, 058a/18, 058b/4, 059a/14, 059a/26, 059b/8, 059b/9, 061a/24, 061b/27, 062a/1, 062a/2, 062a/24, 063b/16

ḳ.+ sı 041b/16

-62-

ḳabżacuḳ : <Ar.-T. Kabzacık.

ḳ. 014b/9

-1-

ḳaç : Herhangi bir şeyin niceliğini sormak için kullanılan soru sıfatı.

ḳ. 059a/22, 060b/23

-2-

ḳadar : <Ar. Kadar, degin.

ḳ. 005a/13, 012b/22, 016b/5, 017b/19, 025b/13, 034a/7, 048b/18, 062b/5

-8-

ḳadem-niḥāde : <Ar.-Far. Ayak basmış, gelmiş olan.

ḳ.+i pāye-i ṣuḥn olup 003b/8

-1-

ḳafrü'l- yehūd : <Ar.-Ar. Katran, zift.

ḳ. 014b/16, 015a/8

-2-

kāfūr : <Ar. Kafur otu ve bundan elde edilen koku (Camphorosma monspeliaca).

k. 006a/5, 006a/22, 007b/9, 010b/27, 012a/5, 012a/21, 012b/27, 022b/6, 027a/6, 029a/27, 031b/15, 032a/7, 035a/4, 040a/15, 040a/24, 060a/9, 061a/12, 063b/21, 064a/18, 064a/20, 065b/16

k.+ ı 040a/26

-22-

kāġıd : <Far. Kağıt.

k. 070b/22

-1-

ḳahramān-ı maşrıḳ : <Ar. Doğu'nun kahramanı.

ḳ. 003a/4 -1-

ḳāʿide-i ḥükemā : <Ar. Bilginlerin, hakimlerin kuralları.

ḳ. 033a/6, 043a/14

-2-

ḳā'im : <Ar. Ayakta duran, ayakta bulunan.

ḳ. eyledi 002a/6

-1-

kā'ināt : <Ar. Dünya.

k.+ dur 002b/3

-1-

ḳāḳūle : <Ar. Zencefilgillerden, sıcak iklimlerde yetişen güzel kokulu bir bitki ve bu bitkinin tohumu(Elettariacardamomum).

ḳ. 008b/26, 010a/7, 010a/16, 010a/26, 010b/7, 010b/22, 011b/6, 013b/1, 020a/23, 022a/19, 024a/17, 031a/15, 031b/14, 031b/22, 060b/6, 069a/15, 069b/24

ḳ.+i hindī 014b/13

ḳ.+i kebīr <Ar.Ar. Büyük hamame, bir tür kakule. 004a/4, 012b/13, 021b/6, 021b/12, 027b/19, 031a/5, 058b/9

ḳ.+i ṣaġīr <Far. Küçük kakula, hil otu (Elettaria cardamomum) 004a/4-5, 012b/13, 019a/22, 021b/12, 024a/24, 027b/19

-31-

kākūnec : <Ar. Kanbil otu güveyi feneri (Phisalis alkekengi).

k. 020a/22, 040b/23, 047a/2

k. ḳurşı 066a/2

-4-

ḳal - : Kalmak, geriye kalmak.

ḳ.- a 041a/19

ḳ.- an 020a/12, 021b/18, 061b/3, 061b/7, 062a/7, 067b/23

bāḳī ḳ.- an 057a/16

ḳ.- dıġı 018b/25

ḳ.- duḳdan 061b/5

ḳ.- ınca 004b/8, 004b/25, 013a/14, 019b/15, 020a/10, 028a/19, 033a/23, 033b/8, 033b/21, 034a/6, 036a/7, 036a/11, 036a/27, 036b/20, 038b/18, 038b/22, 039a/16, 039a/21, 039b/12, 040b/13, 041b/21, 042a/13, 042b/3, 042b/9, 042b/18, 043a/4, 043a/13, 043b/1, 043b/18, 044a/3, 044a/17, 044b/9, 045a/21, 045b/3, 045b/22, 046a/9, 046b/3, 046b/18, 047a/5, 048a/13, 048b/16, 048b/26, 049a/22, 051a/6, 051b/12, 052a/7, 052a/25, 053a/15, 053b/4, 053b/14, 053b/21, 053b/27, 054a/9, 054a/16, 054b/2, 054b/10, 054b/18, 055a/8, 055b/13, 059b/23, 061b/3, 069b/13

nıṣf ḳ.- ınca 012b/16

ḳ.- maya 014a/14

ḳ.- mayınca 029a/3

ḳ.- maz 014b/24 -76-

ḳalb : <Ar. Kalp, yürek.

ḳ. 022a/18, 036b/13, 050a/25, 055a/20, 063b/25

ḳ.+ de 006b/8, 031a/11

ḳ.+ e 016a/9, 016a/10, 017b/17, 017b/18, 018a/1, 018a/3, 025b/14036b/14, 036b/16, 037b/11, 047b/4, 060b/3, 060b/22, 060b/24, 061b/22, 063b/14, 063b/26, 064a/6, 064a/21, 064b/12, 064b/22, 066b/7

ḳ.+ i 016a/21, 037a/27, 060a/16, 064a/22

ḳ.+ üŋ 005b/10

ḳ.+i maḥzūnumı 003b/16

-37-

ḳalbiyye : <Ar. Kalple ilgili.

müferriḥāt-ı ḳ.+dendür 055a/13

semere-i ḳ.+dendür 0055a/23

-2-

ḳaldır - : Kaldırmak.

ḳ.- ır 009b/17 -1-

ḳalendūla : Kalendula, aynısafa bitkisi (Calendula officinalis).

ḳ. ʿuṣāresi 060a/21

-1-

ḳalın : Kalın.

ḳ. 021a/5, 069b/22 -2-

ḳalınca : Kalınca, yoğun.

ḳ. 033a/14, 040b/17, 045a/19

-3-

ḳālīlü'l- biżāʿa : <Ar. Bilgisi, kültürü az.

ḳ. 002b/8

ḳalḳ - : Kalkmak, ayağa kalkmak, hastalıktan iyileşerek ayağa kalkmak.

ḳ.- an 009b/16, 011a/5, 011a/17, 012a/26, 031a/22

-5-

ḳalḳadīs : Karaboya, demir-II- sülfat.

ḳ.+ i muḫriḳ "yanmış kalkatar" 014b/11

-1-

ḳalḳaṭār : Sarı renkli bir tuz, demir sülfatın ısıtılmasıyla meydana gelen kırmızı, kahverengi demir-III-oksit.

ḳ.+ ı 015a/8

-1-

kām-bīn : <Far. Bahtiyar, mutlu.

k. 002b/21

-1-

kām-revā : <Far. İsteğine erişen.

k. 002b/25

k. iken 003b/8

-2-

kamandbūz : (?)

k. 043a/25

-1-

ḳamış : Kamış , saz.

ḳ. 070a/3

ḳ. bıçaḳ 049b/16

ḳ.+ dan 034a/23, 049b/10, 049b/12

-5-

ḳamışlı : Kamışlı.

ḳ. 055a/25 -1-

kāmil : <Ar. Bütün, tam, noksansız, olgunluğa erişmiş.

k. 049b/17

-1-

ḳan : Kan. Atardamar ve toplardamarların içinde dolaşarak hücrelerde özümleme, yadımlama görevlerini sağlayan plazma ve yuvarlardan oluşmuş kırmızı renkli sıvı.

ḳ. 016b/14, 027a/10, 027a/13, 038b/16, 039b/24, 067a/12

ḳ. tüküren 039b/23

ḳ. tükürmesini 039b/23

ḳ.+ ı 013a/18, 015a/20, 016b/14, 016b/15, 026b/8, 032a/15, 037b/11, 067a/14, 070b/4

ḳ.+ ını 013a/17, 017a/11, 018b/19, 022a/9, 023a/5, 023a/25, 038b/16

ḳ.+ larında 030a/13

-26-

ḳanāʿat : <Ar. Kısmete razı olma., bir şeyi yeter görü fazlasını istememe.

ḳ. 017b/20

-1-

ḳandīl : <Ar. Kandil, aydınlatma aracı.

ḳ. 017b/8

ḳ.+ de 017b/7

-2-

ḳanḳı : Hangi.

ḳ.+ sınuŋ 057a/6

-1-

ḳanṭariyūn : <Gr. Yara otu, kılıç otu, koyunkıran, kantaron (Erythraea centaurium).

ḳ. şuyı 065b/18

ḳ.+ı ṣaġīr 014b/16, 066a/19

ḳ.+ı ṣaġīrüŋ depesi 069b/24

-4-

ḳanūn : <Ar. Kanun, kurak, kaide.

ḳ. 002b/12

-1-

ḳapa - : Kapamak, örtmek.

ḳ.- yalar 057b/15, 060a/14, 064b/8, 070a/7

ḳ.- yup 018b/22, 052a/6, 058a/6, 058a/25, 058b/7, 061b/1, 070a/27

-11-

kapaḳ : Kapak.

k.+ ını 052a/6

k.+ uŋ 070a/6 -2-

ḳapan - : Kapanmış.

ḳ.- mış ola 056b/4

-1-

ḳapḳara : Kapkara.

ḳ.+ sı 063b/7

-1-

kār : <Far. Yarar, fayda. Uygulanan tedavide olumlu sonuç alamamak, iyileşmemek.

k. ėtmekle 015b/4

-1-

ḳar - : Karmak, karıştırmak.

ḳ.- up 053a/5

-1-

kār-fermā : <Far. İş buyuran, iş buyurucu.

k.+yı emr-i salṭanat 003a/19

-1-

ḳara : Kara, siyah.

ḳ. behmen 006b/18

ḳ. büber 023b/10, 024b/16, 025a/1, 026b/1

ḳ. çöpleme 043a/25, 051b/11, 054a/19, 056b/15

ḳ. erigüŋ çekirdegin 029b/23

ḳ. ḫaşḫāş 034a/4, 042b/17, 042b/27

ḳ. helīle 013a/9, 020a/25, 021b/27, 022b/22, 025a/26, 026b/1, 027a/21, 027a/27, 028b/3, 028b/22, 044a/25, 054a/12

ḳ. helīle ḳabuġı 052b/25

ḳ. laḫna toḫmı 021a/26

ḳ. nūş ʿuṣāresi 052a/13

ḳ. nūş şarābı 052a/12

ḳ. ṣudan 056a/26

-30-

ḳarʿa : <Ar. Bir çeşit damıtma aracı, inbik.

ḳ.+ ya 058a/7

-1-

ḳarabaş : <T.-T. Karabaş otu, keşiş otu, lavanta çiçeği.

ḳ. 037b/20, 043a/24, 044b/1, 045a/14, 058b/10, 066b/21, 066b/27

ḳ. çiçegi 014b/7, 025b/2, 047b/24, 048a/60, 54a/12

ḳ.+ı ʿarabī 019a/17

-12-

ḳara büber : Karabiber.

ḳ. 011b/13, 014b/6, 021b/11, 022a/13, 031b/21, 060b/7, 070a/23, 070b/24

-8-

ḳaraciger : Karaciğer; karın boşluğunun sağında bulunan, öd salgılayan, şeker depolayan, iri, açık kahverengi bir organ.

ḳ.+ i 023a/16

-1-

ḳara laḫna : Kara lahana.

ḳ. ʿuṣāresi 033a/22

ḳ. ʿuṣāresinüŋ luʿūḳı 033a/21

-2-

ḳaralıḳ : Karalık.

ḳ.+ ın 060a/5

-1-

ḳāralīna : Solucan, kurt, parazit öldürücü zehirli bir ot, mercan otu.

ḳ. 005b/4, 065a/1

-1-

ḳaranfil : <Ar. Karanfil (Eugenia caryophyllata).

ḳ. 004a/3, 004b/2, 005b/17, 008b/16, 008b/25, 009a/14, 009b/20, 010a/3, 010a/15, 010a/23, 010b/6, 010b/22, 011a/9, 011b/5, 012a/3, 012b/12, 012b/24, 020a/23, 021a/13, 021b/5, 021b/13, 022a/14, 022a/26, 023b/11, 024a/16, 024a/23, 025a/11, 027b/16, 028b/15, 031a/4, 031a/14, 031b/9, 034b/17, 038a/22, 050b/9, 051a/3, 051b/10, 058b/26, 060a/8, 060b/6, 063b/19, 064b/3 066b/21, 068a/11, 069a/9

ḳ. yaġı 038a/18

ḳ. yapraġı 031a/4

ḳ.+ i 038b/3

-48-

ḳār-ı mücebbet : (?)

ḳ. 022a/1

-1-

ḳarıl - : Karılmak, karıştırılmak.

ḳ.- mış ola 036a/24

-1-

ḳar(ı)n : Karın

ḳ.+ ına 055a/10, 055a/17, 068a/20

ḳ.+ ını 018b/18, 018b/23, 019a/1, 019a/2, 019a/4

ḳ.+ la 018b/7, 018b/8

ḳ.+ larını 019a/13

-11-

ḳarış - : Karışmak.

ḳ.- alar 027b/24

ḳ.- sun 052b/15

-2-

ḳarışdır - : Karıştırmak.

ḳ.- alar 005a/14

ḳ.- ıla 029b/2

ḳ.- ırlar imiş 052b/12

ḳ.- up 025a/22, 026b/15, 028b/5, 029a/19, 030b/24, 041b/4, 069b/10

-10-

ḳarışdırıl - : Karıştırılmak.

ḳ.- up 029b/25

-1-

ḳarışdur - : bk. ḳarışdır-

ḳ.- alar 005a/12, 005a/13, 014a/16, 014b/21, 014b/24, 015a/11, 021a/17, 021a/21, 023b/5, 030b/23, 031b/3, 032b/15, 034b/13, 034b/17, 034b/26, 035a/16, 037a/23, 040a/26, 041b/7, 043b/27, 050a/9, 054b/12, 055a/10, 055b/25, 056b/10, 060a/3, 061a/13, 061a/15, 070a/2

ḳ.- up 021a/6, 021a/23, 023a/2, 023b/3, 023b/6, 034b/15, 035b/9, 051b/4, 052b/9, 054b/4, 054b/21, 062a/9, 066b/14, 066a/15, 068a/23, 068b/20, 069b/18, 069b/20

-48-

ḳarışdurıl - : bk. ḳarışdırıl-

ḳ.- up 019b/8

-1-

ḳarışıḳ : Karışık.

ḳ. 035b/15

-1-

ḳarīb : <Ar. Yakın, yakın olma.

ḳ. 047b/11

ḳ. olıcaḳ 019a/1

ḳ. olunca 040a/23, 046b/14, 049a/24, 051b/13

-6-

ḳarīr-i ʿayn : <Ar. Gözü aydın.

ḳ.+em 003a/25

-1-

ḳarpūz : <Far. Karpuz; kabakgiller familyasından sürüngen gövdeli bir yıllık bitki (Citrullus vulgaris).

ḳ. 027b/3

-1-

ḳārpūz : <Far. bk. ḳarpūz.

ḳ. 011a/22, 012a/4, 029b/16, 030b/5, 030b/17, 039b/3, 051b/25, 053a/10, 053a/27, 053b/13, 059b/10, 065b/27, 068a/26

ḳ. çekirdegi 012a/20

ḳ. çekirdegi içi 035a/11

ḳ. şuyı 011a/19

-16-

ḳarşılıḳ : Bir davranışın karşı tarafta uyandırdığı, gerektirdiği başka davranış, mukabele.

ḳ. 016a/9

-1-

ḳaruşdur - : Karıştırmak.

ḳ.- alar 043b/13

-1-

ḳaṣabü'ẕ-ẕerīre <Ar. Eğir otu, azak eğiri (Acorus calamus).

ḳ. 004a/1, 010a/25, 010b/14, 014b/8, 020a/23, 025a/12, 026a/3, 045a/17, 048a/7, 060b/11 065b/15, 066a/10

-12-

ḳasāvet : <Ar. Gam, keder, tasa.

ḳ.+ i 005a/19

-1-

kāse : <Far. Kase, çanak.

k. 031a/27, 055b/15, 055b/17

-3-

ḳaşnı : Kadı ağacı, şeytanboku otu ve bundan elde edilen zamk (Ferula assa-foetida).

ḳ. 006b/27, 007a/10, 019a/18

-3-

ḳaşnī : bk. ḳaşnı

ḳ. 014b/17

-1-

ḳaşṭrān : bk. ḳaṣṭrān (?)

ḳ. 037b/19, 039b/19, 066a/18

ḳ. ʿuṣāresi 037b/23

ḳ. şuyı 018a/19

-6-

ḳaṣṭrān : (?)

ḳ. 051a/1, 066b/21

ḳ. ʿuṣāresi 051a/13

ḳ. şarābınuŋ 051a/12, 051a/14

-5-

kaş : Kaş.

k.+ lara 062b/6

-1-

kaşıḳ : Kaşık.

k. 055b/25

ḳ.+ dur 035b/18

ḳ. miḳdārıdur 031b/24

-3-

ḳat - : Katmak.

ḳ.- alar 032b/1, 032b/13, 033a/15, 033a/19, 033b/11, 035b/1, 036b/20, 038b/24, 040b/17, 062a/18

ḳ.- ar 036a/20

ḳ.- arlar 021b/20, 027a/8

ḳ.- duḳdan 005b/16

ḳ.- ıla 030a/9

ḳ.- maḳ 063a/27

ḳ.- up 021a/22, 021b/3, 027a/24, 030a/8, 033b/13, 038a/16, 039b/15, 043b/3, 046b/13, 053b/7, 054a/2, 056b/15

-28-

ḳaṭʿ : <Ar. Kesme, sonlandırma.

ḳ. ėder 013b/11, 017a/16, 027a/9, 027a/11, 027a/12, 034b/27, 038b/16,

040b/11, 045b/26, 046a/22, 046a/24, 060a/5, 062b/22, 063b/2, 063b/3, 063b/4, 064a/22, 067a/2, 067a/11, 067a/13, 067a/14

ḳ. ède 064b/22

-23-

ḳatıl - : Katılmak.

ḳ.- a 030a/24

ḳ.+ ıdur 070a/10

ḳ.- ur 020a/1

-3-

ḳātil : <Ar. Katleden, öldüren.

ḳ.+ü'l- küfrü'l-müşrikīn 003a/11

-1-

ḳatiyāmū : (?)

ḳ. 040b/22

-1-

ḳaṭır tırnaġı : bk. ḳaṭır ṭırnaġı

ḳ. 039b/19

-1-

ḳaṭır ṭırnaġı : Katır tırnağı bitkisi, ḥāfiru'l-berdūn.

ḳ.+ dur 034b/7

-1-

ḳaṭrān : (?) Sedir ağacı; Lübnan sediri. (Cedrus libani).

ḳ. 047b/19, 048a/8, 068b/23

ḳ. çiçegi 060b/10

-4-

ḳavānīn : <Ar. Kanunlar.

ḳ.+i zevī'l-ʿuḳūl 002a/6

-1-

ḳavānōs : <Gr. bk. ḳavānōz

ḳ. 029a/19

-1-

ḳavānōz : <Gr. Kavanoz.

ḳ.+ a 040a/25

ḳ.+ lar 015a/13

ḳ.+ uŋ 040a/25

-3-

ḳavī : <Ar. Kuvvetli, güçlü, güvenilir, sağlam.

ḳ. ḳılur 024b/2

-1-

ḳavrul - : Kavrulmak.

ḳ.- mış 024b/22, 032b/3, 032b/24, 035b/12, 036a/24, 038b/11, 070a/22, 070b/22

-9-

ḳavuḳ (ġ): Mesane, idrar kesesi.

ḳ. 011b/17, 051a/9

ḳ.+ a 022a/9, 049b/27

ḳ.+ da 013b/10, 017a/5, 022a/22, 026a/26, 028b/19

-9-

ḳavun : Kavun (Citrullus melo).

ḳ. 011a/22, 027b/3, 029b/16, 030b/5, 030b/17, 051b/24, 053a/27, 053b/13, 059b/10, 065b/27, 068a/26

ḳ. çekirdegi 010b/24, 012a/4, 030b/1, 032a/1, 042b/8

ḳ. çekirdegi içi 012a/20, 035a/3, 035a/11

ḳ. çekirdeginüŋ 039b/3, 053a/10, 053b/18

ḳ. köki 020b/22, 021a/3

ḳ. kökini 021a/1

toḫmı aġac ḳ.+ ı çekirdegi 064b/27

aġac ḳ.+ ı çiçegi 008b/4

aġac ḳ.+ ı çiçeginüŋ ṣuyı 008b/7

aġac ḳ.+ ı ekşisi 018b/3

aġac ḳ.+ ı ekşisi ʿuṣaresi 007a/12

aġac ḳ.+ ı ekşisi ʿuṣāresiyle 007b/19

aġac ḳ.+ ı ekşisi şerbetiyle 065b/21

aġac ḳ.+ ı ekşisinüŋ ʿuṣāresi 036b/18

aġac ḳ.+ ı ekşisinüŋ şarābı 036b/17

aġac ḳ.+ ı kabuġı 060b/8, 063b/18,

aġac ḳ.+ ı ḳabuġı 004a/19, 005b/2, 008b/3, 012b/12, 012b/24, 020a/26, 022b/3, 043b/17,046b/16, 064b/4, 066b/21

aġac ḳ.+ ı ḳabuġı maʿcūnı 014a/17

aġac ḳ.+ ı ḳabuġı reçeli 014a/18

aġac ḳ.+ ı ḳabuġı şerbeti 011a/12

aġac ḳ.+ ı ḳabuġınuŋ reçeli 008a/16

aġac ḳ.+ ı ḳabuġınuŋ rubbı 007b/16, 008b/14

aġac ḳ.+ ı ḳabuġınuŋ şarābı 043b/16

aġac ḳ.+ ı ḳabuġınuŋ şerbetiyle 006b/4

aġac ḳ.+ ı ʿuṣāresi 060a/22

aġac ḳ.+ ı ṣınıḳunuŋ yapraġı 040a/10

aġac ḳ.+ ı toḫmı 022a/16

aġac ḳ.+ ı yapraġı 009a/1

aġac ḳ.+ ı ekşisi 006a/11-12

aġac ḳ.+ ını 059a/21, 061a/3

aġac ḳ.+ ınuŋ çekirdegi 040a/12

-82-

ḳavur - : Kavurmak.

ḳ.- alar 023a/7, 032a/19, 033a/4

ḳ.- up 023a/10

-4-

ḳayʾ : <Ar. Kusma.

ḳ. ėden 044a/9, 050b/4

ḳ. ėtdürecek 017b/11

ḳ. ėtdüreler 017b/12

ḳ. ėtdürür 020b/26

ḳ.+ ı 031a/20

ḳ.+ ını 024b/20, 044a/9, 050b/5

-9-

ḳayna - : Kaynamak.

ḳ.- dıkça 036a/12

ḳ.- dıḳdan 033b/22

ḳ.- dukdan 043b/19

ḳ.- duḳdan 004b/9, 005a/9, 019b/5, 039a/8, 040b/16, 040b/17, 041a/8, 041b/2, 049a/1, 052b/4

ḳ.- maġa 037b/25

ḳ.- maġla 024a/10

ḳ.- maya 020b/5, 053a/5

ḳ.- mayalar 041b/5

ḳ.- mış 018a/21, 025a/21

ḳ.- r 046a/18

ḳ.- rken 037a/22, 038b/2, 039a/8, 040a/20, 040b/14, 043b/12, 047a/6, 047a/26, 047b/27

ḳ.- rlar 020b/4

ḳ.- ya 004b/24, 004b/25, 005a/9, 009a/26, 009b/6, 012b/17, 014a/14, 019b/14, 019b/27, 020a/3, 020a/4, 020b/5, 023b/25, 024a/1, 027a/24, 029a/3, 029a/16, 029b/7, 030a/19, 030b/3, 031b/4, 032b/18, 033a/10, 033b/21, 036a/11, 036a/12, 036b/19, 036b/20, 041a/19, 041b/20, 043a/4, 045b/22, 053a/15, 053b/4, 053b/15, 054b/2, 055a/8, 055b/26, 056a/7, 056b/26

ḳ.- yan 009a/27, 028b/4, 030b/22, 034b/11

ḳ.- yınca 019b/17, 041b/6

ḳ.- yup 029b/1, 030a/5

-80-

ḳaynat - : Kaynatmak.

ḳ.- alar 011a/23, 012b/20, 013a/14, 014a/13, 020a/9, 020a/15, 020b/1, 025b/9, 028a/19, 029b/9, 030b/18, 030b/24, 033a/15, 033a/17, 033a/23, 033b/8, 033b/10, 033b/19, 033b/23, 033b/24, 034b/10, 034b/22, 034b/23, 036a/7, 036a/9, 036a/12, 036a/26, 036b/12, 038b/2, 038b/20, 039a/15, 039a/21, 040a/19, 040b/13, 041a/7, 041a/27, 041b/3, 042a/13, 042b/3, 042b/9, 042b/18, 043a/13, 043b/1, 043b/2, 043b/18, 044a/3, 044b/9, 044b/10, 044b/11, 044b/12, 044b/23, 046a/9, 046b/3, 046b/13, 047a/5, 047b/10, 047b/27, 048b/16, 048b/26, 049a/10, 049a/11, 049a/23, 049a/24, 051a/6, 051b/11, 051b/14,

052a/15, 052a/25, 052b/6, 054a/17, 054a/22, 055b/22, 055b/25, 056a/1, 059b/23

ḳ.- mayalar 024a/7

ḳ.- uḳdan 039b/12

ḳ.- up 004b/8, 016b/7, 019b/21, 020b/2, 023b/5, 024a/7, 026b/11, 032a/21, 033a/24, 034a/6, 034a/14, 035a/24, 035b/22, 035b/26, 037a/1, 037a/3, 037a/13, 037a/16, 037b/4, 037b/8, 038b/3, 042a/15, 043b/12, 044a/17, 044b/14, 045a/5, 045a/7, 045a/21, 045b/3, 046a/17, 046b/18, 047a/14, 047a/23, 047b/13, 048a/13, 048a/23, 048b/9, 049a/22, 049b/4, 049b/9, 050a/19, 050a/24, 050b/3, 050b/23, 051b/21, 052a/8, 052b/8, 053b/21, 054a/1, 054a/9, 054a/16, 054b/10, 054b/11, 054b/18, 055a/1, 055a/15, 055b/5, 055b/13, 056b/14, 056b/16, 056b/18

-137-

ḳayyūmiyyet : <Ar. Ebedi ve ezeli olma.

tecellī-i ḳ. 002a/6

-1-

ḳażā-yı ḥācet : <Ar. Abdest bozma.

ḳ.+ e 027a/13

-1-

ḳazı - : Kazımak, rendelemek.

ḳ.- yalar 021a/11, 039a/19

-2-

ḳazıl - : Kazılmak.

ḳ.- mış 011a/7, 032b/17, 051b/10, 052a/24, 052b/22, 053a/12, 053b/26, 054a/27, 054b/7, 054b/26, 060b/27, 061a/1

-12-

ḳazındı : Kazıntı.

bağırsaḳlaruŋ ḳ.+ sına 023a/6

-1-

kebābe : <Ar. Kebabe, kebabiye, kuyruklu biber (Piper cubeba).

k. 004a/6, 008b/26, 009a/15, 023b/11, 026b/2, 027b/2, 048a/1, 058a/19, 058b/9, 060b/6, 065a/19

k.+ dür 026b/2

-12-

kebed : <Ar. Karaciğer.

k. 027b/9, 045b/7

k.+ de 004a/10, 009a/7

k.+ e 045a/8

südde-i k.+ e 048a/24

k.+ i 017a/8, 046b/24

k.+ üŋ 030b/11, 044a/22, 047a/9, 048b/4

-12-

kebere : <Lat. Sürekli yeşil kalan çalı görünümünde bir bitki, kebere, kapari (Capparis).

k. kökini 039a/20

k. kökinüŋ ḳabuġı 039a/12, 048b/13, 048b/22

-4-

kebīr : <Ar. Büyük, ulu.

k. 007a/21, 024a/24, 039b/13, 040b/24, 047a/12

çegānū-yı k. 060a/20

derūnec-i k. 012b/14

ıṭrıfīl-i k. 021b/9

ḳākūle-i k. 012b/13

ḳāḳūle-i k. 021b/6, 027b/19, 031a/5

ḳāḳūle-yi k. 021b/12

maʿcūn-ı hindī-yi k. 027b/15

maʿcūn-ı ıtġāsiyye-i k. 023a/14

maʿcūn-ı ıṭrıfīl-i k. 025a/10

sūrincān-ı k. 020b/11

k.+ i 039b/18

hindistān cevzinüŋ k.+ i 010a/2

hindistān cevzinüŋ k.+ i 009b/19-20

ḳızıl boyanuŋ yapraġı k.+ i 048a/10

k.+ ine 040a/6 -22-

keçi : Keçi.

k. 040a/2, 057a/26

k. ṣedefi 005b/3, 006b/2

k. ṣedefi ʿuṣāresi 060a/19

k. sedefi ʿusāresinüŋ 006a/5

k. ṣedefi toḫmı 006a/3, 008b/17

k. ṣedefinüŋ 064b/26

k. ṣedefinüŋ ʿuṣāresi 039b/27

k. ṣedefinüŋ şarābıdur 039b/26

k. sürtaḳasını 057a/25

k. sürtaḳasıyla 029a/1

k. südi 009a/24, 056b/8

k.+ nüŋ 023a/17

-17-

kehrübā : <Far. Kehribar.

k. 004b/1, 006b/15, 009a/1, 009a/12 022a/19, 027a/5, 063b/17, 064a/3, 067a/4, 067b/11, 067b/26

k.+yı ebyaż 065a/24, 067a/23, 067b/2

-13-

kekik : Ballıbabagillerden, odunsu saplı, başak durumunda beyaz, pembe ve kırmızı çiçekler açan, karşılıklı küçük yapraklı, çok yıllık, ıtırlı sürüngen bitki; zaʿter (Serpyllum).

k.+i ṣaġīr 047b/20

k. 012b/2, 012b/26, 022b/16, 024b/15, 025a/1, 028b/24, 032a/14, 037b/19, 044a/27, 045a/14, 047b/19, 048a/5, 060b/10, 066b/21, 068b/23, 070a/20

k. çiçegi 062a/1

k. toḫmı 024b/8, 024b/16, 067b/24

-20-

kel : Kel.

k.+ lere 017a/26

k.+ leri 041a/24

-2-

kelb : <Ar. Köpek.

k. 017b/21, 017b/22, 066b/6, 066b/8, 070b/2

k.+ i 066b/17

-6-

kelbü'l- kelb: (?) Kuduz haztalığı.

süfūf-ı k.-k. 066a/17

-1-

kelimeteyn : <Ar. İslami inancın temelini oluşturan "Allah'tan başka tapacak yoktur ve Hz. Muhammed onun resulüdür" ibareleri.

k.+i celīleteyn 002b/5

-1-

kem-sürāġ : <Far.-Far. İzsiz, işaretsiz.

k. 002b/6

-1-

kemāderyūs : <Gr. Kısacık mahmud otu, dalak otu, yer palamudu (Teucrium chamaedrys).

k. 022a/15, 069b/25

k.+ı girīdī 014b/11

-3-

kemāfīṭūs : <Gr. Yer çamı (Ajuga chamaepitys)

k. 047b/18

-1-

kemāl : <Ar. Olgunluk, yetkinlik.

k. 009a/8, 009b/14, 014a/9, 032b/21, 046b/6, 064a/6

k. bulmış ola 042b/22

-7-

kemmiyyet : <Ar. Sayı, nicelik.

k.+ i 002b/27 -1-

kemmūn : <Ar. Kimyon (Cuminum cyminum)

k. 011b/12, 012a/11, 022b/23, 024a/15, 024b/22, 025a/14

k. maʿcūnı süfūfı 066a/13

k. yaġı 066a/11 -8-

kemük : Kemik.

k. 004b/22, 005a/26, 006a/1, 006a/19, 006b/18, 007b/18, 008a/12, 010b/26, 013a/1031b/13, 032a/3, 063b/18, 064a/2, 064b/6, 065b/7, 070b/16

k.+ i 065a/23

k.+ lerini 059a/26

mürekkeb balığınuŋ k.+ i 070b/23

tesbīḥ k.+ ine 024b/12 -20-

kenār : <Far. Kenar, kıyı

deryā k.+ ında 009b/18

ḳum k.+ ında 069a/21, 069b/1

-3-

kendü : Kendi

k.+ m 018b/21, 019a/11

k.+ miz 015a/15

k.+ nüŋ 018a/4

k.+ si 023a/26, 035b/3

-6-

Kepek : Tane yemlerin öğütüldükten sonra elenerek ununun ayrılması sonrası geriye kalan selülozca zengin kabuk kısmı.

k. 011b/20

-1-

kerāvyā : <Ar. bk. kerevyā

k. 022b/24, 023b/9, 047b/25, 054b/8

k. yaġı 066a/12

-5-

kere : <Ar. bk. kerre.

k. 005a/9, 012b/20, 020a/27

k.+ cik 056b/16

-4-

kerefes : <Ar. Kereviz (Apium graveolens)

k. köki 042a/2, 042a/22, 044b/26, 045b/10, 045b/19, 047b/23

k. köki ḳabuġı 049a/18

k. ʿuṣāresi 023b/19, 027a/17, 027b/22, 045b/2, 046a/2

k. ʿuṣāresini 045a/6

k. toḫmı 010a/26, 012b/5, 021b/12, 022a/15, 024b/8, 024b/16, 025a/3, 025b/27, 026a/16, 031a/15, 031b/22, 032a/14, 045b/11, 045b/21, 046a/7, 048a/11, 054b/7, 059a/12

ṣu k.+ i 009a/2

-32-

kerem : <Ar. Cömertlik.

k.+ i 002b/2

-1-

kerevyā : <Ar. Karaman kimyonu (Carum carvi)

k. 010b/13, 011b/5, 011b/13

k. köki112 006a/26

k. toḫmı 010a/26

-5-

kerre : <Ar. Kez, defa.

k. 018a/14, 023a/4, 025b/9, 029a/2, 032a/27, 033b/19, 033b/24, 035a/24, 043b/2, 044b/14, 045a/7, 046a/17, 054a/17, 054a/21, 055b/4, 056b/14, 056b/26, 067a/25

k.+ cik 041b/3

-19-

kes - : Kesmek.

k.- eler 037b/4, 039b/25, 040b/12, 041a/20, 065a/3

k.- er 005b/11, 005b/12, 006b/8, 006b/9, 006b/23, 011b/2, 013a/18, 016a/19, 016a/21, 016b/15, 016b/19, 016b/27, 017a/7, 017a/8, 017a/10, 017a/11, 017a/13, 019b/25, 020a/18, 020b/9, 021b/22, 021b/23, 022a/8, 022a/9, 023a/5, 023a/7, 023a/22, 023a/23, 023a/25, 024b/11, 025a/24, 026b/26, 026b/27, 027a/10, 027b/10, 028b/18, 031a/20, 031a/21, 031a/24, 036a/1, 036a/3, 036a/9, 036b/25, 037a/7, 038b/16, 041a/4, 044a/9, 044a/10, 046a/25, 046b/7, 046b/25, 047a/17, 048a/26, 049b/27, 050a/20, 050a/27, 050b/5, 050b/6, 050b/11, 050b/17, 056a/8, 063a/16, 064a/7

k.- erim 056b/18

k.- üp 038b/21, 046a/23, 051b/20

-77-

kesdir - : Kestirmek.

k.- üp 060a/27

-1-

kesdür - : bk. kesdir-

k.- eler 061b/5

k.- ür 035b/4

-2-

kesil - : Kesilmek.

k.- dükden 046a/4

k.- ince 056b/9

k.- miş 023b/19, 027a/18, 046a/27, 046b/10, 048b/2, 048b/8, 050b/15, 051a/13, 051a/17

k.- miş ola 040a/14, 046a/4

k.- üp 070a/13

-17-

keşīr : <Ar. Çok çok olan bol.

k.+ dür 035b/15, 041b/24, 043a/8, 048a/20, 049a/15, 050a/12, 050b/10, 057b/3

-8-

keşīrā : <Ar. Geven, kitre, kitre ağacı ve bunun zamkı.

k. 010b/21, 011a/10, 011b/21, 012a/12, 012a/20, 013b/24, 014a/18, 022a/15, 026a/5, 028b/1, 032b/4, 032b/24, 033a/3, 033b/12, 035a/9, 042a/4, 042b/7, 062b/4, 062b/11, 063a/1, 063a/20, 063a/26, 068b/1

aḳ k. 035a/2, 035b/7

k. luʿābı 062b/5

k. maʿcūnunuŋ 035a/1

misk k.+ sınuŋ girīdī 019a/23

misk k.+ sınuŋ kökinüŋ ebyażı 040b/1

k.+ yı 051b/23

k.+ yıla 042b/13

k.+yı ḥārr 035a/8 -32-

keşīre : <Ar. bk. keşīr

k.+ dür 038a/1, 041a/5, 041b/15, 048b/4, 049a/3, 050a/1

-5-

keskin : Etkisi, tesiri fazla olan.

k. 007a/14, 017a/17, 017a/19, 020a/27, 036a/20, 045b/12, 045b/23, 046b/5, 049a/8, 049a/9, 049a/19, 049b/18, 050a/7, 061a/26, 068a/5

k. ola 036a/14

k. sirke 026b/10

k.+ dür 036a/21, 036a/22

-19-

kestāne : <Gr. Kestane (Castanea sativa).

k. miḳdārı 029b/21

k. miḳdārıdur 029b/5, 029b/18

-2-

ketān : <Ar. Kettān. Keten bitkisi ve bundan elde edilen dokuma, bez (Linum usitissimum).

k. 045a/19

k. bezi 041b/25, 042b/14, 043a/10, 045a/22

k. toḫmı 013b/25, 033b/6, 033b/17, 035a/10, 035b/12, 042a/23, 059b/9

-12-

kevkeb : <Ar. Yıldız.

k.+i kişver-güşā-yı sāʿib 002b/27

-1-

kevn u mekān : <Ar. Varlık, kâinat.

k. 003a/24

-1-

keẕālik : Keza, bu; bu da böyle.

k. 020b/27, 035b/16, 045a/25

-3-

ḳıbrīs : Kıbrıs.

terementī-yi ḳ. 014b/8

-1-

ḳıbrīsī : Kıbrıs'a ait, Kıbrıs ile ilgili.

terementī-yi ḳ. 0019a/18

-1-

ḳıl : Kıl elek; at kuyruğu kıllarından yapılan elek, tel elek.

ḳ. elekden009b/1, 009b/4 014a/15, 014b/26, 015a/5, 020a/12, 021a/18, 023b/3, 030b/9, 031b/1, 032b/19, 034b/10, 034b/12, 034b/15, 034b/25, 055b/23 -16-

ḳıl - : Kılmak, yapmak, etmek.

ḳavī ḳ.- ur 024b/2

-1-

ḳılın - : Kılınmak, yapılmak, edilmek.

iḫtinām ḳ.- dı 003b/15

-1-

ḳılun - : bk. ḳılın-

ḳ.- ur 002a/2

-1-

ḳır - : Kırmak, öldürüp yok etmek.

ḳ.- alar 039b/10, 039b/11, 040b/13, 059a/26, 069b/13

ḳ.- ar 017a/4, 020b/18, 065a/6, 065a/16, 070b/20

soġulcanı ḳ.- ar 039a/5, 040a/7, 044a/11, 050a/25, 050b/11

ḳ.- maḳ 064b/24

ḳ.- up 015a/6, 050b/9, 051b/6, 060b/14

-20-

ḳırāl : Kral otu bitkisi (Peucedanum ostruthium).

ḳ. köki 061a/23

-1-

ḳırıl - : Kırılmak.

ḳ.- duḳda 021b/3

-1-

ḳırimūṭartarī : <Far. bk. ḳırīmū-ṭarṭarū

ḳ. 053a/21

-1-

ḳırīmū-ṭarṭarū : <Far. Kefeki pesek/ tortudan şarap tortusundan yapılan krem, krem

tartar. Potasyum, potas, kalye taşının, tartar asidinin tuzu.

ķ. 070b/9

-1-

ķırķ : Kırk.

ķ. 008a/20, 007b/3, 009b/1, 009b/2, 010a/5, 011a/20, 013a/13, 014a/6, 017b/24, 020a/11, 027a/25, 028a/25, 028b/22, 029a/4, 030a/18, 030b/15, 043a/2, 049b/14, 049b/19, 051b/14, 058a/14, 060a/25, 066a/15, 066b/15, 070a/27

yüz ķ. 029a/25

ķ.+ ar 020b/22

ķ. bėş 027a/23, 045b/12, 066b/1, 069b/6

ķ. bėşer 022b/3

ķ. buçuķ 044b/20, 052b/20

ķ. sekiz 014b/1 032a/18

ķ. yėdi 008a/9

-42-

ķırlanķıç : Kırlangıç.

ķ. 057b/6, 058a/11

ķ.+ ları 058a/8

ķ. şuyı 057b/19, 058a/13

ķ. şuyıdur 057b/5

ķ. yavrıları 058a/4

ķ. yavrılarını 058a/2

ķ. yavrusı 058a/14

ķ. yavrısınuŋ 057b/20

ķ.+ uŋ 057b/13

-11-

ķırlanķıç otı : Gelincikgillerden, çiçekleri altın ve limon sarısı renginde olan, tanelerinden asitsiz bir yağ elde edilen çok yıllık ve otsu bir bitki (Chelidonium majus).

ķ. 051a/1, 063a/14

-2-

ḳırmız : Kırmız böceğinden çıkarılan parlak ve al boya.

ḳ. 005a/6, 005a/18, 006a/17, 008a/20, 068a/9

ḳ. maʿcūnı 007b/16, 008b/13, 008b/20

ḳ. maʿcūnınuŋ ḫaṣṣasından 008a/23

ḳ. maʿcūnınuŋ ḫaṣṣası 008a/22

ḳ.+ ı 005a/8

-11-

ḳırmızı : Kırrmızı renk.

ḳ. 004b/19, 007a/4

ḳ. behmen 004b/1, 004b/21, 009b/10, 010a/9, 012b/14, 021b/13, 022b/4, 031b/21, 032a/4, 063b/17

ḳ. behmen ʿuṣāresi 060a/18

ḳ. gül 005a/26, 006a/9, 006a/18, 008b/25, 010b/26, 012a/17, 019a/23, 025a/13, 028b/24, 037b/19, 038a/21, 039b/18, 040a/10, 041a/15, 044a/1, 044a/2, 044b/1, 051a/5, 053b/25, 060b/9, 062b/19

ḳ. gül ḳurısı 025b/4

ḳ. gül ḳurusı 012a/9, 028a/26, 032b/27, 041b/10

ḳ. gül şarābı 041b/9

ḳ. gül şerbeti 011a/12

ḳ. gül ʿuṣāresi 029a/14, 060a/21

ḳ. gül varaġı 054b/25

ḳ. gülbeşeker 061a/15

ḳ. ḫaşḫāş toḫmı 023a/16

ḳ. mercān 004a/20, 004b/18,005a/24, 005b/25, 006a/16, 006b/15, 007b/25, 008b/1, 009a/12, 032b/25, 062b/26, 063b/22, 064a/1, 064a/13, 064a/27, 064b/15, 064b/20, 065a/20, 065b/6, 068a/12

ḳ. noḫūd 039a/26, 059a/15, 069b/11

ḳ. noḫūd otı 069b/6

ḳ. ṣandal 004a/5, 007a/21, 020b/13, 025b/1, 029a/26, 029b/13, 032a/1, 046b/14, 064b/3, 068a/10

ḳ. ṣandaldan 046b/20

ḳ. şarāb 068a/22

ḳ. şeker 019b/19, 020a/13

ḳ. yāḳūt 005a/24, 005b/24-25 061a/11, 063b/27, 064a/10, 064b/1, 070b/16

şarāb-ı ḳ. gül müfredidür 036b/26

-92-

ḳırmūr : <Far. bk. ḳırīmū-ṭarṭarū.

ḳ. 069a/8

-1-

ḳışacıḳ maḥmūd : Kemādiryus, mahmudiye otu, yer palamudu.

ḳ. 048a/8, 051a/2

-2-

ḳıṣṭ : <Ar. Havlincan, galanga.

ḳ. 004a/5, 012b/1

-2-

ḳış : Kış, kış mevsimi.

ḳ. 018a/22, 031b/17, 053b/15, 053b/21

-4-

ḳışr : <Ar. Kabuk.

ḳ.+ı bellūṭ 067a/7

-1-

ḳıvām : Ar. Tav, çağ, kıvam.

ḳ.+ ı 030b/9

ḳ. 029b/1, 029b/13, 034a/7

ḳ. vėreler 030a/8, 034b/16

ḳ. vėrile 036a/14

ḳ. vėrilüp 027b/24

ḳ. vėrüp 033a/20, 046a/10

ḳ. vėrür 009b/16

ḳ.+ a 004b/10, 004b/25, 007a/23, 009b/5, 013a/22, 019b/21, 019b/27, 020a/3, 020a/4, 020a/15, 021a/21, 026b/13, 027a/25, 030b/24, 032a/21, 038b/4, 040a/22, 047b/11, 050a/9

ḳ.+ a geldükden 019b/18, 047a/26, 048b/9

ḳ.+ a gelecek 047b/27

ḳ.+ a gelen 019b/20

ḳ.+ a gelince 045a/23, 047a/26, 047b/13

ḳ.+ a gelinceye 046b/21

ḳ.+ a gelmege 046b/14, 049a/23

ḳ.+ a gelmezden 047a/24

ḳ.+ a gelüp 043b/18

ḳ.+ a getürdükden 052b/11

ḳ.+ a getüreler 021a/23, 030b/22, 040a/22, 041a/9

ḳ.+ a getürince 024a/1

ḳ.+ a getürüp 012b/18, 021a/6, 023b/5, 025b/10, 032b/20, 038b/25, 040a/24, 041b/8, 041b/13, 042a/16, 043a/5, 045a/6, 045a/8, 045b/5, 046a/21, 048a/18, 048b/16, 049a/24, 051a/26

ḳ.+ ı 005a/10, 006b/20, 029a/16, 037a/19

bal ḳ.+ ı 008b/8, 037b/4, 038a/16

bal ḳ.+ ı gelince 036a/13

ḳ.+ ı gelmezden 045a/22

bal ḳ.+ ı vėrildükden 040b/18

bal ḳ.+ ı vėrile 035a/25

bal ḳ.+ ı vėrüp 039a/3

ḳ.+ ın 030b/3

ḳ.+ ına 013a/15, 028a/24, 033b/10, 033b/23, 034a/6, 034a/14, 036b/21

bal ḳ.+ ına 033a/24, 036a/8, 049a/10, 051b/12

şarāb ḳ.+ ına 046b/4

bal ḳ.+ ına geldikden 052b/8

bal ḳ.+ ına gelince 036b/12, 052a/15

ḳ.+ ına getüreler 034b/12

ḳ.+ ına getürüp 044a/5, 048a/23

bal ḳ.+ ına getürüp 037a/6, 038a/18, 039a/16, 039a/24, 039b/15, 039b/22

şarāb ḳ.+ ına getürüp 044a/18, 044b/24

ḳ.+ ını 035b/4, 035b/22

bal ḳ.+ ını 037b/8

bal ḳ.+ ını vėreler 037b/26

şarāb ḳ.+ ını vėreler 044b/15

bal ḳ.+ ını vėrüp 039a/10

-114-

ḳız - : Kızmak, ısınmak.

ḳ.- dığı 032a/26 -1-

ḳızdur - : Kızdırmak.

ḳ.- alar 023a/8

ḳ.- ur 017a/8, 020b/6, 024a/19, 024a/20, 024b/19, 025a/6, 043b/20

-8-

ḳızılboya : Boya kökü, kızıl boya kökü, su biberi, Frenkbiberi (Rubiatinctorum).

ḳ. 068b/11

ḳ.+ nuŋ yapraġı kebīri 048a/9

-2-

ki : <Far. Ki, ki ilgeci.

k. 002a/2, 002a/4, 002a/6, 002a/14, 002a/18, 002b/1, 002b/3, 002b/4, 003b/1, 003b/16, 004b/13, 005b/21, 006a/12, 006a/23, 006b/22, 008b/9, 009a/6, 009a/27, 009b/1, 009b/14, 010a/11, 010a/19, 010b/9, 011a/13, 011a/26, 011b/9, 011b/17, 011b/24, 012a/6, 012a/13, 012a/23, 012b/7, 012b/20, 013a/4, 013a/16, 013a/24, 013b/7, 014a/1, 014a/7, 014a/9, 014a/14, 014a/23, 014b/24, 015a/4, 015a/11, 015a/14, 016a/1, 016a/3, 016a/8, 016a/20, 016a/22, 016b/1, 016b/24, 017a/8, 017a/9, 017a/15, 017a/17, 017a/18, 017a/21, 017a/24, 017b/6, 017b/8, 017b/11, 017b/16, 017b/19, 017b/20, 017b/21, 017b/22, 017b/26, 018a/4, 018a/16, 018a/26, 018b/9, 018b/13, 018b/14, 018b/17, 018b/20, 018b/21, 019a/3, 019a/8, 019b/22, 019b/25, 019b/26, 020a/16, 020a/18, 020b/6, 020b/17, 020b/19, 020b/26, 021a/5, 021a/16, 021b/20, 022a/7, 022a/21, 022b/8, 022b/18, 023a/5, 023a/21, 023a/26, 023b/13, 023b/16, 024a/4, 024a/5, 024a/11, 024a/19, 024b/1, 024b/10, 024b/18, 024b/25, 025a/5, 025a/17, 025a/19, 025b/11, 025b/21, 026a/7, 026a/23, 026b/6, 026b/9, 026b/23, 026b/26, 027a/9, 027a/11, 027b/7, 027b/9, 027b/10, 027b/11, 027b/13, 027b/20, 027b/26, 028a/7, 028a/10, 028a/12, 028a/18, 028b/6, 028b/17, 028b/27, 029a/10, 029a/20, 029a/22, 029b/1, 029b/2, 030a/4, 030a/10, 030b/2, 030b/11, 030b/26, 031a/9, 031a/19,

031b/3, 031b/4, 031b/6, 031b/17, 031b/25, 032a/8, 032a/25, 032b/8, 032b/10, 032b/20, 033a/1, 033a/11, 033a/25, 033a/26, 033b/15, 034a/15, 034b/2, 034b/6, 034b/19, 034b/26, 034b/27, 035a/5, 035a/7, 035a/14, 035a/16, 035a/18, 035b/1, 035b/9, 035b/14, 035b/16, 035b/18, 035b/22, 036a/1, 036a/13, 036a/15, 036a/16, 036a/17, 036a/19, 036a/20, 036a/21, 036b/2, 036b/13, 036b/22, 037a/7, 037a/24, 037b/10, 037b/24, 037b/27, 038a/5, 038a/25, 038a/27, 038b/5, 038b/14, 038b/17, 039a/4, 039a/17, 039a/18, 039b/7, 039b/9, 039b/23, 039b/24, 040a/3, 040a/5, 040a/16, 040a/18, 040b/10, 040b/12, 041a/2, 041a/5, 041a/19, 041a/21, 041a/25, 041b/15, 041b/22, 041b/24, 042a/7, 042a/16, 042a/26, 042b/2, 042b/10, 042b/12, 042b/18, 042b/20, 042b/21, 043a/5, 043a/18, 043b/3, 043b/10, 043b/13, 043b/14, 043b/20, 044a/7, 044a/15, 044a/19, 044a/20, 044b/4, 044b/8, 044b/21, 044b/22, 045a/8, 045a/24, 045b/6, 045b/14, 045b/25, 046a/10, 046a/21, 046b/6, 046b/23, 047a/8, 047a/15, 047a/23, 047a/27, 047b/14, 047b/15, 048a/1, 048a/12, 048a/14, 048a/18, 048a/23, 048b/3, 048b/10, 048b/17, 048b/25, 049a/2, 049a/11, 049a/12, 049a/25, 049b/5, 049b/8, 049b/9, 049b/21, 049b/23, 050a/20, 050a/24, 050b/4, 050b/11, 050b/17, 051a/7, 051a/19, 051a/27, 051b/15, 052a/7, 052a/9, 052a/15, 052b/15, 052b/16, 053a/3, 053a/4, 053a/15, 054a/9, 054a/22, 054b/5, 054b/13, 054b/21, 055a/11, 055a/18, 055a/27, 055b/6, 055b/13, 056a/8, 056a/19, 056a/22, 056a/26, 057a/9, 057a/26, 057b/11, 057b/13, 057b/26, 058a/22, 058a/24, 058b/20, 059a/8, 059a/17, 059a/20, 059b/5, 059b/16, 059b/24, 060a/2, 060a/4, 060a/10, 060a/14, 060a/26, 060b/3, 060b/14, 060b/18, 060b/21, 061a/2, 061a/16, 061a/27, 061b/10, 061b/14, 061b/16, 061b/22, 062a/4, 062a/11, 062a/16, 062a/18, 062a/25, 062b/7, 062b/13, 062b/20, 063a/2, 063a/4, 063a/10, 063a/15, 063a/21, 063b/1, 063b/11, 063b/24, 064a/5, 064a/6, 064a/19, 064a/21, 064b/8, 064b/9, 064b/17, 064b/22, 065a/3, 065a/15, 065b/1, 065b/5, 065b/9, 065b/10, 065b/22, 066a/4, 066a/20, 066b/10, 066b/15, 067a/1, 067a/11, 067a/20, 067a/25, 067b/15, 068a/14, 068a/26, 068b/3, 068b/5, 068b/11, 068b/19, 068b/25, 069a/5, 069a/12, 069a/18, 069a/24, 070a/5, 070a/11, 070a/17, 070a/27, 070b/11, 070b/19

-406-

kibrīt : <Ar. Kibrit, kükürt.

k. şuyına 066b/12

k.+i aşfer 013a/27

-2-

kifāyet : <Ar. Yeterlik, yararlık.

k. 004a/8, 005b/14, 005b/19, 006a/11, 006b/20, 007b/12, 008b/7, 010a/27, 010b/8, 010b/15, 012a/5, 012a/12, 062b/4

k. ėtmez 043a/9

k. miḳdārı 009b/24, 011a/1, 011b/8, 011b/15, 011b/23, 012b/6, 013a/3, 013a/14, 013b/4, 013b/27, 014a/6, 014a/12, 014a/15, 014b/17, 014b/18, 019a/27, 019b/5, 021a/19, 020b/15, 021b/7, 022a/20, 022b/6, 022b/16, 023a/18, 024a/26, 024b/17, 024b/23, 025a/4, 025a/27, 025b/20, 026a/5, 026a/21, 026b/12, 027b/23, 028a/9, 028b/16, 030a/18, 030b/2, 031a/8, 031a/16, 031b/15, 031b/23, 032a/21, 032b/7, 032b/18, 033a/16, 034a/2, 034b/1, 034b/9, 034b/21, 035a/4, 035a/13, 035a/15, 035a/17, 035b/8, 038a/14, 038b/13, 038b/25, 039a/7, 040a/13, 040a/18, 040b/6, 040b/27, 044b/23, 045b/22, 045b/24, 046b/13, 046b/19, 047a/4, 047a/5, 047b/27, 051b/3, 051b/11, 052a/24, 052b/3, 054a/8, 054b/2, 055a/15, 059b/12, 063a/9, 063a/14, 069b/26

-97-

kil : Gil, balçık, su ile ıslanmış toprak, lüleci çamuru.

k. ėdüp 058a/8

k. ėtseler 057b/17

-2-

kim : Ki ilgeci.

k. 002a/12

-1-

kimesne : Kimse, herhangi biri.

k. 017a/24

k.+ ler 027a/13

k.+ lere 012a/7, 012a/14, 012b/9

k.+ lerüŋ 015b/15

k.+ ye 017b/11, 017b/12

-8-

kimse : Kimse, herhangi biri.

k.+ ye 006b/24, 008b/11, 015a/19

-3-

kīmyā : <Yun. Kimya; cisimlerin atom ve molekülleri bakımından yapısını, birbirine etkisini ve bunların birleşim ve dönüşümlerini inceleyen ilim.

k. 067a/16

-1-

kiraz : Kiraz (Cerasus avium).

k. çekirdeginüŋ 056a/18

-1-

kişnīc : <Far. Maydanozgillerden, yaprakları maydanozu andıran, 20-60 cm yükseklikte,tüysüz, bir yıllık ve otsu bir bitki, kişniş otu(Coriandrum sativum)

k. 010b/13, 053b/1, 053b/11, 054a/7, 065a/1, 065a/11, 067a/23, 070a/20, 070b/15

muşliḫ k. 006a/3

-10-

kişniş : <Far. kişnīc.

k. 025b/5

-1-

kişver-güşā : <Far. Memleket, ülke açıcı, cihangir.

kevkeb-i k.+yı sāʿib 002b/27

-1-

kitāb : <Ar. Kitap.

k. 015a/15

k.+ ında 017b/22

k.+ larında 018b/14

-3-

kiyāset : <Ar. Zeyreklik, uyanıklık, anlayışlılık.

k.+ inde 002b/1

-1-

ḳo - : Koymak, bırakmak, bitirmemek, katma.

ḳ.- madın 013b/12

ḳ.- mayalar 043a/11, 050a/16

ḳ.- maz 015b/17, 016a/10, 018a/12, 019b/26, 020a/19, 025b/16, 034a/16, 050a/26, 056a/12

ḳ.- mış 023a/26

ḳ.- r 036a/21, 036a/22

ḳ.- rlar 021b/20, 026b/22, 060b/18

ḳ.- rlar imiş 033b/1, 042b/23

ḳ.- rum 056b/24

ḳ.- salar 013b/12, 025a/19, 056a/3

ḳ.- yup 021a/21, 043b/2, 058a/7

-27-

ḳoca - : Yaşlanmak, ihtiyarlamak.

ḳ.- maz 050a/5

ḳ.- mış 053b/9

-2-

ḳocalt - : Yaşlandırmak, ihtiyarlatmak.

ḳ.- ur 015b/16

-1-

ḳoku : Koku.

ḳ.+ lar 032a/10

-1-

ḳoḳulı : Kokulu, kokusu olan.

ḳ. 018a/5

-1-

ḳolaylıḳ : Kolay olma durumu.

ḳ.+ la 059a/19

-1-

ḳon - : Konmak, koymak.

ḳ.- acaḳ 063b/5

ḳ.- duḳdan 029b/21

ḳ.- sa 043a/12

-3-

ḳonıl - : bk. ḳonul-

ḳ.- ur 029b/26

-1-

ḳonul - : Konulmak.

ḳ.- a 009a/24, 009a/25, 009a/27, 029b/20, 030b/3, 030b/4, 049a/9

ḳ.- up 013a/3, 030b/10

-9-

ḳopar - : Koparmak.

ḳ.- alar 057b/14

ḳ.- up 018b/27, 037a/11, 041b/14

ḳ.- ur 018b/16

-5-

ḳōrālīnā : bk. ḳāralīna

ḳ. 021a/25, 065a/10

-2-

ḳorḳul - : Korkulmak.

ḳ.- ur 017a/18

-1-

ḳoruḳ (ġ) : Olgunlaşmamış ham üzüm.

ḳ. şuyı 050b/3

ḳ. şarābı 050b/2

-2-

ḳoy - : Koymak, bırakmak.

ḳ.- a 033b/20

ḳ.- acaḳ 040a/25

ḳ.- alar 009a/5, 009b/3, 009b/5, 013b/18, 014a/1, 014a/7, 015a/14, 019b/17, 019b/20, 019b/27, 021a/20, 022a/5, 025a/8, 025a/19, 026b/12, 026b/14, 029a/19, 029b/9, 029b/10, 030b/19, 031a/25, 032a/23, 032a/24, 032a/26, 032a/27, 032b/18, 033a/16, 033a/19, 033a/27, 033b/10, 034b/6, 034b/16, 035b/24, 036a/14, 036b/21, 036b/27, 037b/6, 037b/9, 037b/25, 038a/10,

038a/11, 038a/17, 038b/2, 039b/10, 040a/3, 040a/4, 040a/20, 040b/14, 040b/15, 040b/16, 041a/8, 041a/10, 041b/1, 041b/2, 041b/26, 042a/15, 043a/11, 043b/11, 044a/1, 044a/6, 045a/21, 046a/5, 046b/21, 049b/17, 049b/18, 050a/16, 052a/6, 053a/5, 054a/19, 056a/19, 056b/3, 059a/25, 059b/3, 059b/21, 059b/22, 061a/6, 063a/9, 063a/17, 066b/13, 070a/2, 070a/4, 070a/6, 070a/8, 070a/15

ķ.- up 004b/9, 004b/10, 005a/8, 005a/12, 006b/20, 008b/8, 013a/13, 013b/17, 014a/13, 015a/4, 015a/13, 016b/14, 020a/12, 020a/14, 020b/2, 021a/2, 021a/6, 025b/11, 026b/15, 026b/16, 028a/20, 028a/24, 031b/3, 031b/4, 032a/24, 033a/4, 033a/5, 033a/22, 033a/24, 033b/21, 033b/24, 034a/8, 034a/14, 034a/19, 034a/21, 034a/22, 034b/6, 034b/9, 034b/12, 034b/13, 034b/25, 034b/26, 036a/6, 036a/8, 036b/21, 037a/4, 037a/6, 037a/13, 037a/14, 037a/17, 037b/26, 038b/4, 038b/19, 038b/25, 039a/8, 039a/9, 039a/15, 039a/16, 039a/22, 039a/24, 039b/12, 039b/14, 040a/21, 040a/22, 040a/23, 040a/26, 040b/15, 040b/18, 041a/9, 041b/3, 041b/4, 041b/7, 041b/11, 041b/13, 041b/25, 042b/4, 042b/14, 042b/18, 043a/10, 043a/14, 043b/12, 043b/19, 043b/27, 044a/2, 044a/3, 044a/5, 044a/16, 044b/10, 044b/11, 044b/12, 044b/13, 044b/15, 045a/7, 045a/20, 045a/23, 046a/9, 046a/16, 046a/19, 046a/21, 046b/2, 046b/3, 046b/19, 046b/21, 047a/6, 047a/7, 047a/12, 047a/24, 047a/26, 047b/11, 047b/12, 047b/13, 049a/1, 049a/11, 049a/23, 049a/24, 049b/4, 049b/19, 050a/8, 050b/23, 051a/24, 051a/26, 051b/4, 051b/12, 051b/14, 051b/23, 052a/5, 052a/7, 052a/14, 052b/3, 052b/4, 052b/6, 054a/17, 054a/20, 054a/21, 054b/10, 055b/15, 055b/17, 056a/1, 056a/6, 056b/9, 056b/27, 057b/15, 058a/5, 058a/24, 058b/6, 058b/12, 058b/15, 058b/16, 059a/1, 059a/7, 059a/26, 059b/3, 059b/14, 059b/22, 060a/12, 060a/27, 060b/1, 060b/15, 060b/17, 060b/20, 061a/4, 061a/5, 061a/7, 061b/1, 061b/4, 061b/5, 061b/6, 062a/5, 062a/7, 062a/9, 062a/16, 063a/15, 064b/8, 066b/4, 068b/25, 070a/1, 070a/5, 070a/6, 070a/26

ķ. up 005a/11, 005b/14

-283-

ķoyu : Yoğun, kıvam olarak katıya yakın.

ķ. 031b/3

ḳ.+ sı 058b/19

-2-

ḳoyulan - : Koyulaşmak, yoğunlaşmak.

ḳ.- a 031b/5

ḳ.- ınca 055b/25

-2-

ḳoyun otı : Gafis otu, kasık otu; kızıl yaprak.

ḳ. 023a/16, 038a/4, 043a/26, 045a/2, 054a/15

ḳ. ʿuṣāresi 026a/3, 026a/17

ḳ. ṣuları içinde 038a/8

ḳ. şarābı 044b/25

-9-

ḳozalaḳ : Koza, kozalak.

ipek ḳ.+ ı 005a/5, 005a/7

servi ḳ.+ ı 066b/27

servi ḳ.+ ı 068a/3

-4-

kök : Kök. Bitkileri toprağa bağlayan, topraktaki besi maddelerini emmesini sağlayan klorofilsiz bölüm.

k. 014b/3

bėş k. şarābıdur 045b/18

k.+ de 058b/13

k.+ i 006a/7, 039a/12, 045b/19, 047b/23

ʿabdü’s-selām k.+ i 012a/10, 013b/3, 025a/13

acı mārūl k.+ i 044b/26, 045b/10

aḳ şaḳāḳul k.+ i 009a/20

anduz k.+ i 007a/20, 012b/2

anūnīde k.+ i 066a/3

asārūn k.+ i 019a/24, 020b/24

aṣārūn k.+ i 021a/3

ayrıḳ k.+ i 039a/27, 040b/21, 053b/11

banṭāfilyūn k.+ i 005b/1

banṭāfilyūn k.+ i 007a/20, 007b/8, 014b/9

bārdāne k.+ i 061a/23

besfāyic k.+ i 066a/19

betāstīş k.+ i 061a/22

birūşke k.+ i 045b/20

burūskū k.+ i 047b/10, 047b/24

çınṭıyānā k.+ i 006a/5, 007b/2, 014b/12, 069b/23

çınṭıyāne k.+ i 019a/23, 064b/26, 065b/14

ekine k.+ i 064a/16

emlec-i yabānī k.+ i 044a/27

farfarā k.+ i 034b/8

fulūniyā k.+ i 058b/26

ğaṭmī k.+ i 014a/6, 014a/10, 059b/8

īrsā k.+ i 048b/13

ķavun k.+ i 020b/22, 021a/4

kerefes k.+ i 042a/2, 042a/22, 044b/26, 045b/10, 045b/19, 047b/23

ķırāl k.+ i 061a/23

ķuş ķonmaz k.+ i 039a/27

lisān-ı şevr k.+ i 043a/22

maʿdenūs k.+ i 025a/14, 045b/19, 047b/9, 047b/23

mülkiye k.+ i 061a/23

meyān k.+ i 010b/15, 011a/7, 011b/20, 012a/19, 013b/26, 020a/7, 022a/14, 022b/1, 023b/8, 028b/2, 029b/16, 030a/3, 030b/16, 031a/13, 031b/10, 032a/15, 032b/4, 033a/8, 033b/3, 033b/12, 033b/27, 035a/3, 035a/9, 036a/24, 039a/27, 040b/23, 041a/14, 042a/2, 042a/10, 042a/21, 042b/7, 043a/1, 044b/27, 046a/7, 047a/3, 051a/3, 051b/10, 052a/24, 052b/22, 053b/17, 053b/27, 054a/27, 055a/21

mülkiye k.+ i 005b/18, 006a/8, 059a/5

müşk-i ṭarāmşīʿ k.+ i 006b/1

rāzyāne k.+ i 006b/15, 037b/22, 042a/22, 044b/26, 045b/10, 045b/19, 047b/9, 047b/22, 059a/12

retīķa k.+ i 040b/2

s̱aʿleb k.+ i 009a/22

ṣāṣafrās k.+ i 066a/2

şaḳāḳul k.+ i 010a/14

şaḳāyıḳ k.+ i 007b/24, 033a/8, 037b/22, 057b/8, 057b/22, 058a/15

ṭurb k.+ i 021a/3, 059a/12

ṭūrmentilā k.+ i 064a/14

ṭūrmentīlā k.+ i 040b/2, 064b/25, 065a/9

usḳūrçināre k.+ i 008b/2

yabān lisān-ı s̱evr k.+ i 039a/12

yılān yaṣduġı k.+ i 009a/22

kerefes k.+ i ḳabuġı 049a/18

meyān k.+ i ṣuyıla 038b/7

meyān k.+ i şarābı 042a/9

müşk-i ṭarāmşīʿ k.+ i 007a/20-21

kerevyā k.+ i 006a/26-006b/1

k.+ ile 062a/23

yılān yaṣduġı k.+ ile 009a/23

ayrıḳ k.+ ini 039b/10

besfāyic k.+ ini 037b/24

bōstānī lisān-ı s̱evr k.+ ini 039a/20

īrsā k.+ ini 038a/27

ḳavun k.+ ini 021a/1

kebere k.+ ini 039a/20

meyān k.+ ini 033a/16, 039b/10, 041b/1

rāzyāne k.+ ini 037b/25

şaḳāyıḳ k.+ ini 033a/14, 037b/25, 058a/4

yabān lisān-ı s̱evr k.+ ini 039a/20

müşk-i ṭarāmşīʿ k.+ inün eti 065a/8

incübār k.+ inüŋ 039b/18

meyān k.+ inüŋ 053a/12

müşk-i ṭarāmşīʿ k.+ inüŋ 058b/11, 059a/4

müşk-i ṭarāmşīʿ k.+ inüŋ eti 058a/16, 064a/15

şaḳāyıḳ k.+ inüŋ 058b/11

müşk-i ṭarāmşīʿ k.+ inüŋ aḳı 006b/16, 064b/25, 065a/22

maḥlūl k.+ inüŋ boynuzı 065a/9

misk keş̱īrāsınuŋ k.+ inüŋ ebyażı 040b/1

ş̱aʿleb k.+ inüŋ irisi 009a/21

ḫaṭmī k.+ inüŋ ḳabuġı 032b/17, 039a/26, 059a/14

kebere k.+ inüŋ ḳabuġı 039a/12, 048b/13, 048b/22

rāzyāne k.+ inüŋ ḳabuġı 042a/2

ṭatlu mārūl k.+ inüŋ mürebbāsı 008a/17

irsā k.+ inüŋ ʿuṣāresi 021a/9

meyān k.+ inüŋ ʿuṣāresi 034b/18

k.+ iŋi 044b/11

ḫaṭmī k.+ iyle 014a/4

k.+ ler 009a/26, 009a/27, 009b/1, 039a/22

k.+ leri 009b/4, 039a/20, 039b/9, 039b/13, 040b/12, 041a/7, 065a/3

sāʾir k.+ leri 057b/14

k.+ üŋ 034b/11, 058b/16

-201-

kömür : Kömür.

k. 070a/8

-1-

köpek : Köpek.

k. 016a/6

-1-

köpük (g) : Köpük, kef.

k.+ i 007a/4, 009b/3, 009b/24, 010a/17, 011b/8, 011b/15, 012a/13, 012b/7, 012b/17, 013a/22, 013b/4, 014b/17, 015a/13, 019a/27, 021a/14, 021a/20, 022b/17, 023a/18, 023b/4, 023b/13, 024a/18, 024b/9, 024b/17, 024b/24, 025a/4, 025a/15, 025b/20, 026a/6, 026b/11, 027b/24, 031a/8, 031a/25, 034a/13, 035b/14

k.+ ini 026b/11, 036a/12, 049a/11, 049a/23

-38-

ḳral : En yüksek devlet otoritesini, bütün devlet başkanlığı yetkilerini katılım veya soylularca seçilme yoluyla elinde bulunduran kimse. -

ḳ. 018b/21

ḳ.+ ları 015b/19

-2-

ḳūbā : <Ar. Temriye hastalığı, demregü.

ḳ. 059b/18

-1-

ḳudret : <Ar. Allah'ın ezeli gücü.

meşhūd-ı ḳ. 002a/5

-1-

ḳudret ḥelvāsı : Beyaz çiçekli, 5-9 yaprakçıklı, 20 metre kadar yükselebilen, Kuzeybatı ve Batı Anadolu'da yaygın olan bir ağaç (Fraxinus ornus).

ḳ. 019b/16, 020a/2, 020a/14, 027a/26, 029a/5, 029a/15, 030a/26, 030b/4, 053a/20, 054b/3-4, 054b/19, 055a/3, 055a/7, 055a/16, 055a/26

ḳ.+ nı 055a/9, 057a/1

-16-

ḳudur - : Kudurmak, kuduz hastalığına yakalanmak.

ḳ.- mış 016a/6, 066b/6, 066b/16, 070b/2

-4-

ḳuduz : Kuduz hastalığı ve bu hastalığı taşıyan.

ḳ. 017b/21, 017b/22 -2-

ḳullan - : Kullanmak.

ḳ.- alar 070a/27

ḳ.- mayalar 070a/27

ḳ.- salar 063b/13

-3-

ḳulunc : <Ar. Bağırsaklarda görülen bir tür sancı.

ḳ. 011b/17, 012b/8, 016a/16, 022b/10, 026b/24, 028a/1, 028a/11, 028b/17, 066a/16

ḳ.+ a 058a/23, 065a/17

ḳ.+ ı 066a/8 -12-

ḳum : Kum.

ḳ. 032a/11

ḳ. çıḳarmaḳ 040b/20

ḳ. kenārında 069a/21, 069b/1

ḳ.+ ı 066a/6

-5-

ḳunduz ḫayāsı : Çavşır otu ve bundan elde edilen bir tür tıbbi reçine,zamk, macun; cünd-i bīdester. (Ferula elaochytris)

ḳ. 011b/14, 014b/15, 019a/18, 023a/15, 026b/1, 026b/20, 027a/4, 058a/14, 062a/3

-9-

ḳuntuz : Kunduz.

ḳ. 006a/26

-1-

ḳurd : Kurt, solucan, parazit.

ḳ. cigeri 023b/2

ḳ. cigerini 023a/26

ḳ. cigerinüŋ 023b/1

ḳ.+ uŋ 023a/16

-4-

ḳurdımānā : <Ar. Karaman kimyonu (Carum carvi).

ḳ. 023a/15

ḳ. 059a/13

-2-

ḳurı : Kuru.

ḳ. 014b/24, 028a/7, 043b/27, 057a/18

ḳ. anduz 025a/3

ḳ. encīr 033b/4, 042a/6, 042a/24

ḳ. ḫastelige 011a/2

ḳ. ḫasteliklere 035a/19

ḳ. naʿnā 021b/16, 044b/18, 068a/17

ḳ. olmaya 036b/1

ḳ. öksürüge 043a/6

ḳ. şedef 013b/2, 024b/22

ḳ. zūfā 013b/24, 033a/8, 033b/3, 042a/1, 042a/20, 70a/18,

ḳırmızı gül ḳ.+ sı 025b/4

naʿnā ḳ.+ sı 025b/2

zūfā ḳ.+ sı 026a/18

-26-

ḳurı - : Kurumak.

ḳ.- mış 032a/16

-1-

ḳurıt - : Kurutmak.

ḳ.- alar 069b/14, 069b/15, 069b/16, 069b/17, 069b/19

ḳ.- up 066b/5

-6-

ḳūrnelyūn : Hekim adı.

ḳ. 039a/25

-1-

ḳurş : <Ar. Yuvarlak, hap şeklinde ilaçlar.

ḳurṣ-ı diyārudūn “Güzel kokulu macunlarla yapılan hap” 004b/3

ḳurṣ-ı enderūḫūn “ Enderuhun kursu” 014b/2

ḳ. 031a/26

ḳ. ėde 035b/17

ḳ. ėdeler 050a/9

ḳ. ėder 021b/1

ḳ.+ ı 066a/5

anberbārīs ḳ.+ ı 029a/18

aṭa ṣoġanı ḳ.+ ı 014b/1

diyārūdūn ḳ.+ ı 024a/2, 027b/2, 031b/10, 032a/2

enderuḫūn ḳ.+ ı 015a/2

engerek yılānı ḳ.+ ı 014b/1

engerek yılānınuŋ ḳ.+ ı 014b/25

ġārīḳūn ḳ.+ ı 065a/12

kākunec ḳ.+ ı 066a/2

rāvend ḳ.+ ı 065a/9

ṭebāşir ḳ.+ ı 029a/17

ṭīn-i maḫtūm ḳ.+ ı 068a/9

aṭa şoġanı ḳ.+ ını 015a/2

-22-

ḳurşaḳ : Yemek borusu ile oniki parmak bağırsağı arasında bulunan ve besinleri sindirime hazır duruma getiren organ, mide.

ḳ.+ ına 018b/26

-1-

ḳurşun : Kurşun.

ḳ. 062b/26, 063a/19

-2-

ḳurtul - : Kurtulmak

ḳ.- maz imiş 015b/2

-1-

ḳuru : Kuru.

ḳ.+ sı 004a/3, 012a/17

benefşe çiçegi ḳ.+ sı 028a/27

dilkinüŋ aḳ cigerinüŋ ḳ.+ sı 034a/27

gül ḳ.+ sı 014b/3, 020a/22, 027a/19, 029b/14, 031a/13, 035a/27, 044a/13, 044b/27, 046a/6, 065a/12

ḳırmızı gül ḳ.+ sı 012a/9, 028a/26, 032b/27, 041b/10

naʿnā ḳ.+ sı 009a/2

zūfā ḳ.+ sı 035a/10

-20-

ḳurut - : Kurutmak.

ḳ.- alar 013a/12, 015a/4, 020b/1, 020b/2, 021a/2, 034b/5, 041b/15, 049b/15, 063b/10

ḳ.- duḳları 041b/14

ḳ.- mayalar 041b/14

ḳ.- up 017a/20, 022b/25, 023a/9, 023a/11

ḳ.- ur 017a/16, 018a/24, 018a/25, 018b/6

-19-

ḳuş - : Kusmak.

ḳ.- an 020b/8

ḳ.- mağı 020b/8

-2-

ḳusṭ : Kıst otu ve bu otun kökünden elde edilen ilaç (Costus).

ḳ. 014b/5, 019a/17, 020a/22, 022a/14, 023a/15, 025a/12, 026/2, 026a/16, 026b/1

-9-

ḳuṣūr (I) : <Ar. Eksiklik, ayıp.

ḳ.+ ın 003b/12

-1-

ḳuṣūr (II) : <Ar. Köşkler

ḳ.+ü'l cenneti'l-mevʾā 002b/22

-1-

ḳuşḳonmaz : Kuş konmaz bitkisi, helyun.

ḳ. 012b/4, 045b/19, 047b/23, 065b/26

ḳ. köki 039a/27

ḳ. toḫmı 009b/10, 011b/7, 022a/16, 032a/14

ḳ.+ dan 045b/20

-10-

ḳuş üzümi : Çekirdeksiz ufak üzüm.

ḳ. 011b/22, 028a/17, 028b/27, 030a/1, 030a/16, 033b/5, 039a/27, 041a/16, 041a/27, 042a/5, 042a/20, 043a/17, 044b/3, 044b/20, 044b/22, 045a/16, 047b/26, 052a/23, 052b/20, 053a/9-10053b/3, 053b/12, 053b/16, 054a/6, 054a/12, 054a/26, 054b/27, 055a/21

ḳ. balı 032b/6

ḳ. içi 033a/10

ḳ. luʿūḳı 033a/7

ḳ.+ ni 032b/12, 033a/19, 034b/14, 039b/11, 044b/10, 051b/27

ḳ.+ ni 016b/6-7, 033a/17-18

ḳ.+ nüŋ balı 032b/11

ḳ.+ nüŋ balını 032b/13

-41-

ḳūt-ı seylān : <Ar. Mavi seylan taşı.

mā ʾī ḳ. 005a/23

-1-

ḳuvve : <Ar. bk. ḳuvvet.

ḳ. 068b/11

-1-

ḳuvvet : <Ar. Kuvvet, güç.

ḳ. 004a/12, 005a/21, 014b/23, 018a/8, 046a/23, 047b/4, 064a/7

ḳ. vėrmeye 009a/7

ḳ. vėrüp 017a/12

ḳ. vėrür 005a/2, 009b/15, 009b/27, 010a/13, 010b/9, 011a/4, 011a/14, 011a/17, 012b/21, 013a/4, 014a/3, 014a/25, 016b/27, 017a/8, 017a/9, 017a/15, 018a/13, 020b/6, 020b/7, 020b/9, 021b/24, 022a/10, 024b/1, 025b/14, 025b/16, 025b/17, 028b/12, 030b/26, 031a/21, 031a/22, 031a/23, 034b/3, 037a/7, 037a/8, 037a/27, 037b/11, 039a/5, 041a/22, 041b/16, 043b/21, 043b/22, 044a/7, 044a/20,044a/22, 045a/9, 048b/11, 050a/5, 050b/7, 050b/8, 050b/19, 051a/9, 059b/6, 060a/6, 060b/22, 060b/25, 061b/23, 061b/24, 062a/27, 064a/21, 064a/23, 064b/13, 064b/18, 064b/23

tezīd-i ḳ. vėrür 011a/5

ḳ.+ de 018a/9

ḳ.+ i 015a/5, 015a/14, 017a/10, 029a/3, 030a/5, 030a/18, 048a/20, 052b/6, 058b/15, 064b/9

beḳā-yı ḳ.+ i 020b/16, 039a/17

ḳ.+ ine 016b/6, 037a/19, 053a/23

ḳ.+ ini 017a/10, 060b/20, 061b/4

ḳ.+ le 027b/10

ḳ.+ li 015b/5

ḳ.+ lidür 015b/14

ḳ.+i ḥāfıżaya 018a/12

ḳ.+i istiʿdād-ı kemān-şirādı 003b/7

ḳ.+i māsikesine 028b/12

-100-

ḳuvvet-i ḥāfıẓa : <Ar. Hafıza kuvveti.

ḳ.+ sını 026b/6

ḳ.+ yı 036b/15

-2-

ḳuvvet-i ḳābıża : <Ar. Kabzedici kuvvet, peklik verici, tutucu.

ḳ.+ sı 044a/9, 050b/25, 053a/6

-3-

ḳuvvetli : Kuvvetli.

ḳ. 015b/9, 055a/1

ḳ. ise 017b/25

-3-

ḳuvvetlü : bk. ḳuvvetli.

ḳ. 016a/14, 017b/13

ḳ. ėder 026a/23

ḳ. olan 016b/19 4

-4-

ḳuvvetsiz : Kuvvetsiz, kuvveti olmayan.

ḳ. 055a/2 -1-

ḳuyruḳ (ġ) : Kuyruk.

ḳ.+ ını 018b/10, 051b/19

-2-

ḳuzı ḳulaġı : Kuzukulağı (Rumex acetosella).

ḳ. 007a/11, 038b/11, 047a/21, 053a/25, 054a/4, 062b/19, 070b/15

ḳ. ʿuṣāresi 039b/27, 048b/8, 060a/19

ḳ. ṣuyı 040a/1

ḳ. şarābı 048b/7

ḳ. şerbetiyle 007b/3-4, 065b/20-21

ḳ. toḫmı 004b/21, 005b/2, 006a/2, 006a/19, 007a/1, 007b/26, 032a/6, 039b/5, 040a/12, 040b/5, 053b/1, 063b/19, 064a/17, 064b/2, 064b/26

ḳ. yapraġı 040a/11

ḳ.+ nı 038b/17

-31-

küccük : bk. küçük

k. 008a/4

-1-

küçük : Küçük.

k. 016a/15

k. olmaya 014a/10

-2-

küfr : <Ar. Allah'a ve dine ait şeylere inanmama.

ḳātilü'l- k.+ü'l-müşrikīn 003a/11

māḥī-i āṣārü'l-k. 003a/13

-2-

kükürd : <Far. Kükürt.

k. 013b/12, 013b/14, 013b/16

k. çiçeginüŋ ṣanʿatı 013b/13

k.+ e 013b/15

k.+ i 013b/12, 013b/22

-7-

kükürt : bk. kükürd.

k. 068b/17

-1-

kükürtli : Kükürtlü.

k. 057a/10

-1-

kül : Kül.

k.+ i 032a/12

-1-

külā : <Ar. Böbrek

k. 011b/10

k.+ da 013b/9, 016b/20, 041a/3, 056a/11 -4-

külek : (?)

k.+ i 032b/24

-1-

küllī : <Ar. Genel, bütün.

k. 003b/10

-1-

külliyet : <Ar. Bütünlük, genellik.

k. 026a/8

-1-

kündūs : <Ar. Voynik otu, ayı otu, ayıkunduzu otu (Gypsophila struthium).

k. 068b/18, 068b/24

-2-

kürek : Toprak, kömür vb.ni bir yerden bir yere alıp atmaya, taşımaya yarayan ve yayvan bir bölümü, buna bağlı uzun bir sapı bulunan araç.

k. 033a/4

-1-

küstüḳu : (?)

k. 010a/24

-1-

kütüb : <Ar. Kitaplar.

k.+i ṭıbbiyye-i cihān 003b/3

-1-

L

lā : <Ar. Olumsuzluk edatıdır.

l. 003a/17

-1-

lā-muḥālet : <Ar. Mutlaka, kesinlikle.

l.+ e 003b/10

-1-

labada : <Rum. Labada otu (Rumex petientia).

l. 059b/8

l. ʿuṣāresi 060a/18

-2-

lāciverd : <Far. Lacivert taşı.

l. 005a/16, 008a/9, 031a/7

-3-

laḥm : <Ar. Et

l. 062b/21

l. olmaġla 014b/25

l.+ ını 051b/21

ḳablubaġa l.+ ını 052a/4

-4-

laḫm : <Ar. bk. laḥm

l.+ da 017a/25

-1-

laḥna : bk. lāḥana

l. 069a/21, 069a/22, 069b/1

l. toḫmı 070b/14

ḳara l. toḫmı 021a/26

-5-

lāḥana : Lahana (Brassicaoleracea).

l.+ nuŋ 069a/22

-1-

lāḳ : Uzak Doğu'da yetişen Amerikan elmasından çıkan zamk.

l. 026a/15

-1-

lāḳa : bk. lāḳ

l. 047b/12

-1-

lākin : <Ar. Lakin, fakat, ama

l. 013b/20, 023a/8

-2-

laḳva <Ar. Yüz felci.

l. 025b/23

l.+ ya 009a/17

-2-

lāmiʿ : <Ar. Parlayan, parıldayan, park.

l. olup 003b/6

-1-

lāte : (?)

l. 031b/13

-1-

laṭīf : <Ar. Temiz, hoş, hoşa giden.

l. 037b/10

l.+ dür 056b/18

l. ėder 005b/11, 010b/4

l. ola 056a/5, 062a/4

-6-

lātince : Latince, Latin diline ait.

l. 053a/8

-1-

laṭīn : Latin halkları.

l. 040b/1

-1-

lā- zālet : <Ar. Zail olmasın, zeval bulmasın.

z. 003a/17

-1-

lāzım : <Ar. Gerekli, lazım

l. olan 052a/11

l.+ dur 018a/26

-2-

legen : <Far. Leğen.

l. 014b/20

-1-

leḥāt : <Ar. Küçük dil.

suḳūṭ-ı l. 070b/21

-1-

lehu : nun için, ondan sonra.

l. 002b/12

-1-

leke : Leke, iz, yüzde oluşan çil.

l.+ leri 056b/5

l.+ lerin 063a/4

l.+ lerini 063a/12

-3-

levāzım : <Ar. lazım olan şeyler.

l.+ dandur 016b/6

-1-

levn : <Ar. Renk; beniz, yüz rengi

l.+ i 021b/23, 026b/8, 045a/11

l.+ ini 004a/13, 004b/15, 032a/9, 050a/5

-7-

levzeteyn : <Ar. Her iki bademcik, bademcikler.

l. 070b/21

-1-

leyyin : <Ar. Yumuşak; metinde yumuşak dışkı anlamında, ishal anlamında kullanılmıştır.

l.+e 016a/20

-1-

lezic : <Ar. yoğun, yapışkan.

l. 028b/6, 034a/15, 036a/16, 059a/20

l. balġamı 062a/19

l. balġamlara 042b/1

-6-

li'l-fuḳarā : Vebanın bir çeşidi.

vebā-yı diger l. 007a/26 -1-

li’l-vebāü’l-āġūsṭānī : Terkip adı.

l. 007a/19

-1-

liġūstiḳūn : (?)

l. 004a/6, 012b/3

-2-

liḥyetü’t-teys : <Ar. Tekesakalı bitkisi (Scorzonera Tragopogon).

l. 068a/4

-1-

likin : bk. velikin

l. 038a/10

-1-

likūstiḳū : (?)

l. 024b/7, 024b/16, 032a/14, 043a/16, 047b/25, 051a/1

l. toḫmı 070b/18

-7-

līmōn : <Gr. Limon (Citrus limonum).

l. 037b/15, 056b/18

l. ḳabuġı 062a/23

l. ʿuṣāresi 050a/23, 060a/21

l. ṣuyı 007b/12, 040a/1, 041a/1, 055b/10, 061a/26

l. ṣuyını 040a/4, 041a/10

l. şarābı 050a/22

l. şerbeti 008a/2

-14-

līnet : <Ar. İshal, yumuşaklık.

l. 022a/11

l. ėder 037b/15, 048b/3

l. ėtdügini 053a/17

l. vėreler 018b/7

l. +ü’l-ḥaṣāt 022a/11

-6-

lisān : <Ar. 1. Dil, konuşma organı. 2. Dil, lisan.

l. 003a/21, 016b/13

l.+ ı ḥāl 003a/21

l.+ ı yūnāndan 003b/4

l.+ ınca 040b/1

-5-

lisān-ı ʿaṣfūr : <Ar. Biberiye, kuşdili bitkisi (Rosmarinus officinalis).

l. 009b/9, 009b/21, 010a/7, 021b/13

-3-

lisān-ı efrence : <Ar.-Far. (?) Frengi hastalığı.

l. 016a/20

-1-

lisān-ı şevr : <Ar. Sığırdili bitkisi (Anchusa officinalis)

l. 004b/20, 013a/2, 040a/10, 044a/27, 045a/1, 047b/8, 048b/21, 052a/22, 053b/9, 057b/1

bōstān l. 039a/12

bostānī l. çiçegi 041a/13

yabān l. 041a/13 , 047a/21, 053b/9, 060a/17

yabān l. çiçegi 040b/4, 043a/23, 052b/23, 055a/14, 063b/15, 047b/8

l. çiçegi 005b/3, 040b/3, 043a/22, 051a/5, 052a/22, 052b/23, 053b/25, 054b/24, 054b/25 055a/14, 063b/15

l. çiçeginüŋ mürebbāsı 008a/15

bōstānī l. çiçeginüŋ ʿuṣāresi 036b/9

yabānī l. çiçeginüŋ ʿuṣāresi 036b/9

l. ḫamīresi 007b/17, 008b/14, 014a/18, 018b/3

l. köki 043a/22

yabān l. 045a/2

yabān l. köki 039a/12

bōstānī l. kökini 039a/20

yabān l. kökini 039a/19

l. mürebbāsı 006b/3

bōstānī l. ʿuṣāresi 036b/6

şarāb-ı yabān l. 036b/6

yabān l. ʿuṣāresi 023b/18, 052a/27

yabānī l.ʿuṣāresi 043b/8

l. ṣuyı 004b/8, 004b/11, 012b/19

l. ṣuyından 051b/3

l. ʿuṣāresi 013a/3, 023b/18, 043b/7, 046a/3, 052a/27, 052b/26, 060a/17

l. varaġı 053b/10

bōstān l. varaġı 053a/14

bōstānī l. varaġı 053a/26

yabān l. varaġı 053a/14, 053a/26, 053b/10

l. yapraġı 040a/11, 047a/20, 052a/2

bōstānī l. yapraġınuŋ ʿuṣāresi 036b/11

yabān l. yapraġınuŋ ʿuṣāresi 036b/10

-72-

līt̄ūs : bk. lotus

l. 011b/7

-1-

lotus : Lotus çiçeği.

l. 012b/3

-1-

luʿāb : <Ar. Bitki suyu; salya.

l. 043a/12

l.+ ı 024a/10

keşīrā l.+ ı 062b/5

sibistān l.+ ı 032a/17

sibistān l.+ ını 032a/20

-5-

lūmūyye : (?)

ishāl-i l.+ yi 013a/16

-1-

luʿūḳ : Yalanmak üzere hazırlanmış, ilaç olarak kullanılan bir grup macun.

l. 033b/14, 033b/24, 034a/14, 035a/1

l. ėdeler 035b/9, 035b/14

l. ėder 035b/4

l. maʿcūnı 014a/4, 033a/11

l. maʿcūnı ėdeler 014a/16

l. oluna 033a/20, 035a/5, 035a/13

l.+ dur 032b/22

ḳara laḥna ʿuṣāresinüŋ l.+ ı 033a/21

ḳuş üzümi l.+ ı 033a/7

maʿcūn-ı fıstuḳ l.+ ı 032b/2

ṣarımsaḳ l.+ ı 034b/20

dilkinüŋ aḳ cigerinüŋ l.+ ıdur 034a/26

l.+ı aṭa ṣoġanı 034a/12

l.+ı farfarā 034b/7

l.+ı ḫaşḫāş

l.+ı lüffān 033b/2

-24-

lüffān : <Ar. Ekşi nar.

luʿūḳ-ı l. 033b/2

-1-

levzeteyn : <Ar. Her iki bademcik, bademcikler.

l. 070b/21

-1-

lüp : (?) Hamurdan yapılan topak.

l. 011b/21

-1-

lüṭf : <Ar. Hoşluk, güzellik, iyilik.

maḥzen- i l. 002a/10

-1-

M

mā : <Ar. O şey ki, o nesne.

m. 16a/20

-1-

maʿa : <Ar. ile, beraber, birlikte.

m. 020b/10, 035b/21, 039b/1, 039b/2

-4-

māʿadā : <Ar. -den başka.

m. 005b/21, 015b/16, 043a/8

m.+ dur 056a/27

-4-

maʿan : <Ar. Beraber, birlikte.

m. 019b/27, 034b/14, 043a/11, 052a/4, 058a/5, 059b/14, 061b/7, 070a/1

m.+ ca 046b/21

-9-

mablaġ : <Ar. Hamur, merhem, boya vb. şeyleri ezip karıştırarak yoğurmak için kullanılan ve bir ucu ele alınacak biçimde saplı, öbür ucu yassı olan alet.

m. 050a/8

-1-

maʿcūn : <Ar. Macun, bir grup ilacın genel adı.

m. 004a/9, 006a/26, 007a/7, 007a/13, 007b/6, 007b/20, 008b/12, 010b/5, 010b/12, 012b/18, 013a/15, 021a/24, 024b/21, 028a/22, 029b/23, 030a/24, 032a/11, 035a/16, 035a/25, 035b/5, 052b/12

m. ėdeler 010b/16, 012b/20, 013a/15, 019b/21, 020b/3, 021a/23, 025b/11, 026a/22, 026b/15, 028b/5, 030b/24, 032a/24, 032b/20, 033a/1, 033a/25

m. ėder 021b/1, 031a/26

m. eyleyeler 021a/7

m. ola 009a/4, 011a/25

m. oluna 004a/8, 004b/10, 004b/26, 005b/15, 005b/20, 006a/12, 006b/4-5, 006b/21, 007a/5, 007a/24, 007b/4, 007b/12-13

007b/20, 008a/3, 008a/22, 008b/8, 008b/22, 009b/12, 009b/25, 010a/10, 010a/17, 010b/1, 010b/9, 011a/1, 011a/13, 011b/9, 011b/16, 011b/24, 012a/6, 012a/13, 012a/22, 012b/7, 013a/3, 013a/23, 013b/27, 014a/6, 014b/18, 019b/8, 019b/11, 020a/5, 020b/15, 020b/20, 020b/25, 021a/15, 021b/8, 022a/6,

022a/20, 022b/6, 022b/17, 023a/12, 023a/19, 023b/6, 023b/13, 024a/4, 024a/19, 024a/27, 024b/9, 024b/17, 024b/24, 025a/4, 025a/15, 025b/20, 026a/6, 026b/21, 027a/6, 027b/5, 027b/25, 028a/9, 028b/16, 029a/8, 029b/18, 030a/23, 030b/10, 031a/8, 031a/16, 031b/16, 031b/24, 032b/7, 033a/6, 034a/3, 034b/2, 035a/15, 035a/18

m. yapalar 013b/5

m.+ dan 025a/23

m.+ dur 028a/12

m.+ ı 013b/11, 021b/4, 026b/16

aġac ḳavunı ḳabuġı m.+ ı 014a/17

āmıḳ m.+ ı 028b/21

cevz m.+ ı 035a/23

defne toḫmı m.+ ı 011b/11

diyāçentū m.+ ı 008b/20

diyārūdūn m.+ ı 007b/15

erik m.+ ı 029b/6

gül m.+ ı 029a/13, 029a/24

gülbahār m.+ ı 007b/15, 008b/13, 011a/6

ḫurmā m.+ ı 028a/4

incü m.+ ı 031b/8, 031b/19

ḳırmız m.+ ı 007b/16, 008b/13, 008b/20

luʿūḳ m.+ ı 014a/5, 033a/11

peynir şekeri m.+ ı 012a/1

ṣandal m.+ ı 012a/16

tėmür pası m.+ ı 013a/8

üsküb m.+ ı 028b/13

yabān ṣarımsaġı m.+ ı 006b/24

luʿūḳ m.+ ı ėdeler 014a/16

gülbahār m.+ ı süfūfı 013a/21

kemmūn m.+ ı süfūfı 066a/13

erik m.+ ından 011a/24

cevāhir m.+ ını 061a/9

yabān ṣarımsaġı m.+ ını 007a/15
m.+ ınuŋ 005a/18, 005b/7 014a/19
cevāhir m.+ ınuŋ 008a/8
diyāçentū m.+ ınuŋ 005b/20, 006a/22
incü m.+ ınuŋ 031b/27
ʿanber m.+ ınuŋ süfūfı 065b/8
ḳırmız m.+ ınuŋ ḫaṣṣası 008a/22
ḳırmız m.+ ınuŋ ḫaṣṣasından 008a/23
m.+ ların 006a/24-25
keṣīrā m.+ unuŋ 035a/1
m.+ uŋ 004b/26, 006a/12, 006b/22, 006b/23, 007a/6, 007a/14, 007b/5, 008b/9, 008b/10, 009a/5, 009b/14, 012b/9, 022b/20, 023b/15, 026a/23, 026b/9, 028b/5, 031a/8
m.+ uŋ fevāʾidi 006b/7
m.+ı devā-yı misk 009a/10
m.+ı ʿanber 024a/22
m.+ı anīsōn 023b/7
m.+ı asārūn 020b/21
m.+ı belādur 026a/27
m.+ bezr-i ḳaṭūnā 023b/17, 028a/15
m.+ı cevāhir 004b/17
m.+ cevāhirü'l-ibni māsūyye 004a/17
m.+ı çelik 013a/19, 022b/13
m.+ ı diyābārġarītā 031b/8
m.+ ı diyāḳātīlūn 030b/13
m.+ı diyāḳūrḳū 025b/26
m.+ ı diyālākā 026a/14
m.+ı diyārūdūn 010b/19
m.+ı egir 010a/13
m.+ı fıstuḳ luʿūḳı 032b/2
m.+ı fulful 024b/27
m.+ı fulūniyā 026b/18

m.+ı gül m. 031a/12
m.+ı ḫaṭmī-yi luʿūḳ 032b/16
m.+ı ḥavlincān 010a/22
m.+ı ḫıyārşenbe 019b/2, 019b/12, 020a/5
m.+ı hindī- yi kebīr 027b/15
m.+ı ıtġāsiyye -i kebīr 023a/14
m.+ı ıṭrıfīl-i kebīr 025a/10, 025a/25
m.+ı irsā 011b/19
m.+ı kākünec 020a/21
m.+ı ḳalb 022a/11
m.+ı kemmūn 024a/14
m.+ı keşīrā 013b/23
m.+ı ḳırmız 005a/4, 008a/6
m.+ı kibrīt 013a/26
m.+ı kūstīnū 012a/27
m.+ı laşīfḳānete 012b/23
m.+ı laṭīfḳantallarāzī 012b/11
m.+ı meşirdīṭūs 019a/14
m.+ı mīḳlata 022b/21
m+ı mübārek 011b/3
m.+ı müshil 029b/27, 030a/15, 030a/26
m.+ı pād-zehr 008a/24
m.+ı pelīrīz 022a/25
m.+ ı rikyemeniye 012a/8
m.+ı sibistān 011a/17
m.+ı sināmekī 031a/2
m.+ı tiryāḳ-ı erbaʿa 025b/18
m.+ı türbüd 020b/10
m.+ı ʿūd 008b/24
m.+ı yabānī naʿnā 024b/14
m.+ı yārpūs 024b/6
m.+ı zümürrüd 007b/22

m.+ü’l-ilāhī ʿaleksāndrūs 021a/8

m. +ü’s̱-s̱aʿleb 009a/19

-252-

mādde : <Ar. Madde, unsur, öge.

m.+ lere 059b/25

m.+ leri 047b/4

m.+ lerin 063b/2

m.+ yi 017a/16

-4-

maʿde : <Ar. Mide.

m. 004b/13, 015b/23, 015b/24, 015b/26, 015b/27, 016b/16, 020b/7, 021a/5, 021b/22, 022a/9, 023a/22, 023b/16, 024a/20, 024b/26, 025a/5, 025a/17, 025b/23, 026b/8, 026b/23, 027b/8, 028a/1, 028b/6, 036a/2, 036b/3, 049b/27, 054b/14, 062a/19, 062a/26

m. aġrısını 016a/16

m.+ de 004b/12, 024a/20, 024b/25, 026a/10, 027b/26, 028a/11, 036a/17, 045a/9, 049a/27, 049b/25, 050a/13

m.+ lere 044b/7

m.+ lerine 050b/7

m.+ nüŋ 004a/10, 004a/12, 005b/22 011a/15, 011a/16, 017a/6, 021b/24, 022b/9, 023a/6, 023a/24, 023b/14, 024b/11, 024b/18, 024b/19, 026a/11, 026a/23, 044a/19, 046b/8, 050b/5

m.+ si 007b/21, 019a/26, 031a/20, 062a/18

m.+ sini 031a/20

m.+ ye 009a/7, 010b/9, 010b/10, 011a/3, 011a/13, 014a/3, 014a/24, 016b/27, 020b/6, 020b/26, 024b/1, 025b/14, 031b/18, 031b/26, 032a/9, 035a/21, 037a/8, 037a/27, 041a/21, 044a/20, 045a/8, 048b/11, 050b/7, 050b/18, 057b/4, 062a/27, 063b/11, 064b/12, 064b/18

m.+ yi 010b/3, 010b/5, 014a/24, 015a/19, 019b/23, 020a/16, 020b/6, 024a/19, 024b/19, 025a/6, 025b/15, 026a/23, 030b/26, 037a/26, 037b/11, 043b/20, 044a/21, 050a/2, 055b/7, 055b/19, 056a/13, 061b/16, 061b/22, 064a/23 120

m.+ pāredeye 044a/7 -121-

maʿden : <Ar. Maden.

billūr m.+ i 067b/20

-1-

maʿdenī : <Ar. Madenle ilgili, madenden yapılmış.

m. 068b/11

-1-

maʿdenūs : Maydanoz (Petroselinum crispum).

m. 024b/7, 070a/21

m. köki 025a/14, 045b/19, 047b/9, 047b/23

m. ṣuyı 016b/21

m. toḫmı 011b/7, 012b/3, 014b/8, 019a/22, 022a/15, 022a/18, 024b/15, 025b/27, 032a/14, 045b/21, 051a/4, 065b/26

-18-

mafāṣıl : <Ar. Mafsallar, eklemler.

m. 028a/2, 028a/3, 028b/18, 056a/14, 069a/6

m. aġrısını 017a/13

m.+ a 029a/22

m.+ da 017a/15, 050a/2

m.+ ı 049a/4

-10-

maġfūr-leh : <Ar. Yargılanmış, Allah tarafından günahları affedilmiş.

m. 002b/19

-1-

maġrib : <Ar. Garp, batı.

m. 003a/4

-1-

māhall : <Ar. bk. maḥall

m.+ı allahu 003b/10

-1-

maḥall : <Ar. Yer.

m. 018b/23, 059b/15

m.+ de 018b/1

m.+ inde 018b/18

-4-

maḥfūẓ : <Ar. Hıfzolunmuş, saklanmış, korunmuş.

m. olur 027b/14

-1-

māḥī : <Ar. Mahveden, yok eden, yok edici.

m.+i āṣārü'l-küfr 003a/13

-1-

maḥlūl : <Ar. Hallolumuş, çözülmüş, erimiş.

m. 005a/25, 005a/26, 005b/1, 005b/5, 005b/25 006a/2, 006a/19, 006a/20, 006b/12, 007a/2, 007a/3, 007a/20, 007b/9, 007b/23, 008a/9, 008a/10, 008b/1, 009a/1, 009a/12, 010b/25, 012b/27, 031b/12, 032a/4, 032b/25, 060a/1, 060a/26, 061a/10, 062b/25, 062b/26, 062b/27, 063a/7, 063a/19, 063a/25, 064a/3, 064a/10, 064a/11, 064a/12, 064a/13, 064a/26, 064a/27, 064b/2, 064b/20, 065a/9, 065a/20, 065a/21, 065b/6, 065b/7, 067a/4, 068a/12, 068a/13, 068b/2, 070b/16

m. geyik boynuzı 006b/14

m. ola 061a/12

m. olmış 013a/20

-65-

maḥmūde : <Ar. Mahmudiye otu, mahmude, bingöz (Convolvulus scammonia)

m. 011a/25, 011b/4, 014a/19, 014b/10, 020b/12, 021b/2, 021b/7, 024a/1, 027b/20, 028a/7, 028b/14, 029a/6, 029a/15, 029a/27, 029b/20, 052a/26, 069a/2, 069a/8, 069a/15

m.+i muṣliḥ 028a/25

m.+ i muṣliḥi 052b/2, 052b/10

-23-

maḥrūr : <Ar. İçi hararetli olan, ateşli, ateşlenmiş.

m. + u'l-mizāc 002b/2

-1-

maḥṣūd : <Ar. Hasat edilmiş, ekini biçilmiş.

m.+ı aḳrān 003a/20 -1-

maḫż : <Ar. Su katılmamış, halis süt.

m. 034a/25

-1-

maḫzen : <Ar. İçinde eşya saklanacak yer.

m.+i lütf 002a/10

-1-

mā’ : <Ar. Su.

m.+ü’l- kurāḥ 054b/9, 055b/4

-2-

mā’ī : <Ar. 1. Suya ait, suyla ilgili. 2. Su renginde.

m. 037b/22

m. şeker 040b/6

m. yāḳūt 004a/18, 004b/20, 005b/24, 006b/15,006a/20, 008a/10, 032a/5, 061a/10, 063b/22, 063b/27, 064a/11, 064b/1, 064b/16, 070b/17

m.+i ḳūt-ı seylān 005a/23

m.+i muḳaṭṭardur “Damıtılmış su” 059a/23

-17-

mā’iyyet : <Ar. Suya ait, suyla ilgili.

m. 057a/9, 057a/16

m.+ inüŋ 023a/7

-3-

mā’iyyetli : <Ar.-T. Nemli, yaşlı.

m. 057a/14

-1-

maḳ‘ad : <Ar. Anüs, oturak yeri.

m.+ da 027a/12

-1-

maḳabbız : <Ar. Kabzeden, daraltan, sıkan.

m. 054a/3

-1-

maḳbūl : <Ar. Kabul olunmuş, alınmış, beğenilmiş.

m. 003b/1

m.+ı erbāb-ı nükūldür 002a/7

m.+ı fuḥūl 003b/2

-3-

maʿḳūl : <Ar. Akıllıca, akla uygun.

m.+ dür 045b/24

-1-

mālīḫūlyā : <Ar.-<Gr. Melankoli.

m.+ ya 038a/6, 043b/14

m.+ yı 057a/22

-3-

mālik : <Ar. Sahip, her şeye sahip.

m.+i rikābü'l-ümem 003a/9

-1-

maʿlūm : <Ar. Bilinen, belli.

m. olursa 017b/8

-1-

māmīrān : <Far. Kırlangıç otu (Chelodonium majus).

m. ʿuṣāresini 063a/14

-1-

mānende : <Ar. Benzeyen.

m.+i ʿuḳāl 002a/19

-1-

māniʿ : <Ar. Meneden, alıkoyan, bırakan.

edeb-i m. 003b/19

-1-

manṣūr : <Ar. Nasrolunmuş, Allah'ın yardımıyla üstün gelmiş.

m.+ dan 063a/23

-1-

manzūr : <Ar. Nazar olunan, bakılan.

m.+ı çeşm-i iltifātları 002b/20

-1-

mār : <Far. Yılan.

pān-zehr-i m.+ı 006a/6, 008a/12, 008a/25

-3-

maraż : <Ar. Hastalık.

m.+ a 070b/4

m.+ da 051b/2

m.+ dan 017a/22, 060a/16, 070b/5

sill m.+ ı 052a/9

m.+ ına 008a/4, 022b/10, 035a/6

sill m.+ ına 012a/25

m.+ lara 060b/23

m.+ ları 018a/19

m.+ larına 056b/23

yaramaz ekile m.+ larına 044b/8

m.+ı ʿişyāna 002a/12

-15-

maʿrifet : <Ar. Ustalık, hüner.

m.+ e 027b/5, 039b/22, 044b/16

m.+ ine 042b/10

-4-

marīż : <Ar. Hasta, sayrı.

m. olan 031a/10 -1-

mārserliye : (?)

m. 014b/13

-1-

mārūl : <Gr. Marul (Lactuca sativa).

m. 053a/25, 057a/27

acı m. 047b/7, 053a/8, 053a/25

bayāġı m. 012a/10

bōstānī acı m. 046b/27

ṭatlu m. 047a/1, 047a/20

yabānī acı m. 046b/27

acı m. köki 044b/26, 045b/10

ṭatlu m. kökinüŋ mürebbāsı 008a/17

acı m. ʿuṣāresi 023b/18, 027a/17, 045b/2, 046a/2, 046a/27, 046b/10, 056b/10

bostānī acı m. ʿuṣāresi 048a/17

acı m. ʿuṣāresiyle 046b/18

acı m. ṣuyı 023a/21, 027b/6

ṭatlu m. ṣuyıla 023a/20

acı m. şarābı 046b/9

acı m. şarābınuŋ müfredidür 048a/16

m. toḫmı 012a/21, 028a/27, 029b/15, 030b/7, 034a/1, 034a/5, 039b/4, 042b/8, 043a/2, 045b/12, 051a/4, 053b/1, 065b/26, 068a/19

acı m. toḫmı 005b/3, 010b/24, 012a/10, 028a/27, 030b/7, 039b/5, 048b/24

ṭatlu m. toḫmı 028b/1, 048b/24

yabānī m. toḫmı 048b/24

m. toḫmını 051b/24

-52-

marūr : <Gr. bk. mārūl.

yėr m.+ ı ʿuṣāresi 021a/10

-1-

marżī-yi tūtiyā : <Far. Göz hastalıklarında kullanılan, çinko madeninden yapılan bir ilaç.

m. 056a/25

-1-

māsārıḳ : <Ar.-<Gr. bk. māsārīḳā.

m. ṣovuḳlıġına 043b/22

-1-

māsārīḳ : <Ar.-<Gr. bk. māsārīḳā.

m.+ a 025b/16

m.+ i 043a/19, 056a/13

-3-

māsārīḳā : <Ar.-<Gr. Mezenter, ince bağırsak askısı.

m. 016b/16, 022b/19, 028a/1, 036b/23, 043b/21

m.+ da 017a/25

m.+ laruŋ 013a/25

m.+ nuŋ 062a/20

m.+ ya 011a/14, 041a/21

m.+ yı 014a/25 024a/19, 044a/21

-13-

māsike : <Ar. Tutan, bir şeyi durdurmak için kullanılan araç.

ḳuvvet-i m.+ sine 028b/12

-1-

maṣrūf : <Ar. Sarf olunmuş.

m. 002b/10

-1-

maṣṭakī : <Ar. Sakız, sakız ağacından elde edilen bir tür reçine (Pistacialentiscus).

m. 004a/3, 008b/27, 010b/22, 012b/12, 021a/13, 021b/14, 022a/18, 022b/1, 022b/27, 023b/8, 026a/16, 027b/2, 027b/19, 031b/20, 038b/12, 038b/22, 045a/3,066b/26, 068a/3,069a/14

-20-

maʿṣūm : <Ar. Küçük çocuk.

m. 027a/15, 068a/8

m.+ a 006b/6, 006b/7

m.+ lara 007a/7, 008a/4, 008b/22, 016a/15, 018b/4, 025a/22, 035a/26, 037b/12, 058a/9, 065a/14

m.+ ları 018b/6

m.+ laruŋ 016b/8, 025a/23, 040a/7, 057b/12, 058a/1, 068a/2, 068a/4

-22-

maṭāʾin : <Ar. Balçıkla sıvanmış.

m. ėdüp 013b/19

-1-

maṭbūḫ : <Ar. 1. Pişirilmiş. 2. Kaynatılmış ilaç.

m. 019b/17, 019b/18, 019b/20, 019b/27, 028b/4, 030a/6, 033a/13, 033a/18, 033b/9, 052b/9, 054a/25, 054b/4, 055a/23

m. ėdeler 055a/1, 055a/15, 056a/7

m. ola 055a/22

m. oluna 055a/27

m. ṣuyı 019b/7, 019b/9

m.+ dan 030b/19, 037a/21, 053a/18, 053b/7, 054b/11

m.+ dur 053a/7, 053a/24, 053b/8, 054b/6, 055a/20

m.+ ı 028a/23, 052b/11, 052b/27, 053b/15, 055a/8

arpa m.+ ı 055b/21

ʿasel m.+ ı 056a/4

m.+ ını 053a/16, 054a/9

m.+ unı 035b/25

m.+ uŋ 019b/6, 020a/10, 020a/13, 028a/24, 030a/20, 030b/9, 039b/14, 051b/14, 052b/6, 054a/21, 055a/27

m.+ı arpa 055b/3

m.+ı eftīmūn 054a/11

m.+ı erik 055a/4

m.+ı ḳalb 053b/22

m.+ı sināmekī 054b/23

m.+ı şaʿīr-i diger 055a/13

-57-

māṭiyūnū : Hekim adı.

m. 061b/12

-1-

māvī : Mavi renk.

m. yāḳūt 022b/4

-1-

mayāşıl : <Ar. Kaşınma, sulanma, kızarıklık gibi belirtiler gösteren, bulaşıcı olmayan yaygın deri hastalığı, egzama.

m. 013a/17

-1-

mażarrat : <Ar. Zarar, zararlılık

m. 015b/27

m.+ ı 016a/3

-2-

maẓhar-ı ilṭāf : <Ar. İltifatlara nail olma.

m. 003a/21

-1-

māzī : <Far. bk. māzū

m. 070b/24

-1-

māzū : <Far. Mazı ağacı ve meyvesi (Thuya).

m. 038b/12

m.+ yı 038b/18

-2-

miblaḳ : <Ar. bk. mablaġ

m. 009b/1

-1-

mebrūr : <Ar. Hayırlı, makbul, beğenilmiş.

m. +ü'd-dırāc

002b/21

mecālis-i āl : <Ar.-Ar. Yüce meclisler.

m. 002b/4

-1-

mecmūʿ : <Ar. Bütün, toplam, hepsi .

m.+ ı 056a/25

m.+ ını 052a/5, 057b/15, 058a/5, 062a/4

-5-

mecnūn : <Ar. Deli, delilik, bir tür hastalık.

m. 017a/2

-1-

mecūʿḳān : Amerika'da yetişen, kutsal olduğu kabul edilen, beyaz bir kök şeklinde, tadı azıcık acımtırak, kökleri fazla ve dalları yer üstüne döşeli, yaprakları yuvarlak ve damarlı olan, kişniş gibi yemişleri bulunan salkım salkım bir ot.

m. 069b/1

-1-

mecz : <Ar. Katma, karıştırma.

m. ėdüp 052b/7

-1-

medāric : <Ar. Meslekler, tarikatlar, yollar.

m. 002b/22

-1-

medḫ : <Ar. Övme.

m. ėder 057a/25

-1-

mefāṣılat : <Ar. Eklemler, mafsallar.

m. 049a/12

-1-

mefātīḥ : <Ar. Anahtarlar.

meftūha+i m. 003a/18

-1-

meftūḥa : <Ar. Fethedilmiş, açılmış.

m. +i mefātīḥ 003a/18

-1-

meger : <Far. Eğer, o durumda.

m. 066b/6

-1-

melāẕ : <Ar. Sığınacak yer.

m.+ ü'l-ümem 003a/8

-1-

melceʾ : <Ar. Sığınacak yer.

m.+ ü's-selātīn 003a/8

-1-

melik : <Ar. Padişah, hakan, hükümdar.

m.+ ü'l-islām 003a/9

-1-

melikiyū : İspanyolcada Melkio olarak bilinen Dioscorides Pedanius'un botanik-farmakolojik eseri.

aḳrabādīn-i m. 003a/27 -1-

memleket : <Ar. Ülke, devlet toprağı.

m.+ inde 027b/8

-1-

men : <Ar. o kimse ki, kim, kim ki.

m. 003b/23

-1-

menʿ : <Ar. Engelleme, engel olma.

m. ėder 004a/14, 015b/8, 050a/3

-3-

menāfiʿ : <Ar. Menfaatler, yararlar.

m.+ i 005b/9, 007b/5, 009a/15, 020a/20, 035a/5, 036a/14, 038a/1, 038b/26, 066b/11, 068b/21

m.+ in 015b/25

m.+ inden 005b/21

-12-

menāşır : (?)

m.+ ını 016b/4

-1-

menbaʿ-i cūy-bār : <Ar.-Far. Akarsu kaynağı.

m. 002a/10

-1-

menfaʿat : <Ar. Menfaat, yarar.

m. görür 057a/4

m.+ üŋ 036b/2

-2-

menfaʿatlü : <Ar-<T. Yararlı, faydalı.

m.+ dür 039a/10

-1-

mengene : Onarma, işleme, düzeltme vb. işlemlerin uygulanacağı nesneyi sıkıştırıp istenildiği gibi tutturmaya yarayan bir tür alet.

m. 036b/18

m.+ den 058b/15

m.+ ye 061a/4, 061a/7, 061b/4, 062a/7

-6-

menī : <Ar. Meni, döl suyu.

m.+ sini 009b/26, 010a/12

m.+ ye 009b/16

m.+ yi 009b/15, 059b/16

-5-

menḳūl : <Ar. Nakledilmiş, ağızdan ağıza geçmiş.

m.+ dür 020b/4, 023a/26

-2-

menzūʿü'l-nevʿ : <Ar-Ar. Yeni koparılmış.

m. 055a/24, 055a/25

-2-

merī : <Ar. Mide ile yemek borusu arasında buluna gırtlak borusu.

m.+ ni 046b/25

-1-

merāḳiyye : <Ar. Karnın yumuşak yeri.

m.+ yi 014a/24

-1-

mercān : <Ar. Mercan.

m. 022b/4, 064b/19, 067a/4

aḳ m. 005a/24, 006b/15, 064a/1, 064a/13, 064a/27, 064b/15, 065b/6, 068a/12

aḳ m. 005b/25

ḳırmızı m. 004a/20, 005a/24, 005b/25, 006a/16, 006b/15, 007b/25, 008b/1, 009a/12, 032b/25, 062b/26, 063b/23, 064a/1, 064a/13, 064a/27, 064b/15, 064b/20, 065a/20, 065b/6, 068a/12

m. otı 021a/25, 053b/12, 065a/10, 065a/20

m. süfūfı 008a/8

m.+ ı aḥmer 009a/1

-37-

mercāngūş : <Far. Mercanköşk (Origanum majorana).

m. 037b/19 -1-

mercimek : <Far. Mercimek

m. 062b/5

şu m.+ i 046b/11

-2-

merdī : <Ar. İnsanlık.

m. 009b/13

-1-

merhem : <Ar. Merhem.

gül m.+ i 068b/20

-1-

merḥūm : <Ar. Ölmüş, rahmetli.

m. 002b/19, 002b/21, 003a/25, 003b/4

m.+ ı 003b/16

m.+ uŋ 003b/13

-6-

merḳūme : <Ar. Yazılmış, adı geçmiş.

eczā-yı m.+yi 062b/4

-1-

mermer : <Gr. Mermer.

m. 014a/14, 023b/2, 031a/27, 033a/18, 034a/21, 034b/10, 034b/14, 034b/24, 041b/26, 051b/22, 055b/23, 059a/26, 061a/4

m.+ de 022a/3

-14-

mersīn : <Gr. Mersin ağacı ve yemişi (Myrtica communis).

m. 066b/26

m. ṣuyı 034b/2, 059b/2

mürekkeb m. şarābı 050b/20

nevʿ m. şarābı 050b/14

m. şarābıyla 023a/2, 023a/11

m. şerbetinde 050b/24

m. toḫmı 020a/25, 050b/21

m. toḫmından 050b/15

m. toḫmını 059b/1

-12-

mertebe : <Ar. Derece, aşama.

m. 009a/8, 009b/14, 014a/9, 014b/27, 018b/6, 032b/21, 046b/6, 064a/6

m.+ sinde 027a/1, 046a/18

m.+ sine 016a/24

-11-

mervī : <Ar. Rivayet olunan, birinden işitilerek söylenen.

m. ėden 022b/20

-1-

merzencūş : <Far. bk. mercāngūş

m. 009a/2, 022b/2, 025b/3, 047b/18, 048a/7, 060b/10, 066b/21, 068b/17, 068b/23

-9-

meṣāne : <Ar. Mesane.

m. 032a/11

m. yolında 041a/2, 041a/4, 068a/25, 068b/6

m. yolındaki 059a/17

m. yolını 026a/12, 059b/17

m. yolunda 040b/20

m.+ de 056a/11

m.+ den 059a/11

-11-

mesdūd : <Ar. Kapanmış, kapalı, tıkanmış.

m. 027b/9

-1-

meṣellü : <Ar. Gibi, benzer.

m. 018b/3

-1-

mesḥūḳ : <Ar. Sahk olunmuş , dövülüp toz haline getirilmiş.

m. 067a/16

-1-

meşir : <Ar. Mesir macunu.

m.+ de 018a/15

-1-

mesned : <Ar. Rütbe, derece, makam.

m.+i serīr-i ārā-yı cem 003a/5

-1-

mesned-nişīn : <Ar.- Far. Bir makamda bulunan. .

m. 003a/18

-1-

mesrūr : <Ar. Sürurlu, memnun, sevinmiş.

m. 003b/17

-1-

meştūniyā : Hekim adı.

m.+ nuŋdur 030a/15

-1-

meşhūd : <Ar. Ar. Gözle görülmüş, görülen.

m.+ı ḳudret 002a/5

-1-

meşhūr : <Ar. Şöhretli, şan kazanmış, ünlü.

m.+ dur 052a/10

-1-

mev'ā : <Ar. Sığınılacak yer.

ḳusūrü'l- cenneti'l-mev'ā 002b/22

-1-

meşreb : <Ar. Yaradılış ,huy, tabiat.

m. 002b/27

-1-

mevāhib : <Ar. İhsanlar, bahşişler.

niʿam-ı m.+i ilahiyye 003b/8

-1-

mevcūd : <Ar. Varlık, var olan.

m. olan 015b/16

m.+ dur 020a/20, 050b/25, 051a/15, 062b/14

-5-

mevrūd : <Ar. Gelmiş, gelen.

m. 002a/17

-1-

mevt : <Ar. Ölüm.

m. 027a/1

sebeb-i m.+ i 016a/27

-2-

mevżiʿ : <Ar. Mevzi, yer.

m.+ i 066b/8

-1-

meyān : Meyan kökü (Glycyrrhiza glabra).

m. balı 010b/23, 012a/3, 013b/26, 014b/3, 019a/25, 026a/5, 032b/4, 034a/27

m. balını 051b/23

m. köki 010b/15, 011a/7, 011b/20, 012a/18, 013b/26, 020a/7, 022a/14, 022b/1, 023b/8, 028b/2, 029b/15, 030a/3, 030b/16, 031a/13, 031b/9, 032a/15, 032b/4, 033a/8, 033b/3, 033b/12, 033b/27, 035a/3, 035a/9, 036a/24, 039a/27, 040b/22, 041a/14, 042a/2, 042a/10, 042a/21, 042b/7, 043a/1, 044b/27, 046a/7, 047a/3, 051a/3, 051b/10, 052a/24, 052b/22, 053b/16, 053b/27, 054a/27, 055a/21

m. köki ṣuyıla 038b/6

m. köki şarābı 042a/9

m. kökini 033a/15, 039b/10, 041b/1

m. kökinüŋ 053a/12

m. kökinüŋ ʿuṣāresi 034b/18

-59-

meyān : <Ar. Orta.

m.+ı esātiẕe-i yunānīyede 003a/27

-1-

mezbūr : <Ar. Adı geçen, sözü esilmiş olan.

m. 003b/4, 013b/17, 020a/27, 023b/27, 034b/15, 034b/24, 034b/25, 038a/16,

038b/2, 045a/20

-10-

mezbūre : <Ar. bk. mezbūr

cevāhir-i m.+lerüŋ 004b/6

eczā-yı m.+yi 059a/20-21

helīlecāt-ı m. 027a/22

-3-

meziyyet : <Ar. Üstünlük vasfı.

m.+i erbābü'l-ʿilm 003a/7

-1-

meẕkūr : <Ar. Adı geçmiş, zikredilmiş.

m. 026b/14, 028a/18

-2-

mışır : Mısır (Zea mays).

m.+ ı 008b/19

venedīk m.+ ı 006a/25-26

-2-

mīʿād şekeri : (?)

m.+ ne 005a/10

-1-

miftaḥ : <Ar. Açmak.

m. ėtmek 054b/6

m.+ dur 045b/25, 056a/21, 064a/23

-4-

miḳdār : <Ar. Miktar.

m. 004b/9, 009a/26, 015a/3, 017b/7, 020a/3, 020a/10, 020b/5, 021a/2, 021a/6, 023b/16, 025a/21, 026b/14, 030b/19, 031b/4, 031b/5, 032a/19, 033a/15, 034b/6, 035a/27, 035b/1, 037a/22, 038a/26, 038b/20, 039a/8, 041a/7, 055b/15, 055b/17, 055b/25, 059a/22, 066b/12, 068b/25

m.+ ı 004a/8, 005b/20, 006a/11, 006b/20, 007b/12, 008b/8, 009a/25, 010b/1, 010b/8, 010b/16, 012a/5, 012a/13, 012b/17, 025a/23, 025b/1, 025b/10, 037b/14, 053a/18, 058a/10, 058a/27, 059a/24, 059b/2, 062b/5, 068b/3, 069b/10

m.+ı istiʿ māl “Kullanım miktarı.” 020a/15, 053a/2, 067b/13
rīk-i m.+ i 061b/9
m.+ı istiʿ māl oluna 070b/27
m.+ı istiʿ māl olunup 031a/18
m.+ı istiʿ māli 013a/6, 013a/23, 013b/5, 014a/22, 020b/15, 020b/25, 021a/15, 021b/8, 022a/6, 022b/17, 023a/19, 024a/27, 024b/9, 024b/24, 025a/8, 025b/20, 026a/6, 026a/22, 026b/3, 026b/22, 027a/7, 027b/5, 027b/25, 028a/10, 029a/9, 029a/19, 030a/9, 030b/10, 030b/25, 032b/8, 033b/14, 035b/17, 038a/24, 040a/4, 050a/10, 051b/14, 052b/13, 057b/10, 058b/17, 059a/9, 061b/8, 062a/21, 065a/4, 065a/14, 065a/27, 065b/18, 066a/14, 066a/21, 066b/2, 067a/9, 067a/18, 067a/24, 067b/20, 067b/26, 068a/14, 068a/20, 068b/7, 068b/13, 069a/3, 069a/11, 069a/19, 069a/26, 070b/5, 070b/10
baḳla m.+ ı 026b/23
buġday m.+ ı 043b/19
kestāne m.+ ı 029b/21
kifāyet m.+ ı 009b/24, 011a/1, 011b/9, 011b/15, 011b/23, 012b/7, 013a/3, 013a/14, 013b/4, 013b/27, 014a/6, 014a/12, 014a/16, 014b/17, 014b/18, 019a/27, 019b/5, 020b/15, 021b/7, 021a/19 022a/20, 022b/6, 022b/17, 023a/18, 024a/26, 024b/17, 024b/24, 025a/4, 025a/27, 025b/20, 026a/6, 026a/21, 026b/12, 027b/23, 028a/9, 028b/16, 030a/18, 030b/2, 031a/8, 031a/16, 031b/16, 031b/24, 032a/21, 032b/7, 032b/18, 033a/16, 034a/2, 034b/1, 034b/9, 034b/21, 035a/4, 035a/13, 035a/15, 035a/17, 035b/9, 038a/14, 038b/13, 038b/25, 039a/7, 040a/13, 040a/19, 040b/6, 040b/27, 044b/23, 045b/22, 045b/24, 046b/13, 046b/19, 047a/4, 047a/5, 047b/27, 051b/3, 051b/11, 052a/25, 052b/4, 054a/8, 054b/2, 055a/15, 059b/12, 063a/9, 063a/14, 069b/26
noḫūd m.+ ı 016a/16, 026b/22
m.+ı 005b/14, 060b/1
m.+ ıdur 012a/23, 013a/16, 019b/22
fınduḳ m.+ ıdur 011b/16
ḳaşık m.+ ıdur 031b/24
kestāne m.+ ıdur 029b/5, 029b/18

m.+ ını 058b/20, 062a/6

-226-

mine'l-mülkü'r-raḥmān : <Ar. Rahmanın mülkünden.

m. 002b/8

-1-

minvāl : <Ar. Tarz, yol, suret, şekil.

m. 015a/19, 015b/11, 016b/9, 016b/10, 037a/5, 037a/17, 037b/7, 038a/12, 039a/9, 051a/22, 051b/7, 058b/2, 060b/20, 066b/16, 066b/19, 069b/14

m.+i muḥarrir 042b/14

-17-

mirżā : <Far. İranlılara ait bir asalet ünvanı, soyluluk ifade eder.

ḫidmet-i m.+yı müslimīnde 002b/ 14

-1-

misk : <Ar. Misk otu (Moschiferus).

m. 004b/23, 005a/12, 005b/6, 005b/19, 006a/10, 006a/21, 006b/19, 008a/18, 008b/6, 009a/3, 009b/12, 009b/23, 010a/5, 010b/8, 010b/27, 011a/11, 012b/15, 012b/27, 021b/20, 022a/5, 022b/5, 024a/18, 024a/26, 025b/6, 026b/22, 031b/14, 032a/7, 040a/16, 040a/24, 040a/25, 043b/19, 060a/9, 060a/10, 060a/12, 060b/19, 063b/21

m. keş̱īrāsınuŋ girīdī 019a/23

m. keş̱īrāsınuŋ kökinüŋ ebyażı 040b/1

m.+ i 060b/16

m.+ üŋ 060b/20

-40-

misḳāl : <Ar. bk. miṣḳāl.

m. 009b/12

m.+ e 010b/2

-2-

miṣḳāl : <Ar. Yirmi dört kıratlık bir ağırlık ölçüsü.

m. 024a/26, 025b/6, 048a/1, 056b/25

m.+ den 023a/20, 026a/22, 027b/25

m.+ dür 021b/8

m.+ e 023a/20, 026a/22, 027b/25, 070b/6

-12-

misket alma : <Ar.-<Far.-<T. bk. misket alması.

m. ʿuṣāresi 005a/5-6, 043a/26, 043b/7

m. ʿuṣāresin 043b/2

m. ʿusāresini 005a/7

-5-

misket alması : <Ar.-<Far.-<T. Güzel kokulu bir elma.

m. ʿuṣāresi 008a/19, 013a/2, 061b/19-20

-3-

misk-i ḫāliṣ : <Ar. Saf misk.

m. 004b/5, 060b/12

-2-

miṣlehu : <Ar. Benzer.

m. 053a/1

-1-

mīşe : (?)

m. 057b/6

-1-

miyād şekeri : bk. mīʿād şekeri.

m. 036a/8, 036a/27

-2-

mizāc : <Ar. Bünye özelliği, mizac, dört ana unsur olan kan, sevda, safra ve balgam maddelerinden oluşur; bu maddelerin oranları mizaç özelliklerini meydana getirir.

maḥrūru'l- m. Ateşli, hararetli mizaç 002b/2

-1-

mū : <Ar. Ayı raziyanesi otu (Athamanticum meum).

m. 014b/10, 019a/25, 022a/12, 022b/24, 037b/21, 047b/25, 054b/8, 059a/14, 070a/22

m. toḫmı 048a/11

-10-

muʿāccelen : <Ar. Acele, çabuk olarak.

m. 039a/22, 040b/16, 044b/10, 053b/14

-4-

muʿāḳıd : <Ar. Birbiriyle anlaşma yapan.

m.+ı meḳālīdü'l-ümeme 003a/17

-1-

muʿālece : <Ar. İlaçla tedavi, sağaltım.

m. ėtmelidür 066b/7

-1-

muḥāfaẓa : <Ar. Hıfz etme, koruma, saklama.

m. ėder 015b/6, 016a/21

-2-

muḥaḳḳak : <Ar. Doğru, gerçek.

m.+ dur 016a/3

-1-

muḥammed muṣṭafā : <Ar. Peygamber adı. Hz. Muhammed.

m. 002a/13

-1-

muḥārebe : <Ar. Savaş, savaşma.

ḥālet-i m.+de 015a/25

-1-

muḥarriḳ : <Ar. Yakan, yanmış.

m. 008a/9

zāc-ı ḳıbrīs-ı m. 013b/14

-2-

muḥarrir : <Ar. Telif eser sahibi.

minvāl-i m. 042b/14

-1-

muḥkem : <Ar. Ar. Sıkı, sağlam

m. 058a/24, 064b/8, 065b/17, 066a/13, 067a/8, 070a/26, 070b/26

m. ėdeler 061b/7

-8-

muḥriḳ : <Ar. Tahrik olunmuş, yakılmış, yanmış.

m. 009a/1, 009a/12, 070b/14

incü ṣedefinüŋ m.+ i 067a/6

ḳalḳadīs-i m. 014b/11

-5-

muḥtāc : <Ar. Muhtaç.

m.+ dur 058b/23

m.+ı aʿmāl-ı iʿmāl 002b/13

-2-

muḫtelli'd-dimāġ : <Ar. Bozulmuş, karışmış şuur.

m. 002b/5

-1-

muḥterem : <Ar. Saygı değer, sayın.

nebī-i m. 002a/13

-1-

muḥteriḳ : <Ar. Yanık, yanan.

m. 027b/11, 036a/17, 041a/24, 047a/9

m. ḫılṭları 044b/5

-5-

muḳābıż : <Ar. bk. muḳabbıż

m. olur 023a/8

-1-

muḳabbıż : <Ar. Daraltan, sıkan.

m. 054a/3

-1-

muḳaddem : <Ar. Önde olan, ön.

m. 016b/24, 017b/15, 022b/18, 026b/17, 034a/23, 045a/22, 059b/4, 059b/5, 062b/14, 065b/4, 065b/13, 065b/23, 066a/23, 066b/8, 068a/21, 070a/5

-16-

muḳaddemā : <Ar. Önce, eskiden.

m. 005b/16, 006a/24, 007a/13, 008a/22, 020a/20, 051a/22

-6-

muḳaddime : <Ar. Başlangıç giriş, ön söz.

m.+ si 017a/23

-1-

muḳalem : (?)

m. 003a/21

-1-

muḳaşşer : <Ar. Kabuğu soyulmuş.

m. 008b/4, 055a/21, 061a/22

m.+ i 066a/9

-4-

muḳaṭṭar : <Ar. Taktir edilmiş, inbikten çekilmiş.

m. 011a/21, 040a/1, 058b/3, 059b/7, 059b/19, 060a/24, 061a/8, 061a/13, 061b/6, 065a/25, 065a/26, 065a/27, 066a/11

m. eyledükden 062a/6

m. olan 062a/8

-15-

muḳavvī : <Ar. Takviye eden, kuvvet veren, kuvvetlendiren.

m.+ dür 009b/15

-1-

muḳl : <Ar. Günlük ağacı, muḳl-ı azraḳ ve muḳlü'l-yehūd olmak üzere başlıca iki türü vardır (Boswellia carteri).

m. 011b/15, 014b/16, 019a/19, 022a/18, 026a/16, 026a/20

-6-

muḳtedā : <Ar. Uyulan; örnek tutulan.

ve'l-ʿilm-i m.+ yı asḫābü's-seyf 003a/7-8

-1-

muḳteżā : <Ar. -T. Gereğince.

m. 002b/12

-1-

mūmiyā : <Gr. İran'da İstahri şehrinde bir mağaranın damından damlayan berrak ve rengi siyaha yakın tedavi edici özelliği olan doğal bir zamk.

m. 068b/10 -1-

murād : <Ar. Arzu, istek.

m. ėderlerse 032b/15, 058b/1

m. eyledükde 061a/14

m. eyledükleri 054a/1

m. olunduḳda 029b/23, 055b/24

m. olunsa 055b/8

m. olunursa 050a/14, 050a/15, 055b/10, 062b/12, 063a/27, 069b/19

m.+ı şerīfi 019a/8

-14-

muṣaffā : <Ar. Süzülmüş.

ʿasel-i m. 004b/9, 019b/8, 028a/9

-3-

muṣliḥ : <Ar. Islah eden, iyileştiren.

m. 010b/13, 011a/25, 011b/4, 014a/19, 020b/12, 021b/2, 021b/7, 024a/1, 025b/5, 027b/20, 028a/7, 028b/14, 029a/6, 029a/15, 029a/27, 051b/11, 052a/26, 053b/1, 053b/11, 069a/2, 069a/8, 069a/15, 069a/22, 070b/15

m. kişnic 006a/3

maḥmūde-i m.+ i 052b/3, 052b/10

-27-

mūşmūla : <Ar. Muşmula bitkisi.

m.+ nuŋ çekirdegi 065b/25

-1-

muʿtād : <Ar. Alışılmış, alışık.

m. olup 060a/5, 068a/8

-2-

muʿteber : Hatırı sayılır, inanılır, güvenilir.

beyne'l -eṭibbā-yı m.

003b/1 -1-

muʿtedil : <Ar. Ilımlı, orta

m. 036a/20

m.+ midür 016b/4

-2-

muʿtenī : <Ar. İtina eden.

m. 003b/1

-1-

muṭlaḳ : <Ar. Kayıtsız, şartsız.

m. 055b/2

-1-

mużırr : <Ar. Zararlı, zarar veren.

m.+ dur 045b/17 -1-

mübārek : <Ar. Bereketli, feyizli.

m. 015b/4, 027b/13, 037b/9

nīl-i m.+ den 019a/26

-4-

mübārek dikeni : Şevketimübarek bitkisi.

m. ʿuṣāresi 061a/21

-1-

mübtelā : <Ar. Düşkün, tutkun

m. 058a/9

m. imiş 016a/23

m. olan 058b/20

m. olanlara 022b/11

-4-

mücerreb : <Ar. Denenmiş.

m. 003b/2, 018a/4

m.+ dür 004a/16, 035a/22

-4-

müctemiʿ : <Ar. Toplanan, toplanmış.

m. olan 013b/21

-1-

müdāvā : <Ar. Deva arama, hastaya bakıp ilaç verme.

m. 002b/6

-1-

müdāvemet : <Ar. Devam etme.

m. ėtse 050a/4

m. olunsa 015b/7

m. olunursa 006b/23, 008b/11

-4-

müdāvī : <Ar. Deva bulan, iyileştiren.

m. eyler 002a/12

-1-

müddet-i salṭanat : <Ar-Ar. Saltanat süresince.

m.+ ları 002b/23

-1-

müddet-i ʿömr : <Ar-Ar. Ömür boyunca.

m.+ inde 062a/13

-1-

müdebbir : <Ar. Tedbir alma, hazırlama.

m. 037b/18, 041b/8, 067a/23

-3-

müdebbire : <Ar. Bk. müdebbir

m. ėdeler 041a/21

m.+ si 041a/11

şāhtere m.+ si 056b/24

-3-

müʾessir : <Ar. İz bırakan, tesir yapan.

m.+ dür 065a/16

-1-

müʾeyyid : <Ar. Teyit eden, kuvvetlendiren.

m. 003a/5

m.+i pādişāh-ı şāh

-1-

müferriḥāt : <Ar. Ferahklık verici, iç açıcı şeyler.

m.+ ı ḳalbiyye dendür 055a/13

-1-

müfred : <Ar. İlaç, tedavi edici madde.

m. 050b/24

m.+ den 050b/26

m.+ i 051a/12

m.+ idür 048a/21

acı mārūl şarābınuŋ m.+ idür 048a/16

ḫaşḫāş şarābı m.+ idür 042b/16

hemil şarābınuŋ m.+ idür 048a/27

şarāb-ı ḳırmızı gül m.+ idür 036b/26

m.+i sikencübīn 049a/7

-9-

mühlik : <Ar. Helak eden, öldüren, öldürücü.

m. 019a/6

-1-

mühr-i ḫitām : <Ar.-Ar. Son mühür.

m. 003b/11

-1-

mükerrer : <Ar. Tekrarlanmış.

m. olmış 051b/8

gül-i m. 051a/24

-2-

mülāyemet : <Ar. Bağırsakların yumuşaklığı.

m. 023a/8

-1-

mülāyim : <Ar. Yumuşak huylu, yavaş.

m. ėder 048b/6

m. ṭutar 011b/1, 028b/10

-3-

müleyyin : <Ar. Yumuşatan, yumuşatıcı.

m. olsun 054b/2, 056b/12

-2-

mülkiye : <Yun. Mülhiye; ebegümeceye benzeyen bir sebze.

m. 021a/12, 060b/7, 062a/23

m. köki 005b/18, 006a/8, 059a/4, 061a/22

m. ʿuṣāresi 060a/20

m. ṣuyı 062a/22

-9-

mümkin : <Ar. Mümkün

m. olduġı 014b/26

m. olmazsa 015b/27

-2-

münaḳḳā : <Ar. Soyulmuş, temizlenmiş, ayıklanmış.

m. 054b/27

-1-

münāsib : <Ar. Uygun, yerinde.

m. 053b/7, 058b/22, 066b/10, 069a/25

m.+ dür 026b/7

-5-

münderic : <Ar. İçinde bulunan, yer almış.

m. olan 003b/2

-1-

münevver : <Ar. Işıklı, nurlu, parlak.

m. 003a/23

-1-

münevvim : <Ar. Uyku veren, uyutucu.

m.+ dür 011b/2, 042b/21, 043a/6, 047b/5

-4-

mürdeseng : <Far. Doğal kurşunoksit..

m. 068b/18

-1-

mürebbā : <Ar. Terbiye edilmiş, işlemden geçirilmiş.

m.+ sı 006b/3

ayva m.+ sı 004a/7, 020b/3

biberiyye çiçeginüŋ m.+ sı 007b/17

erinciyū m.+ sı 010a/3

incübār m.+ sı 032b/23

kābilī m.+ sı 008a/16

lisān-ı şevr çiçeginüŋ m.+ sı 008a/15

lisān-ı şevr m.+ sı 006b/3

ṭatlu mārūl kökinüŋ m.+ sı 008a/17

zencebīl m.+ sı 010a/2

zencebīl m.+ sı şerbetiyle 010a/10

-12-

mürekkeb : <Ar. 1. Mürekkeb balığı. 2. Birleşik, terkip edilmiş.

m. balıġınuŋ kemügi 070b/22

m. mersīn şarābı 050b/20

sikencübīn-i m. 049a/17

-3-

mürekkebe : <Ar. bk. mürekkeb

m.+ si 041b/17

-1-

mürr : <Ar. Mirra adı verilen ve Arabistan'da yetişen bir ağaç ve o ağacın zamkı, usaresi (Comiphora myrrha).

m.+i ʿarabī 019a/15

-1-

mürr- i şāfī : <Ar. Çeşitli belsem ağaçlarından elde edilen, kaşınma giderici, uyarıcı vb. hassalara sahip olduğu için tıpta ve eczacılıkta kullanılan kokulu reçine sakızı. (Balsamodendron)

006a/18, 007b/7, 013b/1, 014b/5, 023a/15, 025b/19, 026/2, 026a/16, 035a/27, 062a/3,067b/8

m. şarābıla 026a/20

m.+ yi 014b/27, 055b/14

-14-

mürūrlı : <Ar- T. Geçici.

m. olmaduġından 042b/23

-1-

mürver : Hanımeligillerden, yaprakları karşılıklı, demet durumundaki beyaz

çiçeklerinden hekimlikte yararlanılan, meyvesi zeytine benzer bir ağaççık. (Sambucus nigra).

m. 025a/22

m. çiçegi 056a/18, 058a/17

m. çiçeginüŋ ṣuyı 057b/23

-4-

müsellem : <Ar. Teslim edilmiş, verilmiş.

ḥikmet-i m. 002a/6

m. +i iʿtibār-ı ʿoṣmāniyye 003b/7

-2-

müṣelleṣ : <Ar. Pişirmek suretiyle yapılan bir tür macun, üçte ikisi azalıncaya kadar kaynatılarak hazırlanan bir grup macun.

m. 009b/14 -1-

müsemmā : <Ar. Bir ismi olan, adlanmış, adlı.

m. olan 003b/1

-1-

müshil : <Ar. Müshil, bünyedeki herhangi bir maddeyi hafifletici, sehl edici ilaç.

m. 014a/17, 017a/19, 037a/25, 037b/5, 053b/6, 053b/21, 054a/2

m. ėdeler 053a/22, 054b/4

m. olsun 037a/20

m.+i gül-i mükerrer 037a/10, 051b/5

m.+ gül-i mükerrerinüŋ 052b/27

m.+i nıḳrīṣ 017a/17

-14-

müslimīn : <Ar. Müslümanlar.

ḫidmet-i mirẓā-yı m.+de 002b/14

-1-

müstaḥleb : <Ar. Süt haline getirilmiş, süt gibi beyaz ve sübye tarzında yapılmış olan ilaç.

m. 068b/9

-1-

müstesḳī : <Ar. bk. müsteṣḳī

m. 026a/8, 038a/26, 038b/5, 069a/25

m. olanlaruŋ 013b/9

m.+ ye 026b/24, 057a/24 -7-

müsteṣḳī : <Ar. İstiska olmuş, karnı su toplamış.

m. 025b/24

-1-

müstevlī : <Ar. İstila eden,ele geçiren, salgın.

m. 031a/10

-1-

müşābih : <Ar. Benzeyen, benzer.

m. 015b/12

m. olanları 041a/23

-2-

müşāhede : <Ar. Bir şeyi gözle görme.

m. olsun 018b/13

m. olunmaz 015b/25

m. olunur 038b/26, 042b/25

-4-

müşār- ı bi'l-benām : <Ar. Parmakla gösterilen.

m. 003a/21

-1-

müşk-i ṭarāmşīʿ : <Far- Ar. Kurt helvası bitkisi.

m. 005b/4, 007b/25, 021a/25, 047b/22, 070b/14

m. köki 006b/1, 007a/20-21

m. kökinüŋ 058b/10, 059a/4

m. kökinüŋ aḳı 006b/16, 064b/25, 065a/22

m. kökinüŋ eti 058a/16, 064a/14, 065a/8

m.+ i ebyaż 006a/7, 007b/7

m.+i girīdī 006a/6, 006a/17, 006b/26, 008b/5-6, 014b/7, 062a/1

-23-

müşrikīn : <Ar. Allah'a ortak koşanlar.

ḳātilü’l- küfrü’l- m. 003a/11

-1

müṭālaʿa : <Ar. Okuma,tetkik.

m.+ sıyla 003b/15 -1-

müteʿaffin : <Ar. İltihaplanmış, enfekte.

m. 017b/1, 017b/2, 027b/26, 027b/27, 045b/6

m. balġamlara 042b/2

m. olmaġıla 018a/1

m. olmasun 021b/3

ḫılṭ-ı m. 049b/26

-9-

müteberrike : <Ar. Mübarek sayılan, uğurlu.

nebetdāʿ-i m. 003b/21

-1-

mütecāviz : <Ar. Tecavüz eden, aşan, geçen.

m. 002b/24

-1-

müterāḳḳī : Terakki eden, ilerlemiş, ileri.

m. olaraḳ 003b/7

-1-

müzmine : <Ar. Kronik. Ağırlaşma dönemi, kırkıncı günden sonra olan ateşli hastalık; müzmin.

ishāl-i m.+ lere 067a/12

-1-

N

nāfiʿ : <Ar. Menfaatli, faydalı.

n. 035b/5, 058b/3, 059a/23, 065a/17, 066b/20, 067a/3

n. oldıġı 052a/10

n.+ dür 004a/16, 004b/16, 005a/2, 005b/22, 006a/14, 006a/23, 007a/9,

007a/17, 007a/18, 007a/25, 007b/6, 007b/21, 008a/5, 008b/11, 008b/24, 009a/8, 009a/18, 010b/2, 010b/11, 011b/2, 011b/10, 011b/18, 011b/27, 012a/8, 012a/15, 012a/25, 012b/9, 013b/7, 014a/8, 014a/9, 014a/24, 016a/6, 016a/7, 016a/11, 016b/10, 016b/11, 016b/19, 016b/20, 016b/22, 016b/23, 017a/1, 017a/27, 017b/16, 017b/26, 018a/22, 019b/25, 022b/9, 022b/11, 022b/12, 023a/13, 023a/23, 023b/15, 024a/6, 024b/5, 025a/18, 025b/12, 025b/24, 025b/25, 026a/24, 026a/26, 026b/8, 027b/10, 028a/1, 028a/12, 029a/12, 029a/23, 030b/27, 031a/1, 031a/9, 031a/11, 031b/7, 031b/18, 031b/26, 032a/9, 032b/10, 032b/21, 033a/3, 033a/13, 033a/26, 034a/11, 034a/17, 034b/3, 034b/19, 035a/7, 035a/19, 035a/21, 035a/22, 035a/25, 035b/3, 035b/10, 035b/17, 035b/19, 036a/2, 036a/3, 036b/3, 036b/4, 036b/14, 036b/25, 037a/9, 037b/11, 038a/27, 038b/15, 039a/18, 039a/24, 039b/8, 039b/16, 040a/7, 040a/8, 040a/17, 042a/8, 042a/26, 042a/27, 042b/1, 042b/2, 042b/12, 042b/21, 043a/7, 043a/19, 043a/20, 043b/4, 043b/5, 043b/14, 043b/15, 043b/22, 044b/8, 045a/27, 045b/7, 045b/8, 045b/16, 046a/10, 046a/11, 046a/13, 048a/3, 048a/15, 048b/5, 048b/11, 049a/5, 049a/6, 049a/27, 049b/5, 049b/27, 050a/1, 050a/20, 050a/21, 050a/27, 050b/1, 050b/10, 050b/17, 050b/19, 051a/8, 051a/9, 051a/11, 051a/20, 051a/27, 051b/2, 051b/16, 052a/17, 052a/18, 052b/17, 054a/23, 054a/24, 054b/5, 054b/14, 054b/15, 055a/19, 055b/2, 056a/20, 056b/6, 056b/24, 057a/13, 057a/19, 057a/23, 057a/25, 057b/4, 057b/12, 058a/1, 058a/24, 058b/2, 059a/2, 059a/9, 059b/6, 059b/26, 060b/3, 060b/4, 060b/22, 060b/23, 061a/17, 061b/11, 061b/17, 062a/19, 062a/27, 062b/1, 063a/12, 063a/17, 063b/13, 063b/24, 064a/24, 064b/10, 064b/11, 064b/12, 064b/19, 065b/2, 065b/11, 065b/12, 066b/23, 067a/2, 067a/12, 067a/15, 067a/21, 067b/9, 068a/1, 068a/7, 068a/24, 068b/6, 069b/4, 070b/1, 070b/2, 070b/3, 070b/4, 070b/20

-233-

nā-gāh : <Far. Vakitsiz, ansızın.

n. 003b/9

-1-

naḥīf : <Ar. Zayıf, arık.

n. 069b/5 -1-

naḫve-i hindī : <Ar.-Ar. Hint çörek otu.

n. 008b/17, 011b/6, 011b/12, 013a/10, 013a/27-014b/1, 014b/10, 026a/1, 026a/17, 026b/2

-9-

naḫveʾ-i hindī : <Ar.-Ar. bk. naḫve-i hindī

n. 025a/2

-1-

nāʾibe : <Ar.-Far. "ḥummā-yı nāʾibe" Nöbetle gelen sıtma, her gün tutan sıtma. n. 011b/1

-1-

nāʾil : <Ar. Muradına eren.

n.+i niʿam 002b/17

-1-

naʿīm : <Ar. Bollukta yaşayış.

n. 003b/10

-1-

naḳṣ : <Ar. Suda ıslanma.

n. olunup 060a/11

-1-

naḳdīne : <Far. Hazır ve peşin para.

ṣarf-ı n.-i saʾy 002b/14-15

-1-

naḳl : <Ar. Taşıma, aktarma, anlatma, söyleme.

n. 016a/22

n. ėder 016a/8, 016b/24, 017b/6, 017b/21, 017b/26, 018b/9, 018b/13

n. olunan 015b/9

-9-

nām : <Ar. İsim, ad.

n. 018b/21, 035b/11

n. ṭabībüŋdür 008a/6

-3-

nāme : <Far. Kitap, mecmua.

derūn-ı n.+m 003b/20

-1-

nā-mevcūd : <Far.-Ar. Meycut olmayan.

n. iken 002a/5 -1-

naʿnā : <Ar. Nane (Mentha piperita).

n. 004a/2, 025a/12, 060b/10, 062a/23, 066a/18, 070a/20

bostānī n. 010a/26

ḳurı n. 021b/16, 044b/18, 068a/17

yabān n. 048a/5

yabānī n. 010a/26, 024b/7, 024b/15, 042a/21, 047b/19, 051a/2

n. ḳurısı 025b/2

n. ḳurusı 009a/2

n. şarābı 043b/24

n. şerbeti 020b/22, 021a/5

yabān n.+ sı 008b/6

n.+ yı 044a/1

n.+ yıla 044a/2

n.+yı bōstānī 043a/16

-25-

nār : <Far. Nargillerden çiçekli bitki (Punica granatum) ve bu bitkinin meyvesi; nar.

n. çiçegi 068a/3

n. ʿuṣāresi 043b/25, 043b/26

-3-

nār : <Ar. Ateş, od.

n.- ı ḫafīf 013b/17

-1-

nārsile : (?)<Far. nārçīlī, hindistan cevizi.

d. 019a/17

-1-

nāṣib-i aʿllām : <Ar. Allah'ın kısmet ettiği şey.

n.+ ü'ş-şerʿi'l-metīn 003a/10-11

-1-

naṣīr : <Ar. Yardım eden, yardımcı.

n.+ü'l-ḥaḳḳ 003a/10

-1-

nāṣūr : <Ar. Basur deliği, basur, hemoroid.

n.+ ları 059b/24

-1-

nā-tamām : <Far.-Ar. Tamamlanmamış, bitmemiş.

n.+ iken 003b/5

-1-

nāzik : <Far. Saygılı.

sinn-i n.+leri 003b/5-6

-1-

naẓm : <Ar. Vezinli, kafiyeli söz.

n. 002a/11, 003a/3

-2-

ne : Ne.

n. 002a/8, 016b/3, 016b/5, 016b/17, 027a/9, 032b/12, 038a/26, 041b/16, 048b/18, 051b/2, 054a/10, 055b/15, 057b/2, 063b/3, 067a/25, 070b/4

n.+ dür 017b/1

-17-

nebāt : <Far. bk. nebāt şekeri.

n.+ ı 035b/8

-1-

nebāt şekeri : <Far.-T. "nebād şekeri" Nebat şekeri, nöbet şekeri.

n. 010b/26, 012a/11, 019b/18, 020a/4, 030b/16, 035b/6, 065b/14

n.+ ni 031b/3

-8-

nebetdāʿ : (?)

n.+i müteberrike 003b/21

-1-

nebī : <Ar. Peygamber.

n.+i muḥterem 002a/13 -1-

nece : Nice, pek çoğu.

n.+ sini 051b/20

-1-

nefʿ : <Ar. Menfaat, fayda.

n. ėder 026a/8, 026a/10

n.+ i 024b/3, 028a/2, 029a/22, 037b/1, 042b/25, 056b/22, 057b/18

-9-

nefes : <Ar. Nefes, soluk.

n. almaġa 034a/15

n.+ i 011b/24, 016b/16, 024b/18, 042b/11

n.+ ini 011b/24, 016b/13, 024b/18

n.+ üŋ 009a/18

n.+ üŋ ṭarlığını 032b/9

-10-

nefʿī : <Ar. Çıkar ile ilgili.

n. 003b/4, 015b/25

n.+ ni 015b/26

-3-

neḳdar : <Far. Nektar, meyvenin özü.

n. 032a/19

-1-

nesne : Nesne, şey.

n. 037b/13

-1-

neşā : <Ar. Nişasta.

n. 012a/19

-1-

netīce : <Ar. Sonuç, son.

n. 032a/27, 034b/4, 038a/12

-3-

neʿūẕbillāhi teālā : <Ar. Allah korusun, Allah'a sığınırız.

n. 017a/18 -1-

nevʿ : <Ar. Çeşit, türlü.

n. 005b/3, 006a/18, 006b/13, 012a/12, 012a/16, 016b/9, 019b/9, 025a/27, 028b/2, 036a/19, 036a/20, 036a/21, 051b/6, 060a/25, 063b/16, 065a/15, 069b/4

n. mersīn şarābı 050b/14

n.+ dür 045b/20, 052a/10

n.+ inden 012b/2

n.+ ini 070b/20

-23-

nevāzil : <Ar. Nezleler

n. 017a/14, 069a/5

n. inen 011b/25

n.+ den 016b/13, 035a/7, 041b/23

raḳīḳ n.+ den 050b/18

ḥiddet-i n.+den 063b/3

n.+ e 033a/3, 035b/16, 065b/11

eski n.+ e 043a/6

n.+ i 034b/27, 067a/2

n.+ lerini 010a/21

n.+i cārī 034a/9

n.+i ḥārrdan 035a/21

n.+i ḥārre 042b/11

n.+ḥārreden 050b/18

n.+ ḥārreye 042b/20, 052a/17

n.+i ḥārre-i raḳīḳeye 035b/1

-22-

nevbet : <Ar. Nöbet, sıra, hastalık nöbetleri.

n. 016a/23, 017b/14

n.+ den 017b/14, 065b/23

n.+ inden 065b/13, 065b/23

n.+i lāzımeye “Aralıksız devam eden nöbet” 016a/25

-7-

nevʿ-i diger : <Ar.-Far. Başka bir çeşit.

n. 005b/23, 006a/15, 035a/8, 036b/8, 043b/6, 052b/18, 058a/13, 065a/7, 065b/3, 066a/26, 066b/25, 067b/6, 067b/10, 069a/13, 069a/27

-15-

nıḳrīs : <Ar. Ayak şişmesi, gut hastalığı.

n. 017a/21

n.+ e 011b/9, 052b/16 -3-

nıṣf : <Ar. Yarım, yarı.

n. 004b/5, 004b/8, 004b/10, 004b/22, 004b/24, 005a/25, 005b/19, 006a/22, 006b/18, 007a/1, 007b/23, 008a/11, 008a/12, 008a/19, 008a/25, 008b/6, 008b/15, 008b/22, 008b/23, 009a/3, 009b/24, 025b/21, 026b/12, 033a/17, 033b/21, 034a/6, 036a/7, 043b/17, 046b/2, 053b/27, 061b/9, 067a/18, 070a/4, 070a/6, 070b/16

n. ḳalınca 012b/16

n.+ ı 039a/21, 039b/12, 042a/13, 042b/3, 042b/9, 043b/1, 044a/3, 044a/17, 044b/9, 045a/21, 045b/22, 046a/9, 047a/5, 048a/12, 048b/16, 051a/6, 052a/25, 053a/15, 053b/4, 051b/12, 053b/14, 053b/21, 054a/9, 054b/18, 055a/8, 055b/13, 059b/23, 061b/2, 062a/6

n.+ ını 058b/14, 069b/27

-68-

niʿam : <Ar. Nimetler.

nāʾil-i n. 002b/17

n.+ı mevāhib-i ilahiyye 003b/8

-2-

niḳalūfūr : Hekim adı.

n.+ uŋdur 047b/6

-1-

nīḳōlā : Hekim adı.

n. 046b/26

n.+ nuŋ 022a/25, 022b/21, 025a/10, 030a/26, 031a/2

n.+ nuŋdur 031a/12, 031b/8, 035a/1, 035a/8, 050a/6

-11-

nīḳōlāū : Hekim adı.

n.+ nuŋ 029a/24, 029b/6

-2-

nīḳōlāūs : Hekim adı.

n.+ uŋdur 012a/8

-1-

nīḳūlūfūrūntīnū : Hekim adı.

n. 047b/17

-1-

nīḳundūs : Hekim adı.

n. 018b/14

-1-

nīl : <Ar. Mısır'dan geçen, Akdeniz'e dökülen meşhur nehir.

n.+ i mübārekden 019a/26

-1-

nīlīnūs : Hekim adı.

n. 018b/13

-1-

nīlūfer : <Far. Nilüfer çiçeği (Nymphea).

n. çiçegi 025b/2, 030b/6, 040a/10, 046b/11, 053a/26, 059b/9, 060a/23

n. çiçegini 046a/16

n. çiçeginüŋ varaġı 046a/15

n. çiçeginüŋ varaġını 046a/19

n. şarābı 046a/14

-11-

niʿme'r- refīḳ : <Ar.- Ar. Ne güzel arkadaş, yoldaş.

n. 003b/24

-1-

niʿmet : <Ar. İyilik, lütuf.

rabbü'n- n.+i 002a/11

-1-

nīmūs : (?) Bir tür bitki.

n.+ uŋ yapraḳları 044b/18

-1-

nīster : (?) Bir tür bitki.

n. toḫmı 066a/3

-1-

nisyān : <Ar. Bunama, unutkanlık.

n.+ ı 005a/19, 018a/13 -2-

niṣār : <Ar. Saçma, serpme.

n. olunur 002b/4

n.+ı muʿadelet 002b/26

-2-

niṣāste : <Far. Nişasta.

n. 032b/4, 033b/27, 035a/2, 035a/12, 035b/12, 062b/10, 063a/25, 068b/2

żamġ-ı ʿarabī n. 033b/12

-9-

niyāz : <Far. Yalvarma, yakarma.

n. 003b/13

-1-

niyāz-mend : <Far. Yalvaran.

n. 003b/16

-1-

noḫūd : <Far. Nohut.

n. 034b/21, 069b/16

ḳırmızı n. 039a/26, 059a/15, 069b/11

ḳırmızı n. otı 069b/6

n. miḳdārı 016a/15, 026b/22

n.+ ı 039b/10, 069b/12

n.+ uŋ 009a/20

n.+ uŋ ṣuyı 069b/11

-13-

nūḥ bin ʿabdülmennān : 1037-1119 tarihleri arasında yaşamış II. Ahmet ve III. Mustafa döneminde hekimbaşılık yapmış hekim.

n. 002b/8-9

-1-

nūr : <Ar. Aydınlık, parıltı; göz ışığı, iyi görme.

n.+ ı 027b/11

n.+ ını 017a/1, 027b/12, 051a/9

gözün n.+ ını 049b/25

-5-

nūs : <Far. Tatlı, bal. Terkip adı.

n. 018b/20

ḳara n. ʿuṣāresi 052a/13

ḳara n. şarābı 052a/12

-3-

nūş : <Far. İçme.

n. 002a/12

n. ėde 053b/5

n. ėdeler 053a/17, 053b/15, 054a/1, 054a/2, 068a/23

n. ėden 057a/3

n. ėtdürseler 060b/23

n. ėtmek 057a/19

n. oluna 009b/14, 050a/11, 055b/5, 065b/1, 065b/19, 068a/22, 069b/10, 069b/11, 069b/20

-19-

nūş-dārū : <Far. Tiryak, panzehir.

n.+ yı 002b/4

-1-

nūşādur : <Far. Nişadır.

n. 035b/1

-1-

nużc : <Ar. Olgunlaşma, kemale erme, yeterince pişme.

n. 016a/24, 016a/26

n. ėtdürüp 049a/2

n. ėtdürür 057a/20

n. olmaduḳca 017b/5

n. olup 017b/7

n. vėrür 011a/16, 049a/16, 049b/5

-9-

nużclı : <Ar- T. Cerahatli.

n. 023b/14

-1-

nüfūḳ : (?)

n.+ı müsellime 003b/3

-1-

O

oġ(u)l : Oğul, çocuk.

o.+ um 003b/3

-1-

oġul - : Ovulmak.

o.- mış ola 027a/22

-1-

oġul otı : Oğulotu, melisa (Melissa officinalis).

o. 012b/12, 025b/2, 033a/9, 033a/16, 039a/14, 048b/21, 052a/3, 052b/23, 053a/9, 053b/9, 060b/27, 061a/21, 062a/23, 063b/15

o. ṣuyı 007b/13

o. şarābıdur 040a/27

o. ʿuṣāresi 040b/7, 060a/17

o. varaḳı 066a/19

o.+ nı 039a/21

o.+ nuŋ çiçegi 058a/17

o.+ nuŋ yapraġı 040b/3

-22-

oġuşdur - : Ovuşturmak.

o.- alar 015a/8

o.- up 023a/2

-2-

oḳu - : Okumak.

o.- yanlar 015a/16

-1-

ol : O.

o. 002a/2, 002a/4, 002a/8, 006b/24, 008b/11, 009a/27, 014a/13, 015a/17, 015b/17, 016a/9, 017a/10, 017a/19, 017a/20, 017a/22, 017a/24, 017b/9, 017b/10, 017b/20, 018b/1, 019a/2, 019b/27, 020a/1, 024a/11, 024a/13, 026b/15, 027a/14, 027b/10, 029a/2, 029b/8, 030b/22, 037a/3, 039b/14, 039b/24, 042a/12, 043b/14, 044a/10, 044a/20, 045b/6, 046a/18, 046b/19, 049b/13, 050b/17, 051a/24, 052b/9, 054a/18, 055a/8, 055b/18, 057a/15, 057a/16, 058a/8, 058a/12, 058b/19, 058b/21, 059b/22, 060a/12, 060b/18, 060b/19, 060b/20, 060b/24, 061a/7, 061b/6, 062a/8, 062a/11, 066b/8, 066b/16, 066b/17, 066b/22, 070a/9, 070a/10, 070a/12, 070a/13, 070a/25, 070b/5

o.+ dur 005b/21, 006a/12, 006a/23, 006b/22, 008b/9, 009b/14, 010a/11, 010a/19, 010b/9, 011a/13, 011a/26, 011b/9, 011b/17, 011b/24, 012a/6, 012a/13, 012a/23, 012b/7, 012b/20, 013a/16, 013a/24, 013b/7, 014a/1, 014a/7, 014a/9, 014a/23, 019b/22, 019b/26, 020a/16, 020b/6, 020b/17, 020b/26, 021a/16, 021b/20, 022a/7, 022a/21, 022b/8, 022b/18, 023a/5, 023a/21, 023b/13, 024a/4, 024a/19, 024b/1, 024b/10, 024b/18, 024b/25, 025a/5, 025a/17, 025b/11, 025b/21, 026a/7, 026a/23, 026b/6, 026b/23, 027a/9, 027b/20, 027b/26, 028a/10, 028a/18, 028b/6, 028b/17, 028b/27, 029a/10, 029a/20, 029b/1, 029b/2, 030a/4, 030a/10, 030b/2, 030b/11, 030b/26, 031a/9, 031a/19, 031b/6, 031b/17, 031b/25, 032a/8, 032b/8, 032b/20, 033a/1, 033a/11, 033a/25, 033b/15, 034a/15, 034b/2, 034b/19, 034b/27, 035a/5, 035a/14, 035a/18, 035b/1, 035b/9, 035b/22, 036a/1, 036a/15, 036b/2, 036b/13, 036b/22, 037a/7, 037b/10, 037b/24, 037b/27, 038a/5, 038a/25, 038a/27, 038b/5, 038b/14, 038b/17, 039a/4, 039a/17, 039a/18, 039b/7, 039b/9, 039b/23, 039b/24, 040a/3, 040a/5, 040a/16, 040a/18, 040b/10, 040b/12, 041a/2, 041a/5, 041a/21, 041b/15, 041b/22, 041b/24, 042a/7, 042a/16, 042a/26, 042b/2, 042b/10, 042b/12, 042b/20, 042b/21, 043a/5, 043a/18, 043b/3, 043b/13,

043b/20, 044a/7, 044a/15, 044a/19, 044b/4, 044b/8, 044b/22, 045a/8, 045a/24, 045b/6, 045b/14, 045b/25, 046a/10, 046a/21, 046b/6, 046b/23, 047a/8, 047a/15, 047a/23, 047a/27, 047b/14, 048a/1, 048a/12, 048a/14, 048a/18, 048a/23, 048a/24, 048b/3, 048b/10, 048b/17, 048b/25, 049a/2, 049a/12, 049a/25, 049b/5, 049b/8, 049b/9, 050a/20, 050a/24, 050b/4, 050b/17, 051a/7, 051a/19, 051a/27, 051b/15, 052a/9, 052a/15, 052b/16, 053a/3, 053a/4, 053a/15, 054a/9, 054a/22, 054b/5, 054b/13, 054b/21, 055a/11, 055a/18, 055a/27, 055b/6, 055b/13, 056a/8, 056a/19, 057b/26, 058a/22, 058a/24, 058b/20, 059a/8, 059a/17, 059a/20, 059b/5, 059b/16, 059b/24, 060a/2, 060a/4, 060a/10, 060a/14, 060a/26, 060b/3, 060b/14, 060b/21, 061a/2, 061a/16, 061a/27, 061b/10, 061b/14, 061b/16, 061b/22, 062a/4, 062a/11, 062a/16, 062a/18, 062a/25, 062b/7, 062b/13, 062b/20, 063a/2, 063a/4, 063a/10, 063a/15, 063a/21, 063b/1, 063b/11, 063b/24, 064a/5, 064a/6, 064a/21, 064b/9, 064b/17, 064b/22, 065a/3, 065a/15, 065b/1, 065b/9, 065b/10, 065b/22, 066a/4, 066a/20, 067a/1, 067a/11, 067a/20, 067a/25, 067b/15, 068a/14, 068b/3, 068b/5, 068b/19, 068b/25, 069a/5, 069a/12, 069a/18, 069a/24, 070a/27, 070b/11, 070b/19

ṭarīḳ-i ʿameli o.+ dur 043b/10, 064a/19

-351-

ol - : Olmak.

o.- a 007a/4, 008b/21, 011b/18, 012b/10, 012b/22, 013a/12, 017b/17, 019a/26, 019b/5, 021a/26, 023b/19, 025b/22, 027b/10, 027b/11, 028a/6, 028a/8, 029a/21, 029a/22, 031b/2, 032a/4, 032a/5, 032b/25, 033b/17, 035a/6, 035a/7, 035b/17, 036a/17, 042b/22, 044b/23, 046b/10, 046b/11, 048b/8, 049b/10, 050a/26, 050b/18, 051a/13, 056a/23, 056b/4, 057a/26, 058b/5, 065b/4, 066a/25, 069b/12, 070a/22

aḳ o.- a 036a/13, 069a/1

aṣfer o.- a 043b/15

ayıtlanmış o.- a 011a/22

berrāk o.- a 027a/19, 056b/11

bişmiş o.- a 009a/21

delinmiş o.- a 031b/12

gelmiş o.- a 039b/24

güzel o.- a 058a/20

ḫāliş o.- a 038b/10

ḥārr o.- a 019b/25, 020a/19

ḥāṣıl o.- a 024a/6, 026b/26, 028b/8, 035a/19, 044a/10

helāk o.- a 017a/19

ışlanmış o.- a 022a/3

içilmiş o.- a 018a/27

ḳapanmış o.- a 056b/4

ḳarılmış o.- a 036a/24

kemāl bulmış o.- a 042b/22

kesilmiş o.- a 040a/14, 046a/4

keskin o.- a 036a/14

laṭīf o.- a 056a/6, 062a/4

maḥlūl o.- a 061a/12

maʿcūn o.- a 009a/4, 011a/25

maṭbūḫ o.- a 055a/22

oġulmış o.- a 027a/22

olmış o.- a 047b/15

ortaca o.- a 014a/10

pāk o.- a 035b/12, 039b/21, 040a/14, 046a/27, 049a/12, 050b/15, 051a/17, 069b/22

ṣarʿdan o.- a 057b/12

ṣıḳılmış o.- a 036b/18

ṣoḳmuş o.- a 018a/27

ṣovuḳ o.- a 042a/27

şarāb o.- a 036b/1, 038b/14

tāze o.- a 023b/2, 036a/25, 036b/2, 039b/20, 041a/6, 069b/12

temīzlenmiş o.- a 030b/6

ṭamla o.- a 063a/1, 068b/12

yaġlanmış o.- a 027b/5

yanmış o.- a 043b/15

yayḳanmış o.- a 062b/25
żāyiʿ olmış o.- a 044a/20
o.- an 002a/18, 002b/2, 004a/10, 004a/15, 004b/12, 004b/16, 004b/18, 005a/1, 005a/2, 005a/26, 005b/8, 005b/22, 006a/1, 006a/13, 006a/23, 006b/7, 006b/8, 006b/9, 007b/18, 007b/20, 008a/12, 009a/6, 009a/7, 009a/9, 009a/17, 009b/18, 010a/19, 010a/20, 010a/21, 010b/10, 010b/11, 010b/18, 010b/26, 011a/15, 011b/9, 011b/26, 012a/7, 013a/1, 013a/6, 013a/17, 013b/7, 013b/8, 013b/10, 014a/2, 014a/4, 015a/23, 016a/12, 016b/12, 017a/4, 017a/5, 017a/7, 017a/15, 017a/17, 017a/25, 017b/12, 018a/5, 019b/24, 020a/17, 020b/18, 022a/9, 022a/22, 022b/11, 022b/12, 023a/26, 024a/20, 024b/12, 024b/20, 024b/26, 025a/7, 025a/17, 025b/12, 025b/22, 026a/11, 026a/24, 026a/26, 027a/1, 027a/9, 027a/11, 028a/3, 028a/11, 028b/6, 028b/10, 028b/11, 028b/18, 028b/19, 029a/11, 029b/3, 030b/27, 031a/11, 031b/13, 032a/3, 033a/2, 035a/22, 035b/2, 036b/13, 036b/22, 036b/23, 037a/12, 038a/1, 038a/7, 038b/5, 040b/24, 040b/25, 041a/3, 041a/5, 041a/22, 041a/24, 041b/23, 042a/17, 042a/26, 043a/7, 043a/19, 043b/23, 044b/21, 045a/9, 045a/22, 045a/26, 046a/23, 046a/25, 047a/17, 049a/12, 049a/13, 049a/14, 049a/27, 049b/5, 049b/6, 049b/7, 049b/21, 049b/23, 049b/24, 049b/25, 050a/2, 050a/13, 050b/6, 050b/11, 050b/19, 050b/24, 051b/18, 052a/17, 052b/5, 053a/22, 054a/23, 056a/9, 056a/10, 056a/11, 056b/5, 056b/20, 058a/9, 058b/14, 061b/24, 062b/1, 062b/21, 063b/3, 063b/17, 064a/2,064b/6, 065b/7, 065b/24, 066a/6, 066b/23, 068b/6, 069a/25, 069b/1, 070b/16
bārid o.- an 007b/21
cerīḥ-i ṣarīḥ o.- an 002b/11
çıḳın o.- an 060b/19
dar o.- an 011b/24
dīvāne o.- an 051b/16
ḥāmile o.- an 007a/7, 067b/15
ḥāṣıl o.- an 025a/5, 026b/8, 026b/25, 043b/5, 044b/6, 045a/25, 047b/1, 047b/2, 048b/6, 062a/26, 065b/11
ḳuvvetlü o.- an 016b/19
lāzım o.- an 052a/11

marīż o.- an 031a/10
mevcūd o.- an 015b/16
muḳaṭṭar o.- an 062a/8
mübtela o.- an 058b/20
müctemiʿ o.- an 013b/22
münderic o.- an 003b/2
müsemmā o.- an 003b/1
revān o.- an 003b/18
sāye-endāz-i ʿadl u iḥsān o.- an 002b/26
sevdāvī o.- an 022b/8
ṣovuḳ o.- an 062a/18
şiş o.- an 011a/2, 011b/26
ṭar o.- an 016b/17, 024b/18
yara o.- an 063a/22
żaʿīf o.- an 004b/14-15, 010a/12, 031a/21
żaʿīf o.- an
o.- ana 016a/15
o.- andur 035b/6
o.- anı 020b/27, 070a/16
o.- anlar 056b/17
o.- anlara 002b/5, 002b/6, 011b/27, 017a/26, 017b/15, 038b/5, 043b/22
mübtelā o.- anlara 022b/11
sūmend o.- anlardan 003b/15
ḥāṣıl o.- anlardur 041a/25
o.- anları 017b/3
müşābih o.- anları 041a/23
müstesḳī o.- anlaruŋ 013b/9
o.- an ʿādemlere 016b/21
müterāḳḳī o.- araḳ 003b/7
o.- dı 003a/23
nāfiʿ o.- dıġı 052a/10
şems ḥūt burcunda o.- dıġı vaḳt 065a/18

o.- dıġınuŋ 057a/16
emīn o.- duġı 015a/26
mümkin o.- duġı 014b/27
rū-nümā o.- duġı 003b/12
o.- duġıçün 045b/17
efrā o.- duġumdan 002b/17
o.- duḳca 017b/1
o.- duḳda 002b/23, 025b/10
vāṣıl o.- duḳda 018a/3
o.- duḳdan 034a/7
vezn o.- duḳdan 004b/7
o.- duḳlarında 003a/19
o.- dur 013a/4, 037a/24
o.- ıcaḳ 019a/1
o.- madan 010b/3, 023b/1
mürūrlı o.- maduġından 042b/24
o.- madukca 018a/26
o.- maduḳca 017b/6, 017b/8
nużc o.- maduḳca 017b/5
o.- maġa 020a/19
ḫalāṣ o.- maġa 023b/1
o.- maġıla 044a/9
müteʿaffin o.- maġıla 018a/1
tecribe o.- maġın 002b/14
o.- maġla 003b/3, 017b/2, 019a/4, 019a/6
o.- maḳ 003b/4, 051b/7
ehl-i ʿilm o.- maḳ 026b/7
gebe o.- maḳ 018b/15
laḥm o.- maḳla 014b/25
ẕikr-i bi’l-hanīri o.- maḳ 003b/13
o.- masını 019b/26
o.- masun 015b/23

müteʿaffin o.- masun 021b/3
o.- maya 034b/4, 069a/1
büyük o.- maya 014a/10
delikli o.- maya 069b/12
eski o.- maya 041a/6
hażm o.- maya 021a/5
ḳurı o.- maya 036b/2
küçük o.- maya 014a/10
ṣıḳılmış o.- maya 036b/19
uyuz o.- maya 057a/26
o.- mayan 016a/17, 043b/25
ḥummāsı o.- mayan 016a/12
o.- mayınca 018a/23
o.- mayup 019a/4
o.- maz 024a/12
ḫāṣıl o.- maz imiş 018a/7
o.- mazsa 018a/14
mümkin o.- mazsa 015b/27
o.- mış 016a/26, 016b/1, 056b/2
bāṭıl o.- mış 015b/15
ḫalāṣ o.- mış 016b/26, 017a/24
ḥall o.- mış 005a/16, 022b/14, 032a/16
ıṣlāḥ o.- mış 005a/16
maḥlūl o.- mış 013a/20
mükerrer o.- mış 051b/8
pāk o.- mış 058a/14
sebeb o.- mış 023b/1
vebā o.- mış 015b/1
o.- mış ola 047b/15
żāyiʿ o.- mış ola 044a/20
o.- mışlardur 002a/17
reh-nümā o.- mışlardur 002b/7

o.- sa 015b/24, 057a/8
bārid o.- sa 057a/7
ḫālī o.- sa 015b/24
ṭolu o.- sa 015b/27
o.- sun 004a/11, 017a/5, 018b/1, 021a/5, 027a/10, 029b/22, 029b/23, 041b/16, 069b/1; defᵏ o.- sun 023a/27; müleyyin o.- sun 054b/2, 056b/12; müshil o.- sun 037a/20, müşāhede o.- sun 018b/13
maʿcūn o.- una 004a/8
o.- unca 031b/4
aḳ o.- unca 035a/15
ḳarīb o.- unca 046b/14, 049a/24, 051b/13
żāyiʿ o.- unca 056a/7
ḳarīb o.- unca 040a/23
müdāvemet o.- unsa 015b/7
beyān o.- unur 004a/9-10
o.- up 002b/25, 003b/2
defᵏ o.- up 018a/7
ġayb o.- up 027b/11
ḫalāṣ o.- up 015b/3
ḫālī o.- up 015b/26
helāk o.- up 019a/6
ḳadem-niḥāde-i pāye-i ṣuḥn o.- up 003b/8
lāmiʿ o.- up 003b/6
muʿtād o.- up 060a/5, 068a/8
nużc o.- up 017b/7
saḥḳ o.- up 070b/26
temīz o.- up 016a/18
żaʿīf o. 027b/12
żaʿīf o.- up 031a/23
o.- ur 003b/19, 015b/24, 017a/18, 017b/2, 027a/15, 028a/22, 033b/25, 037a/19, 063a/10; aġır o.- ur 056b/17; bal o.- ur 032b/13; defᵏ o.- ur 017b/20; devā o.- ur 018b/9, 018b/12; emīn o.- ur 015a/25, 015a/27; eyü o.- ur 017b/1,

018a/10; güzel o.- ur 018a/10; ḥalās o.- ur 017a/22; ḫalāṣ o.- ur 022a/23, 070b/5; ḥāṣıl o.- ur 016a/8, 017a/27, 018a/1, 050b/12; helāk o.- ur 018a/3, 018b/1, 018b/10, 018b/11; maḥfūẓ o.- ur 027b/14; muḳābıż o.- ur 023a/9; sebeb o.- ur 025a/21; żāyiʿ o.- ur 017a/10; zehr o.- ur 024a/8, 034a/25, 049b/12; ziyāde o.- ur 058a/12

o.- ursa 016b/18, 027a/9, 041b/16, 054a/10, 055b/16; ishāl o.- ursa 067a/25

maʿlūm o.- ursa 017b/8

-511-

olduḳca : Çok fazla, oldukça.

o. 018a/10

-1-

olun - : Olunmak, yapılmak, meydana getirmek.

o.- a 040b/19

ekl o.- a 069a/5

ḫall o.- a 022a/3, 064a/20

ḫatm o.- a 005b/17

istiʿmāl o.- a 007a/26, 007b/13-14, 010b/17, 016a/1, 017a/14, 018a/15, 023a/5, 023a/12, 023a/19, 023a/21, 025b/13, 031a/17, 031a/18, 031b/16, 031b/17, 035b/18, 056a/15, 058b/2, 059b/24, 066a/23, 066a/24, 067a/10, 067b/22, 069a/4, 070b/11

iżāfe o.- a 055a/3, 055a/4, 055b/10

luʿūḳ o.- a 033a/20, 035a/5, 035a/13

maʿcūn o.- a 004b/10, 004b/26, 005b/15, 005b/20,006a/12, 006b/4-5, 006b/21, 007a/5, 007a/24, 007b/4, 007b/12-13, 007b/20, 008a/3, 008a/22, 008b/8, 008b/22, 009b/12, 009b/25, 010a/10, 010a/18, 010b/1, 010b/9, 011a/1, 011a/13, 011b/9, 011b/16, 011b/24, 012a/6, 012a/13, 012a/22, 012b/7, 013a/4, 013a/23, 013b/27, 014a/6, 014b/18, 019b/8, 019b/11, 020a/5, 020b/15, 020b/20, 020b/25, 021a/15, 021b/8, 022a/6, 022a/21, 022b/6, 022b/17, 023a/12, 023a/19, 023b/6, 023b/13, 024a/4, 024a/19, 024a/27, 024b/9, 024b/18, 024b/24, 025a/5, 025a/15, 025b/20, 026a/6, 026b/21, 027a/7, 027b/5, 027b/25, 028a/9, 028b/16, 029a/9, 029b/18, 030a/23, 030b/10, 031a/8, 031a/17, 031b/16, 031b/24, 032b/7, 033a/6, 034a/3, 034b/2, 035a/15, 035a/18

maṭbūḫ o.- a 055a/27
miḳdār-ı istiʿmāl o.- a 070b/27
nūş o.- a 009b/14, 050a/11, 055b/5, 065b/1, 065b/19, 068a/22, 069b/11, 069b/20 süfūf o.- a 064b/8, 065a/14, 065b/18, 066b/6, 069a/18
şarāb o.- a 039a/24, 040b/9, 042a/7, 044b/4, 052b/2
şiyāf o.- a 062b/12, 062b/18, 063a/3
taḳṭīr o.- a 056a/25, 058a/21, 058a/26
tenḳıye o.- a 058b/23
tımār o.- a 066b/19
żamīme o.- a 022b/27, 023a/1
żamm o.- a 030a/20, 058b/12, 062b/13, 063b/1
o.- acaḳ 005a/14, 060a/16
istiʿmāl o.- acaḳ 010b/12, 053a/24
ẕikr o.- acaḳ 005a/14, 023b/20, 033b/11, 034b/17, 047b/11, 054a/18
o.- an 051b/7
naḳl o.- an 015b/9
taḥrīr o.- an 008a/22, 046b/17, 049a/21, 051a/22
taḳṭīr o.- an 039a/7, 040b/27, 058a/10, 058b/8, 058b/21, 061b/8, 062a/10
ẕikr o.- an 005a/7, 005b/16, 005b/21, 007a/13, 009b/4, 011a/23, 020a/20, 023a/1, 025b/7, 027a/23, 028a/21, 028b/3, 030a/24, 033a/19, 033b/20, 034a/8, 035b/7, 035b/27, 041a/18, 042b/14, 045a/19, 052b/4, 057b/18, 058a/2, 059a/6, 059b/2, 059b/21, 060a/3, 060b/14, 061a/3, 063a/2, 063b/9
defʿ o.- ca 021a/21
o.- dıġı 025a/15
ẕikr o.- dıġı 058b/1
istiʿmāl o.- duḳda 038b/26; murād o.- duḳda 029b/23, 055b/24; sūʾāl o.- duḳda 057a/7
o.- mamış 062b/26
o.- masa 016a/3; perhīz o.- masa 015a/18
ġaflet o.- maya 024a/11; istiʿmāl o.- maya 018a/23, 018a/27; taṣdīʿ o.- maya 015a/17

istiʿmāl o.- maz 018b/8, 026b/17, 059b/26, 066b/23; müşāhede o.- maz 015b/25

istiḫrāc o.- mış 065b/4; tecribe o.- mış 026b/23; terbiye o.- mış 022b/14, 054a/7, 065a/1, 065a/11

o.- mışdur 004b/13; tecribe o.- mışdur 029a/23, 032a/8, 045a/25

terbiye o.- muş 029b/20

istiʿmāl o.- sa 015a/20, 015b/18, 017a/2, 051b/2, 058b/23, 064b/11

murād o.- sa 055b/8; żamīme o.- sa 057b/2

o.- up 002b/20; cemʿ o.- up 011a/21; ḥall o.- up 004b/6, 064b/7

ihtimām o.- up 003b/14; miḳdār-ı istiʿmāl o.- up 031a/19; naḳʿ o.- up 060a/11

saḥḳ o.- up 027b/21, 065b/17

o.- ur 016a/4

beyān o.- ur 004b/26, 005a/18, 005b/8, 006b/7-8, 006b/22, 007a/6, 007b/5, 008b/10, 009a/6, 009a/16, 014a/1, 014b/19, 023b/2, 034a/4, 041a/26, 043a/9, 050a/11, 058a/1, 059b/20; defʿ o.- ur 017b/18; edā o.- ur 002a/4; ġarġara o.- ur 052a/15ġıdā o.- ur 055b/27; ihdā o.- ur 002a/14; istiʿmāl o.- ur 027b/13, 060b/26müşāhede o.- ur 042b/25; müşāhide o.- ur 038b/27; nişār o.- ur 002b/4; ẓann o.- ur 017b/20; ẕikr o.- ur 068a/26, 070a/17

murād o.- ursa 050a/14, 050a/15, 055b/11, 062b/12, 063a/27, 069b/19

müdāvemet o.- ursa 006b/23, 008b/11; tımār o.- ursa 017b/15

-297-

on : On.

o. 004a/1, 004b/23, 005a/7, 005b/6, 006a/25, 006b/4, 006b/25, 007a/15, 007a/22, 007b/8, 007b/15, 007b/16, 007b/23, 008a/15, 008b/7, 008b/13, 008b/14, 009b/8, 009b/20, 010a/27, 010b/6, 010b/26, 011b/12, 011b/20, 012a/2, 013a/12, 019b/22, 020a/15, 020a/23, 024a/15, 026b/19, 027a/20, 027a/26, 028b/24, 029a/17, 029b/8, 030a/10, 030a/25, 030b/10, 030b/25, 031a/7, 035a/4, 035b/8, 040a/4, 040a/16, 042a/6, 050b/9, 054a/1, 054b/19, 054b/27, 055b/4, 057b/3, 058a/15, 059a/10, 059a/27, 060a/2, 060b/15, 062b/3, 062b/10, 062b/18, 063a/20, 064a/18, 064a/19, 065b/20, 066a/25, 068a/19

o. altı 051b/13, 063a/25

o. altışar 038a/4, 045a/1

o. bėş 007a/2, 007b/11, 010a/14, 019b/22, 020a/6 021b/19, 024a/24, 025b/5, 028b/25, 029a/6, 029a/15, 030a/9, 034a/5, 034b/13, 037a/21, 038a/24, 042a/24, 043a/1, 044a/26, 050a/11, 053b/19, 053b/23, 054b/3, 054b/19, 055a/16, 064a/17, 066a/23, 069b/9

o. bėşer 011a/7, 064a/13, 064a/16

o. bir 035a/2

o. buçuḳ 031a/27, 051a/5

o. iki 002b/14, 016a/15, 016b/25, 024b/9, 025b/3, 029a/27, 037a/18, 038b/19, 038b/23, 051a/25, 065a/24, 067a/17, 070b/8

o. ikişer 014b/5, 047a/2, 068b/1

o. sekiz 009a/22, 021b/7, 023b/12,023b/24, 031b/14, 033b/5, 035a/2, 035a/9, 036a/24, 039a/13, 039a/26, 040b/22, 041a/18, 041b/18, 042a/10, 042a/20, 043a/16, 043a/23, 044a/1, 044a/13, 044b/18, 046a/6, 047a/4, 047b/26, 048b/23, 049a/18, 052b/21, 054a/4, 055a/25, 056a/24, 057b/8, 057b/22, 057b/25, 058b/18, 059a/15, 060b/2, 062a/3, 064a/26, 066a/3, 067a/6, 069b/7, 070a/24

o. sekizer 045b/20, 056b/11, 063b/8

o. üç 042a/5, 042a/6

o. üç buçuḳ 047b/26, 053b/2, 053b/16, 065b/14

o. üçer buçuḳ 048b/25

yüz o. yėdi 045b/13

o.+ ar 004b/5, 006b/19, 008a/17, 009b/19, 010a/3, 011a/23, 011b/4, 013a/22, 019a/16, 020a/8, 023a/17, 024b/17, 024b/23, 025a/15, 027a/4, 027b/1, 029b/11, 030a/23, 030b/1, 030b/5, 030b/18, 031a/13, 033b/27, 042a/3, 044a/26, 045a/14, 052a/21, 054a/26, 069a/1

-205-

oŋul - : İyileşmek.

o.- ur 017b/2

-1-

oŋult -(d) : İyileştirmek, tedavi etmek.

o.- ur 006b/11, 017a/5, 017a/7, 017b/3, 017b/5, 017b/10, 021a/16, 026a/25,

058a/22, 033a/2, 039a/4, 041a/23, 046b/24, 053a/3, 060a/6, 062b/21, 063a/11, 063a/12, 063a/22, 063b/2

o.- mak 068b/8

-21-

orta : Orta, ara, mutedil.

o.+ sı 018b/11

-1-

ortaca : Ortaya yakın.

o. ola 014a/10

-1-

ʿoṣmāniyye : <Ar. Osmanlı Devleti'ne mensup.

müsellem-i iʿtib ār-ı ʿo. 003b/7

-1-

ot : Ot, bitki.

acı baḳla o.+ ı 021a/25

çilek o.+ ı 056b/2

ḫarmanuŋ o.+ ı 032b/5

kırlanḳıç o.+ ı 063a/14

ḳırmızı noḫūd o.+ ı 069b/6

mercān o.+ ı 021a/25, 053b/12, 065a/10, 065a/20

bezr-i ḳaṭūnā o.+ ını 024a/12

çilek o.+ ınuŋ ṣuyıdur 056b/1

ḫamāmā o.+ ınuŋ ʿuṣāresi 060a/18

o.+ lar 039b/20, 061a/4

o.+ ları 047a/23, 058a/8, 063b/9, 066a/24

o.+ larıla 058b/14

o.+ larla 057a/27

-20-

otlat - : Otlatmak.

o.- alar 057a/27

-1-

oturaḳ : Oturak yeri. Kıç, kuyruk sokumu bölgesi, kaba et.

o.+ a 063b/5

o.+ da 013a/16

o.+ ına 068a/2, 068a/5

-4-

otuz : Otuz.

o. 004b/7, 005b/7, 006a/11, 007a/20, 008a/21, 010a/1, 010a/6, 013a/13, 015a/12, 015b/8, 017b/12, 019b/18, 021a/11, 025a/26, 025b/7, 027a/26, 028a/6, 028a/17, 031a/3, 031a/24, 032b/3, 032b/10, 033b/4, 035b/7, 043a/1, 045a/14, 048b/21, 052b/13, 055a/2, 060a/24, 061a/9, 066b/3, 067a/9

o. altı 013b/15, 015b/10, 015b/13, 022b/15, 034a/2, 038a/3, 038a/9, 038a/11, 042b/22, 042b/23, 043b/9, 044b/3, 050a/8, 051b/7, 053a/2, 056a/18, 056a/24, 062a/2, 069a/16, 069b/8

o. altışar 051b/10, 052b/25, 061a/1, 070a/22

o. bėş 028a/6, 032b/5

o. bir 024a/1

o. iki 056b/8

o.+ ar 042a/5, 055a/5, 055a/24

-65-

oyna - : Oynamak. Yürek oynaması; kalp sıkışması.

o.- yan 049b/23

yürek o.- ma 032a/8

yürek o.- masına 004b/13, 045a/27

yürek o.- masını 025b/15, 040b/10

-6-

Ö

öbür : Öteki, diğer.

ö.+ leri 053b/15

-1-

ökse : İdrar söktürücü, kan basıncınıdüşürücü, sinir sistemini teskin edici olarak kullanılan ökse otugiller ailesinden bir bitki (Viscum album).

ö. 057b/21, 058a/15, 058b/11, 058b/26, 065a/21, 065b/5

ö. ağacını 057b/14

ö.+ yi 058a/3

-8-

öksegü : (?)

ö.+ si 057b/7

-1-

öksürük (g) : Öksürük.

ö.+ e 014a/8, 014a/9, 016a/10, 023b/15, 031b/7, 032b/9, 033a/12, 033a/25, 033b/15, 034a/9, 035b/10, 041b/23, 042a/8, 042a/17, 042a/27, 042b/20, 043a/20, 050a/27, 050b/17, 050b/18, 055a/18

ḳurı ö.+ e 043a/6

ö.+ i 011b/26, 014a/2, 023a/23, 034b/27, 056a/11

ö.+ lere 035a/20

ö.+ üŋ 042b/10

-30-

öksürüklü : Öksürüklü.

ö.+ ye 027a/10

-1-

öksürüksüz : Öksürüksüz olan.

ö.+ e 027a/10

-1-

öl - : Ölmek.

ö.- miş 016b/8, 016a/26, 019a/13

-3-

öldür - : Öldürmek.

ö.- üp 066b/17

-1-

ʿömer : İsim. Metinde Nuh Efendi'nin oğlu.

ʿö. 003a/25

-1-

ön : Önce olan, ilk.

ö.+ inde 040b/22

-1-

ört - : Örtmek.

ö.- eler 049b/13

-1-

övüt - : Öğütmek.

ö.- eler 029a/3

-1-

öyle (I) : O biçimde, o tarzda, o denli , o kadar.

ö. 012a/22, 019a/8, 023a/4, 031b/17, 046a/15, 050b/11, 055a/17, 056a/23, 057a/25, 066b/10

ö.+ dür 030a/25

-1-

öyle (II) : Öğle vakti

031a/17

-1-

öylece : O biçimde, tam öyle.

ö. 037a/11

-1-

P

pādişāh : <Far. Padişah, hükümdar.

p.+ dur 002a/6

p.+ lar 005a/17

p.+ı sütūde 002b/26

mü'eyyid-i p.+ı şāh 003a/5

-4-

pādlugine : Hekim adı.

p. 035b/11

-1-

pād-zehr : <Far. bk. pān-zehr.

süfuf-ı p. 064a/9

-1-

pāk : <Far. Pak, temiz.

p. 005a/6, 005a/8, 013b/14, 014a/11, 018a/15, 019a/18, 034b/8, 037b/7 045a/21, 047b/10, 052a/24, 052b/22, 053b/4, 058b/14

p. ėdeler 038b/21, 039b/25, 059a/24

p. ėder 014a/25, 018a/13, 030b/26, 036b/3, 036b/15, 037a/27, 041a/3, 041a/6, 042a/17, 056a/13, 057a/12

p. ola 035b/12, 039b/21, 040a/14, 046a/27, 049a/12, 050b/15, 051a/17, 069b/22

p. olmış 058a/14

-37-

pākiz : <Far. Temiz, tertemiz.

p. 044b/12

-1-

pān-zehr : <Far. Panzehir.

p. 005a/24, 006b/2, 060b/26, 061a/9, 064a/14

p.+i mārı 006a/6, 008a/12, 008a/25

-8-

papa : Roma Katolik kilisesinin, bir meclis tarafından seçilen, Vatikan'da oturan ve Hz. İsa'nın vekili sayılan başkanı.

p. 015b/19

-1-

pāre : <Far. Parça, cüz.

p. 034b/5

-1-

pārede : (?)

maʿde-i p. 044a/7

-1-

pārele - :< Far. Parçalamak.

p.- r 013b/10, 024b/26

p.- yüp 058a/2 -3-

pas : Su içinde ve nemli havada metallerin, özellikle demirin yüzeyinde oksitlenme sonucunda oluşan madde.

tėmür p.+ ı 022a/2

-1-

pāvūça : (?)

p. 047b/21

-1-

pay : Birden fazla kişi arasında bölüşülmüş bir bütünden, bu kişilerin her birine düşen bölüm, hisse.

p. 036a/11, 036a/13, 041b/20, 041b/21

p.+ dan 041b/20

-7-

pāye : <Far. Rütbe, derece.

p.+i besāt-endāz 003a/5-6

p.+i cihāngīr 003a/4

p.+i sedāret-i rūm 002b/24

ḳadem-niḥāde-i p.+i ṣuḥn olup 003b/8

-4-

paylama : (?) Bir tür hastalık.

p.+ lara 057a/18

-1-

pazı : Pazı, yabani pancar (Beta vulgaris).

p. 019b/4

-1-

pek (I) : Gereken, beklenen veya alışılmış olandan çok.

p. 009b/13, 014a/10, 017a/9, 017b/23, 020b/4, 023b/15, 023b/25, 028a/22, 029a/3, 030b/23, 033a/18, 033b/24, 038a/15, 041b/14, 043b/25, 045a/23,

p. ėder 049b/23

-17-

pek (II) : Sert, katı.

p. 023b/14, 037a/12 -2-

pek (III) : Sağlam, dayanıklı.

p. 058b/6

-1-

pekce : Sağlamca, kuvvetlice.

p. 017b/23, 028a/19, 037a/15, 038b/1, 038b/3, 039a/23, 040a/21, 040b/18, 041b/12, 042b/3, 043b/2, 044a/3, 044a/17, 044b/14, 045a/21, 046a/9, 046a/18, 047a/13, 048b/1, 052a/6, 052a/7, 061a/5, 061b/4, 062a/7, 066b/8 -25-

pekleşdir - : Sağlamlaştırmak.

p.- e 063a/15

-1-

pilic : Tavuğun küçüğü, erginleşmemiş tavuk veya horoz.

p. ṣuyı 017b/13

-1-

pelīd : <Ar. Meşe, pelit (uercus).

p.+ in ḳabuġı 068a/3

-1-

pelīn : Pelin otu (Artemisia absinthum).

p. 019b/4, 028b/24, 034b/6, 038a/21, 041a/14, 041b/1, 044a/13, 044b/27, 047b/7, 064b/27, 066a/18

p.+ i 038b/2

p. ṣuyı 017b/13, 062a/14

p. şarābı 044a/12

p. ṭozı 065a/12

p. ʿuṣāresi 026/2, 026a/17, 057b/3, 062a/15

-20-

penbe : <Far. Yara bakımı ve temizliğinde kullanılan pamuk.

p. 025a/18, 066b/12

p.+ yi 066b/12

-3-

pencengüş : <Far. Hayıt, beşparmak otu.

p. 040b/1

-1-

pence : <Far. Pençe. mec. Zorlu el.

p. şiken “pençe kıran” 002b/27

-1-

pençtūsḳū : (?)

p. 006a/8

-1-

pençṭūsḳū : (?)

p. 005b/4

-1-

perhīz : <Far. Perhiz

p. 016a/1

p. ėde 026b/5

p. ėderlerimiş 015b/23

p. ėtdürdeler 066b/15

p. olunmasa 015a/18

-5-

permū : (?)

p. 011b/7

-1-

permūsaḳ : (?)

p. 012b/4

-1-

peydā : <Far. Açık, meydanda, açık

p. 049a/15

p. ėdeler 014b/21

-2-

peyġamber dikeni : <Far.-T. Deve dikeni, sütlü kengel (Silyum marianum).

p. 005b/18, 007a/22, 007a/23, 038a/7

p. ṣuyı 008a/20

p. toḫmı006a/2, 040b/5

p.+ nüŋ 038a/3

-8-

peynir şekeri : Ağda şekerinin bayatı.

p. 010a/5, 011a/24, 012a/2, 019b/19, 020a/4, 020a/13, 027b/18, 030b/16, 031b/2, 033b/10, 034a/2, 035a/4, 035b/6, 036b/1, 042a/6, 042a/14-15, 042a/24, 042b/4, 042b/19, 042b/23, 043a/4

p. maʿcūnı 012a/1

p.+ ni 033b/23

-23-

pīmpinellā : <Lat. Anason, nānḫuvāh.

p. 008b/3

-1-

pinpilā : <Lat. bk. pīmpinellā

p. 062a/1

-1-

pinpinellā : bk. pīmpinellā

p. 039b/2, 039b/19

p. yapraġı 040a/11

-3-

pinpinīlā : <Lat. bk. pīmpinellā

p. 059a/14

-1-

pire : Pire .

p. 024a/12

-1-

pirinc : Pirinç.

p. unı 069b/7

p.+ i 069b/15

-2-

pīşe-gāh : <Far.-Far. İş yeri.

p.+ ına 002a/4

p.+ı saʿādet 002a/14

-2-

pişir- : Pişirmek.

p.- üp 066b/17

-1-

pūçedāni : (?)

p. 022a/12

-1-

puṣūrṭā : (?)

p. 006b/26

-1-

pünine : <Far.<Sans. “pūne” Yarpuz otu, su nanesi (Mentha sylvestris).

p. toḫmı 051b/26

-1-

R

rabb : <Ar. Efendi, sahip.

r.+ü’l-ġaffūr 002b/22

-1-

rāfiʿ : <Ar. Allah adlarından.

r.+ü’n-niʿmetī 002a/11

-1-

raġbet : <Ar. İstek karşılama.

r. 003a/26

r.+i fezā-yı ʿilm-i ṭebābet 002a/16

-2-

raḥ(i)m : <Ar. Rahim, döl yatağı.

r. 016b/8, 018a/19, 024b/4, 026b/25, 031b/26, 048a/14, 048a/19, 051a/8, 062a/12, 067b/16

r.+ de 004b/12, 010b/11

r.+ inde 010b/10

r.+ lerinüŋ 025a/18

r.+ uŋ 025a/17, 051a/10

-16-

raḥmet : <Ar. Esirgeme, koruma, acıma.

r.+i kāʾinātdur 002b/2

r.+ i 002a/11, 002b/22

-3-

raḳīḳ : <Ar. İnce, berrak.

r. 014a/8, 034a/9, 036a/16, 057a/9

r. balġamı 043a/7

r. nevāzilden 050b/18

-7-

rāmek : <Far. Zāc-ı aḥmer, mazı, nar kabuğu zamk-ı arabi̱ ve pekmezle yapılan bir macun.

r. 027a/6

-1-

raʿşe : <Ar. Titreme, titreyiş.

r. 025b/22

r.+ ye 008a/5, 017b/3

-3-

raṭb : <Ar. Rutubetli, nemli özelliğe sahip.

r.+ dur 057a/14

-1-

rāvend : <Far. Karabuğdaygiller familyasından, büyük yapraklı, çok yıllık bir bitki ve bu bitkinin kökü, ışgın, ravend-i çînî, ravend-i rûmî, ravendiye (Rheum ribes).

r. 010b/23, 012a/18, 013a/21, 020b/10, 021b/14, 026a/1, 026a/15, 027a/27, 028b/22, 029a/7, 029b/14, 030b/7, 030b/15, 047a/6, 051a/21, 051a/23, 053a/19, 055a/16, 056b/24, 065a/2

r. ḳurşı 065a/9

r.+ i 037a/21, 047a/25, 051b/13, 052b/2, 052b/10, 056b/26

r.+i çīnī 004a/5, 020b/11, 021a/27, 024a/3, 028a/26, 031b/11, 045a/3, 047a/22, 052a/25-26, 068b/10, 069a/22, 069b/2, 070b/17

r.+i rūmī 014b/7, 022a/14, 052a/20

-43-

rāyiḥa : <Ar. Koku.

r. 004b/16, 049b/23

r.+ sı 015a/14, 056a/5, 058a/20, 064b/9

aḳ şarāb r.+ sı 062a/4

r.+ sın 021b/23

r.+ sını 010b/4, 005b/11, 032a/10

r.+ yı 004a/15, 004b/16, 006b/9, 009a/9, 010b/18, 043b/23

-17-

rāyiḥalı : <Ar.-T. Kokulu.

r. 019a/17

-1-

rāzī : Hekim adı.

r.+ nüŋ 063a/18

-1-

rāzyāne : <Far. Rezene otu (Foenicolum vulgare).

r. 010b/23, 022b/24, 028a/8, 028b/25, 049a/18, 070a/19

r. köki 006b/15, 037b/22, 042a/22, 044b/26, 045b/10, 045b/19, 047b/9, 047b/22, 059a/12

r. kökini 037b/24

r. kökinüŋ ḳabuġı 042a/2

r. ṣuyı 025a/16, 063a/3

r. toḫmı 004a/6, 010b/13, 011b/7, 012b/5, 014a/21, 014b/13, 019a/23 020a/8, 020b/24, 021a/3, 021b/14, 023b/9, 025a/13, 026a/17, 028b/1, 033b/6, 034b/1, 037b/21, 040b/5, 044b/1, 044b/19, 045a/2, 045b/11, 045b/21, 046a/7, 047b/24, 048a/11, 049a/18, 052b/24, 054b/7

r. toḫmınuŋ yaġı 066a/11

r. ʿuṣāresi 027b/23

r. ʿuṣāresini 045a/7

-52-

reçel : <Far. Meyvelerin şekerle kaynatılmasıyla hazırlanan tatlı.

aġac ḳavunı ḳabuġı r.+ i 014a/18

aġac ḳavunı ḳabuġınuŋ r.+ i 008a/16

cevz-i bevvā r.+ i 008a/15

-3-

rediyye :<Ar. Kötü, azgın.

r. 011b/1

r. ḥummālaruŋ 055b/18

-2-

refīḳ : <Ar. Arkadaş, yoldaş.

r. ėder 024b/10

-1-

reh-nümā : <Far.-Far. Yol gösteren, kılavuz.

r. olmışlardur 002b/7

-1-

reʾīs : <Ar. Baş, başkan.

r.+i māl-ı ʿilm-i ṭabābet 002b/13

-1-

reʿişe : Yürek, ciğer gibi ana, temel organlar.

r.+ ye 045a/25, 048a/2, 051a/19, 057b/11, 057b/27, 058a/23

-6-

reng : <Far. Renk.

r.+ i 043b/13

-1-

reʾs : <Ar. Baş, kafa.

r.+ e 005b/8

-1-

resūl : <Ar. Elçi, peygamber.

r. 002a/12

-1-

resūl-i ekrem : <Ar. Hz. Muhammed.

r. 002a/13

-1-

retīḳa : (?) Bitki adı.

r. 012b/2, 048a/8, 061b/27

r. köki 040b/2

r. ṣuyıyla 067b/8

-5-

revān : <Ar.Yürüyen, akan, giden.

r. olan 003b/18

-1-

revġan-ı sāde : <Far. Sade yağ.

r. 009b/2, 032b/6, 032b/10

-3-

reʾy : Yol, görüş, tarz.

r.+i ʿalā 002b/27

r.+i ṭabībe 005b/14, 007a/5, 007a/24, 008a/2, 008a/21, 008b/21, 009b/12, 035a/13, 055a/26, 055b/9, 064b/23

-12-

reyḥān : <Ar. Reyhan (Ocimum basilicum).

r. 009a/14

r. toḫmı 021b/6

-2-

rıbʿ : <Ar. Nöbeti dört günde bir tutan sıtma

r. 016a/24, 016a/25

r.+ ı 017b/9, 017b/12, 017b/15

ḥummā-yı r.+ a 012a/15

-6-

rıżvānu'llahu teʿālā : <Ar. Allah razı olsun.

r. 002b/7

-1-

rīḥ : <Ar. Vücutta bulunan gaz; romatizmal ağrı.

r. 010b/3, 024b/21, 054b/6

r.+ den 004a/11, 011b/18

r.+ i 023b/16, 045a/10, 061b/24

r.+ ini 020b/8

r.+ leri 010b/3, 010b/9, 010b/10, 010b/18, 024a/20, 024b/10, 024b/26,

025b/23, 026a/12, 027b/27

r.+ lerin 021b/22

r.+ lerine 062a/26

r.+ lerini 028b/17

r.+i ġalīẓesine 023b/14

r.+ġalīzeyi 026b/26, 069a/18

r.+i merāḳıyā 004b/14

r.+ merāḳiyeye 061b/17

-21-

rīḳ : <Ar. "Ale'r-rīḳ" Aç karın.

r.- i miḳdār-ı istiʿ māli 061b/9

-1-

rikāb : <Ar. Koruyucu.

mālik-i r. ü'l-ümem 003a/9

-1-

rikyemeniye : Çeşitli hummalara ve uyku bozukluklarına iyi gelen bir tür macun.

maʿcūn-ı r. 012a/8

-1-

risāle : <Ar. Risale, kısa yazılmış küçük risāle kitap.

r. 003b/1

r.+i mezbūrenüŋ 003b/4, 003b/12

-3-

riyāḥ : <Ar. Yeller, ağrılar, romatizmalar.

r.+ ını 061b/17

-1-

riyāset-i cerrāḥīn : <Ar.-Ar. Cerrahların başı.

r. 002b/21

-1-

rū-nümā : <Far. Yüz gösteren, meydana getiren.

r. olduġı 003b/12

-1-

rubb : <Ar. İç, öz, meyve ve sebzelerin özü.

r. 061a/13

r.+ dan 058b/20

r.+ dur 058b/19, 062a/11

r.+ ı 062a/11

aġac ḳavunı ḳabuġınuŋ r.+ ı 007b/16, 008b/14

ardıc toḫmınuŋ r.+ ı 007b/2

r.+ ı 006a/5-6

r.+ uŋ 058b/22

r.+ı tiryāḳdan 061b/8

-11-

rūḥ : <Ar. Can, nefes.

r.+ a 012b/21

r.+ ları 013a/4

r.+ı ḥayvāniyye “İnsanın fizyolojik yapısı, maddi yapısıyla ilgili duyular.”

r. 011a/4, 018a/10

r.+ ye 005a/20, 005b/9

r.+ yi 015b/5

r.+ı nefsāniyye “İnsanın duygusal yönü”

r.+ de 025b/21, 022b/11-12

r.+ ye 005a/19, 005b/9, 006a/13, 018a/12, 032a/8, 060b/24

r.+ yi 015b/5, 018a/11

r.+ı ṭabīʿiyye “İnsanın fiziksel yapısı ile ilgili duyular.”

r.+ ye 005a/20

r.+ yi 015b/5-6

-18-

rūḥ-ı zāc : <Ar.- Ar. Demir sülfat özü.

r. 058a/27, 059a/22

-2-

rūm : <Ar. Anadolu.

r. 015b/19

-1-

rūmī : <Ar. Arap illeri dışından olan yerlere ait, Anadolu’ya ait.

cevz-i r. 007a/27

-1-

ruṭūbāt : <Ar. Yaşlıklar, nemler, rutubetler.

r.+ı fāżlayı 017a/25

r.+ı fażlıyyeyi 014a/26 -2-

ruṭūbet : <Ar. Eski tıp anlayışına göre mizacın nemli olma durumu.

r. 021a/21

r.+ i 016b/13, 034b/26, 036b/22, 037a/12, 046b/23

r.+ ini 017a/6, 021b/24

dimāġuŋ r.+ ini 049b/22

r.+fāsideyi “Bozuk, kötü rutubetler” 011a/15

r.+i fāżlayı “016b/12

-11

ruṭūbetli : <Ar.-T. Rutubetli.

r. 033a/25, 034b/27, 035a/26, 056a/11

-4-

rüstem : Şehnâme’de adı övgülerle anılan Ünlü İran kahramanıdır. Neriman’ın torunu, Zâl’ın oğludur.

r. 003a/1

-1-

rüzgār : Far. Yel, rüzgar.

r. 070a/11, 070a/12

-2-

S

saʿādet : <Ar. Mutluluk.

āṣār-ı s.+le 003a/24

pīşe-gāh-ı s.+le 002a/14

-2-

sāʿat : <Ar. Saat, zaman.

s. 005a/8, 006a/3, 012b/19, 016b/25, 017b/14, 020a/1, 022b/18, 022b/25, 023b/21, 023b/26, 024a/15, 025b/1, 026b/9, 028a/19, 028a/21, 032a/18, 035b/24, 036a/26, 037a/2, 037a/4, 037a/14, 037a/17, 037b/6, 038a/8, 038a/10, 038a/12, 038a/14, 038b/19, 038b/23, 039b/15, 040a/21, 041b/12, 042a/12043b/11, 044b/13, 046a/17, 046a/20, 046b/2, 046b/19, 048b/15, 049a/22, 051a/25, 055b/12, 055b/18, 057b/16, 058a/3, 058a/6, 058b/13, 061b/15, 061b/21, 062a/17, 062a/25, 065b/13, 066a/23, 066b/6, 066b/8, 066b/13, 068a/21

s.+ den 069a/5

s.+ ince 018a/17

-60-

ṣabāḥ : <Ar. Sabah.

ṣ. 016b/11, 022b/7, 023a/4, 031b/17, 050a/10, 053a/17, 055a/10, 059b/4, 068a/20, 069b/9

ṣ.+ a 015a/7, 055a/17

-12-

sābıḳā : <Ar. Geçici, geçen, geçmiş şey.

s. 002b/18

-1-

ṣabr-ı usḳuṭūrī : <Gr. Sabır otunun bir türü.

ṣ. 062b/16

-1-

ṣābūn : <Ar. Sabun.

ṣ.+ ı 063b/9

ṣ.+ı ḫāliṣ 063b/6

-2-

ṣaç - : Saçmak, serpmek.

ṣ.- salar 060a/15

-1-

ṣadāʿ : <O. Ses.

ṣ.+ a 042b/11

ṣ.+ ını 049b/24 -2-

sāde : <Far. Saf, sade.

s. 009b/2, 017b/13, 037a/24, 054a/2

s. ṣuyla 014a/10

-5-

sāde yaġı : <Far.- T. Tereyağı.

s. 021b/17

s.+ nı 026b/10-11

-2-

sādec : <Far. Hint sünbülü (Nardustachys jatamansi) .

s. 012b/1, 047b/18

s.+i hindī 004b/2, 008b/27-009a/1, 009a/13, 014b/11, 022a/17, 022b/1, 045a/3, 047b/12, 048a/5

-11-

sādenc : <Far. Daha çok göz hastalıkları için hazırlanan edviyelerde kullanılan ve Hindistan'dan getirilen bir çeşit taş, kan taşı.

s. 019a/19, 024a/23, 027a/4

-3-

ṣadr : <Ar. Göğüs.

ṣ. 039b/7

ṣ.+ a 035b/5

-2-

ṣafā : <Ar. Saflık, berraklık, temizlik.

ṣ. 003a/24

-1-

ṣāfī : <Ar. Safi, saf, katışıksız.

ṣ. 009b/3, 009b/24, 017b/2

mürr-i ṣ. 007b/7

ṣ. ėdeler 028a/14

ṣ. ėder 015a/20, 015a/23, 026b/8, 036b/14, 037a/26, 037b/11, 048b/4, 055a/12, 055b/1, 070b/4

-15-

ṣafrā : <Ar. Dört ana öğeden biri olan öd maddesi.

ṣ. 036a/17, 055a/2

ṣ.+ dan 024a/5, 029a/21, 029a/22, 030b/11, 036b/22, 043b/15, 049a/14, 050b/6

ṣarı ṣ.+ dan 036b/23

ṣ.+ nuŋ 019b/24, 020a/17, 037a/8, 046b/25, 050a/25, 055b/8, 057a/8, 057a/17

ṣ.+ yı 011a/27, 013b/8, 019b/23, 020a/17, 020b/17, 029a/10, 029a/20, 037b/16, 045b/25, 048b/3, 049a/4, 050a/13, 051b/1, 054a/22, 055b/2, 057a/2, 057a/11, 069a/12, 069a/18, 070b/11

ṣarı ṣ.+ yı 024a/4, 037a/25

ṣ.+yı aṣferi 055a/12, 055b/1, 057a/21

ṣ.+yı ġalīẕeyi 045b/14

ṣ.+yı ġalīẕi 049a/26

ṣ.+ yı ḫāliṣe 028b/8-9

-48-

ṣafrāvī : <Ar. Öd maddesiyle ilgili, öd maddesinin ağır bastığı bünye ve nesneler.

ṣ. 015b/14, 027b/12, 037b/1

ṣ. emrāża 050b/9

ṣ. ḫummālaruŋ 055b/18

ṣ. ishālleri 050b/5

-5-

ṣafrāziyā : (?)

ṣ. 012b/4

-1-

ṣaġ : Sağ olmak, yaşamak.

ṣ. 023a/17, 070a/2

-2-

ṣaġalt : İyileştirmek, tedavi etmek.

ṣ.+ ur 027a/1

-1-

ṣaġīr : <Ar. Küçük.

ṣ. 039b/14, 040a/6, 040b/25, 048a/5

ṣ.+ i 039b/18

ṣ. toḫmı 012b/14

çegānū-yı ṣ. 060a/20

ḫavlıncān-ı ṣ. 008b/16

ḳāḳūle-i ṣ. 012b/13, 019a/23, 024a/24,027b/19

ḳāḳūle-yi ṣ. 021b/12

kekik-i ṣ. 047b/20

-13-

sāḥa-i ciḥān : <Ar.-Ar. Dünya.

s.+ a 002b/25

-1-

sāḥib-ḳırān : <Ar.- Far. Her zaman başarı, üstünlük kazanan hükümdar.

inṣāf- ı ṣ. 002b/26

-1-

ṣaḥīḥ : <Ar. Gerçek, doğru.

ṣ.+ dür 014a/27, 057a/6, 057a/7

-2-

saḫḳ : <Ar. Dövme, ezme.

s. ėdüp 066a/13, 067a/8

s. olunup 027b/21, 065b/17

s. olup 070b/26

s.+ ında 012b/10

-6-

sā'ir : <Ar. Başka, diğer.

s. 015a/1, 016a/6, 021a/23, 022a/4, 022b/20, 023b/6, 025b/10, 026a/21, 028b/10, 029b/26, 030b/24, 030b/27, 032a/23, 032a/27, 032b/13, 033a/5, 033b/20, 033b/23, 037a/24, 038b/24, 040a/17, 041a/23, 043a/11, 055a/19, 060a/27, 064b/10

s. kökleri 057b/14

s.+ ini 015a/16, 054b/10

-29-

saḳanḳūr : <Gr. Kum kertenkelesi.

s. 019a/25

s. balığınuŋ 009b/8

s. balıġınuŋ bėlinüŋ aḳı 010a/7

s. balıġınuŋ bėlinüŋ eti 009b/22

-4-

ṣaḳın - : Sakınmak, korunmak.

ṣ.- a 026b/5

-1-

saḳız : bk. ṣaḳız.

s. 037a/11, 037a/16

-2-

ṣaḳız : Sakız.

ṣ. 020b/14

-1-

sākin : <Ar. Sakin, dindirilmiş.

s. 046b/7

s. ėder 012a/25, 028b/11, 028b/12, 046b/8, 047a/16, 055a/11, 056b/6

-8-

ṣaḳla - : Saklamak, korumak.

ṣ.- yalar 060a/4

ṣ.- yup 038a/19

-2-

ṣāḳṣāfer : (?)

ṣ. ṣuyı 018a/18

-1-

sāksīfirākyā : (?)

s. 040b/27

-1-

ṣalavat : <Ar. Namazlar.

ṣ. 002b/4

-1-

ṣa‘leb : < Sahleb. Dağlarda biten salepgillerin örnek bitkisi (Orchis).

ṣ. 009b/18, 010a/1, 070a/20

diger ṣ. 009b/17, 009b/27

ş. köki 009a/22

ş. kökinüŋ irisi 009a/21

-7-

şalġın : Salgın, bulaşıcı.

ş. 005b/12, 006a/14, 006b/10, 050b/10

ş. ẖasteliklere 064b/11

-5-

şallallahü teʿālā : <Ar. Allah onun şanını yüceltsin.

ş. 002a/13

-1-

salṭanat : <Ar. Sultanlık, hükümdarlık.

kār-fermā-yı emr-i s. 003a/19

-1-

şaman : Saman.

ş.+ ı 022a/3

kaʿbe ş.+ ı 013a/9, 014b/6, 019a/19, 022a/2, 022a/17, 022a/27, 026/2, 026a/16, 043a/17, 043a/25, 044b/27, 048a/11

kaʿbe ş.+ ınuŋ filisi 026a/19

-14-

şanʿat : <Ar. İlaç yapma formülü, ilacı terkip etme şekli.

ş. 013b/12

ş.+ a 011a/25, 038a/23, 038b/7, 039a/3, 039b/6, 039b/25, 040b/9, 041a/1, 041a/10, 041b/22, 042a/7, 042a/16, 042a/25, 042b/19, 043a/18, 044a/6, 044b/4, 048b/2, 049b/4, 050a/24, 050b/4, 050b/16, 050b/23, 051a/14, 069b/3

kükürd çiçeginüŋ ş.+ ı 013b/13

ş.+ ına 013b/5, 019b/8, 020b/20, 020b/24, 021a/14, 021b/7, 024a/4, 028b/5, 029a/8, 029b/17, 030a/23, 033a/11, 033b/14, 043b/20, 044a/18, 045b/5, 045b/13, 045b/23, 051a/18, 058a/21, 064a/6, 064b/21, 065a/13, 065a/26, 065b/17, 069a/24, 069b/8

-54-

şancu : Sancı.

ş. 054b/14

ṣ.+ sına 012b/8, 026b/25

ṣ.+ sını 016a/17, 047a/18, 066a/16

-5-

ṣandal : <Ar. Sandal ağacı, ak sandal (Santalum album), kızıl sandal (Pterocarpus santalinus), sarı sandal (Fringilla spinus) olmak üzere üç türü vardır.

ṣ. 005b/3, 006b/13, 011a/8, 012a/12, 028b/2, 060a/25, 063b/16

aḳ ṣ. 004a/5, 004b/20, 020b/13, 025b/1, 029a/25, 029b/13, 032a/1, 064a/15, 064b/4, 066b/26

ḳırmızı ṣ. 004a/5, 007a/21, 020b/13, 025b/2, 029a/26, 029b/13, 032a/1, 046b/14, 064b/3, 068a/10

ṣarı ṣ. 004a/5, 004b/20, 025b/1, 027b/3, 027b/17, 029a/26, 032a/1, 040b/8

ṣ. maʿcūnı 012a/16

ṣ.+ ı 040b/17

ḳırmızı ṣ.+ dan 046b/20

ṣ.- ı aḥmer 006a/4, 010b/20, 012a/17

ṣ.- ı aṣfer 006a/4, 012a/17, 024a/25

ṣ.- ı ebyaż 010b/20, 012a/17, 046b/15

-47-

ṣandal-ı ḥadīd : <Ar. Demir sandalı olarak bilinen siyah renkli bir taş.

ṣ. 038b/12, 062b/24, 067a/4

ṣ.+ i 038b/22

-4-

sap - : Yön değiştirmek.

s.- up 017a/18

-1-

ṣarʿ : <Ar. Sara hastalığı.

ṣ. 008a/4, 016b/22, 016b/24, 016b/26, 025b/22, 040a/7, 045a/26, 048a/2, 049b/21, 057b/11, 057b/26, 058a/9

ṣ.+ a 022b/10, 058b/3, 058b/20, 059a/2, 065a/17, 065b/1, 065b/12

emrāż-ı ṣ.+ a 009a/17

ṣ.+ dan ola 057b/12

-21-

ṣarb sirke : Keskin sirke.

ṣ.+ de 028a/5

-1-

ṣarf : <Ar. Harcama, masraf etme, gider.

ṣ.+ı naḳdīne-i saʾy

ṣ. 002b/14-15

-1-

ṣarı : Sarı.

ṣ. 036b/22, 036b/27, 056a/5

ṣ. ʿanber 005b/6

ṣ. beŋizli 026a/10

ṣ. helīle 022b/22, 025a/26, 027a/21, 027a/26, 028b/22, 029a/6

ṣ. helīle ḳabuġı 041a/12, 044a/25, 052a/20, 052b/25

ṣ. ṣafrādan 036b/23

ṣ. ṣafrāyı 024a/4, 037a/25

ṣ. ṣandal 004a/5, 004b/20, 025b/1, 027b/3, 027b/17, 029a/26, 032a/1, 040b/8

ṣ. ṣarılıġa 029a/23

-27-

ṣarı boya : Sarı boya otu (Serratula tinctoria).

ṣ. 026/2, 026a/19, 051a/3

-3-

ṣarīḥ : <Ar. Açık, meydanda.

cerīḥ-i ṣ. olan 002b/11

-1-

ṣarılıḳ (ġ) : Sarılık hastalığı.

ṣ.+ a 011a/2, 012a/25, 024a/6, 036b/14, 037b/10, 046a/13, 057a/18, 057a/24

ṣarı ṣ.+ a 029a/23

ṣ.+ da 027b/9

ṣ.+ ı 037a/26

-1-

ṣarımsaḳ (ġ): Sarımsak (Allium sativum).

ṣ. 034b/24

yabānī ṣ. 026a/4, 065a/1

ṣ. başı 034b/21

ṣ. luʿ ūḳı 034b/20

ṣ.+ ı 040a/14

yabān ṣ.+ ı 006b/25, 007a/11, 007a/13, 008b/15, 014b/4, 061a/24, 064a/17

yabān ṣ.+ ı maʿ cūnı 006b/24

yabān ṣ.+ ı maʿ cūnını 007a/15

yabān ṣ.+ ı ṣuyı 065b/19

yabān ṣ.+ ı toḫmı 019a/20

ṣ.+ uŋ 034b/24, 034b/26

-19-

sārī : <Ar. Sürücü, süren.

s.+ dür 002b/3

-1-

ṣarmaşıḳ : Sarmaşık (Hedera helix).

yabān ṣ.+ ı 005b/2, 006a/5, 006a/26, 006b/1

-4-

ṣarmısaḳ : bk. ṣarımsaḳ

ṣ. 040a/23

yabān ṣ.+ ı 060b/27, 069b/25

-3-

ṣaru : Yumurtanın sarı olan iç kısmı.

yımırṭa ṣ.+ sı 054b/20

-1-

sāsafrās : <Fr. bk. ṣāṣafrās

s. toḫmı 065b/25

-1-

ṣāṣafrās : <Fr. Amerika' da, Florida'da yetişen küçük bir ağaç olup ilaç yapımında ve yemeklerde kullanılır.

ṣ. 059a/13

ṣ. köki 066a/2

-2-

ṣaṣafrāz : <Fr. bk. ṣāṣafrās.

ṣ. 011b/5, 022a/12

-2-

sāsāliyūn : <Sür. Baldıran otu (Conium maculatum).

s. 054b/7, 070a/20

-2-

ṣa‘ter : <Ar. Güveyiotu (Origanum vugare).

ṣ. 011b/7, 011b/12, 021b/16, 022a/1, 024b/15, 045a/14, 047b/18, 048a/5, 051a/2, 070a/18

-10-

sa‘y : Çalışıp çabalama, gayret etme.

s. ėdeler 014b/27

s. ėder 018a/11

ṣarf-ı naḳdīne-i s. 002b/14-15

-3-

sāye-endāz : <Far.-Far. Koruyuculuk eden.

s.+ i ʿadl u iḥsān olan 002b/25

-1-

sebeb : <Ar. Sebep.

s. 057a/11

s. olmış 023b/1

s. olur 025a/21

s.+ den 017a/24, 019a/2, 027a/14

s.+ i 017b/1

s.+ iyle 003a/27

s.+i mevti 016a/27

s.+i efranīş 002a/8

-10-

sebebsiz : Sebepsiz.

s. 004b/14, 005a/19 ,009a/16

-3-

sedef : 1. Sedef otu (Ruta graveolens) 2. Çeşitli deniz hayvanlarının kemiksi kabuğu;

inci bir tür sedeften çıkar.

s. 016b/6

s. yapġı 028a/7, 066a/18

yabānī s.+ üŋ toḫmı 070a/17

-4-

şedef : bk. sedef.

ṣ. 008b/15, 051a/1

ḳurı ṣ. 013b/2, 024b/23

yabānī ṣ. 047b/19

ṣ. toḫmı 012b/5, 068a/18, 069b/25

ṣ. ʿuṣāresi 061a/20, 061b/26, 063a/9

ṣ. yapraġı 007b/1, 011b/12, 058a/17

keçi ṣ.+ i 005b/3

keçi ṣ.+ i ʿuṣāresi 060a/19

ṣ.+ i ṣuyı 040a/2

keçi ṣ.+ i toḫmı 008b/17

keçi ṣ.+ inüŋ 064b/26

incü ṣ.+ inüŋ muḫriḳi 067a/6

keçi ṣ.+ inüŋ ʿuṣāresi 039b/27

keçi ṣ.+ inüŋ şarābıdur 039b/26

-22-

sekbīnec : <Far. Salatılığa benzer bir bitki ve bundan elde edilen zamk.

s. 014b/15, 019a/25

-2-

sekiz : Sekiz.

s. 004a/7, 005b/1, 008b/25, 013b/2, 019a/20, 037a/2, 037a/4, 040a/15, 040b/23, 051a/23, 054a/14, 056a/5, 056b/3, 058a/16, 058b/6, 059a/1, 066b/17

ḳırḳ s. 014b/1, 032a/18

on s. 009a/22, 023b/24, 031b/14, 033b/5, 035a/2, 035a/9, 036a/24, 039a/13, 039a/26, 040b/22, 041a/18, 041b/18, 042a/10, 042a/20, 043a/16, 043a/24, 044a/1, 044a/13, 044b/18, 046a/6, 047a/4, 047b/26, 048b/23, 049a/18,

052b/21, 054a/4, 055a/25, 056a/24, 057b/8, 057b/22, 057b/25, 058b/18, 059a/15, 060b/2, 062a/3, 064a/26, 066a/4, 067a/6, 069b/7, 070a/24

yigirmi s. 009a/21

yüz s. 038b/10

s.+ er 023b/8, 028b/24

on s.+ er 045b/20, 056b/11, 063b/8

-68-

sekiz yüz : Sekiz yüz sayısı.

s. 048a/22, 049b/18, 060b/13

-3-

seksen : Seksen sayısı.

s. 011a/24, 020a/13, 020a/14, 030a/19, 030b/20, 053a/17, 054b/4, 056b/23, 057a/1

yüz s. 055a/6

s.+ er 030b/14

-12-

selām : <Ar. Selam, esenleme.

s. 002b/4

-1-

selātīn : <Ar. Sultanlar.

melceʾü's- s. 003a/8

-1-

selīḫe :<Ar. Tarçın ağacı, kurfa ağacı, yalancı tarçın ağacı, burçak (Cinnamomum zeylanicum, C. cassia).

s. 004a/3, 006b/25, 012b/1, 013b/2, 014b/6, 019a/20, 022a/18, 026/2, 026a/18, 027b/16, 031b/22, 063b/7, 067b/1, 067b/11, 070a/24

-15-

selīme : <Ar. Sağlam, kusursuz.

ʿuḳūl-ı ʿaşere-i s. 002a/18-19

-1-

sem(m) : <Ar. Zehir.

s. 018a/2, 018a/3, 066b/7

s.+ dür 024a/10

-4-

semere : <Ar. Fayda, verim.

s.+i ḳalbiyyedendür 055a/23

-1-

semirt - : Semirtmek, şişmanlatmak.

s.- mek 069b/5

-1-

semiz otı : Semiz otu. Semizotugillerden, etli ve mayhoş yaprakları sebze olarak yenilen otsu bir bitki.

s. 012a/11, 028a/27, 029b/15, 046b/1, 051b/24, 053a/25, 053a/27, 054a/4, 067a/4

s. şarābı 046a/26

s. toḫmı 006a/19, 010b/24, 012a/19, 030b/7, 034a/1, 039b/5, 046a/27, 068a/27, 070b/15

s. ʿuṣāresi 060a/22

-20-

semmiyyet : <Ar. Zehirlilik.

s.+ ini 006b/22, 008b/10, 016a/21, 017b/4, 047b/1

-5-

semmiyyetli : <Ar.-T. Zehirli.

s. 006b/8, 007a/17, 007a/24, 007b/6, 008b/23, 047b/2, 060a/16, 061a/16

-8-

semūm : <Ar. zehirli şey.

s. 028a/22, 064a/22

-2-

semürt(d) - : Semirtmek.

s.- ür 017a/13

-1-

semüz : Semiz.

s. 016b/23

s. ādemlere 050a/3

s. ḳabaḳ 047b/21

s. ḳabaḳ ʿuṣāresi 061b/26

-4-

ṣenā-yı nā-maʿdūd : <Ar.-Far.-Ar. Sayısız övgü.

ṣ. 002a/3-4

-1-

sene : Sene, yıl.

s. 002b/14, 002b/21

s.+ de 057a/3

s.+ den 002b/24

s.+ dür 005a/3, 013a/24, 013b/6, 020b/16, 021a/16, 037b/27, 038a/5, 038a/25, 038b/14, 039a/4, 039a/17, 039b/7, 040a/5, 040a/16, 040b/10, 041a/2, 051b/15, 053a/3, 058a/21, 059b/15, 060b/21, 063b/1, 065b/1, 065b/10, 067a/10

s.+ ye 007b/14, 008b/23, 015b/9, 015b/11, 015b/13, 066a/24, 067b/14

s.+ yi 015b/10, 034b/4

-38-

seniyye : <Ar. Yüksek, yüce.

südde -i s.+i ḫāḳāniyye 002b/16

-1-

ser-eṭibbā : <Ar.-Ar. Başhekimler.

s. 002b/24

-1-

ser-be-ser : <Far. Baştan başa.

s. 003b/20

-1-

serçe : Serçe.

s. beyni 009b/8

-1-

sereṭān : <Ar. İyileşmez bir tür çıban, kanser.

s. 056b/23

s.+ a029a/12, 041a/24, 044b/7, 070b/3

-5-

serḫōşluḳ : <Far-T. Sarhoşluk.

s.+ dan 026b/5

-1-

serīr-ārā : <Ar. Tahtı süsleyen; padişah.

mesned-i s. +yı cem 003a/5

-1-

serīr-i ārā-yı salṭanat-ı oşmāniyye : Osmanlı saltanatının tahtını süsleyen; padişah.

s. 002b/23 -1-

serp - : Dökmek, saçmak.

s.- eler 007a/11

-1-

serv : <Far. Selvi ağacı (Cupressus sempervirens).

s. 038b/10, 038b/17, 062b/19

s.+i ḳozalaġı 066b/27, 068a/3

-5-

ses : Ses.

s.+ i çıḳmayan 033a/25

-1-

sevdā : <Ar. Dört ana öğeden kara safra maddesi.

s. 043b/14

s.+ dan 030b/11, 043b/5, 044b/5, 054a/23

s.+ ları 036a/18

s.+ sı 053a/20

s.+ ya 031b/18, 031b/25, 049a/5, 057a/23

s.+ yı 005b/11, 011a/27, 013a/4, 014a/24, 017a/3, 020b/17, 025b/14, 028b/8, 029a/10, 036b/16, 044b/5, 047a/9, 051a/27, 051b/16, 053a/4, 056b/14, 057a/2, 057a/7, 057a/11, 062b/1, 069a/12, 069a/18, 070b/12

sevdā-yı merāḳıyāya “Melankoli, vesvese- kuruntu ortaya çıkaran sevda ögesi.” 004b/14

sevdā-yı muḥteriḳaya “sevda ögesine bağlı bir tür hastalık”043b/14

sevdāyı ṭabīʿiyyeyi “Olağan sevda maddesi.”028b/9 -37-

sevdāvī : <Ar. Kara safra maddesiyle ilgili.

s. 028b/7, 031a/9, 038a/1, 038a/5, 060b/22

s. ḫılṭdan 048b/5

s. olan 022b/8

-7-

sevdāvīye : <Ar. “emrāż-ı sevdāvīye” ;Kara safradan kaynaklandığı düşünülen hastalıklar için kullanılan genel terim.

emrāż-ı s.+ ye 009a/16

-1-

seyf : <Ar. Kılıç.

ve’l-ʿilm-i muḳtedā+ yı asḫābü’s- s. 003a/6-7

-1-

seylān : Seylan taşı, Seylan Adası’ndan çıkarılan değerli bir taş.

s. 008a/11, 022b/4, 061a/12, 063b/22, 063b/27, 064a/11, 064b/16

-7-

seylānī : Tarçın ve bu ağacın baharat amacıyla kullanılan bir türü.

s. 070b/17

s. dārçīn 005a/15, 006b/12, 061b/13

dārçīn-i s. 008a/13, 064a/4, 064b/2

-7-

seyrek : Benzerleri veya parçaları arasında çok aralık bulunan, aralıklı, sık karşıtı.

s. 033b/18, 034a/21, 042b/13, 045a/19, 046a/17, 047b/12, 054a/20, 060b/17

-8-

ṣıbyān : <Ar. Çocuklar.

ṣ.+ a 057a/19, 058a/23

-2-

ṣıḥḥat : <Ar. Sağlık, sıhhat

ṣ. 050a/3

ṣ.+ i 018a/8

ṣ.+ ini 021b/21 -3-

ṣıḳ - : Sıkmak.

ṣ.- alar 029a/3, 034a/22, 037b/15, 047a/26

ṣ.- up 023b/27, 037a/2, 037a/15, 038b/1, 039a/23, 041b/12, 041b/27, 042b/4, 045a/23, 047a/13, 052a/7, 058b/15, 061b/4, 062a/7

-18-

ṣıḳca ṣıḳca : Oldukça sık.

ṣ. 017a/19, 049a/11, 049a/23

-3-

ṣıḳıl - : Sıkılmak.

ṣ.- mış ola 036b/18

ṣ.- mış olmaya 036b/19

-2-

ṣıḳılma : Kederlenme, sıkılma.

yürek ṣ.+ sına 007b/21

-1-

ṣıḳılmaḳlıḳ : Can sıkıntısı.

ṣ.+ ı 005b/10

-1-

ṣıḳl : <Ar. Ağırlık.

ṣ.+ı reʾse, 022b/10

ṣ.+u'l-lisāna 035a/7

-2-

ṣınıḳ : Kırık.

aġac ḳavunı ṣ.+ unuŋ yapraġı 040a/10

-1-

ṣırçalı : Camlı, camdan yapılmış.

ṣ. 029a/19

-1-

ṣırlı : Sır sürülmüş, sırı olan.

ṣ. 015a/13, 029a/1, 036a/6, 036a/12, 036b/19, 037a/13, 037b/9, 039b/9, 044a/2, 044a/15, 045a/4, 049b/9, 050a/8, 051b/22, 052a/5, 056b/9, 058b/6, 064b/8, 070a/26 -19-

sıtma : Sıtma hastalığı.

s. 016a/18

s.+ nuŋ 016a/18

-2-

şıva - : Sıvamak, kapamak.

ş.- yalar 052a/6, 070a/8

ş.- yup 047a/12

-3-

sibistān : <Far. Sibistan ağacı ve meyvesi (Cordia myxa)

s. 020a/6, 030a/1, 030a/17, 033b/4, 040b/23, 041a/7, 041b/19, 042a/5, 051b/27, 053a/13, 053b/18, 053b/24, 054a/26, 054b/27, 055a/5, 055a/8, 055a/22, 055a/24

s. balı 011a/18

s. luʿābı 032a/17

s. luʿābını 032a/20

-21-

sicim : Keten, kenevir vb. bitkilerin liflerinden yapılan ince ip, kınnap.

s. 049b/12

s.+ e 049b/13

-2-

sīfzen : (?)

s. 003a/1

-1-

sikencübīn : <Far. Bal, şeker ve türlü meyvelerin özsuyundan yapılan bir grup şuruba verilen ad.

s. 049a/11, 049a/25, 049b/4, 049b/20, 056b/8

s.+ i 032a/21

aṭa şoġanı s.+ i 049b/2

s.+ üŋ 049b/20

s.+i büzūrī 032a/17

s.+i mürekkeb 049a/17

-10-

sill : <Ar. Verem, tüberküloz.

s. 034b/3, 035a/6, 035a/20, 059a/23, 059b/5

s. ḫasteligine 043a/6

s. marażı 052a/9

s. marażına 012a/25

s.+ e 012a/6

-9-

sināmekī : <Ar. Sinameki (Cassia acutifolia).

s. 028a/16, 028b/24, 030a/1, 030a/9, 030a/16, 030a/24, 030b/14, 031a/3, 043b/8, 051b/8, 053a/19, 054a/14, 054b/3, 055a/16, 056b/13, 056b/25, 069a/16, 069b/1

s. süfūfı 065a/12

s. yapraġı 014a/21, 023b/22, 027a/20, 030b/7, 038a/3, 038a/9, 043a/24, 048b/23, 052a/20, 052b/19, 054a/2, 054b/24, 069a/8, 070b/8

s. yapraġını 038a/11

s.+ yi 038a/13, 043b/10, 049a/1

süfūf-ı s. 070b/7

-38-

sinn : <Ar. Yaş, ömrün derecesi.

s.+i nāzikleri 003b/5-6

-1-

siŋir : Sinir.

s.+ ler 045b/17, 056a/14

s.+ lerde 010a/19, 045a/24, 056a/10

s.+ leri 024b/2

-6-

siŋirli yapraġı : bk. siŋirli yapraḳ

s. 039b/2, 039b/19, 059b/19

s.+ nuŋ şarābı 038b/8

s.+ nuŋ ʿuṣāresi 038b/9

s.+ nuŋ ʿuṣāresini 038b/20-21

s.+ uŋ ʿuṣāresinüŋ 038b/23 -7-

siŋirli yapraḳ : Sinir otu, kuzu kulağı otu (Plantago major).

s. 066a/18, 067a/10

s. toḫmı 032b/27, 067a/4-5, 070b/23

s. ʿuṣāresi 027a/7

-6-

sirke : Sirke.

s. 010b/13, 016b/23, 022b/14, 023a/10, 024a/15, 027a/24, 036a/19, 036a/21, 036a/22, 045b/12, 045b/17, 045b/23, 046a/8, 046b/5, 048b/15, 049a/8, 049a/19, 049b/18, 050a/2, 050a/8, 053b/1, 054a/7, 060a/24, 061a/26, 065a/1, 065a/11, 069a/22, 070b/15

keskin s. 026b/10

s.+ de 006a/3, 022a/3, 022b/25, 024b/22

aḳ şarāb s.+ si 045b/5, 046a/6

aṭa ṣoġanı s.+ si 049b/3, 058a/20

gül s.+ si 007a/14

şarāb s.+ si 036a/13

s.+ sinden 049b/19

aṭa ṣoġanı s.+ siyle 016b/20

bal s.+ siyle 016b/18

s.+ yi 049a/10, 049a/24

-44-

sisaliyūn : <Gr. bk. sisaliyūs.

s. 024b/15, 025a/3, 047b/25

-3-

sīsaliyūn : <Gr. bk. sisaliyūs.

s. 019a/17, 048a/10

s. toḫmı 012b/4

-3-

sisaliyūs : <Gr. Dağ havucu, yaban kerevizi, horoz gözü (Sesbania aculeata).

s. 014b/13, 022a/18, 024b/7

-3-

sitān : <Far. Alan, alıcı anlamlarıyla birleşik kelimeler yapar.

s. 002b/27

-1-

siyāh : <Far. Siyah, kara.

s. 019b/10, 057a/26, 070a/9

-3-

sofra : <Ar. Sofra.

s.+ sında 003a/26

-1-

ṣoġan : Soğan.

ṣ.+ ı 049b/13

ṣ. toḫmı 009b/22

tāze ṣ. ʿuṣāresi 009b/4

ṣ. ʿuṣāresinüŋ 009b/5

-4-

ṣoġı- : Soğumak.

ṣ.- duḳdan 021a/23, 026b/14, 070a/15

-3-

ṣoġuḳ : Soğuk.

ṣ. 027b/6, 029b/18, 030a/9, 032a/26

ṣ.+ dan 010a/19, 010a/20, 010a/21, 011b/9, 026a/24

ṣ.+ mıdur 016b/4

-10-

ṣoġuḳluḳ : Soğukluk.

ṣ.+ ını 017a/6

-1-

soġulcan : Solucan, tenya.

s. 064b/24, 070b/13

s.+ ı 065a/6, 065a/15

s.+ ı ḳırar 039a/5, 040a/7, 044a/11, 050a/25, 050b/11

s.+ uŋ 070b/20

süfūf-ı s. 065a/7

-10-

şoġulcan : bk. soġulcan

ş. 017a/5, 018b/5, 021a/24

ş.+ ı 020b/18

ş.+ lar 021b/3

ş.+ ları 017a/4

-6-

şoġut - : Soğutmak.

ş.- ur 015b/13

-1-

şoḳ - : Sokmak, ısırmak.

ş.- duġı 006b/11, 007a/8, 007a/25, 016a/4, 016a/5, 019a/7, 025b/24

ş.- duġına 007a/18

ş.- muş ola 018a/27

ş.- sa 018b/9

-10-

şoŋra : Sonra.

ş. 002b/13, 004b/7, 004b/9, 004b/10, 005a/9, 005a/11, 005a/14, 005b/16, 006b/21,008b/8, 009b/13, 010b/12, 010b/17, 013b/15, 013b/16, 014a/13, 014b/20, 015b/11, 015b/17,016a/26, 016b/25, 018a/16, 018b/7, 019b/5, 019b/6, 019b/18, 020a/1, 020a/2, 021a/23, 022a/5, 022a/6, 023a/10, 023a/12, 023a/19, 026b/14, 026b/16, 027a/25, 028a/19,028a/23, 029a/2, 029a/4, 029b/13, 029b/21, 029b/25, 030a/19, 030b/3, 032a/19, 032a/22, 033b/21, 033b/22, 034a/7, 034b/16, 034b/24, 035b/25, 039a/8, 039a/9, 039b/12, 040a/4, 040b/19 040b/16, 040b/17, 040b/18, 041a/8, 041b/2, 043b/1, 043b/19, 045a/18, 046a/4, 048b/9, 048b/27, 049a/1, 052a/8, 052b/5, 052b/8, 052b/12, 057a/20, 057b/17, 058a/8, 058b/16, 059a/25, 060a/12, 060b/16, 061b/6, 062a/6, 062a/10, 064a/20, 065a/4, 065b/22, 065b/23, 066b/4, 069a/5, 070a/16

-92-

şovu - : Soğumak.

ş.- duḳdan 005a/13

-1-

şovuḳ : Soğuk, soğuk özellikte olan.

ṣ. 012a/23 020b/6, 024b/19, 025a/5, 031a/19, 031b/27, 037b/14, 042a/11, 055b/15, 066b/22, 070a/14

ṣ. ola 042a/27

ṣ. olan 062a/18

ṣ.+ dan 004a/10, 004b/12, 005b/22, 007b/20, 011b/17, 014a/1, 015a/23, 024b/12, 024b/19, 025a/7, 025a/17, 026a/11, 033b/15, 042a/26, 043a/19, 044b/21, 045a/24, 045a/26, 049b/5, 056a/9, 066b/23

ṣ.+ lıġı 004a/11

-35-

ṣovuḳlıḳ : Soğukluk. Eski tıp anlayışına göre mizacın soğuk olma durumu.

māsārıḳ ṣ.+ ına 043b/22

s.+ ına 023b/14

ṣ.+ ını 062a/20

bėl ṣ.+ ını 041a/4

-4-

ṣoy - : Soymak, kabuğunu çıkarmak.

ṣ.- alar 034a/24

ṣ.- up 070a/3

-2-

ṣoyul - : Soyulmak.

ṣ.- an 054a/24

-1-

söndür - : Söndürmek.

s.- ür 036b/23, 047a/17

-2-

söyle - : Söylemek, konuşmak.

s.- meyen 011b/27

s.- miş 033b/1

s.- yen 012a/7, 016b/12

-4-

söyündür - : Söndürmek.

s.- mezdi 057a/8

s.- ür 024a/9, 024a/11, 036a/15, 037a/8, 047a/18, 050a/25, 055a/12, 055b/19, 057a/17

-10-

şu : Su.

ş. 007a/23, 012a/23, 012b/16, 013a/13, 013a/14, 014a/13, 014a/14, 015b/21, 019b/5, 020a/9, 022b/7, 027b/6, 028a/18, 029b/7, 029b/18, 030b/2, 031a/19, 031b/2, 032b/18, 033a/17, 033b/8, 033b/21, 034a/6, 034b/8, 034b/9, 035b/23, 036a/11, 036a/26, 036a/27, 038a/5, 038a/16, 039a/15, 039b/6, 039b/11, 040b/27, 041a/19, 041a/26, 041b/10, 041b/11, 042a/11, 042a/12, 042b/3, 042b/9, 043a/9, 044b/9, 044b/23, 045a/5, 045a/20, 045b/3, 045b/12, 045b/22, 046a/15, 046a/16, 047a/4, 047a/23, 047b/10, 047b/27, 048a/12, 048b/26, 049a/10, 050a/10, 050b/22, 051a/6, 051b/20, 051b/21, 052b/4, 053a/15, 053b/14, 053b/20, 053b/27, 054a/8, 054b/2, 054b/18, 055a/1, 055a/7, 055b/5, 055b/12, 055b/22, 056a/5, 058a/10,059b/1, 059b/26, 060b/18, 060b/20, 061b/5, 061b/6, 062b/20

ş. kerefisi 009a/2

ş. mercimegi 046b/11

ş.+ dan 032b/24, 051a/23, 061a/15, 065b/20

aķ ş.+ dan 056a/27

ķara ş.+ dan 056a/26

ş.+ dır 059a/11

ş.+ dur 056a/16, 056a/22, 058b/3, 059b/7, 059b/27, 060a/16, 060b/5, 061b/25

ş.+ lar 060a/3, 061a/27

ş.+ ları 059b/22

ķoyun otı ş.+ ları içinde 038a/8

ş.+ laruŋ 058a/3

ş.+ nuŋ 056a/25, 057b/9, 058b/8, 059b/23

ţatlu ş.+ nuŋ 066a/27

ş.+ ya 017b/19, 032a/26, 035b/23, 058a/27

ş.+ yı 009a/20, 028a/21, 034b/11, 037a/1, 037a/3, 037a/12, 037a/16, 038a/4, 043a/13, 046a/18, 051a/24, 052a/5, 053b/4, 055b/13, 057b/9, 058b/14, 059b/19, 060a/7, 060b/17, 061b/3, 061b/6

acı mārūl ṣ.+ yı 023a/21, 027b/6
aġac ḳavunı çiçeginüŋ ṣ.+ yı 008b/7
aḳ zanbaḳ ṣ.+ yı 067b/4
altun otı ṣ.+ yı 038b/6
anīsōn ṣ.+ yı 025a/16
arpa ṣ.+ yı 040a/13
ʿavrat ṣ.+ yı 062b/6
bal ṣ.+ yı 016a/12, 016a/13, 016b/7, 016b/23, 017a/3
baldırı ḳara ṣ.+ yı 018a/20, 038b/6
belīlec ṣ.+ yı 012b/18, 031b/1
benefşe ṣ.+ yı 011a/21
çeşme ṣ.+ yı 049a/20, 049a/21
çiçeginün ṣ.+ yı 006b/20
dārçīn ṣ.+ yı 058b/24, 059a/3, 061b/12, 061b/18
emlik ṣ.+ yı 055b/24
erik ṣ.+ yı 029b/12
evliyā ṣ.+ yı 065b/19
fetūnyā çiçeginüŋ ṣ.+ yı 057b/23
gül ṣ.+ yı 004b/24, 010b/16, 011a/1, 014a/21, 021a/2, 024a/26, 025b/8, 027a/8, 031b/16, 035b/21, 038b/9, 040b/7, 042a/15, 059a/6, 062b/3
ḫardal ṣ.+ yı 016b/24
incü çiçegi ṣ.+ yı 057b/8
incü çiçeginüŋ ṣ.+ yı 057b/23
incübār ṣ.+ yı 016b/15, 068b/14
irsā ṣ.+ yı 011a/19
it üzümi ṣ.+ yı 027b/7
ḳabaḳ ṣ.+ yı 041b/20, 041b/26
ḳanṭariyūn ṣ.+ yı 065b/18
ḳārpūz ṣ.+ yı 011a/19
ḳasṭrān ṣ.+ yı 018a/19
ḳırlanḳıç ṣ.+ yı 057b/190, 58a/13
ḳoruḳ ṣ.+ yı 050b/3

ḳuzı ḳulaġı ṣ.+ yı 040a/2
līmōn ṣ.+ yı 007b/12, 040a/1, 041a/1, 055b/10, 061a/26
lisān-ı şevr ṣ.+ yı 004b/8, 004b/11, 012b/19
maʿdenūs ṣ.+ yı 016b/21
maṭbūḫ ṣ.+ yı 019b/7, 019b/9
mülkiye ṣ.+ yı 062a/22
mersīn ṣ.+ yı 034b/2, 059b/2
mürver çiçeginüŋ ṣ.+ yı 057b/23
noḫūduŋ ṣ.+ yı 069b/11
oġul otı ṣ.+ yı 007b/13
pelīc ṣ.+ yı 017b/13
pelīn ṣ.+ yı 017b/13, 062a/14
peyġamber dikeni ṣ.+ yı 008a/20
rāzyāne ṣ.+ yı 025a/16, 063a/3
ṣāḳṣāfer ṣ.+ yı 018a/19
ṣedefi ṣ.+ yı 040a/2
ṣumāk ṣ.+ yı 016b/22
şaḳāyıḳ çiçegi ṣ.+ yı 057b/8
talyā çiçeginüŋ ṣ.+ yı 057b/24
tiryāk ṣ.+ yı 061a/18
ṭavuḳ ṣ.+ yı 066a/22, 067a/19, 068b/14, 069a/4, 070b/10
vartaḳa ṣ.+ yı 018a/20, 025a/19
yabān ṣarmısaġı ṣ.+ yı 065b/19
yaġmur ṣ.+ yı 023a/3, 033a/9, 042b/17, 043a/3, 063a/21
zūfā ṣ.+ yı 034b/22
çilek otınuŋ ṣ.+ yıdur 056b/1
ḳırlanḳıç ṣ.+ yıdur 057b/5
ṣ.+ yıla 018a/21, 019b/14, 025b/9, 029b/21, 030a/18, 037a/2, 037b/14, 039a/21, 040a/19, 043a/27, 043b/17, 052a/25, 055a/15, 057b/17, 058b/21, 062a/8, 068a/5, 070b/26
ayruḳ ṣ.+ yıla 021b/1
meyān köki ṣ.+ yıla 038b/7

ṭatlu mārūl ṣ.+ yıla 023a/20

ṭavuḳ ṣ.+ yıla 067b/21, 067b/27

yaġmur ṣ.+ yıla 033a/14

ṣ.+ yıladur 029b/5

ṣ.+ yın 057b/17

ṣ.+ yına 055b/9

gül ṣ.+ yına 038b/24

kibrīt ṣ.+ yına 066b/12

incü çiçeginüŋ ṣ.+ yından 065a/27

lisān-ı ş̱evr ṣ.+ yından 051b/4

ṣ.+ yını 019b/6, 037a/15, 040b/16, 052a/7, 058a/7, 058b/15, 058b/16

ayrıḳ ṣ.+ yını 065a/5

besfāyic ṣ.+ yını 030b/22

dārçīn ṣ.+ yını 038a/17, 059a/1

gül ṣ.+ yını 038b/19

heyūfārīḳūn ṣ.+ yını 039a/6, 039a/7

ḳabaḳ ṣ.+ yını 041b/26

līmōn ṣ.+ yını 040a/4, 041a/10

ṣ.+ yınuŋ 055b/6

ṣ.+ yıyla 067a/10

retīḳa ṣ.+ yıyla 067b/9

zanbaḳ ṣ.+ yıyla 067b/14

ṣ.+ yla 017b/20

sāde ṣ.+ yla 014a/11

ṣ.+ yuŋ 028a/20, 029b/8, 051b/8, 058b/17, 058b/22, 060a/12, 061a/8, 061a/13, 061b/8, 062a/10

ṭatlu ṣ.+ yuŋdur 052a/11

-311-

sūʾ : <Ar. Kötü, fena, yanlış.

s.+ı ʿırḳu'n-nisā 025b/23-24, 069a/24-25

s.+ı maʿde-i ʿaḳāidden 002b/5 -2-

sūʾāl : <Ar. Soru sorma.

s. eyledüm 019a/11

s. olunduḳda 057a/6

-2-

subḥān :<Ar. Allah.

ekmel-i tahiyyāt-ı s. 002a/7-8

-1-

ṣudāʿ : <Ar. Baş ağrısı.

ṣ.+ ı 046a/25

-1-

sūd-mend : <Far.-Far. Faydalı, kazançlı.

s. olanlardan 003b/15

-1-

suhūlet : <Ar. Kolaylık.

s. 034a/16

-1-

sūʾ-ı mizāc-ı bārid : <Ar. Soğuk özellikli mizaç yorgunluğu.

s.+ den 026b/26

s.+ ye 010b/2

-2-

sūʾ-ı mizāc-ı ḥārr : <Ar. Sıcak özellikli mizaç yorgunluğu.

s.+ a 011a/3

s. 046b/24

s.+ dan 028b/7

s.+ ı 028b/11, 046a/22, 046b/7, 048a/19, 059b/17

s.+ ına 012a/24, 024a/6,

s.+ ını 030b/12, 046b/25

-9-

suḳūrū : “Dėrler ki bezr-i ḳaṭūnā”. AT; pire otu, karnıyarık otu.

s. 024a/11

-1-

suḳūṭ : <Ar. Düşme, aşağı inme.

s.+ı leḥāt 070b/21 -1-

sulṭān aḥmed ḫān : Osmanlı Devleti'nin yirmi üçüncü padişahı; III. Ahmet.

s. 003a/15

-1-

sultānü'l-ġuzāt : <Ar. Gazi sultan, padişah. (II. Mustafa)

s. 003a/11-12

-1-

sulṭān muḥammed ḫān : Hz. Muhammed.

s. 002b/19

-1-

sulṭān muṣṭafā : Osmanlı Devleti'nin yirmi ikinci padişahı.

s. 002b/22

-1-

sulṭānü'l-maşrıḳīn : Doğu'nun sultanı.

s. 003a/14

-1-

sulṭānü'r-rūm : Osmanlı padişahı.

s. 003a/14

-1-

sulṭānü's-selātīn : Sultanlar sultanı.

s. 003a/9

-1-

summāḳ : <Ar. bk. ṣummāḳ

s. 022b/27, 062b/17

s.+ ı 038b/17

-3-

ṣummāḳ : <Ar. Sumak ağacı ve tohumu (Rhus coriafia).

ṣ. 050b/21, 054a/6

ṣ.+ ı 038b/11

ṣ. ṣuyı 016b/22 -4-

ṣummāḳī : <Ar. Kızıl ya da yeşil renkte, damarlı ve çok sert bir tür mermer somâkî.

ṣ.+ de 015a/8, 015a/9, 022b/14, 063a/8, 066a/5

-5-

sūrıncān : <Far. Sorıncan ağacı (Colchicum autumnale).

s. 011b/4, 069a/1, 069a/15, 069a/23

süfūf-ı s. 0068b/27

s.+ı ḫāliṣ 063b/7

s.+ı kebīr 020b/11

-7-

sūrtaḳa : (?)

s. 029a/2, 054a/16, 054a/18, 056b/7, 056b/12, 056b/26, 057a/13, 057a/20, 057b/4

s.+ daki 057a/4

s.+ dan 056b/27, 057a/3

s.+ nuŋ 056b/16, 057a/14

s.+ sıdur 057a/9

keçi s.+ sını 057a/25

keçi s.+ sıyla 029a/1

s.+ ya 056b/20, 056b/23

s.+ yı 057a/19

-20-

sūsam : <Ar .bk. sūsām .

s. 021b/15

-1-

sūsām : <Ar. Susam (Sesamum indicum).

s. yaġı 009b/2

-1-

ṣusuzlıḳ : Susuzluk.

ṣ.+ ı 011b/2, 017b/19, 019b/24, 027b/10, 031a/21, 036a/2, 036b/25, 037a/7, 046b/6,047a/16 048a/25, 050a/20, 050a/27, 056a/8

ṣ.+ ını 020a/18, 037a/7, 050b/6

-17-

sū'ü'l-ḳınye : <Ar. Karaciğer rahatsızlığından meydana gelen hâlsizlik, aşırı yorgunluk.

s. 026a/7-8

s.+ dür 017a/23

s.+ yi 021a/16-17, 045a/11

-4-

suyūf : <Ar. Yaz mevsimleri.

enhār-ı s.+e 003a/17

-1-

sūzāl : (?)

s.+ ı 012b/20

-1-

südde (I) : <Ar. Peklik; mide dolgunluğu; çeşitli organlarda görülen tutkunluk.

s.+ ler 025b/24, 041b/6

s.+ lerden 027b/9, 041a/25

s.+ lere 048b/5

s.+ leri 020b/5, 022b/13, 022b/19, 036b/4, 045a/10, 045b/7, 045b/15, 045b/25, 046a/12, 046b/24, 049a/26, 051b/1, 054b/14, 054b/21, 055b/7, 055b/19, 056b/21, 057a/11, 057a/21, 059a/20

s.+ lerin 013a/25, 022b/19, 023a/22, 037a/26, 037b/16, 047a/9, 062a/21

s.+ lerinden 047b/15

s.+ lerine 039a/18, 043b/4

s.+lerini 012a/24, 026a/24, 045b/7, 045b/8, 045b/15, 045b/16, 046a/12, 048b/18, 058a/22, 062a/19, 062a/20

s.+ si 056b/19

s.+ yi 022b/20

s.+ i kebede 048a/24

-51-

südde (II) : <Ar. Kapı

s.+i seniyye-i ḫāḳāniyye 002b/16

-1-

süfūf : <Ar. Toz halinde ilaç, toz şeklindeki ilaçlar.

s. 008a/7, 008a/8, 064b/19, 067a/8

s. ėdeler 064a/6, 064a/21, 064b/17, 065a/4, 065b/10, 066a/6, 066a/14,

066a/21, 066b/2, 067a/1, 067b/3, 067b/13, 067b/20, 067b/26, 068a/14, 068a/20, 068b/4, 068b/24, 069a/3, 069b/3, 069b/19, 070b/10, 070b/19
s. oluna 064b/8, 065a/14, 065b/18, 066b/6, 069a/17
s. yapalar 064b/22, 065a/26, 067a/18, 068b/13, 069a/10, 069a/24, 069b/9
s.+ a 031a/24
s.+ dan 066a/15, 068a/21
s.+ dur 063b/14, 063b/26, 064a/25, 064b/24, 065a/17, 065b/13, 065b/24, 066a/8, 066a/26, 066b/20, 067a/3, 067a/22, 067a/27, 067b/18, 067b/23, 068a/2, 068a/8, 068a/16, 068a/25, 068b/9, 068b/16, 068b/22, 069a/7, 069a/27, 069b/5, 070b/13, 070b/21
s.+ ı 007a/14, 014a/19, 022b/15, 031b/10, 067a/24, 069a/21, 069b/10
devā-yı misk s.+ ı 008a/7
diyārūdūn s.+ ı 022b/15, 064b/15
gülbahār maʿ cūnı s.+ ı 013a/21
kemmūn maʿ cūnı s.+ ı 066a/13
mercān s.+ ı 008a/8
ʿ anber maʿ cūnınuŋ s.+ ı 065b/8
sināmekī s.+ ı 065a/12
s.+ ıdur 022b/20
s.+ ını 023b/15
incü s.+ ınuŋ bāridi 008a/7
s.+ uŋ 069a/11
s.+ı kelbü'l-kelb 066a/17
s.+ı mercān 064b/14
s.+ı mezbūrı 064b/23
s.+ı pād-zehr 064a/9
s.+sināmekī 070b/7
s.+ı soġulcan 065a/7
s.+ı sūrincān 068b/27
s.+teshīlü'l-vilādet 067b/10
s.+ı ẕeheb 067a/15
-97-

sükker : <Far. Şeker.

s. 008a/21

-1-

sülümen : <Ar. Süleymān; kıymetli bir taş.

s.+ i 059b/21

şāb+ı s. 059b/20

-2-

s̱ülüs̱ : <Ar. Üçte bir.

s̱. 013b/6, 027a/6, 046b/14, 046b/15, 064b/21, 065a/12, 066a/12

s̱.+ i 045b/3, 047a/23, 049a/22, 050b/23

s̱.+ ü 052a/7, 054b/2

-13-

s̱ülüs̱ān : <Ar. Üçte iki, üç kısımdan iki kısım.

s̱. 065a/24, 069a/23

s̱.+ ı 045b/3

-2-

sünbül : <Ar. Sünbül otu (Hyacinthus orientalis).

s. yaġı 022a/19

ṭaġ s.+ i 019a/22

s.+i hindī “Hint sünbülü, sünbül-i hind̲i (Nardostachys jatamansi).” 004a/3, 004b/2, 008b/25, 009a/13, 010a/26, 010b/22, 011a/11, 011b/5, 012b/1, 013a/9, 014b/6, 019a/15, 020a/22, 021b/11, 022a/1, 022a/12, 022a/26, 023a/16, 023b/12, 023b/23, 025a/2, 025a/11, 025b/4, 026a/1, 026a/15, 026b/20, 027a/5, 027b/2, 027b/16, 029a/8, 031a/4, 031a/14, 031b/9, 032a/4, 037a/21, 044a/13, 045a/3, 045a/17, 046a/7, 047a/6, 047b/12-13, 051a/23, 060b/11

s.+i rūmī “Valeriana celtica 014b/10, 025a/13, 048a/8, 058b/9, 070a/19

-49-

sünger : <Yun. Madenleri ve fil dişini parlatmakta kullanılan, çok gözenekli, ağırlığı az, sert bir taş. s. 032a/12, 070b/22 -2-

süpür - : Süpürmek.

s.- dükleri 070a/18

-1-

süpürge : Süpürge.

s.+ nüŋ toḫmı 070a/18

-1-

sür - : Sürmek.

s.- dükleri 032a/26

s.- eler 022a/4, 022a/5, 023a/10, 023b/25, 032a/25, 051b/6, 053a/6, 068b/21

s.- esin 021b/18

s.- meyeler 062b/7

s.- se 015a/18

s.- seler 024b/12, 062b/8

-15-

sürün - : Sürünmek.

s.- eler 060a/13

-1-

süt (d) : Süt.

s. 009a/26, 009a/27, 057b/1, 069b/10

s. getürmek 067b/18

s.+ i 056b/18, 069b/16

eşek s.+ i 059b/12, 059b/13

inek s.+ i 009a/24, 059b/13, 069b/9, 069b/13, 069b/20

keçi s.+ i 009a/24, 056b/8

s.+ ile 025a/24

s.+ iŋ 057a/9

-19-

süz - : Süzmek.

s.- eler 005a/9, 009b/1, 019b/15, 025b/9, 026a/21, 028a/23, 029a/4, 031b/1, 033a/10, 033a/17, 033b/9, 033b/19, 036a/7, 037a/3, 037b/7, 038a/9, 038b/20, 038b/24, 041a/9, 043b/12, 044b/14, 045a/5, 046a/18, 046b/19, 049a/22, 054b/11, 054b/18, 055b/23, 059b/23

s.- mek 060a/13

s.- üp 015a/10, 020a/10, 026b/13, 028a/19, 033b/22, 037a/15, 037b/4,

037b/26, 038a/15, 038b/3, 039a/16, 039a/23, 039b/15, 040a/22, 040b/18, 041b/6, 041b/21, 042b/4, 043b/2, 044a/4, 044a/17, 044b/23, 045a/21, 045b/4, 046a/9, 046a/20,047a/5, 047a/24, 051a/6, 051a/25, 053b/5, 053b/15, 054a/9, 054a/17, 054a/18, 055a/9, 055b/5, 056b/14, 061a/5

-69-

süzil - : bk. süzül.

s.- e 030a/5, 030a/19

s.- en 028a/20

-3-

süzül - : Süzülmek.

s.- miş 029b/10, 030a/6, 030a/21

-3-

Ş

şāb : <Ar. şebb. Alüminyum ve potasyum sülfatından veya amonyum alüminyum sülfatından oluşan, sıcak suda eriyen, tadı buruk, antiseptik bir madde.

ş. 059b/20

ş.+ı sülümen 059b/20

-2-

şād : <Far. Sevinçli.

ş. 003b/17

-1-

şādenc : <Far. Daha çok göz hastalıkları için hazırlanan edviyelerde kullanılan ve Hindistan'dan getirilen bir çeşit taş, kan taşı.

ş. 021b/11

-1-

şāh : <Far. Padişah.

mü'eyyid-i pādişāh-ı ş. 003a/5

-1-

şāhtere : <Far. Şahtere otu (Fumaria officinalis).

ş. 028b/2, 041a/11, 043a/24, 047a/2, 052a/22, 053a/8, 054a/13, 057a/27

ş. müdebbiresi 056b/24

ş. toḫmı 027b/1, 029a/7

ş. ʿuṣāresi 023b/20, 028b/26, 048b/1, 052b/26

ş. ʿuṣāresini 041b/6

ş.+ sini 041a/20

ş.+ yi 044b/11

-18-

şaʿīr : <Ar. Arpa.

maʿcūn-ı ş.+i diger 055a/13

-1-

şaḳāḳul : <Ar. Yabani havuç, karakök (Pastinaca sativa).

ş. 021b/11

ş. köki 010a/14

aḳ ş. köki 009a/20

-3-

şaḳāyıḳ : <Ar. Ayıgülü, şakayık (Paoenia officinalis).

ş. 058b/4

ş. çiçegi ṣuyı 057b/8

ş. köki 007b/24, 033a/8, 037b/21, 057b/7, 057b/22, 058a/15

ş. kökini 033a/14, 037b/25, 058a/4

ş. kökinüŋ 058b/11

ş. toḫmı 007b/23, 057b/7, 057b/22, 058a/15, 065a/22

ş. toḫmını 058a/4, 058b/25

-19-

şaḳīḳa : <Ar. Migren, yarım baş ağrısı.

ş.+ ya 017a/1, 025b/12

-2-

şalġam : <Far. Şalgam (Brassica rapa).

ş. toḫmı 006b/2, 009b/10, 014b/3

-3-

şām fıstıġı : <Ar.-Ar.-T. Şam fıstığı.

ş. 009b/20, 010a/2, 032a/18, 032a/22

ş. içi 009b/8

-5-

şaʿr : <Ar. Kıl.

ş.+ ı 004a/14

-2-

şarāb : <Ar. Şurup.

ş. 007a/10, 007a/11, 010a/6, 013a/11, 020a/27, 022a/21, 023b/3, 023b/4, 036a/10, 039b/16, 039b/26, 040b/19 044a/5, 044a/15, 045a/8, 045b/17, 048a/13, 048a/18, 048a/23, 048b/27, 050a/14, 050a/19, 050b/16, 051a/14, 051a/18, 056a/15, 056a/24, 060a/16, 060b/14, 061b/15, 062b/18, 067a/19, 068a/6

aḳ ş. 007a/5, 008a/21, 014b/18, 015a/6, 018a/17, 019b/1, 027a/8, 034b/4, 038a/14, 044a/14, 054b/12, 056a/17, 058a/20, 059a/5, 059a/16, 059a/21, 060a/1, 060b/12, 061b/14, 063a/8, 066a/15, 068a/1

aḳ ş. rāyiḥası 062a/3

ş. sirkesi 036a/13

aḳ ş. sirkesi 045b/4, 046a/6

ḥumūżetli ş. 045b/1, 045b/9

ḳırmızı ş. 068a/22

ş. ėdecek 060b/5

ş. ėdeler 034a/8, 035b/26, 036b/13, 037a/6, 037b/27, 038a/19, 038a/24, 038b/4, 038b/25, 039a/3, 039a/10, 039a/17, 039b/22, 041a/2, 041a/10, 041b/13, 041b/22, 042a/16, 042a/25, 042b/5, 042b/10, 042b/20, 043a/5, 043a/14, 043a/18, 043b/3, 043b/18, 043b/20, 044a/7, 044a/19, 044b/16, 044b/24, 045a/24, 045b/5, 045b/13, 045b/23, 045b/24, 046a/10, 046a/21, 046b/4, 046b/6, 046b/22, 047a/7, 047a/15, 047a/27, 047b/14, 048a/24, 048b/2, 048b/10, 048b/17, 049a/2, 050a/24, 050b/4, 050b/24, 051a/7, 052a/8, 052b/9

ş. ḳıvāmına 046b/3

ş. ḳıvāmına getürüp 044a/18, 044b/24

ş. ḳıvāmını vėreler 044b/15

ş. ola 036b/1, 038b/14

ş. oluna 039a/24, 040b/9, 042a/7, 044b/4, 052b/2

ş. ṭorṭısı 065a/2
ş. yapalar 039b/6, 042b/15
ş.+ dur 040a/9
ş.+ ı 023b/4, 037a/9, 042a/1, 043a/12, 051a/16
acı mārūl ş.+ ı 046b/9
aġac ḳavunı ekşisinüŋ ş.+ ı 036b/17
aġac ḳavunı ḳabuġınuŋ ş.+ ı 043b/16
aḳ ş.+ ı 038a/16
alma ş.+ ı 036a/4
altun otınuŋ ş.+ ı 039a/11, 047b/6
ayva ş.+ ı 023a/9
baldırı ḳara ş.+ ı 036a/23
benefşe ş.+ ı 019b/21, 035b/21, 035b/22, 035b/26, 041b/17
besfāyic ş.+ ı 052b/18
ekşi enār ş.+ ı 050a/17
ekşi şeker ş.+ ı 050a/6
eringiyū ş.+ ı 040b/20
farāsiyūn ş.+ ı 042a/19
ḥamāmā ş.+ ı 022b/7
ḫaşḫāş ş.+ ı 034a/3
ḳara nūş ş.+ ı 052a/12
ḳırmızı gül ş.+ ı 041b/9
ḳoruḳ ş.+ ı 050b/2
ḳoyun otı ş.+ ı 044b/25
ḳuzı ḳulaġı ş.+ ı 048b/7
līmōn ş.+ ı 050a/22
meyān köki ş.+ ı 042a/9
mürekkeb mersīn ş.+ ı 050b/20
naʿnā ş.+ ı 043b/24
nevʿ mersīn ş.+ ı 050b/14
nīlūfer ş.+ ı 046a/14
ʿunnāb ş.+ ı 042b/5

pelīn ş.+ ı 044a/12
semiz otı ş.+ ı 046a/26
siŋirli yapraġınuŋ ş.+ ı 038b/8
ḫaşḫāş ş.+ ı müfredidür 042b/16
bėş kök ş.+ ıdur 045b/18
gül ş.+ ıdur 035b/26
ḫaşḫāş ş.+ ıdur 042b/26
ḳablubaġa ş.+ ıdur 051b/18
keçi ṣedefinüŋ ş.+ ıdur 039b/26
oġul otı ş.+ ıdur 040a/27
ş.+ ıla 023a/18
mürr-i ṣāfī ş.+ ıla 026a/20
zūfā ş.+ ında 042b/14
benefşe ş.+ ından 035b/6
benefşe ş.+ ınuŋ 035b/8, 035b/27
gül ş.+ ınuŋ 035b/27
ḫaşḫāş ş.+ ınuŋ 034a/3
hindibā ş.+ ınuŋ 048a/21
ḳaṣṭrān ş.+ ınuŋ 051a/12, 051a/15
acı mārūl ş.+ ınuŋ müfredidür 048a/16
hemil ş.+ ınuŋ müfredidür 048a/27
mersīn ş.+ ıyla 023a/2, 023a/11
ş.+ı artīmīṣā 048a/4
ş.+ı besfāyic 048b/20, 052a/19
ş.+ı bizāntīnūs 046a/1
ş+ı ebyaż 061a/25
ş.+ebyaż- ı ḫāliṣ 058b/5, 060b/13
ş.+ı eftīmūn 044a/24
ş.+ı ḫaṭmī 039a/25
ş.+ı heyūfārīḳūn 039a/1
ş.+ı hindibā 046b/26
ş.- ı hindibā-yı gül 047a/19

ş.+ı incübār 039b/17

ş.+ı ḳabaḳ 047a/11

ş.+ı ḳasṭrān 037b/18 ş.+ı ḳaṣṭrān 050b/27

ş.+ı kemāfīṭūs 047b/17

ş.- ı ḳırmızı gül 036b/26

ş.+ı nīmūs 044b/17

ş.+ı sināmekī 038a/2

ş.+ı tuffāḥ 043a/21

ş.+ı ṭıḥāl 048b/12

ş.+ı ʿuṣāre-i irsā 038a/20

ş.+ı üsṭüḫudūs 045a/13

ş.+ı yabān lisān-ı ṣevr ʿuṣāresi 036b/5

ş.+ı yārpūz 043a/15

-200-

şarṭ : <Ar. Şart, gerekli.

ş. 025a/19

ş.+ ı 017b/10, 033a/14, 058b/22, 066b/3

-5-

şaṭru'l-ġıbb : <Ar. Nöbeti günaşırı tutan bir tür humma.

ş.+ lara 014a/23

-1-

şecere-i şalġam : <Ar.-Far. Şalgam ağacı (Brassica rapa).

ş. 048b/14

-1-

şedīd : <Ar. Şiddetli, sert.

vecʿa-ı ş.+ i 063b/3

-1-

şefāʿat : <Ar. Birinin suçundan geçilmesi veyadileğinin yerine getirilmesi için edilen aracılık.

dārū-yı ş.+le 002a/12

-1-

şefīʾü'l-ümmetihi : <Ar. Müslümanların suçunun bağışlanması için aracılık eden,

mec. Hz. Muhammed.

ş. 002a/11

-1-

şeftālū : <Far. Şeftali (Persica vulgaris).

ş. çekirdegi içi 067b/24

ş. çekirdeginüŋ içi 056a/17

-2-

şehādet : <Ar. Şahitlik, şahitlik etme.

ş. ėder 015b/1, 018b/21

-2-

şehen-şāh : <Far.-Far. En büyük padişah.

ş.+ı zemāne 003a/4

-1-

şeḳāvet : <Ar. Bahtı karalık, kutsuzluk.

ş. 002b/6

-1-

şeker : <Far. Şeker.

ş. 004a/7, 004b/25, 005b/14, 006b/20, 007a/23, 007b/12, 008b/8, 010b/8, 010b/16, 011a/1, 011b/4, 013a/3, 014a/6, 014a/22, 019b/27, 020b/15, 021a/27, 021b/5, 024a/27, 025b/6, 026b/12, 026b/13, 027a/24, 028b/4, 029a/4, 029b/1, 029b/10, 029b/12, 030b/22, 031a/7, 031b/24, 032b/10, 032b/20, 033a/19, 033b/1, 034a/6, 034b/1, 034b/12, 035a/15, 035b/25, 036b/20, 037b/5, 038a/4, 038a/16, 038a/22, 038b/4, 038b/13, 038b/25, 039a/3, 039a/9, 039a/16, 039a/23, 039b/6, 039b/21, 039b/25, 040a/2, 040a/15, 041a/1, 041a/20, 041b/10, 041b/13, 041b/22, 042a/14, 042b/10, 043b/3, 043b/9, 043b/18, 044a/5, 044b/4, 045a/6, 045b/4, 045b/13, 045b/24, 046a/5, 046a/9, 046a/21, 046b/3, 046b/13, 046b/19, 046b/21, 047a/5, 047a/14, 047a/24, 047b/11, 048a/18, 048a/22, 048b/2, 048b/9, 048b/16, 050a/7, 050a/9, 050a/18, 050a/23, 050b/3, 050b/16, 051a/7, 051a/14, 051a/18, 051a/26, 051b/12, 052a/8, 052b/7, 053a/1, 055b/10, 055b/15, 055b/17, 056b/2, 062a/18, 066a/3, 068b/4, 069a/16, 069b/8, 069b/18

aḳ ş. 010a/27, 013a/22, 013b/27, 014a/16, 023b/27, 027b/18, 028b/14,

029a/14, 029a/25, 030a/7, 030a/22, 031a/13, 032b/6, 033a/10, 035a/13, 037b/23, 042b/19, 042b/22, 043a/4, 056a/24, 065a/13, 069a/1, 069a/23, 069b/2

aḳ ş. 023b/12

bünyādī ş. 052b/2

ḳırmızı ş. 019b/19, 020a/13

māʾī ş. 040b/6

ekşi ş. şarābı 050a/6

ş.+ e 030b/3, 046b/17

ş.+ i 021b/1, 025b/10, 028a/23, 030b/19, 032a/21, 037a/6, 037b/3, 037b/26, 039b/15, 040a/3, 040a/22, 040b/18, 041a/9, 041b/7, 043a/14, 043b/12, 044b/15, 050b/23

ş.+i ebyaż 012a/18

ş.+i ḫāliṣ 036a/11

-165-

şekl : <Ar. Şekil, biçim, tür.

ş. 016b/17, 032b/12, 041b/16, 051b/2, 054a/10, 055b/16, 057b/2, 067a/25

-8-

şekvā : <Ar. Şikayet, hoşnutsuzluk.

ş.+ ya 003b/19

-1-

şems : <Ar. Güneş.

ş. ḥūt burcunda oldığı vaḳt 065a/18

-1-

şerbet : <Ar. Şurup.

ş. 029b/1, 030b/3, 030b/9, 033a/1, 050a/15, 057a/2

ş. ėdeler 040a/24

ş.+ i 005b/20, 036a/19, 040a/25, 040a/26

aġac ḳavunı ḳabuġı ş.+ i 011a/13

benefşe ş.+ i 012a/6, 020a/1, 020b/22, 027a/27, 030a/7, 030a/22, 030b/16, 035a/18

dīnār ş.+ i 056b/21

gül ş.+ i 012a/22

ḳırmızı gül ş.+ i 011a/12

līmōn ş.+ i 008a/2

naʿnā ş.+ i 020b/22, 021a/5

mersīn ş.+ inde 050b/24

benefşe ş.+ iyle 035a/4

aġac ḳavunı ekşisi ş.+ iyle 065b/21

aġac ḳavunı ḳabuġınuŋ ş.+ iyle 006b/4

gül ş.+ iyle 022b/6

ḳuzı ḳulaġı ş.+ iyle 007b/3-4, 065b/21-22

zencebīl mürebbāsı ş.+ iyle 010a/10

-35-

şeref-baḫş : <Ar.-Far. Şeref veren, şereflendiren.

ş.+ı serīr-i bār-gāh-ı ʿar 003a/6

ş.+ı ʿulemā-yı ḥikmet 002a/16

-2-

şeref-efzā : <Ar.-Far. Şeref artıran.

ş.+yı tāc u taḫt 002b/18

-1-

şerʿ : <Ar. Allah'ın emri, ayet, hadis üzerine kurulmuş din kuralları.

nāṣib-i aʿllāmü'ş-ş.+i'l metīn 003a/10-11

-1-

şerīf : <Ar. Şerefli, mübarek, kutsal.

murād-ı ş.+i 019a/8

-1-

şerīr : <Ar. Kıvılcım.

ş.+i ḫilāfet 003a/19

-1-

şeş-cihet : <Far-Far. Altı cihet, altı yön, her yön, dünya.

ş. buldı 003a/23

-1-

şevket-i mübārek : <Ar. "ḳardusanṭū"; kutsal, bereketli ot, bir çeşit bitki.

ş. dikeni 008b/5 -1-

şey : <Ar. Şey, nesne.

ş. 003b/10, 005a/12, 016b/27, 017b/11, 020b/2, 034a/13, 050a/16, 062a/11, 063a/10, 063b/3, 064b/8

ş.+ den 060a/16

ş.+ dür 035b/14, 037b/10

ş.+ ler 015b/13, 018a/5, 053b/7, 054a/15, 058b/22, 069a/25

ş.+ lerden 064a/22

ş.+ lere 007b/6, 008b/24, 060b/3, 070b/1

ş.+ leri 006a/24, 018a/9, 023a/17, 035b/13, 036b/22, 049b/8, 053b/21

ş.+ lerüŋ 015a/27

-33-

şey' : <Ar. Şey, nesne.

ş. 018b/5, 052b/12, 056b/19, 057b/2, 058b/19, 061a/8

ş.+ ler 018b/4

-7-

şeyḫ ebū ʿalī sīnā : İbni Sina.

ş. 057a/5

-1-

şeyḫ oġlı sīnan : bk. şeyḫ ebū ʿalī sīnā

ş.+ uŋ 057a/13

-1-

şeyṭān ışırdıġı yapraḳ : (?)

ş. 040b/3

-1-

şeẕūslı : (?)

ş. 061b/7

-1-

şīd : <Far. Güneş, nur, aydınlık.

ş.+i 003a/25

-1-

şifā : <Ar. İyileşme, sağalma.

ş. buldı 066b/18 -1-

şifā-bahş : <Ar.-Far. Şifa verici.

ş. 002a/9

-1-

şifā-ḫāne : <Ar.- Far. Hastane.

zemān-ı ş. 002a/20

-1-

şiş : Şiş, ur.

ş. 030b/27

ş. olan 011a/2, 011b/25

ş.+ ler 027b/9

ş.+ leri 004a/12, 013b/8, 041a/22, 062b/7

ciger ş.+ leri 025b/23

ş.+ lerin 013b/9, 014a/2, 026a/25, 062b/13

ş.+ lerinde 027b/8, 027b/9

ş.+ lerine 005a/1, 016b/17, 026b/24, 035a/21, 036a/1, 049a/6

ş.+ lerini 036b/24, 047a/16, 048a/25, 048b/4, 048b/17, 050a/21, 050b/5

-30-

şiş - : Şişmek.

ş.- miş 026a/9

-1-

şīşe : <Far. Şişe.

ş. 032a/24, 034b/5, 036b/21, 049b/17, 050a/15, 056b/3, 057b/15, 058a/5, 058b/12, 059a/1, 059a/7, 059b/14, 059b/21, 059b/22, 060b/18, 061b/1, 066b/9, 066b/11

ş.+ nüŋ 056b/4, 060b/19

ş.+ ye 058a/24, 060b/15, 060b/18

ş.+ yi 059b/22, 062a/16

-26-

şiyāf : <Ar. Göz damlası, göz banyosu, bir çeşit göz ilacı.

ş. ėdeler 062b/5, 063a/21, 063a/26

ş. ėdüp 063b/10

ş. oluna 062b/12, 062b/17, 063a/3

ş.+ dur 063b/5

ş.+ ı 062b/20, 063a/17

ş.+ lar 063a/15

ş.+ uŋ 062b/14

ş.+ı aḥmer 062b/23, 063a/6

ş.+ı aḫżar 063a/13

ş.+ı ebyaż 062b/2, 062b/9, 063a/24

ş.+ı ġūrūtitū 062b/15

ş.+ı māmīrān 063a/18

-20-

şurben : <Ar. Bir dikişte , tek seferde içme.

ş. 059b/26

-1-

şürūʿ : <Ar. Başlama.

ş. ėdüp 003b/5

-1-

şürūṭ : <Ar. Şartlar, koşullar.

ş.+ ıla 015a/24, 015b/7, 015b/17, 016a/3, 017a/1

ş.+ ın 015b/25 -6-

T

tā : <Far. Ta, bir şeye, bir yere doğru.

t. 009a/27, 014b/24, 031b/3, 034b/26, 036a/13, 041a/19, 042b/18, 043b/13, 052a/7

-9-

taʿaffün : <Ar. Çürüyüp kokma.

t. 016a/8, 016a/9

t. ėdüp 018a/2

t. ėtdürmege 050a/26

t. ėtdürmez 011a/16

t. ėtmeden 050a/3

t. ėtmege 025b/15

t.+ i 015a/22, 015b/21, 021b/25, 022a/9, 026a/11

t.+ inden 017a/27, 050b/12

t.+ ine 016a/7

t.+ ini 017b/4, 056a/9

-17-

ṭaʿām : <Ar. Yemek, yiyecek.

ṭ. 069a/5

ṭ.+ a 011a/14

ṭ.+ dan 010b/12, 010b/16, 016b/11, 023a/4, 059b/4, 059b/5, 066a/22, 068a/20, 070b/11

ṭ.+ ı 004a/13, 010b/17, 024a/21, 024b/2, 025b/16, 047b/5, 061b/23

vaḳt-i ṭ.+ dan 022b/18

-19-

ṭabābet : <Ar. Tıp ilmi.

raġbet-i fezā-yı ʿilm-i ṭ. 002a/16

reʾīs-i māl-ı ʿilm-i ṭ. 002b/13

-2-

ṭabīʿat : <Ar. Mizaç özelliği; eski tıpta bünyenin kan, kara safra, safra ve balgamdan meydana geldiği kabul edilmiştir. Bu dört öğenin her biri soğuk-nemli, sıcak-kuru olmak üzere iki özelliğe sahiptir. Bütün nesneler buna bağlı olarak soğuk-nemli (yaş), sıcak-kuru özelliklerine sahiptir. Nesnelerin bu özelliklerine "tabiat" denmiştir.

ṭ.+ a 007a/25, 036a/22, 037b/13, 059b/6

ṭ.+ ı 011a/27, 028b/10, 030b/26, 042a/27, 048b/6

ṭ.+ ına 016a/13, 017b/25, 023a/3, 023a/12, 024b/4, 051b/3, 053b/6

ṭ.+ ını 016b/2, 053a/22

ṭ.+ le 048a/2

-19-

ṭabīb : <Ar. Tabip, hekim.

ṭ. 007a/15, 016a/22, 016b/1, 017b/21, 033a/7

ṭ.+ ler 036a/22

ṭ.+ üŋ 061b/12

ṭ.+ üŋdür 008a/6, 035b/11

reʾy-i ṭ.+ e 055a/26

ṭ.+i bī-çāregān 002a/9

-11-

ṭabīʿiyye : <Ar. Yaradılış, mizaç.

ḥarāret-i ṭ.+yi 012b/21

-1-

tāceriyā : (?)

t. 003a/2

-1-

taç : İnsanın taç şeklindeki kemiği.

t. 065a/23

-1-

taḳṭīʿ : <Ar. Kesme, kesilme.

t.+i ṣafrā 055b/8

-1-

taġdiye : <Ar. Beslenme, gıdalandırma.

t. 055b/24

t. ėder 036a/15

t. ėdüp 055b/14

-3-

ṭaġ : Dağ.

ṭ. sünbüli 019a/22

ṭ.+ uŋdur 052a/11

-2-

ṭaġıt - : Dağıtmak.

ṭ.- a 023b/16

ṭ.- maḳ 024b/21

ṭ.- ur 010b/3, 024b/11, 024b/26, 026a/9, 059a/20, 061b/24

-7-

taġlīẓ : <Ar. Yoğunlaştırma.

t. ėder 014a/9, 034a/10, 043a/7

-3-

taḫfīf : <Ar. Hafifletme.

t. 017a/26

t. ėder 063b/12

-2-

taḥiyyāt : <Ar. Selamlar, hayırlı dualar.

ekmel-i t.+ı subḥān 002a/7-8

-1-

taḥlīl : <Ar. Halletmek, geçirmek, dağıtmak .

t. 020b/8

t. ėder 010b/10, 010b/18, 015a/22, 017a/16, 017a/20, 018a/9, 021b/24, 045a/10, 049a/13, 061b/17

-11-

taḥrīr : <Ar. Yazma, yazılma.

t. eylemedük 015a/16

t. eyleyüp 015a/16

t. olunan 008a/22, 046b/17, 049a/21, 051a/22

-6-

taḥṣīl : Ele geçirme, geçirilme.

t. ėtdürmez 017a/21

-1-

taḥṣīl-i fünūn : <Ar.-Ar. İlim öğrenme.

t.+i f.+ı şittā+ya “Çeşitli ilimler öğrenme” 003a/26

-1-

taḳrīr : <Ar. Anlatma, anlatış.

t.+ i 057a/5, 057a/6

t.+ idür 014a/27

-3-

taḳsīm : <Ar. Bölme, parçalara ayırma.

t. 014b/22

-1-

taḳṭīʿ : <Ar. Kesme, kesilme.

t. 045b/25

t. ėder 017a/26, 045b/14, 049a/14, 049a/15, 049a/16, 049a/26, 049a/27

t. ėdüp 049b/6

-9-

taḳṭīr : <Ar. Akıtma, damla damla dökme, damlatma.

t. ėdeler 039a/6, 056a/19, 056b/5, 057b/16, 058a/7, 058b/7, 058b/13, 058b/16, 059a/8, 059a/17, 059b/1, 059b/3, 059b/14, 060a/11, 060b/1, 060b/16, 060b/21, 061a/6, 061a/7, 061b/3, 061b/7, 061b/16, 061b/22, 062a/9, 062a/17, 062a/25

t. ėtdükden 058b/16

t. eyledükden 058a/7, 062a/10

t. oluna 056a/25, 058a/21, 058a/26

t. olunan 039a/7, 040b/26, 058a/10, 058b/7, 058b/21, 061b/8, 062a/10

t.+ den 058a/26

-40-

taḳvīt : <Ar. Besleme.

t. vėrür 017a/2

-1-

taḳviye : <Ar. Güçlendirme, takviye .

t. 055b/24

-1-

talaḳ : Dalak.

t.+ da 049b/24

-1-

talyā : (?)Bir tür çiçek.

t. çiçeginüŋ ṣuyı 057b/24

-1-

tamām : <Ar. Tamam, bütünüyle.

t. 004b/7, 005b/16, 014b/19, 033b/22, 034a/7, 039b/12, 041a/8, 062a/9

-8-

tamġāger : (?)

t. 003b/9

-1-

ṭamar : Damar.

ṭ.+ lar 017a/25, 017b/9

ṭ.+ lara 015a/18, 018a/17, 036a/17

ṭ.+ lardan 015a/12

ṭ.+ ları 015b/24

-7-

ṭamla : Damla.

ṭ. 025b/22, 038a/18, 057b/26, 059a/22, 060b/23, 062b/16, 065a/26, 065b/12

ṭ. ʿalāmeti 022b/11

ṭ. ola 063a/1, 068b/12

ṭ.+ da 059a/22

ṭ.+ sı 013b/1

dem-i aḫaveyn ṭ.+ sı 068a/9

ṭ.+ ya 045a/26, 057b/11

-16-

ṭamla - : Damlamak.

ṭ.- r 060b/19

ṭ.- ya 060b/20

ṭ.- yan 060b/17, 063b/4

-4-

ṭamlat - : Damlatmak.

ṭ.- alar 038a/18, 058a/27, 060a/4

-3-

ṭancire : <Ar. Tencere.

ṭ. 005a/8, 009a/23, 014a/12, 019b/14, 021a/20, 033a/22, 033b/20, 034a/14, 034b/9, 034b/11, 036a/6, 036a/12, 036b/19, 036b/27, 037a/13, 037b/9, 039b/9, 039b/11, 044a/2, 044a/16, 045a/4, 049b/9, 050a/8, 051b/22, 052a/5, 056a/6, 056b/9, 070a/1

ṭ.+ den 070a/13

ṭ.+ nüŋ 070a/14

ṭ.+ ye 021a/5, 061b/5

ṭ.+ yi 040a/20, 070a/8

-29-

ṭar : Dar.

ṭ. 036b/27, 037a/13, 037b/8, 059b/21, 061b/1

ṭ. olan 016b/17, 024b/18

-7-

ṭaraf : <Ar. Taraf, yan.

ṭ.+ a 017a/20, 070a/12

ṭ.+ ında 070a/11

-3-

ṭaraḥşḳūḳ : (?)

ṭ. 046b/27

-1-

ṭaral - : Daralmak.

ṭ.- maya 026b/4

-1-

ṭarıl -: Darılmak.

ṭ.- up 022b/8

-1-

ṭarīḳ : Tarz, usul.

ṭ.+ i 014a/17

ṭ.+iʿamel “yapılma şekli”

ṭ.+ i 014a/9, 014b/19, 019b/26, 020b/19, 020b/27, 021a/17, 023a/7, 023b/2, 026b/9, 027b/20, 028a/17, 028b/27, 029a/27-030b/1, 030a/4, 030b/2, 033b/17, 034a/18, 034b/24, 035a/14, 035b/22, 037b/24, 038a/27, 038b/17, 039a/18, 039b/8, 039b/24, 040a/3, 040a/18, 040b/12, 041a/5, 041a/26, 041b/24, 042b/2, 042b/12, 042b/21, 043a/8, 043b/10, 044a/15, 044b/8, 044b/22, 047a/22, 048a/12, 048a/23, 048b/25, 049b/8, 049b/9, 053a/4, 053a/15, 057b/12, 058a/1, 058a/24, 059a/20, 059b/20, 060a/2, 060a/10, 060a/26, 060b/13, 061a/2, 061a/27, 061b/14, 062a/4, 062a/16, 063a/2, 064a/5, 064a/19 , 065a/3, 066a/4, 066a/20, 065b/9, 068a/14, 068b/3, 068b/19 -72-

ṭarlıḳ : Darlık, nefes darlığı.

nefesüŋ ṭ.+ ını 032b/9

-1-

ṭartıl - : Tartılmak.

ṭ.- dukdan 014b/20

-1-

ṭaru : Darı, nemse arpası, çıplak arpa (Hordeum distichum).

güneş ṭ.+ sı 065b/25

-1-

taṣdīʿ : <Ar. Baş ağrıtma, baş ağrıtılma.

t. olunmaya 015a/17

-1-

taṣdīḳ : <Ar. Doğrulama, gerçeklendirme.

t. ėderüm 019a/10

t.+ e 057a/14

-2-

taṣḥīḥ : <Ar. Sağlığını iade etme, iyiletme.

t. ėder 018a/5, 031a/20

-2-

taṣrīḥ : <Ar. Açık açık söyleme.

t. 002b/11

-1-

ṭaş : Vücutta meydana gelen ve rahatsız eden taş.

ṭ. 016b/20, 019b/26, 020a/19, 032a/13, 040b/20, 056a/12, 059a/11

ṭ.+ ı 013b/10, 022a/22, 059a/18, 065b/24, 066a/6

ṭ.+ ları 026a/26, 041a/3

-14-

ṭaşra : Dışarı.

ṭ. 018b/19, 018b/23, 019a/2, 019a/3, 019a/4, 019a/5, 059b/16

-7-

ṭatlu : Tatlı; acı, ekşi ve tuzlu olmayan.

ṭ. 010a/1, 030b/6, 032b/24, 041a/17, 019b/10 043b/25, 052b/20, 059b/16

ṭ. alma ʿuṣāresi 036a/5

ṭ. bādem içi 013b/24, 021b/15, 032b/3, 033b/26, 069b/6

ṭ. bādem yaġı 021b/18, 022a/4

ṭ. bādem yaġıla 027b/21

ṭ. bādem yaġıyla 025a/27

ṭ. erigüŋ balı 021a/11

ṭ. erik 044b/2

ṭ. mārūl 047a/1, 047a/20

ṭ. mārūl kökinüŋ mürebbāsı 008a/17

ṭ. mārūl ṣuyıla 023a/20

ṭ. mārūl toḫmı 028b/1, 048b/24

ṭ. ṣunuŋ 066a/27

ṭ. ṣuyuŋdur 052a/11

-29-

ṭavşan : Tavşan.

ṭ. ard ayaġınuŋ ṭırnaḳları 065a/23

-1-

ṭavuḳ : Tavuk.

ṭ. 055b/24

ṭ. gögsi 056a/1

ṭ. ṣuyı 066a/22, 067a/19, 068b/14, 069a/4, 070b/10

ṭ. ṣuyıla 067b/21, 067b/27

-9-

ṭayan - : Dayanmak; güç bir duruma katlanmak, çekmek, sabretmek, tahammül etmek.

ṭ.- ıcaḳ 025b/10

-1-

tavṣiye : <Ar. Vasiyet bırakma.

t. 003b/13

-1-

tavuḳ : Tavuk.

t.+ ı 059a/24, 059a/25, 059b/3

t.+ uŋ 059a/24

-5-

tāze : <Far. Taze, yeni.

t. 009b/18, 010a/1, 019b/5, 021b/17, 030b/18, 035a/24, 035b/3, 035b/23, 039a/12, 039a/18, 041a/1, 043b/17, 048b/21, 050b/15, 052a/21, 052b/19, 058b/25, 069b/13

t. iken 034b/4

t. ola 023b/2, 036a/25, 036b/2, 039b/20, 041a/6, 069b/12

t. şoġan ʿuṣāresi 009b/4

t.+ dür 015b/9, 015b/11

-28-

tāzele - : Tazelemek.

t.- mek 053a/7, 053a/16, 053b/8

t.- r 046b/23, 051b/1, 057a/18

-6-

ṭebāşir : <Far. bk. ṭebāşīr

ṭ. 029a/26, 052a/1

ṭ. ḳurşı 029a/17

ṭ.+i hindī 022a/27, 022b/26, 024a/2, 028a/26, 029b/13, 038b/10, 038b/21, 063b/23, 064a/2, 064a/12, 064b/4, 068a/17

-15-

ṭebāşīr : <Far. Bambu şekeri, hint kamışı.

ṭ. 004b/18, 006b/12, 050b/22

ṭ.+i hindī 005a/25, 008a/1, 008a/11, 010b/21, 012a/12, 012a/18, 027b/2, 032a/3, 068b/2

ṭ.+ i 012b/26

-12-

tebevvül : <Ar. İşeme.

t. ėden 012b/9

-1-

tebrīd : <Ar. Soğutma, soğutulma.

t. ėder 055b/14 -1-

teb-zedegān : <Far.-Far. Hummaya, sıtmaya tutulmuş.

t.+ı żılālet 002a/9

-1-

tecāvüz : <Ar. Ötesine geçme, sınırı aşma.

t. eylemeye 034b/4

-1-

tecellī : <Ar. Görünme, belirme.

t.+i ḳayyūmiyyet 002a/6

-1-

tecribe : <Ar. Tecrübe, deneyim.

t. 004b/13

t. ėtdügümüzi 015a/16

t. olmaġın 002b/14

t. olunmış 026b/23

t. olunmışdur 029a/23, 032a/8, 045a/25

-7-

tedābir : <Ar. Tedbirler.

t.+i fehm 002a/20

-1-

tedāvī : <Ar. İlaç verme, iyileştirmek için bakma.

t. 003b/2

-1-

tedrīc : <Ar. Derece derece, basamak basamak ilerleme.

t.+ ile 042a/17, 042a/18

-2-

teftīḥ : <Ar. Açma.

t. 026a/25, 044a/22

t. ėder 012a/24, 013a/25, 045a/10, 054b/22, 055b/7

-7-

teḫāfut : (?)

t.+ı īraṣ ėder 050a/4

-1-

teke ṣaḳalı : Teke sakalı otu (Tragopogon porrifolius).

t. 038b/12, 050b/22

t. ʿuṣāresi 014b/12, 019a/18

t.+ nı 038b/18

-5-

tekmīl : <Ar. Bitirme, bitirilme, tamamlama.

t. 002b/11, 003b/12

t.+ ine 003b/14

-3-

tekrār : <Ar. Tekrar, bir kez daha.

t. 005a/12, 012b/19, 019b/21, 020b/2, 021a/4, 021a/22, 028a/23, 031a/27, 032b/19, 034b/16, 034b/25, 037b/8, 038a/18, 040a/23, 042a/15, 046a/20, 049a/24, 051b/21, 055b/23, 058b/15, 061b/6, 062a/9

-22-

teʾlīf : <Ar. Eser yazma.

t. 003b/3

t. ėden 007a/15

t. ėtmişdür 005a/18

-3-

telyīn : <Ar. Yumuşatma, yumuşatılma, kabızlıktan kurtarma.

t. 011a/27, 028a/13, 037b/16, 055b/2, 063b/5, 069a/7, 069a/13

t. ėder 014a/24, 019b/23, 020a/17, 020b/17, 024a/4, 027b/27, 028a/12, 028b/8, 028b/10, 028b/17, 028b/20, 029a/10, 029a/21, 029b/3, 029b/4, 030a/11, 030b/26, 038a/6, 044a/21, 044b/5, 047a/9, 048b/3, 049a/4, 049a/13, 050a/2, 050a/13, 051b/1, 051b/16, 055a/12, 055b/1, 057a/2, 057a/11, 057a/22, 063b/12, 069a/12, 069a/19, 070b/12

t. ėdüp 056a/13, 057b/2

t. ėtmez 017a/15

t. ėtmezdi 057a/7

t. ėtsün 056b/15

-52-

temīr hindī : <Ar. bk. temr-i hindī

t. 055a/21, 055a/25

-2-

temīz : Temiz.

t. 056b/11

t. ėdeler 034b/8

t. ėder 030b/11

t. ėtdükden 065b/22

t. olup 016a/18

t.+ ler 015a/21

-6-

temīzle - : Temizlemek.

t.- mek 068b/22

t.- meyince 015a/19

t.- r 017b/4, 019b/23, 020a/16, 023a/24, 026a/13, 030b/12, 034b/3, 037a/27, 037b/12, 042a/18, 045b/15, 047b/5, 049a/4, 056a/8, 056a/13, 059b/17

t.- yeler 018b/6

t.- yüp 051b/20, 058a/25, 059a/24, 063b/12

-22-

temīzlen - : Temizlenmek.

t.- mege 058b/23

t.- miş 031a/26, 058a/14

t.- miş ola 030b/6

-4-

temmūz : <Ar. Temmuz ayı.

t. 058a/12

vaḳt-i t.+ da 066a/25

-2-

temregü : Temriye hastalığı.

t. 029a/11, 041a/23

t.+ lere 057a/12, 059b/25

-4-

temr-i hindī : <Far. bk. temürhindī

t. 029b/25 030a/3, 030a/21, 030b/14, 044b/3

t. balı 027a/250, 29b/11

t. balını 030a/6, 030b/21, 030b/23

t.+ yi 044b/13

-11-

temür : Demir.

t. 013a/12, 033a/4, 066b/10

t. bıçaḳ 034a/24, 049b/11

t. pası 013a/11, 022a/2

t.+pasını 013a/12

t. pası maʿcūnı 013a/8

-9-

temürhindī : <Far. Demirhindi (Tamarindus indica).

t. 028a/17, 028a/25, 030b/21, 053b/2, 053b/24, 055a/8

t. balı 019b/17, 020a/2, 020a/11, 029a/5, 041a/17, 055a/6

t. balı çekirdegi 011a/18

t.+ yi 041b/4

-14-

tenbīh : <Ar. Uynadırma, uyarma.

t. ėder 017a/17

-1-

tenezzül : <Ar. İnme, düşme.

t.+ de 029b/22

t.+ i 030a/12

-2-

tenḳıye : <Ar. Bağırsağa şırınga ile ilaç verme, lavman.

t. 015b/27

t.+ den 015b/17

t. ėdüp 065b/22

t. oluna 058b/23

-2-

ter : Ter.

t. getürür 004a/15, 054b/14, 064a/22, 070b/3

-4-

terbiye : <Ar.Bazı yemeklere konulan, yumurta, limon, sirke, salça gibi şeyler.

t. olunmış 022b/14, 054a/7, 065a/1, 065a/11

t. olunmuş 029b/20

-5-

tercüme : <Ar. Tercüme, çeviri.

t.+ ye 003b/5

-1-

tere : <Far. Turpgillerden, yapraklarısalata olarak yenen baharlı bir bitki, tere. (Lepidium).

t. toḫmı 009b/9, 009b/21, 022a/1, 067b/19

-4-

tereyaġı : İç yağı.

t. 022a/4

t.+ nı 034b/23

-2-

terementī : <Far. Yabani fıstık ağacı ve bundan elde edilen terebentin.

t.+ yi 015a/10

t. +yi kıbrīs 014b/8

t.+yi ḳıbrīsī 019a/18

-3-

terkīb : <Ar. Birkaç şeyi birleştirip bir şey meydana getirme; terkip, ilaç terkibi.t. 005b/21, 007a/16, 007a/19, 018a/15, 035a/16, 035a/17

t.+ de 032a/19

t.+ dür 023b/7

t.+ i 005a/17, 008a/8

süfūf t.+ i 008a/7

t.+ idür 004a/9, 020a/21, 020b/21, 021a/8, 022a/25, 022b/21, 023a/14, 025a/10, 025b/18, 027a/2, 027a/16, 029a/24, 029b/6, 030a/26, 031a/2, 031b/27, 033a/7, 033a/21, 034a/3, 034b/20, 035a/1, 035a/8, 035a/23, 035b/5, 035b/20, 036b/26, 037a/10, 039a/25, 041a/11, 042a/19, 042b/5, 043b/24,

044a/24, 046a/1, 047b/17, 054a/3, 054a/25, 054b/16, 055a/4, 058b/24, 060a/7, 061b/18, 062b/9, 062b/15, 063a/18, 063a/24, 069b/21

ibni māsūye t.+ idür 043b/6, 044b/25

t.+ inüŋ 014a/19

t.+ i būlūnīz aġūstāne 013a/19

t.+ i cālīnūs 019a/14, 024b/6, 024b/14

t.+i ibni māṣūyye 021b/4

t.+i isrā-yı ḫafiyye 002a/18

t.+i nūḥ efendi-yi ser-eṭıbbā-yı ḫāṣṣa 025a/25

t.+i nūş-dārū 002b/4

t.+i rubb 060b/26

t.+i tiryāḳ 014a/27

-71-

terle - : Terlemek.

t.- r 027b/10 -1-

tesbīḥ : Tespih kemiği.

t. kemügine 024b/12

-1-

teshīl : <Ar. Kolaylaştırma.

t. 002b/13

süfuf- t.+i vilādet "Doğumu kolaylaştırmak için toz halinde bir ilaç" 067a/27

-2-

te'ṯīr : <Ar. İşleme, dokunma; içe işleme.

t. ėder 018a/18

t. ėtmez 017b/17

t.+ ini 015b/8

-3-

teskīn : <Ar. Sakinleştirme, normal düzeye teskín getirme.

t. 066a/8, 067b/23

t. ėder 030a/13, 030b/12, 045a/11, 046b/8, 048a/20, 048a/25, 051a/10, 055b/8, 055b/27

t. ėdüp 055b/1 -12-

teşennüc : <Ar. Spazm, büzüşme.

t.+ e 045a/26

t.+ i 058a/22

t.+ ine 058a/1

t.+ iŋe 057b/12

t.+ lere 017b/2

-5-

teşmīr-i sāḳ : <Ar.-Ar. Paçaları sıvama, bir işe girişme.

t. 003b/14

-1-

tetimme : <Ar. Bir eksiği tamamlamak üzere katılan şey.

t. 002b/3

-1-

tevfi : (?)

t.+ ye 003b/12

-1-

tevfīḳ : <Ar. Uydurma, uydurulma, uygunlaştırma.

t. 003b/21-22

-1-

tėz : <Far. Çabuk.

t. 011a/17, 018a/18, 021a/5, 035a/17, 050a/5, 050a/16

-6-

tezāyüd : <Ar. Çoğalma, artma.

t. 029b/22, 030a/12

t.+ de 062b/8

t.+ ünde 035a/26

-4-

tezyīd : <Ar. Ziyadeleştirme, artırma.

t.+i ḳuvvet vėrür 011a/5

-1-

ṭıbbiyye : <Ar. Tıp mektebi, tıp okulu.

kütüb-i ṭ.+i cihān 003b/3 -1-

ṭıḥāl : <Ar. Dalak ve bu organın şişmesinde kaynaklanan hastalık.

ṭ. 016b/17, 023a/22, 026b/24, 038a/6, 039a/18, 043b/4, 045b/8, 045b/15, 046a/12, 047b/15, 049a/6, 062a/20

ṭ.+ de 026a/8

ṭ.+ e 031a/1, 049a/27, 049b/27

ṭ.+ ı 017b/3

ṭ.+ üŋ 013a/24, 047a/8, 048b/17

-21-

ṭıḥālli : <Ar.-T. Dalak şişmesi hastalığı olan.

ṭ. 043a/19, 057a/24

-2-

ṭılā : <Ar. Sürülerek kullanılan ilaçlar, merhem.

ṭ. 059b/26, 060a/7, 068b/16

ṭ. ėtseler 016a/5, 059b/25

ṭ.+ dur 059b/18

-6-

tımār : bk. tīmār

t. ėtmişdür 066b/16

t. oluna 066b/19

t. olunursa 017b/15

-3-

tīmār - : <Far. Yara bakımı.

t. ėder 041a/22

-1-

tīmū : (?)

t. 048a/5

tīmūṣedef 047b/19

tīmūzūfā 047b/19

-3-

ṭīn : <Ar. Kil, çamur.

ṭ. 013b/19

-1-

ṭīn-i maḫtūm : Maḫtūm; “Limni adasından getirilen, ṭīn-i kāhen, ṭīn-i maḫtūm ve leke sabunu da denen tıbbi bir kil.”

ṭ. 005b/5, 006a/9, 006a/16, 006b/17, 007a/3, 007b/10, 008a/26, 014b/10, 027a/3, 032b/26, 064a/10, 064a/26, 067a/5, 067a/16, 068b/10

ṭ. ḳurṣı 068a/9

ṭ.+ı m.+ı ḫāliṣ 060a/24

-17-

ṭırnaḳ (ġ) : Tırnak.

ṭ.+ ıdur 065b/5

ṭavşan ard ayaġınuŋ ṭ.+ ları 065a/23

-2-

tiryāḳ : <Ar. (<Gr. Theria) Vahşi hayvanların, yılanların, kızgın memeli hayvanların ve kuduz köpeklerin ısırmalarından sonra kullanılan ve zehirin etkisini paralize ettiğine inanılan panzehirlere verilen ad.

t. 007a/7, 015a/13, 015b/6, 015b/8, 015b/20, 016a/22, 016a/27, 016b/1, 016b/2, 016b/3, 016b/25, 017a/13, 017a/15, 017a/20, 017a/22, 017b/7, 017b/11, 017b/15, 017b/17, 017b/18, 018a/17, 018a/24, 018b/1

terkīb-i t. 014a/27

t. ṣuyı 061a/18

t.+ a 018b/11

t.+ dan 017b/25, 018a/16

t.+ ı 007b/3, 007b/9, 008b/19, 015a/17, 015a/24, 015a/26, 015b/2, 017a/12, 017b/16, 018a/6, 018a/7, 018a/22, 066b/14

venedīk t.+ ı 006a/25, 061a/24

t.+ uŋ 015a/14

t.+ı gülbeşeker 018b/2

-45-

ṭobāc : Bir çeşit sarı yakut, zeberced.

ṭ. 005a/24

ṭ.+ı seylān 004a/18, 004b/20, 005b/24

-4-

ṭoġra -: Doğramak.

ṭ.- mayalar 049b/11

ṭ.- ya 041a/6

ṭ.- yalar 014b/21, 039b/11, 049b/11, 057b/14

ṭ.- yup 021a/1, 025b/8, 039b/9, 040b/15, 042a/11, 043b/10, 044b/9, 049b/16, 056b/27, 057b/15, 061a/3, 061b/15, 061b/20, 063b/10, 069b/27, 070a/4

-23-

ṭoġran - : Doğranmak.

ṭ.- an 049b/13

ṭ.- mış 032b/17

-2-

ṭoġrı : Doğru.

ṭ. 009b/17

-1-

ṭoġur - : Doğurmak.

ṭ.- maḳ 018b/18

ṭ.- masına 025a/20

ṭ.- mayan 059a/19

ṭ.-maz iken 025a/20

ṭ.- ur 059a/19, 067b/16

-6-

toḫm : <Ar. Tohum.

t. 032a/19

t.+ a 014b/14

t.+ ı 004a/6, 012a/3, 012a/11, 012b/4, 018b/26, 022a/16, 024a/13, 029b/15, 032a/6, 032a/23, 042b/21, 053b/1, 058b/4,064b/27,065b/27

acı mārūl t.+ ı 005b/3, 010b/24, 012a/10, 028a/27, 030b/7, 039b/5, 048b/24

aġac ḳavunı t.+ ı 022a/17

aḳ bezr-i benc t.+ ı 023a/15

aḳ ḫaşḫāş t.+ ı 069b/8

aḳ ḫaşḫāş t.+ ı 027a/3

anberbārīs t.+ ı 029b/15, 046b/15, 052a/1, 059b/9

ʿanberbārīs t.+ ı 024a/3

anīsōn t.+ ı 012b/5, 019a/24, 020a/8, 033b/6, 034b/1, 045a/2, 045b/11, 047b/24, 052b/24, 062a/15
ardıc t.+ ı 007a/21, 008b/5, 012b/4, 060b/8, 070a/23
ayıt t.+ ı 068a/17
bārid t.+ ı 039b/14
bezr-i benc t.+ ı 065b/26
būy t.+ ı 013b/25, 033b/5, 033b/18, 035a/9
defne t.+ ı 007a/21, 011b/14, 012b/6, 025b/19, 026b/2, 060b/8, 066a/10
devrek otı t.+ ı 012b/5, 051a/4
dūḳū t.+ ı 014b/16
ebe gümeci t.+ ı 041b/18, 041b/25, 042a/3, 068a/27
eringiyū t.+ ı 059a/12
ermīyūnū t.+ ı 070a/22
evliyā dikeni t.+ ı 065b/16
feslegen t.+ ı 004a/20, 004b/21, 008b/17, 010b/24, 012b/14, 012b/24, 021b/16, 022b/3, 023b/11, 031a/4, 031b/15
gül t.+ ı 068a/18
ḫaşḫāş t.+ ı 028a/27, 032b/26, 068a/27
ḫaşḫāş-ı ebyaż t.+ ı 056a/2
ḫaṭmī t.+ ı 008b/18, 059a/15
heyūfāriḳūn t.+ ı 019a/26
hindibā t.+ ı 032a/6, 053b/1
ḥōrasānī t.+ ı 065a/11
ḫorasānī t.+ ı 070b/14
ışırġan t.+ ı 009b/23, 012b/3, 020b/23, 021a/1, 021a/4, 021a/12, 022a/16
ḳara laḫna t.+ ı 021a/26
keçi şedefi t.+ ı 008b/17
keçi şedefi t.+ ı 006a/3
kekik t.+ ı 024b/8, 024b/16, 067b/24
kerefes t.+ ı 010a/26, 012b/5, 021b/12, 022a/15, 024b/8, 024b/16, 025a/3, 025b/27, 026a/16, 031a/15, 031b/22, 032a/14, 045b/11, 045b/21, 046a/7, 048a/11, 054b/7, 059a/12

kerevyā t.+ ı 010a/26

ketān t.+ ı 013b/25, 033b/7, 033b/17, 035a/10, 035b/12, 042a/23, 059b/9

ḳırmızı ḫaşḫāş t.+ ı 023a/16

ḳuş ḳonmaz t.+ ı 009b/10, 011b/7, 022a/16, 032a/14

ḳuzı ḳulaġı t.+ ı 004b/21, 006a/2, 006a/19, 007a/1, 007b/26, 039b/5, 040a/12, 040b/5, 053b/1, 063b/19, 064a/18, 064b/3, 064b/26

ḳuzı ḳulaġı t.+ ı 005b/2

laḫna t.+ ı 070b/14

likūstiḳū t.+ ı 070b/18

maʿdenūs t.+ ı 011b/7, 012b/3, 014b/8, 019a/22, 022a/15, 022a/18, 024b/15, 025b/27, 032a/14, 045b/21, 051a/4, 065b/26

mārūl t.+ ı 012a/21, 028b/1, 029b/15, 030b/7, 034a/1, 034a/5, 039b/5, 042b/8, 043a/2, 045b/12, 051a/4, 053b/1, 065b/26, 068a/19

mersīn t.+ ı 020a/25, 050b/21

mū t.+ ı 048a/11

nīster t.+ ı 066a/3

peygamber dikeni t.+ ı 006a/2

peyġamber dikeni t.+ ı 040b/6

pünine t.+ ı 051b/26

rāzyāne t.+ ı 004a/6, 010b/13, 011b/7, 012b/5, 014a/21, 014b/13, 019a/23, 020a/8, 020b/24, 021a/3, 021b/14, 023b/9, 025a/14, 026a/17, 028b/1, 033b/6, 034b/1, 037b/21, 040b/5, 044b/1, 044b/19, 045a/2, 045b/11, 045b/21, 046a/7, 047b/24, 048a/11, 049a/19, 052b/24, 054b/7

reyḫān t.+ ı 021b/6

ṣaġīr t.+ ı 012b/15

sāsafrās t.+ ı 065b/25

ṣedef t.+ ı 012b/5, 068a/18, 069b/26

semiz otı t.+ ı 006a/19, 010b/24, 012a/19, 030b/7, 034a/1, 039b/5, 046a/27, 068a/27, 070b/15

siŋirli yapraḳ t.+ ı 032b/27, 067a/5-6, 070b/23

sīsaliyūn t.+ ı 012b/4

ṣoġan t.+ ı 009b/22

süpürgenüŋ t.+ ı 070a/18

şāhtere t.+ ı 027b/1, 029a/7

şaḳāyıḳ t.+ ı 007b/23, 057b/7, 057b/22, 058a/15, 065a/22

şalġam t.+ ı 006b/2, 009b/10, 014b/4

tere t.+ ı 009b/9, 009b/21, 022a/1, 067b/19

ṭatlu mārūl t.+ ı 028b/1, 048b/24

ṭurb t.+ ı 020b/23

yabān ṣarımsaġı t.+ ı 019a/20

yabānī mārūl t.+ ı 048b/24

yabānī sedefüŋ t.+ ı 070a/18

yelġun t.+ ı 020a/26

yılġūn t.+ ı 048b/13

defne t.+ ı maʿ cūnı 011b/11

t.+ ın 018b/16

mersīn t.+ ından 050b/15

t.+ ını 046b/1, 051b/24, 058b/6

aḳ ḫaşḫāş t.+ ını 051b/24

ebe gümeci t.+ ını 043a/10, 051b/24

mārūl t.+ ını 051b/24

mersīn t.+ ını 059b/1

şaḳāyıḳ t.+ ını 058a/4, 058b/25

anīsōn t.+ ınuŋ 066a/12

ardıc t.+ ınuŋ rubbı 007b/2

defne t.+ ınuŋ tozını 054b/13

rāzyāne t.+ ınuŋ yaġı 066a/12

-279-

toḫum : <Ar. bk. toḫm.

t.+ ları 040a/19, 040b/13, 041a/8, 042b/13, 044b/10, 065a/3

bārid t.+ ları 039b/14

ḳabaḳ t.+ ları 027b/4

t.+ laruŋ 040b/24, 040b/25

-10-

ṭoḳsan : Doksan.

ṭ. 013b/15, 013b/16, 014a/22, 032b/23, 066a/27

-5-

ṭoḳundur - : Dokundurmak, değdirmek.

ṭ.- mayalar 034a/24, 049b/14

-2-

ṭoḳuz : Dokuz.

ṭ. 002b/24, 006a/2, 010b/6, 020b/11, 020b/24, 024a/2, 025b/4, 027b/7, 031b/2, 032b/8, 032b/23, 039a/26, 040b/2, 040b/9, 040b/23, 041b/19, 042a/10, 042a/21, 042b/7, 044b/26, 051a/5, 053b/24, 054a/6, 054b/8, 054b/24, 055a/7, 055a/26, 057b/7, 057b/10, 057b/24, 058b/5, 058b/9, 058b/17, 058b/25, 060b/2, 062a/3, 063b/8, 064a/15, 065b/5, 065b/15, 066a/11, 066a/20, 066b/1, 067a/7, 069a/14, 070a/25

ṭ.+ ar 022b/16, 041a/14, 045b/11, 045b/21, 046b/13, 047b/23, 048a/10, 049a/19, 051b/11, 052a/24, 052b/22, 053a/11, 053b/3, 053b/16, 054a/13, 058a/16, 059b/11, 060a/8, 063a/8, 065a/2

-66-

ṭoldur - : Doldurmak.

ṭ.- ur 015b/24

-1-

ṭolu : Dolu olan.

ṭ. olsa 015b/27

-1-

toḳ : Tok, aç olmama durumu.

t. 018b/8

-1-

ṭopalaḳ : Kırkboğum, yer miski, suut kökü.

ṭ. 008b/26, 013a/10, 021b/12, 022a/2, 022a/15, 022a/27, 025a/12, 026b/3, 027b/16, 048b/22

-10-

ṭopraḳ : Toprak.

ṭ. 009a/23, 014a/12, 019b/14, 020b/2, 021a/20, 034b/9, 034a/13, 034b/11, 036a/6, 036a/12, 036b/19, 036b/27, 037a/13, 037b/9, 039b/9, 044a/2, 044a/16, 045a/4, 049b/8, 050a/8,
050a/15, 052a/5, 056a/6, 056b/9, 070a/1, 070a/26
ṭ. ḳablubaġası 051b/19
ṭ.+ da 051b/18
-28-

ṭoraḳ otı : Tere otu, durak otu, yabani durak otu (Anethum graveolens).
ṭ. 022a/18
-1-

ṭorpaḳ : Toprak.
ṭ. 068b/25
-1-

ṭorṭı : bk. ṭorṭu.
şarāb ṭ.+ sı 065a/2
-1-

ṭorṭu : Çökelti, kalıntı.
ṭ.+ yu 065a/4
-1-

toz : Toz.
t.+ dan 065b/20, 065b/23
defne toḫmınuŋ t.+ ını 054b/13
-3-

ṭoz : bk.toz.
engerek yılānınuŋ ṭ.+ ı 069b/21
evliyā dikeninüŋ ṭ.+ ı 065b/17-18
pelīn ṭ.+ ı 065a/12
-3-

ṭuc : Tunç.
ṭ. 014b/21
-1-

ṭurb : <Far. Turp (Raphanus sativus).

ṭ. toḫmı 020b/23

ṭ. köki 059a/12

-2-

turb : <Far. bk. ṭurb

t. 009a/23

t. köki 021a/3

-2-

turunc : <Ar. Turunç (Citrus aurantium).

t. 008a/17

-1-

tūrunc : <Ar. bk. turunc.

t. ḳabuġı 060b/9, 062a/23

t. kabuġınuŋ 066a/9

t. ḳabuġınuŋ 062a/2

-4-

ṭur - : Durmak

ṭ.- a 023b/16, 023b/21, 026b/16, 034a/19, 037a/11, 037b/6, 038a/10, 045a/23, 046b/22, 047a/7, 049b/19, 056b/4, 057b/16, 058a/6, 066b/13

ṭ.- malıdır 070a/11

ṭ.- sa 041b/5

ṭ.- up 047a/13, 049b/15 -20-

ṭut - : Tutmak.

ṭ.- alar 066b/15

ṭ.- ar 044a/22

mülāyim ṭ.- ar 011b/1, 028b/11

ṭ.- duḳda 016a/18

ṭ.- up 035a/14

-6-

ṭutul - : Tutulmak.

boġazı ṭ.- up 011b/27

-1-

tūtiyā : <Far. Göz hastalıklarının tedavisinde kullanılan toz haline getirilmiş sürme

taşı.

t. 060a/2, 063a/19, 063a/25

t.+ yı 060a/3

-4-

tuz : Tuz, milḥ, nemek, zāc.

deryā t.+ ı “deniz tuzu” 069b/22

-1-

ṭuz : bk. tuz

ṭ. 054b/20

ṭ. ėtseler 057b/18

ṭ.+ a 070a/25

deryā ṭ.+ ı 070b/22

ṭ.+ ını 058a/9, 058b/1

ṭ.+ı ilāhi 021a/13

-6-

ṭuzlı : bk. ṭuzlu.

ṭ. 063b/4

ṭ. balġamı 029a/10, 041a/24

-3-

ṭuzlu : Tuzlu, tuzu fazla olan. Vücuttaki unsurlarla ilgili tuzlu olma durumu.

ṭ. balġam “bir egzama türü, kuba” 054a/23, 070b/1

ṭ. balġama 056b/22, 057a/12

ṭ. balġamlara 059b/25

-5-

ṭuzsuz : Tuzlu olmayan, tuzu az olan.

ṭ. 009b/2, 021b/17

-2-

tuzlu : Tuzlu; tuzu olan.

t. 017a/26

-1-

tuzsuz : bk. tuzlu

t. 034b/23 -1-

tükür - : Tükürmek.

t.- en 016b/14

ḳan t.- en 039b/23

t.- megi 027a/10

ḳan t.- mesini 039b/23

-4-

türbüd : <Far. Türbit otu (Conculvulus turpethum).

t. 014a/20, 020b/11, 021b/19, 028a/6, 028b/14, 052b/21, 054a/13, 069a/2, 069a/8, 069a/14, 069b/2

aḳ t. 021b/5

t.+i ḥāliṣ 027b/18, 063b/7

t.+i usūl 011b/4

-15-

türkçe : Türkçe.

t. 034b/7, 039b/19

-2-

türkī : <T.- Far. Türkçe.

T.+ ye 003b/5

-1-

türkīce : <T-Far.-T. Türkçe, Türk diline ait.

t. 059a/27

-1-

türmentīle : bk. ṭūrmentīlā

t. 068a/23

-1-

ṭūrmentīlā : (?) Bir tür bitki.

ṭ. 005b/18, 006a/8, 006a/17, 006b/12, 006b/26, 007b/10, 008b/2, 065a/21, 067a/5, 068a/10, 068a/17

ṭ. köki 040b/2, 064b/25, 065a/8

-14-

ṭūrmentilā : bk. ṭūrmentīlā

ṭ. 060b/27

ṭ. köki 064a/14

-2-

tütünsüz : Tütünsüz, dumansız.

t. 029a/16

-1-

tüy : Tüy.

t.+ i 057b/6

t.+ ini 057b/13, 057b/20

t.+ lerini 058a/25

-4-

U

ʿūd : <Ar. Öd ağacı (Auilaria agallocha).

ʿū. 004a/1, 005a/15, 005b/17, 006a/1, 018a/5

ʿū. aġacını 038b/2

ʿū.+ı ḫām 008b/25

ʿū.+ı māverdī “öd ağacı” 004b/3, 006b/16, 008a/13, 008b/15-16, 009a/11, 010a/9, 010a/23, 010b/22, 011a/8, 012b/24, 021b/14, 022a/26, 024a/16, 024a/25, 025b/3, 027b/17, 028a/8, 031b/9, 032a/5, 038a/21, 046b/15, 058a/19, 060a/9, 060b/7, 063b/19, 064a/4, 064b/21

-34-

ʿūd-ı belesān : <Ar.-Far. Azak eğiri, eğir otu .

ʿū. 019a/17, 022a/12

-2-

ʿūdü’l-ḳahr : <Ar. Pireotu, nezle otu (Anacyclus pyrethrum).

ʿū. 023b/10, 026b/20, 027a/5, 031b/20, 045a/15, 047b/26, 068b/23

-7-

ʿūdü’ṣ-ṣalīb : <Ar. Ayı gülü, şakayık, adamotu (Paeonia officinalis).

ʿū. 065a/18, 065b/4

-2-

ufaḳ : Ufak, küçük.

u. 014a/12, 014b/20, 015a/4, 039b/10, 040b/15, 041a/6, 042a/11, 044b/9, 057b/13, 057b/14, 057b/15, 065a/3, 070a/3

u. ėdüp 051b/13

-15-

ufaḳ ufaḳ : Küçük küçük.

u. 015a/6, 025b/8, 043b/10, 058a/2, 061a/3, 061b/14, 061b/20, 063b/9, 069b/27

u. ėdeler 039a/19

u. ėdüp 058a/4

-11-

ufaḳla - : Ufaltmak, küçültmek.

u.- yup 005a/11, 047a/25

-2-

ʿufūnet : <Ar. İltihap.

ʿu. 015b/4, 018a/7

ʿu.+ i 007a/17, 037a/9, 047b/3, 056a/8

ʿu.+ inden 015a/20, 018a/2, 047b/1

ʿu.+ ini 060a/15, 064a/22

ʿu.+i hevāyı 036b/15, 060a/14 -13-

ʿufūnetli : <Ar.-T. İltihaplı.

ʿu. 064b/10

-1-

uḫirmekī : Mekke ayrığı, Kabe samanı.

u. 008b/27

-1-

ʿuḳūl : <Ar. Akıllar, zihinler.

ʿu.+ı ʿaşere-i selīme 002a/18-19

-1-

ʿulviyyet : <Ar. Yükseklik, yücelik.

ʿu.+ ini 052a/16

-1-

umūmen : Bütün, hep.

u. 048a/2

-1-

un : Un.

u. ėdeler 069b/18

arpa u.+ ı 069b/7

buġday u.+ ı 069b/7

pirinc u.+ ı 069b/7

-4-

ʿunfuvān-ı şebāb : <Ar.-Ar. Gençlik çağı.

ʿu.+ dan 002b/9

-1-

ʿunnāb : <Ar. Kızıliğde, üvez ağacı (Sorbus aucuparis).

ʿu. 030a/1, 030a/17, 033b/4, 038b/6, 041b/19, 042a/5, 042b/6, 043a/1, 053a/13, 053b/18, 053b/24, 054a/26, 055a/5, 055a/8, 055a/22, 055a/24

ʿu. şarābı 042b/5

ʿu.+ ı 033b/20, 042b/12

-19-

ur - : Vurmak.

u.- alar 066b/11, 066b/14

u.- maḳ 003b/11

u.- ulur 027b/21

u.- up 066b/9

-5-

ʿuṣārāt : <Ar. Usareler.

ʿu. 023b/25, 027a/23, 046a/3, 052b/11

-4-

ʿuṣāre : <Ar. Özsu, sıkılan şeylerden çıkan su.

ʿu. 038b/1, 040b/16, 050b/15

ʿu.+ den 046a/5

ʿu.+ ler 024a/1, 027b/24, 046a/4, 061b/21

ʿu.+ leri 021a/17, 039b/24, 044a/1

ʿu.+ lerüŋ 040a/3, 043b/11, 046a/8, 060a/26

ʿu.+ nüŋ 023b/21, 046b/1

ʿu.+ si 007a/12, 021a/10, 027a/18, 027b/22, 035a/24, 038b/1, 040a/14, 060a/17, 060a/20, 060a/21, 061a/19, 061a/21

acı mārūl ʿu.+ si 023b/19, 027a/17, 045b/2, 046a/2, 046a/27, 046b/10, 056b/10

aġac ḳavunı ekşisi ʿu.+ si 007a/12

aġac ḳavunı ekşisinüŋ ʿu.+ si 036b/18

aġac ḳavunı ʿu.+ si 060a/22

aḳāḳıyā ʿu.+ si 014b/14

artemīs̱ā ʿu.+ si 061b/27

ayva ʿu.+ si 013a/2, 027b/22, 044a/14

ayvanuŋ ʿu.+ si 043b/25

benefşe çiçeginüŋ ʿu.+ si 021a/9

bėş yapraḳ ʿu.+ si 060a/23

bostānī acı mārūl ʿu.+ si 048a/17

bōstānī lisān-ı s̱evr çiçeginüŋ ʿu.+ si 036b/10

bōstānī lisān-ı s̱evr ʿu.+ si 036b/6

bōstānī lisān-ı s̱evr yapraġınuŋ ʿu.+ si 036b/11

bögürtlen ʿu.+ si 052a/13

ciger otı ʿu.+ si 046b/10

diş otı ʿu.+ si 051a/17

ekşi alma ʿu.+ si 036a/5

ekşi enār ʿu.+ si 050a/18

enār ʿu.+ si 046b/5, 050a/7

gül ʿu.+ si 021a/9, 029a/25, 029b/1, 037b/3

ḥamāmā otınuŋ ʿu. 060a/18

ḥamel ʿu.+ si 046a/3

hemil ʿu.+ si 048b/1, 052a/27, 052b/26

hindibā ʿu.+ si 048a/22, 056b/11

irsā kökinüŋ ʿu.+ si 021a/9

it üzümü ʿu.+ si 027a/17

ḳalendūla ʿu.+ si 060a/21

ḳara nūş ʿu.+ si 052a/13

ḳara laḫna ʿu.+ si 033a/22

ḳasṭrān ʿu.+ si 037b/23

ḳaṣṭrān ʿu.+ si 051a/13

keçi ṣedefi ʿu.+ si 060a/19

keçi ṣedefi ʿu.+ sinüŋ 006a/5

keçi ṣedefinüŋ ʿu.+ si 039b/27

kerefes ʿu.+ si 027a/17, 027b/22, 045b/2, 046a/2

kerefis ʿu.+ si 023b/19

ḳırmızı behmen ʿu.+ si 060a/18

ḳırmızı gül ʿu.+ si 029a/14, 060a/21

ḳoyun otı ʿu.+ si 026a/3, 026a/17

ḳuzı ḳulaġı ʿu.+ si 039b/27, 048b/8, 060a/19

labada ʿu.+ si 060a/19

līmōn ʿu.+ si 050a/23, 060a/22

lisān-ı ṣevr ʿu.+ si 023b/18, 043b/7, 046a/3, 052a/27, 052b/26, 060a/17

mülkiye ʿu.+ si 060a/20

meyān kökinüŋ ʿu.+ si 034b/18

misket alma ʿu.+ si 005a/5-6, 043a/27, 043b/7

misket alma ʿu.+ sini 005a/7

misket alması ʿu.+ si 008a/19, 013a/2

misket alması ʿu.+ si 061b/20-21

mübārek dikeni ʿu.+ si 061a/21

nār ʿu.+ si 043b/26

oġul otı ʿu.+ si 040b/7, 060a/17

pelīn ʿu.+ si 026a/3, 026a/17, 057b/3, 062a/15

rāzyāne ʿu.+ si 027b/23

ṣedef ʿu.+ si 061a/20, 061b/26, 063a/9

semüz ḳabaḳ ʿu.+ si 061b/26

semiz otı ʿu.+ si 060a/22

ṣevr ʿu.+ si 013a/3

siŋirli yapraġınuŋ ʿu.+ si 038b/9

siŋirli yapraḳ ʿu.+ si 027a/8

şāhtere ʿu.+ si 023b/20, 028b/26, 048b/1, 052b/26

şarāb-ı yabān lisān-ı s̱evri 036b/5

yabānī lisān-ı s̱evr ʿu.+ si 036b/6

tāze ṣoġan ʿu.+ si 009b/4

teke ṣaḳalı ʿu.+ si 014b/12, 019a/19

ṭatlu alma ʿu.+ si 036a/5

yabān lisān-ı s̱evr ʿu.+ si 023b/18, 052b/1

yabān lisān-ı s̱evr yapraġınuŋ ʿu.+ si 036b/10

yabānī lisān-ı s̱evr çiçeginüŋ ʿu.+ si 036b/9

yabānī lisān-ı s̱evr ʿu.+ si 043b/8

yėr feslegeni ʿu.+ si 011a/20

yėr marūrı ʿu.+ si 021a/10

misket alma ʿu.+ sin 043b/2

ayva ʿu.+ sinden 009a/4

ʿu.+ sini 030a/20, 034a/22, 038b/21, 039b/21, 040a/23, 047a/14, 062a/8

ayva ʿu.+ sini 044a/15

cevz ʿu.+ sini 035b/3

kerefes ʿu.+ sini 045a/6

māmīrān ʿu.+ sini 063a/14

rāzyāne ʿu.+ sini 045a/7

şāhtere ʿu.+ sini 041b/7

aṭa ṣoġanı ʿu.+ sinüŋ 034a/18

siŋirli yapraġuŋ ʿu.+ sinüŋ 038b/23

ṣoġan ʿu.+ sinüŋ 009b/5

ḳara laḫna ʿu.+ sinüŋ luʿūḳı 033a/21

ʿu.+ siyle 005b/14

ʿu.+ siyle 034b/2

acı mārūl ʿu.+ siyle 046b/18

aġac ḳavunı ekşisi ʿu.+ siyle 007b/19

alma ʿu.+ siyle 066a/22

ayva ʿu.+ siyle 020b/1

yėr feslegeni ʿu.+ siyle 063b/10

ʿu.+ yi 021a/21, 036a/6, 052b/7

bu ʿu.+ yi 062a/8

-174-

usḳūrçināre : (?) Bir tür bitki.

u. 005b/4

u. köki 008b/1 -2-

usḳūrçīnāre : bk. usḳūrçināre

u. 061a/1

u. köki 006a/7

-2-

uyḳu : Uyku.

u. 012a/14

u.+ sı 056a/2

u.+ sın 056a/3

u.+ sun 025a/22

-4-

uyu - : Uyumak.

u.- mayan 012a/14, 025a/22

-2-

uyuş - : Uyuşmak.

u.- muş 017b/3

-1-

uyuz : Uyuz hastalığı.

u. olmaya 057a/26

-1-

uyuz otı : Şeytan otu (Scabiosa maritima).

u. 039b/20, 059a/27

u.+ nı 059b/4

-3-

uzaḳ : Uzak.

u. 070a/11 -1-

uzun : Uzun.

u. 017a/5

-1-

ʿużv : <Ar. Uzuv, organ.

ʿu.+ da 027b/26

ʿu.+ uŋ 024b/3

-2-

Ü

üç : Üç sayısı.

ü. 004a/8, 004a/18, 004b/18, 005a/23, 005a/26, 005b/3, 005b/19, 006a/9, 006a/18, 006b/2, 006b/5, 006b/6, 006b/13, 007a/14, 007a/19, 007b/2, 007b/4, 007b/10, 007b/26, 008a/3, 008a/7, 008a/11, 008b/5, 008b/17, 008b/18, 009a/5, 009b/25, 010a/4, 010a/17, 010b/17, 010b/21, 011a/25, 011b/15, 012a/12, 012a/16, 012a/23, 012b/17, 013a/7, 014a/22, 015b/11, 015b/22, 016a/23, 016a/25, 016b/9, 017b/24, 019b/17, 020a/9, 020b/25, 021b/8, 022a/7, 022b/18, 023a/4, 024a/27, 024b/8, 024b/22, 025b/3, 025b/5, 025b/9, 025b/13, 026a/7, 027b/25, 028a/5, 028a/10, 028a/18, 028b/2, 029a/9, 029a/27, 031a/7, 031a/14, 031a/18, 032b/6, 033b/27, 036a/19, 036b/19, 037a/5, 037b/3, 037b/5, 037b/7, 037b/23, 038a/13, 039a/9, 039a/13, 041b/20, 044a/13, 045a/5, 045a/15, 046a/20, 049b/3, 051b/19, 052a/1, 052a/10, 052b/3, 052b/12, 053a/15, 053a/19, 053b/4, 053b/14, 053b/20, 053b/27, 054a/27, 054b/12, 055a/10, 055b/5, 057a/3, 058a/10, 058a/19, 058a/25, 058b/4, 059a/7, 059a/16, 059b/1, 059b/9, 060a/11, 060a/25, 060a/26, 060b/1, 061a/10, 061a/11, 061a/25, 061b/1, 061b/2, 061b/27, 062a/4, 062a/21, 062a/24, 062b/3, 062b/10, 063b/16, 063b/21, 064b/5, 064b/15, 065a/1, 065a/12, 065a/15, 065a/19, 065b/8, 065b/16, 065b/17, 066a/13, 068a/17, 068b/7, 069a/2, 069b/4, 069b/14, 070b/20

on ü. 042a/5, 042a/6

ü. bölük 055a/10

ü. buçuḳ 054a/2, 068a/12

on ü. buçuḳ 047b/26, 053b/2, 053b/16, 065b/14

ü.+ er 004a/4, 004b/1, 005a/25, 005b/5, 005b/26, 006a/4, 006a/21, 006b/13, 006b/17, 006b/18, 010a/8, 011a/8, 011b/22, 012a/3, 012a/9, 012a/18, 013b/3, 019a/25, 020a/22, 020a/24, 021a/14, 021b/15, 022a/2, 024a/24, 026a/15, 027a/19, 028b/3, 029a/7, 029b/14, 030a/17, 030a/27, 031a/13, 031b/21, 033b/13, 039b/4, 039b/6, 039b/18, 042a/4, 042a/23, 042b/8, 043a/26, 045a/3, 047b/25, 048a/7, 050b/22, 052a/23, 060b/8, 063a/26, 064a/14, 064b/26, 065a/23, 065b/27, 066a/1, 067b/25, 068b/12, 070b/8

on ü.+ er buçuḳ 048b/25

ü.+ er yüz 052b/27, 059a/6

ü.+ er yüz 057b/24

ü.+ inde 066a/25

ü.+ ini 043b/27

-226-

üç yüz : Üç yüz.

ü. 019b/11, 027a/24, 030a/22, 035b/21, 036a/8, 036a/20, 036b/7, 038a/21, 039a/2, 039b/21, 040a/2, 040a/14, 041a/1, 041a/19, 041a/20, 042a/7, 043a/13, 043b/7, 043b/9, 044b/4, 045b/4, 045b/13, 046b/18, 047a/14, 047a/23, 047b/11, 048b/16, 048b/26, 049a/9, 049a/19, 049a/20, 050b/3, 050b/23, 051a/13, 051a/18, 054a/16, 054b/9, 061a/20, 063b/6

-39-

ümem : <Ar. Ümmetler.

melāẕü’l- ü. 003a/8

-1-

ümīd : <Far. Umut, umma.

ü.+ iyle 003b/13

-1-

ümmet : <Ar. Bir peygambere inanıp bağlanan cemaat.

derd-mendān-ı ü. 002a/9

-1-

ümmet-i muḥammed : <Ar.-Ar. İslam dininde bulunanlar.

ü.+ e 016a/2 -1-

ümm-i ṣıbyān : <Ar.-Ar. Havale, sara; çocukluk döneminde görülen havaleler, katılmalar.

ü.+a 058a/23

-1-

üsküb : Bir tür terkip.

ü. maʿcūnı 028b/13

-1-

üst : Bir şeyin yukarıya bakan yüzeyi.

ü.+ ündeki 013b/21

ü.+ üne 013b/19

-2-

üstūbec : Üstübeç, kurşun karbonat.

ü. 062b/3, 062b/10, 063a/7, 063a/25

-4-

üşne : <Ar. Pelid yosunu.

ü. 008a/1 -1-

üzere : Üzere, gibi, biçiminde.

ü. 002b/13, 007a/19, 013a/17, 015a/20, 015b/11, 016b/9, 016b/10, 017a/11, 031a/23, 033a/6, 037a/5, 037a/17, 037b/7, 038a/12, 038b/15, 039a/9, 042b/15, 043a/14, 046a/23, 051a/22, 051b/7, 051b/8, 054a/1, 057a/5, 057a/6, 058b/2, 060b/21, 064b/17, 066b/16, 066b/19, 067a/13, 069b/14

ü. ėder 050a/3

-33-

üzeri : Üzeri, üstü.

ü.+ nde 029a/16, 033a/4, 037a/12, 066b/13

ü.+ nden 034a/20

ü.+ ne 004b/11, 009a/25, 009b/2, 013b/18, 015b/20, 016b/13, 021a/20, 025a/16, 031a/19, 032a/25, 033a/4, 033a/12, 037a/1, 037b/15, 039a/22, 040a/26, 041a/10, 049b/17, 052a/6, 057a/23, 059b/22, 060b/20, 063b/25, 065a/5, 065b/1, 066b/9, 066b/11, 066b/14, 068a/2, 068a/6, 068b/25, 070a/2, 070a/4, 070a/6, 070a/7, 070a/8

-42-

V

vācibü'l-vücūd : <Ar.-Ar. Varlığı lüzumlu olan, Allah.

v. 002a/4

-1-

vāfir : <Ar. Çok, bol.

v. 051b/21, 070a/8

-2-

vaḥşī : <Ar. Yabani, insandan kaçan.

baḳar-ı v. 065b/5

-1-

vaḳıyye : <Ar. Okka, dört yüz dirhemlik tartı.

v. 004b/7, 004b/24, 009b/3, 010a/17, 012b/16, 012b/18, 013a/13, 019b/14, 020a/9, 025b/6, 025b/8, 028a/18, 029b/9, 030a/23, 030b/19, 030b/22,

032b/20, 033b/9, 033b/21, 034a/5, 034a/6, 034a/13, 035a/24, 035b/21, 035b/23, 036b/19, 037a/12, 037b/3, 037b/5, 038a/4, 038a/5, 039a/15, 039a/16, 039b/6, 041a/19, 041a/26, 041b/10, 041b/11, 041b/12, 041b/20, 042a/11, 042b/3, 042b/9, 042b/17, 043a/3, 043a/9, 043a/13, 043a/27, 044b/8, 045a/4, 045a/6, 045a/20, 045b/3, 045b/12, 045b/22, 046a/16, 046a/19, 046a/21, 048a/12, 048a/17, 048b/1, 048b/15, 051a/6, 051a/7, 052a/5, 052a/14, 053a/15, 053b/4, 053b/14, 053b/20, 054b/18, 055a/1, 055a/7, 055b/4, 055b/12, 055b/22, 056a/5, 056a/24, 056b/17, 058a/20, 058a/21, 059a/16, 059a/27, 059b/1, 060a/8, 061a/26, 061b/19, 061b/20, 062a/4, 062a/16, 062a/24, 069b/23

-109

vaḳ(i)t : <Ar. Vakit, zaman.

v. 007a/11, 015a/12, 016b/1, 016b/3, 018b/25, 023a/3, 035b/18, 040a/25, 041b/14, 044a/6, 052b/14, 056a/2, 056b/20, 060a/13, 062b/18, 063a/17, 065a/18, 067b/3, 068a/2, 070a/10

şems ḫūt burcunda olduġı v. 065a/19

v.+ de 017b/27, 025a/16, 058a/12

v.+ e 018b/27

v.+ i 031a/17, 031b/5, 031b/17, 058a/12, 059b/4

güz v.+ i 053b/8

v.+ inde 012a/23, 017b/16, 021b/2, 031a/18, 065b/4

bahār v.+ inde 027b/13

yaz v.+ inde 053b/5

v.+i ḥācetde 038a/19

v.+i ṣayfda 053a/24

v.+i temmūzda 066a/24

v.+i ṭaʿāmdan 022b/18

v.+ü'l-ḫaṭāṭda 035a/27

vebā v.+ lerinde 027b/13

-44-

var : Var, mevcut.

v. 017a/21, 017b/10

v. iken 067a/14

v.+ısa 032a/20

v. ise 038a/26, 048b/18, 053a/21

v.+ dur 005b/9, 007b/6, 017b/10, 017b/27, 018a/4, 018a/15, 018b/17, 024a/9, 024b/4, 028a/2, 029a/21, 029a/22, 030a/12, 037b/1, 038b/26, 041b/17, 053a/6, 056b/22, 057a/10, 057a/15

-27-

var - : Varmak, ulaşmak.

v.- duḳda 017b/17, 017b/19, 027a/13

v.- ınca 024b/25, 027a/7

v.- maġa 016a/10, 018a/12

v.- mamış 017b/17

v.- mamış imiş 016a/25

v.- mayınca 017b/18

v.- mazdan 066b/7

v.- up 070a/14

-12-

varaḳ (ġ) : <Ar. Yaprak.

v.+ ı 004b/5, 004b/23, 005a/17, 005b/7, 047b/25

altun v.+ ı 006a/11, 006a/21, 006b/19, 008a/9, 008a/26, 013a/2, 032a/7, 059a/27, 064b/6, 065a/24, 065b/8, 067a/17, 070b/18

benefşe v.+ ı 019b/3, 053a/13, 053b/10

bōstān lisān-ı s̱evr v.+ ı 053a/14

bōstānī lisān-ı s̱evr v.+ ı 053a/26

gül v.+ ı 052a/2, 052b/23, 053a/13, 053a/25, 053b/10

gümiş v.+ ı 006a/21, 065a/25

hindibā v.+ ı 047a/20

ḳırmızı gül v.+ ı 054b/25

lisān-ı s̱evr v.+ ı 053b/10

nīlūfer çiçeginüŋ v.+ ı 046a/15

oġul otı v.+ ı 066a/20

yabān lisān-ı s̱evr v.+ ı 053a/14, 053a/26, 053b/10

v.+ ını 059b/3

altun v.+ ını 064a/21

gül v.+ ını 037a/4, 037a/11, 037a/14, 037a/16, 037b/6, 041b/11

nīlūfer çiçeginüŋ v.+ ını 046a/19

-48-

varaḳa : (?)

v. 039b/1, 039b/2

-2-

vartaḳa : (?)

v. ṣuyı 018a/20, 025a/19

-2-

vāṣıl : <Ar. Ulaşan, varan.

v. olduḳda 018a/3

-1-

vaż' : <Ar. Koyma, konulma .

v. 018b/27 -1-

vaż' -ı ḥaml : Doğurma.

v. ėdeler 067b/5

-1-

ve : <Ar. Ve bağlacı.

v. 002a/3, 002a/7, 002a/8, 002a/10, 002a/11, 002a/13, 002a/16, 002a/20, 002b/1, 002b/2, 002b/3, 002b/4, 002b/6, 002b/8, 002b/10, 002b/14, 002b/15, 002b/16, 002b/17, 002b/18, 002b/19, 002b/21, 002b/24, 002b/26, 003a/1, 003a/2, 003a/4, 003a/7, 003a/8, 003a/14, 003a/17, 003a/19, 003a/21, 003a/26, 003b/1, 003b/2, 003b/5, 003b/6, 003b/10, 003b/12, 003b/13 003b/17, 003b/22, 003b/24, 004a/10, 004a/11, 004a/12, 004a/13, 004a/14, 004a/15, 004b/5, 004b/7, 004b/11, 004b/12, 004b/13, 004b/14, 004b/15, 004b/26, 005a/1, 005a/6, 005a/7, 005a/12, 005a/16, 005a/19, 005a/20, 005b/4, 005b/8, 005b/9, 005b/10, 005b/11, 005b/12, 005b/22, 006a/8, 006a/13, 006a/23, 006a/24, 006b/8, 006b/10, 006b/18, 006b/19, 007a/6, 007a/7, 007a/10, 007a/11, 007a/13, 007a/16, 007a/18, 007a/25, 007b/6, 007b/12, 007b/17, 007b/20, 007b/21, 008a/5, 008a/9, 008a/14, 009a/4, 009a/5, 009a/7, 009a/8, 009a/9, 009a/16, 009a/17, 009a/18, 009a/23, 009a/24, 009b/2, 009b/3, 009b/6, 009b/7, 009b/8, 009b/9, 009b/10, 009b/11, 009b/12, 009b/15, 009b/16, 009b/20, 010a/2, 010a/4, 010a/12, 010a/15, 010a/20, 010a/21, 010b/3, 010b/4, 010b/9, 010b/10, 010b/11, 010b/16, 010b/18, 010b/20, 011a/1, 011a/2, 011a/3, 011a/4, 011a/7, 011a/8, 011a/13, 011a/14, 011a/15, 011a/16, 011a/23, 011a/27, 011b/1, 011b/2, 011b/10, 011b/17, 011b/18, 011b/25, 011b/26, 011b/27, 012a/6, 012a/7, 012a/14, 012a/15, 012a/17, 012a/24, 012a/25, 012a/26, 012b/2, 012b/8, 012b/9, 012b/16, 012b/17, 012b/18, 012b/20, 012b/21, 012b/22, 013a/2, 013a/3, 013a/4, 013a/5, 013a/7, 013a/16, 013a/18, 013a/24, 013a/25, 013b/7, 013b/8, 013b/9, 013b/10, 014a/2, 014a/3, 014a/8, 014a/9, 014a/10, 014a/11, 014a/24, 014a/25, 014a/26, 014b/21, 014b/24, 014b/25, 014b/26, 014b/27, 015a/1, 015a/2, 015a/6, 015a/8, 015a/9, 015a/10, 015a/11, 015a/14, 015a/20, 015a/21, 015a/22, 015a/23, 015b/1, 015b/3, 015b/5, 015b/9, 015b/15, 015b/16, 015b/17, 015b/19, 016a/5, 016a/6, 016a/7, 016a/9, 016a/10, 016a/11, 016a/12, 016a/14, 016a/16, 016a/17, 016a/18, 016a/19, 016a/22, 016a/23, 016a/24, 016a/25, 016b/2, 016b/3, 016b/4, 016b/5, 016b/8, 016b/12, 016b/13, 016b/14, 016b/15, 016b/16, 016b/17, 016b/19, 016b/20, 016b/21,

016b/22, 016b/24, 016b/26, 016b/27, 016b/6, 017a/1, 017a/2, 017a/4, 017a/6, 017a/7, 017a/8, 017a/9, 017a/10, 017a/11, 017a/12, 017a/13, 017a/14, 017a/16, 017a/19, 017a/21, 017a/22, 017a/23, 017a/25, 017a/26, 017b/2, 017b/3, 017b/4, 017b/7, 017b/8, 017b/10, 017b/13, 017b/20, 017b/21, 017b/23, 017b/26, 018a/1, 018a/2, 018a/3, 018a/4, 018a/6, 018a/7, 018a/8, 018a/9, 018a/10, 018a/11, 018a/12, 018a/13, 018a/17, 018a/18, 018a/19, 018a/22, 018a/23, 018a/25, 018b/4, 018b/10, 018b/13, 018b/14, 018b/21, 018b/23, 018b/27, 019a/5, 019a/12, 019a/13, 019a/27, 019b/3, 019b/7, 019b/10, 019b/16, 019b/19, 019b/23, 019b/24, 019b/25, 020a/4, 020a/13, 020a/16, 020a/17, 020a/18, 020a/19, 020a/27, 020b/6, 020b/7, 020b/8, 020b/9, 020b/17, 020b/18, 020b/26, 021a/2, 021a/3, 021a/4, 021a/11, 021a/16, 021a/18, 021a/21, 021a/22, 021b/18, 021b/20, 021b/21, 021b/22, 021b/23, 021b/24, 021b/25, 021b/27, 022a/3, 022a/5, 022a/6, 022a/8, 022a/9, 022a/10, 022a/22, 022a/24, 022b/2, 022b/7, 022b/9, 022b/10, 022b/11, 022b/14, 022b/18, 022b/19, 022b/20, 022b/26, 022b/27, 023a/1, 023a/3, 023a/4, 023a/5, 023a/6, 023a/12, 023a/21, 023a/22, 023a/23, 023a/24, 023a/25, 023b/3, 023b/5, 023b/14, 023b/16, 024a/2, 024a/5, 024a/6, 024a/9, 024a/13, 024a/20, 024a/21, 024a/24, 024a/27, 024b/1, 024b/2, 024b/3, 024b/4, 024b/10, 024b/11, 024b/13, 024b/18, 024b/19, 024b/22, 025a/6, 025a/7, 025a/9, 025a/17, 025a/18, 025a/20, 025a/21, 025a/23, 025b/6, 025b/9, 025b/10, 025b/12, 025b/14, 025b/15, 025b/16, 025b/22, 025b/23, 025b/24, 025b/25, 026a/7, 026a/8, 026a/9, 026a/10, 026a/11, 026a/12, 026a/21, 026a/23, 026a/24, 026a/25, 026a/26, 026b/5, 026b/6, 026b/7, 026b/8, 026b/9, 026b/10, 026b/11, 026b/12, 026b/13, 026b/15, 026b/24, 026b/25, 026b/26, 026b/27, 027a/1, 027a/5, 027a/12, 027a/13, 027a/14, 027a/19, 027a/24, 027b/1, 027b/8, 027b/9, 027b/10, 027b/11, 027b/13, 027b/26, 027b/27, 028a/1, 028a/2, 028a/3, 028a/11, 028a/12, 028a/13, 028a/14, 028b/5, 028b/6, 028b/7, 028b/8, 028b/9, 028b/10, 028b/11, 028b/12, 028b/17, 028b/18, 028b/19, 028b/20, 029a/3, 029a/10, 029a/11, 029a/12, 029a/16, 029a/21, 029a/22, 029a/23, 029b/1, 029b/3, 029b/4, 029b/8, 029b/9, 029b/11, 029b/13, 029b/14, 029b/22, 029b/24, 029b/25, 030a/6, 030a/7, 030a/11, 030a/12, 030a/13, 030b/5, 030b/11, 030b/20, 030b/21, 030b/23, 030b/26, 030b/27, 031a/1, 031a/10, 031a/11,

031a/17, 031a/20, 031a/21, 031a/22, 031a/23, 031a/25, 031b/6, 031b/7, 031b/16, 031b/17, 031b/18, 031b/25, 031b/26, 032a/8, 032a/9, 032a/10, 032a/16, 032a/21, 032a/22, 032a/23, 032a/24, 032b/9, 032b/10, 032b/11, 032b/14, 032b/15, 032b/17, 032b/19, 033a/2, 033a/5, 033a/12, 033a/20, 033a/25, 033a/27, 033b/10, 033b/16, 033b/18, 033b/19, 033b/20, 033b/22, 033b/23, 034a/9, 034a/10, 034a/16, 034a/17, 034a/24, 034b/3, 034b/10, 034b/16, 034b/27, 035a/5, 035a/6, 035a/9, 035a/18, 035a/19, 035a/20, 035a/21, 035a/22, 035a/26, 035a/27, 035b/1, 035b/2, 035b/4, 035b/8, 035b/10, 035b/12, 035b/15, 035b/16, 035b/17, 035b/18, 035b/22, 035b/27, 036a/1, 036a/2, 036a/9, 036a/12, 036a/14, 036a/15, 036a/16, 036a/17, 036a/18, 036a/24, 036a/27, 036b/3, 036b/4, 036b/14, 036b/15, 036b/16, 036b/23, 036b/24, 036b/25, 037a/7, 037a/8, 037a/9, 037a/15, 037a/21, 037a/25, 037a/26, 037a/27, 037b/1, 037b/3, 037b/9, 037b/10, 037b/11, 037b/12, 037b/13, 037b/15, 037b/16, 037b/24, 037b/25, 037b/27, 038a/4, 038a/6, 038a/8, 038a/9, 038a/13, 038a/17, 038a/26, 038b/1, 038b/2, 038b/3, 038b/4, 038b/5, 038b/6, 038b/15, 038b/16, 038b/17, 038b/18, 038b/20, 038b/21, 038b/22, 039a/2, 039a/5, 039a/18, 039a/20, 039a/21, 039a/22, 039a/23, 039b/8, 039b/10, 039b/11, 039b/13, 039b/15, 039b/18, 039b/25, 040a/6, 040a/7, 040a/8, 040a/14, 040a/17, 040a/21, 040a/22, 040b/2, 040b/11, 040b/12, 040b/20, 040b/22, 040b/24, 041a/3, 041a/4, 041a/6, 041a/10, 041a/11, 041a/21, 041a/22, 041a/23, 041a/24, 041b/1, 041b/2, 041b/4, 041b/5, 041b/7, 041b/10, 041b/12, 041b/23, 041b/26, 042a/8, 042a/14, 042a/15, 042a/17, 042a/18, 042a/27, 042b/1, 042b/2, 042b/4, 042b/11, 042b/13, 042b/20, 042b/22, 043a/6, 043a/7, 043a/8, 043a/10, 043a/13, 043a/17, 043a/20, 043b/4, 043b/11, 043b/12, 043b/14, 043b/18, 043b/21, 043b/22, 043b/25, 043b/26, 044a/3, 044a/8, 044a/9, 044a/10, 044a/11, 044a/14, 044a/21, 044a/22, 044b/5, 044b/6, 044b/7, 044b/10, 044b/11, 044b/13, 044b/15, 044b/23, 045a/7, 045a/8, 045a/9, 045a/10, 045a/11, 045a/25, 045a/26, 045b/6, 045b/7, 045b/13, 045b/14, 045b/15, 045b/16, 045b/23, 045b/24, 045b/25, 045b/26, 046a/5, 046a/11, 046a/12, 046a/13, 046a/15, 046a/20, 046a/22, 046a/23, 046a/24, 046a/27, 046b/1, 046b/2, 046b/7, 046b/8, 046b/23, 046b/24, 046b/25, 047a/8, 047a/9, 047a/10, 047a/14, 047a/15,

047a/16, 047a/17, 047a/18, 047b/1, 047b/2, 047b/3, 047b/4, 047b/5, 047b/15, 047b/21, 048a/2, 048a/8, 048a/19, 048a/24, 048a/25, 048b/3, 048b/4, 048b/5, 048b/6, 048b/11, 048b/14, 048b/16, 048b/18, 049a/3, 049a/4, 049a/5, 049a/6, 049a/8, 049a/11, 049a/13, 049a/14, 049a/15, 049a/16, 049a/26, 049a/27, 049b/5, 049b/6, 049b/7, 049b/9, 049b/10, 049b/12, 049b/13, 049b/17, 049b/18, 049b/19, 049b/20, 049b/21, 049b/22, 049b/23, 049b/24, 049b/25, 049b/26, 049b/27, 050a/1, 050a/2, 050a/3, 050a/4, 050a/5, 050a/12, 050a/13, 050a/20, 050a/21, 050a/25, 050a/26, 050a/27, 050b/1, 050b/5, 050b/6, 050b/8, 050b/9, 050b/10, 050b/11, 050b/15, 050b/17, 050b/18, 050b/19, 050b/23, 050b/26, 051a/8, 051a/9, 051a/10, 051a/17, 051a/19, 051a/20, 051a/25, 051b/1, 051b/2, 051b/3, 051b/13, 051b/16, 051b/19, 051b/21, 051b/23, 051b/24, 051b/25, 051b/26, 051b/27, 052a/1, 052a/2, 052a/4, 052a/6, 052a/7, 052a/9, 052a/16, 052a/17, 052a/18, 052b/2, 052b/7, 052b/10, 052b/11, 052b/14, 052b/16, 052b/17, 053a/4, 053a/5, 053a/12, 053b/6, 053b/26, 054a/22, 054a/23, 054a/24, 054b/3, 054b/12, 054b/14, 054b/19, 054b/20, 054b/22, 054b/26, 055a/9, 055a/10, 055a/11, 055a/12, 055a/18, 055a/19, 055b/1, 055b/2, 055b/6, 055b/7, 055b/8, 055b/9, 055b/10, 055b/18, 055b/19, 055b/20, 055b/24, 055b/25, 055b/26, 055b/27, 056a/1, 056a/5, 056a/8, 056a/9, 056a/10, 056a/11, 056a/12, 056a/13, 056a/14, 056a/19, 056a/20, 056a/24, 056a/27, 056b/2, 056b/4, 056b/5, 056b/9, 056b/11, 056b/12, 056b/13, 056b/14, 056b/17, 056b/19, 056b/22, 056b/23, 056b/24, 056b/25, 057a/1, 057a/2, 057a/10, 057a/11, 057a/12, 057a/13, 057a/15, 057a/17, 057a/18, 057a/19, 057a/20, 057a/21, 057a/22, 057a/23, 057a/24, 057a/25, 057a/26, 057a/27, 057b/1, 057b/11, 057b/12, 057b/13, 057b/14, 057b/15, 057b/17, 057b/21, 057b/22, 057b/23, 057b/25, 057b/26, 057b/27, 058a/1, 058a/3, 058a/4, 058a/5, 058a/8, 058a/22, 058a/23, 058a/25, 058a/26, 058b/6, 058b/7, 058b/13, 058b/18, 058b/22, 058b/26, 059a/1, 059a/2, 059a/9, 059a/15, 059a/17, 059a/18, 059a/20, 059a/21, 059a/23, 059a/24, 059a/25, 059b/3, 059b/4, 059b/5, 059b/6, 059b/14, 059b/17, 059b/24, 059b/25, 059b/26, 060a/4, 060a/5, 060a/6, 060a/13, 060a/14, 060a/16, 060b/1, 060b/3, 060b/4, 060b/17, 060b/22, 060b/23, 060b/24, 061a/1, 061a/4, 061a/6, 061a/8, 061a/9, 061a/12, 061a/14, 061a/15, 061a/16, 061a/20, 061b/1, 061b/7, 061b/8, 061b/9, 061b/10, 061b/15,

061b/17, 061b/22, 061b/23, 061b/24, 062a/5, 062a/12, 062a/19, 062a/20, 062a/23, 062a/25, 062a/26, 062a/27, 062b/1, 062b/6, 062b/7, 062b/11, 062b/14, 062b/17, 062b/21, 062b/24, 063a/3, 063a/4, 063a/8, 063a/9, 063a/10, 063a/11, 063a/12, 063a/16, 063b/2, 063b/4, 063b/9, 063b/12, 063b/18, 063b/24, 063b/25, 064a/5, 064a/7, 064a/20, 064a/22, 064a/23, 064b/8, 064b/10, 064b/11, 064b/12, 064b/18, 064b/22, 064b/23, 065a/13, 065a/17, 065a/18, 065b/2, 065b/9, 065b/11, 065b/12, 065b/23, 066a/5, 066a/6, 066b/1, 066b/5, 066b/7, 066b/12, 066b/15, 066b/16, 066b/17, 067a/1, 067a/11, 067a/12, 067a/13, 067a/18, 067a/20, 067b/3, 067b/8, 067b/12, 067b/16, 067b/27, 068a/25, 068b/5, 068b/6, 068b/8, 068b/16, 068b/21, 068b/22, 068b/26, 069a/1, 069a/3, 069a/6, 069a/10, 069a/12, 069a/18, 069a/25, 069a/27, 069b/11, 069b/12, 069b/13, 069b/15, 069b/16, 069b/17, 069b/19, 070a/1, 070a/2, 070a/3, 070a/4, 070a/5, 070a/6, 070a/7, 070a/11, 070a/15, 070a/26, 070b/1, 070b/2, 070b/3, 070b/4, 070b/21

-1797-

ve’d- dīn : <Ar. Din.

v. 003a/10

-1-

ve’n-niʿām : <Ar. Nimetler.

v. 003a/9

-1-

vebā : <Ar. Veba hastalığı.

v. 006b/10, 006b/24, 007a/16, 007b/7, 008b/11, 018a/1, 018a/7

v. çıḳaranlar 015b/3

v. olmış 015b/1

v. vaḳitlerinde 027b/13

v.+ dan 027b/14

v.+ nuŋ 006b/22, 008b/10

v.+ ya 040a/8, 059a/9, 060b/3, 064b/11

v.+ yı 015b/2

v.- yı diger li’l-fuḳarā 007a/26

-19-

vebāʾiyye : <Ar. Veba ile ilgili.

v. ḥummāluŋ 055b/19

v.+ lere 050b/10

ḥummā-yı v.+ ye 007a/6, 007b/6

-4-

vecaʿ : <Ar. Ağrı.

v.+ ını 017a/16, 063a/16

v.+ ları 067b/23

v.+ larını 045a/10

v.+ı mafāṣıla “eklem ağrısı” 011b/10

v.+ı merāḳiyāya 061b/17

v.+ı şedīdi 063b/3

v. 066a/8

-8-

vech : <Ar. Yüz, şekil.

v.+ ile 017b/19

-1-

vedūd : <Ar. Allah’ın adlarındandır, şefkatli.

ḥakīm-i ḥayy-ı v. 002a/2

-1-

vehm : <Ar. Kuruntu, korku

v.+ e 007b/20

-1-

ve’l-berr : <Ar. Kara toprak.

v. 003a/18

-1-

veled : <Ar. Oğul.

v.+i emcedem 003a/25

-1-

ve’l-hükm : <Ar. Hüküm.

v. 002b/10

-1-

ve'l -ʿırāḳeyn : <Ar. Irak'ta bulunan iki şehir; Media, Babil.

v. 003a/15

-1-

ve'l-ʿilm : <Ar. İlim.

v.- i muḳtedā-yı asḫābü's-seyf 003a/7-8

-1-

velikin : <Far. Fakat, ama.

v. 017a/15, 034b/3, 042b/23, 043a/9, 049b/14

-5-

ve'l-inṣāf : <Ar. İnsaf; merhamete, vicdana dayanan adalet.

v. 003a/12

-1-

ve'l-iʿtāḳ : <Ar. Azadetme, edilme.

v. 003a/13

-1-

veliyyü'l-eyādī : Ellerin sahibi olan.

v. 003a/8

-1-

ve'l-ḳalem : <Ar. Kalem.

v. 003a/8

-1-

ve'l-kerem : <Ar. Cömertlik

v. 003a/8

-1-

ve'l-millet : <Ar. Millet.

v. 003a/10

-1-

ve'l-mücāhidīn : <Ar. Mücahitler; din düşmanlarıyla savaşanlar.

v. 003a/12

-1-

ve'l-müslimīn : <Ar. Müslümanlar.

v. 003a/10 -1-

ve'l-mütemerridīn : <Ar. Temerrüdedenler.

v. 003a/11

-1-

ve'l-yemen : <Ar. Yemen

v. 003a/15 -1-

venedīk : Venedik.

v. 007b/8, 066b/13,

v. mıṣırı 006a/25-26

v. tiryāḳı 006a/25, 061a/24

v.+ üŋ 007b/3, 008b/19 -6-

vėr - : Vermek.

v.- digi 056b/20

v.- dikleri 052b/14

v.- dügim 015a/18

v.- dükden 029b/13, 030b/3

v.- dükleri 037b/14

v.- e 016b/2, 059a/22

v.- ecek 016b/5

v.- eler 017a/20, 017b/12, 017b/13, 017b/15, 017b/25, 017b/26, 018b/4, 018b/7, 021a/25, 022a/21, 024b/4, 035b/22, 036a/22, 037b/5, 037b/8, 037b/15, 052b/15, 053b/7, 053b/21, 065b/23, 068a/1

bal ḳıvāmını v.- eler 037b/26

ḳıvam v.- eler 030a/8

ḳıvām v.- eler 034b/16

şarāb ḳıvāmını v.- eler 044b/15

v.- ir imiş 007a/16

v.- irlerse 016b/18

v.- mege 018b/24

v.- melidür 017b/16

feraḥ v.- mesine 062a/27

ḳuvvet v.- meye 009a/7

v.- meyeler 017b/7, 018b/4

żarar v.- mez 030a/14

v.- mez idüm 015a/19

v.- miş 015b/2, 016a/23, 016a/27

v.- mişdür 019a/10

v.- seler 016a/18, 016b/8, 016b/9, 016b/20, 016b/22, 024a/13, 037a/25, 058b/21, 070b/4

v.- üp 034a/7; ağız ağıza v.- üp 018b/15, 018b/25; bal ḳıvāmı v.- üp 039a/3

bal ḳıvāmını v.- üp 039a/10; ḳıvām v.- üp 033a/20, 046a/10

ḳuvvet v.- üp 017a/12

v.- ür 004a/12, 005a/21, 005b/10, 018a/8, 035b/4

feraḥ v.- ür 006b/9, 009a/9, 024b/3, 025b/14, 032a/9, 036b/14, 060b/4, 060b/23, 060b/24, 061b/23, 064a/7

istihā v.- ür 004a/16; istiʿdād v.- ür 049a/3; iştihā v.- ür 009b/15, 017a/2

ḳıvām v.- ür 009b/16; ḳuvvet v.- ür 005a/2, 009b/15, 009b/27, 010a/13, 010b/9, 011a/4, 011a/14, 011a/17, 012b/21, 013a/5, 014a/3, 014a/25, 016b/27, 017a/8, 017a/9, 017a/15, 018a/13, 020b/6, 020b/7, 020b/9, 021b/24, 022a/10, 024b/1, 025b/14, 025b/16, 025b/17, 028b/12, 030b/26, 031a/21, 031a/22, 031a/23, 034b/3, 037a/8, 037a/27, 037b/11, 039a/5, 041a/22, 041b/16, 043b/21, 043b/22, 044a/7, 044a/21, 044a/22, 045a/9, 048b/11, 050a/5, 050b/7, 050b/8, 050b/19, 051a/9, 059b/6, 060a/6, 060b/22, 060b/25, 061b/23, 061b/24, 062a/27, 064a/21, 064a/23, 064b/13, 064b/18, 064b/23; nużc v.- ür 011a/16, 049a/16, 049b/5; taḳvīt v.- ür 017a/2; tezīd-i ḳuvvet v.- ür 011a/5; żaʿif v.- ür 027a/11; v.- ür imiş 018a/6

-159-

verd-i aḥmer : Kırmızı gül bitkisi. (Rosa)

v. 004a/1, 010a/15, 050b/21, 063b/16, 066b/26

-5-

verem : <Ar. Şiş, ur, çıban.

v.+ ini 052a/16

-1-

vėril - : Verilmek.

v.- dükden 005a/11, 006b/21, 008b/8

bal ḳıvāmı v.- dükden 040b/19

v.- e 005a/10, 008a/4, 008b/23, 016a/13, 016b/10, 016b/11, 017b/5, 027a/25, 029a/16, 029b/2, 032b/1, 035a/26, 037a/19, 038a/16, 055a/2, 064b/23

bal ḳıvāmı v.- e 035a/25

ḳıvām v.- e 036a/14

v.- ecek 017b/11, 065b/13

feraḥ v.- ecek 063b/26

v.- en 030b/9

v.- icek 016b/1

v.- mek 018b/2

v.- melidür 016b/5

v.- mese 018b/1

v.- mesün 017a/17

v.- meye 016a/20, 017b/5, 017b/8

v.- mez 015b/14, 016a/20, 018b/6, 037b/13

v.- se 016b/21, 016b/23, 017b/9, 017b/10, 017b/14, 067b/15

ḳıvām v.- üp 027b/24

v.- ür 006b/6, 006b/7, 007a/7, 007a/8, 015b/12, 016a/14, 016a/16, 016a/20, 016b/3, 018b/1, 018b/5, 022b/7, 029b/21, 029b/23, 030a/13, 037b/12, 037b/13, 037b/14

v.- ürse 018b/4

-69-

vesā'ir : <Ar. Ve başkaları, ve bunun gibiler ve benzerleri.

v. 015b/12

-1-

ve'ṭ-ṭuġyān : <Ar.Taşma, taşkınlık.

v. 003a/13

-1-

veyā : <Ar. Veya, ya da.

v. 033b/9, 055b/24

-2-

veyāḫūd : <Ar.-Far. Veya, veyahut.

v. 009a/24, 018b/3, 056a/1

-3-

ve’ẕ-ẓafer : <Ar. Zafer.

v. 003a/17

-1-

vezn : <Ar. Ölçü, ağırlık.

v. olduḳdan 004b/7

v.+ ini 016b/5

-2-

teshīl : <Ar. Kolaylaştırma.

t. 002b/13

t+i vilādet 067a/27

-1-

voynūlu : (?) Hekim adı.

v. ādem nām 008a/6

-1-

vücūd : <Ar. Varlık.

v.+ı ʿālimīne 002b/3

v. 002a/10

-2-

Y

yā : <Ar. Ya, veya.

y. 003b/23, 018a/27, 018b/4, 023a/20, 026b/2, 041b/27, 055b/24, 056a/1, 067a/19, 068a/5

-9-

yabān : <Far. Yetiştirilmemiş, terbiye edilmemiş, yabani, ıslah edilmemiş (bitki ve hayvanlar).

y. 009b/9, 040a/13, 069b/25

y. feslegeni 021a/10, 030a/19

y. lisān-ı s̱evr 041a/13

y. lisān-ı s̱evr 053b/9, 060a/17

y. lisān-ı s̱evr çiçegi 047b/8-9, 052b/23, 054b/25, 055a/14, 063b/15

y. lisān-ı s̱evr köki 039a/12

y. lisān-ı s̱evr kökini 039a/19

y. lisān-ı s̱evr ʿuṣāresi 023b/18, 052a/27

y. lisān-ı s̱evr varaġı 053a/14, 053a/26, 053b/10

y. lisān-ı s̱evr yapraġınuŋ ʿuṣāresi 036b/10

y. lisān-ı s̱evri 045a/1

y. naʿnā 048a/5

y. naʿnāsı 008b/6

y. ṣarımsaġı 006b/25, 007a/11, 007a/13, 008b/15, 014b/4, 061a/24

y. ṣarımsaġı maʿcūnı 006b/24

y. ṣarımsaġı maʿcūnını 007a/15

y. ṣarımsaġı toḫmı 019a/20

y. ṣarmaşığı 005b/2,006a/5, 006a/26, 006b/1

y. ṣarmısaġı 060b/27, 064a/17

y. ṣarmısaġı ṣuyı 065b/19

şarāb-ı y. lisān-ı s̱evri 036b/5

yabānī : <Far. Yetiştirilmemiş, terbiye edilmemiş bitki.

y. 040a/23, 043a/22, 070a/19

y. acı mārūl 046b/27

y. lisān-ı s̱evr 047a/21

y. lisān-ı s̱evr çiçegi 040b/4, 043a/23

y. lisān-ı s̱evr çiçeginüŋ ʿuṣāresi 036b/9

y. lisān-ı s̱evr ʿuṣāresi 036b/6,043b/8

y. mārūl toḫmı 048b/24

y. naʿnā 010a/25, 024b/7, 024b/15, 042a/21, 047b/19, 051a/2

y. ṣarımsaḳ 026a/4, 065a/1

y. ṣedef 047b/19

y. sedefüŋ toḫmı 070a/17

yab yab : Yavaş yavaş.

y. 029b/9, 029b/12

-2-

yād : <Far. Hatırlama, anma.

y. 003b/16

y. ėdüp 016a/2

-2-

yaġ : Yağ.

y. 026b/13, 051b/7

y.+ ı 007b/19,034b/26, 065a/25, 065a/26, 066a/12

bādem y.+ ı 035b/8, 054b/21

belesān y.+ ı 015a/9

benefşe y.+ ı 027b/5

cevz-i bevvā y.+ ı 022a/19

gül y.+ ı 023a/2, 023a/10

ḳaranfil y.+ ı 038a/18

kemmūn y.+ ı 066a/11

kerāvyā y.+ ı 066a/12

rāzyāne toḫmınuŋ y.+ ı 066a/12

sūsām y.+ ı 009b/2

sünbül y.+ ı 022a/19

ṭatlu bādem y.+ ı 021b/18, 022a/5

zaʿ ferān-ı ḥadīd y.+ ı 067a/23

bādem y.+ ıla 027a/22

ṭatlu bādem y.+ ıla 027b/21

yāḳuṭ-ı baḥrī y.+ ıla 068b/20

bādem y.+ ını 051b/6, 053a/6

ʿ aḳreb y.+ ıyla 066b/13

ṭatlu bādem y.+ ıyla 025a/27

y.+ uŋ 026b/12

-32-

yaġlan - : Yağlanmak.

y.- mış ola 027b/5

-1-

yaġmur : Yağmur.

y. şuyı 023a/3, 033a/9, 042b/17, 043a/3, 063a/20

y. şuyıla 033a/14 -6-

yāḫūd : <Far. Yahut, ya da.

y. 007a/23, 016b/7, 018a/14, 018a/19, 018a/20, 018b/3, 018b/5, 023a/20, 025a/16, 026b/2, 026b/22, 027a/8, 027b/6, 033a/23, 037a/24, 044a/4, 046b/5, 050a/15, 054a/2, 056b/26, 064b/6, 065b/19, 065b/20, 065b/21, 066a/22, 067a/19, 069b/11

-29-

yāḫūẕ : <Far. bk. yāḫūd.

y. 034b/2

-1-

yaḳ - : Yakmak.

y.- alar 013b/18, 017b/23, 033a/5

y.- mayalar 023a/8

y.- up 057b/17, 058a/8, 070a/8

-7-

yaḳıl - : Yakılmak.

y.- mış 026a/15

-1-

yaḳın : Yakın, yakın olma, yaklaşma.

y. 020b/26

-1-

yāḳūt : <Ar. Yakut taşı.

y. 008a/10, 022b/3, 063b/21, 064b/16

ḳırmızı y. 005a/24 ,005b/24-25, 061a/11, 063b/27, 064a/11, 064b/1, 070b/16

mā ʾī y. 004a/18, 004b/20, 005b/24, 006a/20, 006b/15, 008a/10, 022b/4, 032a/5, 061a/11, 063b/22, 063b/27, 064a/11, 064b/1, 064b/16, 070b/17

y.+ı baḥrī yaġıla 068b/20

-26-

yalama : Güneşten, ya da hastalıktan dudakta beliren yara, dudak yarığı.

y.+ ları 033a/2

-1-

yalıma : Gözde hasıl olan bir tür hastalık.

y.+ ları 068a/25

göz y.+ ların 060a/6

-2-

yalŋuz : Yalnız, tek başına.

y. 038a/9

-1-

yan - : Yanmak.

y.- duḳdan 013b/15, 013b/16

y.- masını 063b/2

y.- mayacaḳ 034a/7

y.- mış 022b/4, 032a/12, 036a/17, 049a/3, 062b/24, 062b/26, 063a/7, 063a/19, 070b/22

y.- mış ola 043b/15

-14-

yan (I) : Kalça kemiğinin üst bölümü.

y. aġrılarına "zatü'l cenb" 016a/11, 056a/20, 049a/5

y. aġrılarını 056a/12

y. aġrısıçün 056a/16

y. aġrısından 022a/23

y. yėrlerde 028b/18

-7-

yan (II) : Yan, taraf.

y.+ ına 070a/14

-1-

yanıḳara : Çeşitli hayvanlarda, özellikle de koyun ve sığırlarda görülen, deri ve mukoza yoluyla insana bulaşan, bulaştığı yerde kara bir çıban yapan tehlikeli bir hastalık, kara kabarcık, şarbon.

y.+ larını 047b/3 -1-

yaʿnī : <Ar. Yani.

y. 002a/13, 028a/4, 031b/8, 043b/15

-4-

yap - : Yapmak, etmek.

y.- alar 015a/13, 033a/11, 034a/15, 039b/16, 041b/8, 049b/4, 049b/12, 050a/19, 050b/16, 051a/14, 051a/18

maʿcūn y.- alar 013b/5

süfūf y.- alar 064b/22, 065a/27, 067a/18, 068b/13, 069a/10, 069a/24, 069b/9

şarāb y.- alar 039b/7, 042b/15

şiyāflar y.- alar 063a/15

y.- ar 036a/19

y.- duġı 061b/18

y.- duḳda 050b/8

y.- duḳdan 022a/5

y.- maḳ 033a/14, 055b/10, 062b/12

y.- masun 035a/16

y.- sun 035a/16

y.- up 015a/15, 033a/1, 034a/23, 049b/10

-35-

yapça yapça : Yavaş yavaş, yavaşça.

y. 014a/15, 040b/13

-2-

yapıl - : Yapılmak, edilmek.

y.- a 033b/14

y.- an 067a/16

y.- duḳdan 018a/15

y.- maḳ 029b/23

y.- mış 013b/12, 051a/21

y.- mışdur 051b/5

y.- up 015b/7

y.- ur 032b/12, 035b/27, 050a/14, 050a/15

-12-

yapış - : Yapışmak.

y.- madan 014b/25

y.- maya 015a/1

-2-

yapışḳan : Isırgangiller familyasından, ılıman bölgelerde, duvar üstlerinde ve diplerinde yetişen, çiçekleri küçük kümeler hâlinde, idrar söktürücü kansızlığı giderici, göğsü yumuşatıcı, dizanteri, şeker hastalığına faydalı hassalar taşıyan yapraklı otsu bitki (Parietaria).

y. 019b/4, 039b/2

-2-

yapraḳ (ġ) : Yaprak.

y. 053b/9

bėş y. ʿuṣāresi 060a/23

y.+ ı 004b/3, 012b/13, 040a/18, 043b/9, 054a/14

aġac ḳavunı ṣınıḳunuŋ y.+ ı 040a/11

aġac ḳavunı y.+ ı 009a/2

benefşe y.+ ı 027a/19, 054b/1, 054b/17

defne y.+ ı 051a/2, 068b/18

feslegen y.+ ı 009a/2

ḥamel y.+ ı 039a/14

ılġın y.+ ı 061b/27

ḳaranfil y.+ ı 031a/5

ḳuzı ḳulaġı y.+ ı 040a/11

lisānı ṣevr y.+ ı 040a/11, 047a/20, 052a/3

oġul otınuŋ y.+ ı 040b/3

pinpinelā y.+ ı 040a/11

sedef y.+ ı 028a/7, 066a/18

ṣedef y.+ ı 007b/1, 011b/12, 058a/17

sināmekī y.+ ı 014a/21, 023b/22, 027a/20, 030b/8, 038a/3, 038a/9, 043a/24, 048b/23, 052a/20, 052b/19, 054a/2, 054b/24, 069a/8, 070b/8

yazı ebe gümeci y.+ ı 054b/17

yelġun y.+ ı 067b/12

yelġūn y.+ ı 026a/18

ḳızıl boyanuŋ y.+ ı kebīri 048a/10

sināmekī y.+ ını 038a/11

y.+ ınuŋ 039a/2, 051b/9

bōstānī lisān-ı ṣevr y.+ ınuŋ ʿuṣāresi 036b/11

yabān lisān-ı ṣevr y.+ ınuŋ ʿuṣāresi 036b/10

y.+ lar 040a/20

y.+ ları 040a/19, 040b/14, 044b/18

-56-

yapraḳ yapraḳ : Kat kat, üst üste yığılmış.

y. 049b/11

-1-

yara : Yara.

y. 017b/23

y. olan 063a/22

y.+ lar 059b/25

y.+ lara 007a/25, 070b/3

y.+ lardan 039b/24, 063a/4

y.+ ları 006b/11, 017a/5, 017a/7, 032b/22, 033a/2, 062b/21

y.+ larını 052a/16, 068b/8

y.+ nuŋ 066b/14

-16-

yaraḳān : <Ar. Sarılık hastalığı.

y.+ a 047b/15

-1-

yaramaz : Kötü, yaramaz.

y. 015a/22, 015b/6, 018a/9, 018a/11, 018a/12, 018b/17, 036a/18, 056a/9, 056a/10, 063a/4

y. balġamlardan 068b/26

y. ekile marażlarına 044b/7

y. ḫasteliklere 007a/6-7

y. ʿilletlerden 017b/3 -15-

yardım : Yardım.

y. ėder 009a/8, 044a/8

-2-

yarıl - : Yarılmak.

y.- mış 058a/18

-1-

yarım : Yarım.

y. 004b/24, 005a/12, 011a/12, 012b/15, 013b/25, 014a/20, 016a/14, 016b/7, 019b/4, 020b/16, 021a/27, 022a/5, 022b/23, 023a/20, 025b/6, 026a/4, 027a/7, 029b/9, 032b/19, 034a/6, 035a/12, 035b/21, 035b/23, 038a/4, 038a/5, 041b/10, 041b/11, 041b/12, 044a/6, 048b/1, 051a/24, 053a/20, 054a/20, 054b/24, 054b/27, 056a/24, 056b/15, 056b/18, 058a/21, 059a/27, 061a/14, 061a/26, 062b/13, 063b/20, 064a/17, 064b/21, 065a/4, 065a/14, 065a/19, 066a/11, 067b/2, 067b/26, 069a/11, 069b/1, 070b/5

y.+ şar 013a/1, 020b/14, 025a/4, 030a/3, 031a/16, 031b/13, 032a/6, 034a/13, 037b/20, 037b/21, 041b/10, 047a/22, 051a/3, 051b/25, 055a/14, 060b/11, 063a/2, 063b/15, 063b/23, 064a/1, 064a/16, 064a/18, 065a/10, 065a/21, 066a/3, 067b/7, 068b/11, 068b/23, 069a/10

-8-

yārpūs : bk. yarpuz.

y. 011b/13

-1-

yarpuz : Yarpuz (Mentha pulegium).

y. 023b/10, 014b/8, 033b/7, 043a/16, 044a/27, 044b/18, 045a/14, 047b/18, 060b/10, 066b/21

y.+ ı 044b/11

-11-

yāsmīnā : (?) Handeçāk.

y. 022b/2

-1-

yaşşı : Yassı.

y. 017a/4 -1-

yaş (I) : Yaş, nemli, taze, ıslak.

y. 014b/24

y.+ ı 056b/6, 060a/5, 063b/4, 063b/12

göz y.+ ını 062b/21

-6-

yaş (II) : Doğuştan beri geçen ve yıl birimi ile ölçülen zaman.

y.+ ına 006b/6

y.+ ında 016a/15

y.+ ından 006b/5, 006b/6

-4-

yat - : Yatmak.

y.- acaḳ 031a/18, 031b/5, 035b/18

y.- ur 023a/9

-4-

yavrı : bk. yavru.

y.+ dan 019a/5

y.+ ları 018b/18, 019a/1, 019a/13

ḳırlanḳıc y.+ ları 058a/5

y.+ ların 058a/11

ḳırlanḳıc y.+ larını 058a/2

ḳırlanḳıç y.+ sınuŋ 057b/20

-8-

yavrıla - : Yavrulamak.

y.- dığı 018b/22

-1-

yavru : Yavru.

ḳırlanḳıc y.+ sı 058a/14

-1-

yayıl - : Yayılmak.

y.- ur 018a/17

-1-

yayḳa - : Yıkamak.

y.- duḳdan 057a/20

y.- r 055b/20, 056a/13

y.- yalar 014a/11, 051b/20, 068a/6, 069b/15, 069b/16

y.- yup 034b/5, 034b/8, 057b/21

-11-

yayḳan - : Yıkanmak, temizlenmek.

y.- mış 031a/6, 032b/17, 055b/4, 056a/23, 057a/27, 058a/1, 062b/3, 062b/10, 062b/24, 062b/27, 063a/7, 063a/25, 068a/23

y.- mış ola 062b/25

-16-

yaz - : Yazmak.

y.- ar 017b/22, 032a/25

y.- arlar 018b/14

y.- mışlar 032b/10, 043a/9

-5-

yaz : Yaz mevsimi.

y. 018a/22, 018a/23, 018a/24, 018a/26, 018b/1, 018b/2

y. güni 050b/13

y. vaḳtinde 053b/5

y. zamānı 037a/9

-9-

yazı : Ova.

y. ebe gümeci yapraġı 054b/17

-1-

yazıl - : Yazılmak.

y.- an 006a/24, 046b/20, 062b/14, 065b/4, 070a/25

-5-

yė - : Yemek.

y.- mek 018a/8

y.- r 017a/22

y.- se 013b/11, 018b/10, 018b/11

y.- seler 015b/7

y.- yüp 018b/18, 018b/23, 019a/1, 019a/2, 019a/4

-11-

yėdi : Yedi.

y. 009b/23, 010b/27, 011a/7, 013a/11, 013b/18, 022b/5, 028a/10, 029b/20, 030b/25, 032a/27, 035b/24, 037a/18, 051a/22, 055a/7, 055b/22, 059a/13, 061b/9, 065a/10

ḳırk y. 008a/9

yigirmi y. 002b/21, 013b/17, 023b/24, 023b/26, 032a/17, 035a/4, 040b/21, 052b/21, 054b/11, 054b/12, 055a/26, 057b/7, 057b/10, 057b/21, 057b/25, 064a/26, 065a/13, 066a/9

yüz on y. 045b/13

y.+ şer 019a/21, 021b/6, 025b/3, 041a/16, 043a/25, 045a/15, 045b/2, 052a/26, 059a/5, 068b/3

yigirmi y.+ şer 045b/10, 069b/7, 070a/22

-52-

yėdi yüz : Yedi yüz.

y. 036b/20, 050b/15-16

-1-

yėdür - : Yedirmek.

y.- düm 066b/18

y.- eler 055b/26

y.- seler 025a/22

-3-

yėn - : Yenmek.

y.- miş 019a/13

-1-

yengec : Yengeç.

y. 032b/24

y.+ i 033a/5, 066a/27

y.+ üŋ 066b/3

-4-

yeŋi : Yeni.

y. 016a/10, 029a/12

y. iken 044b/6

y.+ den 017a/21

-4-

yeŋilen - : Yenilenmek.

y.- miş 048a/17

-1-

yėr : Yer.

y. 019a/4

y. feslegānı 030a/4

y. feslegeni 019b/3, 054b/17

y. feslegeni ʿuṣāresi 011a/20

y. feslegeni ʿuṣāresiyle 063b/10

y. marūrı ʿuṣāresi 021a/10

y.+ den 027a/9, 068b/8

y.+ e 011a/21, 016a/5, 018b/22, 021a/17, 022b/8, 043b/27, 049b/4, 052a/4, 052a/14, 052b/7, 066b/12, 070a/15, 070b/2

y.+ i 017b/22, 066b/9

y.+ inde 013b/21

y.+ ine 007a/7, 033b/1, 055b/5, 055b/26, 056a/15, 060b/26

y.+ lerde 017a/25

y.+ leri 026a/9

-32-

yeşil : Yeşil rengi.

y. 027a/19, 061a/19

-2-

yėtmiş : Yetmiş.

y. 008a/2, 036a/27, 042a/13, 042a/14, 043a/4

y. altı 009a/21

y. bėş 008a/1, 027b/20

y. iki 032a/16, 036a/27, 038a/17, 042a/14, 043a/27, 050a/7

y. ikişer 057b/9, 061a/25, 070a/19 -17-

yıl : Yıl, sene.

y.+ da 033b/24

-1-

yılān : Yılan.

y. 018b/16, 070b/2

y.+ cılaruŋ 019a/11

y.+ dan 069b/27

engerek y.+ ı 016a/5, 018b/9

engerek y.+ ı ḳurṣı 014b/1

y.+ ınuŋ 018b/24

engerek y.+ ınuŋ 019a/12, 066b/18, 069b/22

engerek y.+ ınuŋ dişisi 018b/14

engerek y.+ ınuŋ dişisini 018b/17

engerek y.+ ınuŋ dişisinüŋ 019a/3

engerek y.+ ınuŋ ḳurṣı 014b/25

engerek y.+ ınuŋ ṭozı 069b/21

y.+ lar 016a/6

y.+ ları 070a/2, 070a/5

engerek y.+ larını 018b/22

-20-

yılān yaṣduġı : Danaayağı. Sulak yerlerde yetişen, parlak geniş yapraklı, çam kozalağı biçiminde kırmızı tohumları olan zehirli bir bitki (Arum maculatum).

y. köki 009a/22

y. kökile 009a/23

-2-

yılġūn : Ilgın ağacı (Tamarix tetrandra).

y. toḫmı 020a/26, 048b/13

y. yapraġı 026a/18, 067b/12

-4-

yımırṭa : Yumurta.

y. 036a/6, 061b/5, 062b/11

y. ağı 037b/3

y. ağıla 041a/20

y. ağıyıla 046a/4

y. şarusı 054b/20

-7-

yımurṭa : bk. yımırṭa.

y. 032a/12

y. ağıla 027a/18

-2-

yigirmi : Yirmi.

y. 004b/7, 006a/3, 006a/25, 007a/12, 007a/14, 007a/23, 007a/27, 007b/1, 007b/2, 007b/11, 008a/14, 008a/16, 008a/17, 008a/20, 009b/8, 012b/19, 013b/24, 014b/1, 014b/3, 019b/19, 022a/20, 022b/24, 023b/8, 025a/8, 025a/27, 027a/20, 027a/27, 029a/5, 030b/2, 032a/7, 033b/26, 034a/4, 034b/14, 034b/18, 038a/25, 040a/5, 044a/25, 044b/2, 052b/13, 052b/20, 053a/2, 053a/20, 055a/6, 055b/11, 056b/20, 056b/23, 057a/1, 059a/5, 059a/13, 065b/9, 067b/12

yüz y. 019b/7

y. bėş 054b/20

y. bėşer 035b/13

y. dört 005a/8, 023b/21, 023b/26, 024a/15, 026b/9, 028a/18, 028a/21, 035b/24, 036a/26, 037a/14, 037a/17, 037b/6, 038a/8, 038a/10, 038a/11, 038a/14, 041b/11, 042a/12, 043b/11, 046a/17, 046a/20, 046b/2, 048b/15, 049a/21, 057b/6, 057b/16, 057b/20, 058a/3, 058a/6, 058b/13, 061b/15, 061b/21, 062a/17, 062a/25

y. iki 028a/7, 044b/3

y. sekiz 009a/21

y. yėdi 002b/20,013b/16, 023b/20, 023b/24, 023b/26, 032a/17, 035a/4, 040b/21, 052b/21, 054b/11, 054b/12, 055a/26, 057b/7, 057b/10, 057b/21, 057b/25, 064a/26, 065a/13, 066a/9

y. yėdişer 045b/10, 069b/7, 070a/22

y.+ şer 012b/16, 021a/10, 026b/19, 027a/3, 027b/18, 028b/23, 030a/2,

031b/15, 034b/1, 034b/18, 041a/12, 041b/19, 048b/14, 053a/13, 053b/24, 060a/9

-128-

yine : Yine, tekrar.

y. 013b/16, 015b/13, 016a/13, 016a/22, 037a/3, 037a/4, 037a/16, 038a/11, 038a/12, 039a/7, 042a/12, 044b/13, 044b/14, 046a/18, 049b/16, 058a/8, 060a/13

-18-

yoḳ (ġ) : Yok.

y.+ dur 015b/5, 016b/27, 017b/14, 018b/21

y.+ ısa 068a/1

y.+sa 016b/3

-6-

yol : İçinden veya üstünden bir sıvının geçtiği, aktığı yer, yol.

y.+ ında 032a/11

meṣāne y.+ ında 041a/3, 041a/4, 068a/25, 068b/6

meṣāne y.+ ındaki 059a/17

meṣāne y.+ ını 026a/13, 059b/17

bevl y.+ ınuŋ 012b/8

y.+ ların 024b/11

meṣāne y.+ unda 040b/20

-11-

yol (II) : Uyulan ilke, sistem, usul, tarz, tarik.

y.+ ıla 067a/16

-1-

yorġunlıḳ : Yorgunluk.

y.+ ı 021b/21

-1-

yubūset : <Ar. Kuruluk, kuru özellikte olmak.

y.+ den 012a/6, 012a/7

-2-

yuḳarı : Yukarı.

y.+ da 022b/20, 035b/27

-2-

yuḳaru : bk. yuḳarı.

y. 006b/6

y.+ da 021a/19, 033a/18, 033b/20, 046b/16, 058a/2, 061a/3

y.+ daki 035a/17

-8-

yumşaḳ : Yumuşak.

y. 044a/22

-1-

yumşat - : Yumuşatmak.

y.- alar 041a/7

y.- ur 013b/9, 014a/8, 030a/11

-4-

yunānīye : Yunan.

meyān-ı esātiẕe-i y.+de 003a/27 –

1-

yuva : Yuva.

y.+ daki 057b/20

y.+ dan 058a/12

y.+ larından 057b/6

-3-

yüce : Büyük, ulu.

y. 015b/26

-1-

yükli : Yüklü, gebe, hamile.

y. 015b/23, 015b/24

-2-

yüksek : Yüksek.

y. 068b/8

-1-

yürek : Yürek, kalp.

y. 004b/13, 011a/3, 016b/26
geyik y. 031b/13
y. ditremesini 036a/9
y. oynama 032a/8
y. oynamasına 004b/13, 045a/26
y. oynamasını 025b/15, 040b/10
y. ṣıḳılmasına 007b/21
y. żaʿfına 031b/18, 031b/25
y.+ de 004b/12, 005b/8, 006a/13, 006a/23, 006b/9, 009a/6, 012b/22, 013a/6, 026a/26, 031a/11, 050b/11
y.+ e 005b/10, 006b/8, 011a/13, 024b/1, 037a/7, 039a/5, 046a/23, 048b/11
y.+ i 030a/10
y.+ inde 005a/26, 006a/1, 013a/1, 032a/3
geyik y.+ inde 007b/18, 008a/12, 010b/25, 063b/17, 064a/2, 064b/5, 070b/15
y.+ inden 004b/22, 006b/18, 038b/16, 067a/12
geyik y.+ nden 006a/18
y.+ üŋ 022b/9, 031b/17, 031b/25
-52-
yüz : Yüz sayısı.
y. 004a/7, 004b/25, 005a/5, 005a/10, 007a/5, 009a/20, 009b/3, 009b/7, 013a/13, 013a/22, 013b/14, 015a/12, 019b/9, 019b/10, 019b/16, 019b/19, 019b/20, 020a/25, 021a/13, 021b/5, 025a/7, 027a/18, 027a/24, 027a/27, 028a/5, 028a/13, 028a/16, 028a/20, 028b/26, 029b/7, 029b/10, 029b/19, 030a/8, 030a/16, 030a/22, 030a/23, 030b/18, 031a/24, 032a/17, 032b/14, 033a/10, 033a/23, 033a/24, 033b/8, 035a/25, 038a/23, 040a/2, 042a/24, 043b/17, 043b/18, 043b/26, 045b/23, 046a/2, 046a/3, 046a/27, 046b/4, 049a/8, 049b/3, 049b/17, 050a/7, 054a/16, 054a/18, 054a/21, 054b/10, 055b/4, 055b/11, 056a/18, 056b/2, 056b/8, 056b/20, 056b/25, 058b/25, 059a/4, 060a/24, 060b/12, 060b/13, 061a/24, 061b/13, 062a/17, 069b/8, 069b/26, 070a/24
ikişer y. 057b/9, 061a/22, 061b/27
ʿaded-i y. 008a/9

üçer y. 052b/27, 059a/6

y. elli 004b/8, 004b/9, 005a/5, 005a/6, 009b/6, 011a/24, 020a/11, 029a/4, 029a/14, 032b/18, 034b/12, 037b/24, 039a/3, 041b/21, 042b/18, 046b/5, 061a/22, 061b/14

y. ellişer 036b/11, 069b/23

y. ḳırḳ 029a/25

y. on yėdi 045b/12

y. sekiz 038b/10

y. seksen 055a/6

y. yigirmi 019b/7

y.+ er 040b/8, 043b/8, 052b/1, 059b/19

-117-

Z

zāc : <Ar. Kükürt ile demir bileşimlerinden biri, demir sülfat.

z. 013b/17

z.+ı ḳıbrīs-ı muḥarriḳ “yanmış, sarı zaç, kullkatar” 013b/14

z.+ı muḥarriḳ 013b/16

-3-

żaʿf : <Ar. Zaaf, zayıflık

ż.+ ına 011a/3

yürek ż.+ ına 031b/18, 031b/26

ż.+ ını 044a/22

-4-

zaʿferān : <Ar. Safran (Crocus sativus).

z. 004a/4, 004b/2, 005b/6, 005b/19, 006a/18, 007b/9, 007b/26, 008b/16, 009a/11, 010a/6, 010b/22, 011b/5, 012b/12, 012b/24, 013b/4, 014b/6, 019a/15, 020b/14, 022a/17, 023a/15, 023b/12, 025b/27, 026a/16, 026b/19, 027a/4, 029a/17, 031a/5, 032a/4, 034a/2, 034b/17, 043b/9, 045a/17, 061a/5, 063a/1, 063b/20, 064a/4, 064b/3, 067b/1, 067b/7, 067b/11

z.+ ı 015a/3, 035a/27-42-

zaʿ ferān-ı ḥadīd : <Ar.-Ar. Safran pası.

z. 067a/6, 067a/16

z. yaġı 067a/23

-3-

żafrāblīs : (?)

ż. 048a/7 -1-

zaḥm-ı çeşm : <Far.-Far. Göz değmesi, nazar.

z.+ celāya 002b/11

-1-

zaḥmet : <Ar. Ağrı, acı, zorluk, hastalık.

z. çekmez 017a/23

frenk z.+ i 052a/19

frenk z.+ ine 051b/15

frenk z.+ ini 053a/3

frenk z.+ lerinüŋ 052b/16

-5-

żaʿīf : <Ar. Zayıf, güçsüz, kuvvetsiz, takatsiz, kansız; gevşek; tembel.

ż. 009b/16, 009b/27, 016a/14, 017a/12, 043b/21, 044a/20

ż. ola 027b/11

ż. olan 010a/12, 031a/21

ż. olan 004b/14-15

ż. olup 031a/23

ż. vėrür 027a/11

ż.+ü'l isṭiṭāʿ a'r-rācī

-13-

żaʿīflıḳ (ġ) : <Ar.-T. Zayıflık, güçsüzlük, kansızlık; gevşeklik; tembellik.

ż.+ lıġını 022b/9

-1-

żaʿīflik : <Ar.-T. Zayıflık.

ż. 036a/9

ż.+ine 004b/13, 004b/14

-3-

zā'il : <Ar. Sona erdirme, bitirme.

z. 003b/10

-1-

zamān : <Ar. Zaman.

z. 015a/17, 015a/19, 017b/9, 037b/14, 048a/1, 070a/13

z.+ a 014a/13

yaz z.+ ı 037a/9

-8-

żamġ : <Ar. Zamk. Çeşitli bitkilerden elde edilen tıbbi reçine.

ż. 032b/15

ardıc ż.+ ı 066b/22

ż.+ lar 014b/19, 019a/27

ż.+ ları 015a/6

ż.+ı ʿarabī 006b/27, 010b/21, 011a/9, 012a/19, 014b/12, 019a/22, 022b/27, 028b/1, 032b/4, 032b/24, 033a/3, 033b/12, 033b/27, 035a/2, 035b/6, 038b/11, 038b/22, 062b/17, 062b/27 063a/19, 063a/26, 068b/1

ż.+ı ʿarabīyi 051b/23

ż.+ı neşā 012a/4

-29-

żamġlı : <Ar.-T. Zamklı.

ż. 014a/20, 028b/14, 052b/20, 069a/2, 069a/8, 069a/14

-6-

żamīme : <Ar. Artırma, ekleme, katma.

ż. ėdeler 034b/19, 056b/12, 070a/17, 070a/26

ż. ėderem 056b/19, 056b/21

ż. ėdüp 046b/5, 053a/21, 054b/13, 056b/13

ż. oluna 022b/27, 023a/1

ż. olunsa 057b/2

-13-

żamm : <Ar. Katma, ekleme.

ż. ėde 053a/23

ż. ėder 050b/9

ż. oluna 030a/20, 058b/12, 062b/13, 063b/1

-6-

ẓan(n) : <Ar. Sanma, sanı.

ẓ. olunur 017b/20

-1-

zanbaḳ : <Ar. Zambak (Lilium candidum).

aḳ z. ṣuyı 067b/4

z. ṣuyıyla 067b/14

-2-

zar : Zar, kabuk.

z.+ ını 034a/24

-1-

żarar : <Ar. Zarar.

ż. 016a/2

ż. ėtmez 037b/12, 057a/21

ż. vėrmez 030a/14

ż.+ dur 018a/25

ż.+ ı 017b/10

-6-

żararsız : <Ar.-T. Zararı olmayan.

ż. 019b/23, 020a/17, 028a/12, 029a/20, 029b/3

-5-

ẕāt : <Ar. Saygıya değer kimse.

ẕ.+ı pākları 002a/18

-1-

ẕātü'l-cenb : <Ar. Akciğer örtüsü iltihabı, satlıcan.

ẕ.+ e 032b/21, 035a/6, 035a/20, 036a/2,036b/4, 041b/23, 042a/8, 050a/27.

ẕ.+ in 047a/18

-9-

ẕātü'r-riye : <Ar. Akciğer iltihabı, yangısı, batar, zatürre.

ẕ. 035a/6, 035a/20

ẕ.+ ye 034a/10, 036b/4, 041b/23 -5-

żāyiʿ : Elden çıkan, kaybolan.

ż. olmış ola 044a/20

ż. olunca 056a/7

ż. olur 017a/10

-3-

zebedü'l-baḥr : <Ar. Deniz köpüğü denen ve suda batmayan süngere benzer bir tür taş, suya batmaz taşı.

z. 070b/24

-1-

zebūn : <Ar. Zayıf, güçsüz, aciz.

z. 057a/26

-1-

zeheb : <Ar. Altın.

süfuf-ı z̲. "ishale iyi gelen toz halinde bir ilaç" 067a/15

-1-

zehebī : <Ar. Altına ait, altınla ilgili.

gül-i mükerrer-i z̲. 037b/2

-1-

zeh(i)rlen - : <Ar.-T. Zehirlenmek.

z.- miş 013b/11

-1-

zeh(i)rli : <Ar.-T. Zehirli olan.

z. 007a/25, 013b/10, 016a/4, 064a/23

-4-

zehirlü : bk. zeh(i)rli.

z. 006b/10, 007a/8, 061b/10

-3-

zeh(i)r : <Far. Zehir, ağı.

z. 015b/7, 016a/9, 017b/17, 017b/24, 018a/27, 018b/5, 025b/25, 066b/15, 070a/10, 070b/1

z. olur 024a/7, 034a/25, 049b/12

z.+ dür 016a/9

z.+ i 017b/23, 024a/10

z.+ ini 013b/11

z.+ leri 005b/12, 050b/8

z.+ lerüŋ 017b/16

z.+ üŋ 015b/8

-22-

zehr-nāk : <Far. Zehirli.

z. 006a/24, 007a/18, 018a/27, 040a/8, 040b/11, 060a/16, 060b/3, 060b/26, 064b/12

-9-

ẕekā : <Ar. Çabuk anlama, zeyreklik, zihin keskinliği.

ẕ.+ sı 003b/6

-1-

zekeriyā rāzī : Fars simyacı, kimyager, hekim. (865-925)

z.+ nüŋdür 062b/2

-1-

zemān : <Ar. Zaman, çağ, devir.

z. 002b/20

z.+ da 002b/24

z.+ ın 002b/10

z.+ı şifāḫāne 002a/20

-4-

zemāne : <Ar. Devir, vakit.

şehinşāh+ı z. 003a/4

-1-

zencebīl : <Ar. Zencefil (Zingiber officinale).

z. 004a/6, 004b/2, 007a/3, 009a/3, 009a/15, 009b/10, 009b/20, 010a/3, 010a/15, 010a/24, 010b/6, 010b/13, 011b/5, 011b/21, 012a/3, 012a/11, 013a/10, 013b/26, 014a/20, 014b/9, 019a/15, 020a/24, 020b/12, 021a/13, 021b/5, 021b/13, 022a/1, 022a/12, 022a/27, 023b/9, 024a/16, 024a/24, 024b/8, 025a/1, 025a/11, 026a/20, 028a/7, 028b/15, 031a/4, 031a/14, 031b/12,

031b/20, 035a/12, 038a/3, 045a/16, 045a/17, 054b/24, 060b/6, 065a/9, 065b/15, 069a/2, 069a/9, 069a/14, 069a/23, 070b/8, 070b/24

z. mürebbāsı 010a/2

z. mürebbāsı şerbetiyle 010a/10

z.+ i 038a/13

z.+i ḫāliṣ 070a/23

-60-

zevī'l-ʿuḳūl : <Ar. Aklı olanlar, insanlar.

ḳavānīn-i z. 002a/6

-1-

zeyl : <Ar. Bir şeyin eki, devamı.

ber-āverde+i z. 003b/14-15

-1-

żımnında : <Ar. İçin, dolayısıyla.

ż. 003b/1

-1-

zırḫ : Zırh, demirden övme savaş elbisesi.

z. 015a/25

-1-

zift : <Ar. Zift.

z. 032a/25

z.+ i 032a/26

-2-

żīḳ nefes : <Ar.-Ar. Nefes darlığı, tıknefes.

ż.+ e 009a/18, 011b/26, 022b/10, 023a/23, 032b/9, 034a/16, 035a/21, 042a/8, 042b/1

ż.+ i 014a/2, 033a/2

-11-

ẕikr : <Ar. Anma, konuşma, söyleme.

ẕ. 005a/14, 051b/7

ẕ. olunacaḳ 005a/14, 023b/20, 033b/11, 034b/16, 047b/11, 054a/18

ẕ. olunan 005a/7, 005b/16, 005b/21, 007a/13, 009b/4, 011a/23, 020a/20,

023a/1, 025b/7, 027a/23, 028a/21, 028b/3, 030a/24, 033a/19, 033b/20, 034a/7, 035b/7, 035b/27, 041a/18, 042b/14, 045a/18, 052b/4, 057b/18, 058a/2, 059a/6, 059b/1, 059b/21, 060a/3, 060b/14, 061a/3, 063a/2, 063b/9

z̲. olundığı 058b/1

z̲. olunur 068a/26, 070a/17

z̲.+ i 009b/16

z̲.+ ini 009b/16

z̲.+i bi'l-hanīri olmaḳ 003b/13

-46-

żīḳu'n-nefes : <Ar.-Ar. bk. żīḳ nefes.

ż.+ e 005a/2, 043a/20

-2-

żīḳu'ṣ-ṣadr : <Ar. Göğüs darlığı.

ż.+a 025b/12

-1-

zinhār : <Far. Asla, olmaya.

z. 024a/6, 034a/24, 036b/1

-3-

zīrā : <Far. Zira, çünkü.

z. 010b/17, 015a/5, 015a/18, 017a/8, 017a/20, 017a/27, 017b/18, 017b/27, 018a/16, 018a/25, 018b/6, 019a/3, 019a/6, 024a/8, 034a/24, 035a/17, 036b/2, 041b/5, 043a/10, 043a/12, 049b/11, 050a/16, 066b/7

-23-

zirāvend : <Ar. Ziravend (Aristolochia rotunda)

z.+i müdevver 012b/1, 025b/19, 026a/18, 047b/21, 065b/15-16

-5-

zirāvend-i ṭavīl : <Ar. Karga döleği (Ecballium elaterium).

z. 012b/2, 014b/16, 047b/20-21, 069b/23

-4-

ziyāde : <Ar. Artma, çoğalma; fazla.

z. 012a/15, 013a/17, 016b/27, 017b/27, 018a/24, 018a/26, 019a/5, 020b/5, 029b/19, 031a/22, 032b/12, 037a/20, 043a/12, 048a/15, 051a/11, 055b/27,

065a/16, 066b/11, 067b/3, 070a/11

z. ėder 009b/15, 017a/1, 026b/6, 036b/15, 046b/23

z. ėtmek 024a/9

z. olur 058a/12

z.+ dür 008a/23, 050b/25

z.+ siyile 031a/22

z.+ siyle 018a/10, 056b/21

-31-

zūfā : <Ar. Çördükotu, zufa otu (Hyssopus officinalis).

z. 011b/20, 012b/2, 025a/14,033a/16, 042a/10, 042a/20, 047b/19, 051a/3, 054b/1

kurı z. 070a/18

ḳurı z. 013b/24, 033a/9, 033b/3, 042a/1, 042a/2

z. ḳurısı 026a/18

z. ḳurusı 035a/10

z. şuyı 034b/21

z. şarābında 042b/14

z.+ yı 033b/20

-20-

zurunbād : <Ar. Yabani zencefil (Zingiber zerumbet).

z. 004b/4, 009a/11

-2-

zülāl : <Ar. Saf, hafif, soğuk, güzel, tatlı su.

z.+i lüṭf 002b/1

-1-

zümürrüd : <Ar. Cam parlaklığında, yeşil renkte, saydam bir süs taşı, doğal alüminyum ve berilyum silikatı.

z. 004a/18, 004b/19, 005a/23, 005b/24, 007b/9, 007b/23, 008a/10, 008b/1, 022b/3, 061a/10, 063b/21, 063b/27, 064a/10, 064a/27, 064b/15, 065a/20, 070b/16

z.+i ṭōbac 006a/20, 032a/5

-19-

SONUÇ

Çalışma konusu olan Nûh Efendi'nin Terceme-i Akrabâdîn adlı eseri XVII. yüzyıla ait farmakolojik bir tıp kitabıdır. Eserin toplamda yedi adet nüshası tespit edilmiştir. Çalışmada, Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesinde 1737 istinsah tarihli Çorum Hasan Paşa İl Kütüphanesi Koleksiyonunda bulunan 151 varaklı nüsha kullanılmıştır. Yazma harekesizdir, eserin yazım özellikleri ünlülerin gösterildiği kelimelerden hareketle ve dönemin dil özellikleri dikkate alınarak tespit edilmiştir. Dil özellikleri incelenirken Türkiye Türkçesinden ayrılan yönleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Buna göre Terceme-i Akrabâdîn adlı eserin dikkat çeken belli başlı özellikleri şu şekilde sıralanabilir:

Eserin yazım özellikleri incelendiğinde birtakım tutarsızlıklar olduğu görülmüştür. Müellif metin içinde aynı sözcüğü farklı şekillerde yazmıştır. Farklı şekillerde yazımların daha çok yabancı kökenli sözcüklerde olduğu görülür. Bunlar da büyük oranda Türkçeye Arapça, Farsça ve Grekçe gibi yabancı dillerden geçmiş bitki adlarıdır. Türkçe sözcüklerin yazımında da azımsanmayacak derecede farklılıklar mevcuttur. Günümüzde söz başında p ünsüzü bulunan kimi Türkçe sözcüklerin Eski Türkçedeki şekliyle yani b ünsüzüyle yazıldığı görülmüştür. Aynı sözcük;

bekleşmiş (026a/9) بکلشمش pekleşdire (063a/15) پکلشدیره

örneklerinde görüldüğü üzere kimi yerde b (ب) ünsüzüyle kimi yerde p (پ)ünsüzüyle yazılmıştır.

Kalınlık-incelik uyumu -ken, -çün ve -ki ekleri dışında tamdır. Düzlük-yuvarlaklık uyumunun tam olmadığı görülmektedir.

Ulaç eki (-Up) eserde b ünsüzüyle işaretlenmiştir ve Eski Anadolu Türkçesindeki gibi yuvarlak şekillidir. Eski Anadolu Türkçesinde görülen yuvarlaklaşma hadisesinin metinde de devam etmesi düzlük- yuvarlaklık uyumunun henüz sağlam olmadığını, tamamlanmadığını kanıtlar niteliktedir.

Eski Türkçeden itibaren yuvarlak şekilli olan şancu (054b/14) صانجو altun (004b/5) لتون demür (068a/4) دمور dėyü (019a/10) دیو

gibi kimi sözcüklerin eserde hem yuvarlak şekillerinin hem düz şekillerinin olması dudak uyumunun başladığı ancak henüz tamamlanmadığını göstermiştir.

-dUK sıfat- fiil ekinin düz ve yuvarlak ünlülü şekilleri eserde görülmüştür.

dUr- ettirgen çatı ekinin metinde düz ünlülü ve yuvarlak ünlülü olmak üzere tutarsız yazımları mevcuttur.

+lU addan ad yapan ekin düzensizlik safhasında olduğu, hem düz ünlülü hem yuvarlak ünlülü yazımının olduğu görülmüştür: *ḳuvvetli*, *ḳuvvetlü*.

+sUn III. tekil kişi emir ekinin metinde dudak uyumuna aykırı bir şekilde yuvarlak ünlülü yazıldığı görülmüştür.

-Up zarf-fiil ekinin Eski Anadolu Türkçesinde olduğu gibi yuvarlak ünlülü yazımına devam edildiği görülmüştür.

-Ur ettirgen çatı eki yuvarlak ünlü ile işaretlenmiştir.

-Il fiilden fiil yapan ekin metinde hem düz hem de yuvarlak olmak üzere ikili yazımı olduğu görülmüştür:

-Ur geniş zaman ekinin dudak uyumu bakımında düzensiz bir görünüm arz ettiği görülmüştür.

Sözcük başında bulunan d-/t- sesleri açısından kimi sözcüklerde sözcük başında t- sesinin korunduğu görülmüştür. Aynı sözcüğün eserin farklı yerinde d- sesiyle yazıldığı görülmüştür: *ṭaġ* ve *daġ* gibi.

Sözcük sonunda -c ve -d ünsüzlerinin bulunduğu örnekler mevcuttur: *aġac* ve *süd* gibi.

Soğuk sözcüğü metinde iki farklı şekilde yazılmıştır: *ṣoġuḳ*, *ṣovuḳ*.

Sözcük yapımı bakımından Türkiye Türkçesinden farklılık görülmemiştir.

Eski Türkçede tasviri birleşik fiil yapısında kullanılan -u ulaç (zarf-fiil) ekinin metinde *ışlaṭubil* (30a/11) kelimesinde tek bir yerde kullanıldığı görülmüştür.

İsim hâl ekleri bakımından Türkiye Türkçesinden farklı bir özellik belirtme hâlinde görülmüştür. Belirtme hâli ekinin III. tekil kişi iyelik ekinden sonra +n biçiminde geldiği görülmüştür. Ayrılma durumu eki (+DAn) tek bir sözcükte +dın şeklinde yazılmıştır.

Fiil çekimlerinde Türkiye Türkçesinden farklı bir örnek görülmemiştir. Eserde tüm kipler ve kişi çekimleri bulunmamaktadır. Eser konusu itibarıyla öğretici bir tıp metni olduğundan geniş zaman çekimi ve emir, istek çekimleri kullanılmıştır.

İncelenen metin ilaç yapım formüllerini, ilaçların kullanım şekillerini ve bu ilaçların hangi hastalıkları sağalttığını anlatan farmakolojik bir tıp kitabı olduğundan

terkipler, bitki adları, hastalık adları, cevherler ile organ adları gibi birçok alana kaynaklık edecek söz varlığına sahiptir. Türkçe, Arapça, Farsça, Grekçe, Latince olmak üzere farklı dillere ait zengin bir söz varlığı unsurları bulunan eserde yabancı kökenli sözcüklerin oranı fazla olmakla birlikte bu eserin dilini anlaşılmaz kılmamıştır.

Çalışmada eserin 2a-70b arası varakları kullanılmıştır. Eser XVII. yüzyılda istinsah edilmiştir ancak bu yüzyılın dil özellikleriyle birlikte Eski Türkçe ve Eski Anadolu Türkçesinden de birtakım özellikler taşımaktadır. Sonuç olarak eserin tamamının incelenip bütün bir şekilde ortaya konması Türk dili alanındaki çalışmalara önemli veriler sunacaktır. Tıp konulu bir eser olması sebebiyle özelde tıp alanındaki çalışmalara da kaynaklık edecek mahiyettedir.

KAYNAKÇA

Adıvar, A. (1970). *Osmanlı Türklerinde ilim*. Remzi Kitabevi: İstanbul.

Ağırman, S. (2021). *Klasik Osmanlı tıp metinlerinde kulak hastalıkları ve tedavilerinin kadim tıp ve tıbb-ı cedid ile mukayeseli olarak incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisan tezi). İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü: İstanbul.

Akalın, M. (2007). *Eski Türkçenin grameri*. Ankara: TDK Yayınları.

Akar, A. (2018). *Oğuzların dili eski Anadolu Türkçesine giriş*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Akbulut, M. Y. (2020). *XVIII. yüzyıl Osmanlı siyasi ve sosyal örgüsünde bir devlet adamı biyografisi: Hekimoğlu Ali Paşa (1689-1758)* (Yayımlanmamış doktora tezi). İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.

Atlı, H. H. (2021). *XVII. yüzyıl hekimbaşısı Emir Çelebi ve eseri Enmûzecü't-Tıbb* (Yayımlanmamış doktora tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Kırıkkale.

AYAZ, Y. (2019). *Emir Çelebi, Enmûzecü't-Tıbb (İnceleme-Metin 173a-351b),* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Antalya.

Bakkal, A. (2020). Osmanlı döneminde tıp alanında eser veren Balkanlı hekimler. *Türk Akademik Araştırmalar Dergisi, (5)*4, 662-684.

Bayat, A. H. (2016). *Tıp tarihi*. İstanbul: Merkez Efendi Geleneksel Tıp Derneği Yay.

Baytop, T. (2007). *Türkçe bitki adları sözlüğü*. Ankara: TDK Yay.

Canpolat, M., ve Önler. Z. (2016). *İshâk bin Murâd Edviye-i Müfrede*, Ankara: TDK Yay.

Çetin, H. A. (2020). *Eski Anadolu Türkçesi eczacılık ve tıp terimleri sözlüğü.* Ankara: TDK Yay.

Çolak, O. M. (1997). *Arşiv belgeleri ışığı altında sadrazam Hekimoğlu Ali Paşa'nın hayatı, icraatı ve hayratı* (Yayımlanmamış yüksek lisan tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.

Demirhan Erdemir, A. (1996). Hekimbaşı Salih bin Nasrullah (?-1669). *TDA Dergisi, Prof. Dr. Faruk Sümer'e Armağan,* 100, 195-200.

Develi, H. (1995). *Evliya Çelebi Seyahatnamesine göre XVII. yüzyıl Osmanlı Türkçesinde ses benzeşmeleri ve uyumlar,* Ankara: TDK Yay.

Devellioğlu, F. (2002). *Osmanlıca-Türkçe lûgat*, Ankara: Aydın Kitabevi.

Dilçin, C. (1983). *Yeni tarama sözlüğü,* Ankara: TDK Yay.

Doğan, Ş. (2009). *Terceme-i Akrabadin Sabuncuoğlu Şerefeddin (giriş-inceleme-metin-dizinler)* (Yayımlanmamış doktora tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Sakarya.

Doğan, A. T. (2015), *Kitab-ı Tıbb-ı Hikmet (inceleme-metin-dizin)* (Yayımlanmamış doktora tezi). Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Sivas.

Elbir, Z. G. (2000). *Gayetü'l- Beyan fi Tedbir-i Bedeni'l-İnsan (metin-inceleme- dizin)* (Yayımlanmamış doktora tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Elazığ.

Gökçe, A. (2009). Eski Anadolu Türkçesinden Osmanlı Türkçesine dudak uyumu ve ünsüz uyumu. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish of Turkic Spring 4*(3), 991-1012.

Gülsevin, G. ve Boz, E. (2004). *Eski Anadolu Türkçesi*, Ankara: Gazi Kitabevi.

Gülsevin, G. (2011). *Eski Anadolu Türkçesinde ekler*. Ankara: TDK Yay.

Gürlek, M. (2011). *İbrahim bin Abdullah'ın Cerrah-nâme* (*Alâim-Cerrâhîn) adlı eseri (giriş-metin-sözlük)* (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.

İhsanoğlu, Ekmeleddin vd. (ed.). *Osmanlı tıbbi bilimler literatürü tarihi*. 4 Cilt. İstanbul: IRCICA, 2008.

Kahya, Esin. "ŞEMSEDDÎN-i ITÂKĪ". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 38/519. İstanbul: TDV Yayınları, 2010.

Kartallıoğlu, Y. (2011). *Klasik Osmanlı Türkçesinde eklerin ses düzeni (16, 17 ve 18. Yüzyıllar)*. Ankara: TDK Yay.

Kaya, E. (2016). *Terceme-i Kitâb-ı Ebûbekir Râzî (inceleme-metin-dizin)* (Yayımlanmamış doktora tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Çanakkale.

Küçüker, P. (1994). *Yadigar-ı İbn-i Şerif, giriş-metin-dizin* (Yayımlanmamış doktora tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Elazığ.

Korkmaz, Z. (2013). *Türkiye Türkçesinin temeli Oğuz Türkçesinin gelişimi*. Ankara: TDK Yay.

Murad, S. (2011). "Terceme-i Akrabâdîn'de terkipler ve adlandırılmaları". *Osmanlı Bilimi Araştırmaları* XII/2, 81-94.

Nuh b. Abdülmennan, *Akrabazin Tercümesi*. Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesi (Hamidiye Koleksiyonu) No: 1010. İstanbul.

Nuh b. Abdülmennan, *Akrabazin*. Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesi (Bağdatlı Vehbi Koleksiyonu) No:1394. İstanbul.

Nuh b. Abdülmennan. *Terceme-i Akrabadin*. Çorum Hasan Paşa İl Halk Kütüphanesi (Ç.K.) No: 19 Hk 2914. Çorum.

Önler, Z. (1985). "Eski Anadolu Türkçesi döneminde yazılmış iki tıp kitabında yer alan sağlık bilgisi terimleri". *TDAY Belleten,* s.89-130.

Önler, Z. (1990*). Müntehab-ı Şifâ I (Giriş- Metin)*. Ankara: TDK Yay.

Önler, Z. (1999). *Müntehab-ı Şifa II (Sözlük)*. İstanbul: Simurg Yayınları.

Önler, Z. (2019). *Tarihsel tıp metinleri sözlüğü*. Ankara: TDK Yay.

Özcan, H. (2007). *Kaysûnîzâde Nidâî Muhammed Çelebi El-Ankaravî'nin Menâfi'u'n-Nâs adlı eseri (metin-dil özellikleri- dizin) (57a-99b).* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya.

Steingass, F. J. (1963). A Comprehensive Persian-English Dictionary. London. (07.08.2022) https://archive.org/details/AComprehensivePersian-EnglishDictionary-FrancisJosephSteingass/page/n1/mode/2up adresinden edinilmiştir.

Tarama Sözlüğü I-VIII (2009). Ankara: TDK Yay.

Timurtaş, F. K. (2011). *Osmanlı Türkçesine giriş I*. İstanbul: Alfa Yayınları.

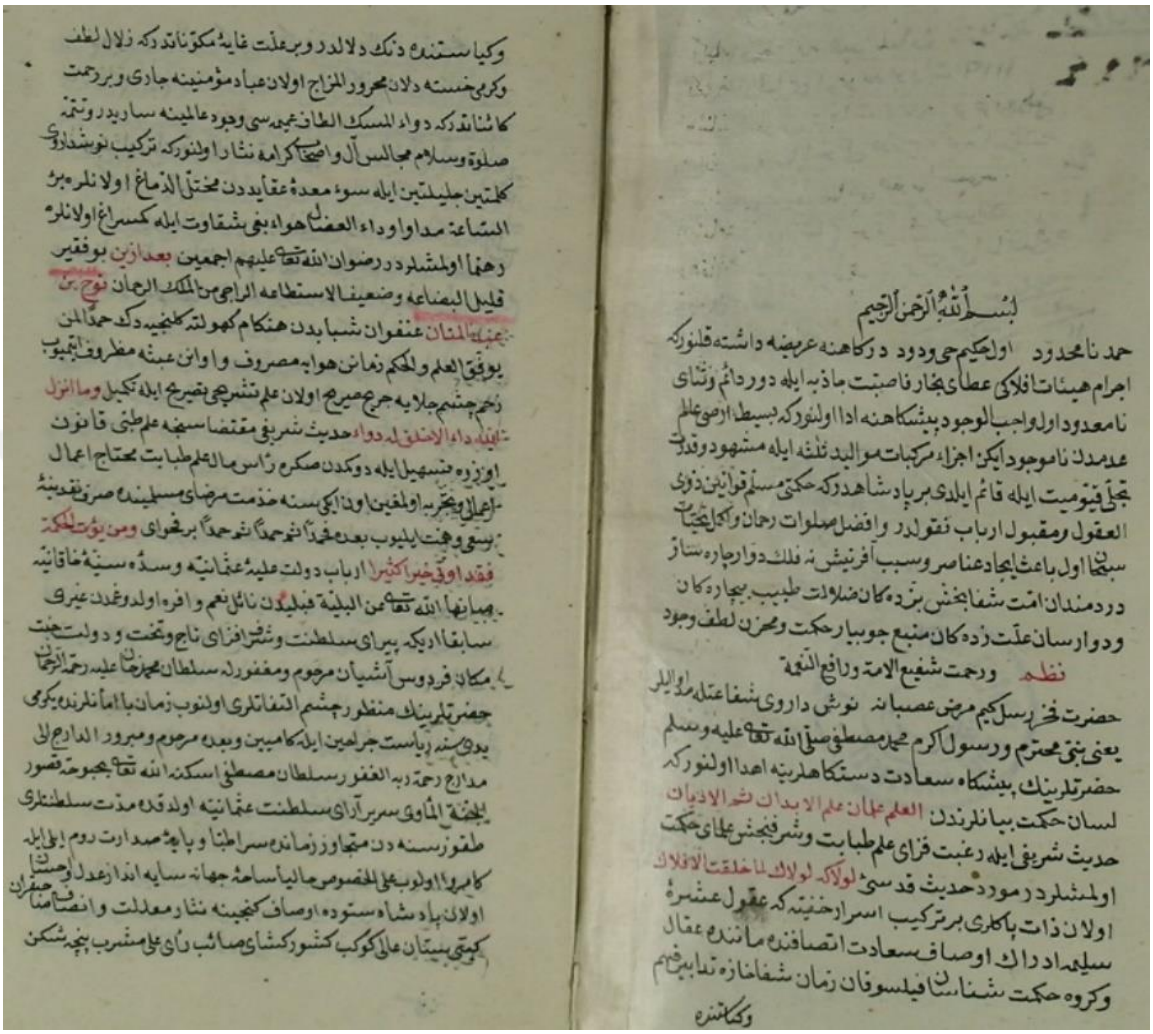
Türkçe Sözlük (2009). Ankara: TDK Yay.

Yavuz, Y. (2008). *Hekim Hayreddin'in Kitab-ı Akrabadin'i* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Konya.

Yıldız, E. (2016). *Ahî Çelebi Tercemetü'l- Mûcez Fi't- Tıbb (giriş-inceleme [ses ve şekil bilgisi]-metin [70b-141a varakları arası]-dizin)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Bolu.

EKLER

Ek-1: Orijinal Metin

بسم الله الرحمن الرحيم

حمد نامحدود اولحکیم حی ودود درکاهنه عرضیه داشته قلنورکه اجرام هیئات افلاکی عطای بخار فاصبت جاذبه ایله دوردائم ونشای نامعدود اول واجب الوجود بیشکاهنه اداولنورکه بسیط ارضی عالم عدمدن ناموجود ایکن اجزاء مرکبات موالید ثلثه ایله مشهود وندرت تجلی فیومیت ایله قائم ایلدی برپادشاهدرکه حکمتی مسلم قوانین ذوی العقول ومقبول ارباب نقول واقضل صلوات رحمان واکمل تحیات سبحانی اول باعث ایجاد عناصر وسبب آفرینش نه فلک دوار جاره ستار دردمندان امت شفابخش بزده کان ضلالت طبیب بیجاره کان ودوارسان علت زده کان منبع جوببار حکمت ومخزن لطف وجود

نظم ورحمت شفیع الامة ورافع التهمة

حضرت فخر رسل کیم مرهنی عصیانه نوشی داروی شفاعتله مداوایلر

یعنی بنی محترم ورسول اکرم محمد مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم

حضرتلرینك بیشکاه سعادت دستکاهلرینه اهدا اولنورکه

لسان حکمت بیانلرندن العلم علمان علم الابدان وعلم الادیان

حدیث شریفی ایله رغبت فرمای علم طبابت وشرفبخش علمای حکمت

اولمشلردر مودد حدیث قدسی لولاك لولاك لما خلقت الافلاك

اولان ذات پاکلری برترکیب اسرار حفیته که عقول عشرهٔ

سلیمه ادراك اوصاف سعادت اتصافنده مانندهٔ عقال

وکروه حکمت شناسان فیلسوفان زمان شفاخازه تدابیر فهم

وکیاستندهٔ دنك دلالدر وبرعلت غایهٔ مکونا تدرکه زلال لطف

وکریمخسته دلان محرور المزاج اولان عباد مؤمنینه جاری وبردرحمت

کاشانه درکه دواء المسك الطاف عمیمه سی وجود عالمینه سار یدر وتتمهٔ

صلوة وسلام مجالس آل واصحاب کرامه نثار اولنورکه ترکیب نوشداروی

کلمتین جلیلتین ایله سوء معدهٔ عقاید دن مختل الدماغ اولانلره برء

الساعة مداواو داء العضال هوای بنی شقاوت ایله کسراغ اولانلره

رهنما اولمشلردر رضوان الله تعالی علیهم اجمعین بعدازین بوفقیر

قلیل البضاعه وضعیفا لاستطاعه الراجی من الملك الرحمان نوح بن

عبد المنان عفی عنهما شبابدن هنکام کهولته کلمخیه درکه حمداً لمن

یوفق العلم والحکم زمانن هوایه مصروف واوان عیشه مظروف اتیبوب

زخم چشم جلایه جرح صریح اولان علم تشریحی بتصریح ایله تکمیل وما انزل

الله داء الاانزل له دواء حدیث شریفی مقتضاسنجه علم طبی قانون

اوزره تسهیل ایله دوکدن صکره راس مال علم طبابت محتاج اعمال

اعمالی وبخربه اولمغین اوذاکی بسنه مذمت مرضای مسلمینه صرف تقدیمهٔ

بسعی وهمت ایلیوب بعده مفوضاً نوحمداً برفحوای ومن یؤت الحکمة

فقد اوتی خیرا کثیرا ارباب دولت علیهٔ عثمانیه وسدهٔ سنیهٔ خاقانیه

صیانها الله تعالی من البلیة قبلیدن نائل نعم وافره اولدوغدن غیری

سابقا اریکه پیرای سلطنت وشرافزای تاج وتخت ودولت جنت

مکان فردوس آشیان مرحوم ومغفورله سلطان محمود خان علیه رحمة الرحمان

حضرتلرینك منظور چشم التفاتلری اولنوب زمان باامانلرنده یکومی

یدی سنه ریاست جرلرینه ایله کامیبن وبعده مرحوم ومبرور الدارج الی

مدارج رحمة ربه الغفور سلطان مصطفی اسکندر الله تعالی بحبوحة قصور

یلجئة المأوی سریر آرای سلطنت عثمانیه اولدقده مدت سلطنتلری

طقوزسنه دن متجاوز زمانده سراطنا وبابهٔ صدارت روم ایلی ایله

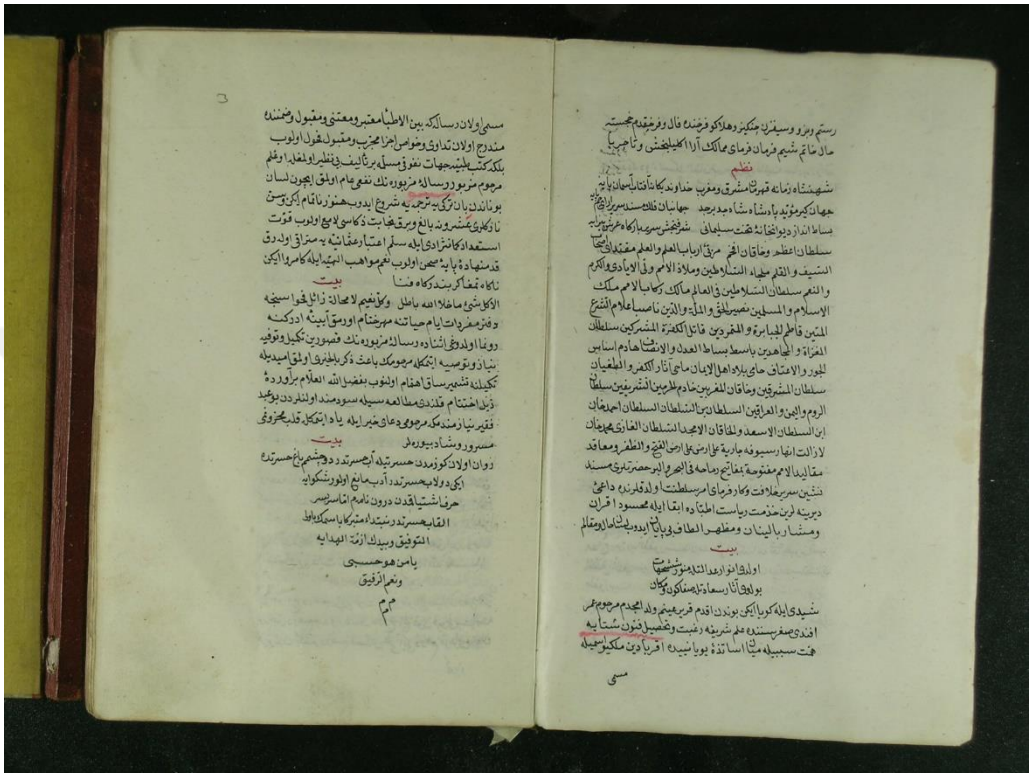
کامیروا اولوب علی الخصوص مرمالیاسامهٔ جهانه سایه انداز عدل وحسان

اولان پادشاه ستوده اوصاف کنجینه ثنا ومعدلت وانصافنه اضافت

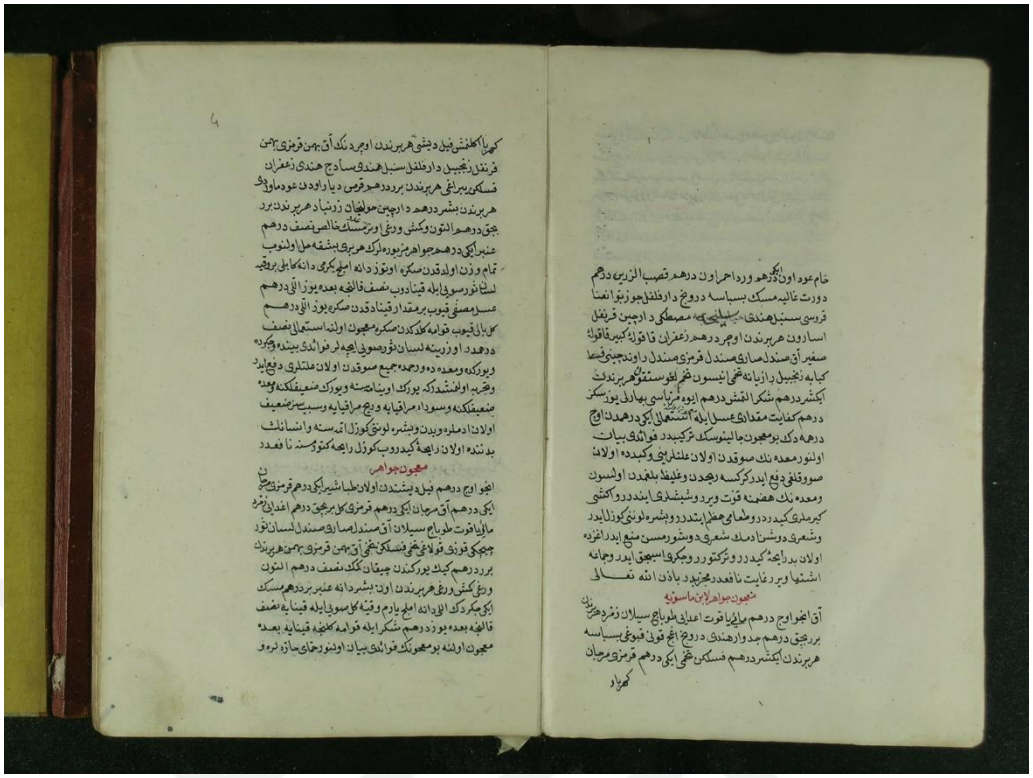
کیتی بینیتان علی کوکب کشور کشای صائب رای علی مشرب پنجه شکن

وکناشره

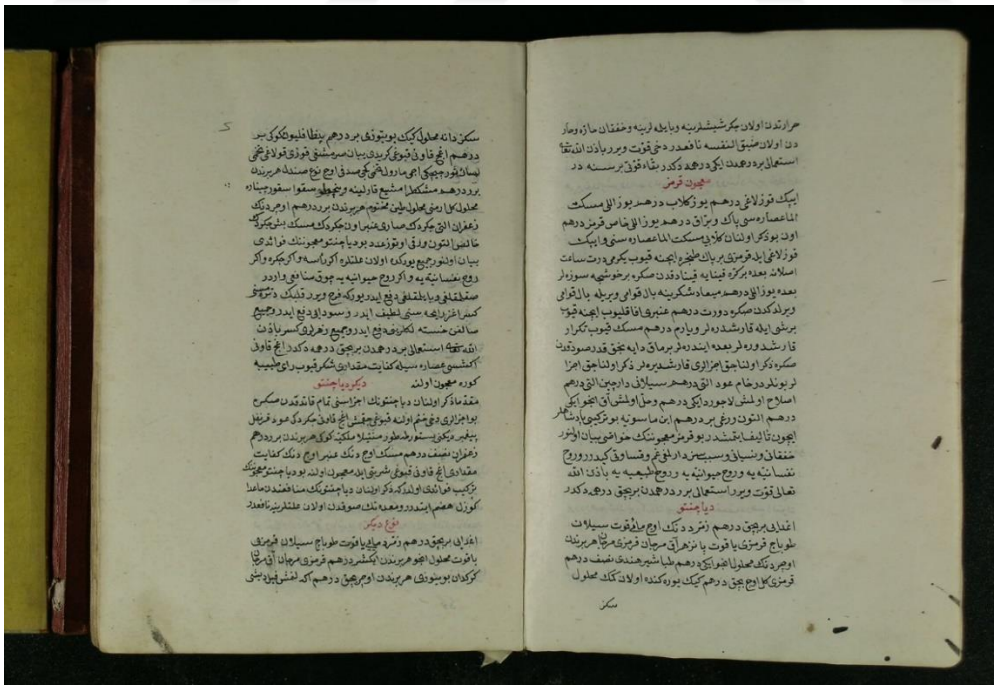
vr. 2a-2b

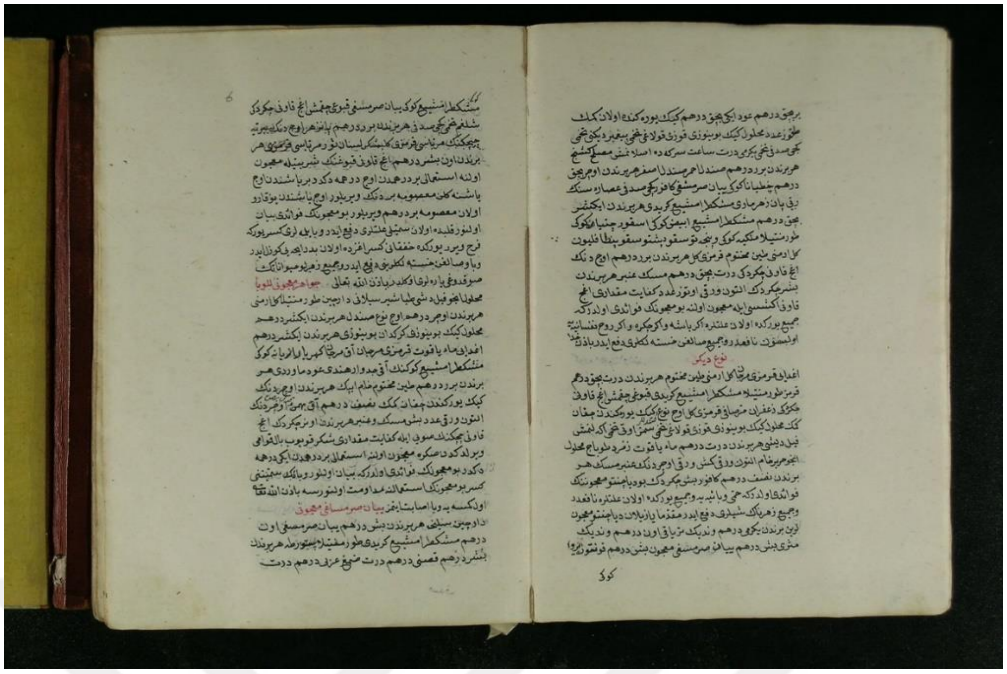
vr. 3a-3b

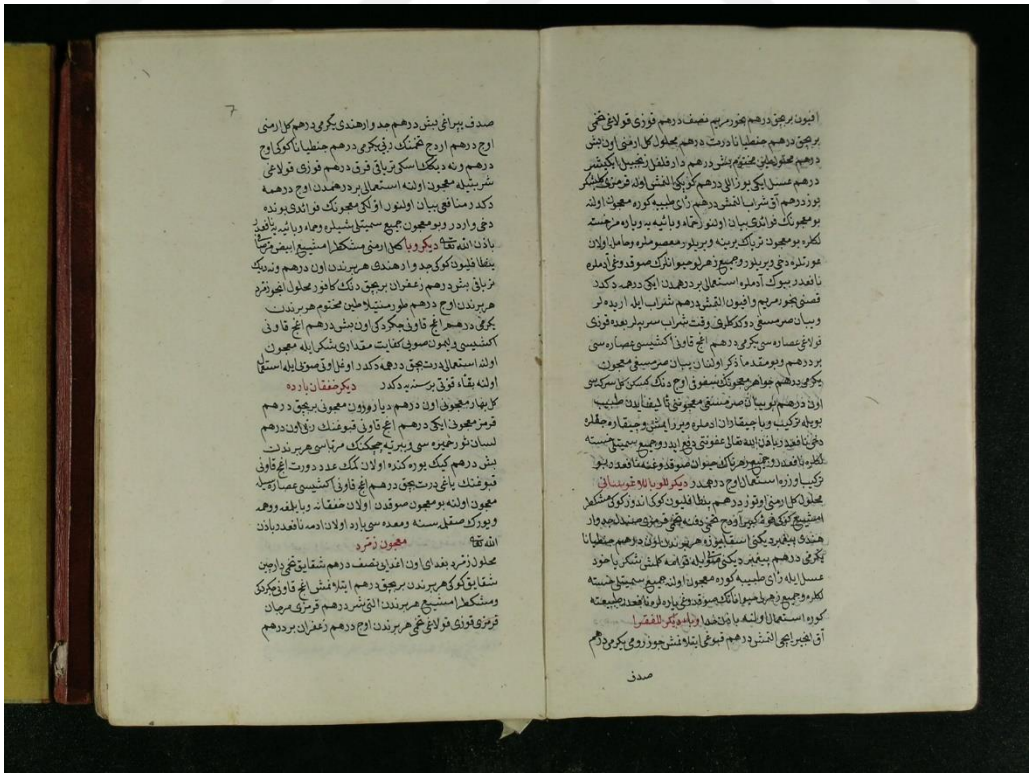
vr. 4a-4b

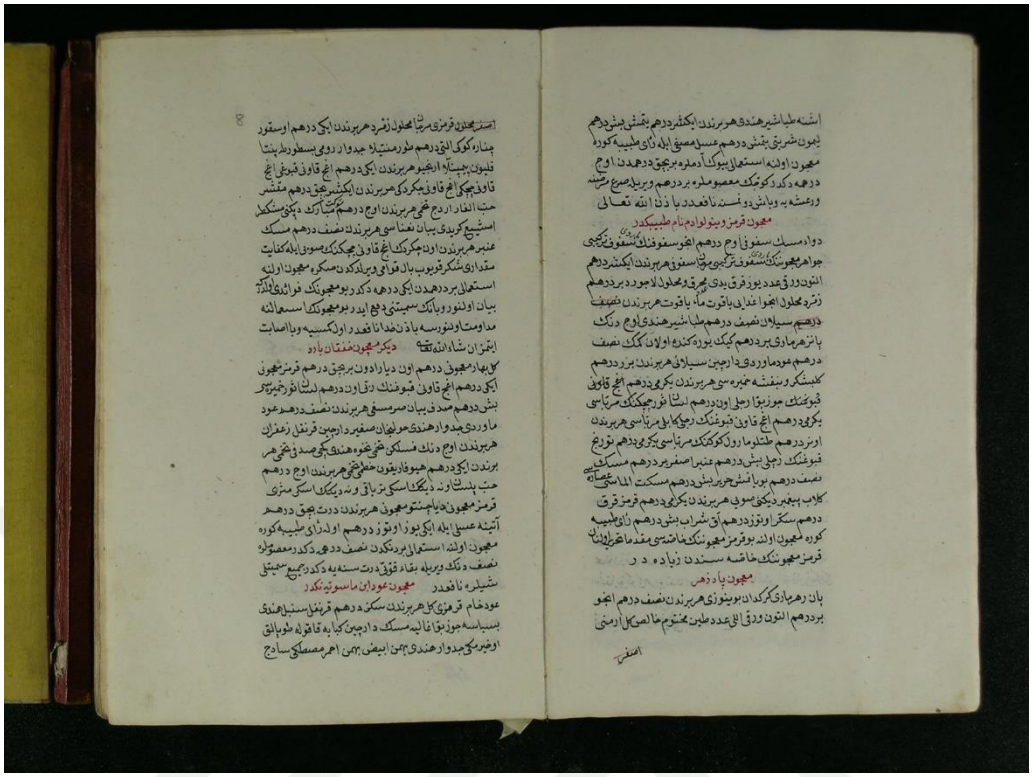
vr. 5a-5b

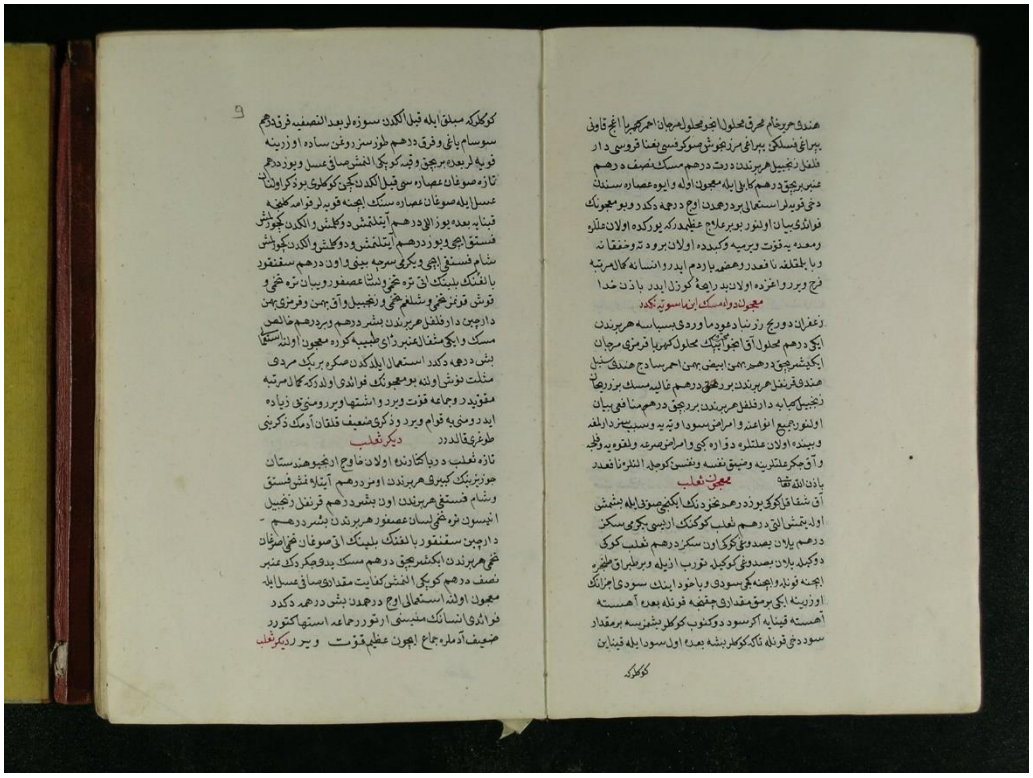
vr. 6a-6b

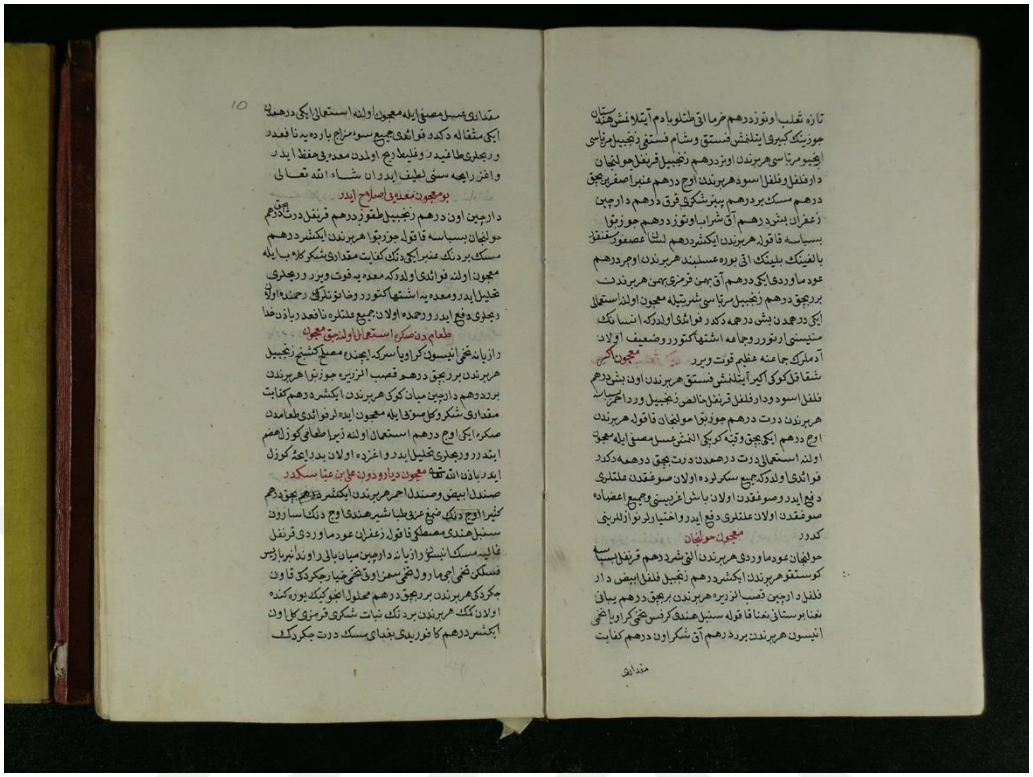
vr. 7a-7b

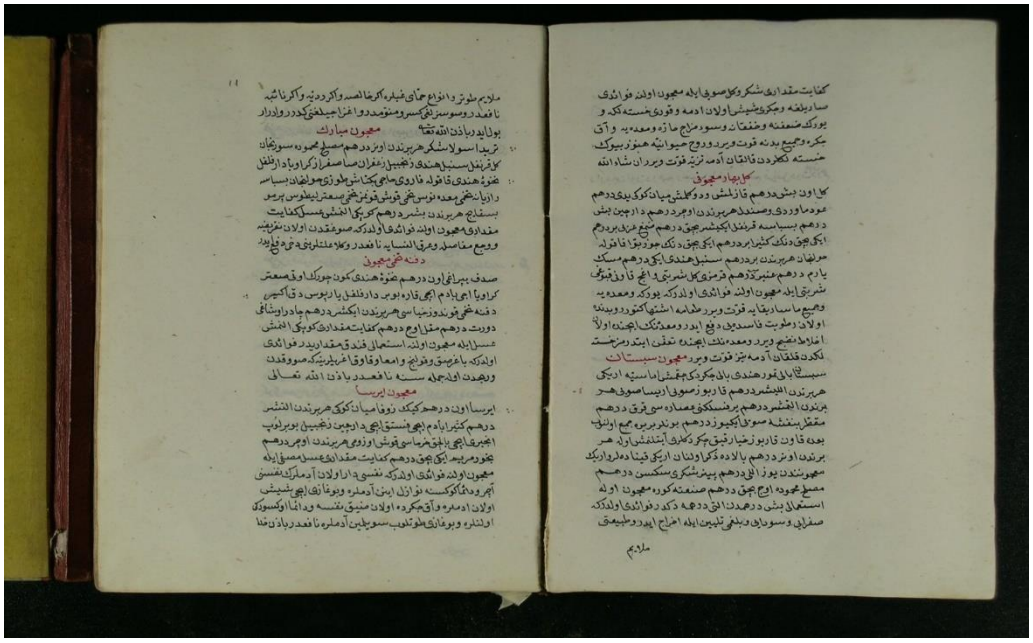
vr. 8a-8b

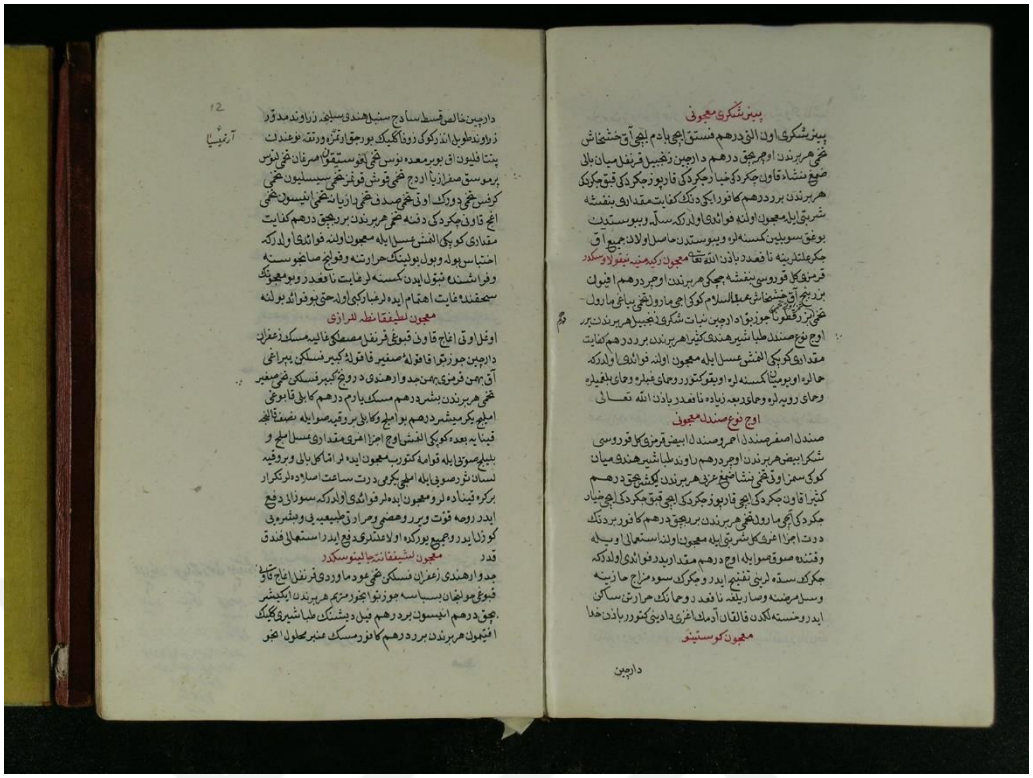
vr. 9a-9b

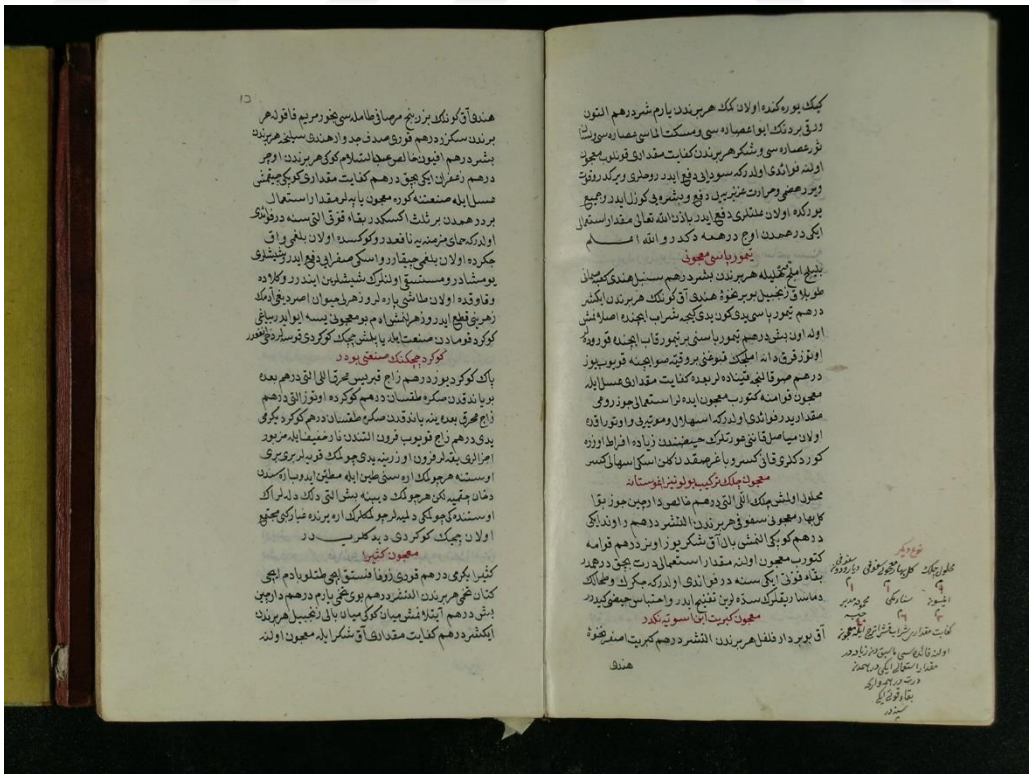
vr. 10a-10b

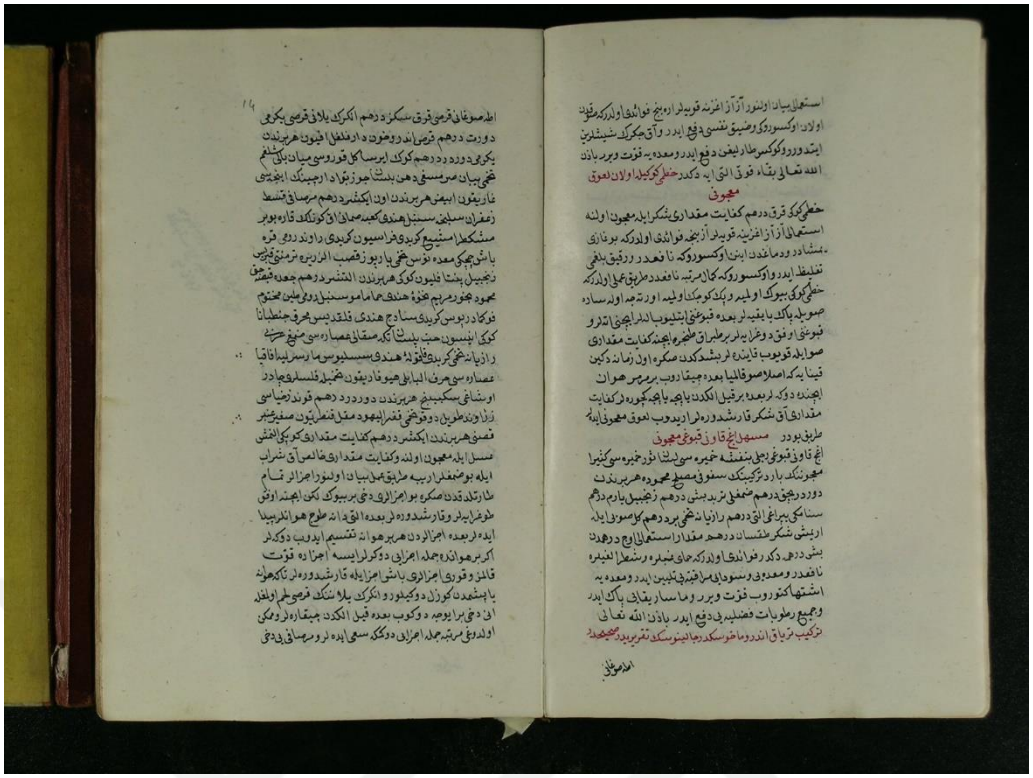
vr. 11a-11b

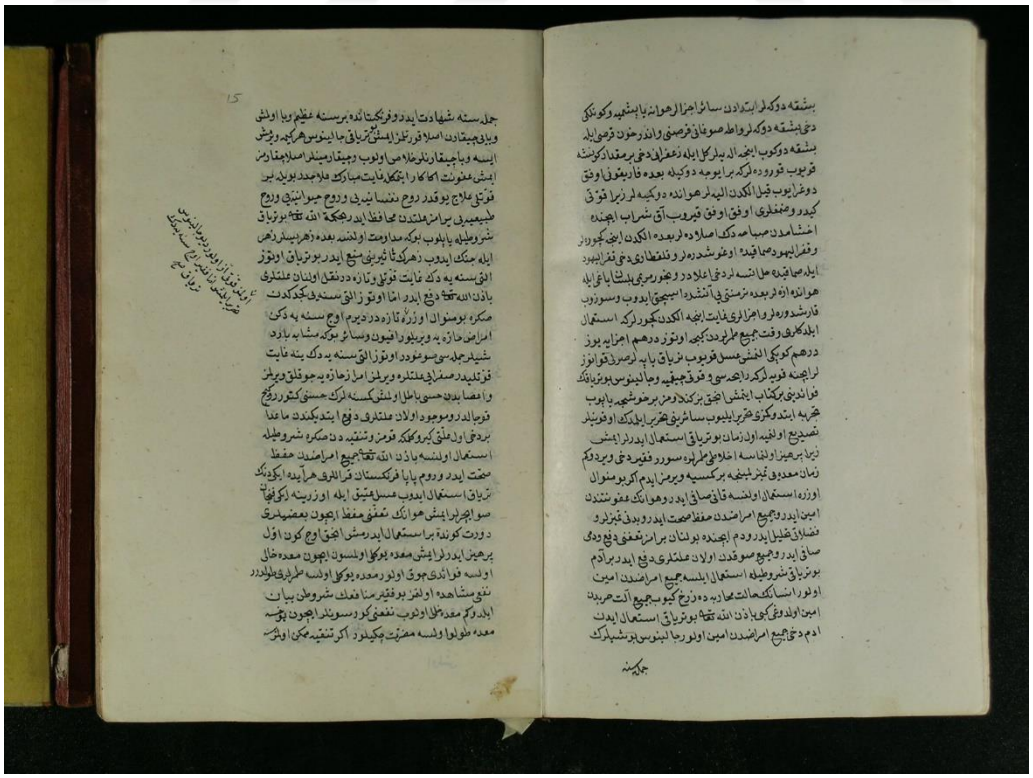
vr. 12a-12b

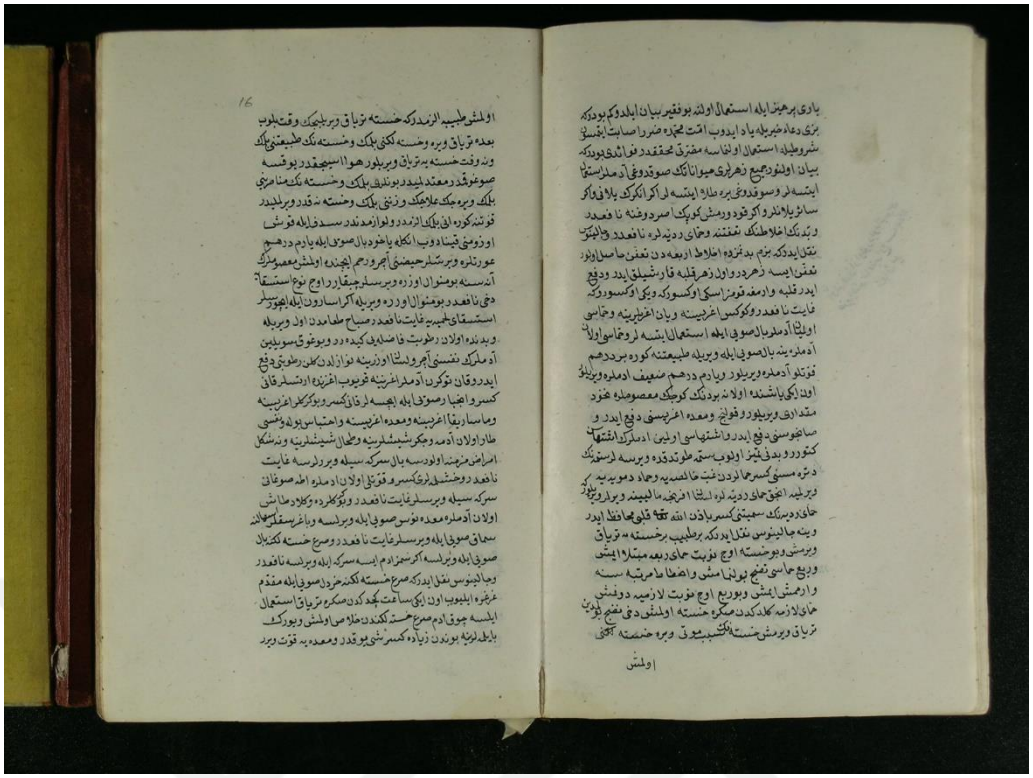
vr. 13a-13b

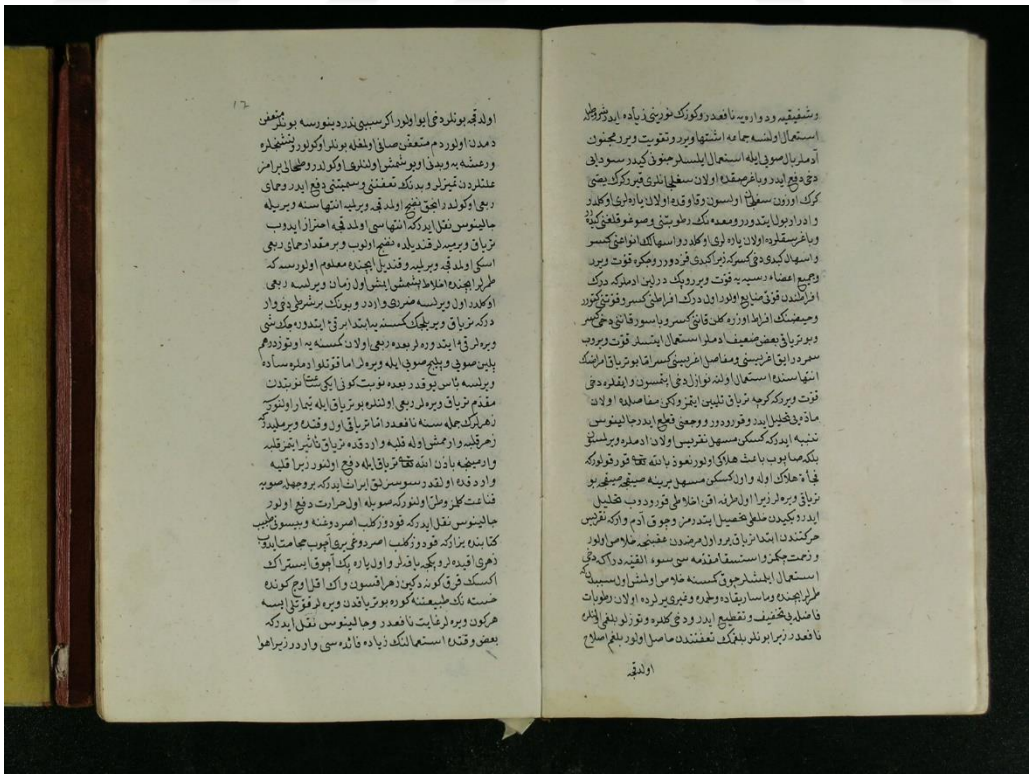
vr. 14a-14b

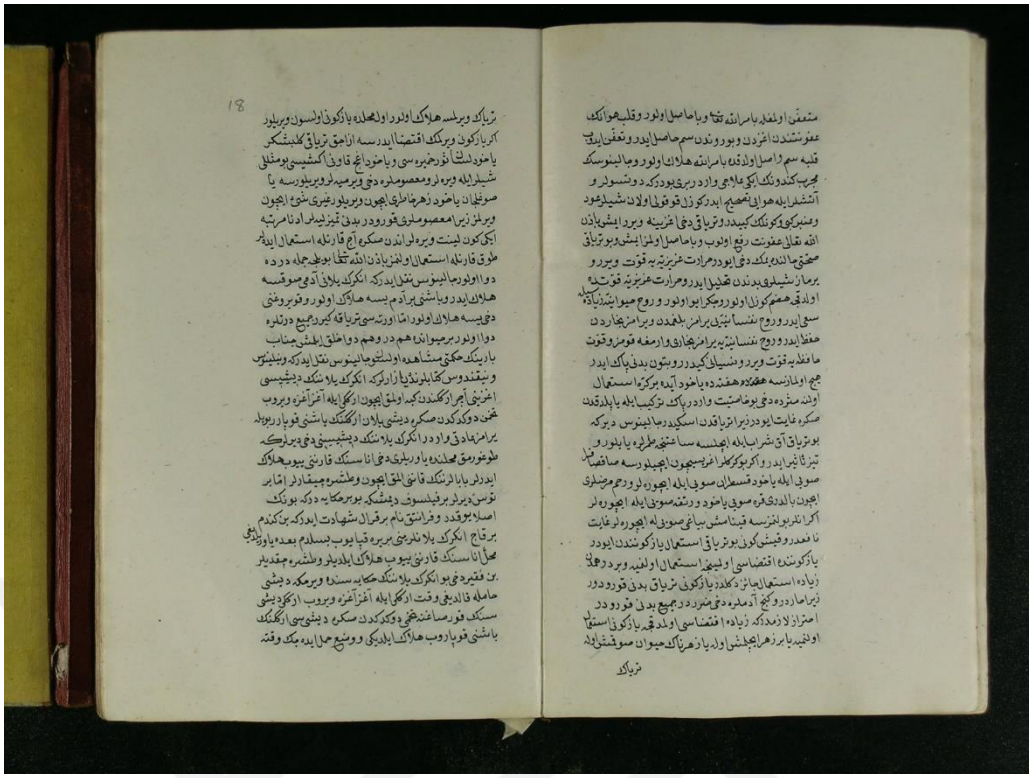
vr. 15a-15b

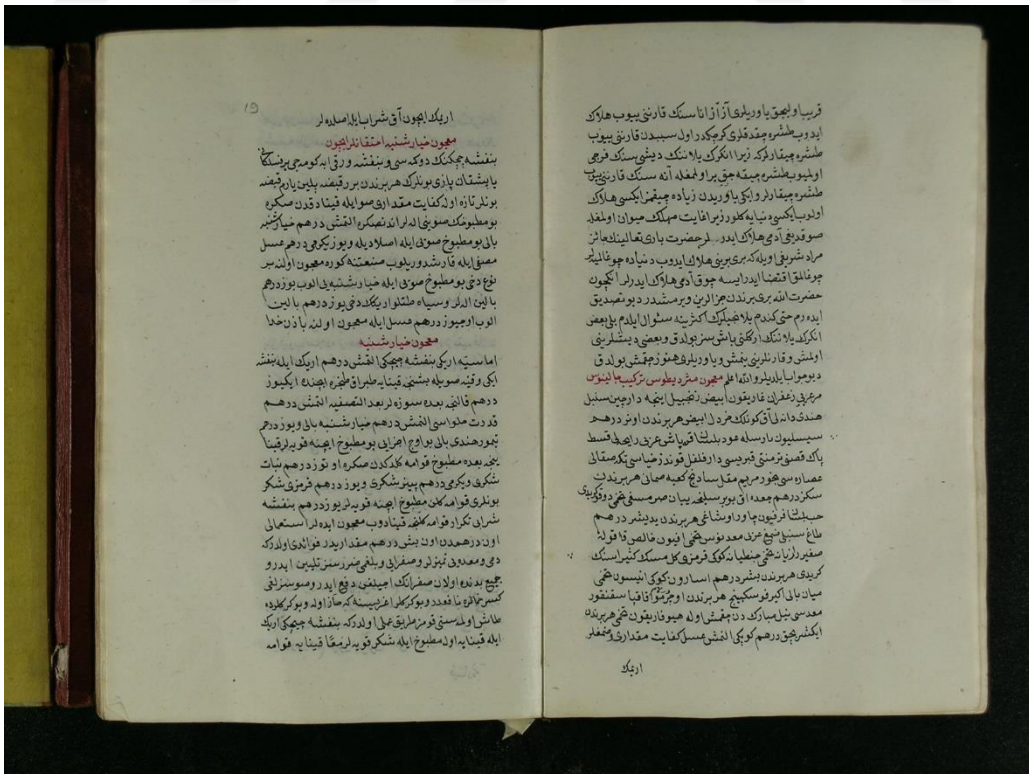
vr. 16a-16b

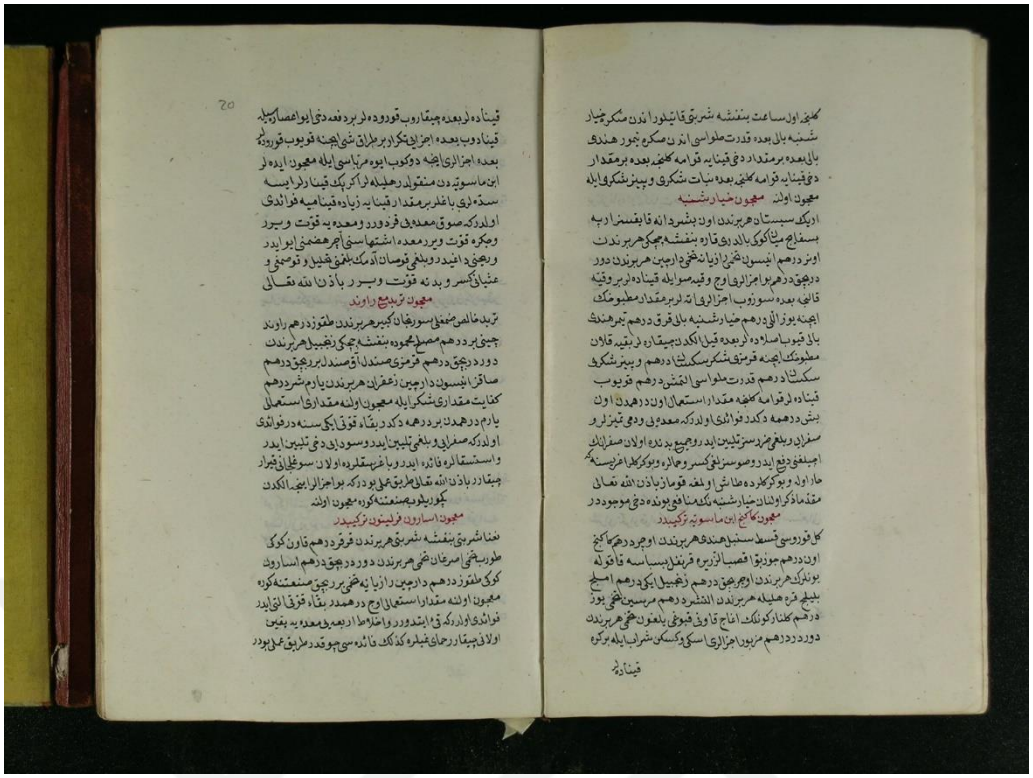
vr. 17a-17b

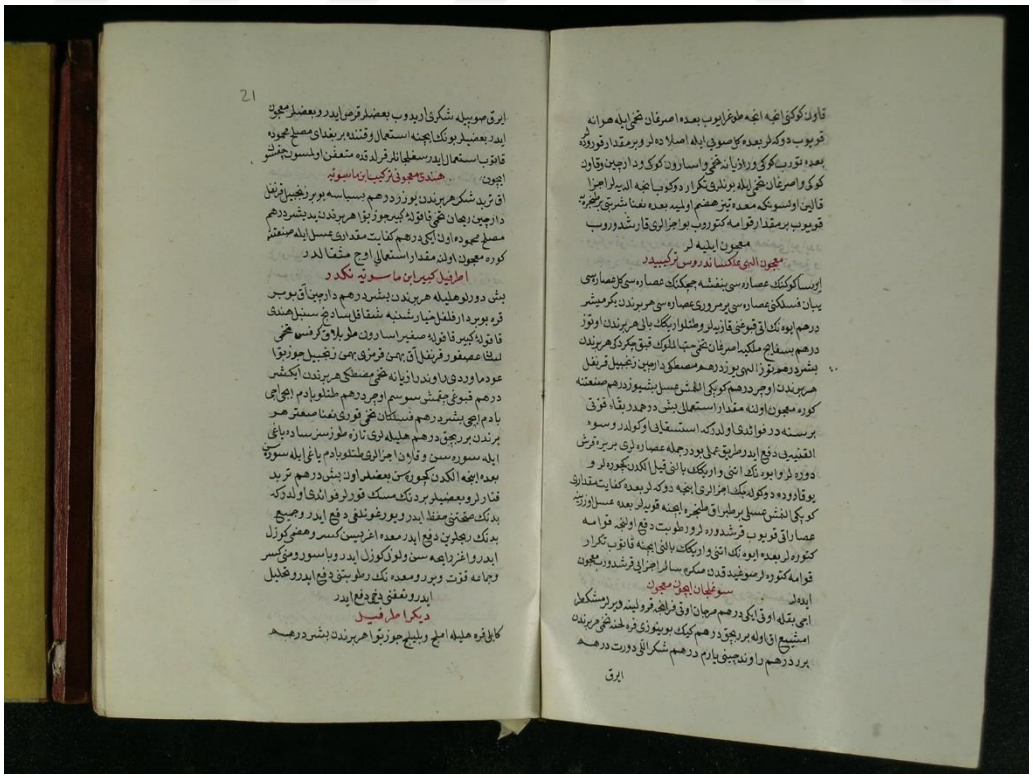
vr. 18a-18b

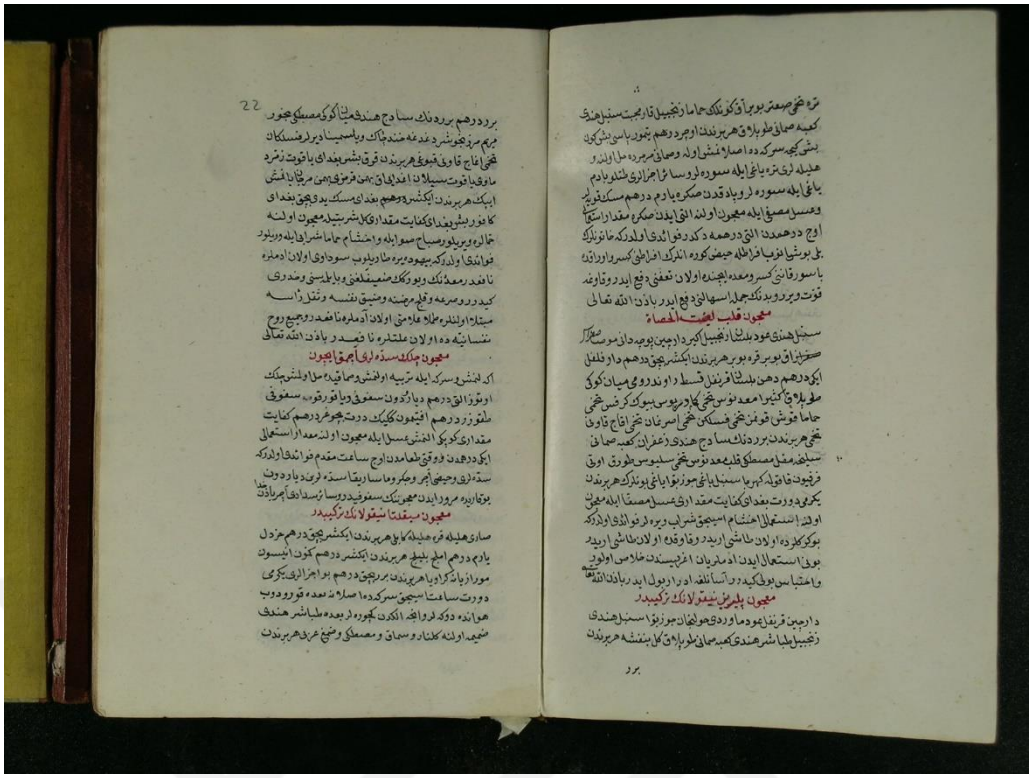
vr. 19a-19b

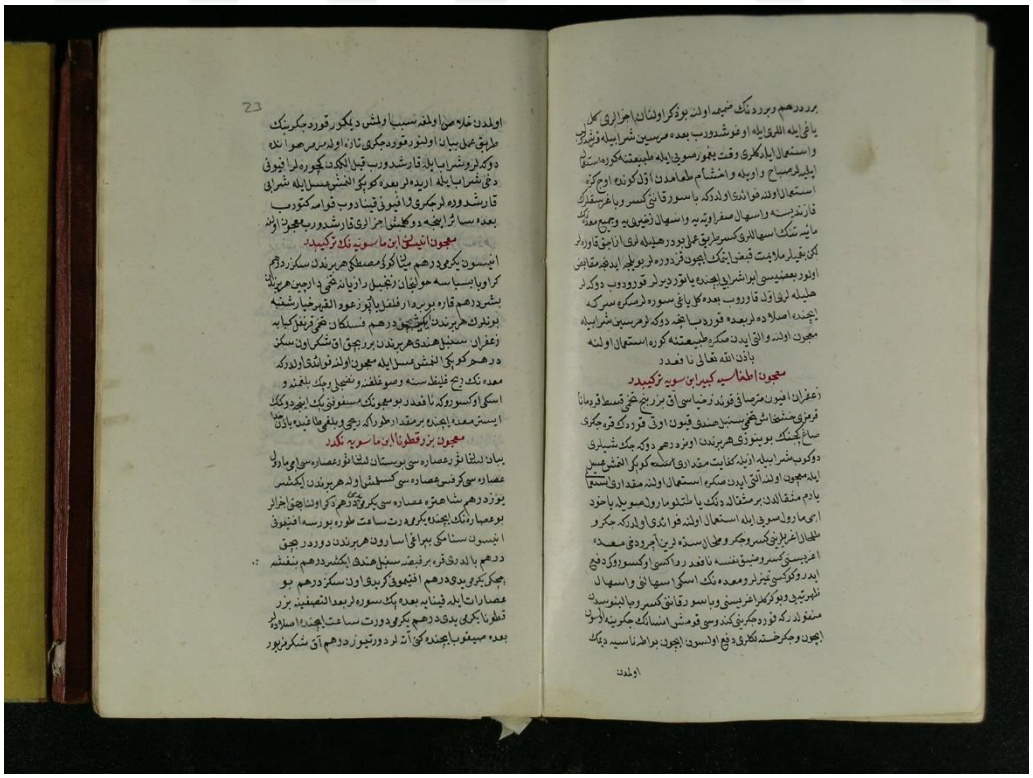
vr. 20a-20b

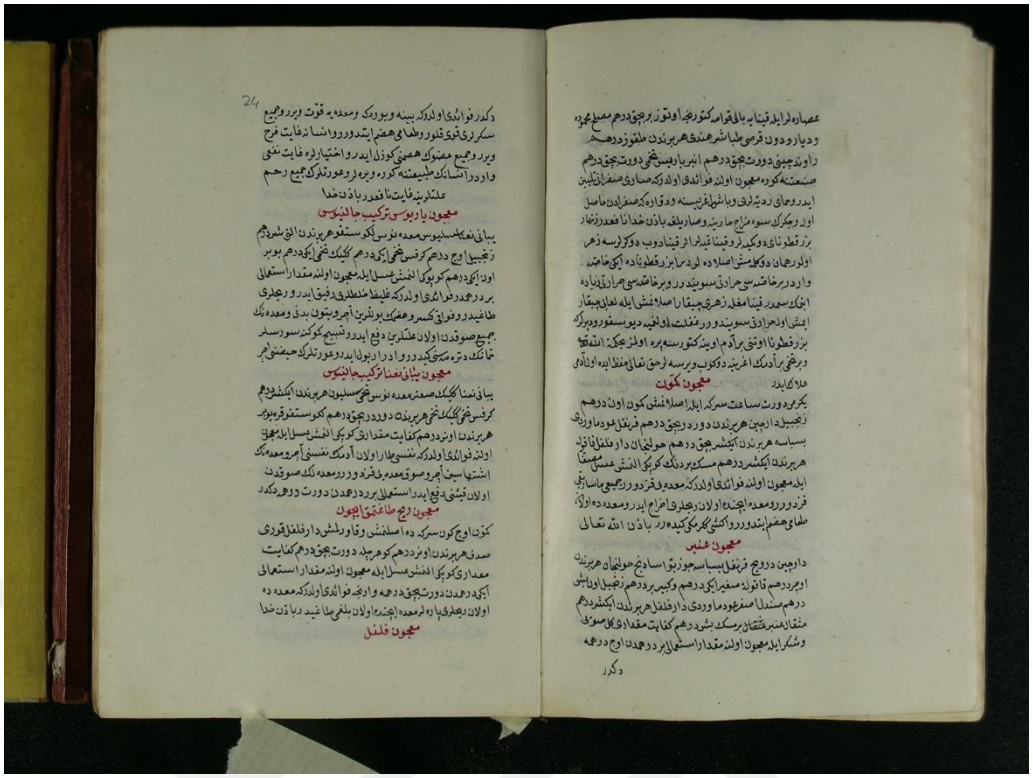
vr. 21a-21b

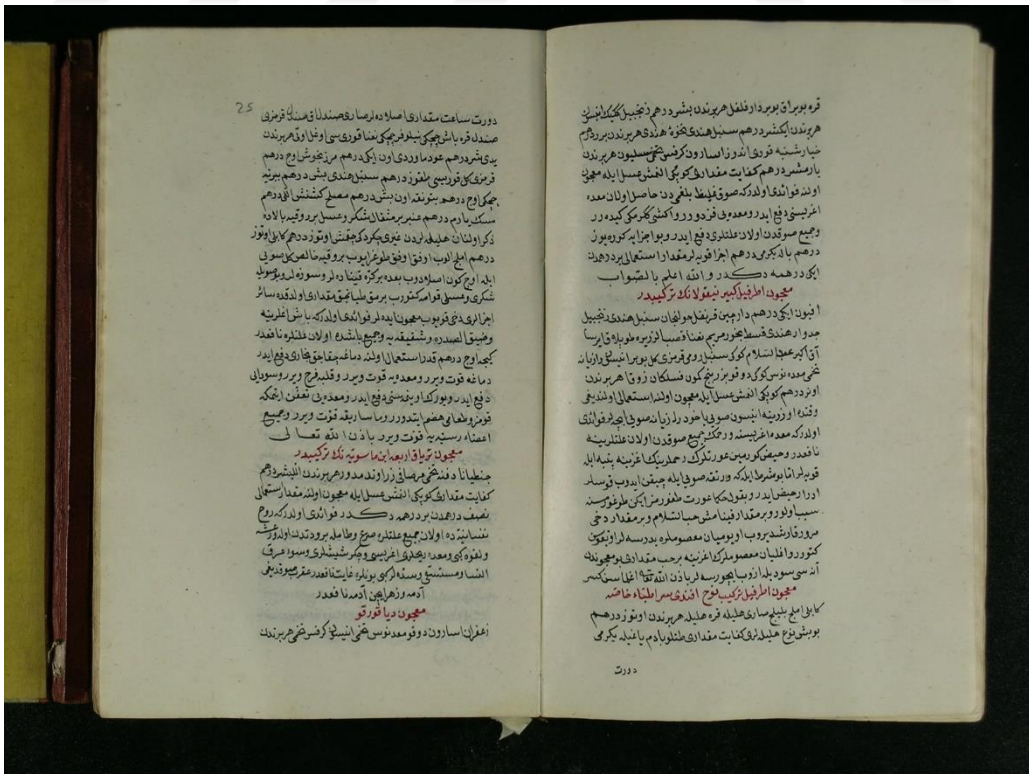
vr. 22a-22b

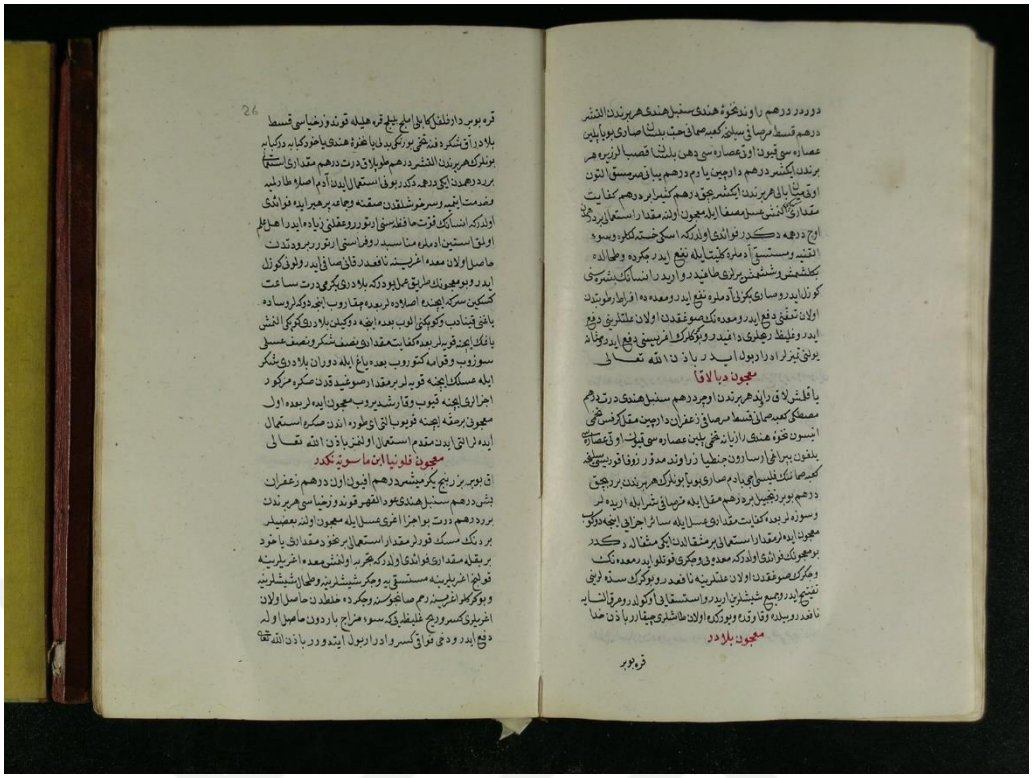
vr. 23a-23b

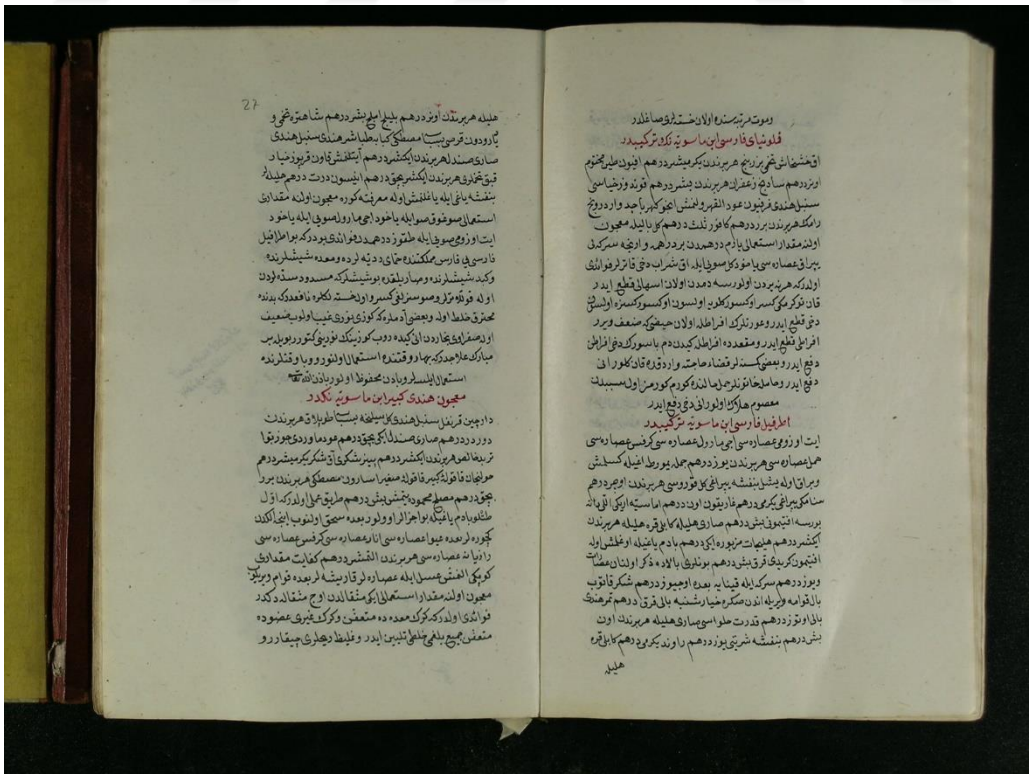
vr. 24a-24b

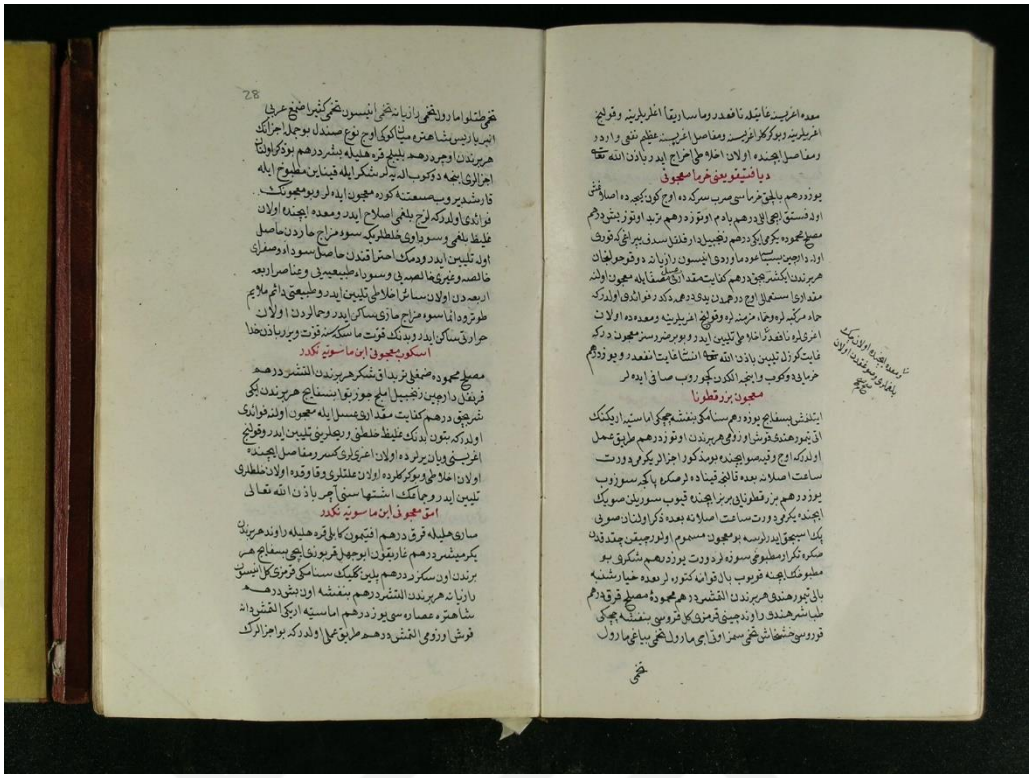
vr. 25a-25b

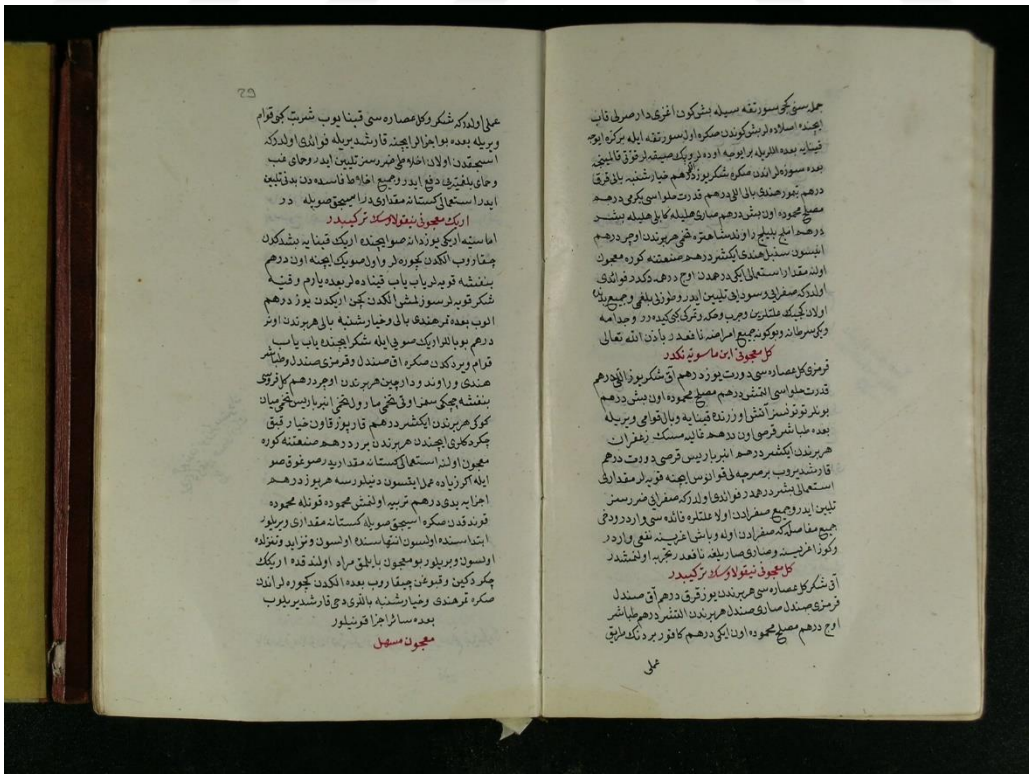
vr. 26a-26b

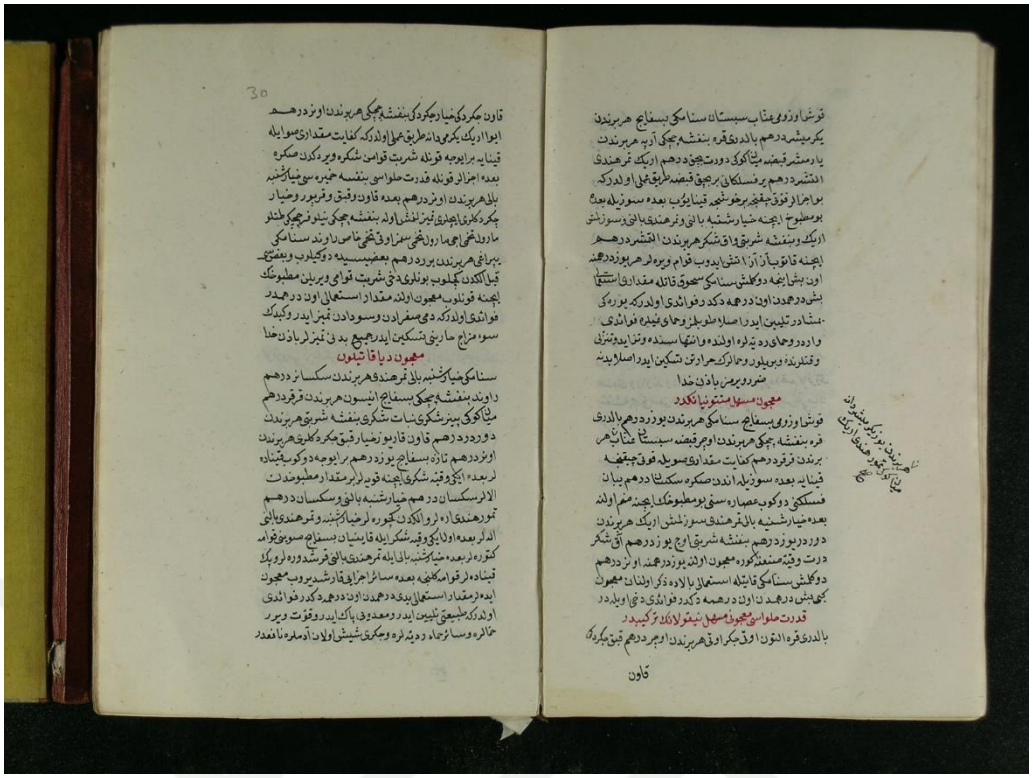
vr. 27a-27b

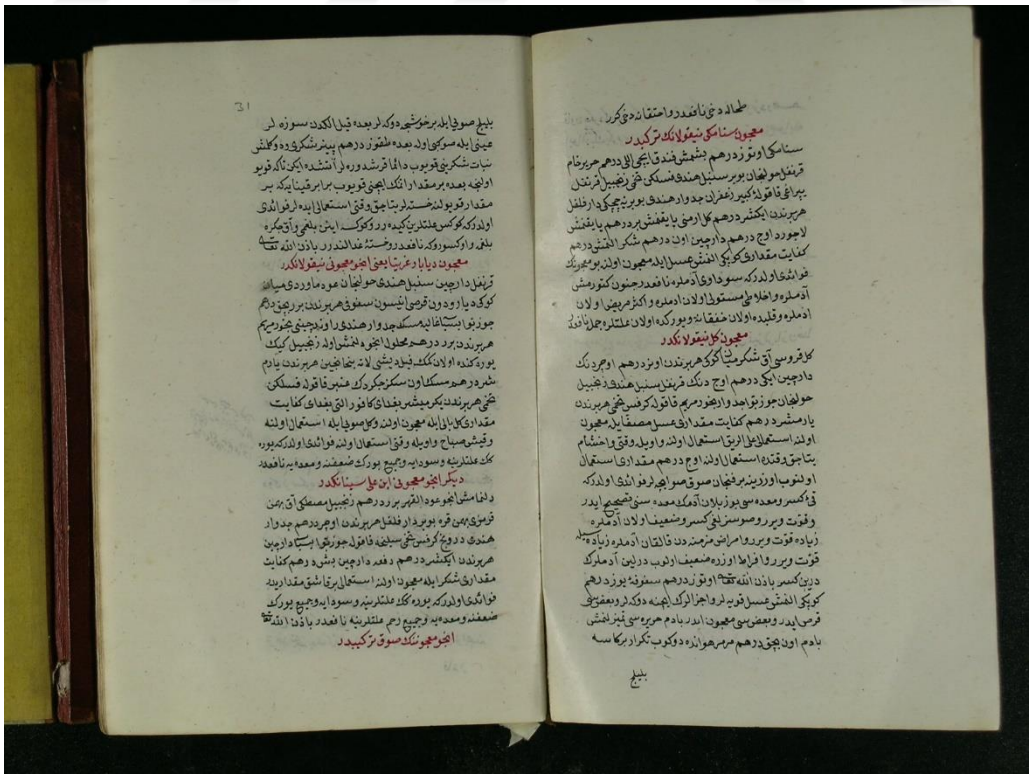
vr. 28a-28b

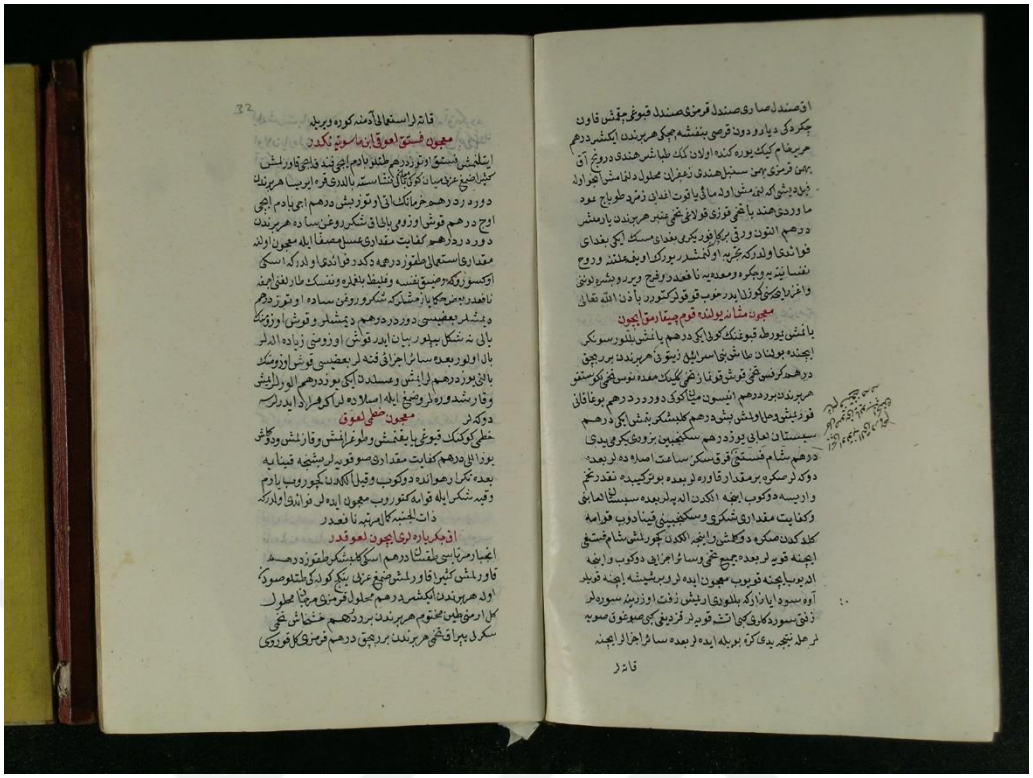
vr. 29a-29b

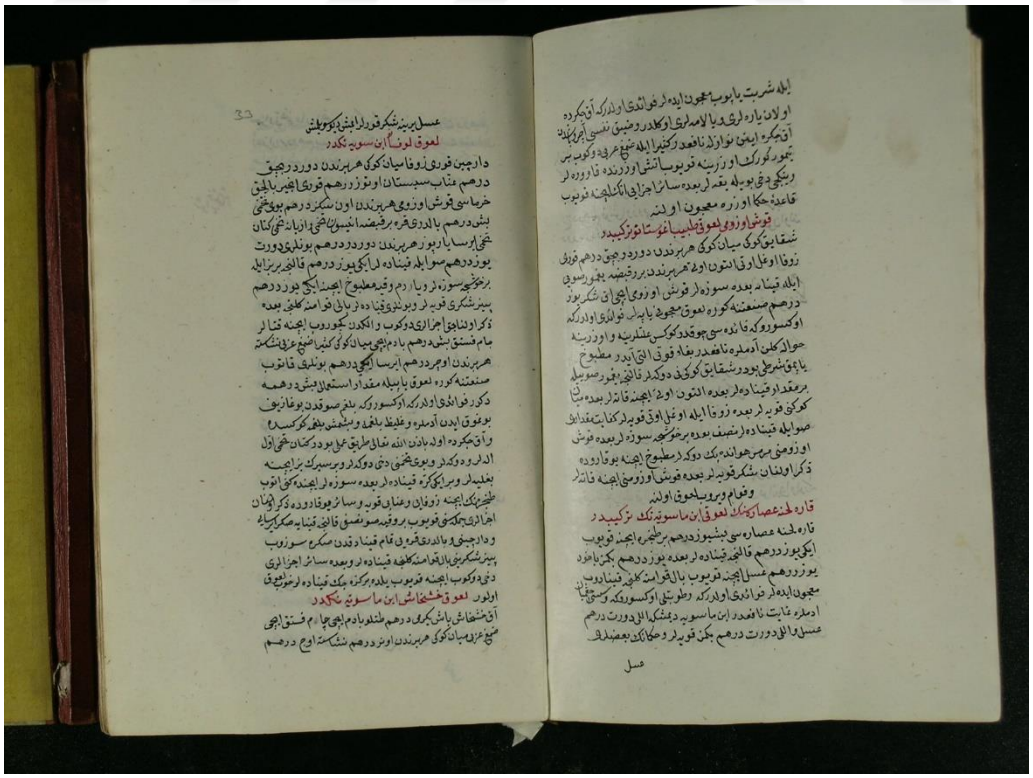
30a-30b

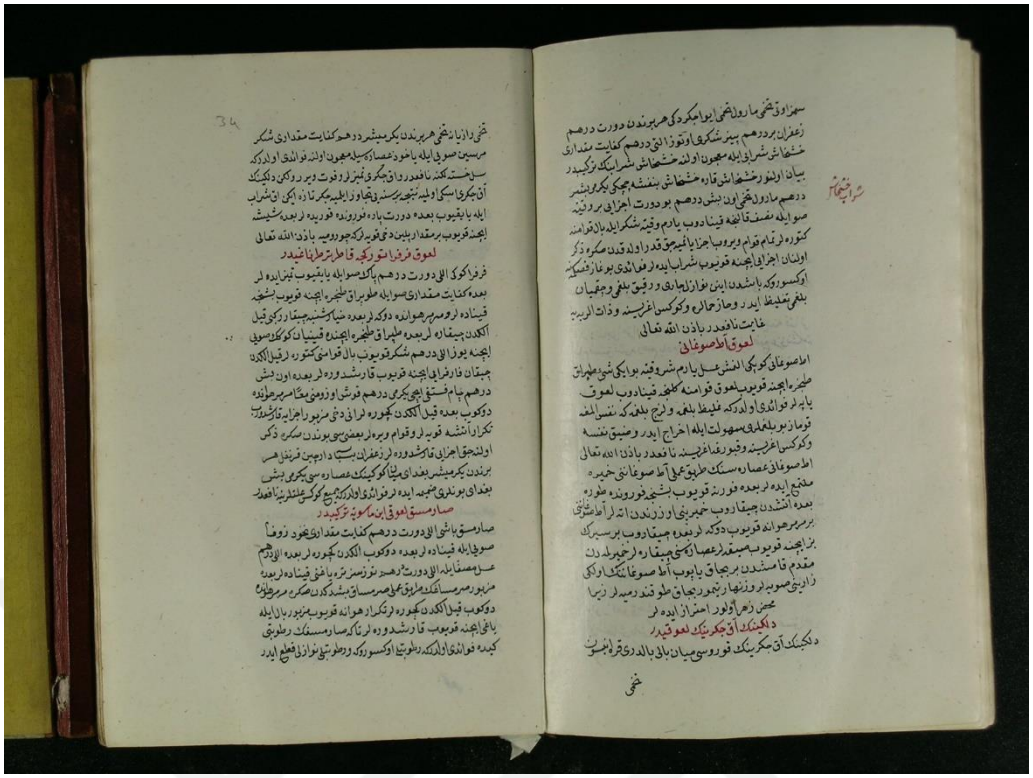
vr. 31a-31b

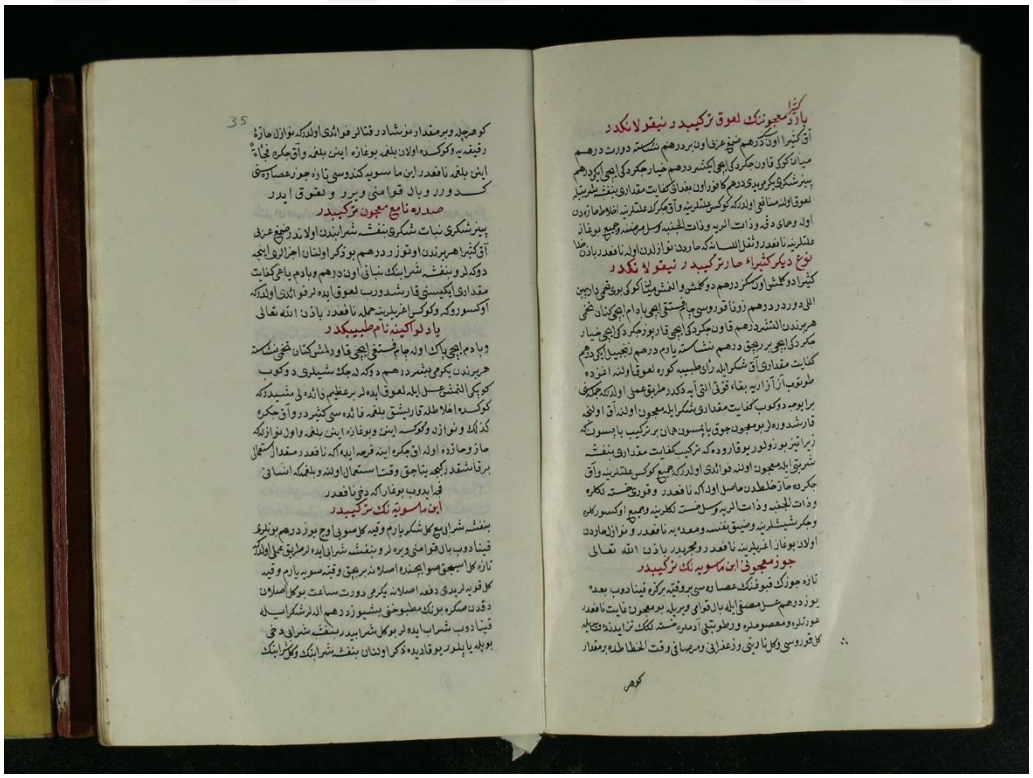
vr. 32a-32b

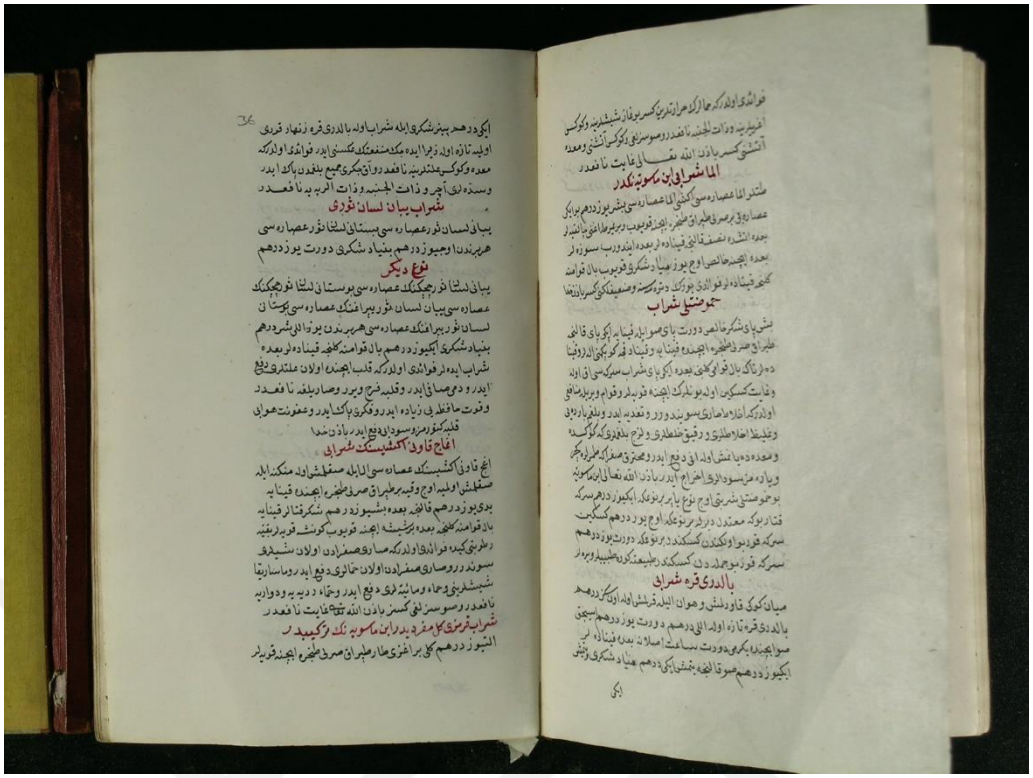
vr. 33a-33b

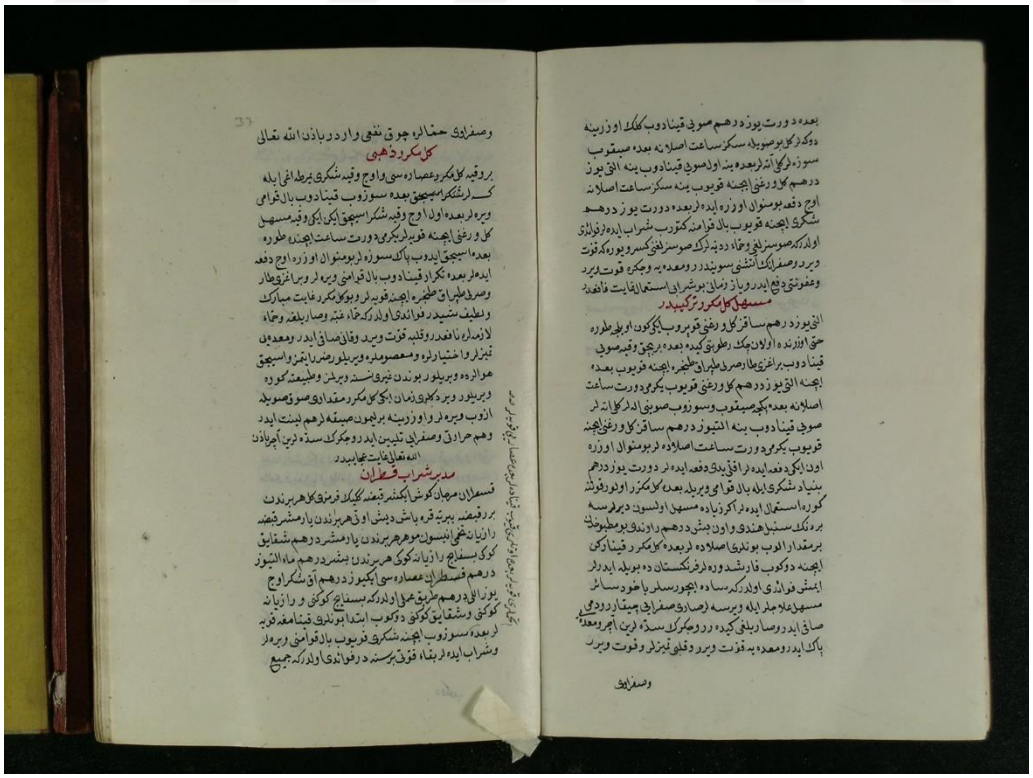
vr. 34a-34b

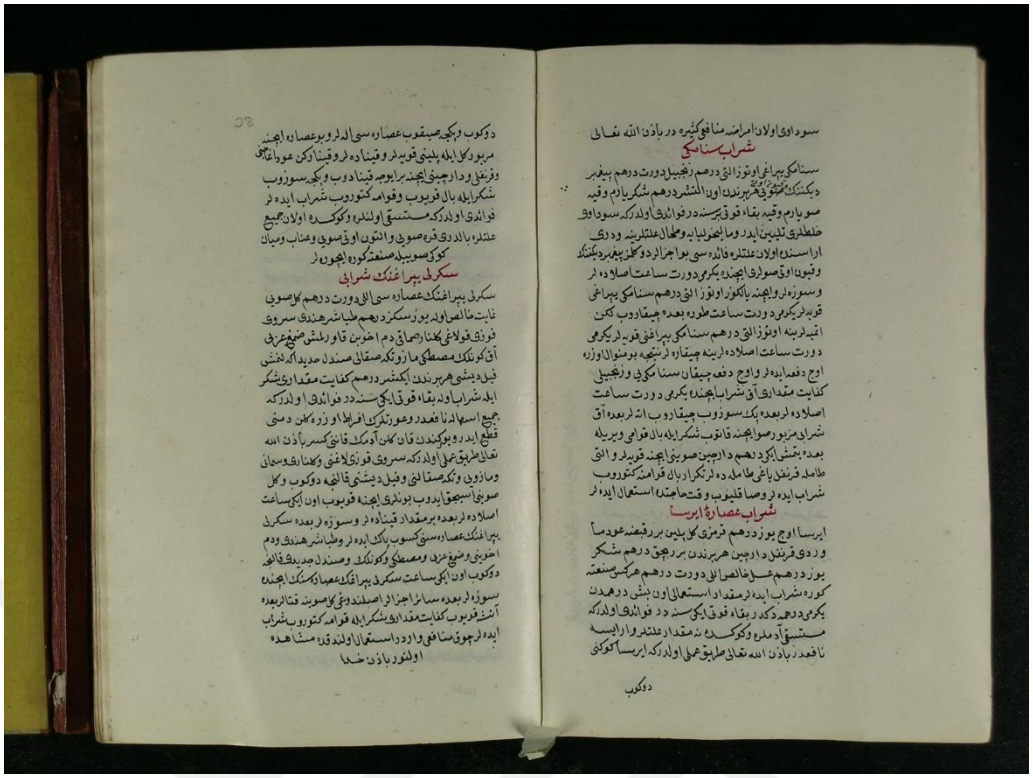
vr. 35a-35b

vr. 36a-36b

vr. 37a-37b

سودا وی اولان امراضه منافع کثیره در باذن الله تعالی

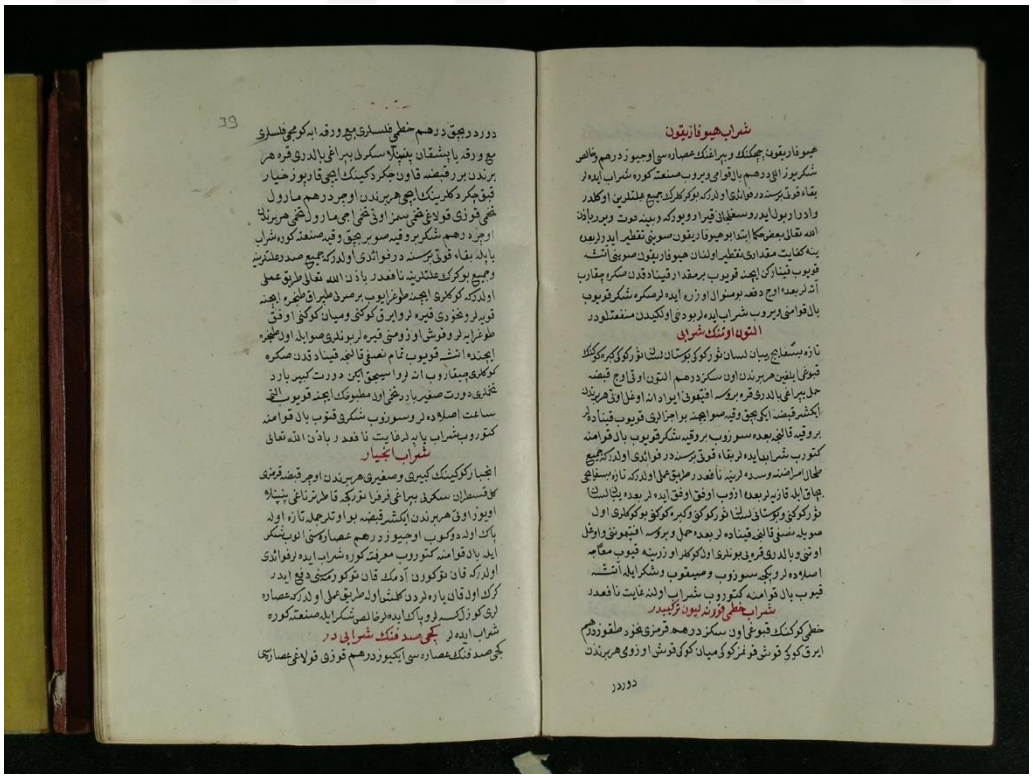
شراب سنامکی

سنامکی بیراغی اونوز اتی درهم زنجبیل دورت درهم بیکیر
دیکنک خشخاش هریرندن اون التشر درهم شکر یارم وقیه
صو یارم وقیه بقاء قوتی برسنده دفوائدی اولدرکه سودا وی
طلطری تلیین ایدر وما یحتر لیایه وحمال اعتلترینه ودوری
ارا سنده اولان علتلره فائده سی بوا جزالرد وکلو بیکیرد یکنک
وقیون اوتی صولری ایجنده یکرمی دورت ساعت اصلاوه ر
وسوزه ر واجنه یاکوز اونوز اتی درهم سنامکی بیراغی
قویه ر یکرمی دورت ساعت طلوه بعده بیقاروب کون
انیه ر بینه اونوز اتی درهم سنامکی بیراغی قویه ر یکرمی
دورت ساعت اصلاوه ر بینه بیقاره ر بنیچه بوصولی اوزره
اوچ دفعه ایده ر واچ دفعه بیقان سنامکی وزنجبیل
کفایت مقداری آق شراب ایجنده یکرمی دورت ساعت
اصلاوه ر بعده یکسوزوب بیقاروب اته ر بعده آق
شراب مزبور صولر ایجنده قاتوب شکر ایله بال قوامی ویریله
بعده بخشی ایکی درهم دارچین صویتی ایجنه قویه ر واتی
طلامه قرنفل یاغی ملامله ر یکرارباله قوامنه کتوروب
شراب ایده ر وصاقلیوب وقت حاجتده استعمال ایده ر

شراب عصارهٔ ابریسا

ابریسا اوچ یوز درهم قرمزی گل یاپراق بر قبضه عود مسا
و ردی قرنفل دارچین هریرندن بر درهم شکر
یوز درهم غالصا الی دورت درهم هرکسی صنعته
کوره شراب ایده ر مقداری استعمالی اون بشی درهمدن
یکرمی درهمه کدر بقاء قوتی ایکی سنه دد فوائدی اولدرکه
مستسقی آدملره وکوکسده نه مقدار علتلره وارایسه
نافعدر باذن الله تعالی طریق عملی اولدرکه ابریسا کوکنی

دوکوب

دوکوب وبیکی صبغوب عصاره سی الده ر وبو عصاره ایجنه
مربوط گل یاپراغی پلینی قویه ر وقیناوه ر وقیناکون عود اغاجی
وقرنفل ودارچینی ایجنه برابوجه قیناوه وب بیکی سوزوب
شکر یاپراغه یاقویوب وقوامه گتوروب شراب ایده ر
فوائدی اولدرکه مستسقی اولنلره وکوکسده اولان جمیع
علتلره بالدری قره صوی والتون اوتی صوی وعناب ومیان
کوکی صوی بدل صنعتدر کوره ایجون ر

سکرلی بیراغنک شرابی

سکرلی بیراغنک عصاره سی الی دورت درهم گل صوی
غایت خالص اولدیوز سکسر درهم طباشیر هندی سیروی
قوتی قولاغی کلنارحمامی دم اخوین قاوتلمش ضمغ عربی
آق کوتلک مصطکی ماروتلک صمغ لی صندل حدید اگه لمش
فیل دیشی هریرندن ایکشر درهم کفایت مقداری شکر
ایله شراب اولدیقدن بقاء قوتی ایکی سنه دد فوائدی اولدرکه
جمیع اسهالدن نافعدر وصوتلری افراط اوزره کلن دمنی
قطع ایدر وبوکیندن قان کلن آدملک قانی کسر باذن الله
تعالی طریق عملی اولدرکه سیروی قوتی لاغی وکلنار گلسوی
وماذوی وتلک صمغ لی وفیل دیشی قاچه دوکوب وگل
صوینی سیچوق ایدوب بوندری ایجنه قویوب اون ایکی ساعت
اصلاوه ر بعده برمقدار قیناوه ر وسوزه ر بعده سکرلی
بیراغنک عصاره سوسنی گسوب پاک ایده ر وطباشیر هندی ودم
اخوینی وضمغ عربی ومصطکی وکوکنک وصندل جدید گه لمش
دوکوب اون ایکی ساعت سکرلی بیراغنک عصاره سنک ایجنده
سوزه ر بعده سیاه زاجزالر اصلدونی گل صوینه قتار بعده
آتشه قویوب کفایت مقداری شکر ایله قوامه گتوروب شراب
ایده ر هوی منافعی وارد راستعمالی ولده قوه مشاهده
اولنور باذن خدا

شرابِ هیوفاریقون

هیوفاریقون چگنک وبیراغنک عصاره سی اوچیوز درهم وخاص
شکر یوز الی درهم بال قوامی ویروب صمغته کوره شراب ایده ر
بقاء قوتی برسنده دفوائدی اولدرکه بوکه کدرکد جمیع علتلرین اوکلدر
وادرار بولی یره دوسغیلان قیرادوبوکه وبید توت ویرباذان
الله تعالی بعض حکما ابتدا بوهیوفاریقون صویتی تقطیر ایدر زیرا بدن
بنه کفایت مقداری تقطیر اولنان هیوفاریقون صویتی آتشه
قویوب قیناکن ایجنه قویوب برمقدار قیناوقدن صکره چغارب
آتشریعده اوچ دفعه بومیان اوزره ایده ر صکره شکر قویوب
بال قوامی ویروب شراب ایده ر بودی اولکیدن صنعتلو در

التون اونگ شرابی

تازه بسفلیج یپیان لسان نوركوکو بوکسان لسنک نوركوکو کبره کوکنک
قبوطی یلفین هریرندن اون سکزر درهم التون اوتی اوچ قیصه
حل بیراغی بالدری قره برواسه اتیموق ایراداند اوغلی اوتی هریرندن
ایکشر قیصه ایکی چیق وقیه صوایجنده براجزایی قویوب قیناوه ر
بروقیه قالنجه بعده سوزوب بروقیه شکر قویوب بال قوامنه
کتوروب شراب ایده ر بقاء قوتی برسنده دفوائدی اولدرکه جمیع
علتلر اسراضدنه وسردره نه نافعدر طریق عملی اولدرکه تازه بسفلیج
یاپراق ایله تازه بر بعده اوزوب اوفق ایده ر بعده یپاسلسان
نوركوکو وبوکسان لسان نوركوکو وکبره کوکو بوکوکلری اول
صوایله مضوغ قالنجه قیناوه ر بعده حمل وبرواسه اتیموق واوغلی
اوتی وبالدری قره وی بوندری اون کوکلری اوزرینه قیوب معاً جم
اصلاوه ر بیکی سوزوب وصبغوب وشکر ایله آتشه
قیوب بال قوامنه گتوروب شراب اولدنه غایت نافعدر

شرابِ حنظلِ فوزنه لیون ترکیبدر

حنظل یوکنک قبوطی اون سکزر درهم قرمزی بغوز طقوزدرهم
ابریق کوکی قوشی قوغرکوکی میان کوکی قوشی اوزوی هریرندن

دوردر

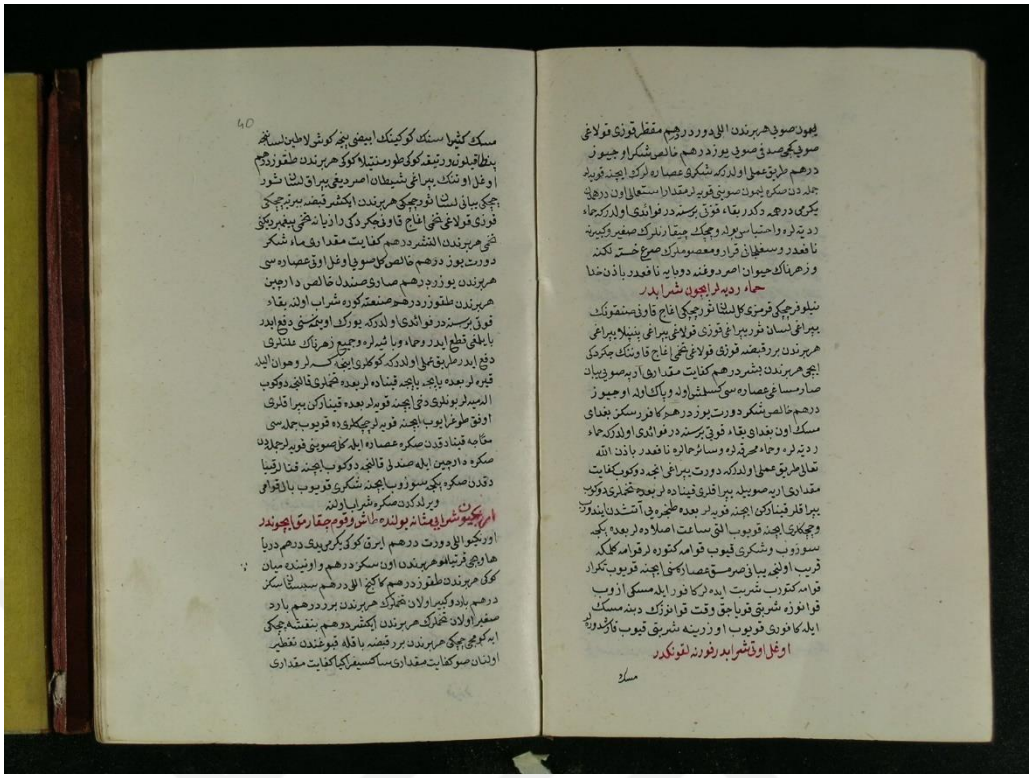
دوردرهم حنظلی فلسفری بیع ووقه ایه کوکی فلسفری
بیع ووقه یاپشقان یفیلاً سکرلی بیراغی بالدری قره هر
بریرندن بردر قبضه قاون چکرد کینک ایچی تاریون خیار
قبوغی چکرد کلرینک ایچی هریرندن اوچر درهم ماروللخمی
خمی قوزی قولاغی خمی سمز اوتی خمی ایچی ماروللخمی هریرندن
اوچرد درهم شکر بروقیه صوبرچیق وقیه صمغته کوره شراب
یاپله بقاء قوتی برسنده دوفوائدی اولدرکه جمیع صدعلتلرینه
وجمیع بوکرکی علتلرینه نافعدر باذن الله تعالی طریق عملی
اولدرکه کوکلری ایجنه طوغرایوب برصوی طبرانی طوغره ایجنه
قویه ر وقوزی قیره ر وایرنی کوکنی ومیان کوکنی اوفق
طوغرایه ر فوشتی اوزومنی قیره ر بوندری صوایله اولدخوره
ایجنده اتشه قویوب تمام نصفی قالنجه قیناوقدن صکره
کوکلری جیغاروب اته ر واسیچوق ایکی دورت کبیر یاردد
تخمزرق دورت صغیر یاردخرا ردمطبوشک ایجنه قویوب اتشی
ساعت اصلاوه ر وسوزوب شکری قوتوب بال قوامنه
گتوروب شراب یاپه ر خاصیت نافعدر باذن الله تعالی

شرابِ انجبار

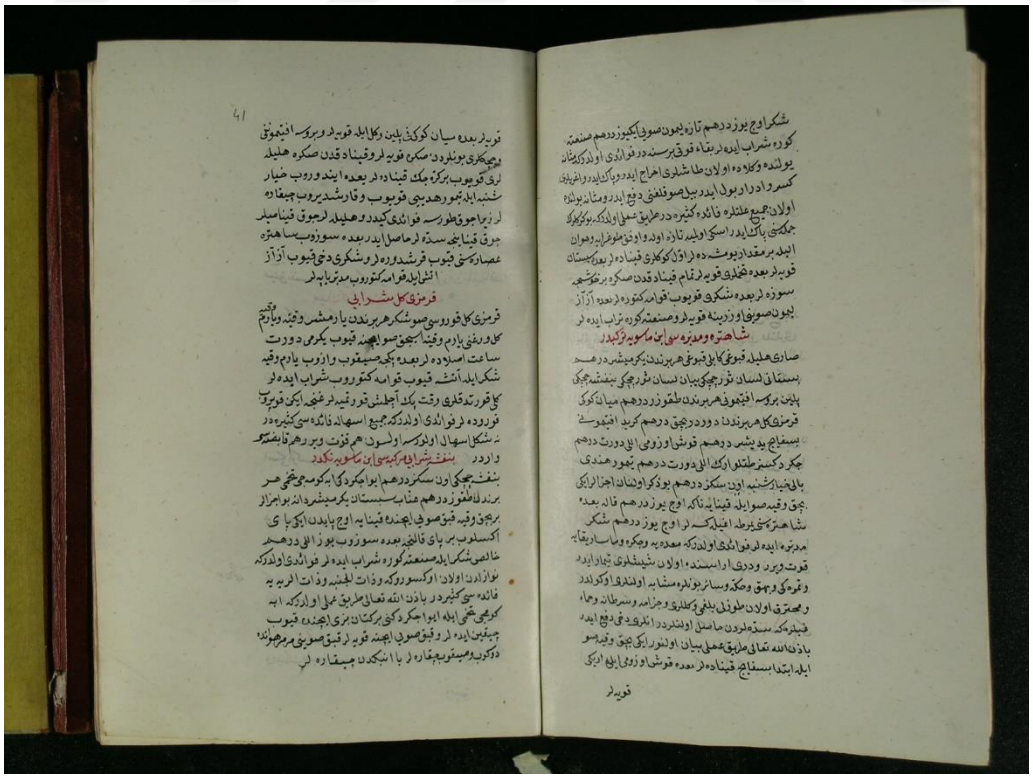
انجبار کوکینک کبیری وصغیری هریرندن اوچر قبضه قوتنی
کل قسطلان سکرلی بیراغی قرمزی بوکوکه قاطرتر اتی بنیشه
اوبوزاوتی هریرندن ایکشر قبضه بوتورجه تازه اولد
پاک اولد وکوب اوچیوز زرهم عصاره سی اون بوب شکر
ایله بال قوامنه گتوروب معرفته کوره شراب ایده ر فوائدی
اولدرکه قان توکورن آدمکه قان توکورسه دفع ایدر
کرک اولقان یاره دن اولسون کلسون اول طریق عملی اولدرکه عصاره
لری کوزکسر لو یاپاک ایده ر خاصیت شکر ایله صنعتدر کوره
شراب ایده ر

یکی صد فنگ شرابی در

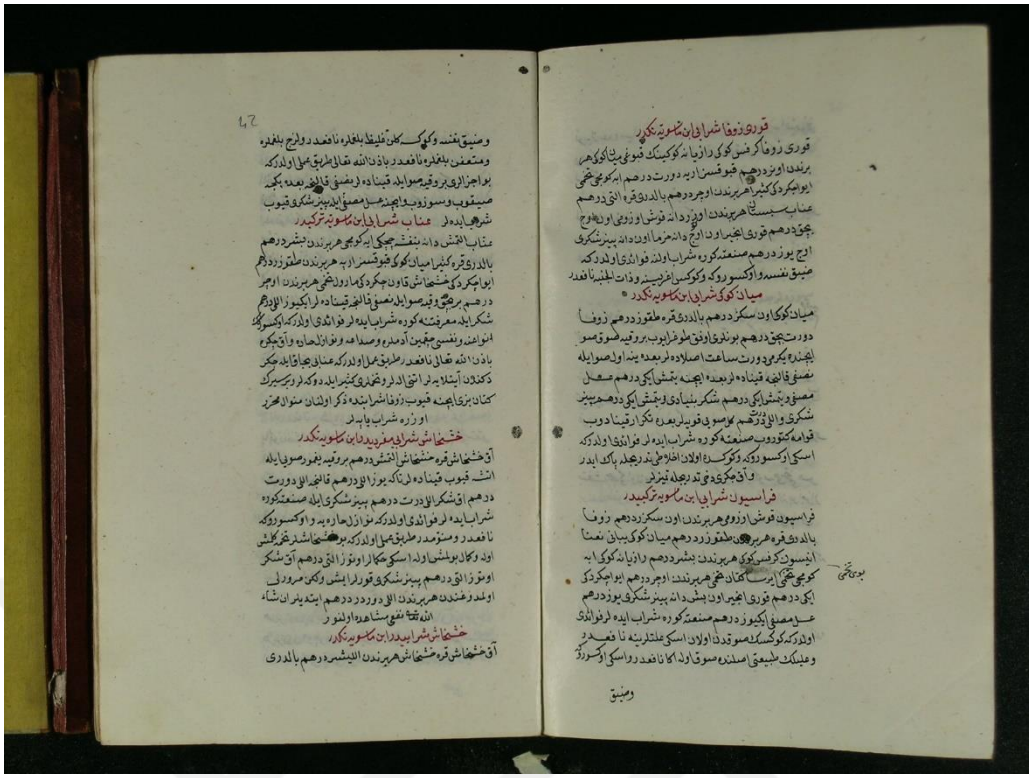
یکی صد فنگ عصاره سی ایکیوز درهم قوتی قولاغی عصار یچی

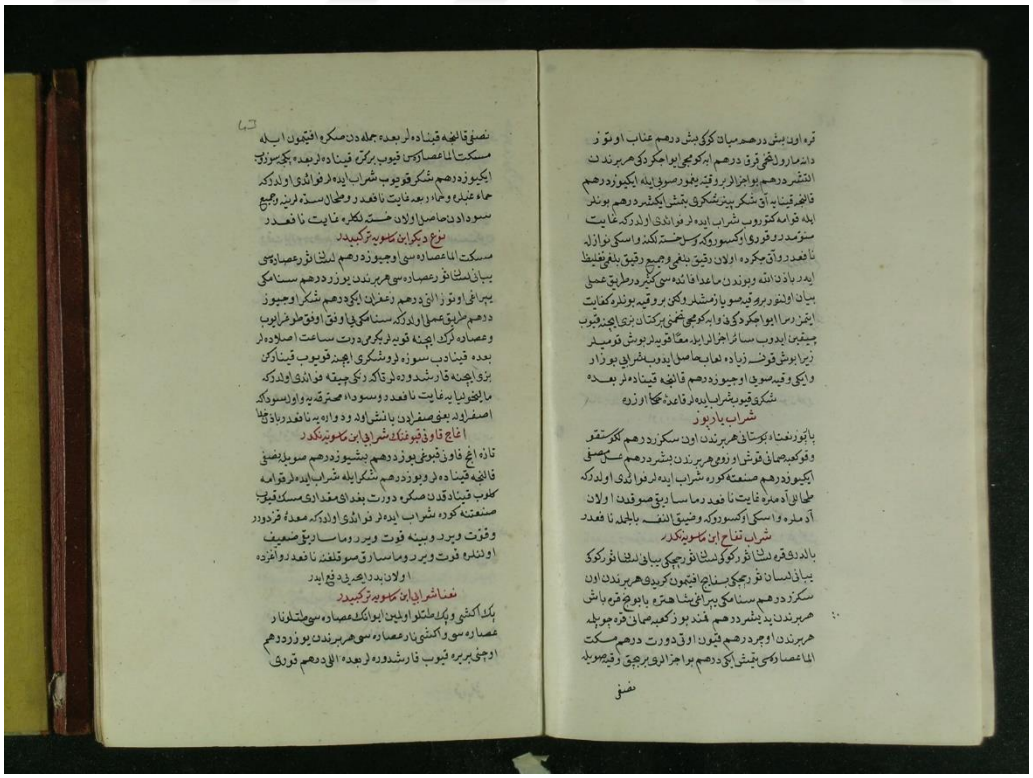
vr. 40a-40b

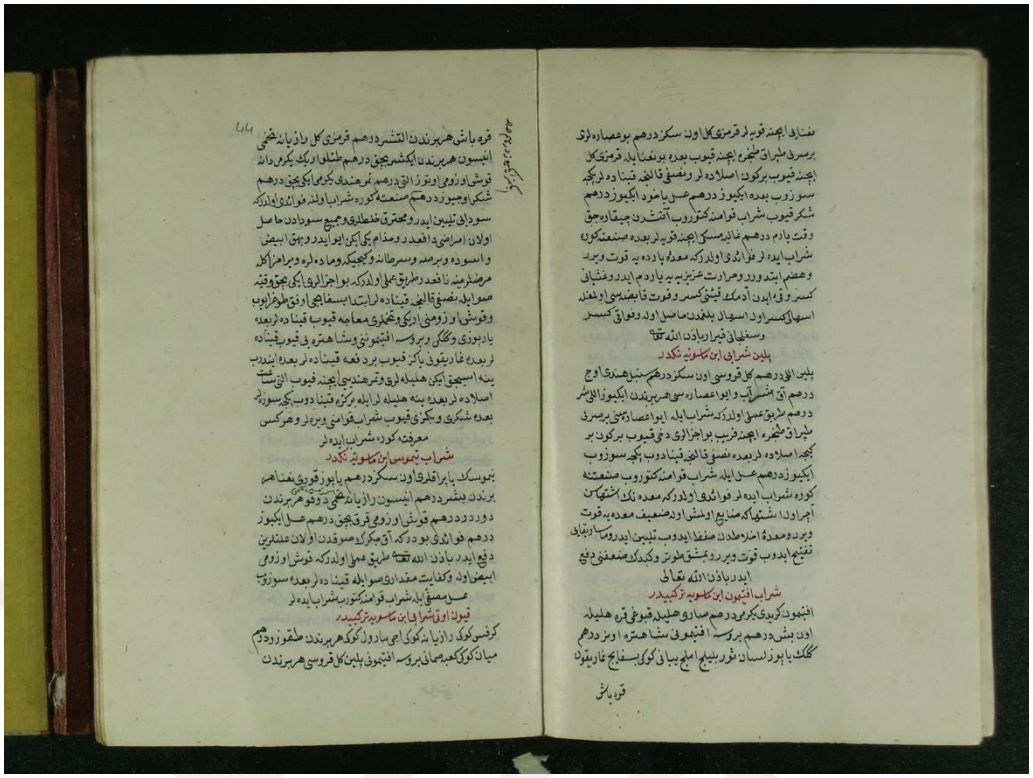
vr. 41a-41b

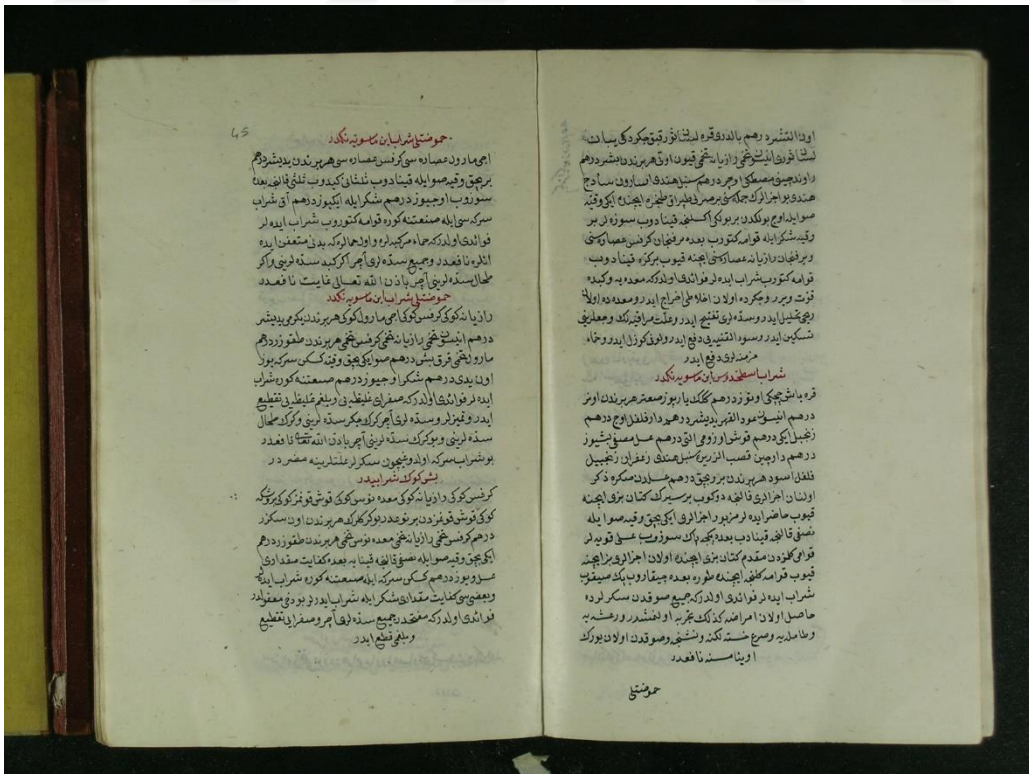
vr. 42a-42b

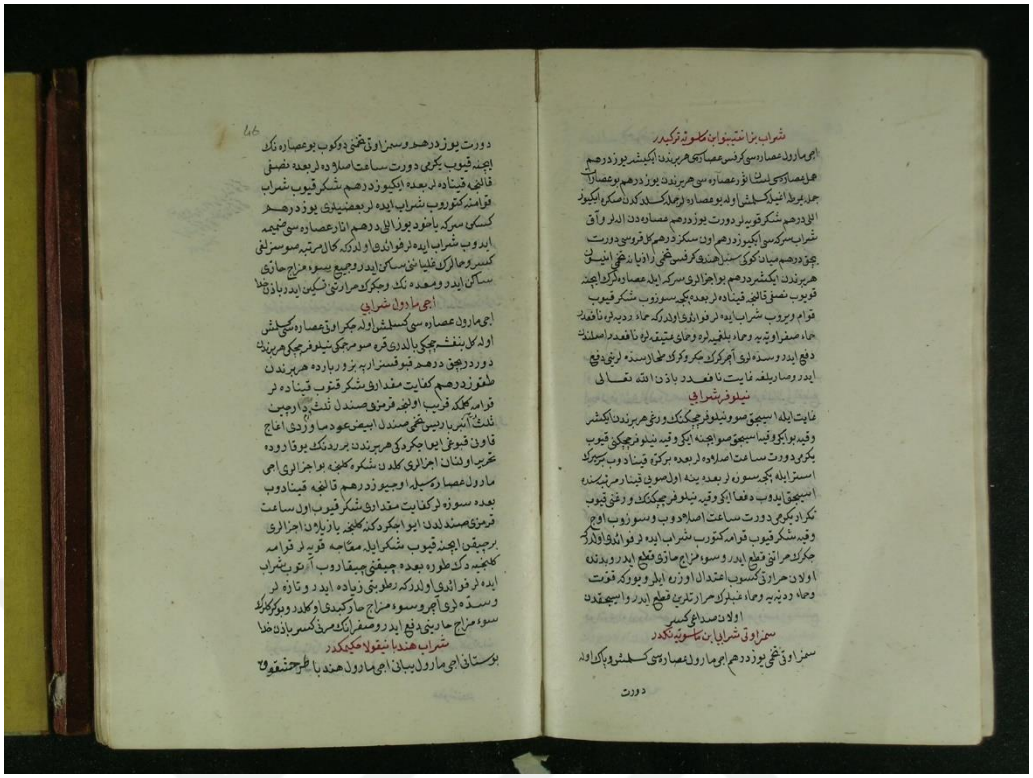
vr. 43a-43b

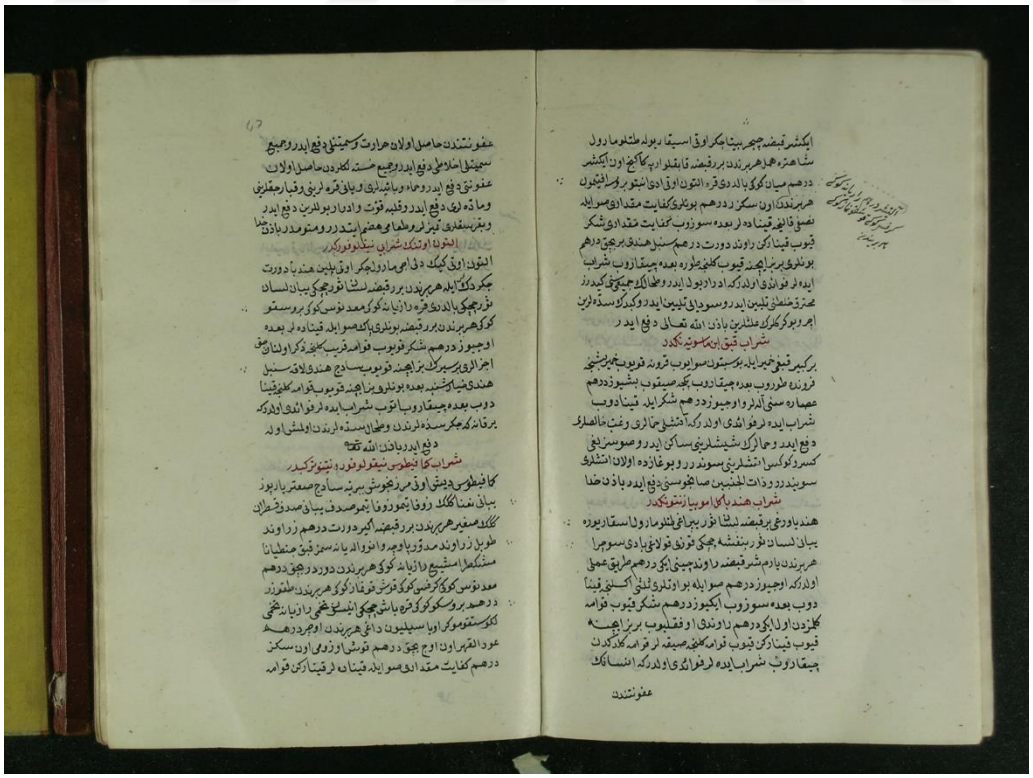
vr. 44a-44b

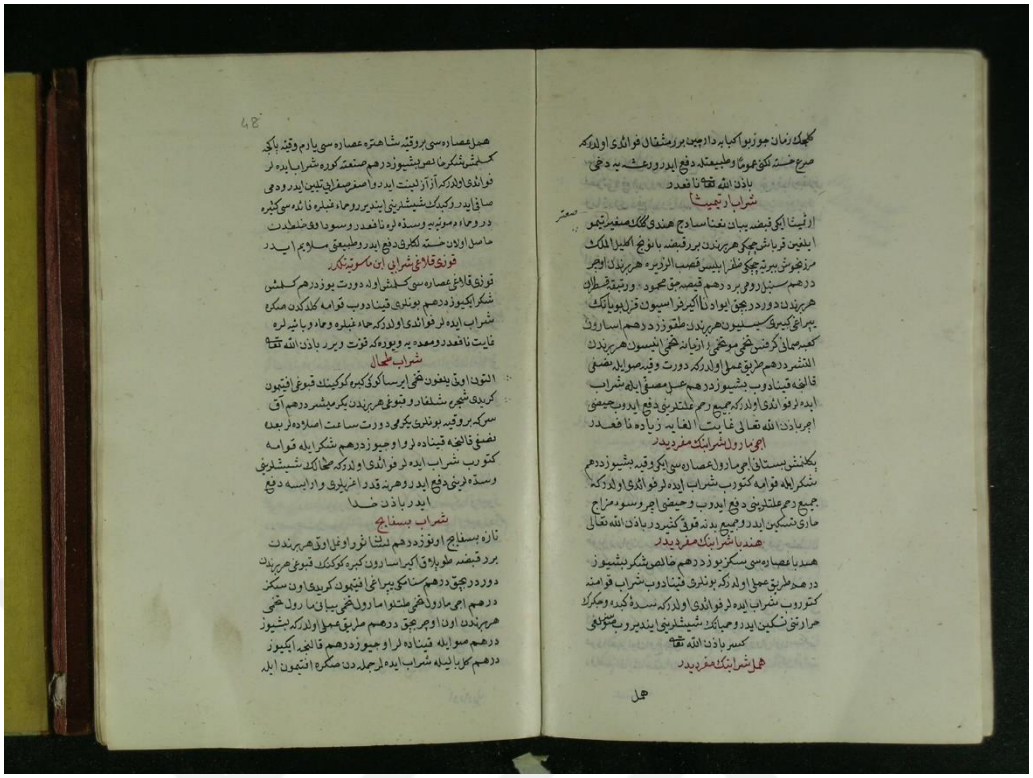
vr. 45a-45b

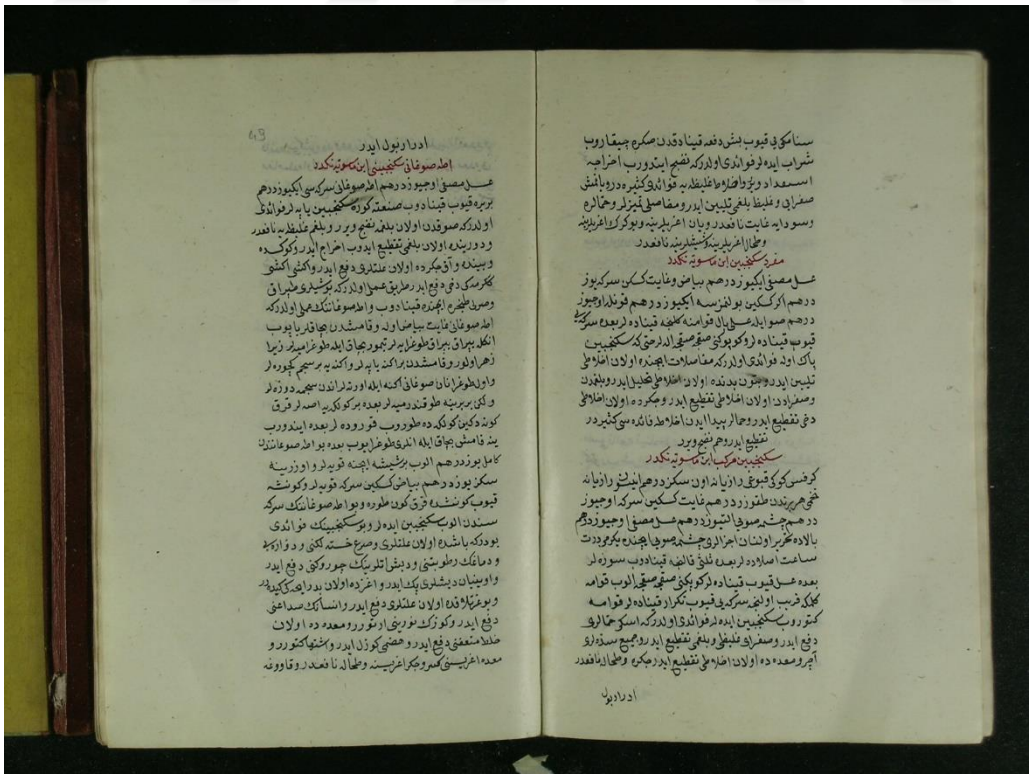
vr. 46a-46b

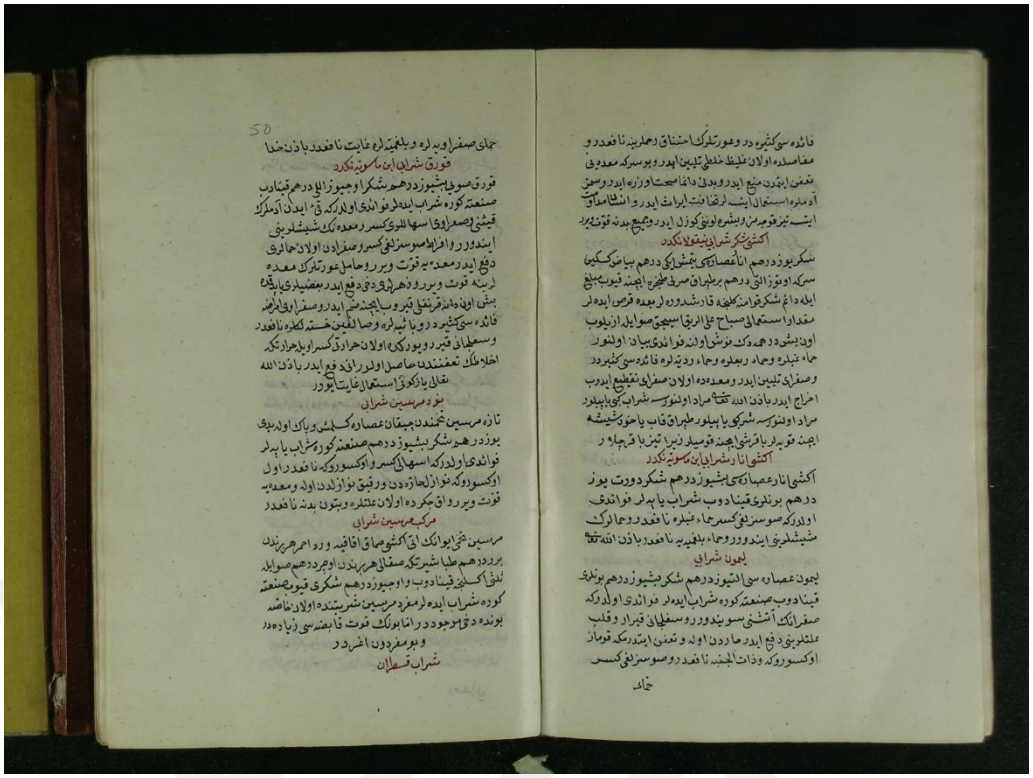
vr.47a-47b

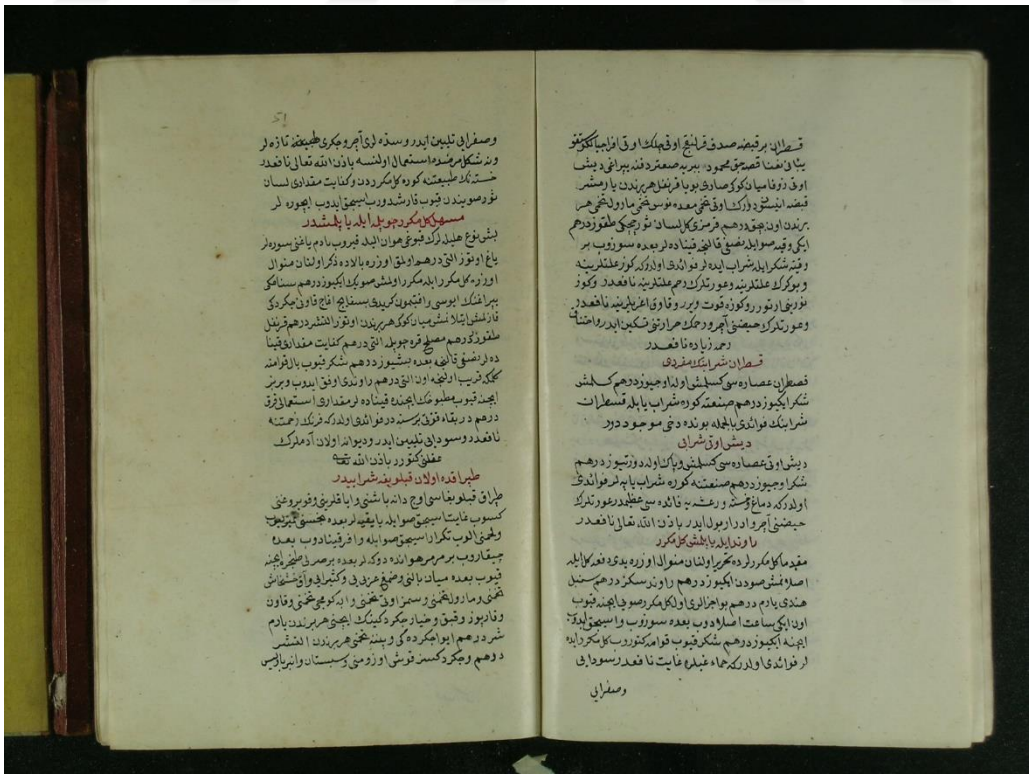
vr. 48a-48b

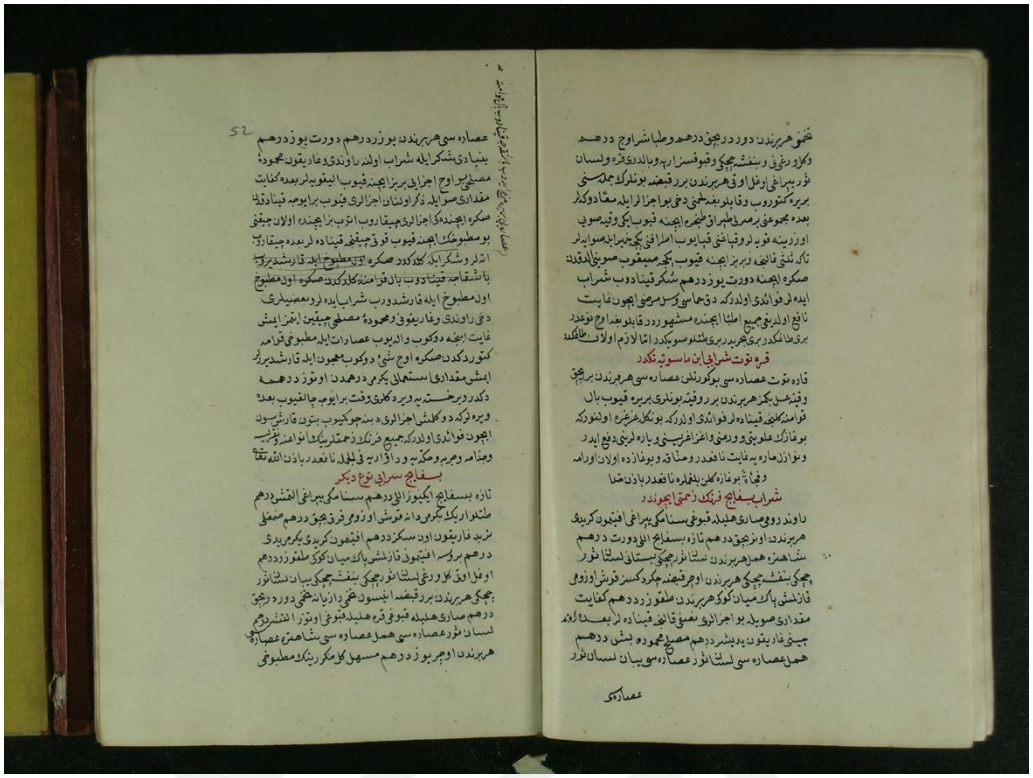
vr. 49a-49b

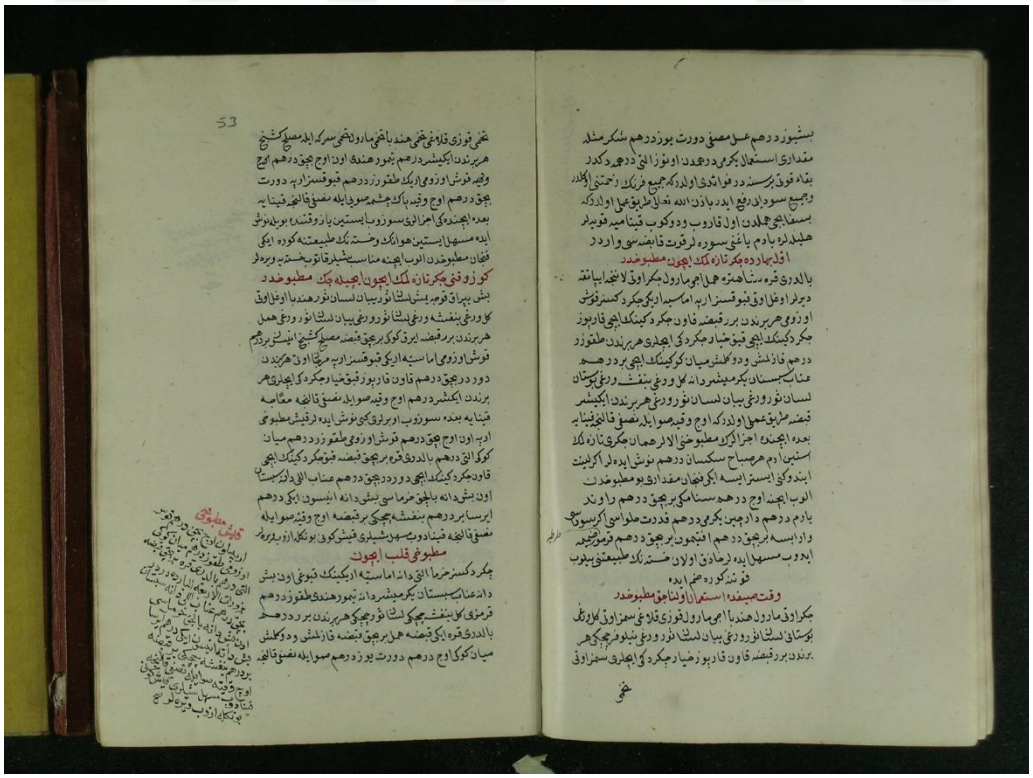
vr. 50a-50b

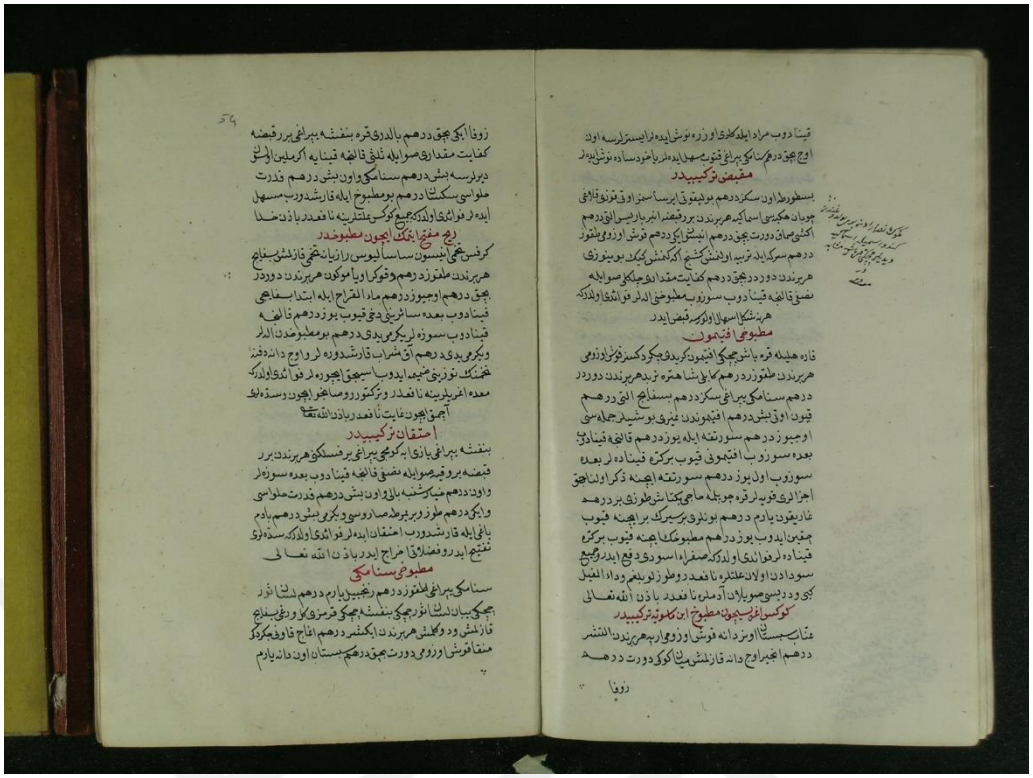
vr. 51a-51b

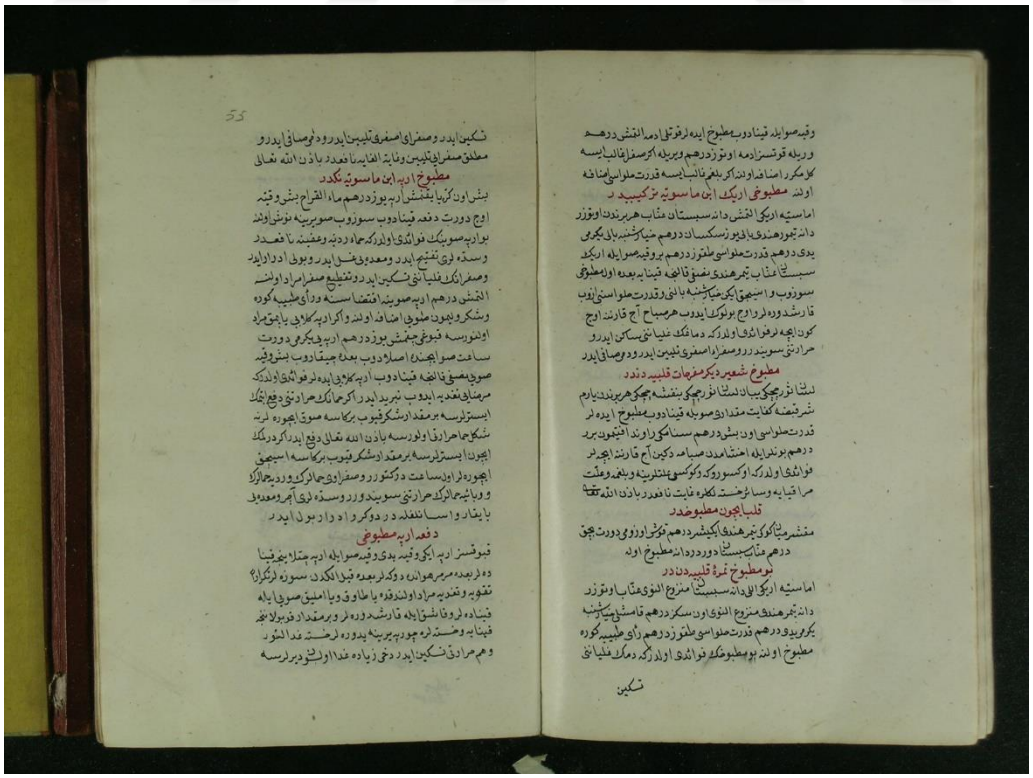
vr. 52a-52b

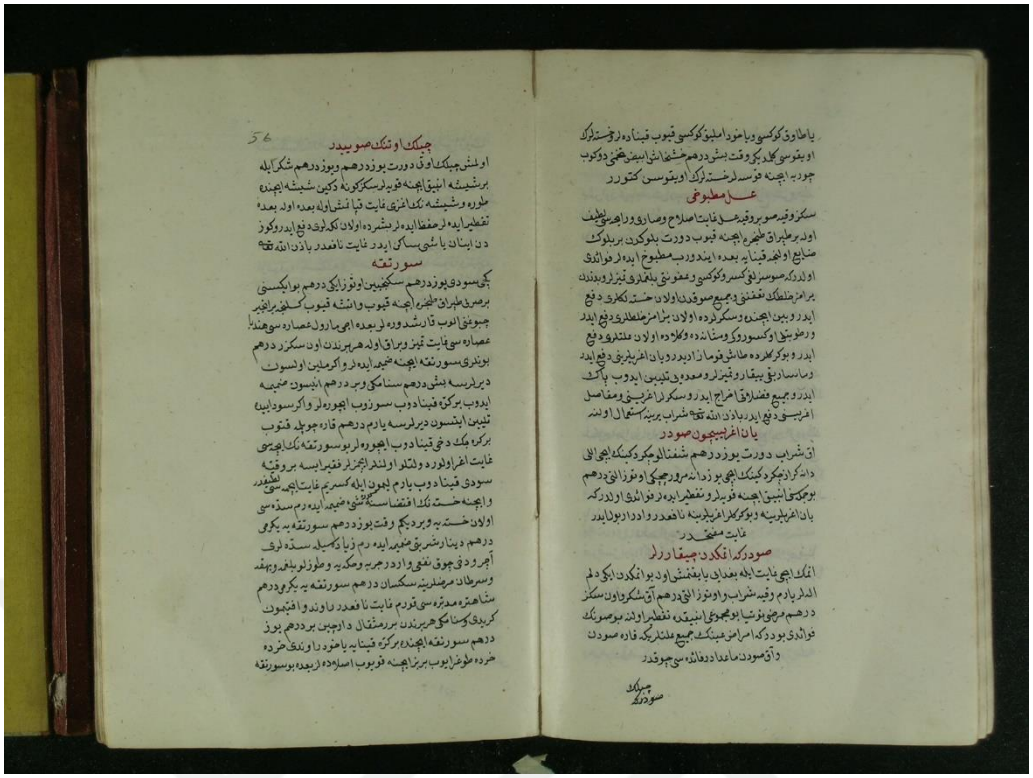
vr. 53a-53b

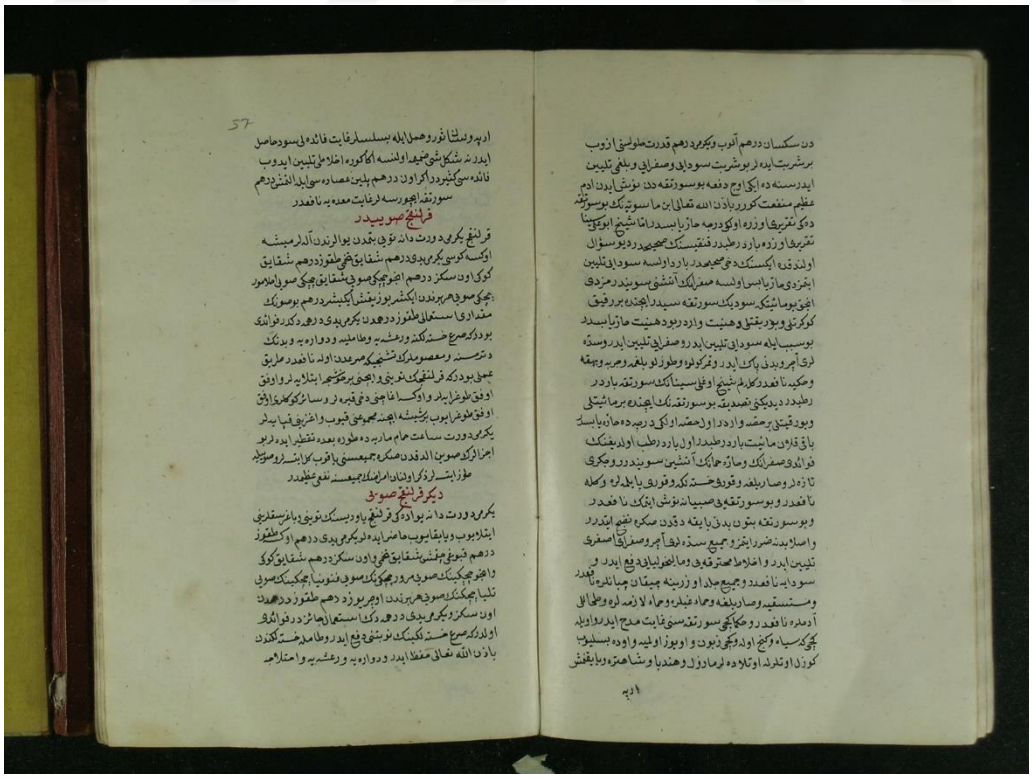
vr. 54a-54b

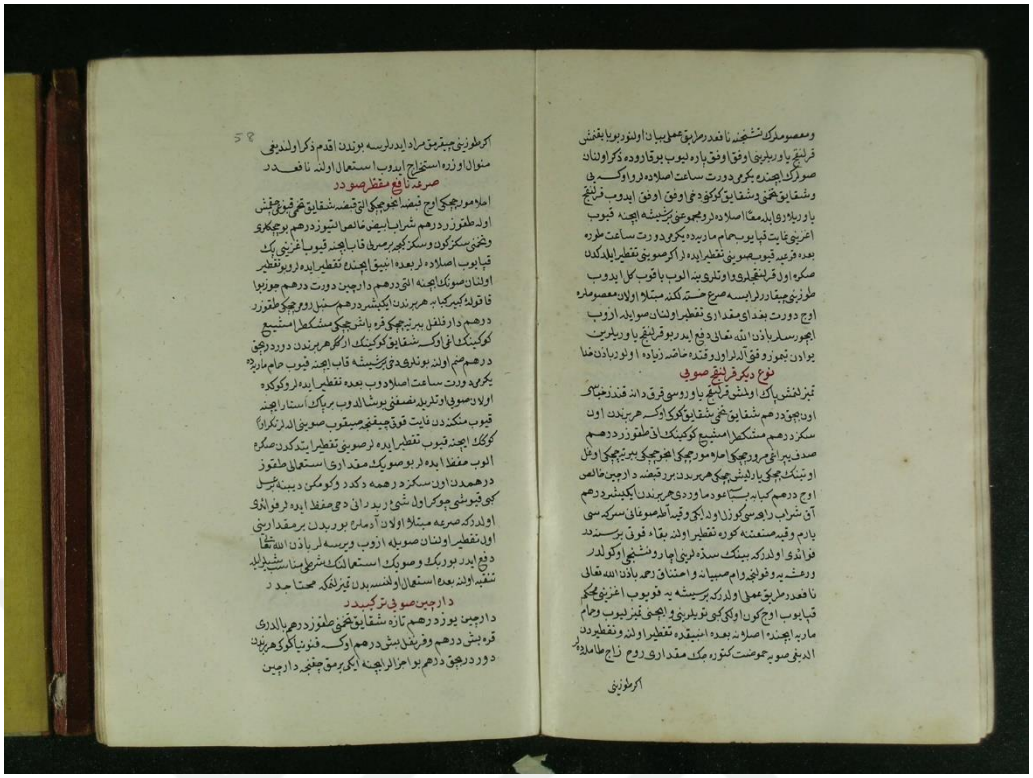
vr. 55a-55b

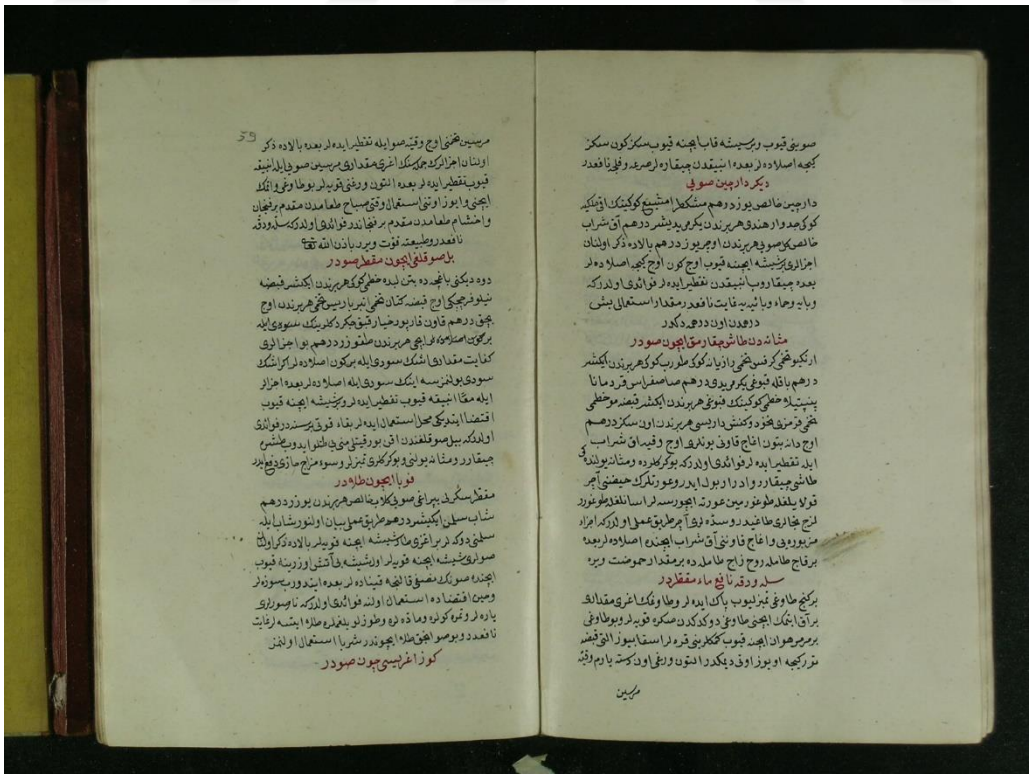
vr. 56a-56b

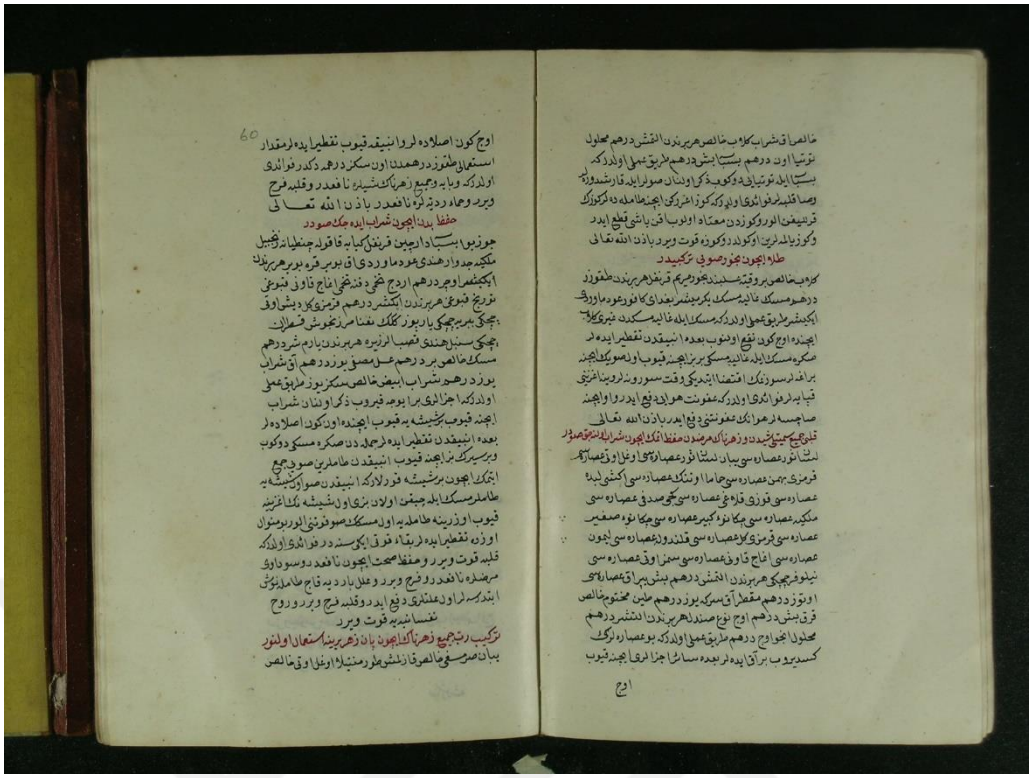
vr. 57a-57b

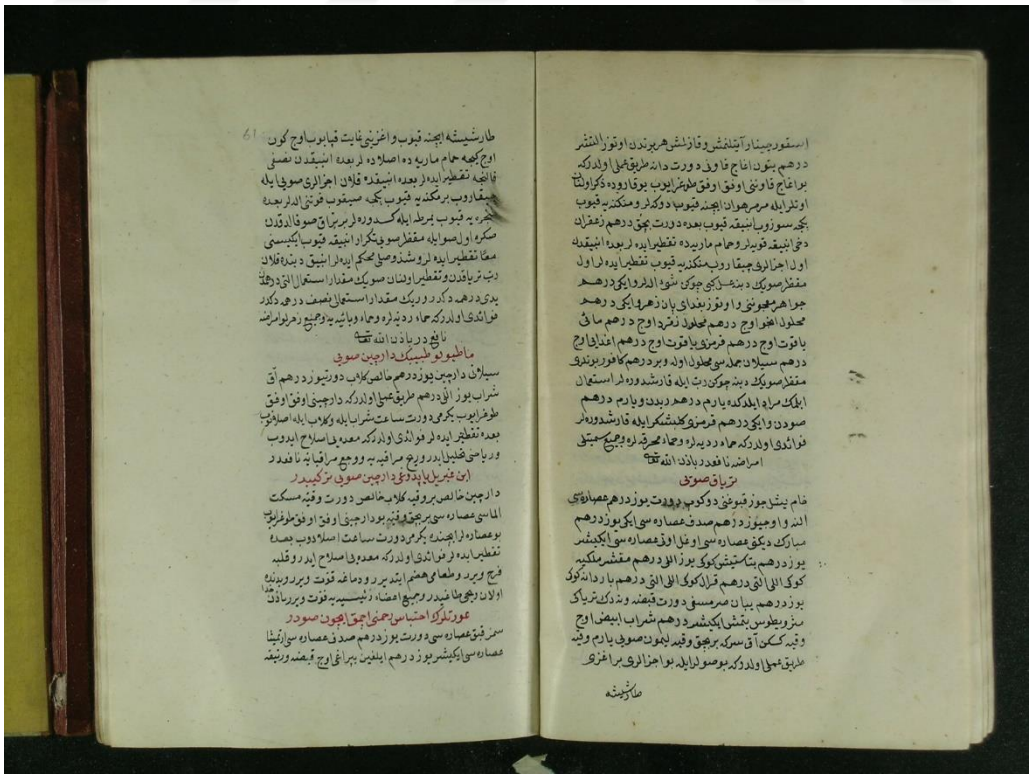
vr. 58a-58b

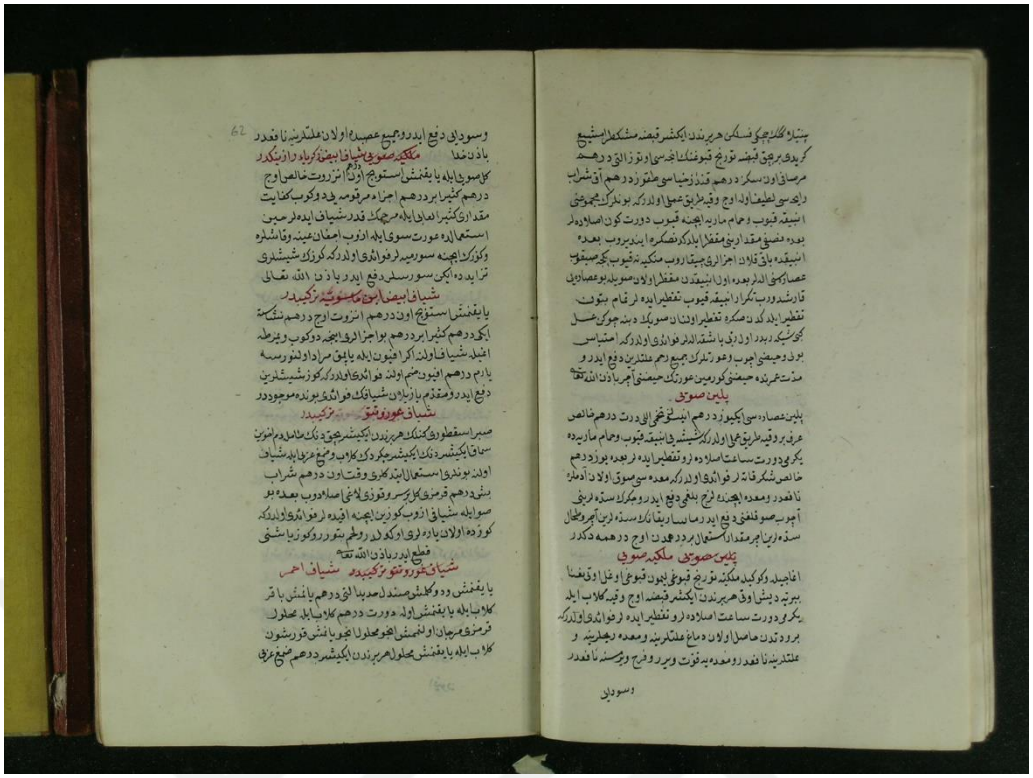
vr. 59a-59b

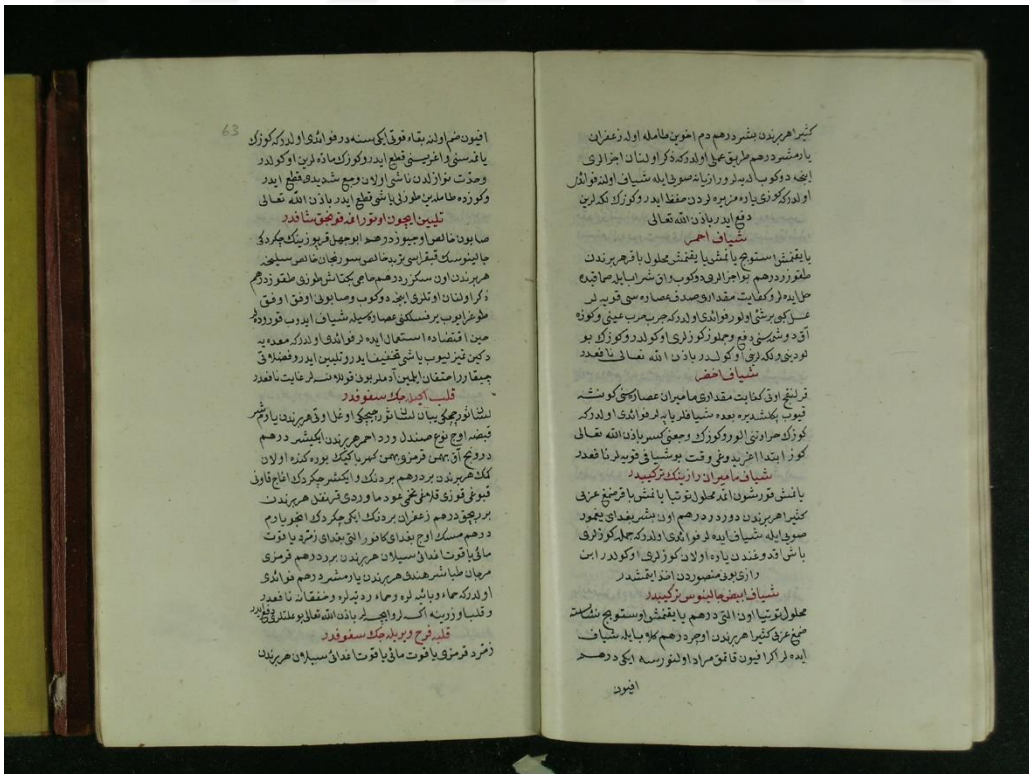
vr. 60a-60b

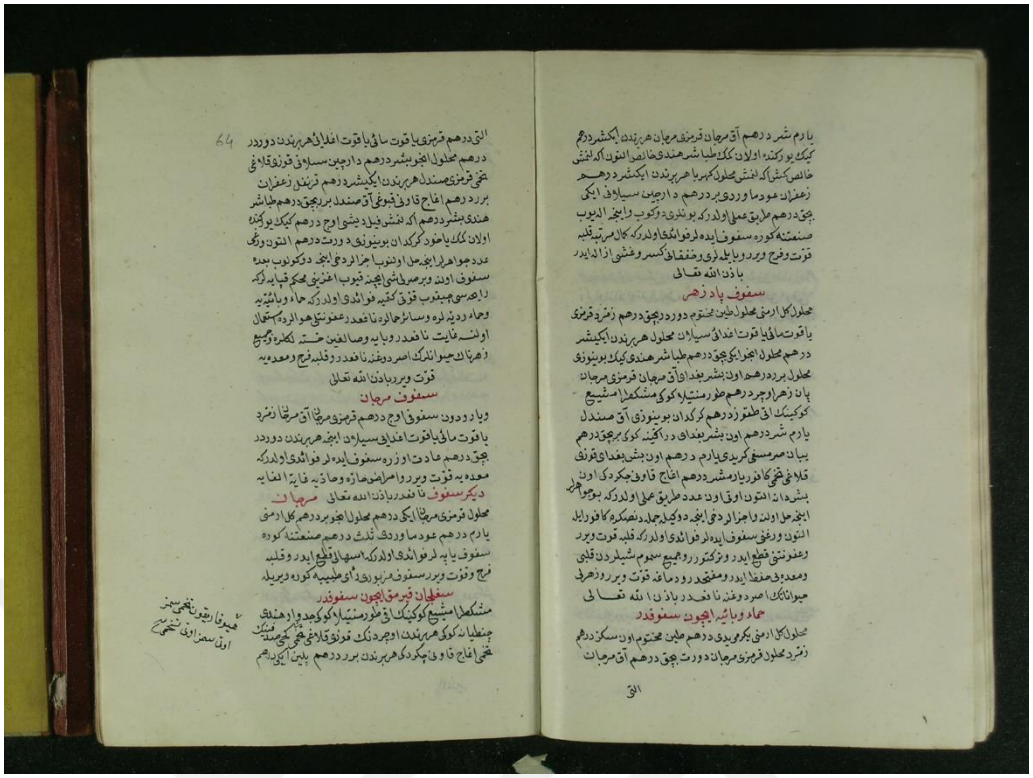
vr. 61a-61b

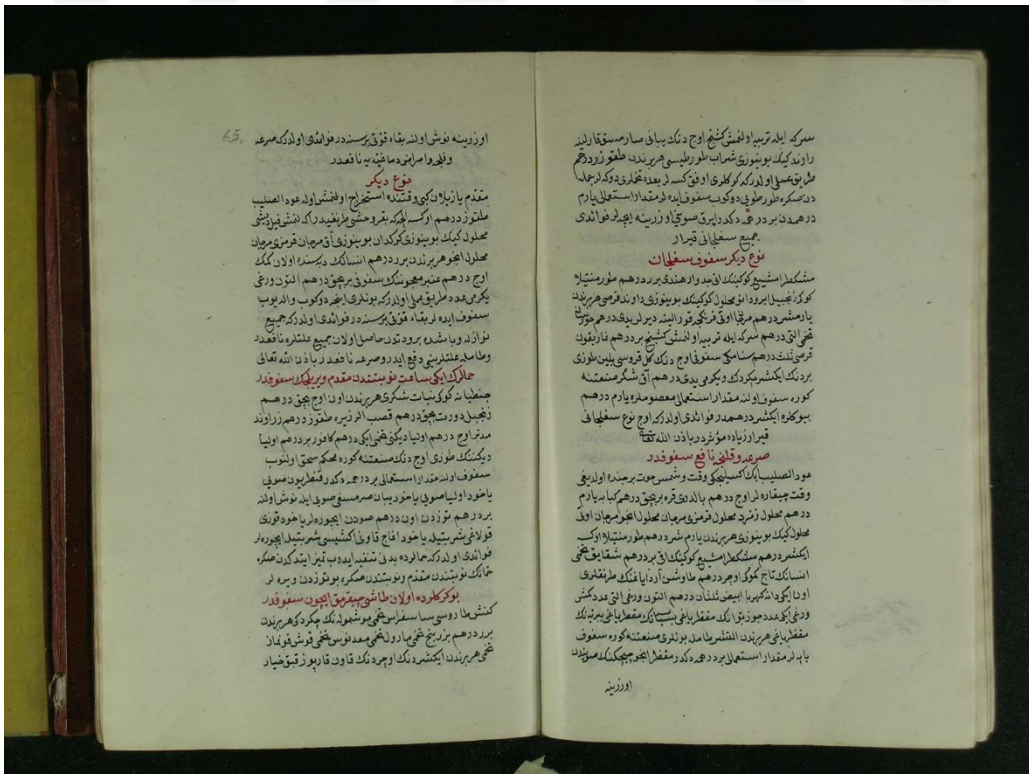
vr. 62a-62b

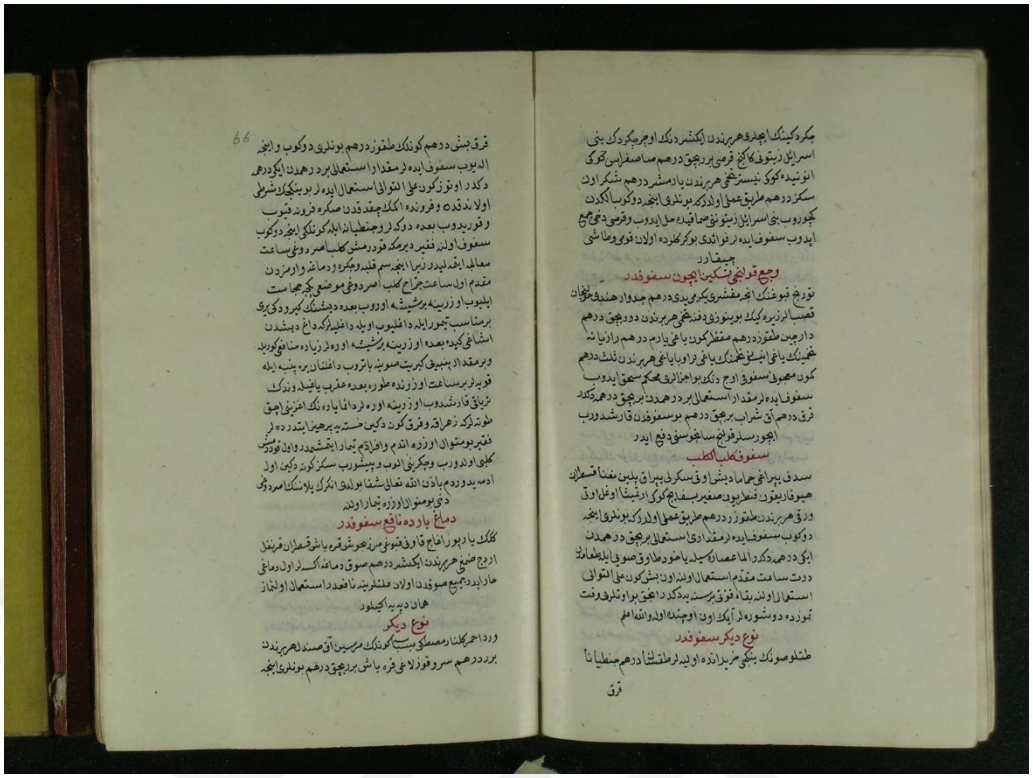
vr. 63a-63b

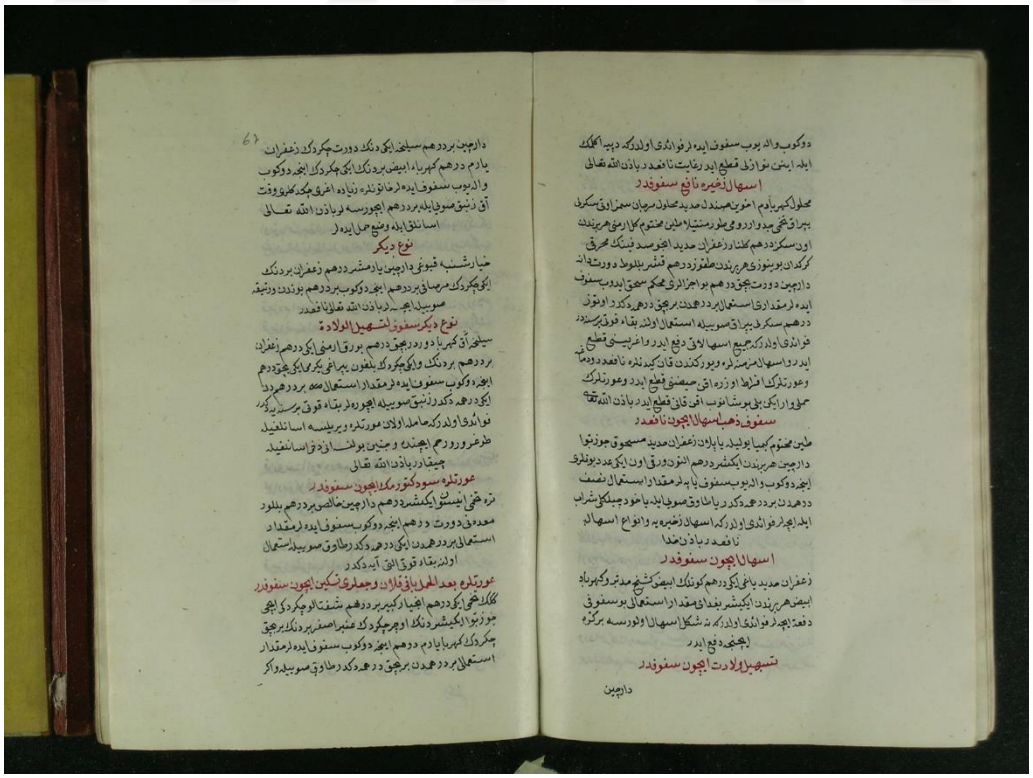
vr. 64a-64b

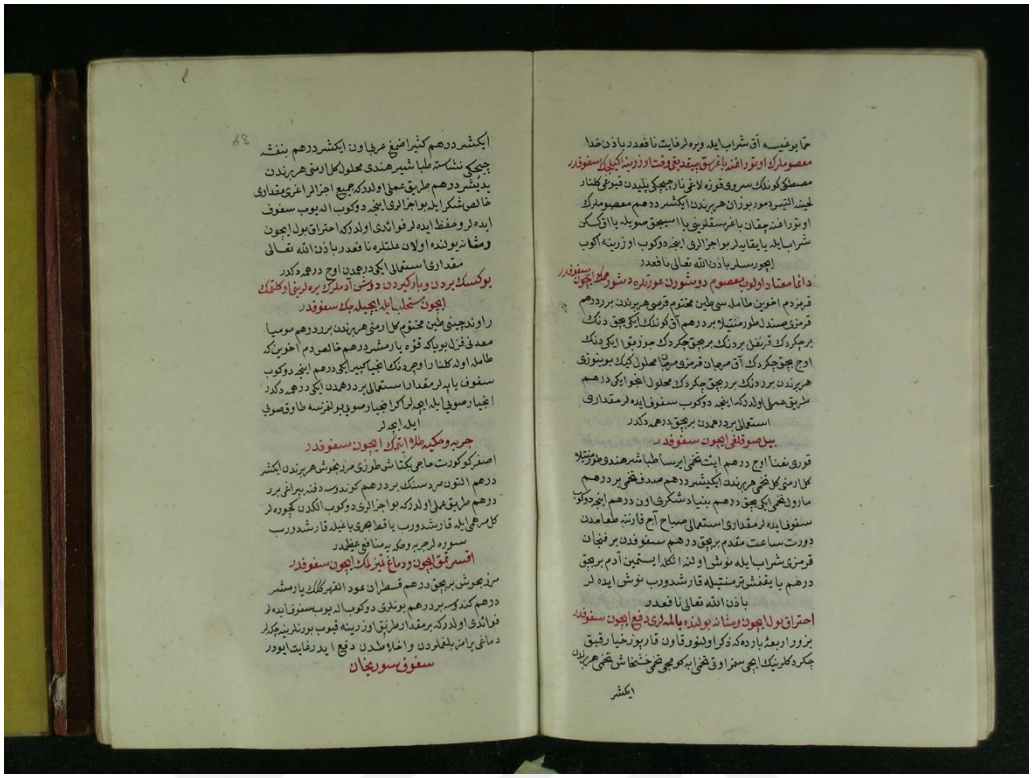
vr. 65a-65b

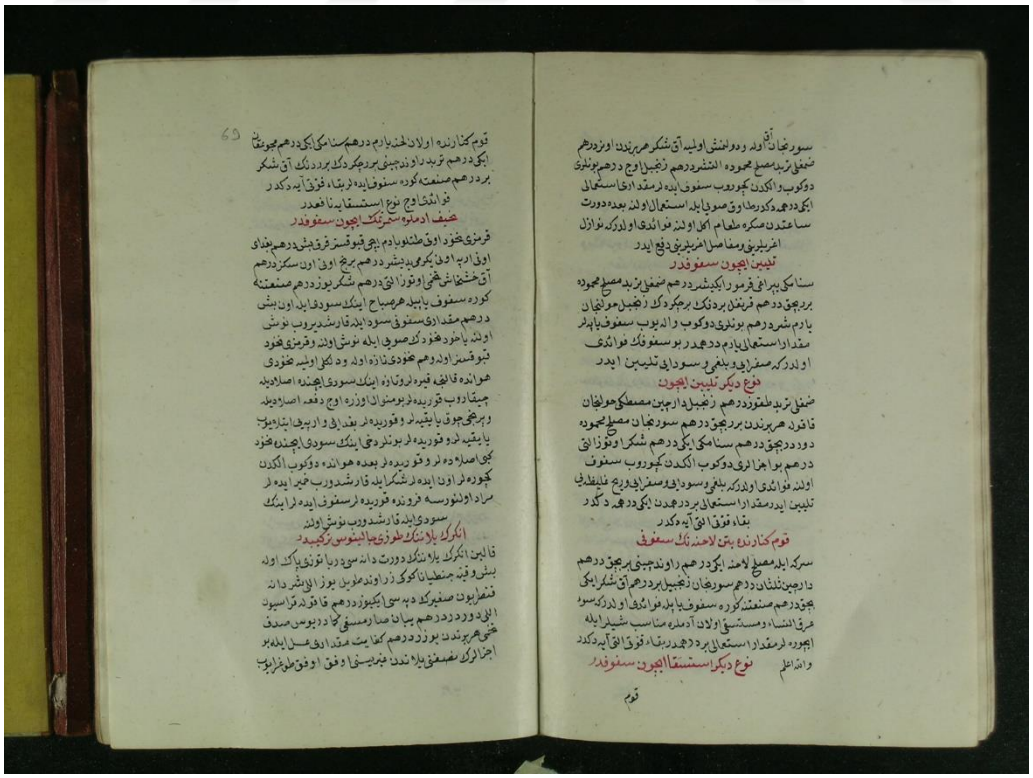
vr. 66a-66b

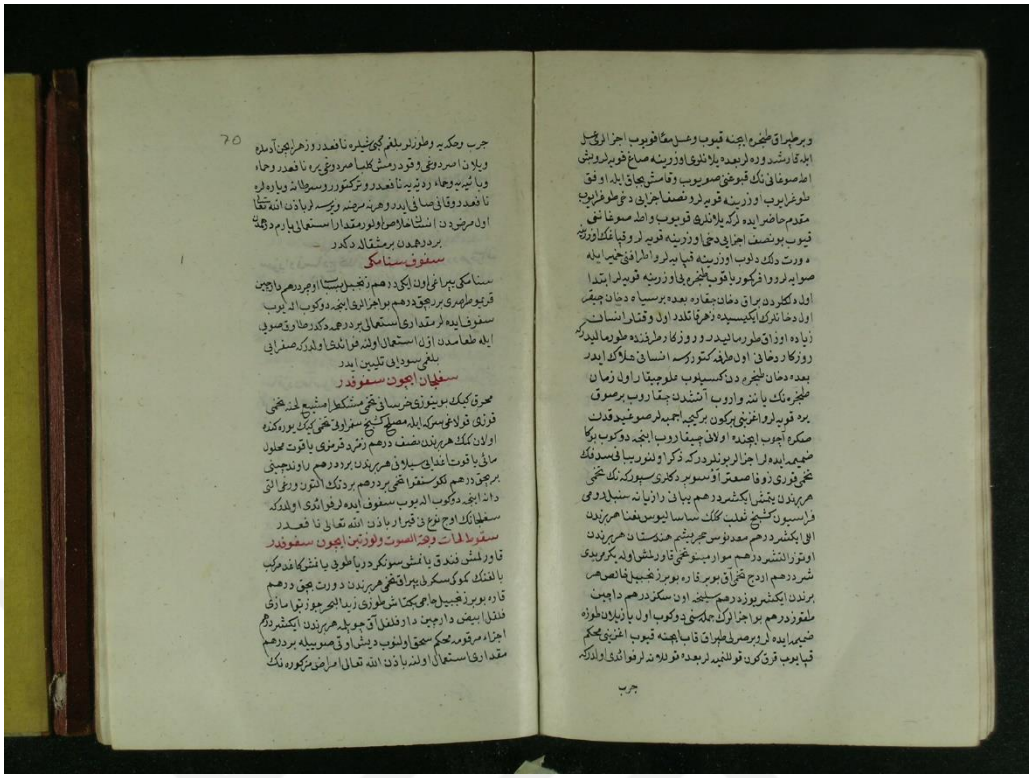
vr. 67a-67b

vr. 68a-68b

vr. 69a-69b

vr. 70a-70b

Ek-2: Turnitin Raporu

HEKİMBAŞI NÛH EFENDİ'NİN AKRABÂDİN TERCÜMESİ

ORIGINALITY REPORT

4%
SIMILARITY INDEX

PRIMARY SOURCES

1	acikbilim.yok.gov.tr Internet	603 words — 1%
2	issuu.com Internet	532 words — 1%
3	pt.scribd.com Internet	88 words — < 1%
4	archive.org Internet	57 words — < 1%
5	openaccess.firat.edu.tr Internet	50 words — < 1%
6	Gurlek, Mehmet. "Ibrahim Bin Abdullah'in Cerrah-Name (Ala'Im-I Cerrahin) Adli Eseri (Giris-Metin-Sozluk)", Marmara Universitesi (Turkey) ProQuest	49 words — < 1%
7	acikerisim.medipol.edu.tr Internet	42 words — < 1%
8	www.jasstudies.com Internet	34 words — < 1%
9	trkdlvdbyt.blogspot.com Internet	21 words — < 1%

10	AKCA, Hakan. "ANKARA İLİ AĞIZLARI İLE ESKİ ANADOLU TÜRKÇESİNİN ÜNLÜ YUVARLAKLAŞMASI BAKIMINDAN KARŞILAŞTIRILMASI", Gazi Üniversitesi, 2016. Publications	18 words — < 1%
11	Cinar, Ali Osman. "Mehmed Emin Edib Efendi' Nin Hayati ve Tarih' i", Marmara Universitesi (Turkey) ProQuest	16 words — < 1%
12	edirnetarih.wordpress.com Internet	16 words — < 1%
13	YAZAR, Sadık. "Gazzâlî'nin XIII-XIX. Yüzyıllar arasında Batı Türkçesinde tercüme edilen eserleri", Bilim ve Sanat Vakfı, 2011. Publications	14 words — < 1%
14	Sira, Sahibe. "Bosnali Teberdar Mustafa Efendi Ve Ona Izafe Olunan Mecmuadaki Eserler", Marmara Universitesi (Turkey), 2021 ProQuest	13 words — < 1%
15	9lib.net Internet	12 words — < 1%
16	OCAK, Tulga. "XVII. Yüzyıl Şâiri Nef' î ve Kaside", TUBITAK, 2002. Publications	10 words — < 1%
17	www.yumpu.com Internet	10 words — < 1%
18	KAYA, Fatih. "HÜSEYİN BİN MUHAMMED'İN İLM-İ TIB ADLI ESERİ", Erzincan Üniv. Fen Edebiyat Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bl., 2016. Publications	9 words — < 1%

19	sabandogan.com Internet	9 words — < 1%
20	Memis, Elif. "Edirneli Suleyman Nes'et'in Mesleku'l-Envar Ve Menba'u'l-Esrar Tercumesi (Metin Ve Inceleme)", Marmara Universitesi (Turkey), 2020 ProQuest	8 words — < 1%
21	TUNA, Fırat. "HEZÂR ESRÂR ÜZERİNE", Erzincan Üniv. Fen Edebiyat Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bl., 2015. Publications	8 words — < 1%
22	caliskan, Eda. "Individualized HR Practices and Idiosyncratic Deals (I-Deals) and the Expected Positive Individual and Organizational Outcomes", Marmara Universitesi (Turkey), 2020 ProQuest	8 words — < 1%
23	www.scribd.com Internet	8 words — < 1%
24	ÖZKAN, Abdurrahman. "Netâyicü□l-A□mâl ve Menâhicü□l-Ebrâr İsimli eserde dudak uyumu", Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, 2014. Publications	7 words — < 1%
25	Yesersin, Fatih. "Kissa-Yi Ya'kup Aleyhisselam (VR. 1b-15b) Adli Eser uzerinden Turk Dili Ve Edebiyati Egitimi Kapsaminda Din Dili Egitiminin Incelenmesi.", Marmara Universitesi (Turkey), 2021 ProQuest	6 words — < 1%
26	azkurs.org Internet	6 words — < 1%

EXCLUDE QUOTES	OFF	EXCLUDE SOURCES	OFF
EXCLUDE BIBLIOGRAPHY	ON	EXCLUDE MATCHES	OFF